

Holy Bible

Aionian Edition®

Święta Biblia
Polish Gdańsk Bible 1881
New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Święta Biblia
Polish Gdansk Bible 1881
New Testament
Language: Polish
Poland, Lithuania

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: Crosswire.org
Source version: 7/17/2013
Source copyright: Public Domain
Daniel Mikołajewski, Jan Turnowsk, and others, 1881

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Przedmowa

Polskie at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Polskie at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Spis treści

NOWY TESTAMENT

Mateusza	1
Marka	26
Łukasza	42
Jana	69
Dzieje	89
Rzymian	116
I Koryntian	127
II Koryntian	138
Galacjan	145
Efezjan	149
Filipian	153
Kolosan	156
I Tesaloniczan	159
II Tesaloniczan	162
I Tymoteusza	164
II Tymoteusza	167
Tytusa	169
Filemona	171
Hebrajczyków	172
Jakuba	180
I Piotra	183
II Piotra	186
I Jana	188
II Jana	191
III Jana	192
Judy	193
Objawienie	194

DODATEK

- Przewodnik dla Czytelników
- Słownik
- Mapy
- Przeznaczenie
- Ilustracje, Doré

NOWY TESTAMENT

Tedy Jezus rzekł: Ojcze! odpuść im: boć nie wiedzą, co czynią.

A rozdzieliwszy szaty jego, los o nie miotali.

Łukasza 23:34

Mateusza

1 Księga o rodzie Jezusa Chrystusa, syna Dawidowego, syna Abramowatego. **2** Abraham spłodził Izaaka, a Izaak spłodził Jakóba, a Jakób spłodził Judę, i braci jego. **3** A Juda spłodził Faresa i Zarę z Tamary, a Fares spłodził Hesrona, a Hesron spłodził Arama. **4** A Aram spłodził Aminadabą, a Aminadab spłodził Naasona, a Naason spłodził Salmona. **5** A Salmon spłodził Booza z Rachaby, a Booz spłodził Obeda z Ruty, a Obed spłodził Jessego. **6** A Jesse spłodził Dawida króla, a Dawid król spłodził Salomona z tej, która była żoną Uryjaszową. **7** A Salomon spłodził Roboama, a Roboam spłodził Abijasza, a Abijasz spłodził Azę. **8** A Azę spłodził Jozafata, a Jozafat spłodził Jorama, a Joram spłodził Ozyjasza. **9** A Ozyjasz spłodził Joatama, a Joatam spłodził Achaza, a Achaz spłodził Ezechiasza. **10** A Ezechiasz spłodził Manasesa, a Manases spłodził Amona, a Amon spłodził Jozijasza. **11** A Jozijasz spłodził Jechonijasza i braci jego podczas zaprowadzenia do Babilonu. **12** A po zaprowadzeniu do Babilonu Jechonijasz spłodził Salatyjela, a Salatyjel spłodził Zorobabela. **13** A Zorobabel spłodził Abijuda, a Abijud spłodził Elijakima, a Elijakim spłodził Azora. **14** A Azor spłodził Sadoka, a Sadok spłodził Achima, a Achim spłodził Elijuda. **15** A Elijud spłodził Eleazar, a Eleazar spłodził Matana, a Matan spłodził Jakóba. **16** A Jakób spłodził Józefa, męża Maryi, z której się narodził Jezus, którego zowiąż Chrystus. **17** A tak wszystkiego pokolenia od Abrahama aż do Dawida jest pokoleń czternaście, a od Dawida aż do zaprowadzenia do Babilonu, pokoleń czternaście, a od zaprowadzenia do Babilonu aż do Chrystusa, pokoleń czternaście. **18** A narodzenie Jezusa Chrystusa takie było: Albowiem gdy Maryja, matka jego, poślubiona była Józefowi, pierwsi niżeli się zeszli, znaleziona jest brzemienią z Ducha Świętego. **19** Ale Józef, mąż jej, będąc sprawiedliwym i nie chcąc jej osławić, chciał ją potajemnie opuścić. **20** A gdy on o tem zamyszał, oto mu się Anioł Pański we śnie ukazał, mówiąc: Józefie, synu Dawidów! nie bój się przyjąć Marii, żony twojej; albowiem, co się w niej poczęło, z Ducha Świętego jest. **21** A urodzi syna, i nazowiesz imię jego Jezus; albowiem on zbawi lud swój od grzechów ich. **22** A to się wszystko stało, aby się wypełniło, co powiedziano

od Pana przez proroka, mówiącego: **23** Otto panna będzie brzemienna i porodzi syna, a nazowią imię jego Emanuel, co się wykłada: Bóg z nami. **24** Tedy Józef ocuciwszy się ze snu, uczynił, jako mu rozkazał Anioł Pański, i przyjął żonę swoje; **25** Ale jej nie узнаł, aż porodziła onego syna swego pierworodnego, i nazwał imię jego Jezus.

2 A gdy się Jezus narodził w Betlehemie Judzkiem za dnia Heroda króla, oto mędrcy ze wschodu słońca przybyli do Jeruzalem, mówiąc: **3** Gdzie jest ten, który się narodził, król żydowski? Bośmy widzieli gwiazdę jego na wschód słońca, i przyjechaliśmy, abyśmy mu się poklonili. **4** Co gdy król Herod usłyszał, zatrwożył się, i wszystko Jeruzalem z nim. **5** Przetoż zebrawszy wszystkie przedniejsze kapłany i nauczyciele ludu, dowiadywał się od nich, gdzie by się miał Chrystus narodzić. **6** A oni mu rzekli: W Betlehemie Judzkiem: bo tak napisano przez proroka: **7** I ty Betlehemie, ziemia Judzka! żadną miarą nie jesteś najmniejsze między księży Judzkimi; albowiem z ciebie wynijdzie wódz, który rządzić będzie lud mój Izraelski. **8** Tedy Herod wezwawszy potajemnie onych mędrców, pilnie się wywiadywał od nich o czasie, którego się gwiazda ukazała. **9** A posławszy je do Betlehemu, rzekł: Jechawsky, pilnie się wywiadujcie o tem dzieciątku; a gdy znajdzicie, oznajmijcie mi, abym i ja przyjechawszy, poklonił mu się. **10** Oni tedy, wysłuchawszy króla, poszli; a oto ona gwiazda, którą widzieli na wschód słońca, prowadziła je, aż przeszedszy, stanęła nad miejscem, gdzie było dzieciątko; **11** A gdy ujrzał onę gwiazdę, uradowali się radością bardzo wielką; **12** I wszedlszy w dom, znaleźli dzieciątko z Maryją, matką jego, a upadlszy, poklonili mu się, i otworzywszy skarby swoje, ofiarowali mu dary: złoto i kadzidło i myrrę. Lecz będąc upomnieni od Boga we śnie, aby się nie wracali do Heroda, inszą drogą wrócili się do krainy swojej. **13** A gdy oni odeszli, oto Anioł Pański ukazał się we śnie Józefowi mówiąc: Wstawszy, weźmij to dzieciątko i matkę jego, a uciecz do Egiptu, a bądź tam, aż ci powiem; albowiem Herod będzie szukał dzieciątka, aby je zatracił. **14** Który wstawszy, wziął dzieciątko i matkę jego w nocy, i uszedł do Egiptu; **15** I był tam aż do śmierci Herodowej, aby się wypełniło, co powiedziano od Pana przez proroka, mówiącego: Z Egiptum wezwał syna mego. **16** Tedy Herod

ujrzawszy, że był oszukany od mendrców, rozniewał chrzcić będzie Duchem Świętym i ogniem. 12 Którego się bardzo, a posławszy pobił wszystkie dziatki, które łopata jest w ręku jego, a wyczyści bojewisko swoje, były w Betlehemie i po wszystkich granicach jego, od i zgromadzi pszenicę swoją do gumna, ale plewy dwóch lat i niżej, według czasu, o którym się był pilnie spali ogniem nieugaszonym. 13 Tedy Jezus przyszedł wywiedział od mendrców. 17 Tedy się wypełniło, co od Galilei nad Jordan do Jana, aby był ochrzczony powiedziano przez Jeremiasza proroka, mówiącego: od niego; 14 Ale mu Jan bardzo zabraniał, mówiąc: 18 Głos w Ramie słyszany jest, lament, i płacz, i Ja potrzebuję, abym był ochrzczony od ciebie, a ty narzekanie wielkie: Rachel płacząca synów swoich idziesz do mnie? 15 A odpowiadając Jezus, rzekł nie dała się pocieszyć, przeto, że ich nie masz. 19 A do niego: Zaniechaj teraz; albowiem tak przystoi na gdy umarł Herod, oto Anioł Pański ukazał się we śnie nas, abyśmy wypełnili wszelką sprawiedliwość; tedy Józefowi w Egipcie, 20 Mówiąc: Wstawszy, weźmij go zaniechał. 16 A Jezus ochrzczony będąc, wnet dzieciątko i matkę jego, a idź do ziemi Izraelskiej; wystąpił z wody, a oto się mu otworzyły niebiosa, i albowiem pomarli ci, którzy szukali duszy dziecięcej. widział Ducha Bożego, zstępującego jako gołębice, i 21 A on wstawszy, wziął do siebie dzieciątko i matkę przychodzącego na niego; 17 A oto głos z niebios jego, i przyszedł do ziemi Izraelskiej. 22 Lecz gdy mówiący: Ten jest on Syn mój miły, w którym mi się usłyszał, iż Archelaus królował w Judzkiej ziemi na upodobalo.

miejscu Heroda, ojca swego, bał się tam iść; ale napomniany będąc od Boga we śnie, ustąpił w strony Galilejskie; 23 I przyszedłszy mieszkał w mieście, które zowią Nazaret, aby się wypełniło co powiedziano przez proroki: Iż Nazarejczykiem nazwany będzie.

3 W one dni przyszedł Jan Chrzciciel, każąc na puszczy w ziemi Judzkiej, 2 A mówiąc: Pokutujcie; chlebem człowieka żyć będzie, ale każdem słowem albowiem się przybliżyło królestwo niebieskie. 3 Tenci pochodzącem przez usta Boże. 5 Tedy go wziął bowiem jest on, o którym powiedziano przez Izajasza dyabiel do miasta świętego, i postawił go na ganku proraka, mówiącego: Głos wołającego na puszczy: kościołnym, 6 I rzekł mu: Jeźliś jest Syn Boży, spuść Gotujcie drogę Pańską, proste czyście ścieżki jego. się na dół, albowiem napisano: Iż Aniołom swoim 4 A ten Jan miał odzienie z sierści wielblądziej, i przykazał o tobie, i będą cię na rękach nosili, abyś pas skórzany około biódr swoich, a pokarm jego snać nie obraził o kamień nogi swojej. 7 Rzekł mu być szarańcza i miód leśny. 5 Tedy wychodziło do Jezus: Zasię napisano: Nie będziesz kusił Pana, niego Jeruzalem i wszystka Judzka ziemia i wszystka Boga twoego. 8 Wziął go zasię dyabiel na góre bardzo kraina około Jordanu; 6 I byli chrzczeni od niego w wysoką, i pokazał mu wszystkie królestwa świata i Jordanie, wyznawając grzechy swoje. 7 A gdy ujrzał sławę ich, 9 I rzekł mu: To wszystko dam tobie, jeźli wiele z Faryzeuszów i Saduceuszów przychodzących upadlszy, poklonisz mi się. 10 Tedy mu rzekł Jezus: do chrztu swego, rzekł im: Rodzaju jaszczurczy! który Pójdź precz, szatanie! albowiem napisano: Panu wam pokazał, żebyście uciekali przed przeszlym Bogu twemu kłańać się będziesz, i jemu samemu gniewem? 8 Przynoścież tedy owoce godne pokuty; służyć będziesz. 11 Tedy go opuścił dyabiel, a oto 9 A nie mniemajcie, że możecie mówić sami o Aniołowie przystąpili i służyli mu. 12 A gdy usłyszał sobie: Ojca mamy Abrahama; albowiemci powiadam Jezus, iż Jan był podany do więzienia, wrócił się do wam, iż Bóg i z tych kamieni wzbudzić może dzieci Galilei; 13 A opuściwszy Nazaret, przyszedł, i mieszkał Abrahamowi. 10 A już i siekiera do korzenia drzew w Kapernaum, które jest nad morzem w granicach przyłożona jest; wszelkie tedy drzewo, które nie Zabulonowych i Neftalimowych; 14 Aby się wypełniło, przynosi owocu dobrego, bywa wycięte, i w ogień co powiedziano przez Izajasza proraka, mówiącego: wrzucone. 11 Jać was chrzczę wodą ku pokucie; ale 15 Ziemia Zabulonowa i ziemia Neftalimowa przy ten, który idzie za mną, mocniejszy jest nad mię; drodze morskiej za Jordanem, Galilea poganów; 16 którego obuwia nosić nie jest godzien; ten was Lud, który siedział w ciemności, widział światłość

4 Tedy Jezus zawiedziony jest na puszczy od Ducha, aby był kuszony od dyabla. 2 A gdy pościł czterdzieści dni i czterdzieści nocy, potem łaknął. 3 I przystąpiwszy do niego kusiciel, rzekł: Jeźliś jest Syn Boży, rzecz, aby się te kamienie stały chlebem.

4 A on odpowiadając rzekł: Napisano: Nie samym chlebem człowiek żyć będzie, ale každem słowem

4 A ten Jan miał odzienie z sierści wielblądziej, i przykazał o tobie, i będą cię na rękach nosili, abyś pas skórzany około biódr swoich, a pokarm jego snać nie obraził o kamień nogi swojej. 7 Rzekł mu być szarańcza i miód leśny. 5 Tedy wychodziło do Jezus: Zasię napisano: Nie będziesz kusił Pana, niego Jeruzalem i wszystka Judzka ziemia i wszystka Boga twoego. 8 Wziął go zasię dyabiel na góre bardzo kraina około Jordanu; 6 I byli chrzczeni od niego w wysoką, i pokazał mu wszystkie królestwa świata i Jordanie, wyznawając grzechy swoje. 7 A gdy ujrzał sławę ich, 9 I rzekł mu: To wszystko dam tobie, jeźli wiele z Faryzeuszów i Saduceuszów przychodzących upadlszy, poklonisz mi się. 10 Tedy mu rzekł Jezus: do chrztu swego, rzekł im: Rodzaju jaszczurczy! który Pójdź precz, szatanie! albowiem napisano: Panu wam pokazał, żebyście uciekali przed przeszlym Bogu twemu kłańać się będziesz, i jemu samemu gniewem? 8 Przynoścież tedy owoce godne pokuty; służyć będziesz. 11 Tedy go opuścił dyabiel, a oto 9 A nie mniemajcie, że możecie mówić sami o Aniołowie przystąpili i służyli mu. 12 A gdy usłyszał sobie: Ojca mamy Abrahama; albowiemci powiadam Jezus, iż Jan był podany do więzienia, wrócił się do wam, iż Bóg i z tych kamieni wzbudzić może dzieci Galilei; 13 A opuściwszy Nazaret, przyszedł, i mieszkał Abrahamowi. 10 A już i siekiera do korzenia drzew w Kapernaum, które jest nad morzem w granicach przyłożona jest; wszelkie tedy drzewo, które nie Zabulonowych i Neftalimowych; 14 Aby się wypełniło, przynosi owocu dobrego, bywa wycięte, i w ogień co powiedziano przez Izajasza proraka, mówiącego: wrzucone. 11 Jać was chrzczę wodą ku pokucie; ale 15 Ziemia Zabulonowa i ziemia Neftalimowa przy ten, który idzie za mną, mocniejszy jest nad mię; drodze morskiej za Jordanem, Galilea poganów; 16 którego obuwia nosić nie jest godzien; ten was Lud, który siedział w ciemności, widział światłość

wielką, a siedzącym w krainie i w cieniu śmierci światłość świata, nie może się miasto ukryć na górze weszła im światłość. **17** Od onego czasu począł Jezus leżące. **15** Ani zapalają świecy, i stawiają jej pod kazać i mówić: Pokutujcie, albowiem się przybliżyło korzec, ale na świecznik, i świeci wszystkim, którzy królestwo niebieskie. **18** A gdy Jezus chodził nad morzem Galilejskim, ujrzał dwóch braci: Szymona, przed ludźmi, aby uczynki wasze dobre widzieli, a którego zowią Piotrem, i Andrzeja, brata jego, którzy chwalili ojca waszego, który jest w niebieskich. **17** Nie zapuszczali sieć w morze; albowiem byli rybitwy. **19** I mniemajcie, abym przyszedł rozwiązywać zakon albo rzekł im: Pójdzie za mną, a uczynię was rybitwami proroki; nie przyszedłem rozwiązywać, ale wypełnić ludzi. **20** A oni zaraz opuściwszy sieci, szli za nim. **21** **18** Zaprawdę bowiem powiadam wam: Aż przeminie A postąpiwszy stamtąd, ujrzał drugich dwóch braci, niebo i ziemia, jedna jota albo jedna kreska nie Jakóba, syna Zebedeusza, i Jana, brata jego, przeminie z zakonu, ażby się wszystko stało. **19** Kto by w łodzi z Zebedeuszem, ojcem ich, poprawiających sieci swoje, i wezwał ich. **22** A oni wnetże opuściwszy i uczyły tak ludzi, najmniejszym będzie nazwany w Łódź i ojca swego, poszli za nim. **23** I obchodził królestwie niebieskiem; a ktokolwiek by czynił i uczył, Jezus wszystkę Galileję, ucząc w bóżnicach ich, i ten będzie wielkim nazwany w królestwie niebieskiem. każąc Ewangielią królestwa, a uzdrawiając wszelką. **20** Albowiem powiadam wam: Jeżeli nie będzie obfitsza chorobę i wszelką niemoc między ludem. **24** I rozeszła sprawiedliwość wasza, niż nauczonych w Piśmie i się wieść o nim po wszystkiej Syrii; i przywodzono Faryzeuszów, żadnym sposobem nie wnijdzicie do do niego wszystkie źle się mające, a rozmaitemi królestwa niebieskiego. **21** Słyszeliście, iż rzeczone chorobami i mękami zdjęte, także i opętane, i lunatyki starym: Nie będziesz zabijał; a ktokolwiek zabił, i powietrzem ruszone; i uzdrawiał je. **25** A szedł za nim lud wielki z Galilei, z dziesięciu miast, i z Jeruzalem, i z Judzkiej ziemi, i zza Jordanu.

5 A Jezus widząc lud, wstąpił na górę; a gdy usiadł, przystąpili do niego uczniowie jego. **2** A otworzywszy usta swe, uczył je, mówiąc: **3** Błogosławieni ubodzy w duchu; albowiem ich jest królestwo niebieskie. **4** Błogosławieni, którzy się smęcają; albowiem pocieszeni będą. **5** Błogosławieni cisi; albowiem oni odziedziczą ziemię. **6** Błogosławieni, którzy ląkną i pragną sprawiedliwości; albowiem oni nasyceni będą. **7** Błogosławieni miłośnici: albowiem oni miłosierdzia dostąpią. **8** Błogosławieni czystego serca; albowiem oni Boga oglądają. **9** Błogosławieni pokój czyniący; albowiem oni synami Bożymi nazwani będą. **10** Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości; albowiem ich jest królestwo niebieskie. **11** Błogosławieni jesteście, gdy wam złorzeczyć będą, i prześladować was, i mówić wszystko źle przeciwko wam, kłamając dla mnie. **12** Radujcie się, i weselcie się; albowiem zapłata wasza obfita jest w niebieskich; tak bowiem prześladowali proroki, którzy byli przed wami. **13** Wy jesteście sól ziemi; jeżeli tedy sól zwietrzeje, czemże solić będą? Do niczego się już nie zgodzi, tylko aby była precz wyrzucona i od ludzi podeptana. **14** Wy jesteście światłość świata, nie może się miasto ukryć na górze weszła im światłość. **17** Od onego czasu począł Jezus leżące. **15** Ani zapalają świecy, i stawiają jej pod kazać i mówić: Pokutujcie, albowiem się przybliżyło korzec, ale na świecznik, i świeci wszystkim, którzy królestwo niebieskie. **18** A gdy Jezus chodził nad morzem Galilejskim, ujrzał dwóch braci: Szymona, przed ludźmi, aby uczynki wasze dobre widzieli, a którego zowią Piotrem, i Andrzeja, brata jego, którzy chwalili ojca waszego, który jest w niebieskich. **17** Nie zapuszczali sieć w morze; albowiem byli rybitwy. **19** I mniemajcie, abym przyszedł rozwiązywać zakon albo rzekł im: Pójdzie za mną, a uczynię was rybitwami proroki; nie przyszedłem rozwiązywać, ale wypełnić ludzi. **20** A oni zaraz opuściwszy sieci, szli za nim. **21** **18** Zaprawdę bowiem powiadam wam: Aż przeminie A postąpiwszy stamtąd, ujrzał drugich dwóch braci, niebo i ziemia, jedna jota albo jedna kreska nie Jakóba, syna Zebedeusza, i Jana, brata jego, przeminie z zakonu, ażby się wszystko stało. **19** Kto by w łodzi z Zebedeuszem, ojcem ich, poprawiających sieci swoje, i wezwał ich. **22** A oni wnetże opuściwszy i uczyły tak ludzi, najmniejszym będzie nazwany w Łódź i ojca swego, poszli za nim. **23** I obchodził królestwie niebieskiem; a ktokolwiek by czynił i uczył, Jezus wszystkę Galileję, ucząc w bóżnicach ich, i ten będzie wielkim nazwany w królestwie niebieskiem. każąc Ewangielią królestwa, a uzdrawiając wszelką. **20** Albowiem powiadam wam: Jeżeli nie będzie obfitsza chorobę i wszelką niemoc między ludem. **24** I rozeszła sprawiedliwość wasza, niż nauczonych w Piśmie i się wieść o nim po wszystkiej Syrii; i przywodzono Faryzeuszów, żadnym sposobem nie wnijdzicie do do niego wszystkie źle się mające, a rozmaitemi królestwa niebieskiego. **21** Słyszeliście, iż rzeczone chorobami i mękami zdjęte, także i opętane, i lunatyki starym: Nie będziesz zabijał; a ktokolwiek zabił, i powietrzem ruszone; i uzdrawiał je. **25** A szedł za nim lud wielki z Galilei, z dziesięciu miast, i z Jeruzalem, i z Judzkiej ziemi, i zza Jordanu.

twoje nie było wrzucone do ognia piekielnego. (Geenna swoję. 3 Ale ty gdy czynisz jałmużnę, niechaj nie g1067) 31 Zasię rzeczono: Ktobkolwiek opuścił żonę wie lewica twoja, co czyni prawica twoja. 4 Aby swoją, niech jej da list rozwodny; 32 Ale Ja wam jałmużna twoja była w skrytości, a Ojciec twój, który powiadam: Ktobkolwiek opuścił żonę swoje oprócz widzi w skrytości, ten ci jawnie odda. 5 A gdy się przyczyny cudzołóstwa, przywodzią ją w cudzołóstwo, modlisz, nie bądź jako obłudnicy; albowiem się oni a kto by opuszoną pojął, cudzołyzy. 33 Słyszeliście radzi w bóżnicach i na rogach ulic stojąc, modłą, aby zasię, iż rzeczono starym: Nie będziesz krzywo byli widziani od ludzi; zaprawdę powiadam wam, iż przysięgał, ale oddasz Panu przysięgi twoje; 34 Ale Ja odbierają zapłatę swoją. 6 Ale ty, gdy się modlisz, wam powiadam, abyście zgłoś nie przysięgali, ani na wnijdż do komory swojej, a zawałszy drzwi swoje, niebo, gdyż jest stolicą Bożą; 35 Ani na ziemię, gdyż módl się Ojcu twemu, który jest w skrytości; a Ojciec jest podnóżkiem nóg jego; ani na Jerozalem, gdyż twój, który widzi w skrytości, odda ci jawnie. 7 A jest miasto wielkiego króla; 36 Ani na głowę twoję modląc się, nie bądźcie wielomówni, jako poganie; będziesz przysięgał, gdyż nie możesz jednego włosia albowiem oni mniemają, że dla swojej wielomówności białym albo czarnym uczynić. 37 Ale mowa wasza wysłuchani będą. 8 Nie bądźcie tedy im podobni, niech będzie: Tak, tak; nie, nie; a co więcej nadto gdyż wie Ojciec wasz, czego potrzebujecie, pierwej jest, to od złego jest. 38 Słyszeliście, iż rzeczono: niżybyste wy go prosili. 9 Wy tedy tak się módlcie; Oko za oko, a ząb za ząb; 39 Ale Ja wam powiadam: Ojciec nasz, który jest w niebiesiech! Świeć się imię Źebyście się nie sprzeciwieli złemu, ale kto by cię twoje; 10 Przyjdź królestwo twoje; bądź wola twoja uderzył w prawy policzek twój, nadstawi mu i drugi; 40 jako w niebie, tak i na ziemi. 11 Chleba naszego I temu, który się z tobą chce prawować, a suknię twoję powszedniego daj nam dzisiaj. 12 I odpuść nam nasze wziąć, puść mu i płaszczy; 41 A kto by cię przymuszał winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom; iść milę jedną, idź z nim i dwie; 42 Temu, co cię 13 I nie wódź nas na pokuszenie, ale nas zbaw ode prosi, daj, a od tego, co chce u ciebie pożyczyć, nie złego; albowiem twoje jest królestwo i moc i chwała odwracaj się. 43 Słyszeliście, iż rzeczono: Będziesz na wieki. Amen. 14 Bo jeżeli odpuścicie ludziom upadki miłowały bliźniego twego, a będziesz miał w nienawiści ich, odpuści i wam Ojciec wasz niebieski; 15 A jeżeli nieprzyjaciela twego; 44 Aleć Ja wam powiadam: nie odpuścicie ludziom upadków ich, i Ojciec wasz nie Miłujcie nieprzyjaciół wasze; błogosławcie tym, którzy odpuścili was upadków waszych. 16 A gdy pościsie, was przeklinają; dobrze czyńcie tym, którzy was mają, nie bądźcie smętniej twarzy, jako obłudnicy; szpecą w nienawiści, i módlcie się za tymi, którzy was złość bowiem twarzy swoje, aby byli widziani od ludzi, wyrządzają i prześladują was; 45 Abyście byli synami że poszczę; zaprawdę powiadam wam, odbierają Ojca waszego, który jest w niebiesiech; bo on to czyni, zapłatę swoją. 17 Ale ty, gdy pościsz, namaż głowę że słońce jego wschodzi na złe i na dobre, i deszcz twoje, i umyj twarz twoję, 18 Abyś nie był widziany od spuszczą na sprawiedliwe i na niesprawiedliwe, 46 ludzi, że pościsz, ale od Ojca twojego, który jest w Albowiem jeżeli miłujecie te, którzy was miują, jakaż skrytości; a Ojciec twój, który widzi w skrytości, odda zapłatę macie? azaż i celnicy tego nie czynią? 47 ci jawnie. 19 Nie skarbicie sobie skarbów na ziemi, A jeżelibyste tylko braci waszych pozdrawiali, cóż gdzie mól i rdza psuje, i gdzie złodzieje podkopywają osobiowego czynie? azaż i celnicy tak nie czynią? i kradną; 20 Ale sobie skarbicie skarby w niebie, 48 Bądźcież wy tedy doskonałymi, jako i Ojciec wasz, gdzie ani mól ani rdza psuje, i gdzie złodzieje nie który jest w niebiesiech, doskonały jest.

6 Strzeżcie się, abyście jałmużny waszej nie czynili przed ludźmi dlatego, abyście byli widziani od nich; inaczej nie będziecie mieli zapłaty u Ojca waszego, który jest w niebiesiech. 2 Przetoż, gdy czynisz jałmużnę, nie trąb przed sobą, jako obłudnicy czynią w bóżnicach i na ulicach, aby byli chwaleni od ludzi; zaprawdę powiadam wam, odbierają zapłatę

podkopywają, ani kradną. 21 Albowiem gdzie jest skarb wasz, tam jest i serce wasze. 22 Oko twoje jestci świecą ciała twego; jeżeli tedy oko twoje było szczerze, wszystko ciało twoje jasne będzie; 23 Jeżeliby zaś oko twoje złe było, wszystko ciało twoje ciemne będzie; jeżeli tedy światłość, która jest w tobie, ciemnością jest, sama ciemność jakaż będzie? 24 Nikt nie może dwom panom służyć, gdyż albo

jednego będzie miał w nienawiści, a drugiego będzie mu da kamień? 10 A prosiłby o rybę, izali mu da miłował; albo jednego trzymać się będzie, a drugim weża? 11 Jeżeli wy tedy będąc złymi, umiecie dary pogardzi; nie możecie Bogu służyć i mamonie. 25 dobre dawać dzieciom waszym, czemże więcej Ojciec Dlatego powiadam wam: Nie troszczcie się o żywot wasz, który jest w niebiesiech, da rzeczy dobre tym, wasz, co byście jedli, albo co byście pili, ani o ciało którzy go proszą. 12 Wszystko tedy, co byście chcieli, wasze, czem byście się odziewali; azaż żywot nie aby wam ludzie czynili, tak i wy czyńcie im; tenci jest zacniejszy niż pokarm, i ciało niż odzienie? 26 bowiem jest zakon i prorocy. 13 Wchodźcie przez Spojrzenie na ptaki niebieskie, iż nie sieją ani żna, ciasną bramę; albowiem przestronna jest brama i ani zbierają do gumien, a wzdzy Ojciec wasz niebieski szeroka droga, która prowadzi na zatracenie, a wiele żywi je; izali wy nie jesteście daleko zacniejsi nad ich jest, którzy przez nię wchodzą. 14 A ciasna jest nie? 27 I który z was troskliwie myśląc, może przydać brama i wąska droga, która prowadzi do żywota; a do wzrostu swego lokieć jeden? 28 A o odzienie mało ich jest, którzy ją znajdują. 15 A strzeżcie się przecze się troszczycie? Przypatrzcie się liliom fałszywych proroków, którzy przychodzą do was w pełnym, jako rosną; nie pracują, ani przedą. 29 A odzieniu owczem, ale wewnątrz są wilcy drapieżni. Ja wam powiadam, iż ani Salomon we wszystkiej 16 Z owoców ich poznacie je; izali zbierają z ciernia sławie swojej nie był tak przyodziany, jako jedna z grona winne, albo z ostu figi? 17 Tak ci wszelkie tych. 30 Jeżeli tedy trawę polną, która dziś jest, a drzewo dobre owoce dobre przynosi; ale złe drzewo jutro bywa w piec wrzucona, Bóg tak przyodziewa, owoce złe przynosi. 18 Nie może dobre drzewo azaż nie daleko więcej was! o małowierni! 31 Nie owoców złych przynosi, ani drzewo złe owoców troszczcie się tedy, mówiąc: Cóż będziemy jeść? dobrych przynosi. 19 Wszelkie drzewo, które nie albo co będziemy pić? albo czem się będziemy przynosi owocu dobrego, bywa wycięte i w ogień przyodziewać? 32 Boć tego wszystkiego poganie wrzucone. 20 A tak z owoców ich poznacie je. 21 szukaj; wieć bowiem Ojciec wasz niebieski, że Nie każdy, który mi mówi: Panie, Panie! wnijdzie do tego wszystkiego potrzebujecie. 33 Ale szukajcie królestwa niebieskiego; ale który czyni wolę Ojca naprzód królestwa Bożego, i sprawiedliwości jego, a mojego, który jest w niebiesiech. 22 Wiele ich rzecze to wszystko będzie wam przydano. 34 Przetoż nie mi dnia onego: Panie, Panie! izażesmy w imieniu troszczcie się o jutrzejszy dzień: albowiem jutrzejszy twojem nie prorokowali, i w imieniu twojem dyabłów dzień troskać się będzie o swoje potrzeby. Dosyći nie wyganiali, i w imieniu twojem wiele cudów nie ma dzień na swojem utrapieniu.

7 Nie sądzie, abyście nie byli sądzeni; 2 Albowiem jakim sądem sądzicie, takim sądzeni będącie, i jaką miarą mierzycie, taką wam odmierzono będzie. 3 A czemuż widzisz zdźbło w oku brata twego, a balkę, która jest w oku twojem, nie bacysz? 4 Albo jakoż rzeczesz bratu twemu: Dopuść, iż wyjmę zdźbło z oka twego, a oto balka jest w oku twojem. 5 Obludniku! wyjmij pierwej balkę z oka twego, tedy przejrzysz, abyś wyją zdźbło z oka brata twego. 6 Nie dawajcie świętego psom, ani mieście perel waszych przed świnie, by ich snać nie podeptały nogami swemi, i obróciwszy się nie rozszarpały was. 7 Proście, a będzie wam dano, szukajcie, a znajdziecie; kołaczcie, a będzie wam otworzono. 8 Każdy bowiem, kto prosi, bierze; a kto szuka, znajduje; a temu, co kołacz, będzie otworzono. 9 I któryż z was jest człowiek, którego prosili syn jego o chleb, izali mówiąc: Panie! jeżeli chcesz, możesz mnie oczyścić.

8 A gdy zstępował z góry, szedł za nim wielki lud; 2 A oto trędowaty przyszedłszy, poklonił mu się,

3 I wyciągnawszy Jezus rękę, dotknął się go, mówiąc: on spał. 25 A przystąpiwszy uczniowie jego, obudzili Chcę, bądź oczyszczony; i zaraz oczyszczony jest go, mówiąc: Panie! ratuj nas, giniemy. 26 I rzekł trud jego. 4 Tedy mu rzekł Jezus: Patrz, abyś nikomu nie powiadał, ale idź, ukaż się kapłanowi, i ofiaruj dar on, który przykazał Mojżesz na świadectwo przeciwko nim. 5 A gdy Jezus wszedł do Kapernaum, przyszedł do nich: Przecze jeście bojaźliwi? o małowierni! Tedy wstawszy, zgromił wiatry i morze, i stało się uciszenie wielkie. 27 A ludzie się dziwowali, mówiąc: nim. 5 A gdy Jezus wszedł do Kapernaum, przyszedł Jakiż to jest ten, że mu i wiadry i morze posłuszczone do niego setnik, prosiąc go, 6 I mówiąc: Panie! sługa mój leży w domu powietrzem ruszony, i ciężko się grobów wychodzący, bardzo okrutni, tak iż nie mógł 8 A odpowiadając setnik rzekł: Panie! nie jestem nikt przechodzić oną drogą. 29 A oto zakrzyknęli, godzien, abyś wszedł pod dach mój; ale tylko rzecz mówiąc: Cóż my z tobą mamy, Jezusie, Synu Boży? słowo, a będzie uzdrawiony sługa mój. 9 Bomci Przyszedłeś tu przed czasem, dręczyć nas? 30 I była i ja człowiek pod mocą innego, mający pod sobą daleko od nich trzoda wielka świń pasących się. 31 żołnierz; i mówię temu: Idź, a idzie; a drugiemu: Tedy go dyabli prosili, mówiąc: Jeżeli nas wyganiasz, Przyjdź, a przychodzi; a słudze memu: Czyż to, a dopuść nam wnijść w trzodę tych świń. 32 I rzekł im: czyni. 10 A gdy to usłyszał Jezus, zadziwił się, i rzekł Idźcie. A oni wyszedłszy, weszli w onę trzodę świń, tym, którzy szli za nim: Zaprawdę powiadam wam: a oto porwawszy się ona wszystka trzoda świń, z Anim w Izraelu tak wielkiej wiary nie znalazły. 11 A przykra wpadła w morze, i pozdychała w wodach. powiadam wam: Iż wiele ich od wschodu i od zachodu 33 Lecz pasterze uciekli, a poszedłszy do miasta, słońca przyjdzie, a usiądą za stołem z Abrahalem i opowiedzieli wszystko, i to, co się z onymi opętanymi z Izakiem i z Jakókiem w królestwie niebieskiem. 12 stało. 34 A oto wszystko miasto wyszło przeciwko Ale synowie królestwa będą wyrzuceni w ciemności Jezusowi, a ujrzałszy go prosili, aby z ich granic zewnętrzne, tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. odszedł.

13 I rzekł Jezus setnikowi: Idź, a jakoś uwierzył, niech ci się stanie; i uzdrawiony jest sługa jego onejże godziny. 14 A gdy Jezus przyszedł do domu Piotrowego, ujrzał świekrę jego, leżącą na łóżu i mającą gorączkę. 15 I dotknął się ręki jej, i opuściła ją gorączka; i wstała, a posługowała im. 16 A gdy był wieczór, przewidli do niego wiele opętanych: i wyganiał duchy słowem; i wszystkie, którzy się źle mieli, uzdrawiał; 17 Aby się wypełniło, co powiedziano przez Izajasza proroka, mówiącego: On niemocy nasze na się wziął, a choroby nasze nosił. 18 A widząc Jezus wielki ludokoło siebie, kazał się przeprawić na drugą stronę morza. 19 Tedy przystąpiwszy niektóry z nauczonych w Piśmie, rzekł mu: Mistrzu! pójdź za tobą, gdziekolwiek pójdziesz. 20 I rzekł mu Jezus: Liszki mają jamy, a ptaki niebieskie gniazda; ale Syn człowiek nie ma, gdzie by głowę sklonić. 21 A drugi z uczniów jego rzekł mu: Panie! dopuść mi pierwej odejść i pogrześć ojca mego; 22 Ale mu Jezus rzekł: Pójdź za mną, a niechaj umarli grzebią umarłe swoje. 23 A gdy on wstąpił w lódź, wstępili za nim uczniowie jego. 24 A oto się wzruszenie wielkie stało na morzu, tak iż się lódź wałami okrywała; a

9 Tedy wstąpiwszy w lódź, przewiozł się, i przyszedł do miasta swego; 2 A oto przynieśli mu powietrzem ruszonego, na łóżu leżącego. A widząc Jezus wiarę ich, rzekł powietrzem ruszonemu: Ufaj, synu! odpuszczone są tobie grzechy twoje. 3 A oto niektórzy z nauczonych w Piśmie mówili sami w sobie: Ten bluźni. 4 A widząc Jezus myśli ich, rzekł: Przecze wy myślicie źle rzeczy w sercach waszych? 5 Albowiem cóż łatwiej rzec: Odpuszczone są tobie grzechy, czyli rzec: Wstań, a chodź? 6 Ale abyście wiedzieli, iż ma moc Syn człowieczy na ziemi odpuszczać grzechy, tedy rzekł powietrzem ruszonemu: Wstawszy, weźmij łóże twoje, a idź do domu twego. 7 Tedy wstawszy, poszedł do domu swego. 8 Co ujrzałszy lud, dziwował się, i chwalił Boga, który dał taką moc ludziom. 9 A odchodząc stamtąd Jezus, ujrzał człowieka siedzącego na cle, którego zwano Mateusz, i rzekł mu: Pójdź za mną; tedy wstawszy, szedł za nim. 10 I stało się, gdy Jezus siedział za stołem w domu jego, że oto wiele celników i grzeszników przyszedłszy, usiedli z Jezusem i z uczniami jego. 11 Co widząc Faryzeuszowie, rzekli uczniom jego: Przecze z celnikami i grzesznikami

je nauczyciel wasz? 12 A Jezus usłyszał to, się lud, mówiąc: Nigdy się taka rzecz nie pokazała w rzekim: Nie potrzebując zdrowi lekarza, ale ci, co Izraelu. 13 Ale Faryzeuszowie mówili: Przez księcia się źle mają. 14 Owszem idźcie, a nauczcie się, dyabelskiego wygania dyabły. 15 I obchodził Jezus co to jest: Miłosierdzia chcę, a nie ofiary; bom nie wszystkie miasta i miasteczka, nauczając w bóżnicach przeszedł wzywać sprawiedliwych, ale grzesznych do ich, i każąc Ewangelię królestwa, a uzdrawiając pokuty. 16 Tedy przyszli do niego uczniowie Janowi, wszelką chorobę, i wszelką niemoc między ludem. mówiąc: Przecz my i Faryzeuszowie często pościmy, 17 A widząc on lud, użałił się go, iż był strudzony i a uczniowie twoi nie poszczą? 18 I rzek im Jezus: rozproszony jako owce nie mające pasterza. 19 Tedy Izali się mogą synowie łożnicy małżeńskiej smęcić, rzek uczniom swoim: Źniwoć wprawdzie wielkie, ale póki z nimi jest oblubieniec? Ale przyjdą dni, gdy od robotników mało. 20 Proście tedy Pana źniwa, aby nich będzie oblubieniec odjęty, a tedy pościć będą. 21 Wypchnął robotniki na źniwo swoje.

22 A żaden nie wprawuje łaty sukna nowego w szatę wiotową; albowiem ono załatwianie ujmuje nieco od szaty, i stawa się gorsze rozdarcie; 23 Ani leja wina młodego w stare statki; bo inaczej pukają się statki, a wino wycieka, i statki się psują; ale małe wino leją w nowe statki, i oboje bywają zachowane. 24 To gdy on do nich mówił, oto niektóry przełożony bóżnicy przeszedł poklonił mu się, mówiąc: Córka moja dopiero skonała; ale pójdz, a włóż na nią rękę twoję, a ożyje. 25 Tedy wstawiły Jezus, szedł za nim, i uczniowie jego. 26 (A oto niewiasta, która płynienie krwi ode dwunastu lat cierpiąca, przystąpiwszy z tyłu, dotknęła się podółka szat jego; 27 Bo rzeka sama w sobie: Jeżeli się tylko dotknę szaty jego, będę uzdrawiona. 28 Ale Jezus obróciwszy się i ujrzał piszczki i lud zgłębi czyniący, 29 Rzek im: Ustępcie; albowiem dziewczynka nie umarła, ale śpi. I naśmiewali się z niego. 30 Ale gdy wygnany był on lud, wszedłszy, ujął ją za rękę jej, i wstała dziewczynka. 31 I rozeszła się ta wieść po wszystkiej ziemi. 32 A gdy Jezus odchodził stamtąd, szli za nim dwaj ślepi, wołając i mówiąc: Synu Dawidow! zmiluj się nad nami. 33 A gdy on wszedł do domu, przyszli do niego ślepi; i rzek im Jezus: Wierzcie, iż to mogę uczynić? Rzekli mu: Owszem Panie! 34 Tedy się dotknął oczu ich, mówiąc: Według wiary waszej niechaj się wam stanie. 35 I otworzyły się oczy ich; i przygroził im srodze Jezus, mówiąc: Patrzcie, aby nikt o tem nie wiedział. 36 Lecz oni wyszedłszy, rozsławili go po wszystkiej onej ziemi. 37 A gdy oni wychodzili, oto przywiedli mu człowieka niemego, opętanego od dyabla. 38 A gdy był wygnany on dyabel, przemówił niemy; i dziwiwał

10 A zwołałszy dwunastu uczniów swoich, dał im moc nad duchy nieczystymi, aby je wyganiali, i uzdrawiali wszelką chorobę i wszelką niemoc. 2 A dwunastu Apostołów te są imiona: Pierwszy Szymon, którego zowią Piotr, i Andrzej, brat jego; Jakób, syn Zebedeusza, i Jan, brat jego; 3 Filip i Bartłomiej, Tomasz i Mateusz on celnik, Jakób, syn Alfeusza, i Lebeusz, nazwany Tadeusz; 4 Szymon Kananejczyk, i Judasz Iszkaryot, który go też wydał. 5 Tych dwunastu posłał Jezus, rozkazując im i mówiąc: Na drogę poganów nie zachodźcie, i do miasta Samarytańczyków nie wchodźcie; 6 Ale raczej idźcie do owiec, które zginęły z domu Izraelskiego; 7 A idąc kaźcie, mówiąc: Przybliżyło się królestwo niebieskie. 8 Chore uzdrawiajcie, trędowate oczyszczajcie, umarłe wskrzeszajcie, dyabły wyganiajcie; darmoście wzięli, darmo dawajcie. 9 Nie bierzcie z sobą złota, ani srebra, ani miedzi w trzosy wasze; 10 Ani taistry na drogę, ani dwóch sukien, ani butów, ani laski; albowiem godzien jest robotnik żywności swojej. 11 A do któregokolwiek miasta albo miasteczka wnijdzicie, wywiadujcie się, kto by w niem tego był godzien, a tamże mieszkajcie, póki nie wynijdzicie; 12 A wszedłszy w dom, pozdrówcie go. 13 A jeżeli on dom tego był godny, niech na niego przyjdzie pokój wasz; a jeżeli nie był godny, pokój wasz niech się wróci do was. 14 A kto by was nie przyjął, ani słuchał słów waszych, wychodząc z domu albo z miasta onego, otrząsnijcie proch z nóg waszych. 15 Zaprawdę was powiadam: Lżej będzie ziemi Sodomskiej i Gomorskiej w dzierz sądny, niżeli miastu onemu. 16 Oto Ja was posyłam jako owce między wilki; bądźcie tedy roztropnymi jako węże, a szczerymi jako gołębice, 17 A strzeżcie się ludzi; albowiem was będą wydawać do rady, i w zgromadzeniach swoich was bicować

będą. **18** Także przed starosty i przed króle wodzeni
będziecie dla mnie, na świadectwo przeciwko nim i
poganom. **19** Ale gdy was podadzą, nie troszczcie
się, jako i co byście mówili; albowiem wam dano
będzie oneżje godziny, co byście mówili; **20** Bo wy nie
jesteście, którzy mówicie, ale duch Ojca waszego,
który mówi w was. **21** I wyda brat brata na śmierć, i
ojciec syna, i powstaną dzieci przeciwko rodzicom,
i będą je zabijać. **22** I będziecie w nienawiści u
wszystkich dla imienia mego; ale kto wytrwa do końca,
ten będzie zbawion. **23** A gdy was prześladować będą
w tem mieście, uciekajcie do drugiego; bo zaprawdę
powiadam wam, że nie obejdziecie miast Izraelskich,
aż przyjdzie Syn człowieczy. **24** Nie jestci uczeń
nad mistrza, ani sługa nad Pana swego; **25** Dosyć
uczniowi, aby był jako mistrz jego, a sługa jako Pan
jego; jeśli gospodarza Beelzebubem nazywali, czem
więcej domowniki jego nazywać będą. **26** Przetoż nie
bójcie się ich; albowiem nic nie jest skrytego, co by
nie miało być objawiono, i nic tajemnego, czego by
się dowiedzieć nie miano. **27** Co wam w ciemności
mówię, powiadajcie na świetle; a co w ucho słyszcie,
obwoływajcie na dachach; **28** A nie bójcie się tych,
którzy zabijają ciało, lecz duszy zabić nie mogą; ale
raczej bójcie się tego, który może i duszę i ciało
zatracić w piekielnym ogniu. (**Geenna g1067**) **29** Izali
dwóch wróbelków za pieniążek nie sprzedają, a wždy
jeden z nich nie upadnie na ziemię oprócz woli Ojca
waszego. **30** Nawet i włosy wszystkie na głowie
waszej policzone są. **31** Nie bójcie się tedy; nad wiele
wróbelków wy zacniejszymi jesteście. **32** Wszelki
tedy, który by mię wyznał przed ludźmi, wyznam go
Ja też przed Ojcem moim, który jest w niebiesiech;
33 A kto by się mnie zaparł przed ludźmi, zaprę się
go i Ja przed Ojcem moim, który jest w niebiesiech.
34 Nie mniemajcie, żem przyszedł dawać pokój na
ziemię; nie przyszedłem dawać pokoju, ale miecz.
35 Bom przyszedł, abym rozerwanie uczynił między
synem a ojcem jego, i między córką a matką jej, jak
także między synową i świekką jej; **36** I nieprzyjaciolni
będą człowiekowi domownicy jego. **37** Kto miluje
ojca albo matkę nad mię, nie jest mię godzien; a
któ miluje syna albo córkę nad mię, nie jest mię
godzien; **38** A kto nie bierze krzyża swego, i nie idzie
za mną, nie jest mię godzien. **39** Kto by znalazł duszę
swoją, straci ją; a kto by stracił duszę swoją dla mnie,

znajdzie ją. **40** Kto was przyjmuje, mnie przyjmuje; a
kto mnie przyjmuje, przyjmuje tego, który mię posłał.
41 Kto przyjmuje proroka w imieniu proroka, zapłatę
proroka weźmie; a kto przyjmuje sprawiedliwego
w imieniu sprawiedliwego, sprawiedliwego zapłatę
jesteście, którzy mówicie, ale duch Ojca waszego, weźmie.
42 Kto by też napoili jednego z tych to małych
który mówi w was. **21** I wyda brat brata na śmierć, i
tylko kubkiem zimnej wody w imię ucznia, zaprawdę
powiadam wam, nie straci zapłaty swojej.

11 I stało się, gdy Jezus przestał rozkazywać
dwunastu uczniom swoim, poszedł z oną, aby
uczył i kazał w miastach ich. **2** A Jan usłyszałszy w
więzieniu o uczynkach Chrystusowych, posławszy
dwóch z uczniów swoich, **3** Rzekł mu: Tyżeś jest on,
który ma przyjść, czyli inszego czekać mamy? **4** A
odpowiedział Jezus, rzekł im: Szedłszy, oznajmijcie
Janowi, co słyszycie i widzicie. **5** Ślepi widzą,
a chromi chodzą, trędowaci biorą oczyszczenie,
a głusi słyszą, umarli zmartwychwstają, i ubogim
Ewangelię opowiadana bywa; **6** A błogosławiony
jest, który się nie zgorszy ze mnie. **7** A gdy oni
odeszli, począł Jezus mówić do ludu o Janie: Coście
wyszli na pusczę widzieć? Izali trzcinę chwiejącą
się od wiatru? **8** Ale coście wyszli widzieć? Izali
człowieka w miękkie szaty obleczonego? oto którzy
miękkie szaty noszą, w domach królewskich są.
9 Ale coście wyszli widzieć? Izali proroka? zaiste
powiadam wam, i więcej niż proroka. **10** Boć ten
jest, o którym napisano: Oto ja posyłam Anioła mego
przed obliczem twojem, który zgotuje drogę twoję
przed tobą. **11** Zaprawdę powiadam wam: Nie powstał
z tych, którzy się z niewiast rodzą, większy nad Jana
Chrzciciela; ale który jest najmniejszym w królestwie
niebieskiem, większy jest, niżeli on. **12** A ode dni Jana
Chrzciciela aż dotąd królestwo niebieskie gwałt cierpi,
a gwałtownicy porywają je. **13** Bo wszyscy prorocy
i zakon aż do Jana prorokowali. **14** A jeśli chcecie
przyjąć, onci jest Eliasz, który miał przyjść. **15** Kto
ma uszy ku słuchaniu, niechaj słucha. **16** Ale komuż
przypodobam ten naród? podobny jest działkom,
które siedzą na rynkach, i wołają na towarzysze
swoje, **17** I mówią: Grałyśmy wam na piszczalce,
a nie tańcowałyście; śpiewałyśmy pieśni żałobne,
a nie płakałyście. **18** Albowiem przyszedł Jan ani
jedząc ani pijąc, a mówią: Iż dyjabstwo ma. **19**
Przyszedł Syn człowieczy jedząc i pijąc, a mówią: Oto
człowiek obżerca i pijnica wina, przyjaciel celników

i grzeszników; i usprawiedliwiona jest mądrość od synów swoich. **20** Tedy począł przymawiać miastom, wyciągnie? **12** A czemże zacniejszy jest człowiek w których się najwięcej działa cudów jego, że nie pokutował, mówiąc: **21** Biada tobie Chorazynie! biada tobie Betsaido! bo gdyby się były w Tyrze i w Sydonie te cuda stały, które się w was stały, dawno by były w worze i w popiele pokutowały. **22** Wszakże powiadam wam: Lżej będzie Tyrowi i Sydonowi w dzień sądny, niżeli wam. **23** A ty Kapernaum! któreś aż do nieba wywyższone, aż do piekła stracone będziesz; bo gdyby się były w Sodomie te cuda działały, które się działały w tobie, zostałyby aż do dnia dzisiejszego. (**Hadēs g86**) **24** Nawet powiadam wam: Iż lżej będzie ziemi Sodomskiej w dzień sądny, niżeli tobie. **25** W on czas odpowiadając Jezus, rzekł: Wysławiam cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi! żeś te rzeczy zakrył przed Syn, a komu by chciał Syn objawić. **26** Zaprawdę, Ojcze! tak się upodobało tobie. **27** Wszystkie rzeczy dane mi są od Ojca mego, i nikt nie zna Syna, tylko Ojciec, ani Ojca kto zna, tylko komu by chciał Syn objawić. **28** Pójście do pokornego serca; a znajdzicie odpocznienie duszom waszym; **30** Albowiem jarzmo moje wdzięczne jest, a brzemię moje lekkie jest.

12 W on czas szedł Jezus w sabat przez zboża, a uczniowie jego łaknęli, i poczęli rwać kłosy i jeść. **2** A ujrzałszy to Faryuszowie, rzekli mu: Oto uczniowie twoi czynią, czego się nie godzi czynić w sabat. **3** A on im rzekł: Izacie nie czytali, co uczynił Dawid, gdy łaknął, on i ci, którzy z nim byli? **4** Jako wszedł do domu Bożego, i chleby pokładne jadł, których mu się nie godziło jeść, ani tym, którzy z nim byli, tylko samym kapłanom. **5** Alboście nie czytali w zakonie, że w sabat i kapłani w kościele sabat gwałca, a bez winy są? **6** Ale mówię wam, iż tu większy jest niż kościół. **7** A gdybyście wiedzieli, co to jest: Miłosierdzia chcę, a nie ofiary, nie potępialibyście niewinnych; **8** Albowiem Syn człowieczy Panem jest i sabatu. **9** A odszedłszy stamtąd przeszedł do bóżnicy ich; **10** A oto był tam człowiek mający rękę uschłą; i pytali go, mówiąc: Godzili się w sabat uzdrawiać, aby go oskarżyli. **11** A on im rzekł: Któryż człowiek z was będzie, który by miał owcę jedną, a gdyby mu ta w sabat w dół wpadła, izali jej nie dobędzie i nie niżeli owca? Przetoż godzi się w sabat dobrze czynić. **13** Tedy rzekł człowiekowi onemu: Wyciągnij rękę twoję; a on wyciągnął, i przywrócona jest do zdrowia jako i druga. **14** A wyszedłszy Faryuszowie, uczynili radę przeciwko niemu, jakoby go stracili. **15** Ale Jezus poznawszy to, odszedł stamtąd, i szedł za nim lud wielki; i uzdrowił one wszystkie, **16** I przygroził im, aby go nie objawiali, **17** Żeby się wypełniło, co powiedziano przez Izajasza proraka, mówiącego: **18** Oto ten sługa mój, którego obrą, ten umiłowany mój, w którym się upodobało duszy mojej; polożę ducha mojego na nim, a sąd narodom opowie; **19** Nie będzie się wadził, ani będzie wołał, i nikt na ulicach nie usłyszy głosu jego; Ojcze, Panie nieba i ziemi! żeś te rzeczy zakrył przed Trzciną nałamanej nie dołamie, a lnu kurzącego mądrymi i roztropnymi, a objawiłeś je niemowlątkom. **20** Trzcinę nałamanej nie dołamie, a lnu kurzącego się nie zagasi, aż wystawi sąd ku zwycięstwu; **21** A **26** Zaprawdę, Ojcze! tak się upodobało tobie. **27** W imieniu jego narodowie będą nadzieję mieli. **22** Wszystkie rzeczy dane mi są od Ojca mego, i nikt Tedy przywiedziono do niego opętanego, ślepego i nie zna Syna, tylko Ojciec, ani Ojca kto zna, tylko niemego, i uzdrowił go, tak iż on ślepy i niemy i mówił Syn, a komu by chciał Syn objawić. **28** Pójście do i widział. **23** I zdumiał się wszystek lud, i mówili: Nie mnie wszyscy, którzyście spracowani i obciążeni, a tenże jest on syn Dawidowy? **24** Ale Faryuszowie Ja was sprawię odpoczynienie; **29** Weźmijcie jarzmo usłyszawszy to, rzekli: Ten nie wygania dyabłów, tylko moje na się, a uczcie się ode mnie, żem Ja cichy i przez Beelzebuba, księcia dyabelskiego. **25** Lecz pokorne serca; a znajdzicie odpocznienie duszom Jezus widząc myśli ich, rzekł im: Każde królestwo waszym; **30** Albowiem jarzmo moje wdzięczne jest, a rozzielone samo przeciwko sobie pustoszeje, i każde miasto albo dom, sam przeciwko sobie rozzielony, nie ostoi się. **26** A jeżeli szatan wygania, sam przeciwko sobie rozzielony jest; jakoż się tedy ostoi królestwo jego? **27** A jeżeli ja przez Beelzebuba wyganiam dyabły, synowie wasi przez kogoż wyganiają? Przetoż oni sędziami waszymi będą; **28** A jeżeli ja duchem Bożym wyganiam dyabły, tedyż do was przyszło królestwo Boże. **29** Albo jakoż może kto wnijść do domu mocarza, i sprzęt jego rozchwycić, jeżeli pierwnej nie związał mocarza onego? toż dopiero dom jego rozchwyci. **30** Kto nie jest ze mną, przeciwko mnie jest, a kto nie zbiera ze mną, rozprasza. **31** Dlatego powiadam wam: Wszelki grzech i bliźnierzstwo ludziom odpuszczone będzie; ale bliźnierzstwo przeciwko Duchowi Świętemu nie będzie odpuszczone ludziom. **32** I ktobkolwiek rzekł słowo przeciwko Synowi człowiekemu, będzie mu odpuszczeno; ale kto by mówił przeciwko Duchowi Świętemu, nie będzie mu odpuszczeno, ani w tym wieku ani w przyszłym. (**aiōn g165**) **33** Czyścież albo

W on czas szedł Jezus w sabat przez zboża, a uczniowie jego łaknęli, i poczęli rwać kłosy i jeść. **2** A ujrzałszy to Faryuszowie, rzekli mu: Oto uczniowie twoi czynią, czego się nie godzi czynić w sabat. **3** A on im rzekł: Izacie nie czytali, co uczynił Dawid, gdy łaknął, on i ci, którzy z nim byli? **4** Jako wszedł do domu Bożego, i chleby pokładne jadł, których mu się nie godziło jeść, ani tym, którzy z nim byli, tylko samym kapłanom. **5** Alboście nie czytali w zakonie, że w sabat i kapłani w kościele sabat gwałca, a bez winy są? **6** Ale mówię wam, iż tu większy jest niż kościół. **7** A gdybyście wiedzieli, co to jest: Miłosierdzia chcę, a nie ofiary, nie potępialibyście niewinnych; **8** Albowiem Syn człowieczy Panem jest i sabatu. **9** A odszedłszy stamtąd przeszedł do bóżnicy ich; **10** A oto był tam człowiek mający rękę uschłą; i pytali go, mówiąc: Godzili się w sabat uzdrawiać, aby go oskarżyli. **11** A on im rzekł: Któryż człowiek z was będzie, który by miał owcę jedną, a gdyby mu

drzewo dobre, i owoc jego dobry; albo czyście drzewo tak iż wstąpiwszy w lódź, siedział, a wszystek lud stał złe, i owoc jego zły; albowiem z owocu drzewo na brzegu. 3 I mówił do nich wiele w podobieństwach poznane bywa. 4 Rodzaju jaszczurczy! jakoż możecie i rzekł: Oto wyszedł roszewca, aby rozsiewał; 4 A gdy mówić dobre rzeczy, będąc złymi, gdyż z obfitości on rozsiewał, niektóre padło podle drogi; i przyleciały serca usta mówią? 5 Dobry człowiek z dobrego ptaki, a podziobały je. 5 Drugie zasię padło na miejsce skarbu serca wynosi rzeczy dobre, a zły człowiek ze opoczyste, gdzie nie miało wiele ziemi; i wnet weszło, zlego skarbu wynosi rzeczy złe. 6 Ale powiadam iż nie miało głębokości ziemi. 6 Ale gdy słońce wam, iż z każdego słowa próżnego, które by mówili weszło, wygorzało, a iż nie miało korzenia, uschło. ludzie, dadzą z niego liczbę w dzień sądny; 7 A drugie padło między ciernie, i wzrosły ciernie, Albowiem z mów twoich będziesz usprawiedliwiony, i z a zadusiły je. 8 A drugie padło na ziemię dobrą i mów twoich będziesz osądzony. 8 Tedy odpowiedzieli wydało pożytek, jedno setny, drugie sześćdziesiątny, niektórzy z nauczonych w Piśmie i Faryzeuszów, a drugie trzydziestny. 9 Kto ma uszy ku słuchaniu, mówiąc: Nauczycielu, chcemy od ciebie znamię niechaj słucha. 10 Tedy przystąpiwszy uczniowie, widzieć. 9 A on odpowiadając rzekł im: Rodzaj zły rzekł mu: Dlaczegoż im w podobieństwach mówisz? i cudzołożny znamienia szuka; ale mu nie będzie 11 A on odpowiadając, rzekł im: Wam dano wiedzieć znamię dane, tylko ono znamię Jonasza proroka. 10 tajemnicę królestwa niebieskiego, ale onym nie dano; Albowiem jako Jonasz był w brzuchu wieloryba trzy 12 Albowiem kto ma, będzie mu dano, i obfitować dni i trzy noce, tak będzie Syn człowieczy w sercu będzie, ale kto nie ma, i to, co ma, będzie od niego ziemi trzy dni i trzy noce. 11 Mężowie Niniwiccy staną odjęto. 13 Dlategoż im w podobieństwach mówię, iż na sądzie z tym rodzajem, i potępia go, przeto że widząc nie widzą, i słysząc nie słyszą, ani rozumieją, pokutowali na kazanie Jonaszowe; a oto tu więcej 14 I pełni się w nich proroctwo Izajaszowe, które mówi: niżeli Jonasz. 14 Królowa z południa stanie na Skłachem słuchać będziecie, ale nie zrozumiecie; sądzie z tym rodzajem, i potępia go; iż przyszła od i widząc widzieć będziecie, ale nie ujrzycie; 15 krajów ziemi, aby słuchała mądrości Salomonowej; Albowiem zatylko serce ludu tego, a uszyma ciężko a oto tu więcej niżeli Salomon. 16 A gdy nieczysty słyszeli, i oczy swe zamrużyli, żeby kiedy oczyma nie duch od człowieka wychodzi, przechadza się po widzieli i uszyma nie słyszeli, a sercem nie zrozumieli, miejscach suchych, szukając odpoczynienia, ale nie i nie nawrócił się, a uzdrawiłbym je. 16 Ale oczy znajduje. 17 Tedy mówi: Wróćcie się do domu mego, wasze błogosławione, że widzą, i uszy wasze, że skądem wyszedł; a przyszedłszy znajduje go próżny słyszą; 17 Bo zaprawdę powiadam wam, iż wiele i umieciony i ochędożony. 18 Tedy idzie, i bierze z proroków i sprawiedliwych żądało widzieć to, co wy sobą siedm inszych duchów gorszych, niżeli sam: a widziecie, ale nie widzieli, i słyszeć to, co słyszycie, wszedłszy mieszkają tam, i bywają ostatnie rzeczy ale nie słyszeli. 18 Wy tedy słuchajcie podobieństwa człowieka onego gorsze, niżeli pierwsze. Tak się onego roszewcy. 19 Gdy kto słucha słowa o tem stanie i temu rodzajowi złemu. 19 A gdy on jeszcze królestwie, a nie rozumie, przychodzi on zły i porywa mówił do ludu, oto matka i bracia jego stali przed to, co wsiano w serce jego; tenci jest on, który podle domem chcąc z nim mówić. 20 I rzekł mu niektóry: drogi posiany jest. 20 A na opoczystych miejscach Oto matka twoja i bracia twoi stoją przed domem, posiany, ten jest, który słucha słowa i zaraz je z chcąc z tobą mówić. 21 A on odpowiadając, rzekł radością przyjmuje; 21 Ale nie ma korzenia w sobie, temu, co mu to powiedział: Któraż jest matka moja? lecz doczesny jest; a gdy przychodzi ucisk, albo i którzy są bracia moi? 22 A wyciągnawszy rękę prześladowanie dla słowa, wnet się gorszy. 22 A swoje na uczniów swoich, rzekł: Oto matka moja i między ciernie posiany, ten jest, który słucha słowa; bracia moi! 23 Albowiem ktobykolwiek czynił wolę ale pieczętowanie świata tego i omamienie bogactw Ojca mojego, który jest w niebiesiech, ten jest bratem zadusza słowo, i staje się bez pożytku. (aiōn g165) 23 A moim, i siostrą i matką.

13 A dnia onego wyszedłszy Jezus z domu, usiadł nad morzem: 2 I zebrał się do niego wielki lud,

Drugie podobieństwo przełożył im, mówiąc: Podobne królestwie Ojca swego. Kto ma uszy ku słuchaniu, jest królestwo niebieskie człowiekowi, rozsiewającemu niechaj słucha. **44** Zasię podobne jest królestwo dobre nasienie na roli swojej. **25** A gdy ludzie niebieskie skarbowi skrytemu w roli, który znalazłeś zasnęli, przyszedł nieprzyjaciel jego, i nasiał kąkolu człowiek skrył, i od radości, którą miał z niego, między pszenicą, i odszedł. **26** A gdy urosła trawa i odchodzi, i wszystko, co ma, sprzedaje, i kupuje pożytek przyniosła, tedy się pokazał i kąkol. **27** Tedy onę rolę. **45** Zasię podobne jest królestwo niebieskie przystąpiwszy śludzy gospodarscy, rzekli mu: Panie! człowiekowi kupcowi, szukającemu pięknych perel; **46** izaliś dobrego nasienia nie nasiał na roli twojej? Który znalazłszy jedną perlę bardzo drogą, odszedł, Skądże tedy ma kąkol? **28** A on im rzekł: Nieprzyjaciel i posprzedawał wszystko, co miał, i kupił ją. **47** człowiek to uczynił. I rzekli śludzy do niego: A Zasię podobne jest królestwo niebieskie niewodowi chceszże, iż pójdziemy, a zbierzymy go? **29** A on rzekł: zapuszczonemu w morze, i ryby wszelkiego rodzaju Nie! byście snać zbierając kąkol, nie wykorzenili zaraz zagarniającemu. **48** Który gdy był pełen, wyciągnęli z nim i pszenicy. **30** Dopuszccie obojgu społem rość rybitwi na brzeg, a usiadłszy, wybierali dobre ryby w aż do żniwa; a czasu żniwa rzekę żerując: Zbierzcie naczynia, a złe precz wyrzucali. **49** Takci będzie przy pierwej kąkol, a zwiążcie go w snopki ku spaleniu; dokonaniu świata; wynijdą Aniołowie, i wyłączą złe z ale pszenicę zgromadźcie do gumna mojego. **31** pośrodku sprawiedliwych, (aiōn g165) **50** I wrzucą je w Insze podobieństwo przełożył im, mówiąc: Podobne piec ognisty; tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. jest królestwo niebieskie ziarnu gorczycznemu, które **51** Rzekł im Jezus: Wyrozumieście to wszystko? wząwszy człowieka, wsiał na roli swojej. **32** Które Rzekli mu: Tak, Panie! **52** A on im rzekł: Przetoż najmniejsze jest ze wszystkich nasion; ale kiedy każdy nauczony w Piśmie, wycwickowany w królestwie urośnie, największe jest ze wszystkich jarzyn, i staje niebieskiem, podobny jest człowiekowi gospodarzowi, się drzewem, tak iż ptaki niebieskie przylatując, który wynosi z skarbu swego nowe i stare rzeczy. **53** gniazda sobie czynią na gałęzkach jego. **33** Insze I stało się, gdy Jezus dokończył tych podobieństw, podobieństwo powiedział im: Podobne jest królestwo puścił się stamtąd. **54** A przyszedłszy do ojczyzny niebieskie kwasowi, który wząwszy niewiasta, zakryła swojej, nauczał je w bóżnicy ich, tak iż się bardzo we trzy miary małki, ażby wszystka skwaśniała. **34** zdumiewali i mówili: Skądże temu ta mądrość, i ta To wszystko mówił Jezus w podobieństwach do moc? **55** I zaż ten nie jest on syn cieśli? I zaż matki ludu, a bez podobieństwa nie mówił do nich; **35** jego nie zowią Maryja, a bracia jego Jakób, i Jozes, i Aby się wypełniło, co powiedziano przez proroka Szymon, i Judas? **56** A siostry jego izali wszystkie mówiącego: Otworzę w podobieństwach usta moje, u nas nie są? Skądże tedy temu to wszystko? **57** I wypowiem skryte rzeczy od założenia świata. **36** Tedy gorszyli się z niego; ale Jezus rzekł im: Nie jest prorok rozpuściwszy on lud, przyszedł Jezus do domu; i bezeczci, tylko w ojczyźnie swojej i w domu swoim. przystąpili do niego uczniowie jego, mówiąc: Wyłóż **58** I nie uczynił tam wiele cudów dla niedowiarstwa nam podobieństwo o kąkolu onej roli. **37** A on ich.

odpowiadając, rzekł im: Ten, który rozsiewa dobre nasienie, jest Syn człowieczy; **38** A rola jest świat, a dobre nasienie są synowie królestwa; ale kąkol są synowie onego złego; **39** Nieprzyjaciel zasię, który go rozsiał, jestci dyabiel, a żniwo jest dokonanie świata, a żerący są Aniołowie. (aiōn g165) **40** Jako tedy zbierają kąkol, a palą go ogniem, tak będzie przy dokonaniu świata tego. (aiōn g165) **41** Pośle Syn człowieczy Anioły swoje, a oni zbiorą z królestwa jego wszystkie zgorszenia, i te, którzy nieprawość czynią; **42** I wrzucą je w piec ognisty, tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. **43** Tedy sprawiedliwi lśnić się będą jako słorce w

14 W czas usłyszał Herod Tetrarcha, wieść o Jezusie. **2** I rzekł slugom swoim: Tenci jest Jan Chrzciciel; on to zmartwychwstał, i dlatego się cuda przez niego dzieją. **3** Albowiem Herod pojmałszy Jana, związał go był i wsadził do więzienia dla Herodyady, żony Filipa, brata swego. **4** Bo mu Jan mówił: Nie godzi ci się jej mieć. **5** Ale gdy go on chciał zabić, bał się ludu: albowiem go za proroka mieli. **6** Gdy tedy obchodzono dzień narodzenia Herodowego, tańcowała córka Herodyady w pośrodku gości, i podobała się Herodowi. **7** Skąd pod przysięgą obiecał jej dać, czegobkolwiek żądała. **8** A ona

przedtem będąc naprawiona od matki swojej, rzekła: się, mówiąc: Prawdziwie jesteś Synem Bożym. 34 I
Daj mi tu na misie głowę Jana Chrzciciela. 9 I przeprawiwszy się, przyszli do ziemi Gienezaret. 35 A
zasmucił się król; ale dla przysięgi i dla spółsiedzących poznawszy go mężowie miejsca onego, posłali do
kazał jej dać. 10 A posławszy kata, ściął Jana w wszystkiej onej okolicznej krainy; i przyniesiono do
więzieniu. 11 I przyniesiono głowę jego na misie, i niego wszystkie, którzy się źle mieli. 36 I prosili go, aby
oddano dziewczęcze, i odniosła ją matce swojej. 12 A się tylko podoku szaty jego dotykali; a którykolwiek
przyszedłszy uczniowi jego wzięli ciało i pogrzebli je, się dotknęli, uzdrawieni są.

a szedłszy powiedzieli Jezusowi. 13 To usłyszałszy Jezus, ustąpił stamtąd w łodzi na miejsce puste
osobno; a usłyszałszy lud, szli za nim z miast pieszo.

14 Wyszedłszy tedy Jezus ujrzał wielki lud, i użalił się ich, a uzdrawiał chore ich. 15 A gdy nadchodził wieczór, przystąpili do niego uczniowie jego, mówiąc: Puste jest to miejsce, a czas już przeminął; rozpuść ten lud, aby odszedłszy do miasteczek, kupili sobie żywności. 16 A Jezus im rzekł: Nie potrzeba im odchodzić, dajcie wy im co jeść. 17 Ale mu oni rzekli:

Nie mamy tu, tylko pięć chlebów i dwie ryby. 18

A on rzekł: Przynieście mi je tu. 19 I rozkazaławszy ludowi usiąść na trawie, wziął onych pięć chlebów i dwie ryby, a wejrzałszy w niebo, błogosławił, a łamiąc dawał uczniom chleby, a uczniowie ludowi. 20 I jedli wszyscy, a nasyceni byli; i zebrali, co zbywało ułomków, dwanaście koszów pełnych. 21 A tych, którzy jedli, było około pięciu tysięcy mężów, oprócz niewiast i dzieciaków. 22 A wnęte przymusił Jezus uczniów swoich, aby wstąpili w łódź, i uprzedzili go na drugą stronę, ażby rozpuścił lud. 23 A rozpuściwszy lud, wstępł na góre z osobna, aby się modlił; a gdy był wieczór, sam tam był. 24 A łódź już w pośrodku morza będąc, miotana była od wałów; albowiem był wiatr przeciwny. 25 Lecz o czwartej straży nocnej szedł do nich Jezus, chodząc po morzu. 26 A wejrzałszy go uczniowie po morzu chodzącego, zatrwożyli się, mówiąc: Obluda to jest! i od bojaźni krzyknęli. 27

Lecz wnęt rzekł do nich Jezus, mówiąc: Ufajcie! Jam ci to jest; nie bójcie się. 28 A odpowiadając mu

Piotr rzekł: Panie! Jeżeliś ty jest, każ mi przyjść do ciebie po wodzie. 29 A on rzekł: Pójdź! A Piotr, wystąpiwszy z łodzi, szedł po wodzie, aby przyszedł do Jezusa; 30 Ale widząc wiatr gwałtowny, zlał się; a gdy począł tonąć, zakrzyknął, mówiąc: Panie, ratuj mnie! 31 A Jezus zaraz wyciągnąwszy rękę, uchwycił go i rzekł mu: O małowierny! przeczeństwo wątpi? 32

A gdy oni wstąpili w łódź, uciszył się wiatr. 33 A

ci, którzy byli w łodzi, przystąpiwszy poklonili mu

15 Tedy przystąpili do Jezusa z Jeruzalem nauczeni w Piśmie i Faryuszowie, mówiąc: 2 Czemu uczniowie twoi przestępnią ustawę starszych? albowiem nie umywają rąk swych, gdy mają jeść chleb. 3 A on odpowiadając, rzekł im: Czemu i wy przestępujecie przykazanie Boże dla ustawy waszej? 4 Albowiem Bóg przykazał, mówiąc: Czcij ojca twego i matkę; i kto by złorzeczył ojcu albo matce, śmiercią niechaj umrze. 5 Ale wy powiadacie: Kto by rzekł ojcu albo matce: Dar, którykolwiek jest ode mnie, tobie pożyteczny będzie; a nie uczciłby ojca swego albo matki swojej, bez winy będzie. 6 I wzruszyliście przykazania Boże dla ustawy waszej. 7 Obłudnicy! dobrze o was prorokował Izajasz, mówiąc: 8 Lud ten przybliża się do mnie usty swemi, i wargami czci miej; ale serce ich daleko jest ode mnie. 9 Lecz próżno mię czczą, nauczając nauk, które są przykazania ludzkie. 10 A zawoławszy do siebie ludu, rzekł im: Słuchajcie, a rozumiecie. 11 Nie to, co wchodzi w usta, pokala człowieka; ale co wychodzi z ust, to pokala człowieka. 12 Tedy przystąpiwszy uczniowie jego, rzekli mu: Wiesz, iż Faryuszowie, usłyszałszy tę mowę, zgorszyli się? 13 A on odpowiadając rzekł: Wszelki szczep, którego nie szczepił Ojciec mój niebieski, wykorzeniony będzie. 14 Zaniechajcie ich; ślepi są wodzowie ślepych, a ślepi jeśli ślepego prowadził, obadwa w dół wpadną. 15 A odpowiadając Piotr, rzekł mu: Wyłóż nam to podobieństwo. 16 I rzekł Jezus: Jeszczeż i wy bezrozumni jesteście? 17 Jeszczeż nie rozumiecie, iż wszystko, co wchodzi w usta, w brzuch idzie, i do wychodu bywa wyrzucono? 18 Ale co z ust pochodzi, z serca wychodzą złe myśli, mężobójstwa, cudzołóstwa, wszeteczeństwa, złodziejstwa, fałszywe Świadectwa, bliźnierzstwa. 19 Toč jest, co pokala człowieka: ale jeśli nieumytemi rękoma, toč nie pokala człowieka. 20 A wyszedłszy Jezus stamtąd, ustąpił w strony Tyru i Sydonu. 22 A oto niewiasta Chananejska z onych granic wyszedłszy, woała, mówiąc do niego:

Zmiluj się nade mną Panie, synu Dawidowy! córka tylko ono znamię Jonasza proroka. I opuściwszy je, moja ciężko bywa od dyjabka drczoną. **23** A on odszedł. **5** A gdy się przeprawili uczniowie jego na jej nie odpowiedział i słowa. Tedy przystąpiwszy drugą stronę morza, zapamiętali wziąć chleba. **6** uczniowie jego, prosili go, mówiąc: Odpraw ją, boć I rzekł im Jezus: Patrzcie, a strzeżcie się kwasu woła za nami. **24** A on odpowiadając rzekł: Nie Faryzeuszów i Saduceuszów. **7** A oni rozmawiali jestem posłany, tylko do owiec, które zginęły z domu między sobą, mówiąc: Nie wzięliśmy chleba. **8** Co Izraelskiego. **25** Lecz ona przystąpiwszy, pokloniła mu obaczywszy Jezus, rzekł im: O czemże rozmawiacie się, mówiąc: Panie, ratuj mię! **26** A on odpowiadając między sobą, o małowierni, żeście chleba nie wzięli? rzekł: Niedobra jest brać chleb dzieciom, a miotać **9** Jeszczeż nie rozumiecie, ani pamiętacie onych szczeniętom. **27** A ona rzekła: Tak jest, Panie! a pięciu chlebów, a onych pięciu tysięcy ludzi, i wszakże i szczenięta jedzą odrobiny, które padają z jakością wiele koszów zebrali? **10** Ani onych siedmiu stołu panów ich. **28** Tedy odpowiadając Jezus rzekł chlebów i czterech tysięcy ludzi, a jakością wiele jej: O niewiasto! wielka jest wiara twoja; niechaj ci koszów nazbierali? **11** Jakoż nie rozumiecie, żem się stanie, jako chcesz. I uzdrawiona jest córka jej wam nie o chlebie powiedział, mówiąc: Abyście się od onejże godziny. **29** A Jezus poszedł stamtąd, strzegli kwasu Faryzeuszów i Saduceuszów? **12** przyszedł nad morze Galilejskie, a wstąpiwszy na Tedy zrozumieli, że nie mówił, aby się strzegli kwasu góre, siedział tam. **30** I przyszedł do niego wielki lud, chleba, ale nauki Faryzeuszów i Saduceuszów. **13** A mając z sobą chrome, ślepe, nieme, ułomne i inszych gdy przyszedł Jezus w strony Cezaryi Filippowej, wiele, i kładli je u nóg Jezusowych, i uzdrawiał je, **31** pytał uczniów swoich, mówiąc: Kimże mię powiadają? Tak iż się on lud dziwował, widząc, że niemi mówią, być ludzie Syna człowieczego? **14** A oni rzekli: Jedni ułomni uzdrawieni są, chromi chodzą, a ślepi widzą; i Janem Chrzcicielem, a drudzy Elijaszem, insi też wielbili Boga Izraelskiego. **32** Lecz Jezus zwłaszy Jeremiaszem, albo jednym z proroków. **15** I rzekł im: uczniów swoich, rzekł: Żał mi tego ludu; albowiem już A wy kim mię być powiadacie? **16** A odpowiadając trzy dni przy mnie trwaja, a nie mają, co by jedli, a nie Szymon Piotr rzekł: Tyś jest Chrystus, on Syn Boga chcę ich rozpuścić głodnych, by snać nie pomdliły na żywego. **17** Tedy odpowiadając Jezus rzekł mu: drodze. **33** Tedy mu rzekli uczniowie jego: Skądże Błogosławiony jesteś Szymonie, synu Jonaszow! bo byśmy wzięli tak wiele chleba na tej puszczy, abyśmy tego ciało i krew nie objawiły tobie, ale Ojciec mój, tak wielki lud nasycili? **34** I rzekł im Jezus: Wieleż który jest w niebiesiech. **18** A Ja ci też powiadam, macie chlebów? A oni rzekli: Siedm, i trochę rybek. żeś ty jest Piotr; a na tej opoce zbuduję kościół **35** Tedy rozkazał ludowi, aby siedli na ziemi. **36** A mój, a bramy piekielne nie przemogą go: **(Hadès** wziąwszy one siedm chlebów i one ryby, uczyniwszy **g86**) **19** I tobio dam klucze królestwa niebieskiego; dzięki, łamał i dał uczniom swoim, a uczniowie ludowi. a cokolwiek związesz na ziemi, będzie związane **37** I jedli wszyscy i nasyceni są, i zebrali, co zbyło i w niebiesiech; a cokolwiek rozwiązesz na ziemi, ułomków, siedm koszów pełnych. **38** A było tych, będąc rozwiązane i w niebiesiech. **20** Tedy przykazał którzy jedli, cztery tysiące mężów, oprócz niewiast i uczniom swoim, aby nikomu nie powiadali, że on jest dziatek. **39** Tedy rozpuściwszy lud, wstąpił w lódź, i Jezus Chrystus. **21** I odtań począł Jezus pokazywać przyszedł na granice Magdalańskie.

16 A przystąpiwszy Faryzeuszowie i Saduceuszowie, kusząc prosili go, aby im znamię z nieba ukazał. **2** A on odpowiadając, rzekł im: Gdy bywa wieczór, mówicie: Pogoda będzie; bo się niebo czerwieni. **3** A rano: Dziś będzie niepogoda; albowiem się niebo pochmurne czerwieni. Obludnicy! postawę nieba rozsądzić umiecie, a znamion tych czasów nie możecie. **4** Rodzaj zły i cudzołóżny znamienia szuka; ale mu znamię nie będzie dane,

niechajże samego siebie zaprzej, a weźmie krzyż wami? Dokądże was będę cierpiąć? przwydzieć swój, i naśladowuje mię! **25** Bo kto by chciał duszę mi go sam. **18** I zgromił onego dyabła Jezus; i swoją zachować, straci ją; a kto by stracił duszę wyszedł od niego, i uzdrawiony jest on młodzieniec swoją dla mnie, znajdzie ją. **26** Albowiem cóż pomoże od onejże godziny. **19** Tedy przystąpiszy uczniowie człowiekowi, choćby wszyscy świat pozyskał, a do Jezusa osobno, rzekli mu: Czemużeśmy go my na duszy swojej szkodowały? albo co za zamianę wygrać nie mogli? **20** Lecz Jezus rzekł do nich: Dla da człowiek za duszę swoją? **27** Albowiem Syn niedowiarstwa waszego; zaprawdę bowiem powiadam człowieczy przyjdzie w chwale Ojca swego z Anioły wam: Jeźlibyście, mając wiarę jako ziarno gorczychne, swoimi, a tedy odda każdemu według uczynków jego. rzekli tej górze: Przenieś się stąd na ono miejsce, **28** Zaprawdę powiadam wam: Są niektórzy z tych, co tedy się przeniesie, a nic niemożebnego wam nie tu stoją, którzy nie ukuszą śmierci, ażby ujrzelii Syna będąc. **21** Ale ten rodzaj nie wychodzi, tylko przez człowieczego, idącego w królestwie swojem.

17 A po sześciu dniach wziął Jezus Piotra i Jakuba i Jana, brata jego, i wprowadził je na góre wysoką osobno. **2** I przemieniony jest przed nimi, a roześmiało się oblicze jego jako słoneczko, a szaty jego stały się białe jak światłość. **3** A oto ukazali się im Mojżesz i Eljasz, z nim rozmawiający. **4** I odpowiadając Piotr, rzekł do Jezusa: Panie! dobrze nam tu być; jeżeli chcesz, uczynimy tu trzy namioty, tobie jeden, i Mojżeszowi jeden, i Eljaszowi jeden. **5** A gdy on jeszcze mówił, oto obłok jasny zacienił je; a oto głos z obłoku mówiący: Ten jest Syn mój mily, w którym mi się upodobało, tego słuchajcie. **6** To usłyszał uczniowie, upadli na twarz swoje i bali się bardzo. **7** Tedy przystąpiszy Jezus dotknął się ich i rzekł: Wstańcie, a nie bójcie się. **8** A oni podniósłszy oczy swoje, nikogo nie widzieli, tylko Jezusa samego. **9** A gdy zstępowałi z góry, przykazał im Jezus, mówiąc: Nikomu nie powiadajcie tego widzenia, aż Syn człowieczy zmartwychwstanie. **10** I pytali go uczniowie jego, mówiąc: Cóż tedy nauczeni w Piśmie powiadają, że ma Eljasz pierwej przyjść? **11** A Jezus odpowiadając, rzekł im: Eljaszci pierwej przyjdzie i naprawi wszystko; **12** Ale wam powiadam: Iż Eljasz już przyszedł, wszakże nie poznali go, ale uczynili mu, cokolwiek chcieli; takci i Syn człowieczy ma ucierpieć od nich. **13** Tedy zrozumieli uczniowie, że o Janie Chrzcicielu mówił do nich. **14** A gdy przyszli do ludu, przystąpił do niego człowiek, i upadł przed nim na kolana, **15** I rzekł: Panie! zmiluj się nad synem moim: albowiem lunatykiem jest, i ciężko się trapi; częstokroć bowiem wpada w ogień, i częstokroć w wodę. **16** I przywiodłem go do uczniów twoich, ale go nie mogli uzdrawić. **17** A odpowiadając Jezus, rzekł: O rodzaju niewierny i przewrotny! Dokądże będąc z

rzekli tej górze: Przenieś się stąd na ono miejsce, tedy się przeniesie, a nic niemożebnego wam nie tu stoją, którzy nie ukuszą śmierci, ażby ujrzelii Syna będąc. **21** Ale ten rodzaj nie wychodzi, tylko przez modlitwę i przez post. **22** A gdy przebywali w Galilei, rzekł do nich Jezus: Syn człowieczy będzie wydany w ręce ludzkie; **23** I zabiją go, ale trzeciego dnia zmartwychwstanie. I zasmucili się bardzo. **24** A gdy przyszli do Kapernaum, przystąpili do Piotra ci, którzy podatek wybierali, i rzekli: Izali nauczyciel wasz nie daje podatku? **25** I rzekł: Tak. A gdy wchodził w dom, uprzedził go Jezus, mówiąc: Cóż ci się zda, Szymonie? Królowie ziemscy od kogoż biorą cło albo czynsz? od synów swoich, czyli od obcych? **26** Rzekł mu Piotr: Od obcych. I rzekł mu Jezus: Toć tedy synowie są wolni. **27** Wszakże abyśmy ich nie zgorszyli, szedłszy do morza, zarzuć wędkę, a tę rybę, która najpierw uwięźnie, weźmij, a otworzywszy gębę jej, znajdziesz stater, który wziąwszy, daj im za mię i za się.

18 Onej godziny przystąpili uczniowie do Jezusa, mówiąc: Któż wśród największych jest w królestwie niebieskiem? **2** A zwoławszy Jezus dziecięcia, postawił je w pośrodku ich, **3** I rzekł: Zaprawdę powiadam wam: Jeżeli się nie nawrócicie i nie staniecie się jako dzieci, żadnym sposobem nie wnijdziecie do królestwa niebieskiego. **4** Kto się tedy uniży jako to dziecię, tencji jest największym w królestwie niebieskiem. **5** A kto by przyjął jedno dziecię takie w imieniu mojem, mnie przyjmuje. **6** Kto by zaś zgorszył jednego z tych małych, którzy we mię wierzą, pozyteczniej by mu było, aby zawieszony był kamień młyński na szyi jego, a utopiony był w głębokości morskiej. **7** Biada światu dla zgorszenia! albowiem muszą zgorszenia przyjąć; wszakże biada człowiekowi onemu, przez którego przychodzi zgorszenie! **8** Przetoż jeżeli ręka twoja albo nogą twoją gorszy cię, odetnij ją i zarzuć od siebie; lepiej jest tobie wnijść do żywota chromym albo ułomnym, niżeli

dwie ręce albo dwie nogi mając, wrzuconym być do ognia wiecznego. (aiōnios g166) 9 A jeśli cię oko twoje gorszy, wyłup je i zarzuć od siebie; lepiej jest tobie jednookim wnijsz do żywota, niżeli oba oczy mając, być wrzuconym do ognia piekielnego. (Geenna g1067) 10 Patrziej, abyście nie gardzili żadnym z tych maluczkich; albowiem wam powiadam, iż Aniołowie ich w niebiesiech zawsze patrzą na oblicze Ojca mojego, który jest w niebiesiech. 11 Przyszedł bowiem Syn człowiek, aby zbawił to, co było zginęło. 12 Co się wam zda? Gdyby który człowiek miał sto owiec, a zabłąkały się jedna z nich, azaż nie zostawia onych dziewięćdziesięciu i dziewięciu, a poszedłszy na góry, nie szuka zbląkanej? 13 A jeśli mu się zdarzy, znaleźć ją, zaprawdę powiadam wam, że się z niej bardziej raduje, niż z onych dziewięćdziesięciu i dziewięciu nie zbląkanych. 14 Tak nie jest wola Ojca waszego, który jest w niebiesiech, aby zginał jeden z tych maluczkich. 15 A jeżeliby zgrzeszył i onym samym: jeżeli cię usłucha, pozyskałeś brata twego. 16 Ale jeżeli cię nie usłucha, przybierz do siebie jeszcze jednego albo dwóch, aby w uściech dwóch albo trzech świadków stanęło każde słowo. 17 A jeżeliby ich nie usłuchał, powiedz zborowi: a jeżeliby zboru nie usłuchał, niech ci będzie jako paganin i celnik. 18 Zaprawdę powiadam wam: Cokolwiek byście związali na ziemi, będzie związane i na niebie; a co byście rozwiązali na ziemi, będzie rozwiązane i na niebie. 19 Zasię powiadam wam: Iż gdyby się z was dwaj zgodzili na ziemi o wszelką rzecz, o której by prosili, stanie się im od Ojca mego, który jest w niebiesiech. 20 Albowiem gdzie są dwaj albo trzej zgromadzeni w imię moje, tam jestem w pośrodku ich. 21 Tedy przystąpiwszy do niego Piotr, rzekł: Panie! wielekróć zgrzeszy przeciwko mnie brat mój, a odpuszcczę mu? czyż aż do siedmiu kroć? 22 I rzekł mu Jezus: Nie mówię ci aż do siedmiu kroć, ale aż do siedmdziesiąt siedmiu kroć. 23 Dlatego podobne jest królestwo niebieskie człowiekowi królowi, który się chciał rachować z slugami swymi. 24 A gdy się począł rachować, stawiono mu jednego, który był winien dziesięć tysięcy talentów. 25 A gdy nie miał skąd oddać, kazał go pan jego zaprzedaać, i żonę jego, i dzieci, i wszystko, co miał, i dług oddać. 26 Upadłszy tedy sługa on, poklonił mu się, mówiąc: Panie! miej cierpliwość nade mną, a wszystko ci oddam. 27 A użaliwszy się pan onego sługi, uwolnił go, i dług mu odpuścił. 28 A wyszedłszy on sługa, znalazł jednego z spółsług swoich, który mu był winien sto groszy; a porwawszy go, dusił go, mówiąc: Oddaj mi, coś winien. 29 Przypadłszy tedy on spółsłuża jego do nóg jego, prosił go, mówiąc: Miej cierpliwość nade mną, a oddam ci wszystko. 30 Lecz on nie chciał, ale szedłszy wrzucił go do więzienia, ażby oddał, co był winien. 31 Ujrzałszy tedy spółsłuży jego, co się stało, zasmucili się bardzo, a szedłszy oznałi panu swemu wszystko, co się stało. 32 Tedy zawołałszy go pan jego, rzekł mu: Sługo zły! wszystek on dług na góry, nie szuka zbląkanej? 33 Aazaże się i ty nie miał zmiłować nad spółsługą twoim, jakom się i ja zmiłowałem nad tobą? 34 A rozgniewawszy się pan jego, i dziewięciu nie zbląkanych. 35 Tak i Ojciec mój niebieski uczyni wam, jeżeliby nie odpuścicie każdy bratu swemu z serc waszych upadków ich.

19 1 I stało się, gdy dokończył Jezus tych mów, odszedł z Galilei, a przyszedł na granice Judzkie nad Jordan. 2 I szedł za nim wielki lud, i uzdrawiał je tam. 3 Tedy przyszli do niego Faryzeuszowie, kusząc go i mówiąc mu: Godzili się człowiekowi opuścić żonę swoją dla każdej przyczyny? 4 A on odpowiadając rzekł im: Nie czytaliście, iż ten, który stworzył na początku człowieka, mężczyznę i niewiąstę uczynił je? 5 I rzekł: Dlatego opuści człowiek ojca i matkę, a przylączy się do żony swojej, i będą dwoje jednym ciałem. 6 A tak już nie są dwoje, ale jedno ciało; co tedy Bóg złączył, człowiek niechaj nie rozłącza. 7 Rzekli mu: Przecze tedy Mojżesz kazał dać list rozwodny i opuścić ją? 8 Rzekł im: Mojżesz dla zatwardzenia serca waszego dopuścił wam, opuścić żony wasze, lecz z początku nie było tak. 9 Ale ja powiadam wam: Iż ktobykolwiek opuścił żonę swoją, (oprócz dla wszeteczeństwa), a inszą by pojął, cudzołyży; a kto by opuszoną pojął, cudzołyży. 10 Rzekli mu uczniowie jego: Jeżeli taka jest sprawa męża z żoną, tedy nie jest dobrze żenić się. 11 A on im rzekł: Nie wszyscy pojmują tej rzeczy, ale tylko ci, którym to dano. 12 Albowiem są rzezańcy, którzy się tak z żywota matki narodzili; są też rzezańcy, którzy od ludzi są urzezani; są też rzezańcy, którzy się sami urzezali dla królestwa niebieskiego. Kto może pojąć,

niechaj pojmuje! 13 Tedy mu przynoszono dzieciaki, aby A zmówiwszy się z robotnikami z grosza na dzień na nie ręce wkładał i modlił się; ale uczniowie gromili posłał je do winnicy swojej. 3 A wyszedłszy o je. 14 Lecz Jezus rzekł: Zaniechajcie dziatek, a nie trzeciej godzinie, ujrzał drugich, którzy stali na rynku zabraniając im przychodzić do mnie; albowiem takich próżnujący; 4 I rzekł im: Idźcie i wy do winnicy, a co jest królestwo niebieskie. 15 A włożywszy na nie ręce, będzie sprawiedliwego, dam wam. 5 A oni poszli. poszedł stamtąd. 16 A oto jeden przystąpiwszy, rzekł Zasię wyszedłszy o szóstej i dziewiątej godzinie, także mu: Nauczycielu dobry! co dobrego mam czynić, uczynił. 6 Potem o jedenastej godzinie wyszedłszy, abym miał żywot wieczny? (aiōnios g166) 17 Ale mu znalazł drugie, którzy stali próżnujący, i rzekł im: on rzekł: Przecz mię zowiesz dobrym? nikt nie jest Przecz tu stoicie cały dzień próżnujący? 7 Rzekli dobry, tylko jeden, to jest Bóg; a jeśli chcesz wnijść mu: Iż nas nikt nie najął; i rzekł im: Idźcie i wy do do żywota, przestrzegaj przykazań. 18 I rzekł mu: winnicy, a co będzie sprawiedliwego, weźmiecie. 8 A Których? A Jezus rzekł: Nie będziesz zabijał, nie gdy był wieczór, rzekł pan winnicy sprawcy swemu: będziesz cudzołyły, nie będziesz kradł, nie będziesz Zawołaj robotników, a oddaj im zapłatę, począwszy od mówił fałszywego świadectwa; 19 Czcij ojca twoego ostatnich aż do pierwszych. 9 A gdy przyszli oni, którzy i matkę, i miłośćą będziesz bliźniego swego, jako o jedenastej godzinie byli najęci, wziął każdy z nich siebie samego. 20 Rzekł mu młodzieniec: Tegom po groszu. 10 Przyszedłszy też i pierwsi, mniemali, że wszystkiego przestregał od młodości swojej; czegoż więcej wezma; ale wzięli i oni, każdy z nich, po groszu. mi jeszcze nie dostaje? 21 Rzekł mu Jezus: Jeżeli 11 A wzawszy, szemrali przeciwko gospodarzowi, 12 chcesz być doskonałym, idź, sprzedaj majątko Mówiąc: Ci ostatni jedną godzinę robili, a uczyniłeś twoje, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w je nam równymi, którzyśmy znosili ciężar dnia i niebie, a przyszedłszy, naśladuj mię. 22 A gdy upalenie. 13 A on odpowiadając rzekł jednemu z nich: młodzieniec te słowa usłyszał, odszedł smutny; Przyjacielu! nie czynią ci krzywdy; azaż się nie z albowiem wiele miał majątko. 23 Tedy Jezus rzekł grosza zmówił ze mną? 14 Weźmij, co twojego jest, a uczniom swoim: Zaprawdę powiadam wam, że z idź; chcę bowiem temu ostatniemu dać jako i tobie. trudnością bogaty wnijdzie do królestwa niebieskiego. 15 Azaż mi się nie godzi czynić z mojem, co chcę? 24 I zasię powiadam wam: Że snadziej wielbładowi Czyli oko twoje złośliwe jest, iżem ja jest dobry? 16 przez ucho igielne przejść, niż bogatemu wnijść do Takci będą ostatni pierwszymi, a pierwsi ostatnimi; królestwa Bożego. 25 Co usłyszałszy uczniowie albowiem wiele jest wezwanych, ale mało wybranych. jego, zdumiali się bardzo, mówiąc: Któz tedy może 17 A wstępując Jezus do Jeruzalem, wziął z sobą być zbawion? 26 A Jezus wejrzawszy na nie, rzekł dwanaście uczniów na osobne miejsce w drodze, im: U ludzi to nie można; lecz u Boga wszystko i rzekł im: 18 Oto wstępujemy do Jeruzalem, Syn jest możliwe. 27 Tedy odpowiadając Piotr, rzekł mu: człowiek będzie wydany przednieszym kapłanom Otośmy my opuścili wszystko, i poszliśmy za tobą; cóż i nauczyłem w Piśmie, i osądzą go na śmierć. nam tedy za to będzie? 28 A Jezus rzekł im: Zaprawdę 19 I wydadzą go pogonom na pośmiewanie i na powiadam wam: Iż wy, którzyście mię naśladowali w ubiczowanie i na Ukrzyżowanie; ale trzeciego dnia odrodzeniu, gdy usiądzie Syn człowiek na stolicy zmartwychwstanie. 20 Tedy przystąpiła do niego chwały swojej, usiądziecie i wy na dwunastu stolicach, matka synów Zebedeusowych z synami swoimi, sądząc dwanaście pokoleń Izraelskich. 29 A każdy, kłaniając mu się, i prosiąc nieco od niego. 21 A kto by opuścił domy, albo braci, albo siostry, albo on jej rzekł: Czegoż chcesz? Rzekła mu: Rzecz, ojca, albo matkę, albo żonę, albo dzieci, albo rolę, dla aby siedzieli ci dwaj synowie moi, jeden po prawicy imienia mego, stokroć więcej weźmie, i żywot wieczny twojej a drugi po lewicy w królestwie twojem. 22 Ale odziedziczy. (aiōnios g166) 30 A wiele pierwszych będą Jezus odpowiadając rzekł: Nie wiecie, o co prosicie; ostatnimi, a ostatnich pierwszymi. możecież pić kielich, który ja będę pił? i chrztem, którym się ja chrzczę, być ochrzczeni? Rzekli mu: Możemy. 23 Tedy im rzekł: Kielichci mój pić będącicie, i chrztem, którym się ja chrzczę, ochrzczeni będącicie;

20 Albowiem podobne jest królestwo niebieskie człowiekowi gospodarzowi, który wyszedł bardzo rano najmować robotników do winnicy swojej. 2

ale siedzieć po prawicy mojej i po lewicy mojej, nie jest moja rzecz dać wam, ale tym, którym jest zgotowano od Ojca mojego. **24** A usłyszałszy to oni dziesięciu, gołębie poprzewracał, **13** I rzekł im: Napisano: Dom rozgniewali się na onych dwóch braci. **25** Ale Jezus mój dom modlitwy nazwany będzie; aleście wy uczynili zwoławszy ich, rzekł: Wiecie, iż książęta narodów z niego jaskinię zubojców. **14** Tedy przystąpili do panują nad nimi, a którzy wielcy są, mocy dokazują, niego ślepi i chromi w kościele, i uzdrowił je. **15** A nad nimi. **26** Lecz nie tak będzie między wami: ale obaczywszy przedniejsi kapłani i nauczeni w Piśmie ktobkolwiek między wami chciał być wielkim, niech cuda, które czynił, i dzieci wołające w kościele, i będzie slugą waszym. **27** A ktobkolwiek między wami chciał być pierwszym, niech będzie slugą waszym. **28** Mówiąc: Hosanna synowi Dawidowemu: rozgniewali się. **16** I rzekli mu: Słyszysz, co ci mówią? A Jezus Jako i Syn człowiek nie przeszedł, aby mu słuchano, im rzekł: I owszem. Nigdyście nie czytali, iż z ust ale aby służył, i aby dał duszę swą na okup za wielu. niemowlątek i ssących wykonaleś chwałę? **17** A **29** A gdy oni wychodzili z Jerycha, szedł za nim opuściwszy je, wyszedł z miasta do Betanii, i tam wielki lud. **30** A oto dwaj ślepi, siedzący przy drodze, zostało; **18** A rano wracając się do miasta, ląkanął. **19** I usłyszałszy, iż Jezus przechodził, zawałali, mówiąc: Zmiluj się nad nami, Panie, synu Dawidowy! **31** Ale on lud gromił ich, aby milczeli; lecz oni tem więcej wołali, mówiąc: Zmiluj się nad nami, Panie, synu Dawidowy! **32** A zastanowiwszy się Jezus, zawał ich i rzekł: Cóż chcecie, abym wam uczynił? **33** Rzekli mu: Panie! aby były otworzone oczy nasze. **34** A użaliwszy się ich Jezus, dotknął się oczu ich, a zaraz przejrzały oczy ich; i szli za nim.

21 A gdy się przybliżyły do Jeruzalem, i przyszły do Betafie, do góry oliwnej, tedy Jezus послał dwóch uczniów, **2** Mówiąc im: Idźcie do miasteczka, które jest przeciwko wam, a zaraz znajdziecie oślicę uwiązaną i ośle z nią; odwiążcie je, a przyprowadźcie do mnie. **3** A jeżeli wam co kto rzekł, powiedzcie, iż Pan ich potrzebuje; a zarazem puści je. **4** A to się wszystko stało, aby się wypełniło, co powiedziano przez proraka, mówiącego: **5** Powiedzcie córce Syońskiej: Oto król twój idzie tobie cichy, a siedzący na oślicy, i na ośle, synu oślicy pod jarzmem będącej. **6** Szedłszy tedy uczniowie, a uczyniwszy tak, jako im był rozkazał Jezus, **7** Przywiedli oślicę i ośle, i włożyli na nie szaty swoje, i wsadzili go na nie. **8** A wielki lud słał szaty swoje na drodze, a drudzy obcinali gałązki z drzew, i słał na drodze. **9** A lud wprzód i pozad idący wołał, mówiąc: Hosanna synowi Dawidowemu! błogosławiony, który idzie w imieniu Pańskiem, Hosanna na wysokościach! **10** A gdy on wejechał do Jeruzalem, wzruszyło się wszystko miasto, mówiąc: Któz ten jest? **11** A lud mówił: Tencji jest Jezus, on prorok z Nazaretu Galilejskiego. **12** Tedy wszedł Jezus do kościoła Bożego, i wygnal wszystkie sprzedawające i kupujące w kościele, a stoły tych, co pieniędzmi handlowali, i stoły sprzedawających od Jezusa.

sprzedawające i kupujące w kościele, a stoły tych, co pieniędzmi handlowali, i stoły sprzedawających od Jezusa. **13** I rzekł im: Napisano: Dom rozgniewali się na onych dwóch braci. **14** Tedy przystąpili do panują nad nimi, a którzy wielcy są, mocy dokazują, niego ślepi i chromi w kościele, i uzdrowił je. **15** A nad nimi. **16** I rzekli mu: Słyszysz, co ci mówią? A Jezus Jako i Syn człowiek nie przeszedł, aby mu słuchano, im rzekł: I owszem. Nigdyście nie czytali, iż z ust ale aby służył, i aby dał duszę swą na okup za wielu. niemowlątek i ssących wykonaleś chwałę? **17** A **18** A rano wracając się do miasta, ląkanął. **19** I usłyszałszy jedno figowe drzewo przy drodze, przeszedł do niego, i nie znalazł nic na niem, tylko same liście, i rzekł mu: Niechaj się więcej z ciebie owoc nie rodzi na wieki. I uschło zarazem one figowe drzewo. (aiōn g165) **20** A ujrzawszy to uczniowie, dziwiali się, mówiąc: Jakoś prędko uschło to figowe drzewo! **21** Tedy odpowiadając Jezus, rzekł im: Zaprawdę powiadam wam: Jeżeliście mieli wiarę, a nie wątpiłyście, nie tylko to, co się stało z figowem drzewem, uczynicie, ale gdybyście i tej górze rzekli: Podnieś się, a rzuć się w morze, stanie się. **22** I wszystko, o cobyśkołwiek prosili w modlitwie wierząc, weźmiecie. **23** A gdy on przeszedł do kościoła, przystąpili do niego, gdy uczył, przedniejsi kapłani i starsi ludu, mówiąc: Któraż mocą to czynisz? a kto ci dał tę moc? **24** A odpowiadając Jezus, rzekł im: Spytam i ja was o jedną rzec, którą jeśli mi powiecie, i ja wam powiem, którą mocą to czynię. **25** Chrzest Jana skąd był? z nieba czyli z ludzi? A oni myśleli sami w sobie, mówiąc: Jeżeli powiemy z nieba, rzecze nam: Czemużeście mu tedy nie uwierzyli? **26** Jeżeli zaś powiemy z ludzi, boimy się ludu; bo Jana wszyscy mają za proraka. **27** A odpowiadając Jezusowi rzekli: Nie wiemy. Rzekł im i on: I ja wam nie powiem, którą mocą to czynię. **28** Ale coż się wam zda? Człowiek niektóry miał dwóch synów; a przystąpiwszy do pierwszego, rzekł: Synu! idź, rób dziś na winnicy mojej. **29** Ale on odpowiadając rzekł: Nie chcę, a potem obaczywszy się, poszedł. **30** A przystąpiwszy do drugiego, rzekł także; a on odpowiadając rzekł: Ja idę, panie! ale nie szedł. **31** Któryż z tych dwóch uczynił wolę ojcowską? Rzekli mu: On pierwszy. Rzekł im Jezus: Zaprawdę powiadam

wam, że was celnicy i wszetecznice uprzedażą do a posławszy wojska swoje, wytracił one morderce, królestwa Bożego. 32 Albowiem przyszedł do was i miasto ich zapalił. 8 Tedy rzekł slugom swoim: Jan drogą sprawiedliwości, a nie uwierzyście mu, ale Weseleć wprawdzie jest gotowe; lecz zaproszeni celnicy i wszetecznice uwierzyli mu: a wy widząc to, nie byli godni. 9 Przetoż idźcie na rozstania dróg, przecież się nie obaczyście, abyście mu uwierzyli. 33 Kogokolwiek znajdziecie, wezwijcie na wesele. 10 Tedy Drugiego podobieństwa słuchajcie: Człowiek niektóry wyszedłszy oni sludzy na drogi, zgromadzili wszystkie, był gospodarzem, który nasadził winnicę, i plotem ją którekolwiek znaleźli, złe i dobre, i napelhione jest ogrodził, i wkopał w niej prasę, i zbudował wieżę, wesele gościmi. 11 A wszedłszy król, aby oglądał i najął ją winiarzom, i odjechał precz. 34 A gdy gości, obaczył tam człowieka nie odzianego szatą się przybliżył czas odbierania pozytków, posłał slugi weselną; 12 I rzekł mu: Przyjacielu! jakoś tu wszedł, swoje do onych winiarzy, aby odebrali pozytek jej. 35 nie mając szaty weselnej? A on zamilknął. 13 Tedy Ale winiarze pojmawszy slugi jego, jednego ubili, a rzekł król slugom: Związawszy nogi i ręce jego, drugiego zabili, a drugiego ukamionowali. 36 Zasię weźmijcie go, a wrzućcie do ciemności zewnętrznych, posłać inszych slug, więcej niż pierwszych; i także tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. 14 Albowiem im uczynili. 37 Ale na ostatek posłał syna swego, wiele jest wezwanych, ale mało wybranych. 15 Tedy mówiąc: Będą się wstydzić syna mego. 38 Lecz odszedłszy Faryzeuszowie uczynili radę, jako by winiarze, ujrzawszy onego syna, rzekli między sobą: go usidlili w mowie. 16 I posłali do niego ucznie Tenci jest dziedzic; pójźcie, zabijmy go, a otrzymamy swoje z Herodyjany, mówiąc: Nauczycielu! wiemy, dziedzictwo jego. 39 Tedy porwawszy go, wyrzucili żeś jest prawdziwy, i drogi Bożej w prawdzie uczysz, go precz z winnicy i zabilis. 40 Gdy tedy pan winnicy a nie dbasz na nikogo; albowiem nie patrzysz na przyjazde, cóż uczyni onym winiarzom? 41 Rzekli mu: osobę ludzką. 17 Przetoż powiedz nam, co ci się Złe, zie potraci, a winnica najmie inszym winiarzom, zda? Godzili się dać czynsz cesarzowi, czyli nie? 18 którzy mu oddawać będą pozytki czasów swoich. 42 Ale Jezus poznawszy złość ich, rzekł im: Czemuż Rzekł im Jezus: Nie czytałeś nigdy w Pismach: mię kusicie, obłudnicy? 19 Pokażcie mi monetę Kamień, który odrzuciли budujący, ten się stał głową czynszową; a oni mu podali grosz. 20 I rzekł im: węgielną: od Panać się to stało, i dziwne jest w Czyżże to obraz i napis? 21 Rzekli mu: Cesarski. oczach naszych? 43 Przetoż powiadam wam: Iż od Tedy im rzekł: Oddawajcież tedy, co jest cesarskiego, was odjęte będzie królestwo Boże, i będzie dane cesarzowi, a co jest Bożego, Bogu. 22 To usłyszałszy, narodowi czyniącemu pozytki jego. 44 A kto by padł zadziwił się, a opuściwszy go, odeszli. 23 Dnia onego na ten kamień, roztrąci się, a na kogo by on upadł, przyszli do niego Saduceuszowie, którzy mówią, iż zetrze go. 45 A usłyszałszy przedniejsi kapłani i nie masz zmartwychwstania, i pytali go, 24 Mówiąc: Faryzeuszowie podobieństwa jego, domyśliły się, iż Nauczycielu! Mojżesz powiedział: Jeżeli kto umarł, o nich mówił; 46 A chcąc go pojmać, bali się ludu, nie mając dzieci, aby brat jego prawem powinowactwa ponieważ go mieli za proraka.

22 A odpowiadając Jezus, zasię im rzekł w podobieństwach, mówiąc: 2 Podobne jest królestwo niebieskie człowiekowi królowi, który sprawił wesele synowi swemu; 3 I posłał slugi swe, aby wezwali zaproszonych na wesele; ale nie chcieli przyjść. 4 Znowu posłał insze slugi, mówiąc: Powiedziecie zaproszonym: Otom obiad mój nagotowałem, woły moje i co było karmnego, pobito, i wszystko gotowe, pójźcież na wesele. 5 Ale oni zaniedbawszy odeszli, jeden do roli swojej, a drugi do kupiectwa swego; 6 A drudzy pojmawszy slugi jego, zelżyli i pobili je. 7 Co gdy król usłyszał, rozgniewał się,

pojął żonę jego, i wzbudził nasienie bratu swemu. 25 Było tedy u nas siedm braci; a pierwszy pojawiłszy żonę, umarł, a nie mając nasienia, zostawił żonę swoją bratu swemu. 26 Także też wtóry i trzeci, aż do siódmeego. 27 A na ostatek po wszystkich umarła i ona niewiasta. 28 Przetoż przy zmartwychwstaniu, któregoż z tych siedmiu będzie żona, gdyż ją wszyscy mieli? 29 A odpowiadając Jezus rzekł im: Błędzicie, nie będąc powiadomieni Pisma, ani mocy Bożej. 30 Albowiem przy zmartwychwstaniu ani się żenić, ani za maż chodzić nie będą, ale będą jako Aniołowie Boży w niebie. 31 A o powstaniu umarłych nie czytałeś, co wam powiedziano od Boga mówiącego: 32 Jam

jest Bóg Abrahama, i Bóg Izaaka, i Bóg Jakóba? w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! iż zamykacie Bóg nie jestci Bogiem umarłych, ale żywych. 33 A królestwo niebieskie przed ludźmi; albowiem tam usłyszałszy to lud, zdumiał się nad nauką jego. 34 sami nie wchodzicie, ani tym, którzy by wnijść chcieli, Lecz gdy usłyszeli Faryzeuszowie, że zawał usta wchodzić nie dopuszczać. 14 Biada wam, nauczeni Saduceuszom, zeszli się wespół. 35 I spytał go jeden w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! iż pożeracie domy z nich, zakonnik, kusząc go i mówiąc: 36 Nauczycielu! które jest największe przykazanie w zakonie? 37 A Jezus mu rzekł: Będziesz miłował Pana, Boga twoego, ze wszystkiego serca twoego, i ze wszystkie duszy twojej i ze wszystkie myśli twojej. 38 To jest pierwsze i największe przykazanie. 39 A wtóre podobne jest temuż: Będziesz miłował bliźniego twoego, jako samego siebie. 40 Na tych dwóch przykazaniach wszystek zakon i prorocy zawiśnili. 41 A gdy się Faryzeuszowie zebrali, spytał ich Jezus, 42 Mówiąc: Co się wam zda o Chrystusie? Czym jest synem? złoto? 18 A kto by przysiągł na ołtarz, nic nie jest; Rzekli mu: Dawidowym. 43 I rzekł im: Jakoż tedy lecz kto by przysiągł na dar, który jest na nim, winien Dawid w duchu nazywa go Panem? mówiąc: 44 jest. 19 Głupi i ślepi! albowiem cóż większego jest? Rzekł Pan Panu memu: Siądz po prawicy mojej, aż dar, czyli ołtarz, który poświęca dar? 20 Kto tedy położ nieprzyjacioli twoje podnóżkiem nóg twoich. 45 Ponieważ go tedy Dawid nazywa Panem, jakoż jest synem jego? 46 A żaden mu nie mógł odpowiedzieć i słowa, i nie śmiał go nikt więcej od onego dnia pytać.

23 Tedy Jezus rzekł do ludu i do uczniów swoich, mówiąc: 2 Na stolicy Mojżeszowej usiedli nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie. 3 Przetoż wszystkiego, czegokolwiek by wam rozkazali przestrzegać, przestrzegajcie i czycie, ale według uczynków ich nie czycie; albowiem oni mówią, ale nie czynią. 4 Bo wiążą brzemiona ciężkie i nieznośne, i kładą je na ramiona ludzkie, lecz palcem swoim nie chcą ich ruszyć. 5 A wszystkie uczynki swoje czynią, aby byli widziani od ludzi, i rozszerzają bramy swoje, i rozpuszczają podólkę płaszców swoich. 6 Nadto miują pierwsze miejsca na wieczerzach, i pierwsze stołki w bóżnicach. 7 I pozdrawiania na rynkach, i aby je nazywali ludzie: Mistrzu, mistrzu! 8 Ale wy nie nazywajcie się mistrzami; albowiem jeden jest mistrz wasz, Chrystus; ale wy jesteście wszyscy braćmi. 9 I nikogo nie zówcie ojcem waszym na ziemi; albowiem jeden jest Ojciec wasz, który jest w niebiesiech. 10 A niechaj was nie zowią mistrzami, gdyż jeden jest mistrz wasz, Chrystus. 11 Ale kto z was największy jest, będzie slugą waszym. 12 A kto by się wywyższał, będzie poniżony; a kto by się poniżał, będzie wywyższony. 13 Lecz biada wam, nauczeni

widów, a to pod pokrywką długich modlitw, dlatego cięższy sąd odniesiecie. 15 Biada wam, nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! iż obchodzicie morze i ziemię, abyście uczynili jednego nowego Żyda; a gdy się stanie, czynicie go synem zatracenia, dwakroć więcej niżeliście sami. (Geenna g1067) 16 Biada wam, wodzowie ślepi! którzy powiadacie: kto by przysiągł na kościół, nic nie jest: ale kto by przysiągł na złoto kościelne, winien jest. 17 Głupi i ślepi! albowiem cóż jest większego, złoto czy kościół, który poświęca przysięga na ołtarz, przysięga na niego, i na to przysięga na nie, co na nim jest; 21 A kto przysięga na synem jego? 22 I kto przysięga na niebo, przysięga na stolicę Bożą, i na tego, który siedzi na niej. 23 Biada wam, nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! iż dawacie dziesięcinę z miętki i z anyżu i z kminu, a opuszczacie poważniejsze rzeczy w zakonie, sąd i miłosierdzie i wiare; te rzeczy mieliście czynić, a onych nie opuszczać. 24 Wodzowie ślepi! którzy przecedzacie komara, i wielbląda polykacie. 25 Biada wam, nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! iż oczyszczacie kubek z wierzchu i misę, a wewnątrz pełne są drapiestwa i zbytku. 26 Faryzeusz ślepy! oczyść pierwej to, co jest wewnątrz w kubku i w misie, aby i to, co jest z wierzchu, czystem było. 27 Biada wam, nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! iżeście podobni grobom pobielanym, które się zdadzą z wierzchu być cudne, ale wewnątrz pełne są kości umarłych i wszelkiej nieczystości. 28 Także i wy z wierzchu zdacie się być ludziom sprawiedliwi; ale wewnątrz jesteście pełni obłudy i nieprawości. 29 Biada wam, nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! iż budujecie groby proroków, i zdobicie nagrobki sprawiedliwych, 30 I mówicie: Byśmy byli za dni ojców naszych, nie bylibyśmy uczestnikami ich we krwi proroków. 31 A tak świadczycie sami

przeciwko sobie, że jesteście synowie tych, którzy wielu. 13 Ale kto wytrwa aż do końca, ten zbawion proroki pozabijali. 32 I wy też dopełniacie miary ojców będzie. 14 I będzie kazana ta Ewangelija królestwa waszych. 33 Wężowie! rodzaju jaszczurczy! i jakoż po wszystkim świecie, na świadectwo wszystkim będziecie mogli ujść przed sądem ognia piekielnego? narodom. A tedy przyjdzie koniec. 15 Przetoż gdy (Geenna g1067) 34 Przetoż oto ja posyłam do was ujrzyście obrzydliwość spustoszenia, opowiedzaną proroki, i mędrcie, i nauczone w Piśmie, a z nich przez Daniela proroka, stojącą na miejscu świętym, niektóre zabijecie i Ukrzyżujecie, a niektóre z nich (któregośta niechaj uważa), 16 Tedy ci, co będą w ubiczujecie w bóżnicach waszych, i będziecie je ziemi Judzkiej, niech uciekają na góry; 17 A kto na prześladować od miasta do miasta; 35 Aby przyszła dacha, niechaj nie zstępue, aby co wziął z domu na was wszystka krew sprawiedliwa, wydana na swego; 18 A kto na roli, niech się nazad nie wraca, ziemi, ode krwi Abla sprawiedliwego aż do krwi aby wziął szaty swe. 19 A biada brzemiennym i Zacharyjasza, syna Barachyjaszowego, któregoście piersiami karmiącym w one dni! 20 Przetoż módlcie zabili między kościołem i ołtarzem. 36 Zaprawdę się, aby nie było uciekanie wasze w zimie, albo w powiadam wam: Przyjdzie to wszystko na ten naród. sabat. 21 Albowiem naoncas będzie wielki ucisk, 37 Jeruzalem! Jeruzalem! które zabijasz proroki, i jaki nie był od początku świata aż dotąd, ani potem które kamionujesz te, którzy do ciebie byli posyłani: będzie. 22 A gdyby nie były skrócone one dni, nie ilekroć chciałem zgromadzić dzieci twoje, tak jako byłoby zbawione żadne ciało: ale dla wybranych zgromadza kokosz kurczęta swoje pod skrzydła, a nie będą skrócone one dni. 23 Tedy jeżeli wam kto chcieliście? 38 Oto wam dom wasz pusty zostanie. rzek: Oto tu jest Chrystus, albo tam, nie wiercie. 24 39 Albowiem powiadam wam, że mię nie ujrzycie od tego czasu, aż rzecze: Błogosławiony, który idzie Albowiem powstaną falszywi Chrystusowie, i falszywi prorocy, i czynić będą znamiona wielkie i cuda, tak iżby zwiedli (by można) i wybrane. 25 Otom wam przepowiedział. 26 Jeżeli wam tedy rzekli: Oto na puszczy jest, nie wychodźcie; oto w komorach, nie wiercie. 27 Albowiem jako błyskawica wychodzi od wschodu słońca i ukazuje się aż na zachód, tak będzie i przyjście Syna człowieczego. 28 Bo gdziekolwiek będzie ścierw, tam się zgromadzą i orły. 29 A zaraz po utrapieniu onych dni słońce się zaćmi, a księżyc nie da jasności swojej, i gwiazdy będą padać z nieba, i mocy niebieskie poruszą się. 30 Tedy się ukaże znamień Syna człowieczego na niebie, a tedy będą narzekać wszystkie pokolenia ziemi, i ujrzą Syna człowieczego, przychodzącego na obłokach niebieskich, z mocą i z chwałą wielką; 31 I pośle Anioły swoje z trąbą głosu wielkiego, i zgromadzą wybrane jego od czterech wiatrów, od krajów niebios aż do krajów ich. 32 A od drzewa figowego nauczcie się tego podobieństwa: Gdy się już gałąź jego odmładza i liście wypuszcza, poznajecie, iż blisko jest lato. 33 Także i wy, gdy ujrzycie to wszystko, poznawajcie, iż blisko jest, a we drzwiach. 34 Zaprawdę powiadam wam, że nie przeminie ten wiek, ażby się to wszystko stało. 35 Niebo i ziemia przemina, ale słowa moje nie przemina. 36 A o onym dniu i godzinie nikt nie wie, ani Aniołowie

24 A wyszedłszy Jezus z kościoła szedł; i przystąpili uczniowie jego, aby mu ukazali budowanie kościołne. 2 I rzekli im Jezus: Izaż nie widzicie tego wszystkiego? Zaprawdę powiadam wam, nie zostanie tu kamień na kamieniu, który by nie był rozwalony. 3 A gdy siedział na górze oliwnej, przystąpili do niego uczniowie osobno, mówiąc: Powiedz nam, kiedy się to stanie, i co za znak przyjścia twego i dokonania świata? (aiōn g165) 4 I odpowiadając Jezus, rzekł im: Patrzcie, aby was kto nie zwiódł. 5 Albowiem wiele ich przyjdzie pod imieniem mojem, mówiąc: Jam jest Chrystus; i wiele ich zwiodą. 6 I usłyszycie wojny i wieści o wojnach; patrzcie, abyście sobą nie trwożyli; albowiem musi to wszystko być, ale jeszcze nie tu jest koniec. 7 Albowiem powstanie naród przeciwko narodowi, i królestwo przeciwko królestwu, i będą głody i mory i trzęsienia ziemi miejscami. 8 Ale to wszystko jest początkiem bólesci. 9 Tedy was podadzą w udrczeniu, i będą was zabijać, i będziecie w nienawiści u wszystkich narodów dla imienia mego. 10 A tedy wiele się ich zgorszy, a jedni drugich wydadzą, i jedni drugich nienawidzieć będą. 11 I wiele falszywych proroków powstanie, i zwiodą wielu. 12 A iż się rozmnoży nieprawość, oziębnie miłośc

niebiescy, tylko sam Ojciec mój. **37** Ale jako było za rzekł: Zaprawdę powiadam wam, nie znam was. dni Noego, tak będzie i przyjście Syna człowieczego. **13** Czujcież tedy; bo nie wiecie dnia ani godziny, **38** Albowiem jako za dni onych przed potopem jedli, i której Syn człowiek przyjdzie. **14** Albowiem jako pili, i ożeniali się i za mąż wydawali, aż do onego dnia, człowiek precz odjeżdżający zwołał sług swoich i którego wszedł Noe do korabia, **39** I nie spostrzegli oddał im dobra swoje; **15** I dał jednemu pięć talentów, się, aż przyszedł potop i zabrał wszystkie: tak będzie a drugiemu dwa, a drugiemu jeden, każdemu według i przyjście Syna człowieczego. **40** Tedy będą dwaj na przemożenia jego, i zaraz precz odjechał. **16** A roli; jeden będzie wzięty, a drugi zostawiony; **41** Dwie poszedły on, który wziął pięć talentów, robił niemi, będą mleć we młynie; jedna będzie wzięta, a druga i zyskał drugie pięć talentów. **17** Także i on, który zostawiona; **42** Czujcież tedy, ponieważ nie wiecie, wziął dwa, zyskał i ten drugie dwa. **18** Ale ten, której godziny Pan wasz przyjdzie. **43** A to wiedzie, który wziął jeden, odszedły wykopał dół w ziemi, i że, gdyby wiedział gospodarz, o której straży złodziej skrył pieniądze pana swego. **19** A po długim czasie ma przyjść, wždyby czuł, i nie dałby podkopać domu przyszedł pan onych sług, i rachował się z nimi. **20** swego. **44** Przetoż i wy bądźcie gotowi; bo której się Tedy przystąpiwszy on, który był wziął pięć talentów, godziny nie spodziewajcie, Syn człowiek przyjdzie. przyniósł drugie pięć talentów, mówiąc: Panie! oddaleś **45** Któryż tedy jest sługa wierny i roztropny, którego mi pięć talentów, otom drugie pięć talentów zyskał postanowił pan jego nad czeladzią swoją, aby im niemi. **21** I rzekł mu pan jego: To dobrze, sługo dobry dawał pokarm na czas słuszny? **46** Błogosławiony i wierny! nad małem byłeś wiernym, nad wielem on sługa, którego by, przyszedły Pan jego, znalazł cię postanowię; wnijdź do radości pana twoego. **22** tak czyniącego; **47** Zaprawdę powiadam wam, że A przystąpiwszy i on, który był dwa talenty wziął, go nad wszystkimi dobrami swemi postanowi. **48** A rzekł: Panie! oddaleś mi dwa talenty, otom drugie jeżeliby rzekł on zły sługa w sercu swojem: Odwłacza dwa talenty zyskał niemi. **23** Rzekł mu pan jego: To pan mój z przyjściem swojem; **49** I począłby być dobrze, sługo dobry i wierny! gdyżeś był wierny nad spółslugi, a jeść i pić z pijanicami: **50** Przyjdzie pan małem, nad wielem cię postanowię; wnijdź do radości sługi onego, dnia, którego się nie spodziewaj, i godziny, pana twoego. **24** A przystąpiwszy i ten, który był której nie wie; **51** I odłączy go, a część jego położy z wziął jeden talent, rzekł: Panie! wiedziałem, że jesteś obłudnikami; tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.

25 Tedy podobne będzie królestwo niebieskie dziesięciu pannom, które wziawszy lampy swoje, wyszły przeciwko oblubieńcowi. **2** A było z nich pięć mądrych, a pięć głupich. **3** One głupie wziawszy lampy swoje, nie wzięły oleju z sobą. **4** Lecz mądre wzięły oleju w naczynia swoje z lampami swemi. **5** A gdy oblubieniec odwłacał z przyjściem, zdrzemały się wszystkie i posnęły. **6** A o północy stał się krzyk: Oto oblubieniec idzie; wynijdźcie przeciwko niemu! **7** Tedy wstały one wszystkie panny i ochędoły lampy swoje. **8** Ale głupie rzekły do mądrych: Dajcie nam z oleju waszego, boć lampy nasze gasną! **9** I odpowiedziały one mądre, mówiąc: Nie damy, by snać nam i wam nie dostało; idźcie raczej do sprzedawających, a kupcie sobie. **10** A gdy odeszły kupować, przyszedł oblubieniec; a te, które były gotowe, weszły z nim na wesele; i zamknione są drzwi. **11** Lecz potem przyszły i one drugie panny, mówiąc: Panie, Panie, otwórz nam! **12** A on odpowiadając,

rzekł: Zaprawdę powiadam wam, nie znam was. dni Noego, tak będzie i przyjście Syna człowieczego. **13** Czujcież tedy; bo nie wiecie dnia ani godziny, **14** Albowiem jako pili, i ożeniali się i za mąż wydawali, aż do onego dnia, człowiek precz odjeżdżający zwołał sług swoich i którego wszedł Noe do korabia, **15** I nie spostrzegli oddał im dobra swoje; **16** A roli; jeden będzie wzięty, a drugi zostawiony; **17** Także i on, który zostawiona; **18** Ale ten, który godziny Pan wasz przyjdzie. **19** A to wiedzie, który wziął jeden, odszedły wykopał dół w ziemi, i że, gdyby wiedział gospodarz, o której straży złodziej skrył pieniądze pana swego. **20** Błogosławiony i wierny! nad małem byłeś wiernym, nad wielem on sługa, którego by, przyszedły Pan jego, znalazł cię postanowię; wnijdź do radości pana twoego. **21** I rzekł mu pan jego: To dobrze, sługo dobry dawał pokarm na czas słuszny? **22** tak czyniącego; **23** Rzekł mu pan jego: To pan mój z przyjściem swojem; **24** I począłby być dobrze, sługo dobry i wierny! gdyżeś był wierny nad spółslugi, a jeść i pić z pijanicami: **25** Przyjdzie pan małem, nad wielem cię postanowię; wnijdź do radości sługi onego, dnia, którego się nie spodziewaj, i godziny, pana twoego. **26** A przystąpiwszy i ten, który był której nie wie; **27** I odłączy go, a część jego położy z wziął jeden talent, rzekł: Panie! wiedziałem, że jesteś obłudnikami; tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.

28 Przetoż miał pieniądze moje dać tym, co pieniędzmi handlują, a ja przyszedły, wziąłbym był, co jest mojego, z lichwą. **29** Przetoż weźmijcie od niego ten talent, a dajcie temu, który ma dziesięć talentów. **30** Albowiem każdemu, który ma, będzie dano, i obfitować będzie; a od tego, który nie ma, i to, co ma, będzie od niego odjęto.) **31** A niepozytecznego sługę wrzućcie do onych ciemności zewnętrznych, tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. **32** I będą zgromadzone przed niego wszystkie narody, i odłączy je, jedne od drugich, jako pasterz odłącza owce od kozłów. **33** A postawi

owce zaiste po prawicy swojej, a kozły po lewicy. **34** się, mówiąc: I na cóż ta utrata? **9** Albowiem mogła Tedy rzecze król tym, którzy będą po prawicy jego: być ta maść drogo sprzedana, i mogło się to dać Pójście, błogosławieni Ojca mego! odziedziczenie ubogim. **10** Co gdy poznał Jezus, rzekł im: Przecz królestwo wasm zgotowane od założenia świata. **35** się przykrzycie tej niewieścia? Dobry zaprawdę Albowiem łaknąłem, a daliście mi jeść; pragnąłem, uczynek uczyniła przeciwko mnie. **11** Albowiem a daliście mi pić; byłem gościem, a przyjęliście ubogie zawsze macie z sobą, ale mnie nie zawsze mię; **36** Byłem nagim, a przyodzialiście mię; byłem mieć będziecie. **12** Bo ona wylawszy tę maść na chorym, a nawiedziliście mię; byłem w więzieniu, a ciało moje, uczyniła to, gotując mię ku pogrzebowi. przychodziliście do mnie. **37** Tedy mu odpowiedzą **13** Zaprawdę powiadam wasm: Gdziekolwiek będzie sprawiedliwi, mówiąc: Panie! kiedyśmy cię widzieli kazana ta Ewangelią po wszystkim świecie, i to łaknącym, a nakarmiliśmy cię? albo pragnącym, a będzie powiadamano, co ona uczyniła, na pamiątkę napioliśmy cię? **38** I kiedyśmy cię widzieli gościem, a jej. **14** Tedy odszedłszy jeden ze dwunastu, którego przyjęliśmy cię? albo nagim, a przyodzialiśmy cię? **39** zwano Judaszem Iszkaryotem, do przedniejszych Albo kiedyśmy cię widzieli chorym, albo w więzieniu, kapłanów, **15** Rzekł im: Co mi chcecie dać, a ja a przychodziliśmy do ciebie? **40** A odpowiadając król, go wasm wydam? A oni mu odważyli trzydzięci rzecze im: Zaprawdę powiadam wasm, cokolwiekście srebników. **16** A odtąd szukali czasu sposobnego, uczynili jednemu z tych braci moich najmniejszych, aby go wydał. **17** A pierwszego dnia praśników mnieście uczynili. **41** Potem rzecze i tym, którzy przystąpili uczniowie do Jezusa, mówiąc mu: Gdzież będą po lewicy: Idźcie ode mnie, przeklęci! w ogień chcesz, żeć nagotujemy, abyś jał baranka? **18** A on wieczny, który zgotowany jest dyabłu i Aniołom rzekł: Idźcie do miasta, do niekogo człowieka, a jego. (*aiōnios g166*) **42** Albowiem łaknąłem, a nie rzeczie mu: Kazalci nauczyciel powiedzieć: Czas daliście mi jeść; pragnąłem, a nie daliście mi pić; mój blisko jest, u ciebie jeść będę baranka z uczniami **43** Byłem gościem, a nie przyjęliście mię; nagim, moimi. **19** I uczynili uczniowie, jako im rozkazał Jezus, a nie przyodzialiście mię; chorym i w więzieniu, a i nagotowali baranka. **20** A gdy był wieczór, usiadł nie nawiedziliście mię. **44** Tedy mu odpowiedzą i za stołem ze dwunastoma. **21** A gdy jedli, rzekł: oni, mówiąc: Panie! kiedyśmy cię widzieli łaknącym, Zaprawdę powiadam wasm, iż jeden z was wyda albo pragnącym, albo gościem, albo nagim, albo mię. **22** I zasmuciwszy się bardzo, poczęli mówić chorym, albo w więzieniu, a nie służyliśmy tobie? do niego każdy z nich: Azażem ja jest Panie? **23** A **45** Tedy im odpowie, mówiąc: Zaprawdę powiadam wasm, czegośkolwiek nie uczynili jednemu z tych najmniejszych, i mnieście nie uczynili. **46** I pójdą ci na męki wieczne; ale sprawiedliwi do żywota wiecznego.

(*aiōnios g166*)

26 I stało się, gdy dokończył Jezus tych wszystkich mów, rzekł do uczniów swoich: **2** Wiecie, iż po dwóch dniach będzie wielkanoc, a Syn człowiekowy będzie wydany, aby był Ukrzyżowany. **3** Tedy się zebrałi przedniejsi kapłani i nauczeni w Piśmie i starsi ludu do dworu najwyższego kapłana, którego zwano Kaifasz; **4** I naradzali się, jakoby Jezusa zdradą pojmali i zabili; **5** Lecz mówili: Nie w świętą, aby nie był rozruch między ludem. **6** A gdy Jezus był w Betanii, w domu Szymona trędowatego, **7** Przystąpiła do niego niewiasta, mająca sloik alabastrowy maści bardzo kosztownej, i wylała ją na głowę jego, gdy siedział u stolu. **8** Co widząc uczniowie jego, rozniewali

mnie tej nocy; albowiem napisano: Uderzę pasterza, na miejsce jego; albowiem wszyscy, którzy miecz i będą rozproszone owce trzody. **32** Lecz gdy ja biorę, od miecza poginą. **33** A azaz mniemasz, że zmartwychwstanę, poprzedzę was do Galilei. **33** A bym nie mógł teraz prosić Ojca mego, a stawiłby odpowiadając Piotr, rzekł mu: Choćby się wszyscy mi więcej niż dwanaście wojsk Aniołów? **34** Ale zgorszyli z ciebie, ja się nigdy nie zgorszę. **34** jakożby się wypełniły Pisma, które mówią, iż się tak Rzekł mu Jezus: Zaprawdę powiadam ci, iż tej nocy, musi stać? **35** Onejże godziny mówił Jezus do onej pierwej niż kur zapieje, trzykroć się mnie zaprzesz. zgrai: Wyszliście jako na zbóję z mieczami i z kijami, **35** Rzekł mu Piotr: Choćbym z tobą miał i umrzeć, nie pojmać mię; na każdy dzień siadałem u was, ucząc zaprzę się ciebie. Także i wszyscy uczniowie mówili: w kościele, a nie pojmałeś mię. **36** Aleć się to **36** Tedy przyszedł Jezus z nimi na miejsce, które wszystko stało, aby się wypełniły Pisma prorockie. zwano Gietsemiane, i rzekł uczniom: Siądźcie tu, aż Tedy uczniowie jego wszyscy opuścisz go, uciekli. odszedlszy, będę się tam modlił. **37** A wziąwszy z **37** A oni pojmał Jezusa, wiedli go do Kaifasza, sobą Piotra i dwóch synów Zebedeusowych, począł najwyższego kapłana, gdzie się byli zebrali nauczeni się smęci i tesknić. **38** Tedy im rzekł Jezus: Smętna w Piśmie i starsi. **38** Ale Piotr szedł za nim z daleka jest dusza moja aż do śmierci; zostańcie tu, a czujcie aż do dworu najwyższego kapłana; a wszedlszy tam, ze mną. **39** A postąpiwszy trochę, padł na oblicze siedział z slugami, aby ujrzał koniec. **39** Ale przedniejsi swoje, modląc się i mówiąc: Ojcie moj, jeśli można, kapłani i starsi, i wszelka rada szukali fałszywego niech mię ten kielich minie; a wszakże nie jako ja świadectwa przeciwko Jezusowi, aby go na śmierć chcę, ale jako ty. **40** Tedy przyszedł do uczniów, wydali. **40** Ale nie znaleźli; i choć wiele fałszywych i znalazł je śpiące, i rzekł Piotrowi: Takżeście nie świadków przychodziło, przecież nie znaleźli. A na mogli przez jedną godzinę czuć ze mną? **41** Czujcie, ostatek wystąpiwszy dwaj fałszywi świadkowie, **41** a módlcie się, abyście nie weszli w pokuszenie; Rzekli: Ten mówi: Mogę rozwalić kościół Boży, a duchci jest ochotny, ale ciało mdłe. **42** Zasię po za trzy dni zbudować go. **42** A wstawszy najwyższy wtóre odszedlszy, modlił się, mówiąc: Ojcie moj, kapłan, rzekł mu: Nic nie odpowiadasz? Cóż to jest, co jeśli mię nie może ten kielich minąć, tylko abym go ci przeciwko tobie świadczą? **43** Lecz Jezus milczał. A pił, niech się stanie wola twoja. **43** A przyszedlszy, odpowiadając najwyższy kapłan rzekł: Poprzysięgam znalaż j zasię śpiące; albowiem oczy ich były cię przez Boga żywego, abyś nam powiedział, jeśli ty obciążone. **44** A zaniechawszy ich, znowu odszedł jest Chrystus, on Syn Boży? **44** Rzekł mu Jezus: Ty i modlił się po trzecie, też słowa mówiąc. **45** Tedy powiedział; wszakże powiadam wam: Odtąd ujrzycie przyszedł do uczniów swoich i rzekł im: Śpójcie już i Syna człowieczego siedzącego na prawicy mocy odpoczywajcie; oto się przybliżała godzina, a Syn Bożej, i przychodzącego na obłokach niebieskich. **45** człowiek będzie wydany w ręce grzeszników. **46** Tedy najwyższy kapłan rozdał szaty swoje, mówiąc: Wstańcie, pójdzmy! oto się przybliżył ten, który mię Bluźni! Cóż jeszcze potrzebujemy świadków? Otoście wydaje. **47** A gdy on jeszcze mówił, oto Judasz, teraz słyszał bluźnierstwo jego. **46** Cóż się wam jeden z dwunastu, przyszedł, a z nim wielka zgraja zda? A oni odpowiadając, rzekli: Winiem jest śmierci. z mieczami i z kijami, od przedniejszych kapelanów **47** Tedy plwali na oblicze jego, i pięściami go bili, a i starszych ludu; **48** Ale ten, który go wydawał, drudzy go policzkowali, **48** Mówiąc: Prorokuj nam, dał był im znak, mówiąc: Któregokolwiek pocałuje, Chrystusie! kto jest ten, co cię uderzył? **49** Ale Piotr tenci jest; imajcie go. **49** A wnet przystąpiwszy do siedział przed domem na podwórzu. Tedy przystąpiła Jezusa, rzekł: Bądź pozdrawiony, Mistrzu! i pocałował do niego jedna dziewczka, mówiąc: I ty był z tym go. **50** Ale mu rzekł Jezus: Przyjacielu! na co Jezusem Galilejskim. **50** A on się zaprzał przed przyszedł? Tedy przystąpiwszy, rzucił ręce na Jezusa wszystkimi, mówiąc: Nie wiem, co powiadasz. **51** A i pojmai go. **51** A oto jeden z tych, którzy byli z gdy on wychodził do przysionka, ujrzała go insza Jezusem, wyciągną rękę, i dobył miecza swego, a dziewczka, i rzekła do tych, co tam byli: I tenci był z tym uderzywszy slugę kapłana najwyższego, uciął mu Jezusem Nazareńskim. **52** Tedy po wtóre zaprzał się ucho. **52** Tedy mu rzekł Jezus: Obróć miecz swój z przysięgą, mówiąc: Nie znam tego człowieka. **73**

A przystąpiwszy po małej chwilce ci, co tam stali, stracili. **21** A odpowiadając starosta, rzekł im: Którego rzekli Piotrowi: Prawdziwie i tyś jest z nich; bo i mowa chcecie, abym wam z tych dwóch wypuścił? a oni twoja ciebie wydaje. **74** Tedy się począł przeklinać odpowiedzieli: Barabbasza. **22** Rzekł im Piłat: Cóż i przysięgać, mówiąc: Nie znam tego człowieka; a tedy uczyni z Jezusem, którego zowią Chrystusem? zarazem kur zapiął. **75** I wspomniał Piotr na słowa Rzekli mu wszyscy: Niech będzie ukrzyżowany! Jeżusowe, który mu był powiedział: Pierwej niż kur starosta rzekł: Cóż wżdy złego uczynił? Ale oni tem zapieje, trzykroć się mnie zaprzesz; a wyszedłszy bardziej wolali, mówiąc: Niech będzie ukrzyżowany! precz, gorzko płakał.

27 A gdy było rano, weszli w radę wszyscy przedniejsi kapłani i starsi ludu przeciwko Jeżusowi, aby go zabiли; **2** I związałszy go, wiedli i podali Ponckiemu Piłatowi, staroście. **3** Tedy Judasz, który go był wydał, widząc, iż był osądzony, żałując tego, wrócił trzydzieści srebrników, przedniejszym kapłanom i starszym ludu. **4** Mówiąc: Zgrzeszyłem, wydawszy krew niewinną! A oni rzekli: Cóż nam do tego? ty ujrzyłeś! **5** A porzuciwszy one srebrniki w kościele, odszedł, a odszedłszy powiesił się. **6** Ale przedniejsi kapłani wziąwszy one srebrniki, mówili: Nie godzi się ich kłaść do skarbu kościelnego, gdyż zapłata jest krwi. **7** I naradziwszy się, kupili za nie role garncarzową na pogrzeb gościom. **8** Dlatego ona role nazwana jest rolą krwi, aż do dnia dzisiejszego. **9** Tedy się wypełniło, co powiedziano przez Jeremiasza proroka, mówiącego: I wzieldy trzydzieści srebrników, zapłate oszacowanego, który był oszaczany od synów Izraelskich; **10** I dali je za rolę garncarzową, jako mi postanowił Pan. **11** A Jeżus stał przed starostą; i pytał go starosta, mówiąc: Tyżeś jest on król żydowski? A Jeżus mu rzekł: Ty powiadasz. **12** A gdy nań skarzyły przedniejsi kapłani i starsi, nic nie odpowiedział. **13** Tedy mu rzekł Piłat: Nie słyszysz jako wiele przeciwko tobie świadczą? **14** Lecz mu nie odpowiedział i na jedno słowo, tak iż się starosta bardzo dziwował. **15** Ale na święto zwykł był starosta wypuszczanie ludowi jednego więźnia, którego by chcieli. **16** I mieli natenczas więźnia znacznego, którego zwano Barabbaszem. **17** A gdy się zebrali, rzekł do nich Piłat: Któregoż chcecie, abym wam wypuścił? Barabbasza, czyli Jeżusa, którego zowią Chrystusem? **18** Bo wiedział, iż go z nienawiści wydali. **19** A gdy on siedział na sądowej stolicy, posłała do niego żona jego, mówiąc: Nie mają żadnej sprawy z tym sprawiedliwym; bom wiele ucierpiała dziś we śnie dla niego. **20** Ale przedniejsi kapłani i starsi namówili lud, aby prosili o Barabbasza, a Jeżusa, aby

sie większy rozruch wszczynał, wziąwszy wodę, umyły ręce przed ludem, mówiąc: Nie jestem ja winien krwi tego sprawiedliwego; wy ujrzyście. **25** A odpowiadając wszystki lud, rzekł: Krew jego na nas i na dzieciaki nasze. **26** Tedy im wypuścił Barabbasza; ale Jezusa ubiczowawszy, wydał go, aby był ukrzyżowany. **27** Tedy żołnierze starościni przywiódłszy Jeżusa na ratusz, zebrałi do niego wszystkę rotę; **28** A zewleklszy go, przyodziali go płaszczem szarłatowym; **29** I upłotlszy koronę z ciernia, włożyli na głowę jego, i dali trzcinę w prawą rękę jego, a upadając przed nim na kolana, naśmiewali się z niego, mówiąc: Bądź pozdrawiony, królu żydowski! **30** A plując na niego, wzięli onę trzcinę, i bili go w głowę jego. **31** A gdy się z niego naśmiali, zewlekli go z onego płaszcza, i oblekli go w szatę jego, i wiedli go, aby był ukrzyżowany. **32** A wychodząc znaleźli człowieka Cyrenejczyka, imieniem Szymon; tego przymusili, aby niósł krzyż jego. **33** A przyszedłszy na miejsce rzeczone Golgota, które zowią miejscem trupich głów, **34** Dali mu pić ocet z żółcią zmieszany; a skosztowawszy, nie chciał pić. **35** A ukrzyżowawszy go, rozdzieliли szaty jego, i miotali los, aby się wypełniło, co powiedziano przez proraka: Rozdzieliли sobie szaty moje, a o odzienie moje los miotali. **36** A siedząc, strzegli go tam. **37** I przybili nad głową jego winę jego napisaną: Ten jest Jeżus, król żydowski. **38** Byli też ukrzyżowani z nim dwaj zbójcy, jeden po prawicy, a drugi po lewicy. **39** A ci, którzy mimo chodzili, bluźnili go, chwiejąc głowami swojemi, **40** I mówiąc: Ty, co rozwalasz kościół, a w trzech dniach budujesz go, ratuj samego siebie; jeśli jest Syn Boży, zstąp z krzyża. **41** Także i przedniejsi kapłani z nauczonymi w Piśmie, i z starszymi, naśmiewając się, mówili: **42** Innych ratował, a samego siebie ratować nie może; jeśli jest król Izraelski, niech teraz zstąpi z krzyża, a uwierzymy mu. **43** Dufał w Bogu, niechże go teraz wybawi, jeśli się w nim kocha; boć powiedział: Jestem Synem Bożym.

44 Także też i zbójcy, którzy byli z nim ukrzyżowani, poszedłszy, osadzili grób strażą, zapieczętowawszy uragali mu. **45** A od szóstej godziny stała się ciemność kamień po wszystkiej ziemi aż do dziewiątej godziny. **46** A około dziewiątej godziny zawołał Jezus głosem wielkim, mówiąc: Eli, Eli, Lama Sabachtani! to jest, Boże mój! Boże mój! czemuś mię opuścił? **47** Tedy niektórzy z tych, co tam stali, usłyszawszy to, mówili: Eljasza ten wolał. **48** A zarazem bieżawszy jeden z nich, wziął gąbkę, i napełnił ją octem, a włożywszy na trzcinę, dał mu pić. **49** A drudzy mówili: Zaniechaj; patrzajmy, jeżeli przyjdzie Eljasz, aby go wybawił. **50** Ale Jezus zawołałszy po wtóre głosem wielkim, oddał ducha. **51** A oto zasłona kościelna rozerwała się na dwoje od wierzchu aż do dołu, i trzęsła się ziemia, a skały się rozpadaly. **52** I groby się otwierały, a wiele ciał świętych, którzy byli zasneśli, powstało: **53** A wyszedłszy z grobów po zmartwychwstaniu jego, weszli do miasta świętego, i pokazali się wielom. **54** Tedy setnik i ci, co z nim Jezusa strzegli, widząc trzęsienie ziemi, i to, co się działa, zlekli się bardzo, mówiąc: Prawdziwień ten był Synem Bożym. **55** A było tam wiele niewiaś z daleka się przypatrujących, które były przyszły za Jezusem od Galilei, posługując mu; **56** Między którymi była Maryja Magdalena, i Maryja, matka Jakóbowa i Józesowa, i matka synów Zebedeusowych. **57** A gdy był wieczór, przyszedł człowiek bogaty z Arymaty, imieniem Józef, który też był uczniem Jezusowym. **58** Ten przyszedłszy do Piłata, prosił o ciało Jezusowe. Tedy Piłat rozkazał, aby mu było ono ciało oddane; **59** A Józef wziąwszy ono ciało, uwinał je w czyste prześcieradło; **60** I położył je w nowym grobie swoim, który był w opoce wykowały; a przywaliwszy do drzwi grobowych kamień wielki, odszedł. **61** A była tam Maryja Magdalena, i druga Maryja, które siedziały przeciwko grobowi. **62** A drugiego dnia, który był pierwszy po przygotowaniu, zgromadziły się przedniejsi kapłani i Faryzeuszowie do Piłata. **63** Mówiąc: Panie! wspomnialiśmy, iż on zwodziciel powiedział, gdy jeszcze żyw był: Po trzech dniach zmartwychwstanę. **64** Rozkaż tedy obwarować grób aż do dnia trzeciego, by snać przyszedłszy uczniowie jego w nocy, nie ukradli go, i nie powiedzieli ludowi, iż powstał od umarłych; i będzie pośledni błąd gorszy niż pierwszy. **65** Rzekł im Piłat: Macie straż, idźcież, obwarujcie, jako umiecie. **66** A oni

28 A gdy się skończył sabat, i już świtało na pierwszy dzień onego tygodnia, przyszła Maryja Magdalena i druga Maryja, aby grób oglądały. **2** A oto stało się wielkie trzęsienie ziemi; albowiem Anioł Pański zstąpiwszy z nieba, przystąpił i odważył kamień ode drzwi, i usiadł na nim. **3** A było wejrzenie jego jako błyskawica, a szata jego biała jako śnieg. **4** A ci, którzy strzegli grobu, drżeli, bojąc się go, i stali się jako umarli. **5** Ale Anioł odpowiadając, rzekł do niewiaś: Nie bójcie się wy; boć wiem, iż Jezusa ukrzyżowanego szukacie. **6** Nie maszci go tu; albowiem powstał, jako powiedział; chodźcie, oglądajcie miejsce, gdzie leżał Pan. **7** A przedko idąc, powiedzcie uczniom jego, że zmartwychwstał; a oto uprzedza was do Galilei, tam go ujrzyście; otom wam powiedział. **8** Tedy wyszedłszy przedko od grobu z bojaźnią i z radością wielką, biegały, aby to opowiedziały uczniom jego. **9** A gdy szły, aby to opowiedziały uczniom jego, oto Jezus spotkał się z niemi, mówiąc: Bądźcie pozwłone. A one przystąpiwszy, uchwyciły się nogi jego i pokloniły mu się. **10** Tedy im rzekł Jezus: Nie bójcie się; idźcie, opowiedzcie braciom moim, aby poszli do Galilei, a tam miej ujrzą. **11** A gdy one poszły, oto niektórzy z straży przyszedłszy do miasta, oznajmili przedniejszym kapłanom wszystko, co się stało. **12** Którzy zgromadziwszy się z starszymi, i naradziwszy się, dali niemało pieniędzy żołnierzom, **13** Mówiąc: Powiadajcie, iż uczniowie jego w nocy przyszedłszy, ukradli go, gdyśmy spali. **14** A jeśliby się to do starosty doniosło, my go namówimy, a was bezpiecznymi uczynimy. **15** A oni wziąwszy pieniądze, uczynili, jako ich nauczono. I rozniosła się ta powieść między Żydów aż do dnia dzisiejszego. **16** Lecz jedenaście uczniów poszli do Galilei na górę, gdzie im był naznaczył Jezus. **17** Ale ujrzawszy go, poklonili mu się; lecz niektórzy wątpili. **18** Ale Jezus przystąpiwszy, mówił do nich, a rzekł: Dana mi jest wszelka moc na niebie i na ziemi. **19** Idąc tedy, nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w imię Ojca, i Syna, i Ducha Świętego; **20** Ucząc je przestrzegać wszystkiego, com wam przykazałem. A oto Jam jest z wami po wszystkie dni, aż do skończenia świata. Amen. (aiōn g165)

Marka

1 Ten jest początek Ewangelii Jezusa Chrystusa,

Syna Bożego. 2 Jako napisano w prorokach: Oto

Ja posyłam Anioła mego przed obliczem twojym, który

zgotuje drogę twoję przed tobą. 3 Głos wołającego

na puszczy: Gotujcie drogę Pańską, proste czyście

ścieżki jego. 4 Jan chrzcili na puszczy, i kazał chrzest

pokuty na odpuszczenie grzechów. 5 I wychodziła do

niego wszyska kraina Judzka, i Jeruzalemczycy, a

wszyscy byli od niego chrzczeni w rzece Jordanie,

wyznawając grzechy swoje. 6 Ale Jan przyodziany

był sierścią wielbłądową, a pas skórzany był około

biódr jego, a jadał szarańczę i miód leśny. 7 I kazał,

mówiąc: Idzie za mną moźniejszy niżeli ja, którym

nie jest godzien, schyliwszy się, rozwijać rzemyku u

obuwia jego. 8 Jamci was chrzcili wodą; ale on was

będzie chrzcił Duchem Świętym. 9 I stało się w one

dni, że przyszedł Jezus z Nazaretu Galilejskiego, a

ochrzczony jest od Jana w Jordanie. 10 A zarazem

wystąpiwszy z wody, ujrzał rozstępujące się niebiosa,

i Ducha jako gołębicę na niego zstępującego. 11 I

stał się głos z nieba: Tyś jest on Syn mój miły, w

którym mi się upodobało. 12 A zaraz Duch wypędził

go na puszcza, 13 I był tam na puszczy przez

czterdzieści dni, będąc kuszony od szatana, a był z

zwierzęty, a Aniołowie służyli mu. 14 Lecz potem,

gdy Jan był podany do więzienia, przyszedł Jezus

do Galilei, kazać Ewangielię królestwa Bożego,

15 A mówiąc: Wypełnił się czas i przybliżyło się

królestwo Boże: Pokujcie, a wierzcie Ewangelii. 16

A przechodząc się nad morzem Galilejskim, ujrzał

Szymona i Andrzeja, brata jego, zapuszczających

sieć w morze; bo byli rybitwi. 17 I rzekł im Jezus:

Pójdzcie za mną, a uczynię was rybitwami ludzi. 18 A

19 A stamtąd troszeczkę odszedłszy, ujrzał Jakóba,

syna Zebedeusza, i Jana, brata jego, a oni

w łodzi poprawiali sieci. 20 I zaraz ich powołał; a

oni zostawiwszy ojca swego Zebedeusza w łodzi

z czeladzią, poszli za nim. 21 Potem weszli do

Kapernaum; a zaraz w sabat wszedłszy Jezus do

bóżnicy, nauczał. 22 I zdumiewali się nad nauką jego;

albowiem on ich uczył jako mający moc, a nie jako

nauczeni w Piśmie. 23 A był w bóżnicy ich człowiek

mający ducha nieczystego, który zawałał, 24 Mówiąc:

Ach! cóż my z tobą mamy, Jezusie Nazareński?

Przyszedłeś, abyś nas wytracił. Znam cię, ktoś jest,

żeś on święty Boży. 25 I zgromił go Jezus, mówiąc:

Umilknij, a wynijdź z niego. 26 Tedy rozdarłszy go

duch nieczysty i zawaławszy głosem wielkim, wyszedł

z niego. 27 I wylękli się wszyscy, tak iż się pytali

między sobą, mówiąc: Cóż to jest? cóż to za nowa

nauka, iż mocą i duchom nieczystym rozkazuje, i

są mu posłuszní? 28 I rozeszła się powieść o nim

prędko po wszystkiej krainie, leżącejokoło Galilei.

29 A wyszedłszy zaraz z bóżnicy, przyszli do domu

Szymonowego i Andrzejowego z Jakóbem i z Janem.

30 A świecka Szymonowa leżała, mając gorączkę, o

której mu wnet powiedzieli. 31 Tedy przystąpiwszy

podniósł ją, ujawszy ją za rękę jej; a zaraz ją gorączka

opuszcila, i posługowała im. 32 A gdy był wieczór

i słońce zachodziło, przynosili do niego wszystkie,

którzy się źle mieli, i opętane; 33 A wszystko miasto

zgromadziło się do drzwi. 34 I uzdrawił wiele tych,

co się źle mieli na rozliczne choroby, i wygnał wiele

dyabłów, a nie dopuścił mówić dyabłom; bo go znali.

35 A bardzo rano przede dniem wstawnego, wyszedł i

odszedł na puste miejsce, a tam się modlił. 36 I poszli

za nim Szymon i ci, którzy z nim byli; 37 A znalazlszy

go, rzekli mu: Wszyscy cię szukają. 38 Tedy im on

rzekł: Idźmy do przyległych miasteczek, abym i tam

przykrył się czas i przybliżyło się przed nim na kolana, i mówiąc mu: Jeżeli chcesz,

królestwo Boże: Pokujcie, a wierzcie Ewangelii. 16

możesz mię oczyścić. 41 A tak Jezus użaliwszy się,

wyciągnął rękę, a dotknął się go i rzekł mu: Chcę,

bądź oczyszczony! 42 A gdy to Pan rzekł, zarazem

odszedł trąd od niego, i był oczyszczony. 43 A srodze

mu przygroziwszy Jezus, zaraz go odprawił; 44 I rzekł

mu: Patrz, abyś nikomu nic nie powiadał, ale idź, a

ukaż się kapłanowi, i ofiaruj za oczyszczenie twoje

to, co rozkazał Mojżesz, na świadectwo przeciwko

nim. 45 Ale on odszedłszy, począł wiele opowiadać i

rozsławiać tę rzecz, tak iż już nie mógł Jezus jawnie

wnijść do miasta, ale był na ustroju na miejscowościach

pustych. I schodzili się do niego zewsząd.

2 A zasię przyszedł po kilku dniach do Kapernaum,

i usłyszano, że jest w domu. 2 A wnet zeszło się

ich tak wiele, że się zmieścić nie mogli ani przed

drzwiami; i opowiadał im słowo Boże. 3 Tedy przyszli

do niego niosący powietrzem ruszonego, którego żaden nie leje wina młodego w stare statki; bo inaczej czterej nieśli. **4** A gdy do niego przystąpić nie mogli dla ciżby, odarli dach, gdzie był Jezus, a przełamawszy go, spuścili po powrozach na dół łóże, na którym leżał powietrzem ruszony. **5** A widząc Jezus wiarę ich, rzekł powietrzem ruszonemu: Synu! odpuszczone są tobie grzechy twoje. **6** A byli tam niektórzy z zaraz poznawszy Jezus duchem swym, iż tak w sobie myśleli, rzekł im: Czemuż tak myślicie w sercach waszych? **9** Cóż łatwiejszego jest, rzec powietrzem którzy z nim byli. **7** Czemuz ten takie mówi bluźnierstwa? A on nauczonych w Piśmie, siedząc i myśląc w sercach swoich: **8** A byli tam niektórzy z czynią w sabat, czego się nie godzi czynić? **25** A on nauczonych w Piśmie, siedząc i myśląc w sercach im rzekł: Nigdyście nie czytali, co uczynił Dawid, gdy Czemuz ten takie mówi bluźnierstwa? niedostatek cierpiał, a łaknął, sam i ci, którzy z nim który może grzechy odpuszczać, tylko sam Bóg? **8** A byli? **26** Jako wszedł do domu Bożego za Abijatara, zaraz kapłana najwyższego, ijadł chleby pokładne, (których myśleli, rzekł im: Czemuż tak myślicie w sercach się nie godziło jeść, tylko kapłanom), a dał i tym, waszych? **9** Cóż łatwiejszego jest, rzec powietrzem którzy z nim byli. **27** Dotego rzekł im: Sabat dla ruszonemu: Odpuszczone są tobie grzechy, czyli człowieka uczyniony, a nie człowiek dla sabatu. **28** rzec: Wstań i weźmij łóże twoje, a chodź? **10** Dlatego Syn człowiek jest Panem i sabatu. Ale żebyście wiedzieli, iż Syn człowiek ma moc na ziemi grzechy odpuszczać, rzekł powietrzem ruszonemu: **11** Tobie mówię: Wstań, a weźmij łóże twoje, a idź do domu twego. **12** A on zarazem wstał, i wszyscy łóża swoje, wyszedł przed wszystkimi, tak iż się wszyscy zdumiewali i chwaliли Boga, mówiąc: Nigdyśmy nic takiego nie widzieli. **13** I wyszedł zasię nad morze, a wszystek lud przychodził do niego, i nauczał je. **14** A idąc mimo clą, ujrzał Lewiego, syna Alfeuszowego, siedzącego na cle, i rzekł mu: Pójdź za mną! a on wstawszy szedł za nim. **15** I stało się, gdy Jezus siedział za stołem w domu jego, że wiele celników i grzeszników wspólnie siedziało z Jezusem i z uczniami jego; bo ich wiele było, i chodzili za nim. **16** A nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie widząc go, że jadł z celnikami i z grzesznikami, mówili do uczniów jego: Cóż jest, iż z celnikami i z grzesznikami je i pije? **17** A usłyszawszy to Jezus, rzekł im: Nie potrzebują zdrowi lekarza, ale ci, co się źle mają; nie przyszedłem, wzywać sprawiedliwych, ale grzesznych do pokuty. **18** A uczniowie Janowi i Faryejscy pościli, a przyszedłszy mówili do niego: Czemuż uczniowie Janowi i Faryejscy poszczą, a twoi uczniowie nie poszczą? **19** I rzekł im Jezus: Izali mogą synowie łóżnicy małżeńskiej pościć, póki z nimi jest oblubieniec? Póki z sobą oblubieńca mają, nie mogą pościć. **20** Ale przyjdą dni, gdy od nich odjedą będzie oblubieniec, a tedy będą pościć w one dni. **21** A żaden nie wprawuje łaty sukna nowego w szatę wiotką, inaczej ona jego łata nowa ujmuję nieco od wiotkiej szaty, i stawa się gorsze rozdarcie. **22** I żaden nie leje wina młodego w stare statki; bo inaczej wino młode rozsazda statki, i wycieka wino, a statki się psują; ale wino nowe ma być wlewane w statki nowe. **23** I stało się, że szedł Jezus w sabat przez zboża, i poczęli uczniowie jego idąc rwać kłosy. **24** Ale Faryzeuszowie mówili do niego: Oto czemu ci są tobie grzechy twoje. **25** A byli tam niektórzy z czynią w sabat, czego się nie godzi czynić? **26** A on nauczonych w Piśmie, siedząc i myśląc w sercach im rzekł: Nigdyście nie czytali, co uczynił Dawid, gdy swoich: **27** Czemuz ten takie mówi bluźnierstwa? niedostatek cierpiał, a łaknął, sam i ci, którzy z nim który może grzechy odpuszczać, tylko sam Bóg? **28** A byli? **29** Jako wszedł do domu Bożego za Abijatara, zaraz kapłana najwyższego, ijadł chleby pokładne, (których myśleli, rzekł im: Czemuż tak myślicie w sercach się nie godziło jeść, tylko kapłanom), a dał i tym, waszych? **30** Cóż łatwiejszego jest, rzec powietrzem którzy z nim byli. **31** Dotego rzekł im: Sabat dla ruszonemu: Odpuszczone są tobie grzechy, czyli człowieka uczyniony, a nie człowiek dla sabatu. **32** rzec: Wstań i weźmij łóże twoje, a chodź? **33** Dlatego Syn człowiek jest Panem i sabatu.

3 Wszedł zasię do bóżnicy, a był tam człowiek, który miał rękę uschłą, i podstrzegali go, jeżeli go w sabat uzdrawił, aby go oskarżyli. **3** I rzekł onemu człowiekowi, który miał rękę uschłą: Wystąp w pośrodek. **4** I rzekł do nich: Godzili się w sabat dobrze czynić, czyli źle czynić? człowieka zachować, czyli zabić? a oni milczeli. **5** Tedy spojrzawszy po nich z gniewem i zasmuciwszy się nad zatwardzeniem serca ich, rzekł onemu człowiekowi: Wyciągnij rękę swoją! i wyciągnął; i przywrócona jest ręka jego do zdrowia jako i druga. **6** Tedy wyszedłszy Faryzeuszowie, uczynili wnet radę z Herodyjany przeciwko niemu, jakoby go stracili. **7** Ale Jezus z uczniami swymi ustał nad morze, a wielkie mnóstwo szło za nim z Galilei i z ziemi Judzkiej, **8** i z Jeruzalem, i z Idumei, i zza Jordanu, i z tych, którzy mieszkali około Tyru i Sydonu, wielkie mnóstwo, słysząc, jak wielkie rzeczy czynił, przyszli do niego. **9** I rozkazał uczniom swoim, aby lódkę mieli zawsze w pogotowiu, dla ludu, aby go nie cisnęli. **10** Albowiem ich wiele uzdrawiał, tak iż nań padali, aby się go dotykali, którykolwiek choroby mieli. **11** A duchowie nieczyści, gdy go ujrzel, upadali przed nim i wołali, mówiąc: Ty jesteś Syn Boży! **12** Ale ich on srodze gromił, żeby go nie objawiali. **13** I wstąpił na górę, a wezwał do siebie tych, których sam chciał, i przyszli do niego. **14** I postanowił ich dwanaście, aby z nim byli, a iżby je wysłał kazać Ewangieliję: **15** I żeby mieli moc uzdrawiać choroby i wyganiać dyabły: **16** Szymona, któremu imię dał Piotr; **17** i Jakóba, syna Zebedeusza, i Jana, brata Jakóbowego, (którym dał imię Boanerges, to jest:

synowie gromu); **18** I Andrzeja, i Filipa, i Bartłomieja, i wygorzało, a iż korzenia nie miało, uschło. **7** A drugie Mateusza, i Tomasza, i Jakóba, syna Alfeuszowego, i padło między ciernie; i wzrosły ciernie i zadusiły Tadeusza, i Szymona Kananejczyka; **19** I Judasza je, i nie wydało pozytku. **8** Drugie zasię padło na Iszkaryjota, który go też wydał. **20** I przyszli do domu. ziemię dobrą, i wydało pozytek bujno wschodzący i i zgromadził się znowu lud, tak iż nie mogli ani chleba rosnący; i przyniosło jedno trzydziestyną, a drugie jeść. **21** A gdy o tem usłyszeli jego powinni, przyszli, sześćdziesiątny, a drugie setny. **9** I mówił im: Kto ma aby go pojmali; bo mówili, że odszedł od rozumu. **22** A uszy ku słuchaniu, niechaj słucha. **10** A gdy sam tylko nauczeni w Piśmie, którzy byli przyszli z Jeruzalem, był, pytali go ci, co przy nim byli ze dwunastoma, o to mówili: Iż ma Beelzebuba, a iż przez księcia podobierństwo. **11** A on im odpowiedział: Wam dano dyjabelskiego wygania dyjabły. **23** I wezwawszy ich, wiedzieć tajemnicę królestwa Bożego; ale tym, którzy mówił do nich w podobierństwach: Jakoż może szatan są obcymi, wszystko się podawa w podobierństwach; szatana wyganiać? **24** A jeżeli królestwo samo w **12** Aby patrząc patrzel, ale nie widzieli, i słysząc sobie będzie rozdzielone, nie może się ostać ono słyszeli, ale nie zrozumieli, by się snać nie nawrócili, królestwo. **25** I dom, jeżeli sam przeciwko sobie był a byłyby im grzechy odpuszczone. **13** Zatem rzek rozdzielony, nie będzie się mógł ostać on dom. **26** do nich: Nie rozumiecie tego podobierstwa? A Takci, jeżeli szatan powstał sam przeciwko sobie i jest jakoż zrozumiecie wszystkie inne podobierstwa? **14** rozdzielony, nie może się ostać, ale koniec bierze. Rozsiewca on rozsiewa słowo. **15** A którzy podle drogi, **27** Nikt nie może sprzętu mocarzowego, wszedłszy ci są, którym się rozsiewa słowo; ale gdy usłyszeli, do domu jego, rozhwycić, jeżeli pierw mocarza zaraz przychodzi szatan, a wybiera słowo wsiane onego nie związał; a potem dom jego splądruje. **28** w serca ich. **16** Także i ci, którzy na opoczystych Zaprawdę powiadam wam, że wszystkie grzechy miejscach posiani są, ci są, którzy, gdy usłyszeli synom ludzkim będą odpuszczone, i bluźnierstwa, słowo, zaraz je z radością przyjmują; **17** Wszakże nie mają korzenia w sobie, ale są doczesnymi; potem, gdy przychodzi ucisk albo prześladowanie dla słowa, wnet się gorszą; **18** A którzy między cierniem są posiani, **30** Bo mówili: Ma ducha nieczystego. **31** Przyszli tedy bracia i matka jego, a stojąc przed domem, posłali do niego, i kazali go zawołać. **32** A lud siedział około niego, i rzekli mu: Oto matka twoja i bracia twoi szukają cię przed domem. **33** Ale im on odpowiedział, się bez pozytku. (aiōn g165) **20** A którzy na dobrą ziemię przyjęli nasienie, ci są, co słuchają słowa, i mówiąc: Któz jest matka moja, i bracia moi? **34** przyjmują je, przynoszą pozytek, jedno trzydziestyną, A spojrzałszy wokoło po tych, którzy koło niego a drugie sześćdziesiątny, a drugie setny. **21** Nadto siedzieli, rzek: Oto matka moja, i bracia moi! **35** mówił im: Izali przynoszą świecę, aby wstawiona była Albowiem kiedykolwiek czynił wolę Bożą, ten jest brat pod korzec albo pod łóże? izali nie dlatego, aby ją na mój, i siostra moja, i matka moja.

4 I począł zasię uczyć przy morzu; i zgromadził się do niego lud wielki, tak iż wstąpiwszy w lódź, siedział na morzu, a wszystek lud był przy morzu na ziemi. **2** I nauczał ich wiele rzeczy w podobierństwach, a mówił do nich w nauce swojej: Słuchajcie! **3** Oto wyszedł rozsiewca, aby rozsiewał. **4** I stało się, gdy rozsiewał, że jedno padło podle drogi, a ptaki niebieskie przyleciały i podziobały je. **5** Drugie zasię padło na miejsce opoczyste, gdzie nie miało wiele ziemi; i prędko weszło, przeto iż nie miało głębokości ziemi; **6** A gdy słońce weszło,

pożytek wydawa, naprzód trawę, potem kłos, a potem świnie, która się pasła. **12** I prosili go oni wszyscy zupełne zboże w kłosie. **29** A skoro się okaże urodzaj, dyabli, mówiąc: Puść nas w te świnie, abyśmy w nie wnet gospodarz zapuszcza sierp; bo żniwo przyszło. weszli. **13** I pozwolił im zaraz Jezus. A wyszedłszy oni **30** Nad to rzekł: Do czego przypodobamy królestwo duchowie nieczysti, weszli w one świnie; i porwała Boże, albo którym je podobieństwem wyrazimy? **31** się ona trzoda z przykra w morze (a było ich około Jest jako ziarno gorczyczne; które, gdy wsiane bywa dwóch tysięcy,) i potonęły w morzu. **14** A oni, którzy w ziemię, najmniejsze jest ze wszystkich nasion, świnie paśli, uciekli, i oznajmili to w mieście i we które są na ziemi. **32** Ale gdy bywa wsiane, wzrasta, i wsiach; i weszli, aby oglądali to, co się stało. **15** I bywa największe nad wszystkie jarzyny, i rozpuszcza przyszli do Jezusa, i ujrzel onego, który był opętany, gałęzie wielkie, tak iż pod cieniem jego mogą sobie i siedział obleczony, będąc przy dobrem baczeniu; czynić gniazda ptaki niebieskie. **33** I przez wiele onego, mówię, w którym było wojsko dyabłów; i bali takich podobieństw mówili do nich słowo, tak jako się. **16** A ci, którzy to widzieli, opowiedzieli im, co słuchać mogli. **34** A bez podobieństwa nie mówił do się działa z onym opętanym, i o świniach. **17** Tedy nich; wszakże uczniom swym wszystko z osobna go poczęli prosić, aby odszedł z granic ich. **18** A wykładał. **35** I rzekł do nich w tenże dzień, gdy już gdy wstąpił w łódź, prosił go on, co był opętany, był wieczór: Przeprawmy się na drugą stronę. **36** A aby był przy nim. **19** Lecz mu Jezus nie dopuścił, rozpuściwszy lud, wzięli go z sobą, tak jako był w ale mu rzekł: Idź do domu swego, do swoich, a łodzi; ale i inne łódki były przy nim. **37** Tedy powstała oznajmij im, jakoś wielkie rzeczy Pan uczynił, a jako wielka nawałność wiatru, a wały bily na łódź, tak że się nad tobą zmiłował. **20** Tedy odszedł, i począł się już napełniała. **38** A on na zadzie łodzi spał na opowiadanie w dziesięciu miastach, jako mu wielkie wezgłówek; i obudzili go i mówili mu: Nauczycielu! nie rzeczy uczynił Jezus; i dziwowali się wszyscy. **21** dbasz, że giniemy? **39** A tak ocknawszy się, zgromił A gdy się zasię Jezus przeprawił w łodzi na drugą wiatr, i rzekł morzu: Umilknij, a usmierz się. I przestał stronę, zebrał się do niego wielki lud; a on był nad wiatr, a stało się wielkie uciszenie. **40** Zatem rzekł morzem. **22** A oto przyszedł jeden z przełożonych im: Przecz jesteście tak bojaźliwi? Jakoż nie macie bóźnicy, imieniem Jairus, a ujrzałszy go, przypadł do wiary? **41** I bali się bojaźnią wielką, i mówili jedni do nóg jego. **23** I prosił go wielce, mówiąc: Ponieważ drugich: Któz wzdry ten jest, że mu i wiatr i morze są córeczka moja kona, pójźże, włóż na nię ręce, aby posłuszne?

5 Tedy się przeprawili za morze do krainy Gadareńczyków. **2** A gdy on wyszedł z łodzi, zaraz mu zabiegał z grobów człowiek mający ducha nieczystego; **3** który miał mieszkanie w grobach, a nie mógł go nikt i lańcuchami związać, **4** Przeto że on często będąc pętami i lańcuchami związany, lańcuchy porwał, i pęta pokruszył; a nie mógł go nikt ukrócić. **5** A zawsze we dnie i w nocy na górah w grobach był, wołając i kamieniem się tłukąc. **6** Ujrzałszy tedy Jezusa z daleka, biegał i poklonił mu się; **7** A wołając głosem wielkim, rzekł: Cóż mam z tobą, Jezusie, Synu Boga najwyższego? Poprzysięgam cię przez Boga, abyś mię nie trapił. **8** (Albowiem mu mówił: Wynijdź, duchu nieczysty! z tego człowieka.) **9** Tedy go pytał: Co masz za imię? A on odpowiadając, rzekł: Imię moje jest wojsko: albowiem nas jest wiele. **10** I prosił go bardzo, aby ich nie wyganiał z onej krainy. **11** A była tam przy górah wielka trzoda

niewiasta, która cierpiała płynienie krwi ode dwunastu lat. **26** I wiele ucierpiała od wielu lekarzy, i wynalałyła wszystko, co miała; a nic jej nie pomogło, owszem się jej tem więcej pogorszało: **27** Usłyszałszy o Jezusie, przyszła z tyłu między ludem, i dotknęła szaty jego; **28** Bo mówiła: Jeżeli się tylko dotknę szaty jego, będę uzdrawiona. **29** A zarazem wyschło źródło krwi jej, i poczuła na ciele, że uzdrawiona była od choroby swojej. **30** A wnet poznawszy Jezus sam w sobie, że z niego moc wyszła, obrócił się do ludu i rzekł: Kto się dotknął szat moich? **31** I rzekli mu uczniowie jego: Widzisz, że cię ten lud ciśnie, a mówisz: Kto się mnie dotknął? **32** I spojrzał w koło, aby ujrzał tę, która to uczyniła: **33** Ale niewiasta ona z bojaźnią i ze drżeniem, wiedząc, co się przy niej stało, przystąpiła i upadła przed nim, a powiedziała mu wszystkę prawdę. **34** Zatem jej on rzekł: Córko! wiara

twoja ciebie uzdrowiła, idźże w pokoju, a bądź zdrowa wam: Lżej będzie Sodomie i Gomorze w dzień sądny, od choroby twojej. **35** A gdy on jeszcze mówił, przyszli niż miasto onemu. **12** Tedy wyszedłszy kazali, aby śludzy od przełożonego bóźnicy, mówiąc: Córka twoja ludzie pokutowali. **13** I wyganiali wiele dyjabłów, i umarła, czemuż jeszcze trudzisz nauczyciela? **36** wiele chorych olejkiem mazali i uzdrawiali je. **14** A Ale Jezus skoro usłyszał to, co oni mówili, rzekł do usłyszał o tem król Herod, (bo się imię jego stało przełożonego bóźnicy: Nie bój się, tylko wierz! **37** rozsławione,) i rzekł: Jan Chrzciciel zmartwychwstał, I nie dopuścił nikomu iść za sobą, tylko Piotrowi, dlatego się cuda dzieją przez niego. **15** A drudzy i Jakóbowi, i Janowi, bratu Jakóbowemu. **38** A mówili: Eliasz to jest; drudzy zaś mówili: Prorok przyszedł do domu przełożonego bóźnicy, i ujrzał tam to jest, albo jako jeden z onych proroków. **16** Co zgięlk, i płaczące i bardzo narzekające. **39** Wszedłszy usłyszałszy Herod, rzekł: Ten jest Jan, któregożem ja tedy, rzekł im: Przecz zgięlk czynicie i płaczecie? nie ściał, on zmartwychwstał. **17** Albowiem tenże Herod umarła dziewczynka, ale śpi. **40** I naśmiewali się z posławszy pojmał Jana, i wsadził go do więzienia niego. Ale on wygnawszy wszystkie, wziął z sobą dla Herodyady, żony Filipa, brata swego, iż ją był ojca i matkę dziewczynki, i te, którzy przy nim byli, i pojął za żonę. **18** Bo Jan mówił Herodowi: Nie wszedł tam, gdzie dziewczynka leżała. **41** A ujawszy godzi się mieć żony brata twego. **19** A Herodiyas za rękę onę dziewczynkę, rzekł do niej: Talita kumi! czyhała nań, i chciała go zabić, ale nie mogła; **20** co się wykłada: Dziewczko (tobie mówię) wstan! Albowiem Herod obawiał się Jana, wiedząc, iż był **42** A zaraz dziewczynka wstała, i chodziła; albowiem mężem sprawiedliwym i świętym; i oglądał się nań, i była w dwunastym roku. I zdumieniem słuchając go, wiele czynił i rad go słuchał. **21** A gdy wielkiem. **43** Tedy im przyszła wielce, aby tego nikt przyszedł dzień sposobny, któregożem Herod, obchodząc nie wiedział, i rozkazał, aby jej dano jeść.

6 A wyszedłszy stamtąd przyszedł do ojczyzny swojej, i szli za nim uczniowie jego. **2** A gdy przyszedł sabat, począł uczyć w bóźnicy, a wiele ich słuchając, zdumiewali się i mówili: Skądże temu to wszystko? a co to za mądrość, która mu jest dana, że się i takie mocy dzieją przez ręce jego? **3** Izali ten nie jest cieśla, syn Maryi, i brat Jakóba, i Jozesa, i Judasa, i Szymona? Azaż tu nie masz i sióstr jego u nas? I gorszyli się z niego. **4** Ale Jezus rzekł do nich: Nie jestci prorok beze czci, chyba w ojczyźnie swojej, a między pokrewnymi, i w domu swoim. **5** I nie mógł tam uczynić żadnego cudu, oprócz iż niektóre chore, wkładając na nie ręce, uzdrowił. **6** A dziwiował się niedowiarstwu ich, i obchodził okoliczne miasteczka, nauczając. **7** Tedy zwoławszy do siebie onych dwunastu, począł je po dwóch rozsyłać, i dał im moc nad duchami nieczystymi. **8** I rozkazał im, aby nic nie brali na drogę, jedno tylko laskę: ani taistry, ani chleba, ani w trzos pieniędzy; **9** Ale żeby się obuli w trzewiki, a nie obłoczyli dwóch sukien. **10** Zatem mówił do nich: Gdziekolwiek wnijdzicie w dom, tam zostańcie, póki będziecie stamtąd nie wyszli. **11** A którzykolwiek by was nie przyjęli, ani was słuchali, wyszedłszy stamtąd, otrząsnijcie proch z nogi waszych na świadectwo im; zaprawdę powiadam

czyhała nań, i chciała go zabić, ale nie mogła; **20** co się wykłada: Dziewczko (tobie mówię) wstan! Albowiem Herod obawiał się Jana, wiedząc, iż był mężem sprawiedliwym i świętym; i oglądał się nań, i była w dwunastym roku. I słuchając go, wiele czynił i rad go słuchał. **21** A gdy przyszedł dzień sposobny, któregożem Herod, obchodząc pamiątkę narodzenia swego, wieczerzą sprawił na książeta swoje i na hetmany i na przedniejsze z Galilei; **22** A gdy weszła córka onej Herodyady i tańcowała, i podobała się Herodowi i spółsiedzącym, rzekł król do dziewczynki: Proś mię o co chcesz, a dam ci. **23** I przysiągł jej: O cokolwiek byś mi prosiła, dam ci, aż do połowy królestwa mego. **24** Ona tedy wyszedłszy, rzekła matce swojej: O co mam prosić? A ona rzekła: O głowę Jana Chrzciciela. **25** A tak ona zaraz wszedłszy przedko do króla, prosiła mówiąc: Chcę, abyś mi teraz dał na misie głowę Jana Chrzciciela. **26** I zasmucił się król bardzo, wszakże dla przysięgi i dla spółsiedzących nie chciał jej odmówić. **27** A zarazem posławszy król kata, rozkazał przynieść głowę jego. **28** A on poszedłszy ściał go w więzieniu, i przyniósł głowę jego na misie, a dał ją dziewczynce, a dziewczynka dała ją matce swojej. **29** Co gdy usłyszeli uczniowie jego, przyszli i wzięli ciało jego, i położyli je w grobie. **30** A Apostołowie zszedłszy się do Jezusa, opowiedzieli mu wszystko, i co czynili, i czego uczyli. **31** I rzekł im: Pójźcie wy sami osobno na miejsce puste, a odpocznijcie trochę; bo ich wiele było, co przychodzili, i odchodziły, tak iż nie mieli wolnego czasu, żeby jedli. **32** I odjechali w łodzi na miejsce puste osobno. **33** A widząc je lud, że odjeżdżali, poznali go wiele ich, i zbieżeli się tam pieszo ze

wszystkich miast, i poprzedzili je, i zgromadzili się **7** Tedy się zgromadzili do niego Faryzeuszowie, do niego. **34** A wyszedłszy Jezus ujrzał wielki lud, i **8** i niektórzy z nauczonych w Piśmie, którzy byli użalił się ich, iż byli jako owce nie mające pasterza, i przyszli z Jeruzalem; **2** A ujrzałszy niektóre począł ich nauczać wiele rzeczy. **35** A gdy już czas z uczniów jego, że pospolitemi rękom, (to jest, mijał, przystąpiwszy do niego uczniowie jego, rzekli: nieumytemi) jedli chleb, ganili to. **3** Albowiem To miejsce jest puste, a już czas mija. **36** Rozpuść Faryzeuszowie i wszyscy Żydzi nie jedzą, jeżeliby je, aby poszedłszy do okolicznych wsi i miasteczek, pilnie rąk nie umyli, trzymając ustawę starszych. **4** I z nakupili sobie chleba; bo nie mają, coby jedli. **37** A on rynku przyszedłszy, jeżeliby się nie umyli, nie jedzą; i odpowiadając, rzekł im: Dajcie wy im jeść. I rzekli mu: innych rzeczy wiele jest, które przyjęli ku trzymaniu, Szedłszy kupimy za dwieście groszy chleba, a damy jako umywanie kubków, konewek, i miednic, i stolów. im jeść? **38** A on im rzekł: Wieleż chleba macie? **5** Potem go pytali Faryzeuszowie i nauczeni w Piśmie: Idźcie, a dowiedziecie się. A oni dowiedziawszy się, Przecz uczniowie twoi nie chodzą według podania powiedzieli: Pięcioro, i dwie ryby. **39** Tedy im kazał starszych, ale nieumytemi rękom chleb jedzą? **6** wszystkie gromadami posadzić na zielonej trawie. Tedy on odpowiadając, rzekł im: Dobrze Izajaszu o **40** I usiedli rząd podle rządu, tu po stu, tu zaś po was obłudnikach prorokowały, jako napisano: Lud ten pieczętniąt. **41** A wziąwszy one pięć chlebów, i one czci mię wargami, ale serce ich daleko jest ode mnie. dwie ryby, wejrzałszy w niebo, błogosławili. I połamał **7** Lecz próżno mię czczą nauczając nauk i ustaw one chleby i dawał uczniom swoim, aby kładli przed ludzkich. **8** Albowiem wy opuściwszy przykazania nie; i one dwie ryby rozdzieliły między wszystkie. **42** I Boże, trzymacie ustawy ludzkie, umywanie konewek jedli wszyscy, i nasyceni byli. **43** I zebrali ulomków, i kubków, i wiele innych takich tym podobnych dwanaście koszów pełnych, i z onych ryb. **44** A było rzeczy czynicie. **9** Mówil im też: Wy czysto znowicie tych, którzy jedli chleby, około pięciu tysięcy mężów. przykazania Boże, abyście ustawy wasze zachowali. **45** I wnetz przymusił uczniów swoje, aby wstąpili w **10** Bo Mojżesz rzekł: Czcij ojca twego i matkę twoje; lódź, i uprzedzili go na drugą stronę ku Betsaidzie, a kto złorzeczy ojcu albo matce, niech śmiercią ażby on rozpuścił lud. **46** A odprawiwszy je, odszedł umrzej. **11** Ale wy mówicie: Jeżeliby człowiek rzekł na góre, aby się modlił. **47** A gdy był wieczór, była ojcu albo matce: Korban, (co jest dar), którykolwiek lódź w pośród morza, a on sam był na ziemi. **48** I będzie ode mnie, tobie pożyteczny będzie, bez winy widział, że się spracowali, wiosłami robiąc; (bo wiatr będzie; **12** I nie dopuścicie mu nic więcej czynić ojcu mieli przeciwni,) a tak około czwartej straży nocnej swemu albo matce swojej, **13** Wniewecz obracając przeszedł do nich, chodząc po morzu, i chciał je słowo Boże ustawą waszą, którąście ustawiili; i wyminać. **49** Ale oni ujrzałszy go chodzącego po wiele innych rzeczy tym podobnych czynicie. **14** A morzu, mniemali, żeby była obłuda, i krzyknęli: **50** (Bo zwołałszy wszystkiego ludu, mówił im: Słuchajcie go wszyscy widzieli, i wylekli się.) Ale zaraz przemówił mię wszyscy, a zrozumiejcie! **15** Nie masz nic z do nich, i rzekł im: Ufajcie, jam jest; nie bójcie się! **51** rzeczy zewnętrznych, które wchodzą w człowieka, I wstępował do nich w lódź, i uciszył się wiatr; a oni się co by go mogło pokalać; ale to, co pochodzi z sami w sobie nader zdumiewali i dziwowali. **52** Bo niego, to jest, co pokala człowieka. **16** Jeżeli kto nie zrozumieli z strony chlebów, gdyż serce ich było ma uszy ku słuchaniu, niechaj słucha! **17** A gdy zdrętwiało. **53** A przeprawiwszy się przyszli do ziemi wszedł w dom od onego ludu, pytali go uczniowie Gienezaret i przybili się do brzegu. **54** A gdy wyszli z jego o to podobieństwo. **18** Tedy im rzekł: Także i lódzi, zaraz ci, co go poznali, **55** Obieżawszy wszystkę wy bezrozumni jesteście? Azaż nie rozumiecie, iż onę okoliczną krainę, poczęli nosić na łóżach tych, wszystko, co zewnętrzne wchodzi w człowieka, nie którzy się źle mieli, gdziekolwiek usłyszeli o nim, że może go pokalać? **19** Albowiem nie wchodzi w tam jest. **56** A gdziekolwiek on wszedł do miasteczek, serce jego, ale w brzuch, i do wychodu wychodzi, albo do miast, albo do wsi, kładli niemocne po ulicach, czyszcząc wszystkie pokarmy. **20** I powiedział, że i prosili go, aby się tylko dotykali podółka szaty jego; co pochodzi z człowieka, to pokala człowieka. **21** a ile się go ich dotknęli, byli uzdrawieni.

Bo z wnętrzości serca ludzkiego pochodzą złe

myśl, cudzołówstwa, wszeteczeństwa, mężobójstwa, pobłogosławiszy, kazał i one przed lud kłaść. **8**
22 Kradzieże, łakomstwa, złości, zdrada, niewstyd, Jedli tedy i nasyceni są, i zebrali, co zbyło ułomków, oko złe, bluźnierstwo, pycha, głupstwo. **23** Wszystkie siedm koszów. **9** A było tych, co jedli, około czterech te złe rzeczy pochodzą z wnętrzności, i pokalały tysięcy; i rozpuścił je. **10** A wnet wstąpiwszy w łódź z człowieka. **24** A stamtąd wstawszy, poszedł na granice uczniami swoimi, przyszedł w strony Dalmatyckie. Tyru i Sydonu, a wszedłszy w dom, nie chciał, aby **11** I wyszli Faryzeuszowie, a poczęli z nim spór wieść, kto wiedział; lecz się utaić nie mógł. **25** Albowiem szukając od niego znamienia z nieba, a kusząc go. **12** usłyszałszy o nim niewiasta, której córeczka miała Tedy westchnawszy serdecznie w duchu swym, rzek: ducha nieczystego, przyszła i przypadła do nóg jego, Przeczeż ten rodzaj znamienia szuka? Zaprawdę **26** (A ta niewiasta była Grecka, rodem z Syrofenicy) powiadam wam, że nie będzie dane znamień temu i prosiła go, aby dyjabła wygnął z córki jej. **27** Ale rodzajowi. **13** I opuściwszy ich, wstąpił zasię w łódź, i jej Jezus rzek: Niech się pierwzej dzieci nasycą; przeprawiły się na drugą stronę. **14** A zapomnieli byli boć nie jest dobra, brać chleb dzieciom i miotać ucznioriwie wziąć z sobą chleba, i nie mieli z sobą szczeniętom. **28** A ona odpowiedziała i rzekła mu: nic więcej, tylko jeden chleb w łodzi. **15** Tedy im Tak jest, Panie! Wszakże i szczenięta jadają pod przykazat, mówiąc: Bacacie, a strzeżcie się kwasu stołem z odrobin dziecięcych. **29** I rzekł do niej: Dla Faryzeuszów i kwasu Herodowego. **16** I rozmawiali tej mowy idź, wyszedł dyjabel z córki twojej. **30** A między sobą i rzekli: O tem snać mówi, że nie mamy gdy ona odeszła do domu swego, znalazła iż dyjabel chleba. **17** Co poznawszy Jezus, rzekł im: O czemże wyszedł, a córka leżała na łóżu. **31** A wyszedłszy zaś rozmawiacie, iż nie macie chleba? Jeszczeż nie z granic Tyrskich i Sydońskich, przyszedł nad morze bacicie i nie zrozumiewacie? Jeszczeż macie serce Galilejskie, pośrodkiem granic dziesięciu miast. **32** I swoje zdrętwiale? **18** Oczy mając nie widzicie, i uszy przewidli mu głuchego i z ciężkością mówiącego, a mając nie słyszycie, i nie pamiętacie? **19** Gdy onych prosili go, aby na niego rękę włożył. **33** A wziawszy pięć chlebów łamał między pięć tysięcy ludzi, wiele go Pan od ludu osobno, włożył palce swoje w uszy żeście pełnych koszów ułomków zebrali? Rzekli mu: jego, a plunąwszy dotknął się języka jego; **34** A Dwanaście; **20** A gdy onych siedm chlebów łamał wejrzawszy w niebo, westchnął i rzekł do niego: między cztery tysiące ludzi, wieleście koszów pełnych Efata! to jest, otwórz się. **35** I wnet się otworzyły uszy ułomków zebrali? A oni rzekli: Siedm. **21** A on im jego, i rozwiązała się związka języka jego, i wymawiał rzekł: Jakoż tedy nie rozumiecie? **22** Potem przyszedł dobrze. **36** Tedy im zakazał, aby tego nikomu nie do Betsaidy; i przewidli do niego ślepego, prosząc powiadali. **37** Ale czem on im bardziej zakazywał, go, aby się go dotknął. **23** A ujawszy onego ślepego tem oni to bardziej rozgłaszały, i nader się bardzo za rękę, wywiódł go precz za miasteczko, i plunąwszy zdumiewali, mówiąc: Dobrze wszystko uczynił; bo na oczy jego, włożył na niego ręce, i pytał go, jeżeliby czyni, iż głosi słyszą i niemi mówią.

8 A w oneż dni, gdy nader wielki lud był, a nie mieli, co by jedli, zwolawszy Jezus uczniów swoich, rzekł im: **2** Żał mi tego ludu; bo już trzy dni trwają przy mnie, a nie mają, co by jedli; **3** A jeżeli je rozpuszcę głodne do domów ich, pomadleją, na drodze; albowiem niektórzy z nich z daleka przyszli. **4** Tedy mu odpowiedzieli uczniowie jego: Skądże te kto będzie mógł nasycić chlebem tu na puszczy? **5** I spytał ich: Wieleż macie chlebów? A oni rzekli: Siedm. **6** I rozkazał ludowi, żeby usiadł na ziemi; a wziawszy one siedm chlebów, podziękowawszy łamał, i dawał uczniom swoim, aby przed lud kładli; i kładli przed lud. **7** Mieli też trochę rybek, które co widział. **24** A on spojrzałszy w góre, rzekł: Widzę ludzi; bo widzę, że chodzą jako drzewa. **25** Potem zasię włożył ręce na oczy jego, i rozkazał mu w góre spojrzeć; i uzdrowiony jest na wzroku, tak że i z daleka wszystkich jasno widział. **26** I odesłał go do domu jego, mówiąc: I do tego miasteczka nie wchodź, i nikomu z miasteczka nie powiadaj. **27** Tedy wyszedł Jezus i uczniowie jego do miasteczek należących do Cezaryi Filipowej, a w drodze pytał uczniów swoich, mówiąc im: Kimże mię powiadają być ludzie? **28** A oni mu odpowiedzieli: Jedni Janem Chrzcicielem, a drudzy Elijaszem, a drudzy jednym z proroków. **29** Ale on im rzekł: A wy kim mię być powiadacie? A odpowiadając Piotr, rzekł mu: Tyś jest on Chrystus.

30 I przygroził im, aby o nim nikomu nie powiadali. **31** rzekł im: Eliaszci przyszedłszy pierwiej, naprawi I począł je nauczać, że Syn człowiekowy musi wiele wszystko, a jako napisano o Synu człowieczym, że ucierpieć, i odrzuconym być od starszych ludu, i od musi wiele ucierpieć, a za nic poczytanym być. **13** przedniejszych kapłanów i nauczonych w Piśmie, i Aleć wam powiadam, że i Eliasz przyszedł, i uczynili być zabity, a po trzech dniach zmartwychwstać. **32** A mu cokolwiek chcieli, jako o nim napisano. **14** A to mówił jawnie. Tedy go Piotr wziawszy na stronę, przyszedłszy do uczniów, ujrzał lud wielki około nich, począł go strofować. **33** Ale on obróciwszy się, a i nauczone w Piśmie spór mające z nimi. **15** A wnetże wejrzawszy na uczniów swoje, zgromił Piotra, mówiąc: lud wszystek ujrzał go, polekali się, i zbieżawszy Idź ode mnie, szatanie; albowiem nie pojmujesz tego, się, przywitali go. **16** I pytał nauczonych w Piśmie: O co jest Bożego, ale co jest ludzkiego. **34** A wołałszy cóż spór macie między sobą? **17** A odpowiadając ludu z uczniami swoimi, rzekł im: Ktokołwiek chce jeden z onego ludu, rzekł: Nauczycielu! przywiodłem za mną iść, niech samego siebie zaprzej, a weźmie do ciebie syna mego, który ma ducha niemego. **18** krzyż swój, i naśladowuje mię. **35** Albowiem kto by chciał Ten gdziekolwiek go popadnie, rozdziera go, a on zachować duszę swą, straci ją; a kto by stracił duszę się ślini, i zgrzyta zębami swemi i schnie; i mówilem swą dla mnie i dla Ewangielii, ten ją zachowa. **36** uczniom twoim, aby go wygnali; ale nie mogli. **19** Bo cóż pomoże człowiekowi, choćby wszystek świat Lecz on odpowiadając mu, rzekł: O rodzaju niewierny! pozyskał, a szkodowałby na duszy swojej? **37** Albo dokądż z wami będę? i dokądż was cierpieć będę? co za zamianę da człowiek za duszę swoją? **38** przywiedźcie go do mnie. **20** I przywiedli go do niego; Albowiem kto by się wstydził za mię i za słowa moje a skoro go ujrzał, zaraz go duch rozdarł, a on upadłszy między tym rodzajem cudzołożnym i grzesznym, i na ziemię, przewracał się, śliniąc się. **21** Zatem spytał Syn człowiekowy wstydzić się za niego będzie, gdy Jezus ojca jego: Jakoż mu się to dawno przydało? A przyjdzie w chwale Ojca swego z Anioły świętymi. on powiedział: Z dzieciństwa. **22** I często go miotał w ogień i w wodę, żeby go stracił, ale mozeszli co, ratuj nas, użaliwszy się nad nami. **23** Ale mu Jezus rzekł: Jeżeli mozesz temu wierzyć? Wszystko jest możliwe wierzącemu. **24** A zarazem zawałałszy ojciec onego młodzieńca, ze łzami rzekł: Wierzę, Panie! ty ratuj niedowiarstwa mego. **25** A widząc Jezus, iż się lud zbiegał, zgromił onego ducha nieczystego, mówiąc mu: Duchu niemy i głuchy! ja tobie rozkazuję, wynijdź z niego, a nie wchodź więcej w niego. **26** Zawałałszy tedy bardzo, rozdarłszy go, wyszedł; i stał się on człowiek jako umarły, tak że ich wiele mówilo, iż umarł. **27** Ale Jezus ujawszy go za rękę, podniósł go; i wstał. **28** A gdy wszedł w dom, pytali go osobno uczniowie jego: Czemżeśmy go wygnać nie mogli? **29** A on im rzekł: Ten rodzaj dyabłów inaczej wynieść nie może, tylko przez modlitwę i przez post. **30** A stamtąd wyszedłszy, szli z sobą przez Galileję; ale nie chciał, aby kto o tem wiedział. **31** Albowiem uczył uczniów swoje, i mówil im: Syn człowiekowy będzie wydany w ręce ludzkie, i zabiją go; ale gdy będzie zabity, dnia trzeciego zmartwychwstanie. **32** Lecz oni tej rzeczy nie rozumieli; wszakże bali się go spytać. **33** Zatem przyszedł do Kapernaum, a będąc w domu, pytał ich: O czemżeście w drodze między

9 I mówił im: Zaprawdę powiadam wam, iż są niektórzy z tych, co tu stoją, którzy nie ukuszą śmierci, ażby ujrzel, że królestwo Boże przyszło w mocy. **2** A po sześciu dniach wziął z sobą Jezus Piotra, Jakóba i Jana, i wiódł je na góre wysoką same osobno, i przemienił się przed nimi. **3** A szaty jego stały się lśniące, i bardzo białe jako śnieg, jak ich blecharz na ziemi nie może wybielić. **4** I ujrzel Eliaszza z Mojżeszem, którzy rozmawiali z Jezusem. **5** A odpowiadając Piotr, rzekł Jezusowi: Mistrzu! dobrze nam tu być; przetoż uczynimy tu trzy namioty, tobie jeden, Mojżeszowi jeden, i Eliaszowi jeden. **6** Albowiem nie wiedział, co by mówił; bo przestraszeni byli. **7** I stał się obłok, który je zacienił, a przyszedł głos z obłoku mówiący: Ten jest Syn mój miły, tegoż słuchajcie. **8** A wnet obejrzawszy się, nikogo więcej nie widzieli, tylko Jezusa samego z sobą. **9** A gdy oni zstępowali z góry, przykazał im, aby tego nikomu nie powiadali, co widzieli, aż kiedy by Syn człowiekowy zmartwychwstał. **10** A tak oni zatrzymali tę rzec u siebie, pytając się między sobą, co by to było zmartwychwstać. **11** I pytali go, mówiąc: Cóż tedy nauczeni w Piśmie powiadają, że Eliasz pierwiej przyjść ma? **12** A on odpowiadając,

sobą rozmawiali? 34 Lecz oni milczeli; albowiem kusząc go. 3 Ale on odpowiadając, rzekł im: Cóż rozmawiali między sobą w drodze, kto by z nich wam przykazał Mojżesz? 4 A oni rzekli: Mojżesz był większy. 35 A usiadłszy, zwołał dwunastu i pozwolił napisać list rozwodny i opuścić ją. 5 A mówił im: Jeżeli kto chce być pierwszym, niech będzie odpowiadając Jezus, rzekł im: Dla zatwardzenia serca ze wszystkich ostatnim, i sługa wszystkich. 36 A waszego napisał wam to przekazanie. 6 Aleć od wzięwszy dzieciątko, postawił je w pośrodku nich, początku stworzenia mężczyznę i niewiastę uczynił a wzięwszy je na ręce, rzekł im: 37 Kto by jedno je Bóg. 7 Dlatego opuści człowiek ojca swego i z takich dziateczek przyjął w imieniu mojem, mnie matkę, a przyłączy się do żony swojej, 8 I będą dwoje przyjmuje; a kto by mnie przyjął, nie mnie przyjmuje, jednem ciałem; a tak już nie są dwoje, ale jedno ale onego, który mię posłał. 38 Tedy mu odpowiedział ciało. 9 Co tedy Bóg złączył, człowiek niechaj nie Jan, mówiąc: Nauczycielu! widzieliśmy niektórego rozwidla. 10 A w domu zaś uczniowie jego o toż go w imieniu twojem dyjabły wyganiającego, który nie pytali. 11 I rzekł im: Ktobykolwiek opuścił żonę swą, a chodzi za nami, i zabranialiśmy mu, przeto że nie pojąłby inną, cudzołoży przeciwko niej; 12 A jeżeli chodzi za nami. 39 Ale Jezus rzekł: Nie zabraniając niewiasta opuściła męża swego, a szlaby za drugiego, mu; albowiem nikt nie jest, co by czynił cuda w cudzołoży. 13 Tedy przynoszono do niego dziatki, aby imieniu mojem, aby mógł snadnie mówić źle o mnie. się ich dotyczał; ale uczniowie gromili tych, którzy je 40 Bo kto nie jest przeciwko nam, za nami jest. 41 przynosili. 14 Co ujrzałszy Jezus, rozgniewał się i Albowiem kto by was napoił kubkiem wody w imieniu rzekł im: Dopuszcacie dziatkom przychodzić do mnie, a mojem, dlatego iż jesteście Chrystusowi, zaprawdę nie zabraniajcie im; albowiem takich jest królestwo powiadam wam, nie straci zapłaty swojej. 42 A kto by Boże. 15 Zaprawdę powiadam wam: Ktobykolwiek nie zgorszył jednego z tych małych, którzy w mię wierzą, przyjął królestwa Bożego jako dzieciątko, nie wnijdzie daleko by mu lepiej było, aby był zawieszony kamień do niego. 16 I biorąc je na ręce swoje, i kładąc na nie młynski u szyi jego, i w morze był wrzucony. 43 A jeżeli cię gorszyła ręka twoja, odetnij ją; bo lepiej jest tobie ulomnym wnijść do żywota, niżeli dwie ręce mając, iść do piekła w on ogień nieugaszony, (Geenna g1067) 44 Gdzie robak ich nie umiera, a ogień nie gaśnie. 45 A jeżeli cię nogą twoją gorszyła, odetnij ją; bo lepiej tobie chromym wnijść do żywota, niżeli dwie nogi mając, być wrzuconym do piekła, w ogień nieugaszony, (Geenna g1067) 46 Gdzie robak ich nie umiera, a ogień nie gaśnie. 47 A jeżeli cię oko twoje gorszyło, wylup je; bo lepiej tobie jednookim wnijść do królestwa Bożego, niżeli dwoje oczu mając, wrzuconym być do ognia piekielnego. (Geenna g1067) 48 Gdzie robak ich nie umiera, a ogień nie gaśnie. 49 idź, sprzedaj co masz, a rozdaj ubogim, a będziesz Albowiem każdy człowiek ogniem osolony będzie, i miał skarb w niebie, a przyjdź, naśladowuj mię, wzięwszy każda ofiara solą osolona będzie. 50 Dobrać jest sól; krzyż. 22 A on zafrasowawszy się dla tego słowa, ale jeżeli się sól niesłoną stanie, czemże ją osolicie? 23 A spojrzałszy Jezus w oko, rzekł do uczniów swoich: Jakoż trudno ci, którzy mają bogactwa, wnijdać do królestwa Bożego! 24 Tedy uczniowie zdumieli się nad temi słowami jego. Lecz Jezus zaś odpowiadając, rzekł im: Dziatki! jakoż jest trudno tym, co ufają w bogactwach, wnijść do królestwa Bożego. 25 Snadziej jest wielblądowi przejść przez ucho igielne,

10 A wstawszy stamtąd, przyszedł do granic Judzkich przez krainę za Jordanem leżącą; i zszedł się zaś do niego lud, i uczył je zaś jako miał zwyczaj. 2 Tedy przystąpiwszy Faryzeuszowie, pytali go: Godzili się mężowi żonę opuścić? a to czynili,

niż bogaczowi wnijść do królestwa Bożego. **26** A oni pierwszym, będzie slugą wszystkich. **45** Bo i Syn się tem więcej zdumiewali, mówiąc między sobą: I człowiek nie przyszedł, aby mu służono, ale aby ktoś może być zbawiony? **27** A Jezus spojrzał i aby dał duszę swą na okup za wielu. **46** na nie, rzekł: U ludzi to niemożno, ale nie u Boga; Tedy przyszli do Jerycha; a gdy on wychodził z albowiem u Boga wszystko jest możliwe. **28** I począł Jerycha, i uczniowie jego i lud wielki, syn Tymusa, Piotr mówić do niego: Otośmy my opuścili wszystko, Bartymeusz ślepy, siedział pod drogi żebrząc. **47** a posłaliśmy za tobą. **29** A Jezus odpowiadając, A usłyszał, iż jest Jezus on Nazareński, począł rzekł: Zaprawdę powiadam wam: Nikt nie jest, kto wołać, mówiąc: Jezusie, Synu Dawida! zmiłuj się nadem by opuścił dom, albo braci, albo siostry, albo ojca, mną. **48** I gromiło go wiele ich, aby milczał, ale on albo matkę, albo żonę, albo dzieci, albo role dla mnie tem więcej wołał: Synu Dawida! zmiłuj się nadem mną! i dla Ewangelii, **30** Żeby nie miał wziąć stokrotnie **49** Tedy zastanowiwszy się Jezus, kazał go zawałać. I teraz w tym czasie domów, i braci, i sióstr, i matek, i zawałano ślepego, mówiąc mu: Ufaj, wstań, woła cię. **31** Aleć wiele dzieci, i ról z prześladowaniem, a w przyszłym wieku żywota wiecznego. (aiōn g165, aiōnios g166) **32** I byli w drodze, wstępując do Jeruzalem; a Jezus szedł przed nimi, i zdumiewali się, a idąc za nim, bali się. A on wziawszy zasię z sobą onych dwanaście, począł im powiadać, co nań przyjść miało, **33** Mówiąc: Oto wступujemy do Jeruzalem, a Syn człowiek będzie wydany przedniejszym kapłanom i nauczonym w Piśmie, i osądzą go na śmierć, i wydadzą go pogonom. **34** A oni się z niego naśmiewać będą, i ubiczują go, i będą nań plwać, i zabiją go; ale dnia trzeciego zmartwychwstanie. **35** Tedy przystąpili do niego Jakób i Jan, synowie Zebedeuszowi, mówiąc: Nauczycielu! chcemy, abyś nam uczynił, o co cię prosić będziemy. **36** A on im rzekł: Cóż chcecie, abym wam uczynił? **37** A oni mu rzekli: Daj nam, abyśmy jeden na prawicy twojej a drugi na lewicy twojej siedzieli w chwale twojej. **38** Lecz im Jezus rzekł: Nie wiecie, o co prosiście. Możecie pić kielich, który ja piję, i chrztem, którym się ja chrzczę, być ochrzczeni? **39** A oni mu rzekli: Możemy. A Jezus im rzekł: Kielichci, który ja piję, pić będziecie i chrztem, którym ja się chrzczę, ochrzczeni będziecie. **40** Ale siedzieć po prawicy mojej albo po lewicy mojej, nie moja rzecz jest dać; ale będzie dano tym, którym zgutowano. **41** A usłyszał, to oni dziesięciu, poczęli się gniewać na Jakóba i na Jana. **42** Ale Jezus zwołał ich, rzekł im: Wiecie, iż ci, którym się zda, że władzę mają nad narody, panują nad nimi, a którzy z nich wielcy są, moc przewodzą nad nimi. **43** Lecz nie tak będzie między wami; ale ktobykolwiek chciał być wielkim między wami, będzie slugą waszym; **44** A ktobykolwiek z was chciał być

11 A gdy się przybliżyli do Jeruzalem i do Betfagie i do Betanii ku górze oliwnej, posłał dwóch uczniów swoich, **2** I rzekł im: Idźcie do miasteczka, które jest przeciwko wam, a wszedłszy do niego, zaraz znajdziecie ośle uwiązane, na którym nikt z ludzi nie siedział; odwiążcie je, a przywiedźcie. **3** A jeżeli wam kto rzekł: Cóż to czynicie? Powiedzcie, iż go Pan potrzebuje; a wnet je tu pośle. **4** Szli tedy i znaleźli ośle uwiązane u drzwi na dworze na rozstaniu dróg, i odwiązali je. **5** Tedy niektórzy z onych, co tam stali, mówili: Cóż czynicie, że odwiązujecie ośle? **6** A oni im rzekli, jako im był rozkazał Jezus. I puścili je. **7** Przywiedli tedy ośle do Jezusa, i włożyli na nie szaty swoje; i wsiadł na nie. **8** A wiele ich słali szaty swoje na drodze; drudzy zasię obcinali gałązki z drzew, i słali na drodze. **9** A którzy wprzód szli, i którzy pozad szli, wołali, mówiąc: Hosanna, błogosławiony, który idzie w imieniu Pańskiem! **10** Błogosławione królestwo ojca naszego Dawida, które przyszło w imieniu Pańskiem! Hosanna na wysokościach! **11** I wjechał Jezus do Jeruzalem i przyszedł do kościoła, a obejrzał wszystko, gdy już była wieczorna godzina, wyszedł do Betanii z dwunastoma. **12** A drugiego dnia, gdy wychodzili z Betanii, łaknął. **13** I ujrzał z daleka figowe drzewo, mające liście, przyszedł, jeżeli snać co na niem znalazł; a gdy do niego przyszedł, nic nie znalazł, tylko liście; bo nie był czas figom. **14** A odpowiadając Jezus, rzekł mu: Niechajże więcej

na wieki nikt z ciebie owocu nie je. A słyszeli to ją winiarzom, i odjechał precz. 2 I posłał, gdy tego uczniowie jego. (aion g165) 3 I przyszli do Jeruzalem; był czas, sługę do winiarzy, aby od winiarzy odebrał a wszedłszy Jezus do kościoła, począł wyganiać pozytki onej winnicy. 3 Lecz oni pojmałszy go, ubili, sprzedawające i kupujące w kościele, i poprzewracali i odeskali przótnego. 4 I zasię posłał do nich sługę stoły tych, co pieniedzmi handlowali, i stoły tych, co drugiego, którego też oni ukamionowawszy, głowę mu sprzedawali gołębie; 16 A nie dopuścił, żeby kto miał zranili, i odeskali obelżonego. 5 I zasię posłał inszego nieść naczynie przez kościół. 17 I nauczał, mówiąc sługę; ale i tego zabili, i wiele innych, z których jedne im: Azaż nie napisano: Że dom mój, dom modlitwy ubili, a drugie pozabijali. 6 A mając jeszcze jednegoż będzie nazwany od wszystkich narodów? a wyście go swego milego syna, posłał na ostatek do nich i tego, uczynili jaskinią zbojców. 18 A słyszeli to nauczeni w mówiąc: Wzdyć się będą wstydzili syna mego. 7 Ale Piśmie i przedniejsi kapłani i szukali, jakoby go stracili; oni winiarze rzekli między sobą: Tenci jest dziedzic; albowiem się go bali, przeto iż wszystek lud zdumiewał pójście, zabijmy go, a będzie nasze dziedzictwo. 8 I się nad nauką jego. 19 A gdy przyszedł wieczór, wziąwszy go zabili, a wyrzucili precz z winnicy. 9 Cóż wyszedł z miasta. 20 A rano idąc mimo figowe drzewo, tedy uczyni pan onej winnicy? Przyjdzie, a potraci ujrzel, iż z korzenia uschło. 21 Tedy wspomniawszy one winiarze, i da winnicę innym. 10 Izaliście nie Piotr, rzekł mu: Mistrzu! oto figowe drzewo, które czytali tego pisma: Kamień, który odrzucił budujący, przekąnął, uschło. 22 A Jezus odpowiadając, rzekł im: ten się stał głową węgielną? 11 Od Panać się to Miejcie wiarę w Boga. 23 Bo zaprawdę powiadam stało, i jest dziwne w oczach naszych. 12 Starali się wam, iż kiedykolwiek rzekli tej góry: Podnieś się, a tedy, jakoby go pojmać, ale się ludu bali; bo poznali, rzuć się w morze, a nie wątpiły w sercu swojem, iż przeciwko nim ono podobierstwo powiedział. I leczby wierzył, że się stanie, co mówi, stanie się zaniechawszy go, odeszli. 13 Potem posłali do niego mu, cokolwiek rzecze. 24 Przetoż powiadam wam: niektóre z Faryzeuszów i z Herodyjanów, aby go O cokolwiekbyście, modląc się, prosili, wiercie, że usidlili w mowie. 14 A tak oni przyszedłszy rzekli weźmiecie, a stanie się wam. 25 A gdy stoicie modląc mu: Nauczycielu! wiemy, żeś jest prawdziwy, a nie się, odpuścicie, jeżeli co przeciw komu macie, aby dbasz na nikogo; albowiem nie patrzysz na osobę i Ojciec wasz, który jest w niebiesiech, odpuścił ludzką, ale w prawdzie drogi Bożej uczysz; godziż wam upadki wasze. 26 Bo jeżeli wy nie odpuścicie, i się dać czynsz cesarzowi, czyli nie? Mamyż go Ojciec wasz, który jest w niebiesiech, nie odpuści dać, czyli nie dać? 15 A on poznawszy obłudę ich, wam upadków waszych. 27 I przyszli znowu do rzekł im: Czemuż mię kusicie? Przynieście mi grosz, Jeruzalemu. A gdy się on przechodził po kościele, abym go oglądał. 16 Tedy mu oni przynieśli; a on przystąpił do niego przedniejsi kapłani i nauczeni w im rzekł: Czyżje to jest obraz i napis? A oni mu Piśmie i starsi; 28 I mówili do niego: Któraż to mocą powiedzieli: Cesarski. 17 I odpowiadając Jezus, rzekł czynisz? a kto ci dał tę moc, abyś to czynił? 29 Tedy im: Oddawajcież tedy, co jest cesarskiego, cesarzowi, Jezus odpowiadając, rzekł im: Spytam was i ja o a co jest Bożego, Bogu. I dziwowali mu się. 18 I jedną rzecze; odpowiedziecie mi, a powiem, którą mocą przyszli do niego Saduceuszowie, którzy mówią, iż to czynię. 30 Chrzest Jana z niebaż był, czyli z ludzi? nie masz zmartwychwstania, i pytali go mówiąc: 19 Odpowiedzie mi. 31 I rozbierali to sami między sobą, Nauczycielu! Mojżesz nam napisał, iż jeżeli czuj mówiąc: Jeżeli powiemy, z nieba, rzecze: Przeczeście brat umarł, i zostawił żonę, a dziatek by nie zostawił, mu tedy nie wierzyli? 32 A jeżeli powiemy, z ludzi, aby brat jego pojął żonę jego, a wzbudził nasienie bojemy się ludu; albowiem wszyscy Jana mieli za bratu swemu. 20 Było tedy siedm braci; a pierwszy prawdziwego proroka. 33 Tedy odpowiadając rzekli pojawszy żonę umarł, i nie zostawił nasienia; 21 Jezusowi: Nie wiemy. Jezus też odpowiadając rzekł A drugi pojawszy ja, umarł, lecz i ten nie zostawił im: I ja wam nie powiem, którą mocą to czynię.

nasienia; także i trzeci. 22 A tak ją pojęło onych siedm braci, a nie zostawili nasienia. Na ostatek po wszystkich umarła i ona niewiasta. 23 Przetoż przy zmartwychwstaniu gdy powstana, któregoż z nich

12 Tedy począł do nich mówić w podobieństwach:

Człowiek jeden nasadził winnicę, i ogrodził ją, zpletł, i wykopał prasę, i zbudował wieżę, i najął

będzie żoną? bo siedm ich mieli ją za żonę. **24** Na się, jako lud rzucił pieniądze do skarbnicy, i jako to Jezus odpowiadając rzekł im: Zaż nie dlatego wiele bogaczów wiele rzucalo. **42** I przyszedłszy jedna błądzicie, iżeście nie powiadomi Pisma ani mocy wdowa uboga, wrzuciła dwa drobne pieniążki, co czyni Bożej? **25** Albowiem gdy zmartwychwstaną, ani się kwartnik. **43** Tedy zwoławszy uczniów swoich rzekł żeną, ani za mąż wydawają; ale są jako Aniołowie w im: Zaprawdę wasz powiadam, że ta uboga wdowa niebiesiech. **26** A o umarłych, iż będą wzbudzeni, więcej wrzuciła, niżeli ci wszyscy, którzy rzucali do nie czytaliście w księgach Mojżeszowych, jako skarbnicy. **44** Albowiem ci wszyscy z tego, co im Bóg do niego ze krza mówił, i rzekł: Jam jest Bóg zbywało, rzucali; ale ta z ubóstwa swego wszystko, Abrahama, Bóg Izaka, i Bóg Jakóba? **27** Bóg nie jestci Bogiem umarłych, ale Bogiem żywych; przetoż wy bardzo błądzicie. **28** A przystąpiwszy jeden z nauczonych w Piśmie, słysząc, że z sobą gadali, a widząc, że im dobrze odpowiedział, spytał go: Które jest najpierwsze ze wszystkich przykazanie? **29** A Jezus mu odpowiedział: Najpierwsze ze wszystkich przykazanie jest: Słuchaj, Izrael! Pan, Bóg nasz, Pan jeden jest. **30** Przetoż będziesz miłował Pana, Boga twoego, ze wszystkiego serca twoego, i ze wszystkie duszy twojej, i ze wszystkie myśli twojej, i ze wszystkie siły twojej; toć jest pierwsze przykazanie. **31** A wtóre temu podobne to jest: Będziesz miłował bliźniego twoego, jako samego siebie. Większego przykazania innego nad to nie masz. **32** Tedy mu rzekł on nauczony w Piśmie: Nauczycielu! zaprawdę dobrześ powiedział, iż jeden jest Bóg, a nie masz inszego oprócz niego. **33** I miłować go ze wszystkiego serca i ze wszystkie myśli i ze wszystkie duszy i ze wszystkie siły, a miłować bliźniego jako samego siebie, więcej jest nad wszystkie całopalenia i ofiary. **34** A widząc Jezus, że on mądrze odpowiedział, rzekł mu: Niedalekość jest od królestwa Bożego. I nie śmiał go nikt dalej pytać. **35** Tedy Jezus odpowiadając rzekł, gdy uczył w kościele: Jakoż mówią nauczeni w Piśmie, iż Chrystus jest Syn Dawida? **36** Bo sam Dawid przez Ducha Świętego powiedział: Rzekł Pan Panu memu, siądź po prawicy mojej, aż położę nieprzyjacioli twoje podnóżkiem nóg twoich. **37** Ponieważ go sam Dawid nazywa Panem, jakoż tedy jest synem jego? a wielki lud rad go słuchał. **38** I mówił do nich w nauce swojej: Strzećcie się nauczonych w Piśmie, którzy chcą w długich szatach chodzić, a być pozdrawiani na rynkach; **39** I na pierwszych stolatkach siadać w bóżnicach, i pierwsze miejsca mieć na wieczerzach; **40** Którzy pożerają domy wdów, a to pod pokrywką długich modlitw; cić odniosą cięższy sąd. **41** A Jezus siedząc przeciwko skarbnicy, przypatrywał

13 A gdy on wychodził z kościoła, rzekł mu jeden z uczniów jego: Nauczycielu! patrz, jakie to kamienie, i jakie budowania? **2** A Jezus odpowiadając rzekł mu: Widzisz te wielkie budowania? Nie będzie zostawiony kamień na kamieniu, który by nie był rozwalony. **3** A gdy siedział na górze oliwnej przeciwko kościołowi, pytali go osobno Piotr, i Jakób, i Jan, i Andrzej: **4** Powiedz nam, kiedy się to stanie, i co za znak, kiedy się to wszystko pełnić będzie? **5** A Jezus odpowiadając im, począł mówić: Patrzcie, aby was kto nie zwiódł. **6** Albowiem wiele ich przyjdzie pod imieniem mojem, mówiąc: Jam jest Chrystus, a wiele ich zwiodą. **7** Gdy tedy usłyszycie wojny, i wieści o wojnach, nie trwoźcie się sobą; boć to musi być; ale jeszcze nie tu koniec. **8** Albowiem powstanie naród przeciwko narodowi, i królestwo przeciwko królestwu, i będą miejscami trzęsienia ziemi, i będą głody i zamieszania. **9** A toć początki bólesci. Lecz wy strzećcie samych siebie; boć was podawać będą przed rady i do zgromadzenia, będą was bić, a przed starostami i królmi dla mnie stawać będziecie na świadectwo przeciwko nim. **10** Ale u wszystkich narodów musi być przedtem kazana Ewangelią. **11** A gdy was powiodą wydawając, nie troszczcie się przed czasem, co byście mówić mieli, ani o tem myślicie, ale co was będzie dano onejże godziny, to mówcie; albowiem nie wy jesteście, którzy mówicie, ale Duch Święty. **12** I wyda brat brata na śmierć, a ojciec syna; i powstaną dzieci przeciwko rodzicom, i będą je zabijać. **13** A będziecie w nienawiści u wszystkich dla imienia mego; ale kto wytrwa aż do końca, ten będzie zbawion. **14** Gdy tedy ujrzycie onę obrzydliwość spustoszenia, opowiedzianą od Danijela proroka, stojącą, gdzie stać nie miała, (któro czyta, niechaj uważa.) tedy ci, którzy będą w Judzkiej ziemi, niech uciekają na góry. **15** A kto będzie na dachu, niech nie zstępue do domu, ani wchodzi, aby co

wziął z domu swego; **16** A kto będzie na roli, niech się nie wraca nazad, aby wziął szatę swoją. **17** Lecz biada brzemiennym i piersiami karmiącym w one dni! **18** Przetoż módlcie się, aby uciekanie wasze nie było w zimie. **19** Albowiem będą te dni takiem uciśnieniem, jakiego nie było od początku stworzenia, to mogło sprzedawać drożej niż za trzysta groszy, i które stworzył Bóg, aż dotąd, ani będzie. **20** A jeżeli rozdać ubogim; i szemrali przeciwko niej. **6** Ale Jezus Pan nie skrócił dni onych, nie byloby żadne ciało rzekł: Zaniechajcie jej, przeczeź się jej przykrzycie? zbawione; lecz dla wybranych, które wybrał, skrócił Dobry uczynek uczyniła przeciwko mnie. **7** Zawsze dni onych. **21** A tedy jeżeli wam kto rzekł: Oto tu bowiem ubogie macie z sobą, i kiedykolwiek chcecie, jest Chrystus, albo oto tam, nie wierzcie. **22** Boć możecie im dobrze czynić; ale mnie nie zawsze powstaną fałszywi Chrystusowie, i fałszywi prorocy, mieć będziecie. **8** Ona, co mogła, to uczyniła; i będą czynić znamiona i cuda ku zwiedzeniu, by poprzedziła, aby ciało moje pomazała ku pogrzebowi. można, i wybranych. **23** Wy tedy strzeżcie się; otom **9** Zaprawdę powiadam wam: Gdziekolwiek kazana wam wszystko przepowiedziała. **24** Ale w one dni po uciśnieniu onem, zaćmi się słońce, i księżyc nie wyda gwiazdy niebieskie będą padaly, a mocy, które są na niebie, poruszają się. **25** I tedy do przedniejszych kapelanów, aby im go wydał. **11** ujrzą Syna człowieckiego, przychodzącego w obłokach Co oni usłyszawszy, uradowali się, i obiecali mu dać z mocą i z chwałą wielką. **27** A tedy pośle Anioły swoje pieniądze. I szukał sposobnego czasu, jakoby go i zgromadzi wszystkie wybrane swoje od czterech wydał. **12** Pierwszego tedy dnia prańskiów, gdy wiatrów, od kończyn ziemi aż do kończyn nieba. **28** A baranka wielkanocnego zabijano, rzekli mu uczniowie od figowego drzewa nauczcie się tego podobierństwa: jego: Gdzie chcesz, abyśmy szedłszy nagotowali, Gdy się już gałąź jego odmładza i puszcza liście, żebyś jadł baranka? **13** I posłał dwóch z uczniów poznajecie, iż blisko jest lato. **29** Także i wy, gdy swych, i rzekł im: Idźcie do miasta, a spotka się z ujrzyście, iż się to działać będzie, poznawajcie, że blisko wami człowiek, dzban wody niosący; idźcież za nim, jest i we drzwiach. **30** Zaprawdę powiadam wam, **14** A dokładkolwiek wnijdzie, rzeczie gospodarzowi: żeć nie przeminie ten rodzaj, ażby się to wszystko Nauczyciel mówi: Gdzież jest gospoda, kędy bym jadł stało. **31** Niebo i ziemia przeminą; ale słowa moje nie przeminą. **32** Lecz o onym dniu i godzinie niikt nie wie, ani Aniołowie, którzy są w niebie, ani Syn, tylko pozwolili uczniowie jego, i przyszli do miasta, i znaleźli Ojciec. **33** Patrzcież, czujcie, a módlcie się; bo nie tak, jako im był powiedział, i nagotowali baranka. **17** A wiecie, kiedy ten czas będzie. **34** Jako człowiek, który gdy był wieczór, przyszedł ze dwunastoma. **18** A gdy precz odjeżdżając, zostawił dom swój, i rozdał urzędy za stołem siedzieli i jedli, rzekł Jezus: Zaprawdę was slugom swoim, i każdemu robotę jego, i wrotnemu powiadam, iż jeden z was wyda mię, który je ze mną, przykazał, aby czuł. **35** Czujcież tedy; (bo nie wiecie, **19** Tedy oni poczęli się smucić, i do niego mówić, kiedy Pan domu onego przyjdzie, z wieczorali, czyli o północy, czyli gdy kury pieja, czyli rano.) **36** By snać Lecz on odpowiadając rzekł im: Jeden ze dwunastu, niespodzianie przyszedłszy, nie znalazł was śpiącymi. który ze mną macza w misie. **21** Synci człowiecczy **37** A co wam mówię, wszystkimci mówię: Czujcie. idzie, jako o nim napisano: ale biada człowiekowi temu, przez którego Syn człowiekowy będzie wydany! dobrze by mu było, by się był ten człowiek nie narodził. **22** A gdy oni jedli, wziął Jezus chleb, a pobłogosławiony, łamał i dał im, mówiąc: Bierzcie, jedźcie, to jest ciało moje. **23** A wszyscy kielich, i podziękowawszy, dał im; i pili z niego wszyscy. **24** I

14 A po dwóch dniach była wielkanoc, święto prańskiów; i szukali przedniejsi kapłani i nauczeni w Piśmie, jakoby go zdradą pojmał, zabili. **2** Lecz mówili: Nie w święto, aby snąć nie był rozruch między ludem. **3** A gdy on był w Betanii, w domu Szymona trędowatego, gdy siedział

rzekł im: To jest krew moja nowego testamentu, która kapłana, i uciął mu ucho. **48** A Jezus odpowiadając się za wielu wylewa. **25** Zaprawdę powiadam wam: Iż rzekł im: Jako na zbójcę wyszliście z mieczami i nie będę więcej pił z rodzaju winnej macicy, aż do dnia z kijami, abyście mię pojmali. **49** Na każdy dzień onego, gdy go pić będę nowy w królestwie Bożem. bywałem u was w kościele, ucząc, a nie pojmalicie **26** A zaśpiewawszy pieśń, wyszli na góre oliwną. **27** miej: ale trzeba, aby się wypełniły Pisma. **50** A tak Potem im rzekł Jezus: Wszyscy wy zgorszyście się ze opuściwszy go, wszyscy uciekli. **51** A jeden jakiś mnie tej nocy; bo napisano: Uderzę pasterza, i będą młodzieniec szedł za nim, przyodziany prześcieradłem rozproszone owce. **28** Lecz gdy zmartwychwstanę, na nagie ciało; i uchwycili go młodzieńcy. **52** Ale on poprzedzę was do Galilei. **29** Ale mu Piotr powiedział: opuściwszy prześcieradło, nago uciekł od nich. **53** Choćby się wszyscy zgorszyli, ale ja nie. **30** I rzekł Tedy przywiedli Jezusa do najwyższego kapłana: a mu Jezus: Zaprawdę powiadam tobie, iż dziś tej zeszli się do niego wszyscy przedniejsi kapłani, i nocy, pierwiej niż dwakroć kur zapieje, trzykroć się starsi, i nauczeni w Piśmie. **54** A Piotr szedł z nim z mnie zaprzesz. **31** Ale on tem więcej mówił: Bym daleka aż do dworu najwyższego kapłana, i siedział z tobą miał i umrzeć, nie zaprę się ciebie. Toć też z slugami, grzejąc się u ognia. **55** Ale przedniejsi i wszyscy mówili: **32** I przyszli na miejsce, które kapłani, i wszystka rada szukali przeciwko Jezusowi zwano Gietsemiane; tedy rzekł do uczniów swoich: świadectwa, aby go na śmierć wydali; wszakże nie Siedźcie tu, aż się pomodlę. **33** I wziąwszy z sobą, znaleźli. **56** Albowiem ich wiele fałszywie świadczyli Piotra, i Jakóba, i Jana, począł się lękać, i bardzo przeciwko niemu; ale świadectwa ich nie były zgodne. tęsknić; **34** I rzekł im: Bardzo jest smutna dusza **57** Tedy niektórzy powstawszy, fałszywie świadczyli moja aż do śmierci; zostańcie tu, a czujcie. **35** A przeciwko niemu, mówiąc: **58** Myśmy to słyszeli, postapiwszy trochę, padł na ziemię i modlił się, aby, że mówił: Ja rozwałę ten kościół ręką uczyniony, a jeśli można, odeszła od niego ta godzina; **36** I rzekł: we trzech dniach inny nie ręką uczyniony zbuduję. Abba Ojcze! wszystko tobie jest można, przenieś **59** Lecz i tak nie było zgodne świadectwo ich. **60** ode mnie ten kielich; wszakże nie co ja chcę, ale Tedy stanąwszy w pośrodku najwyższego kapłan, pytał co Ty. **37** Tedy przyszedł, i znalazł je śpiące, i rzekł Jezusa, mówiąc: Nie odpowiadasz nic? Cóż to jest, Piotrowi: Szymonie, śpisz? nie mogłeś czuć jednej co ci przeciwko tobie świadczą? **61** Ale on milczał, godziny? **38** Czujcie, a módlcie się, abyście nie a nic nie odpowiedziały. Znowu go pytał najwyższy weszli w pokuszenie; duchci jest ochotny, ale ciało kapłan, i rzekł mu: Tyżeś jest on Chrystus, Syn onego mdłe. **39** I odszedłszy znowu, modlił się, też słowa Błogosławionego? **62** A Jezus rzekł: Jam jest; i ujrzycie mówiąc. **40** A wróciwszy się znalazł je zasię śpiące, Syna człowieczego, siedzącego na prawicy mocy (bo oczy ich były obciążone,) a nie wiedzieli, co mu Bożej, i przychodzącego z obłokami niebieskiem. **63** odpowiedzieć mieli. **41** I przyszedł po trzecie, a rzekł Tedy najwyższy kapłan rozdarłszy szaty swoje, rzekł: im: Śpijcież już i odpoczywajcie! Dosyć! przyszła Cóż jeszcze potrzebujemy świadków? **64** Słyszeliście ta godzina, oto wydany bywa Syn człowieczy w ręce bluźnierstwo. Cóż się wam zda? A oni wszyscy grzeszników. **42** Wstańcie, pójdzmy! oto który mię osądził go winnym być śmiercią. **65** I poczęli niektórzy wydawa, blisko jest. **43** A wnetże, gdy on jeszcze nań plawi, i zakrywać oblicze jego, i bić weń pięściami mówił, przyszedł Judasz, który był jeden ze dwunastu, i mówić mu: Prorokuj! A sludzy policzkowali go. **66** a z nim wielka zgraja z mieczami i z kijami od A gdy Piotr był we dworze na dole, przyszła jedna przedniejszych kapłanów, i od nauczonych w Piśmie i z dziewczątkiem najwyższego kapłana; **67** A ujrzałszy od starszych. **44** A ten, który go wydawał, dał im był Piotra grzejącego się, wejrzala nań, i rzekła: I ty znak, mówiąc: Któregokolwiek pocałuję, tenci jest, był z Jezusem Nazareńskim. **68** Ale on się zaprzał, imając go, a wiedzie ostrożnie. **45** A przyszedłszy, mówiąc: Nie znam go, a nie wiem, co ty mówisz. I zarazem przystąpił do niego, i rzekł: Mistrzu, Mistrzu! wyszedł na dwór do przysionka, a kur zapiął. **69** Tedy i pocałował go. **46** Tedy się oni na niego rękoma dziewczątko ujrzałszy go zasię, poczęła mówić tym, rzucili, i pojali go. **47** A jeden z tych, co tam którzy tam stali: Ten jest jeden z nich. **70** A on zasię stali, dobywszy miecza, uderzył slugę najwyższego zaprzał się. A znowu po malej chwilce ci, co tam stali,

rzekli Piotrowi: Prawdziwie z nich jesteś; bo jesteś i krzyż jego. 22 I przywiedli go na miejsce Golgota, Galilejczyk, i mowa twoja podobna jest. 23 A on się co się wykłada: Miejsce trupich głów. 24 I dawali mu począł przeklinać i przysięgać, mówiąc: Nie znam pić wino z myrrą; ale go on nie przyjął. 25 A gdy go człowieka tego, o którym mówicie. 26 Tedy po wtóre ukrzyżowali, rozdzielili szaty jego, miejąc o nie los, co kur zapiął. I wspomniał Piotr na słowa, które mu był by kto wziąć miał. 27 A była trzecia godzina, gdy go powiedział Jezus: że pierwej niż kur dwakroć zapieje, ukrzyżowali. 28 Był też napis winy jego napisany: Król zydowski. 29 Ukrzyżowali też z nim dwóch zbójców; trzykroć się mnie zaprzesz. A wyszedłszy, plakał.

15 A zaraz rano naradziwszy się przedniejsi kapłani z starszymi i z nauczonymi w Piśmie i ze wszystką radą, związałi Jezusa, i wiedli go, i podali Piłatowi. 2 I pytał go Piłat: Tyłeś jest król Żydowski? A on mu odpowiadając rzekł: Ty powiadasz. 3 I skarzyli nań przedniejsi kapłani o wiele rzeczy: (ale on nic nie odpowiedział.) 4 Tedy go zasię pytał Piłat, mówiąc: Nic nie odpowiadasz? Oto jako wiele rzeczy świadczą przeciwko tobie. 5 Ale Jezus przecięt nie nie odpowiedział, tak iż się Piłat dziwował. 6 A na święto zwykł im był wypuszczać więźnia jednego, o którego by prosili. 7 I był jeden, którego zwano Barabbasz, w więzieniu z tymi, co rozruch czynią, którzy byli w rozruchu mężobójstwo popełnili. 8 Tedy lud wystąpiwszy i głosem zawałał, począł prosić, żeby uczynił tak, jako im zawsze czynił, 9 Ale Piłat im odpowiedział, mówiąc: Chcacie, wypuszczyć was króla Żydowskiego? 10 (Wiedział bowiem, iż go z nienawiści wydali przedniejsi kapłani.) 11 Ale przedniejsi kapłani podburzali lud, iżby im raczej Barabbasza wpuścił. 12 A odpowiadając Piłat, rzekł im zasię: Cóż tedy chcecie, abym uczynił temu, którego nazywacie królem żydowskim? 13 A oni znów zawałali: Ukrzyżuj go! 14 A Piłat rzekł do nich: I cóż wzdy złego uczynił? Ale oni tem bardziej wołali: Ukrzyżuj go! 15 A tak Piłat, chcąc ludowi dosyć uczynić, wpuścił im Barabbasza, a Jezusa ubiczowawszy, podał im, aby był ukrzyżowany. 16 Lecz żołnierze wprowadzili go do dworu, to jest do ratusza, i zwołali wszystkie roty. 17 A obieklszy go w szarłat, i upłotłszy koronę z ciernia, włożyli nań; 18 I poczęli go pozdrawiać, mówiąc: Bądź pozdrawiony, królu żydowski! 19 I bili głowę jego trzciną i plwali nań, i upadając na kolana, kłaniały mu się. 20 A gdy się z niego naśmiali, zewlekli go z szarłatu, i oblekli go w szaty jego własne, i wiedli go, aby go ukrzyżowali. 21 Tedy przynusili mimo idącego некоторego Szymona Cyreniejskiego, (który szedł z pola,) ojca Aleksandrowego i Rufowego, aby niósł

I wypełniło się Pismo, które mówi: Z złoczyńcami jest policzony. 22 A ci, którzy mimo chodzili, bliźnili go, chwiejąc głowami swemi a mówiąc: Ehej! który rozwalaś kościół, a we trzech dniach budujesz go! 23 Ratuj samego siebie, a zstąp z krzyża! 24 Także też i przedniejsi kapłani naśmiewając się, jedni do drugich z nauczonymi w Piśmie mówili: Innych ratował, a siebie samego ratować nie może; 25 Niechże teraz Chrystus on król Izraelski zstąpi z krzyża, abyśmy ujrzel i uwierzyli. Ci też, co z nim byli ukrzyżowani, uragali mu. 26 A gdy było o godzinie szóstej, stała się ciemność po wszystkiej ziemi, aż do godziny dziewiątej. 27 A o godzinie dziewiątej zawałał Jezus głosem wielkim, mówiąc: Eloi! Eloi! Lamma sabachtani, co się wykłada: Boże mój! Boże mój! czemuś mię opuścił? 28 A niektórzy z tych, co tam stali, usłyszawszy mówili: Oto Elijasza woła. 29 Zatem bieżawszy jeden, napełnił gąbkę octem, i włożywszy ją na trzcinę, dawał mu pić, mówiąc: Zaniechajcie, patrzmy, jeśli przyjdzie Eliasz, zdejmować go. 30 A Jezus zawaławszy głosem wielkim, oddał ducha. 31 I rozerwała się zasłona kościelna na dwoje, od wierzchu aż do dolu. 32 Tedy widząc setnik, który stał przeciwko niemu, iż tak wołając oddał ducha, rzekł: Prawdziwie człowiek ten był Synem Bożym. 33 Były też i niewiasty z daleka się przypatrując, między którymi była Maryja Magdalena, i Maryja, Jakóba małego i Jozesa matka, i Salome; 34 Które gdy jeszcze były w Galilei, chodziły za nim, a posługowały mu; i wiele innych, które z nim były wstępiały do Jerozalem. 35 A gdy już był wieczór, (ponieważ był dzień przygotowania,) który jest przed sabatem, 36 Przyszedłszy Józef z Arymaty, poczesny radny pan, który też sam oczekiwali królestwa Bożego, śmiele wszedł do Piłata, i prosił o ciało Jezusowe. 37 A Piłat się dziwował, jeżeliby już umarł; i zawaławszy setnika, pytał go, dawnoli umarł? 38 A dowiedziawszy się od setnika, darował ciało Józefowi. 39 A on kupiwszy

prześcieradło, zdjawszy go, obwiniał w prześcieradło, wszędzie, a Pan im pomagał, i słowa ich potwierdzał i położył go w grobie, który był wykowany z opoki, i przez cuda, które czynili.

przywał kamień do drzwi grobowych. 47 Ale Maryja

Magdalena, i Maryja, matka Jezesowa, patrzyły, kiedy go położono.

16 A gdy minął sabat, Maryja Magdalena, i Maryja, matka Jakóbowa, i Salome, nakupiły wonnych rzeczy, aby przyszedłszy namazały go. 2 A bardzo rano pierwszego dnia po sabacie przyszły do grobu, gdy weszło słońce. 3 I mówili do siebie: Któz nam odwała kamień ode drzwi grobowych? 4 (A spojrzałszy ujrzały, iż był kamień odwalony;) bo był bardzo wielki. 5 I wszedłszy w grób, ujrzały młodzieńca, siedzącego na prawicy, odzianego szatą białą; i ulekły się, 6 Ale im on rzek: Nie lękajcie się: Jezusa szukacie onego Nazareńskiego, który był ukrzyżowany; wstał z martwych, nie masz go tu; oto miejsce, gdzie go było położono. 7 Ale idźcie, a powiedzcie uczniom jego, i Piotrowi, że was uprzedza do Galilei; tam go oglądacie, jako wam powiedział. 8 A wyszedłszy prędko, uciekły od grobu: albowiem zdjęto je drżenie i zdumienie, a nikomu nic nie powiadały; bo się bały. 9
(note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) A Jezus, gdy zmartwychwstał raniuczkę pierwszego dnia po sabacie, ukazał się naprzód Maryi Magdalenie, z której był wygnal siedm dyabłów. 10 A ona szedłszy, opowiedziała tym, co z nim bywali, którzy się smucili i płakali. 11 A oni usłyszawszy, iż żyje, a iż jest widziany od niej, nie wierzyli. 12 Potem się też dwom z nich idącym ukazał w innym kształcie, gdy szli przez pole. 13 A ci szedłszy opowiedzieli drugim; i tym nie uwierzyli. 14 Na ostatek się też onym jedenastu wespół siedzącym ukazał, i wyrzucał im na oczy niedowiarstwo ich, i zatwardzenie serca, iż tym, którzy go widzieli wzbudzonego, nie wierzyli. 15 I rzekł im: Idąc na wszystek świat, kaźcie Ewangieliję wszystkiemu stworzeniu. 16 Kto uwierzy, a ochrzci się, zbawion będzie; ale kto nie uwierzy, będzie potępion. 17 A znamiona tych, co uwierzą, te naśladować będą: W imieniu mojem dyabły wyganiać będą, nowemi językami mówić będą; 18 Węże brać będą, a choćby co śmiertelnego pili, nie zaszkodzi im; na niemocne ręce kłaść będą, a dobrze się mieć będą. 19 A tak Pan przestawshy z nimi mówić, wzięty jest do nieba, i usiadł na prawicy Bożej. 20 A oni wyszedłszy kazali

Łukasza

1 Ponieważ wiele się ich podjęło sporządzić historię o tych sprawach, o których my pewną wiadomość mamy; **2** Tak jako nam podali ci, którzy od początku sami widzieli, i slugami tego słowa byli; **3** Zdało się też mnie, którym tego wszystkiego z początku pilnie doszedł, tobie to porządnie wypisać, zacny Teofilu! **4** Abyś poznal pewność tych rzeczy, których cię nauczono. **5** Był za dni Heroda, króla Judzkiego, kapłan niektóry, imieniem Zacharyjasz, z przemiany Abijaszowej, a żona jego była z córek Aaronowych, której imię było Elżbieta. **6** A byli oboje sprawiedliwymi przed obliczem Bożem, chodząc we wszystkich przykazaniach i usprawiedliwieniach Pańskich bez nagany. **7** I nie mieli potomstwa, przeto iż Elżbieta była nieplodna, a byli oboje podeszłymi w latach swoich. **8** Stało się tedy, gdy odprawiał urząd kapłański w porządku przemiany swojej przed Bogiem. **9** Że według zwyczaju urzędu kapłańskiego przypadł nań los, aby kadził, wszedłszy do kościoła Pańskiego. **10** A wszystko mnóstwo ludu było na dworze, modląc się w godzinę kadzenia. **11** Tedy mu się pokazał Anioł Pański, stojący po prawej stronie ołtarza, na którym kadzono. **12** I zatrwożył się Zacharyjasz ujrzawszy go, a bojaźń przypadła nań. **13** I rzekł do niego Anioł: Nie bój się, Zacharyjaszu! boć jest wysłuchana modlitwa twoja, a Elżbieta, żona twoja, urodzi ci syna, i nazwiesz imię jego Jan, **14** Z którego będziesz miał radość i wesele, i wiele ich radować się będą z narodzenia jego. **15** Albowiem będzie wielkim przed obliczem Pańskiem; wina i napoju mocnego nie będzie pił, a Duchem Świętym będzie napełniony zaraz z żywota matki swojej. **16** A wielu z synów Izraelskich obróci ku Panu, Bogu ich. **17** Bo on pojedzie wprzód przed obliczem jego w duchu i w mocy Elijaszowej, aby obrócił serca ojców ku dzieciom, a odporne ku rozpropości sprawiedliwych, aby sporządził Panu lud gotowy. **18** I rzekł Zacharyjasz do Anioła: Po czemże to poznam? bom ja jest stary, a żona moja podeszła w dniach swych. **19** A odpowiadając Anioł, rzekł mu: Jam jest Gabryel, który stoi przed obliczem Bożem, a posłany jest, abym mówił do ciebie, a iżbym ci to wesołe poselstwo odniósł. **20** A oto oniemiejesz, i nie będziesz mógł mówić aż do onego dnia, którego się to stanie, dlatego, żeś nie uwierzył słowom moim,

które się wypełnią czasu swego. **21** A lud oczekwał Zacharyjasza; i dziwowali się, że tak długo bawił w kościele. **22** A wyszedłszy nie mógł do nich mówić; i poznali, że widzenie widziało w kościele; bo im przez znaki ukazywał, i został niemym. **23** I stało się, gdy się wypełniły dni posługiwania jego, odszedł do domu swego. **24** A po onych dniach poczęła Elżbieta, żona jego, i kryła się przez pięć miesięcy, mówiąc: **25** Iż mi tak Pan uczynił we dni, w które na mnie wejrzał, aby odjął haribę mojej między ludźmi. **26** A w miesiącu szóstym posłany jest Anioł Gabryel od Boga do miasta Galilejskiego, które zwano Nazaret, **27** Do Panny poślubionej mężowi, któremu imię było Józef, z domu Dawidowego, a imię Panny Maryja. **28** A wszedłszy Anioł do niej, rzekł: Bądź pozwroniona, łaską udarowana, Pan jest z tobą; błogosławionaś ty między niewiastami. **29** Ale ona ujrzawszy go, zatrwożyła się na słowa jego, i myślała, jakie by to było pozwroenie. **30** I rzekł jej Anioł: Nie bój się, Maryjo! albowiem znalazłaś łaskę u Boga. **31** A oto poczynesw w żywocie i porodzisz syna, i nazwiesz imię jego Jezus. **32** Ten będzie wielki, a Synem Najwyższego będzie nazwany, i da mu Pan Bóg stolicę Dawida, ojca jego; **33** I będzie królował nad domem Jakóbowym na wieki, a królestwu jego nie będzie końca. (aiōn g165) **34** Zatem Maryja rzekła do Anioła: Jakoż to będzie, gdyż ja męża nie znam? **35** A odpowiadając Anioł, rzekł jej: Duch Święty zstąpi na cię, a moc Najwyższego zacieni cię; przetoż i to, co się z ciebie święte narodzi, nazwane będzie Synem Bożym. **36** A oto Elżbieta, pokrewna twoja, i ona poczęła syna w starości swojej, a ten miesiąc jest szósty onej, którą nazywano nieplodną. **37** Bo nie będzie niemożne u Boga żadne słowo. **38** I rzekła Maryja: Oto służebnica Pańska; niechże mi się stanie według słowa twoego. I odszedł od niej Anioł. **39** Tedy wstawszy Maryja w onych dniach, poszła w górną krainę z kwapieniem do miasta Judzkiego. **40** A wszedłszy w dom Zacharyjaszowy, pozwroniła Elżbiety. **41** I stało się, skoro usłyszała Elżbieta pozwroenie Maryi, skoczyło niemowlątko w żywocie jej, i napełniona jest Elżbieta Duchem Świętym. **42** I zawała głosem wielkim, i rzekła: Błogosławionaś ty między niewiastami, i błogosławiony owoc żywota twego! **43** A skądże mi to, iż przyszła matka Pana mego do mnie? **44** Albowiem jako doszedł głos

pozdrowienia twego do uszów moich, podskoczyło Aby uczynił miłosierdzie z ojcami naszymi, i wspomniał od radości niemowlątko w żywiocie moim. **45** A na przymierze swoje Święte, **73** I na przysięgę, którą, błogosławiona, która uwierzyła: Gdyż się wykonają, przysiągł Abrahamowi, ojcu naszemu, że nam to dać te rzeczy, które jej są opowiedziane od Pana. **46** miał, **74** Izbyśmy mu bez bojaźni, z ręki nieprzyjaciół Tedy rzekła Maryja: Wielbi dusza moja Pana; **47** I naszych będąc wybawieni, służyli; **75** W świętobliwości rozadował się duch mój w Bogu, zbwicieli moim, **48** i w sprawiedliwości przed obliczem jego, po wszystkie lż wejrała na unieśenie służebnicy swojej; albowiem oto dni żywota naszego. **76** A ty dzieciątko! Prorokiem odtąd błogosławioną mię zwać będą wszystkie narody. Najwyższego nazwane będziesz; bo pojedziesz wprzód **49** Bo mi uczynił wielkie rzeczy ten, który mocny jest, i przed obliczem Pańskiem, abyś gotował drogi jego, święte imię jego; **50** I którego miłosierdzie zostaje od narodu do narodu nad tymi, co się go boją. **51** odpuszczenie grzechów ich. **77** A Izbyś dał znajomość zbawienia ludowi jego przez Dokazał mocy ramieniem swojem, i rozproszył pyszne miłosierdzia Boga naszego, w których nawiedził nas w myślach serca ich. **52** Ściągnął mocarze z stolic ich, Wschód z wysokości. **78** Aby się ukazał siedzącym w a wywyższył uniżone. **53** Łaknące napęlnił dobremi ciemności i w cieniu śmierci ku wyprostowaniu nóg rzeczami, a bogacze rozpuścił próżne. **54** Przyjął naszych na drogę pokoju. **79** A ono dzieciątko rosło, i Izraela, slugę swego, pamiętając na miłosierdzie swoje. **55** Jako mówił do ojców naszych, do Abrahama i nasienia jego na wieki. (aiōn g165) **56** I została z nią, Maryja jakoby trzy miesiące; potem się wróciła do domu swego. **57** A Elżbiecie wypełnił się czas, aby porodziła, i porodziła syna. **58** A usłyszałszy sąsiedzi i pokrewni jej, iż Pan z nią uczynił wielkie miłosierdzie swoje, radowali się pospolu z nią. **59** I stało się, że ósmego dnia przyszli, aby obrzezali dzieciątko; i nazwali je imieniem ojca jego, Zacharyjaszem. **60** Ale odpowiadając matka jego rzekła: Nie tak; lecz nazwany będzie Janem. **61** I rzekli do niej: Żadnego nie masz w rodzinie twojej, co by go zwano tem imieniem. **62** I skinęły na ojca jego, jako by go chciał nazwać. **63** A on kazawszy sobie podać tabliczkę, napisał mówiąc: Jan jest imię jego. I dziwowały się wszyscy. **64** A zarazem otworzyły się usta jego, i język jego, i mówił, wielbiąc Boga. **65** I przyszedł strach na wszystkie sąsiady ich, i po wszystkiej górnej krainie Judzkiej ogłoszone są wszystkie te słowa. **66** Tedy wszyscy, którzy o tem słyszeli, składali to do serca swego, mówiąc: Cóż to wzdy za dziecię będzie? I była z nim ręka Pańska. **67** A Zacharyasz, ojciec jego, napęlniony będąc Duchem Świętym, prorokował mówiąc: **68** Błogosławiony niech będzie Pan, Bóg Izraelski, iż nawiedził i sprawił odkupienie ludowi swojemu; **69** I wystawił nam róg zbawienia w domu Dawida, slugi swego, **70** Tak jako mówił przez usta świętych proroków swoich, którzy byli od wieku: (aiōn g165) **71** Iż im miał dać wybawienie od nieprzyjaciół naszych i z ręki wszystkich, którzy nas nienawidzili; **72**

Aby uczynił miłosierdzie z ojcami naszymi, i wspomniał od radości niemowlątko w żywiocie moim. **45** A na przymierze swoje Święte, **73** I na przysięgę, którą, błogosławiona, która uwierzyła: Gdyż się wykonają, przysiągł Abrahamowi, ojcu naszemu, że nam to dać te rzeczy, które jej są opowiedziane od Pana. **46** miał, **74** Izbyśmy mu bez bojaźni, z ręki nieprzyjaciół Tedy rzekła Maryja: Wielbi dusza moja Pana; **47** I naszych będąc wybawieni, służyli; **75** W świętobliwości rozadował się duch mój w Bogu, zbwicieli moim, **48** i w sprawiedliwości przed obliczem jego, po wszystkie lż wejrała na unieśenie służebnicy swojej; albowiem oto dni żywota naszego. **76** A ty dzieciątko! Prorokiem odtąd błogosławioną mię zwać będą wszystkie narody. Najwyższego nazwane będziesz; bo pojedziesz wprzód **49** Bo mi uczynił wielkie rzeczy ten, który mocny jest, i przed obliczem Pańskiem, abyś gotował drogi jego, święte imię jego; **50** I którego miłosierdzie zostaje od narodu do narodu nad tymi, co się go boją. **51** odpuszczenie grzechów ich. **77** A Izbyś dał znajomość zbawienia ludowi jego przez Dokazał mocy ramieniem swojem, i rozproszył pyszne miłosierdzia Boga naszego, w których nawiedził nas w myślach serca ich. **52** Ściągnął mocarze z stolic ich, Wschód z wysokości. **78** Aby się ukazał siedzącym w a wywyższył uniżone. **53** Łaknące napęlnił dobremi ciemności i w cieniu śmierci ku wyprostowaniu nóg rzeczami, a bogacze rozpuścił próżne. **54** Przyjął naszych na drogę pokoju. **79** A ono dzieciątko rosło, i umacniało się w duchu, i było na pustyniach aż do onego dnia, którego się okazało przed Izraelem.

2 I stało się w one dni, że wyszedł dekret od cesarza Augusta, aby popisano wszystek świat. **2** A ten popis pierwszy stał się, gdy Cyreneusz był starostą Syryjskim. **3** I szli wszyscy, aby popisani byli, każdy do miasta swego. **4** Wstąpił też i Józef z Galilei z miasta Nazaretu do ziemi Judzkiej, do miasta Dawidowego, które zowią Betlehem, (przeto iż on był z domu i z familią Dawidowej;) **5** Aby był popisany z Maryją, poślubioną sobie małżonką, która była brzemienna. **6** I stało się, gdy tam byli, wypełniły się dni, aby porodziła. **7** I porodziła syna swego pierworodnego; a uwinęła go w pieluszki, i położyła go w żłobie, przeto iż miejsca nie mieli w gospodzie. **8** A byli pasterze w onej krainie w polu nocujący i straż nocną trzymający nad stadem swojem. **9** A oto Anioł Pański stanął podle nich, a chwała Pańska zewsząd oświeciła je, i bali się bojaźnią wielką. **10** I rzekł do nich Anioł: Nie bójcie się; bo oto zwiastuję wam radość wielką, która będzie wszystkiemu ludowi: **11** Iż się wam dziś narodził zbawiciel, który jest Chrystus Pan, w mieście Dawidowem. **12** A to wam będzie za znak: znajdziecie niemowlątko uwinione w pieluszki, leżące w żłobie. **13** A zaraz z onym Aniolem przybyło mnóstwo wojsk niebieskich, chwałących Boga i mówiących: **14** Chwała na wysokościach Bogu, a na ziemi pokój, w ludziach dobre upodobanie. **15** I stało się, gdy odeszli Aniołowie od nich do nieba, że oni pasterze rzekli jedni do drugich: Pójźmyż aż do Betlehemu, a oglądajmy tę rzecz, która się

stała, którą nam Pan oznajmił. **16** A tak spieszając się, też onejże godziny nadszedłszy, wyznawała Pana, i przyszli i znaleźli Maryję i Józefa, i ono niemowlątko mówiła o nim wszystkim, którzy oczekiwali odkupienia leżące w złobie. **17** I ujrzawszy rozsławili to, co im w Jeruzalemie. **39** A tak wykonawszy wszystko było powiedziano o tem dzieciątku. **18** A wszyscy, według zakonu Pańskiego, wrócili się do Galilei, do którzy słyszeli, dziwowali się temu, co im pasterze miasta swego Nazaretu. **40** A dzieciątko ono rosło, powiadali. **19** Lecz Maryja zachowywała wszystkie te i umacniała się w Duchu, pełne będąc mądrości, a słowa, uważając je w sercu swojem. **20** I wróciły się łaska Boża była nad niem. **41** A rodzice jego chadzali pasterze, wielbiąc i chwaląc Boga ze wszystkiego, na każdy rok do Jeruzalemu na święto wielkanocne. co słyszeli i widzieli, tak jako im było powiedziano. **42** A gdy już był we dwunastym roku, a oni wstępowali **21** A gdy się wypełniło ósm dni, aby obrzezano ono do Jeruzalemu według zwyczaju onego święta; **43** dzieciątko, tedy imię jego nazwane jest Jezus, którym I gdy skończyły one dni, a już się wracali nazad, było nazwane od Anioła, pierwej niż się w żywotie zostało dziecię Jezus w Jeruzalemie, a tego nie poczęło. **22** Gdy się też wypełniły dni oczyszczenia wiedział Józef i matka jego. **44** Lecz mniemając, że jej według zakonu Mojżeszowego, przynieśli go jest w towarzystwie podróżnym, uszli dzień drogi, do Jeruzalemu, aby go stawili Panu, **23** (Tak jako i szukali go między krewnymi i między znajomymi. napisano w zakonie Pańskim: że wszelki mężczyzna, **45** A gdy go nie znaleźli, wrócili się do Jeruzalemu, otwierający żywot, świętym Panu nazwany będzie.) szukając go, **46** I stało się po trzech dniach, że go **24** A żeby oddali ofiarę według tego, co powiedziano znaleźli siedzącego w kościele w pośrodku doktorów, w zakonie Pańskim, parę synogarlic, albo dwoje słuchającego ich i pytającego ich. **47** I zdumiewali goławiąt. **25** A oto był człowiek w Jeruzalemie, któremu się wszyscy, którzy go słuchali, nad rozumem i nad imię było Symeon; a ten człowiek był sprawiedliwy i odpowiedziami jego. **48** A ujrzawszy go rodzice, bogobojny, oczekujący pociechy Izraelskiej, a Duch zdumiał się. I rzekła do niego matka jego: Synu! Święty był nad nim. **26** I obwieszczyony był od przecześć nam to uczynił? Oto ojciec twój i ja z Boga przez Ducha Świętego, że nie miał oglądać bolesią szukaliśmy cię. **49** I rzekł do nich: Cóż jest, śmierci, ażby pierwej oglądał Chrystusa Pańskiego. żeście mię szukali? Izaliście nie wiedzieli, iż w tych **27** Ten przyszedł z natchnienia Ducha Świętego do rzeczach, które są Ojca mego, ja być muszę? **50** kościoła; a gdy rodzice wniosili dzieciątko, Jezusa, Lecz oni nie zrozumieli tego słowa, które im mówił. aby uczynili według zwyczaju zakonnego przy nim. **51** I zstąpił z nimi, i przyszedł do Nazaretu, a był im **28** Tedy on wziąwszy go na ręce swoje, chwałił Boga poddany. A matka jego zachowywała wszystkie te i mówił: **29** Teraz puszczaś slugę twoego, Panie! słowa w sercu swojem. **52** A Jezus pomnażał się w według słowa twoego, w pokoju: **30** Gdyż oczy moje mądrości, i we wzroście i w łasce u Boga i u ludzi. oglądaly zbawienie twoje, **31** Któreś zgotaował przed obliczem wszystkich ludzi; **32** Światłość ku objawieniu pogonom, a chwałę ludu twego Izraelskiego. **33** A ojciec i matka jego dziwowali się temu, co powiadano o nim. **34** I błogosławili im Symeon, i rzekł do Maryi, matki jego: Oto ten położony jest na upadek i na powstanie wielu ich w Izraelu, i na znak, przeciw któremu mówić będą. **35** (I twoją własną duszę miecz przeniknie,) aby myśli z wielu serc objawione były. **36** A była Anna prorokini, córka Fanuelowa, z pokolenia Asser, która była bardzo podeszła w latach, i żyła siedm lat z mężem od panierństwa swego. **37** A ta była wdową, około ośmdziestą i czterech lat; która nie wychodziła z kościoła, w postach i w modlitwach służąc Bogu w nocy i we dnie. **38** Ta

3 A roku piętnastego panowania Tyberiusza Cesarza, gdy Poncki Piłat był starostą Judzkim, a Herod Tetrarchą Galilejskim, a Filip, brat jego, Tetrarchą Iturejskim i krainy Trachonickiej, a Lizaniasz Tetrarchą Abileńskim, **2** Za najwyższych kapłanów Annasza i Kaifasza, stało się słowo Boże do Jana, Zacharyjaszowego syna, na puszczy. **3** I przyszedł do wszystkiej krainy leżącej około Jordanu, każąc chrzest pokuty na odpuszczenie grzechów. **4** Jako napisano w księgach proroctw Izajasza proroka, mówiącego: Głos wołającego na puszczy; gotujcie drogę Pańską, proste czyricie ścieżki jego. **5** Każdy padół będzie wypełniony, a każda góra i pagórek będzie zniżony, i miejsca krzywe wyprostują się, a ostre drogi będą gładkimi; **6** I ogląda wszelkie ciało

zbawienie Boże. 7 Mówił tedy ludowi, który wychodził, Semejego, syna Józefowego, syna Judowego, 27 Syna aby był ochrzczony od niego: Rodzaju jaszczurczy! Joannowego, syna Resowego, syna Zorobabelowego, który wam pokazał, żebyście uciekali przed przyszłym syna Salatyjelowego, syna Neryjego, 28 Syna gniewem? 8 Przynoścież tedy owoce godne pokuty, Melchyjego, syna Addyjego, syna Kosamowego, a nie poczynajcie mówić sami w sobie: Ojca mamy syna Elmodamowego, syna Irowego, 29 Syna Abrahama; albowiem powiadam wam, że Bóg może Jozego, syna Elijezerowego, syna Jorymowego, syna i z tych kamieni wzbudzić dzieci Abrahamowi. 9 Mattatego, syna Lewiego, 30 Syna Symeonowego, A już siekiera do korzenia drzew przyłożona jest; syna Judowego, syna Józefowego, syna Jonanowego, przetoż każde drzewo, które nie przynosi owocu syna Elijakimowego, 31 Syna Meleowego, dobrego, bywa wycięte i w ogień wrzucone. 10 I syna Mainanowego, syna Mattatanowego, syna pytał go lud mówiąc: Cóż tedy czynić będziemy? 11 Natanowego, syna Dawidowego, 32 Syna A on odpowiadając rzekł im: Kto ma dwie suknie, Jessego, syna Obedowego, syna Boozowego, niechaj udzieli temu, co nie ma; a kto ma pokarm syna Salmonowego, syna Nasonowego, 33 niech także uczyni. 12 Przyszli też i celnicy, aby byli Syna Aminadabowego, syna Aramowego, syna chrzczeni, i rzekli do niego: Nauczycielu! a my cóż Esromowego, syna Faresowego, syna Judowego, czynić będziemy? 13 A on rzekł do nich: Nic więcej 34 Syna Jakóbowego, syna Izaakowego, syna nie wyciągajcie nad to, co wam postanowiono. 14 Abrahamowego, syna Tarego, syna Nachorowego, Pytali go też i żołnierze, mówiąc: A my cóż czynić 35 Syna Saruchowego, syna Ragawowego, syna będącym? I rzekł do nich: Nikomu gwałtu nie czyńcie, Falekowego, syna Heberowego, syna Salego, i nikogo nie potwarzajcie, a przestawajcie na żółdzie 36 Syna Kainowego, syna Arfaksadowego, syna waszym. 15 A gdy lud oczekivał, i myśliły wszyscy Semowego, syna Noego, syna Lamechowego, w sercach swych o Janie, jeśli snać on nie był 37 Syna Matusalemowego, syna Enochowego, Chrystusem, 16 Odpowiedział Jan wszystkim, mówiąc: syna Jaredowego, syna Malaleelowego, syna Jać was chrzczę wodą; lecz idzie mocniejszy nad Kainanowego, 38 Syna Enosowego, syna Setowego, mię, któreum nie jest godzin rozwijać rzemyska u syna Adamowego, syna Bożego.

butów jego; ten was chrzcić będzie Duchem Świętym i ogniem. 17 Którego łopata jest w ręku jego, a wyczyści bojewisko swoje, i zgromadzi pszenicę do gumna swego, ale plewy spali ogniem nieugaszonym. 18 A tak wiele i innych rzeczy napominając, odpowiadał ludowi. 19 A Herod Tetrarcha, będąc strofowany od niego dla Herodyady, żony Filipa, brata jego, i dla wszystkich złych spraw, które czynił Herod. 20 Przydał i to nadę wszystko, iż wsadził Jana do więzienia. 21 I stało się, gdy był ochrzczony wszystek lud, i gdy Jezus był ochrzczony, i modlił się, że się niebo otworzyło; 22 I zstąpił nań Duch Święty w kształcie cielesnym jako gołębica, i stał się głos z nieba, mówiąc: Ty jesteś on Syn mój miły; w tobie mi się upodobało. 23 A Jezus pocynał być jakoby w trzydziestu latach, będąc (jako mniemano,) synem Józefa, syna Helego, 24 Syna Matatowego, syna Lewiego, syna Melchyjego, syna Jannego, syna Józefowego, 25 Syna Matatyjaszowego, syna Amosowego, syna Naumowego, syna Eslego, syna Naggiego, 26 Syna Maatowego, syna Mattatyjaszowego, syna

4 A Jezus pełen będąc Ducha Świętego, wrócił się od Jordanu, i pędzony jest od Ducha na puszcza. 2 I był przez czterdzieści dni kuszony od dyabła, a nie jadł nic przez one dni; ale gdy się te skończyły, potem laknął. 3 I rzekł mu dyabel: Jeżeli jest Syn Boży, rzecz kamienniowi temu, aby się stał chlebem. 4 Ale Jezus odpowiedział mu, mówiąc: Napisano, iż nie samym chlebem żyć będzie człowiek, ale każdem słowem Bożem. 5 I wwiódł go dyabel na górę wysoką, i pokazał mu wszystkie królestwa świata we mgnieniu oka. 6 I rzekł mu dyabel: Dam ci tę wszystkę moc i sławę ich; bo mi jest dana, a komu chcę, dawam ją. 7 A tak jeśli się uklonisz przede mną, będzie wszystko twoje. 8 A odpowiadając Jezus rzekł mu: Pójdź precz ode mnie, szatanie! albowiem napisano: Panu, Bogu twemu, kłańać się będziesz, i jemu samemu służyć będziesz. 9 Potem wwiódł go do Jeruzalemu, i postawił go na ganku kościelnym, i rzekł mu: Jeżeli jest Syn Boży, spuść się stąd na dół; 10 Albowiem napisano: Ze Aniołom swoim przykazał o tobie, aby cię strzegli, 11 A że cię na rękach nosić będą, byś snać nie obrazili

o kamień nogi twojej. **12** A odpowiadając Jezus rzekł był człowiek, który miał ducha dyabła nieczystego, i mu: Powiedziano: Nie będziesz kusił Pana, Boga zwołał głosem wielkim, **14** Mówiąc: Ach! Cóż my z twoego. **13** A gdy dokończył wszystkich pokus dyabeł, tobą mamy, Jezusie Nazareński? Przyszedłeś, abyś odstąpił od niego do czasu. **14** I wrócił się Jezus nas wytracił; znam cię, ktoś jest, żeś on Święty Boży. w mocy onego Ducha do Galilei. I rozeszła się o **15** I zgromił go Jezus, mówiąc: Umilknij, a wynijdź nim wieść po wszystkiej onej okolicznej krainie. **16** z niego. Tedy dyabeł porzuciwszy go w pośrodek, A on nauczał w bóżnicach ich, i był sławiony od wszedł z niego, nic mu nie zaszkodziwszy. **17** I wszystkich. **18** I przyszedł do Nazaretu, gdzie był przyszedł strach na wszystkie, i rozmawiali między wychowany, i wszedł według zwyczaju swego w dzień sobą, mówiąc: Cóż to za słowo, że z władzą i z sabatu do bóżnicy, i wstał, aby czytał. **19** I podano mocą rozkazuje duchom nieczystym, a wychodzą? mu księgi Izajasza proroka; a otworzywszy księgi, **20** I rozeszła się o nim wieść na wszystkie miejsca znalazł miejsce, gdzie było napisano: **21** Duch Pański okolicznej krainy. **22** A Jezus wstawszy, z bóżnicy nade mną; przeto mię pomazał, abym opowiadał wszedł w dom Szymona, a świeksra Szymonowa Ewangielię ubogim; posłał mię, abym uzdrawiał miała gorączkę wielką; i prosili go za nią. **23** Tedy skruszone na sercu, abym zwiąstował pojmanym on stanawszy nad nią, zgromił gorączkę, i opuściła wyzwolenie, i ślepym przejrzenie, i abym wypuścił ja; a zarazem wstawszy, posługiwała im. **24** A gdy uciśnione na wolność; **25** Abym opowiadał rok Pański słofce zachodziło, wszyscy, którzy mieli chorujące na przyjemny. **26** A zawarłszy księgi i oddawszy ją rozmaite niemocy, przywodzili je do niego, a on na służce, usiadł; a oczy wszystkich w bóżnicy pilnie każdego z nich ręce włożyszy, uzdrawiał je. **27** Ku nań patrzyły. **28** I począł do nich mówić: Dziści się temu wychodzili i dyabli z wielu ich, wołając i mówiąc: wypełniło to pismo w uszach waszych. **29** I wszyscy Tyś jest on Chrystus, Syn Boży; ale on zgromiwszy mu dawali świadectwo, i dziwowały się wdzięczności je, nie dopuszczał im mówić; bo wiedzieli, iż on jest onych słów, które pochodziły z ust jego, i mówili: Chrystus. **30** A gdy był dzień, wyszedłszy, szedł na Izaż ten nie jest syn Józefowy? **31** I rzekł do nich: miejsce puste. A lud go szukał, i przyszli aż do niego, Pewnie mi rzeczie onę przypowieść: Lekarzu! i zatrzymywali go, aby nie odchodził od nich. **32** A ulecz samego siebie! Cośmy słyszeli, żeś uczynił on rzekł do nich: I innym miastom muszę opowiadać w Kapernaum, uczyń i tu w ojczyźnie swojej. **33** królestwo Boże; bom na to posłany. **34** I kazał w I rzekł do nich: Zaprawdę wam powiadam: Żaden bóżnicach Galilejskich.

prorok nie jest przyjemnym w ojczyźnie swojej. **35** Aleć wam w prawdzie powiadam, że wiele wdów było za dni Eliaszowych w ludzie Izraelskim, gdy było zamknione niebo przez trzy lata i sześć miesięcy, tak iż był wielki głód po wszystkiej ziemi; **36** Wszakże do żadnej z nich nie był posłany Eliasz, tylko do Sarepty, miasta Sydońskiego, do jednej wdowy. **37** I wiele było trędowatych za Elizeusza proroka, w ludzie Izraelskim, wszakże żaden z nich nie był oczyszczony, tylko Naaman, Syryjczyk. **38** Tedy wszyscy w bóżnicy, gdy to słyszeli, napełnieni byli gniewem; **39** A wstawszy, wypchnęli go precz z miasta, i wywiedli go na wierzch góry, na której miasto ich zbudowane było, aby go z niej na dół zrzuciли. **40** Ale on przeszedłszy przez pośrodek ich, uszedł. **41** I zstąpił do Kapernaum, miasta Galilejskiego, a tam je nauczał w sabaty. **42** I zdumiewali się nad nauką jego; bo była mocna mowa jego. **43** A w bóżnicy

5 I stało się, gdy nań lud nalegał, aby słuchał słowa Bożego, że on stał podле jeziora Gienezaretskiego. **6** I ujrzał dwie łodzie stojące przy jeziorze; ale rybitwi wyszedłszy z nich, płukali sieci. **7** A wstąpiwszy w jedną z tych łodzi, która była Szymonowa, prosił go, aby maluczko odjechał od brzegu; a usiadłszy, uczył on lud z onej łodzi. **8** A gdy przestał mówić, rzekł do Szymona: Zajedź na głębię, a zapuśćcie sieci wasze ku łowieniu. **9** A odpowiadając Szymon, rzekł mu: Mistru! przez całą noc robiąc, niceśmy nie pojmali, wszakże na słowo twoje zapuszczę sieć. **10** A gdy to uczyńili, zagarnęli ryb mnóstwo wielkie, tak że się rwała sieć ich. **11** I skinęli na towarzysze, którzy byli w drugiej łodzi, aby przybywszy ratowali ich; i przybyli i napełnili obie łodzie, aż się zanurzały. **12** Co widząc Szymon Piotr, przypadł do kolan Jezusowych, mówiąc: Wynijdź ode mnie; bom jest człowiek grzeszny, Panie! **13** Albowiem go był strach ogarnął, i wszystkie, co z nim

byli, z onego obłoru ryb, które byli zagarnęli. **10** Także Pójdz za mną. **28** I opuścił wszystko, a wstawszy, i Jakóba i Jana, syny Zebedeusze, którzy byli szedł za nim. **29** I sprawił mu lewi ucztę wielką w towarzysze Szymonowi. I rzekł Jezus do Szymona: domu swoim; a było wielkie zgromadzenie celników Nie bój się; od tego czasu ludzi łowić będziesz. i innych, którzy z nim za stolem siedzieli. **30** Tedy **11** A oni wyciągnawszy lódź na brzeg, wszystko szemrali nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie, mówiąc opuściwszy, poszli za nim. **12** I stało się, gdy był w do uczniów jego: Przecz z celnikami i z grzesznikami niektórym mieście, że oto był tam mąż pełen trądu, jecie i pijecie? **31** A Jezus odpowiadając, rzekł do który ujrzał Jezusa, padł na twarz, i prosił go, nich: Nie potrzebując zdrowi lekarza, ale ci, co się źle mówiąc: Panie! jeśli chcesz, możesz mi oczyścić. mają; **32** Nie przyszedłem, wzywać sprawiedliwych, **13** Tedy wyciągnawszy Jezus rękę, dotknął się go, ale grzesznych do pokuty. **33** A oni mu rzekli: Przecz mówiąc: Chcę, bądź oczyszczony; i zaraz odszedł uczniowie Janowi często poszczą i modlą się, także i trąd od niego. **14** I przykazał mu, aby tego nikomu nie Faryzejscy, a twoi jedzą i piją? **34** A on im rzekł: Izali powiadał: ale rzekł: Idź, a ukaż się kapłanowi, i ofiaruj możecie uczynić, żeby synowie łożnicy małżeńskiej za oczyszczenie twoje, tak jako rozkazał Mojżesz, na pościli, póki z nimi jest oblubieniec? **35** Lecz przyjdą świadectwo przeciwko nim. **15** I rozchodziła się tem dni, gdy oblubieniec odjedzie będzie od nich; tedy w one więcej powieść o nim; i schodziły się mnóstwa wielkie, dni pościc będą. **36** Powiedział im też podobieństwo: aby go słuchali i uzdrawieni byli od niego od niemocy Iż żaden łaty z szaty nowej nie przyprawia do szaty swoich. **16** Ale on odchodził na pustynię, i modlił wiotchej; bo inaczej to, co jest nowego, drze wiotche, się. **17** I stało się dnia niektórego, że on nauczał, a do wiotchego nie zgadza się łata z nowego. **37** I a siedzieli też tam i Faryzeuszowie i nauczyciele nikt nie leje wina nowego w stare statki; bo inaczej Zakonu, którzy się byli zeszli ze wszystkich miasteczek wino małe rozsadzi statki, i samo wycieczce, i statki Galilejskich i Judzkich, i z Jeruzalem; a moc Pańska się popsuja. **38** Ale małe wino ma byćlewane w przytomna była uzdrawianiu ich. **18** A oto mężowie statki nowe; a tak oboje bywają zachowane. **39** A nieśli na łożu człowieka powietrzem ruszonego, i nikt, kto się napił starego, nie zaraz chce młodego; szukali, jakoby go wnieść i postawić przed nim. **19** ale mówi: Lepsze jest stare.

A gdy nie znaleźli, których by go wnieśli, dla ciżby, wstąpiwszy na dach, przez posowę spuścili go łożem w pośrodek przed Jezusa. **20** Który ujrzał wiara ich, rzekł mu: Człowiecze! odpuszczone są tobie grzechy twoje. **21** Tedy poczęli myśleć nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie, mówiąc: Któż to jest, co mówi bliźnierzstwa? Któż może odpuszczać grzechy, tylko sam Bóg. **22** Ale Jezus poznawszy myśli ich, odpowiadając rzekł do nich: Cóż myślicie w sercach waszych? **23** Cóż jest łatwiejszego, rzec: Odpuszczone są tobie grzechy twoje, czyli rzec: Wstań a chodź? **24** Ale iżbyście wiedzieli, że Syn człowiek ma moc na ziemi odpuszczać grzechy, (rzekł powietrzem ruszonemu): Tobie mówię: Wstań, a wziaszysz na się łożę swoje, idź do domu twego. **25** A on zarazem wstawszy przed nimi, wziaszysz na się to, na czem leżała, szedł do domu swego, wielbiąc Boga. **26** I zdumielii się wszyscy, i chwalili Boga, i napełnieni byli bojaźnią, mówiąc: Widzieliśmy dziś dziwne rzeczy. **27** A potem wyszedł i ujrzał celnika, imieniem Lewiego, siedzącego na cle, i rzekł mu:

6 I stało się w drugi sabat, że szedł Jezus przez zboża; i rwały uczniowie jego kłosy, a rękami wycierając jedli. **2** Ale niektórzy z Faryzeuszów rzekli do nich: Przecze czynicie to, czego się nie godzi czynić w sabat? **3** A odpowiadając Jezus, rzekł do nich: Azaście tego nie czytali, co uczynił Dawid, gdy łaknął sam, i ci, którzy z nim byli? **4** Jako wszedł do domu Bożego, a wziął chleby pokładne, i jadł, a dał i tym, którzy z nim byli; których się nie godziło jeść, tylko samym kapłanom? **5** I rzekł im: Syn człowieczy jestci Panem i sabatu. **6** Stało się także i w inszy sabat, że Jezus wszedł do bóżnicy, i nauczał; i był tam człowiek, którego ręka prawa była uschlą. **7** I podstrzegli go nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie, jeźliby w sabat uzdrawiał, aby znaleźli, o coby nań skarzyli. **8** Ale on wiedział myśli ich, i rzekł człowiekowi, który miał rękę uschlą: Wstań a staj pośrodku. A on wstawszy, stanął. **9** Rzekł tedy do nich Jezus: Spytam was o jedną rzeczą: Godzili się w sabaty dobrze czynić, czyli źle czynić? Człowieka zachować, czyli zatracić? **10** A spojrzałszy w koło

po wszystkich, rzekł onemu człowiekowi: Wyciągnij któryby cię prosił, daj, a temu, co twoje bierze, nie rękę twojej! a on tak uczynił i przywrócona jest do upominaj się. 31 I cobyście chcieli, aby wam ludzie zdrowia ręka jego, jako i druga. 11 Ale oni napełnieni czynili, tak i wy imczyście. 32 Albowiem jeżeli miłujecie będąc szaleństwem, rozmawiali miedzy sobą, coby te, którzy was miują, jaką łaskę macie? albowiem uczynić mieli Jezusowi. 12 I stało się w oneż dni, toż i grzesznicy właśnie czynią. 33 A jeżeli dobrze odszedł na góre, aby się modlił; i był tam przez czynicie tym, którzy wam dobrze czynią, jaką łaskę noc na modlitwie Bożej. 13 A gdy był dzień, zwołał macie? albowiem toż i grzesznicy właśnie czynią. 34 uczniów swych i wybrał z nich dwanaście, które też A jeżeli pożyczacie tym, od których się spodziewacie nazwał Apostołami: 14 Szymona, którego też nazwał odebrać, jaką łaskę macie? albowiem i grzesznicy Piotrem, i Andrzeja brata jego, Jakóba, i Jana, Filipa, grzesznikom pożyczaja, aby zasię tyle odebrali. 35 i Bartłomieja; 15 Mateusza, i Tomasza, Jakóba, syna Owszem miłujcie nieprzyjacioly wasze, i czyście im Alfeuszowego, i Szymona, którego zowią Zelotes; 16 dobrze, i pożyczacie, nic się stąd nie spodziewając, Judasza, brata Jakóbowego, i Judasza Iszkarjotę, a będzie wielka zapłata wasza, i będącicie synami który potem był zdrajca. 17 A zstąpiwszy z nimi stanął Najwyższego; albowiem on dobrośliwy jest przeciw na miejscu pola równego, i gromada uczniów jego, i niewdzięcznym i złym. 36 Przetoż bądźcie miłośnimi, wielkie mnóstwo ludu ze wszystkiej Judzkiej ziemi, i z jako i Ojciec wasz miłośnny jest. 37 Nie sądziecie, a Jeruzalemu, i z kraju pomorskiego, leżącego przy nie bądźcie sądzeni; nie potępiajcie, a nie bądźcie Tyrze i Sydonie, którzy byli przyszli, aby go słuchali, i potępieni, a będzie wam odpuszczone. 38 Dawajcie, byli uzdrawieni od chorób swoich; 18 I ci, którzy byli a będzie wam dano; miarę dobrą, natłoczoną, i trapieni od duchów nieczystych, byli uzdrawieni. 19 A potrępiona, i opływającą dadzą na łono wasze; wszyszek lud szukał, jakoby się go dotknąć; albowiem albowiem tąż miarą, którą mierzycie, będzie wam zaś moc wychodziła z niego, i uzdrawiała wszystkich. obmierzono. 39 I powiedział im podobieństwo: Izali 20 A on podniósłszy oczy swoje na uczniów, mówił: może ślepy ślepego prowadzić? azaż nie obadwaj Błogosławieni jesteście wy, ubodzy! bo wasze jest w dół wpadną? 40 Nie jestci uczeń nad mistrza królestwo Boże. 21 Błogosławieni jesteście, którzy swego; lecz doskonały będzie każdy, będąc i jako teraz łakniecie; bo bądźcie nasyceni. Błogosławieni mistrz jego. 41 A czemuż widzisz źdźbło w oku jesteście, którzy teraz płaczecie; bo się śmiać brata twego, a balki, która jest w oku twojem, nie bądźcie. 22 Błogosławieni bądźcie, gdy was bacysz? 42 Albo jakoż możesz rzec bratu twemu: ludzie nienawidzieć będą, i gdy wyłączą, i będą Bracie! dopuść, iż wyjmę źdźbło, które jest w oku was sromocić, i imię wasze wyrzuca jako złe, dla twojem, a sam balki, która jest w oku twojem, nie Syna człowieckiego. 23 Radujcie się dnia tego i widzisz? Obłudniku! wyjmij pierwnej balkę z oka twego, weselcie się; albowiem oto zapłata wasza jest obfita w a tedy przejrzyż, abyś wyjął źdźbło, które jest w niebiesiech; boć tak właśnie prorokom ojcowie oku brata twego. 43 Nie jest bowiem drzewo dobre, ich. 24 Ale biada wam bogaczom! bo już macie które przynosi owoc zły; ani jest drzewo złe, które pociechę waszę. 25 Biada wam, którzyście nasyceni! przynosi owoc dobry; 44 Gdyż każde drzewo z owocu albowiem łaknąć bądźcie. Biada wam, którzy się własnego poznane bywa; boć nie zbierają z ciernia teraz śmiejecie! bo się smucić i płakać bądźcie. figów, ani z głogu zbierają winnych gron. 45 Człowiek 26 Biada wam, gdyby dobrze o was mówili wszyscy dobrzy z dobrego skarbu serca swego wynosi rzeczy ludzie; bo tak czynili fałszywym prorokom ojcowie dobre, a zły człowiek ze złego skarbu serca swego ich. 27 Ale wam powiadam, którzy słuchacie: Miłujcie wynosi rzeczy złe; albowiem z obfitości serca mówią nieprzyjacioly wasze, czyście dobrze tym, którzy usta jego. 46 Przecze mię tedy zowiecie Panie, was mają w nienawiści. 28 Błogosławcie tym, którzy Panie! a nie czynicie tego, co mówię? 47 Każdy, który was przeklinają; módlcie się za tymi, którzy wam przychodzi do mnie, a słucha słów moich, i czyni je, złość wyrządzają. 29 Temu, któryby cię uderzył w pokaż wam, komu jest podobnym. 48 Podobny jest policzek, nastaw mu i drugiego: a temu, któryby człowiekowi dom budującemu, który kopał i wykopał brał płaszcz, i sukni nie zabraniał; 30 I każdemu, głęboko, a założył grunt na opoce; a gdy przyszła

powódź, otrąciła się rzeka o on dom, ale nie mogła go poruszyć; bo był założony na opoce. **49** Ale który słucha, a nie czyni, podobny jest człowiekowi, który zbudował dom swój na ziemi bez gruntu; o który się otrąciła rzeka, i zarazem upadł, a był upadek domu onego wielki.

Tyżeś jest ten, który ma przyjść, czyli inszego czekać rzekli: Jan Chrzciciel posiłał nas do ciebie, mówiąc: Tyżeś jest ten, który ma przyjść, czyli inszego czekać mamy? **21** A onejże godziny wiele ich uzdrowił od chorób, od niemocy, i od duchów złych, i wiele ślepych wzrokiem darowały. **22** A odpowiadając Jezus, rzekł im: Szedłszy oznajmijcie Janowi, coście widzieli i słyszeli, iż ślepi widzą, chromi chodzą, trędowaci biorą oczyzczenie, głusi słyszą, umarli zmartwychwstają, a ubogim opowiadana bywa Ewangielija. **23** A błogosławiony jest, kto by się nie zgorszył ze mnie.

7 A gdy dokończył wszystkich mów swoich przed onym ludem, wszedł do Kapernaum; **2** A niektórych setnika sługa źle się mając, już prawie miał umrzeć, którego on sobie bardzo poważał. **3** Ten usłyszałszy o Jezusie, posłał do niego starszych z Żydów, prosząc go, aby przeszedłszy uzdrowił sługę jego. **4** A oni przeszedłszy do Jezusa, prosili go z pilnością, mówiąc: Godzien jest, abyś mu to uczynił; **5** Albowiem miłuje naród nasz, i on nam bóżnicę zbudował. **6** A tak Jezus szedł z nimi. Ale gdy niedaleko był od domu, posłał do niego on setnik przyjacioły, mówiąc mu: Panie! nie zadawaj sobie pracy; bomci nie jest godzien, abyś wszedł pod dach mój. **7** Przetoż i samego siebie nie miałem za godnego, abym miał przyjść do ciebie; ale rzecz słowo, a będzie uzdrawiony sługa mój. **8** Bomci i ja człowiek pod mocą postanowiony, mający pod sobą żołnierzy, i mówię temu: Idź, a idzie, a drugiemu: Przyjdź, a przychodzi, a słudze mojemu: Czyść to, a czyni. **9** Tedy usłyszałszy to Jezus, zadziwił mu się, i obróciwszy się, rzekł do ludu, który za nim szedł: Powiadam wam, żem ani w Izraelu tak wielkiej wiary nie znalazłem. **10** A wróciwszy się do domu ci, którzy byli posłani, znaleźli sługę, który się źle miał, zdrowego. **11** I stało się nazajutrz, że szedł do miasta, które zowią Naim, a szło z nim uczniów jego wiele i lud wielki. **12** A gdy się przybliżył do bramy miejskiej, tedy oto wynoszono umarłego, syna jedynego matki swojej, a ta była wdowa, a z nią szedł wielki lud miasta onego. **13** Która ujrzałszy Pan użalił się jej, i rzekł jej: Nie płacz! **14** I przystąpiwszy dotknął się trumny (mar), (a ci, co nieśli, stanęli) i rzekł: Młodzieńcu! tobie mówię, wstań. **15** I usiadł on, który był umarł, i począł mówić; i oddał go matce jego. **16** Tedy wszystkich strach zdjął, a wielbili Boga, mówiąc: Prorok wielki powstał między nami, a Bóg nawiedził lud swój. **17** I rozeszła się o nim ta wieś po wszystkiej Judzkiej ziemi, i po wszystkiej okolicznej krainie. **18** I oznajmili Janowi uczniowie jego o tem wszystkiem. A Jan wezwawszy dwóch niektórych z uczniów swoich, **19** Posłał je do Jezusa, mówiąc:

Tyżeś jest ten, który ma przyjść, czyli inszego czekać rzekli: Jan Chrzciciel posiłał nas do ciebie, mówiąc: Tyżeś jest ten, który ma przyjść, czyli inszego czekać mamy? **21** A onejże godziny wiele ich uzdrowił od chorób, od niemocy, i od duchów złych, i wiele ślepych wzrokiem darowały. **22** A odpowiadając Jezus, rzekł im: Szedłszy oznajmijcie Janowi, coście widzieli i słyszeli, iż ślepi widzą, chromi chodzą, trędowaci biorą oczyzczenie, głusi słyszą, umarli zmartwychwstają, a ubogim opowiadana bywa Ewangielija. **23** A błogosławiony jest, kto by się nie zgorszył ze mnie. **24** A gdy odeszli posłowie Janowi, począł mówić do ludu o Janie: Coście wyszli na puszcę widzieć? Izali trzcinę chwiejącą się od wiatru? **25** Ale coście wyszli widzieć? Izali człowieka w miękkie szaty obleczonego? Oto ci, którzy w szatach kosztownych i w rozkoszy żyją, są w domach królewskich. **26** Ale coście wyszli widzieć? Izali proroka? Zaiste powiadam wam, iż więcej niż proroka. **27** Tenci bowiem jest, o którym napisano: Oto Ja posyłam Anioła mego przed obliczem twojem, który zgotuje drogę twoję przed tobą. **28** Albowiem powiadam wam: Większego proroka z tych, którzy się z niewiast rodzą, nie masz nad Jana Chrzciciela żadnego; lecz kto najmniejszy jest w królestwie Bożem, większy jest, niżeli on. **29** Tedy wszystek lud słysząc to, i celnicy, wielbili Boga, będąc ochrzczeni chrztem Janowym. **30** Ale Faryzeuszowie i zakonnicy pogardzili radą Bożą sami przeciwko sobie, nie będąc ochrzczeni od niego. **31** I rzekł Pan: Komuż tedy przypodobam ludzi rodzaju tego, a komu są podobni? **32** Podobni są dzieciom, które siedzą na rynku, a jedne na drugie wołają, mówiąc: Grałyśmy wam na piszczalkach, a nie tańcowaliście; śpiewałyśmy żałobne pieśni, a nie płakaliście. **33** Albowiem przeszedł Jan Chrzciciel, i chleba nie jedząc i wina nie pijąc, a mówicie: Dyjabelstwo ma. **34** Przeszedł Syn człowieczy jedząc i pijąc, a mówicie: Oto człowiek obżerca i pijanica wina, przyjaciel celników i grzeszników. **35** Ale usprawiedliwiona jest mądrość od wszystkich synów swoich. **36** I prosił go niektóry z Faryzeuszów, aby z nim jadł. A tak wszedłszy w dom Faryzeuszów, usiadł. **37** A oto niewiasta, która była w mieście grzeszna, dowiedziała się, iż siedzi w domu Faryzeuszowym, przyniosła alabastrowy słoik maści;

38 A stanawszy z tyłu u nóg jego, płacząc poczęła ku słuchaniu, niechaj słucha! **9** I pytali go uczniowie iżami polewać nogi jego, a włosami głowy swojej jego, mówiąc: Co by to było za podobieństwo? **10** A ucierała, i całowała nogi jego, i maścią mazała. **39** A on im rzekł: Wam dano wiedzieć tajemnicę królestwa widząc to Faryzeusz, który go był wezwał, rzekł sam Bożego; ale innym w podobieństwach, aby widząc nie w sobie, mówiąc: Być ten był prorokiem, wiedziałby, widzieli, a słysząc nie rozumieci. **11** A to podobieństwo która i jaka jest ta niewiasta, co się go dotyka; bo takie jest: nasienie jest słowo Boże. **12** A którzy jest grzesznica. **40** A odpowiadając Jezus, rzekł do podle drogi, ci są, którzy słuchają, zatem przychodzi niego: Szymonie! mam ci nieco powiedzieć, a on dyjabel, i wybiera słowo z serca ich, aby uwierzywszy, rzekł: Powiedz, Nauczycielu! **41** Miał niektóry lichwiarz nie byli zbawieni. **13** A którzy na opoce, ci są, którzy dwóch dłużników; jeden dłużen był pięćset groszy, gdy słuchają, z radością słowo przyjmują, ale ci a drugi pięćdziesiąt. **42** A gdy oni nie mieli czem korzenia nie mają, ci do czasu wierzą, a czasu zapłacić, odpuścił obydwom. Powiedz tedy, który z pokusy odstępują. **14** A które padło między ciernie, nich bardziej go miłować będzie? **43** A odpowiadając ci są, którzy słuchają słowa: ale odszedłszy, od Szymon, rzekł: Mniemam, iż ten, któremu więcej pieczętowania i bogactw, i rozkoszy żywota bywają odpuścił. A on mu rzekł: Dobrześ rozsądzil. **44** zaduszeni, i nie przynoszą pozytku. **15** Ale które padło i obróciwszy się do niewiasty, rzekł Szymonowi: na ziemię dobrą, ci są, którzy w sercu uprzejmem i Widzisz tę niewiastę? Wszedłem do domu twoego, nie dobrem słyszane słowo zachowują, i owoc przynoszą daleń wody na nogi moje; ale ta iżami polała nogi w cierpliwości. **16** A żaden zapaliwszy świecę, nie moje, i włosami głowy swej otarła. **45** Nie pocałowałeś nakrywa jej naczyniem, ani jej kładzie pod łóże, ale jamię, ale ta jako weszła, nie przestała całować nóg stawia na świeczniku, aby ci, którzy wchodzą, widzieli moich. **46** Nie pomazałeś oliwą głowy mojej, ale ta światło. **17** Bo nie masz nic tajemnego, co by nie maścią pomazała nogi moje. **47** Dlaczego, mówię miało być objawiono; i nie masz nic skrytego, czego tobie, odpuścicono jej wiele grzechów, gdyż wiele by się nie dowiedziano, i co by na jaw nie wyszło. **18** umiłowala; a komu mało odpuścicono, mało miluje. Przetoż patrzcie, jako słuchacie: albowiem kto ma, **48** A on jej rzekł: Odpuścicone są tobie grzechy. temu będzie dane, a kto nie ma, i to, co mniema, **49** I poczęły spółsiedzący mówić między sobą: Któż że ma, będzie odjęte od niego. **19** Tedy przyszli do jest ten, który i grzechy odpuści? **50** I rzekł do niego matka i bracia jego; ale do niego przystąpić niewiasty: Wiara twoja ciebie zbawiła. Idźże w pokoju. nie mogli dla ludu. **20** I dano mu znać, mówiąc:

8 I stało się potem, że on chodził po miastach i po miasteczkach każąc i opowiadając królestwo Boże, a oni dwunastu byli z nim, z I niektóre niewiasty, które był uzdrawiał od duchów złych i od niemocy ich, jako Maryja, którą zwano Magdalena, z której było siedm dyabłów wyszło; z I Joanna, żona Chuzego, urzędnika Herodowego, i Zuzanna, i inszych wiele, które mu służyły z majątkością swoich. **4** A gdy się schodził wielki lud, i z różnych miast garnęli się do niego, rzekł przez podobieństwo; **5** Wyszedł rozsiewca, aby rozsiewał nasienie swoje; a gdy on rozsiewał, tedy jedno padło podle drogi i podeptane jest, a ptaki niebieskie podziobały je. **6** A drugie padło na opokę, a gdy weszło, uschło, przeto iż nie miało wilgotności. **7** A drugie padło między ciernie; ale ciernie wespół z niem wzrosły, i zadusiły je. **8** A drugie padło na ziemię dobrą, a gdy weszło, przyniosło pozytek stokrotny. To mówiąc wołał: Kto ma uszy

Matka twoja i bracia twoi stoją przed domem, chcąc cię widzieć. **21** A on odpowiadając, rzekł do nich: Matka moja i bracia moi są ci, którzy słowa Bożego słuchają i czynią je. **22** I stało się dnia jednego, że on wstąpił w Łódź i uczniowie jego, i rzekł do nich: Przeprawmy się na drugą stronę jeziora. I puścili się. **23** A gdy płynęli, usnęły. I przypadłaawaność wiatru na jezioro, i łódź się zalewała, tak że byli w niebezpieczeństwie. **24** A przystąpiwszy, obudzili go, mówiąc: Mistrzu, mistrzu! ginemy. A on ocknąłszy się, zgromił wiatr i wały wodne, i uśmierzyły się, i stało się uciszenie. **25** Tedy im rzekł: Gdzież jest wiara wasza? A bojąc się, dziwiali się, mówiąc jedni do drugich: Któż wśród jest ten, że i wiatrom rozkazuje i wodom, a są mu posłuszne? **26** I przewieźli się do krainy Gadareńczyków, która jest przeciw Galilei. **27** A gdy wstąpił na ziemię, zabiegał mu mąż niektórych z onego miasta, co miał dyabły od niemałego czasu, a

nie obłoczył się w szaty, i nie mieszkał w domu, tylko mnie dotknął? a gdy się wszyscy zapierali, rzekł Piotr, w grobach. **28** Ten ujrzał Jezusa, zakrzyknął, i ci, którzy z nim byli: Mistrzu! lud cię ciśnie i tłoczy, a i upadł przed nim, a głosem wielkim rzekł: Cóż ja ty mówisz: Kto się mnie dotknął? **46** I rzekł Jezus: mam z tobą, Jezusie, Synu Boga najwyższego? Dotknął się mnie ktoś, bom poznął, że moc ode mnie proszę cię, nie dręcz mię. **29** Albowiem rozkazał wyszła. **47** A widząc ona niewiasta, że się nie utała, onemu duchowi nieczystemu, aby wyszedł z onego ze drżeniem przystąpiła i upadła przed nim, i dlaczego człowieka: bo od wielu czasów porywało go; a chociaż się go dotknęła, powiedziała mu przed wszystkim go wiązano łańcuchami i w pętach strzeżono, jednak ludem, i jako zaraz uzdrawiona była. **48** A on jej on porwawszy okowy, bywał od dyabla na pustynię rzekł: Ufaj, córk! wiara twoja ciebie uzdrawiła; idź pędzony. **30** I pytał go Jezus, mówiąc: Co masz za w pokoju. **49** A gdy on to jeszcze mówił, przeszedł imię? A on rzekł: Wojsko; albowiem wiele dyabłów niektórych od przełożonego bóżnicy, powiadając mu: Iż wstapiło było weń. **31** Tedy go prosili, aby im nie umarła córka twoja, nie trudź Nauczyciela. **50** Ale rozkazywał stamtąd odejść w przepaść. (*Abyssos*) **g12** **32** A była tam trzoda wielka świń, która się Jezus usłyszałszy to, odpowiedział mu, mówiąc: pasła na górze, i prosiły go, aby im dopuścił wstąpić Nie bój się, tylko wierz, a będzie uzdrawiona. **51** A oniejszczyzna. **33** A wyszedłszy dyabli z tylko Piotrowi, i Jakóbowi, i Janowi, i ojcu i matce onego człowieka, weszli w świnie; i porwała się ona onej dziewczynki. **52** A płakali wszyscy, i narzekali nad trzodą pędem z przykra do jeziora, i utonęła. **34** A nią. Ale on rzekł: Nie płaczcie! Nie umarłać, ale śpi. widząc pasterze, co się stało, uciekli; a poszedłszy, **53** I naśmiewali się z niego, wiedząc, iż była umarła. oznajmili to w mieście i we wsiach. **35** I wyszli, aby **54** A on wygnawszy precz wszystkich, i ujawszy ją za oglądali to, co się stało; a przeszedłszy do Jezusa, rękę, zawałał, mówiąc: Dziewczko, wstan! **55** I wrócił znaleźli człowieka onego, z którego wyszli dyabli, się duch jej; i wstała zaraz; i rozkazał, aby jej jeść obleczonego, przy dobrem baczeniu, siedzącego dano. **56** I zdumieni się rodzice jej. A on im zakazał, u nóg Jezusowych, i bał się. **36** Opowiedzieli im aby nikomu nie powiadali tego, co się było stało. tedy ci, którzy widzieli, jako uzdrawiono tego, który był opętanym. **37** I prosiło go wszystko mnóstwo onej **9** A zwoławszy Jezus dwunastu uczniów swoich, okolicznej krainy Gadareńczyków, aby odszedł od dał im moc i władzę nad wszystkimi dyabli, i nich; albowiem ich był wielki strach ogarnął. A on aby uzdrawiali choroby. **2** I rozesłał je, żeby kazali w lódź, wrócił się. **38** I prosił go on królestwo Boże, i uzdrawiali niemocne. **3** Tedy rzekł męż, z którego wyszli dyabli, aby był przy nim; ale do nich: Nie bierzcie nic na drogę, ani laski, ani taistry, go Jezus odprawił, mówiąc: **39** Wróć się do domu ani chleba, ani pieniędzy, ani dwóch sukien miejcie. twego, a opowiadaj, jakość wielkie rzeczy Bóg uczynił. **4** A do któregokolwiek domu wnijdzicie, tamże I odszedł, po wszystkiem mieście opowiadając, jako zostańcie, i stamtąd wynijdźcie. **5** A którzy bykolwiek mu wielkie rzeczy Jezus uczynił. **40** I stało się, zostańcie, i stamtąd wynijdźcie. **5** A którzy bykolwiek gdy się wrócił Jezus, że go przyjął lud; albowiem was nie przyjęli, wychodząc z miasta onego, i proch z nóg waszych otrząsnijcie na świadectwo nań wszyscy oczekiwali. **41** A oto przeszedł męż przeciwko nim. **6** Wyszedłszy tedy, obchodzili imieniem Jairus, a ten był przełożonym bóżnicy; wszystkie miasteczka, opowiadając Ewangielię, a a przypadłszy do nóg Jezusowych, prosił go, aby wszędzie chorze uzdrawiając. **7** I usłyszał Herod, wszedł w dom jego. **42** Albowiem miał córkę jedyną, Tetrarcha, o wszystkiem, co się działało od niego, i był około dwunastu lat, która już konała. (A gdy on szedł, cisnął go lud.) **43** A niewiasta, która płynienie krwi wątpliwym dla tego, że niektórzy powiadali, iż Jan cierpiła od lat dwunastu, i wynalożyła była na lekarzy zmartwychwstał. **8** A niektórzy zasięg: Iż się Elijah ukazał; a drudzy, iż prorok jeden z onych starych zmartwychwstał. **9** Tedy rzekł Herod: Janamci ja sięał; który wzdy ten jest, o którym ja takie rzeczy zyskę? i pragnął go widzieć. **10** A wróciwszy się Apostołowie, powiadali mu, cokolwiek czynili. A on związałszy je z sobą, ustąpił osobno na miejsce puste

przy mieście, które zowią Betsaida. 11 Czego gdy sobą Piotra i Jana i Jakóba, wstąpił na góre, aby się się lud dowiedział, szedł za nim; a przyjawszy je, modlił. 29 A gdy się modlił, stał się inakszy kształt mówił im o królestwie Bożem; a te, którzy uzdrawienia oblicza jego, i szaty jego stały się białe i święte. 30 A potrzebowali, uzdrawiał. 12 A gdy się dzień począł oto dwaj mężowie rozmawiali z nim, a ci byli Mojżesz i skłaniać ku wieczorowi, przystąpiwszy oni dwunastu, Eliasz; 31 Którzy pokazawszy się w sławie, powiadali rzekli mu: Rozpuść ten lud, aby odszedłszy do o jego śmierci, która miał podstawić w Jeruzalemie. miasteczek okolicznych, i do wsi, i do gospód, znaleźli 32 A Piotr i ci, którzy byli z nim, obciążeni byli snem, żywnośc; bośmy tu na miejscu pustem. 13 Ale on a ocuciwszy się, ujrzał chwałę jego i onych dwóch rzekł do nich: Dajcie wy im jeść. A oni powiedzieli: mężów, którzy z nim stali. 33 I stało się, gdy oni Nie mamy więcej, tylko pięć chlebów i dwie ryby, odeszli od niego, rzekł Piotr do Jezusa: Mistrzu! oprócz żebyśmy szli, a kupili, na ten wszystek lud dobrze nam tu być; przetoż uczyńmy trzy namioty, żywnośc. 14 Albowiem było mężów około pięciu tobie jeden i Mojżeszowi jeden i Eliaszowi jeden; tysięcy. I rzekł do uczniów swoich: Rozkażcie im nie wiedząc, co mówił. 34 A gdy on to mówił, stał usiąść w każdym rzędzie po pięćdziesiąt. 15 I uczynili się obłok, i zaciemił je; bali się, gdy oni wchodzili w tak, i usiedli wszyscy. 16 A on wziąwszy onych obłok. 35 I stał się głos z obłoku mówiący: Ten jest pięć chlebów i one dwie ryby, wejrzawszy w niebo, Syn mój miły, tego słuchajcie. 36 A gdy się stał on błogosławili im, i łamał i dawał uczniom, aby kładli głos, znaleziony jest sam Jezus. A oni milczeli, i nie przed on lud. 17 I jedli, i nasyceni są wszyscy; i powiadali w one dni nikomu nic z tego, co widzieli. 37 zebrano, co im zbyło z ułomków, dwanaście koszów. I stało się nazajutrz, gdy oni zstąpili z góry, że mu lud 18 I stało się, gdy się on sam osobno modlił, że wielki zabiegał. 38 A oto mąż z onego ludu zawałał, z nim byli uczniowie; i pytał ich mówiąc: Kimże mówiąc: Nauczycielu! proszę cię, wejrzyj na syna mię być powiadając ludzie? 19 A oni odpowiadając mego; boć jedynego mam. 39 A oto duch zły popada rzekli: Janem Chrzcicielem, a drudzy Eliaszem, a go, a zaraz krzyczy, a on rozdziera go, śliniącego się, drudzy mówią, iż prorok niektóry z onych starych a zaledwie odchodzi od niego, skruszywszy go. 40 zmartwychwstał. 20 I rzekł im: A wy kim mię być I prosiłem uczniów twoich, aby go wygnali; ale nie powiadacie? A odpowiadając Piotr rzekł: Chrystusem, mogli. 41 Tedy Jezus odpowiadając rzekł: O rodzaju onym Bożym. 21 Ale on przygroziwszy im, rozkazał, niewierny i przewrotny! dokądże z wami będę, i aby tego nikomu nie powiadali, 22 Mówiąc: Że Syn dokądże was cierpieć będę? Prywiedź tu syna twoego. człowiek musi wiele cierpieć, a być odrzuconym 42 A wtem, gdy on przychodził, rozdarł go dyjabel od starszych ludu i od przedniejszych kapłanów i od i roztargał; ale Jezus zgromił ducha nieczystego nauczonych w Piśmie, i być zabitym, a trzeciego dnia i uzdrowił młodzieńca, i oddał go ojcu jego. 43 zmartwychwstał. 23 I mówił do wszystkich: Kto chce I zdumieli się wszyscy nad wielmożnością Bożą, za mną iść, niech zaprzej samego siebie, a niech A gdy się wszyscy dziłowali wszystkim rzeczom, bierze krzyż swój na każdy dzień, i naśladuje mię. które czynił Jezus, rzekł do uczniów swoich: 44 24 Albowiem ktobkolwiek chciał zachować duszę Składajcie wy do uszów waszych słowa te: albowiem swoją, straci ją; a ktobkolwiek stracił duszę swą Syn człowiek ma być wydany w ręce ludzkie. 45 dla mnie, ten ją zachowa. 25 Albowiem cóż pomoże Lecz oni nie rozumieją słowa tego, i było zakryte od człowiekiem, choćby wszystek świat pozyskał, gdyby nich, że go pojąć nie mogli, i nie śmiali go pytać o samego siebie stracił, albo sobie uszkodził. 26 to słowo. 46 I wszczęła się gadka między nimi, kto Albowiem ktobkolwiek by się wstydził za mię i za słowa by z nich był największym. 47 A Jezus widząc myśl moje, za tego się Syn człowiek wstydzić będzie, serca ich, wziąwszy dziecię, postawił je podle siebie, gdy przyjdzie w chwale swej i w ojcowskiej i świętych 48 I rzekł im: Ktobkolwiek przyjął to dzieciątko w Aniołów. 27 Aleć wam powiadam prawdziwie: Są imieniu mojem, mnie przyjmuje; a ktobkolwiek mnie niektórzy z tych co tu stoją, którzy nie ukuszą śmierci, przyjął, przyjmuje onego, który mię posłał: albowiem aż oglądają królestwo Boże. 28 I stało się po tych kto jest najmniejszy między wszystkimi wami, tenci mowach, jakoby po ósmiu dniach, że wziąwszy z będzie wielkim. 49 A Jan odpowiadając, rzekł: Mistrzu!

widzieliśmy niekogo w imieniu twojem dyjabły was położą; **9** I uzdrawiajcie niemocnych, którzy by wyganiającego, i zabranialiśmy mu, przeto że za tobą w niem byli, a mówcie im: Przybliżyło się do was z nami nie chodzi. **10** I rzekł do niego Jezus: Nie królestwo Boże. **11** A do którego gobyściekolwiek miasta zabraniajcie mu; bo kto nie jest przeciwko nam, za weszli, a nie przyjęto by was, wyszedłszy na ulice nami jest. **12** I stało się, gdy się wypełniły dni, aby jego, mówcie: **13** I proch, który przylgnął do nas był wzięty w góre, że się on na to udał, aby szedł z miasta waszego, otrząsam na was; wszakże to do Jeruzalemu. **14** Tedy posłał posły przed sobą; wiedzieć, że się do was przybliżyło królestwo Boże, którzy weszli do miasteczka Samarytańskiego, aby **15** A mówię wam: Iż Sodomie w on dzień lżej będzie, mu nagotowali gospodę. **16** Lecz oni go nie przyjęli, niż onemu miastu. **17** Biada tobie, Chorazynie! biada przeto że oblicze jego obrócone było do Jeruzalemu. tobie, Betsaido! bo gdyby się były w Tyrze i w Sydonie **18** A widząc to ucznioro jego, Jakób i Jan, rzekli: te cuda stały, które się stały w was, dawno by były w Panie! chceszże, iż rzeczemy, aby ogień zstąpił z worze i w popiele siedząc pokutowały. **19** Dlatego nieba i spalił je, jako i Elijasz uczynił? **20** Ale Jezus Tyrowi i Sydonowi lżej będzie na sądzie, niżeli wam. obróciwszy się, zgromił je, i rzekł: Nie wiecie wy, jakiego jesteście ducha. **21** Albowiem Syn człowiek aż do nieba wywyższone, szli do inszego miasteczka. **22** I stało się, gdy oni szli, a kto mną gardzi, gardzi onym, który mię posłał. że w drodze rzekł niektóry do niego: Pójdę za tobą, **23** A tak wrócili się oni siedmdziesiąt z weselem, gdziekolwiek pójdziesz, Panie! **24** A Jezus mu rzekł: mówiąc: Panie! i dyjabli się nam poddawają w imieniu Liszki mają jamy, i ptaszki niebieskie gniazda; ale twojem. **25** Tedy im rzekł: Widziałem szatana, jako Syn człowiek nie ma, gdzie by głowę skłonił. **26** I błyskawicę z nieba spadającego. **27** Oto wam daję rzekł do drugiego: Pójdź za mną! Ale on rzekł: Panie! moc, abyście deptali po weżach i po niedźwiadkach dopuścić mi pierwnej odejść i pogrześć ojca mego. **28** I po wszystkiej mocy nieprzyjacielskiej, a nic wam Ale mu Jezus rzekł: Niechaj umarli grzebią umarłych nie uszkodzi. **29** Wszakże nie radujcie się z tego, swoich; a ty poszedłszy, opowiadaj królestwo Boże. iż się wam duchy poddawają; ale raczej radujcie **30** Rzekł też i drugi: Pójdę za tobą, Panie! ale mi się, że imiona wasze napisane są w niebieskich. pierwnej dopuścić pożegnać się z tymi, którzy są w **31** Onejże godzinie rozradował się Jezus w duchu, domu moim. **32** Rzekł do niego Jezus: Żaden, który i rzekł: Wysławiam cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi! by przyłożył rękę swoją do pluga, a oglądaliby się żeś te rzeczy zakrył przed mądrymi i roztrąpnymi, nazad, nie jest sposobny do królestwa Bożego.

10 A potem naznaczył Pan i drugich siedmdziesiąt, i rozesłał je po dwóch przed obliczem swojem do każdego miasta i miejsca, do którego przyjść miał. **11** I mówił im: Źniwoć wprawdzie wielkie, ale robotników mało; proścież tedy Pana źniwa, aby wypchnął robotników na źniwo swoje. **12** Idźcież: Oto ja was posyłam jako baranki wpośród wilków. **13** Nie noścież mieszka, ani taistry, ani obuwia, i nikogo w drodze nie pozdrawiajcie; **14** A do którego gokolwiek domu wnijdziecie, naprzód mówcie: Pokój temu domowi. **15** A jeżeli tam był który syn pokoju, odpocznie nad nim pokój wasz; a jeżeli nie, wróci się do was. **16** A w tymże domu zostańcie, jedząc i pijąc to, co mają; albowiem godzien jest robotnik zapłaty swojej; nie przechodźcie się z domu do domu. **17** A do którego gokolwiek miasta weszlibyście, a przyjeliby was, jedźcie, co przed

aż do piekła stracone będziesz. (*Hadēs g86*) **18** Kto was nie przyszedł, zatracać dusz ludzkich, ale zachować. I słucha, mnie słucha: a kto wami gardzi, mną gardzi; szli do inszego miasteczka. **19** I stało się, gdy oni szli, a kto mną gardzi, gardzi onym, który mię posłał. **20** Wszakże nie radujcie się z tego, swoich; a ty poszedłszy, opowiadaj królestwo Boże. iż się wam duchy poddawają; ale raczej radujcie **21** Rzekł też i drugi: Pójdź za tobą, Panie! ale mi się, że imiona wasze napisane są w niebieskich. pierwnej dopuścić pożegnać się z tymi, którzy są w **22** Onejże godzinie rozradował się Jezus w duchu, domu moim. **23** Rzekł im z osobna: Błogosławione oczy, które widzą, co wy widzicie. **24** Bo powiadam wam, iż wiele proroków i królów żądali widzieć, co wy widzicie, ale nie widzieli; i słyszeć, co wy słyszycie, ale nie słyszeli. **25** A oto niektóry zakonnik powstał, kusząc go i mówiąc: Nauczycielu! co czyniąc odziedziczę żywot wieczny? (*aiōnios g166*) **26** A on rzekł do niego: W zakonie co napisano, jako czytasz? **27** A on odpowiadając rzekł: Będziesz miłował Pana, Boga twoego, ze wszystkiego serca twoego, i ze wszystkiej duszy twojej, i ze wszystkiej siły twojej, i ze wszystkiej myśli twojej; a bliźniego twego, jako samego siebie. **28**

I rzekł mu: Dobrčeś odpowiedział; to czyr, a będziesz Przyjacielu! pożycz mi trzech chlebów; 6 Albowiem żył. 29 A on chcąc samego siebie usprawiedliwić, przyjaciel mój przyszedł drogi do mnie, a nie mam, rzekł do Jezusa: I który jest mi bliźni? 30 Ale Jezus co przed niego położyć. 7 A on będąc w domu, odpowiadając rzekł: Człowiek niektóry zstępował z odpowiedziałby mówiąc: Nie uprzykrzaj mi się; już Jeruzalemu do Jerycha, i wpadł między zbójców, są drzwi zamknięte, a dzieci moje są ze mną, w którzy złupiwszy go i rany mu zadawszy, odeszli, pokoju; nie mogę wstać, abym ci dał. 8 Powiadam na pół umarłego zostawiwszy. 31 I przydało się, wam: Chociażby mu nie dał wstawszy, przeto że że kapłan niektóry szedł tą drogą, a ujrzałszy go, jest przyjacielem jego, wszakże dla niewstydlowego pominął. 32 Także i Lewita, dostawszy się na ono nalegania jego wstawszy, da mu, ile potrzebuje. 9 I miejsce, a przyszedłszy i ujrzałszy go, pominął. 33 jać wam powiadam: Proście, a będzie wam dano; Ale Samarytanin niektóry jadąc, przyjechał do niego, szukajcie, a znajdzicie; kołaczcie, a będzie wam a ujrzałszy, użalił się go. 34 A przystąpiwszy zawiązał otworzono. 10 Każdy bowiem, kto prosi, bierze, a rany jego, a nalawszy oliwy i wina, i włożywszy go na kto szuka, znajduje, a temu, co kołacze, będzie bydłe swoje, wiódł go do gospody, i miał staranie o otworzono. 11 A któryż jest z was ojciec, którego nim. 35 A nazajutrz odjeżdżając, wyjął dwa grosze, i gdyby prosił syn o chleb, izali mu da kamień? Albo dał gospodarzowi, mówiąc: Miej o nim staranie, a prosiłby o rybę, izali mu zamiast ryby da węża? 12 cokolwiek nadto wyłożysz, ja, gdy się wrócę, oddam Albo prosiłby o jaje, izali mu da niedźwiadka? 13 ci. 36 Któryż tedy z tych trzech zda się tobie bliżnim Ponieważ tedy wy, będąc złymi, umiecie dobre dary być onemu, co był wpadł między zbójców? 37 A on dawać dzieciom waszym: jakoż daleko więcej Ojciec rzekł: Ten, który uczynił miłosierdzie nad nim. Rzekł wasz niebieski da Ducha Świętego tym, którzy go oń mu tedy Jezus: Idźże, i ty uczyn także. 38 I stało się, proszą? 14 Tedy wyganiał dyjabla, który był niemy. I gdy oni szli, że on wszedł do niektórego miasteczka, stało się, gdy wyszedł on dyjabel, przemówił niemy; a niewiasta niektórych, imieniem Marta, przyjęła go i dziwowała się lud. 15 Ale niektórzy z nich mówili: do domu swego. 39 A ta miała siostrę, którą zwano Przez Beelzebuba, książęcia dyjabelskiego, wygania Maryja, która usiadły u nog Jezusowych, słuchała dyjably. 16 Drudzy zasię kusząc go, żądali znamienia słów jego. 40 Ale Marta roztargniona była około od niego z nieba. 17 Ale on widząc myśli ich, rzekł rozmaitej posługi; która przystąpiwszy, rzekła: Panie! im: Każde królestwo rozzielone samo przeciwko i nie dbasz, że siostra moja mnie samą zostawiła, sobie pustoszeje, a dom na dom upada. 18 A jeźliżeć abym posługiwał? Rzecze jej, aby mi pomogła. i szatan rozzielony jest przeciwko sobie, jakoż się 41 A odpowiadając Jezus rzekł jej: Marto, Marto! ostoi królestwo jego? albowiem powiadacie, iż ja troszczysz się i kłopoczesz się około wielu rzeczy; 42 przez Beelzebuba wyganiam dyjaby. 19 A jeźliżeć ja Aleć jednego potrzeba. Lecz Maryja dobrą częstkę przez Beelzebuba wyganiam dyjaby, synowie wasi obrała, która od niej odjęta nie będzie.

11 I stało się, gdy on był na niektórych miejscu, modląc się, że gdy przestał, rzekł do niego jeden z uczniów jego, Panie! naucz nas modlić się, tak jako i Jan nauczył uczniów swoich. 2 I rzekł im: Gdy się modlicie, mówcie: Ojcie nasz, który jest w niebiesiech! Święć się imię twoje; przyjdź królestwo twoje; bądź wola twoja, jako w niebie tak i na ziemi. 3 Chleba naszego powszedniego daj nam na każdy dzień. 4 I odpuść nam grzechy nasze; bo też i my odpuszczamy każdemu winowajcy naszemu. A nie wówród nas na pokuszenie, ale nas zbaw od zlego. 5 Zatem rzekł do nich: Któż z was mieć będzie przyjaciela, i pójdzie do niego o północy i rzecze mu:

18 Ale jeźliżeć ja palcem Bożym wyganiam dyjaby, zaisteć przyszło do was królestwo Boże. 21 Gdy mocarz uzbrojony strzeże pałacu swego, w pokoju są majątkości jego; 22 Ale gdy mocniejszy naderż nadszedłszy, zwycięży go, odejmuje wszystko oręże jego, w którym ufał, a łupy jego rozdaje. 23 Kto nie jest ze mną, przeciwko mnie jest; a kto nie zbiera ze mną, rozprasza. 24 Gdy duch nieczysty wychodzi od człowieka, przechadza się po miejscowościach suchych, szukając odpoczynienia, a nie znalazły, mówi: Wróć się do domu mego, skądem wyszedł. 25 A przyszedłszy znajduje umieciony i ochędożony. 26 Tedy idzie i bierze z sobą siedm innych duchów

gorszych niżeli sam, a wszedłszy mieszkają tam, **45** A odpowiadając niektóry z zakonników, rzekł mu: i bywają rzeczy ostatnie człowieka onego gorsze, Nauczycielu! to mówiąc i nas hańbisz. **46** A on niżeli pierwsze. **27** I stało się, gdy on to mówił, że rzekł: I wam zakonnikom biada! albowiem obciążacie wyniosły głoś niektóra niewiasta z ludu, rzekła ludzi brzemiony nieznośnemi, a sami się i jednym mu: Błogosławiony żywot, który cię nosił, i piersi, palcem swoim tych brzemion nie dotykacie. **47** Biada któreś ssa! **28** Ale on rzekł: Owszem błogosławieni wam! że budujecie groby proroków, a ojcowie wasi są, którzy słuchają słowa Bożego i strzegą go. **29** pozabijali je. **48** Zaiste świadczyce, iż się kochacie w A gdy się lud gromadził, począł mówić: Rodzaj ten uczynkach ojców waszych; albowiem oni je pozabijali, rodzaj zły jest; znamienia szuka, ale mu znamię nie a wy budujecie groby ich. **49** Dlategoż też mądrość będzie dane, tylko ono znamię Jonasza proraka. **50** Boża rzekła: Poślę do nich proroki i Apostoly, a z Albowiem jako Jonasz był za znamię Niniwczykom, nich niektóre zabijać i prześladować będą; **51** Aby tak będzie i Syn człowiek temu rodzajowi. **31** szukano od tego rodzaju krwi wszystkich proroków, Królowa z południa stanie na sądzie z mężami rodzaju która wylana jest od założenia świata, **52** Od krwi tego, i potępi je; bo przyjechała od kończyn ziemi, Abla aż do krwi Zacharyjasza, który zginał między aby słuchała mądrości Salomonowej; a oto tu więcej, ołtarzem, i kościołem; zaiste powiadam wam, będą jej niżeli Salomon. **32** Mężowie Niniwiccy staną na sądzie szukać od rodzaju tego. **53** Biada wam zakonnikom! z tym rodzajem i potępia go, przeto że pokutowali na boście wzięli klucz umiejętności; samiście nie weszli, kazanie Jonaszowe; a oto tu więcej, niżeli Jonasz. **33** a tym, którzy winijsz chcieli, zabranialiście. **54** A nikt świecę zapaliwszy, nie stawia jej w skrytości, ani gdy im to mówił, poczęli nań nauczeni w Piśmie pod korzec, ale na świecznik, aby ci, którzy wchodzą, i Faryzeuszowie bardzo nacierać, i przyczynić światło widzieli. **34** Świecą ciała jest oko; jeżeli dawać do mówienia o wielu rzeczach; **55** Czyhając tedy oko twoje było szczerze, i ciało twoje wszystko nań i szukając, aby co uchwycili z ust jego, żeby go będzie jasne; a jeżeli zle było, i ciało twoje ciemne oskarżyli.

będzie. **35** Patrzajże tedy, aby światło, które jest w tobie, nie było ciemnością. **36** Jeżeli tedy wszystko ciało twoje jasne będzie, nie mając jakiej cząstki zaćmionej, będzie wszystko tak jasne, że cię jako świeca blaskiem oświeci. **37** A gdy to mówił, prosił go niektóry Faryzeusz, aby jadł obiad u niego; wszedłszy tedy, usiadł za stołem. **38** A widząc to Faryzeusz, dziwował się, że się nie umył przed obiadem. **39** I rzekł Pan do niego: Teraz wy, Faryzeuszowie! to, co jest zewnątrz kubka i misy, ochędająście, ale to, co jest wewnątrz w was, pełne jest drapiestwa i złości. **40** Szaleni! izaż ten, który uczynił to, co jest zewnątrz, nie uczynił też tego, co jest wewnątrz? **41** Wszakże i z tego, co jest wewnątrz, dawajcie jałmużnę, a oto wszystkie rzeczy będą wam czyste. **42** Ale biada wam, Faryzeuszowie! że dajecie dziesięciny z mięty, i z ruty, i z każdego ziela, lecz opuszczacie sąd i miłość Bożą: teć rzeczy trzeba czynić, a onych nie opuszczać. **43** Biada wam Faryzeuszowie! że miłujecie pierwsze miejsca w bóżnicach i pozdrawiania na rynkach. **44** Biada wam, nauczeni w Piśmie i Faryzeuszowie obłudni! bo jesteście jako groby, których nie widać, a ludzie, którzy chodzą po nich, nie wiedzą o nich.

12 Między tem, gdy się zgromadziło wiele tysięcy ludu, tak iż jedni po drugich deptali, począł mówić do uczniów swoich. Naprzód strzeżcie się kwasu Faryzejskiego, który jest obluda. **2** Boć nie jest nic skrytego, co by objawione być nie miało, ani tajemnego czego by się dowiedzieć nie miano. **3** Przetoż, coście mówili w ciemności, na świetle słyszane będzie, a coście w ucho szepiali w komorach, obwołane będzie na dachach. **4** A mówię wam przyjaciolom moim: Nie bójcie się tych, którzy ciało zabijają, a potem nie mają co by więcej uczynili. **5** Ale wam okażę, kogo się bać macie: Bójcie się tego, który, gdy zabije, ma moc wrzucić do piekielnego ognia; zaiste powiadam wam, tego się bójcie. (Geenna g1067) **6** Izali pięciu wróblików nie sprzedają, za dwa pieniążki? Wszakże jeden z nich nie jest w zapamiętaniu przed obliczem Bożem. **7** Owszem i włosy głowy waszej wszystkie są policzone. Przetoż się nie bójcie, nad wiele wróblików wy jesteście zaciejsi. **8** A mówię wam: Wszelaki, który by mię wznał przed ludźmi, i Syn człowiek wyzna go przed Anioły Bożymi. **9** Ale kto by się mię zaprzał przed ludźmi, zaprę się go przed Anioły Bożymi. **10**

I każdemu, kto by mówił słowo przeciwko Synowi Bożego, a to wszystko będzie wam przydane. 32 Nie człowiekemu, będzie mu odpuszczone: ale temu, kto bój się, o maluczkie stadko! albowiem się upodobało by przeciwko Duchowi Świętemu bluźniali, nie będzie Ojcu waszemu, dać wam królestwo. 33 Sprzedawajcie odpuszczone. 11 A gdy was będą wodzić do bóżnic, i majątkości wasze, a dawajcie jałmużnę; gotujcie do przełożonych, i do zwierzchności, nie troszczcie sobie mieszków, które nie wiotszeją, skarb, którego nie się, jako i co byście ku obronie odpowiedzieć, albo ubywa w niebiesiech, gdzie złodziej przystępu nie ma, co byście mówić mieli. 12 Albowiem Duch Święty ani mól psuje. 34 Bo gdzie jest skarb wasz, tam będzie nauczy was onejże godziny, co byście mówić mieli. i serce wasze. 35 Niech będą przepasane biodra 13 I rzekł mu niektórych z ludu: Nauczycielu! rzecz bratu wasze, i świece zapalone. 36 A wy bądźcie podobni memu, aby się ze mną podzielili dziedzictwem. 14 ludziom oczekującym pana swego, ażeby się wrócił Ale mu on rzekł: Człowiecze! który mię postanowił z wesela, żeby gdyby przyszedł, a zakolała, wnet sędzią albo dzielą między wami? 15 I rzekł do nich: mu otworzyli. 37 Błogosławieni oni słudzy, których Patrzcie, a strzeżcie się łakomstwa, gdyż nie w tem, gdy przyjdzie pan, czujących znajdzie; zaprawdę że kto ma obfite majątkości, żywot jego zależy. 16 powiadam wam, iż się przepasze, a posadzi ich za I powiedział im podobieństwo, mówiąc: Niektórego stół, a przechadzając się, będzie im służył. 38 A człowieka bogatego pole obfitą urodzaj przyniosło. 17 jeżeli przyszedł o wtórej straży, i o trzeciej straży I rozmyślał sam w sobie, mówiąc: Cóż uczynię, gdyż przyszedłliby, a tak by ich znalazły, błogosławieni są nie mam, gdzie bym zgromadził urodzaje moje? 18 I oni słudzy. 39 A to wiedziecie, iżby gdyby wiedział rzekł: To uczynię: Rozwał gumna moje, a większe gospodarz, o której godzinie złodziej ma przyjść, pobuduję i zgromadzę tam wszystkie urodzaje moje i wzdyby czuł, a nie dopuściłby podkopać domu swego. dobra moje; 19 I rzekę do duszy mojej: Duszo! masz 40 Przetoż i wy bądźcie gotowi; bo o tej godzinie, o wiele dóbr złożonych na wiele lat; odpocznijże, jedz, której się nie spodziewacie, Syn człowieczy przyjdzie. pij, bądź dobrzej myśli. 20 Ale mu rzekł Bóg: O głupi, 41 I rzekł mu Piotr: Panie! do nasze mówisz to tej nocy upomnę się duszy twojej od ciebie, a to, coś podobieństwo, czyli do wszystkich? 42 A Pan rzekł: nagotowała, czyjeż będzie? 21 Takci jest, który sobie Któryż tedy jest wierny szafarz i roztropny, którego skarbi, a nie jest w Bogu bogaty. 22 I rzekł do uczniów Pan postanowi nad czeladzią swoją, aby im na czas swoich: Dlatego powiadam wam, nie troszczcie się wydawał obrok naznaczony? 43 Błogosławiony jest o żywot wasz, co byście jedli, ani o ciało, czem on sługa, którego gdyby przyszedł pan jego, znajdzie, byście się przyodziewali. 23 Zaciejszy jest żywot, że tak czyni; 44 Zaprawdę wam powiadam, że go niż pokarm, a ciało, niż odzienie. 24 Przypatrzcie się nad wszystkimi dobrami swoimi postanowi. 45 Ale krukom, iż nie sieją ani żna, i nie mają spiżarni, ani jeżeli rzekł on sługa w sercu swojem: Odwłacza gumna, a wzdy je Bóg żywi; czemżeście wy zaciejsi pan mój z przyjściem swojem, i począłby bić slugi niż ptacy? 25 I który z was troskliwie myśląc, może i służebnice, a jeść, pić i opijać się; 46 Przyjdzie przydać do wzrostu swego łokieć jeden? 26 Ponieważ pan sługi onego dnia, którego się nie spodzieje, i tedy i najmniejszej rzeczy nie przemożecie, czemuż godziny, której nie wie, i odrączy go, a część jego się o inne troszczycie? 27 Przypatrzcie się liliom, jako położy z niewiernymi. 47 Ten zasię sługa, który by rosna, nie pracują, ani przędzą; a powiadam wam, że znał wolę pana swego, a nie był gotowym, ani czynił ani Salomon we wszystkiej sławie swojej nie był tak według woli jego, wielce będzie karany; 48 Ale który przyodziewa, jako jedna z tych. 28 A jeżeli trawę, nie znał, a czynił rzeczy godne karania, mniej plag która dziś jest na polu, a jutro będzie w piec wrzucona, odniesie; a od każdego, komu wiele dano, wiele się Bóg tak przyodziewa, jakoż daleko więcej was, o od niego upominać będą: a komu wiele powierzono, małowierni! 29 Wy tedy nie pytajcie się, co byście więcej będą chcieć od niego. 49 Przyszedłem, abym jeść, albo co byście pić mieli, ani wysoko latajcie ogień puścił na ziemię, i czegoż chcę, jeżeli już gore? myślami waszemi. 30 Albowiem tego wszystkiego 50 Aleć mam być chrztem ochrzczony; a jakom jest narody świata szukają; aleć Ojciec wasz wie, że ścisłony, póki się to nie wykona. 51 Mniemacie, tego potrzebujecie. 31 Owszem szukajcie królestwa abym przyszedł, pokój dawać na ziemię? Bynajmniej,

powiadam wam, ale rozerwanie. 52 Albowiem od tego uwolnionaś od niemocy twojej. 13 I włożył na nią czasu będzie ich pięć w domu jednym rozerwanych, ręce, a zarazem rozprostowała się i chwaliła Boga. 14 trzej przeciwko dwom, a dwaj przeciwko trzem. 53 Tedy odpowiadając przełożony nad bóżnicą, który się Powstanie ojciec przeciwko synowi, a syn przeciwko bardzo gniewał, że Jezus w sabat uzdrawiał, rzekł do ojca, matka przeciwko córce, a córka przeciwko ludu: Sześć dni jest, w które trzeba robić; w te tedy matce, świecka przeciwko synowej swojej, a synowa dni przychodzą, leczcie się, a nie w dzień sabatu. 15 przeciwko świekrze swojej. 54 Mówił też i do ludu: Ale mu odpowiedział Pan i rzekł: Obłudniku, aazaż Gdy widzicie obłok wschodzący od zachodu, zaraz każdy z was w sabat nie odwiązuje wołu swego, mówicie: Przychodzi gwałtowny deszcz; i tak bywa. albo osła swego od złobu, a nie wiedzie, żeby go 55 A gdy wiatr wiejący od południa, mówicie: Gorąco napis? 16 A ta córka Abrahama, która był związana będzie; i bywa tak. 56 Obłudnicy! postawę nieba szatan oto już ośmnaście lat, zaż nie miała być i ziemi rozeznawać umiecie, a tego czasu jakoż rozwiązana od tej związki w dzień sabatu? 17 A gdy nie poznawacie? 57 Przeczże i sami przez się nie on to mówił, zawstydzili się wszyscy przeciwnicy jego: sądzicie, co jest sprawiedliwego? 58 Gdy tedy idziesz ale wszystek lud radował się ze wszystkich onych z przeciwnikiem swoim przed urząd, starajże się w chwalebnych spraw, które się działały od niego. 18 drodze, abyś był wolien, by cię snać nie pociągnął Zatem rzekł Jezus: Komuż podobne jest królestwo przed sędzięgo, a sędzia by cię podał ceklarzowi, Boże, a do czegoż je przypodobam? 19 Podobne a ceklarz by cię wrzucił do więzienia. 59 Powiadam jest ziarnu gorczycznemu, które wziąwszy człowiek, ci: Nie wynijdiesz stamtąd, póki byś nie oddał do wrzucił do ogrodu swego; i rosto i stało się drzewem wielkiem, a ptaszki niebieskie czyniły sobie gniazda na gałęziach jego. 20 I rzekł znowu: Do czegoż przypodobam królestwo Boże? 21 Podobne jest kwasowi, który wziąwszy niewiasta, zakryła go we trzy miary mąki, ażby wszystko skwaśniało. 22 I chodził po miastach i miasteczkach, nauczając i idąc w drogę do Jeruzalem. 23 I rzekł mu niektóry: Panie! czyle mało tych jest, którzy mają być zbawieni? A on rzekł do nich: 24 Usiądziecie, abyście weszli przez ciasną bramę; albowiem powiadam wam: Wiele ich będą chcieli wnisić, ale nie będą mogli. 25 Gdy wstanie gospodarz i zamknie drzwi, a poczniecie stać przede drzwiami, i kołatać we drzwi, mówiąc: Panie, Panie! otwórz nam, tedy on odpowiadając rzecze wam: Nie znam was, skąd jesteście. 26 Tedy poczniecie mówić: Jadaliśmy przed tobą i pijali, i uczyłeś na ulicach naszych. 27 A on rzecze: Powiadam wam, nie znam was, skąd jesteście; odstąpicie ode mnie wszyscy, którzy czynicie nieprawość. 28 Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów, gdy ujrzycie Abrahama, Izaaka, i Jakuba, i wszystkie proroki w królestwie Bożem, a samych siebie precz wyrzuconych. 29 I przyjadą drudzy od wschodu i od zachodu, i od północy, i od południa, a usiądą za stołem w królestwie Bożem. 30 A oto są ostatni, którzy będą pierwszymi, a są pierwsi, którzy będą ostatnimi. 31 W onże dzień przystąpili niektórzy z Faryuszów, mówiąc mu: Wynijdź, a idź ujrzał Jezus, zawołał jej do siebie i rzekł: Niewiasto!

13 A prawie natenczas byli przytomni niektórzy,

oznajmując mu o Galilejczykach, których krew Piłat pomieszał z ofiarami ich. 2 A Jezus odpowiadając, rzekł im: Mniemacie, że ci Galilejczycy nad wszystkie inne Galilejczyki grzesznieszymi byli, iż takowe rzeczy ucierpieli? 3 Bynajmniej, mówię wam: i owszem, jeżeli nie będziecie pokutować, wszyscy także poginiecie. 4 Albo ośmnaście onych, na które upadła wieża w Syloe i pobiła je, mniemacie żeby ci winnieszymi byli nad wszystkie ludzie mieszkające w Jerozalemie? 5 Bynajmniej, mówię wam: i owszem, jeżeli pokutować nie będziecie, wszyscy także poginiecie. 6 I powiedział im to podobieństwo: Człowiek niektóry miał figowe drzewo wsadzone na winnicy swojej, a przeszedszy, szukał na nim owocu, ale nie znalazł. 7 Tedy rzekł do winiarza: Oto po trzy lata przychodzę, szukając owocu na tem drzewie figowem, ale nie znajduję. Wytnijże je, bo przeczże tę ziemię próżno zastępuje? 8 Ale on odpowiadając rzekł mu: Panie! zaniechaj go jeszcze i na ten rok, aż je okopię i obłożę gnojem; 9 Owa snać przyniesie owoc, a jeżeli nie, potem je wytniesz. 10 I nauczał w jednej bóżnicy w sabat. 11 A oto była tam niewiasta, która miała ducha niemocy ośmnaście lat, a była skurczona, tak iż się żadną miarą nie mogła rozprostować. 12 Tę gdy ujrzał Jezus, zawołał jej do siebie i rzekł: Niewiasto!

stąd; bo cię Herod chce zabić. **32** I rzekł im: Idźcie, sprawiedliwych. **15** A usłyszałszy to niektóry z a powiedziec temu lisowi: Oto wyganiam dyabły, i spółsiedzących, rzekł mu: Błogosławiony, który je uzdrawiam dziś i jutro, a trzeciego dnia dokonczenie chleb w królestwie Bożem. **16** A on mu rzekł: Człowiek wezmę. **33** Wszakże muszę dziś i jutro i pojutrze niektórych sprawić wieczerzę wielką i zaprosił wielu; **17** I odprawiać drogę: albowiem nie może być, aby miał posłał sługę swego w godzinę wieczerzy, żeby rzekł prorok zginąć, oprócz w Jerozalemie. **34** Jerozalem! zaproszonym: Pójdziecie! bo już wszystko gotowe. **18** I Jerozalem! które zabijasz proroki, a kamionujesz te, poczęli się wszyscy jednostajnie wymawiać. Pierwszy którzy do ciebie bywają posłani; ilekroć chciałem mu rzekł: Kupiłem wieś, i muszę iść, a oglądać ja, zgromadzić dzieci twoje, tak jako kokosz zgromadza proszę cię, miej mię za wymówionego. **19** A drugi kurczęta swoje pod skrzydła, a nie chcieliście. **35** rzekł: Kupiłem pięć jarzm wołów, i idę, abym ich Otoż zostanie wam dom wasz pusty. A zaprawdę doświadczyl: proszę cię, miej mię za wymówionego. wam powiadam, że mię nie ujrzycie, aż przyjdzie **20** A drugi rzekł: Żonę pojął, a dlatego przyjść nie czas, gdy rzecze: Błogosławiony, który idzie w imieniu Pańskiem.

14 I stało się, gdy wszedł Jezus w dom некоторego przedniejszego Faryzeusza w sabat, aby jadł chleb, że go oni podstrzegali. **2** A oto człowiek некоторy opuchły był przed nim. **3** A odpowiadając Jezus, rzekł do zakonników, i do Faryzeuszów, mówiąc: Godzili się w sabat uzdrawiać? **4** A oni milczeli. Tedy on ujawszy go, uzdrowił i odprawił. **5** A odpowiadając rzekł do nich: Któregoż z was osięci albo wół wpadnie w studnię, a nie wnet go wyciagnie w dzień sabatu? **6** I nie mogli mu na to odpowiedzieć. **7** Powiedział też i wezwany podobieństwo, (bacząc, jako przedniejsze miejsca obierali,) mówiąc do nich: **8** Gdybyś był od kogo wezwany na wesele, nie siadajesz na przedniejszym miejscu, by snać zacniejszy nad cię nie był wezwany od niego; **9** A przyszedłszy ten, który ciebie i onego wezwał, rzekłby tobie: Daj temu miejsce: a tedy byś ze wstydem począł siedzieć na poślednim miejscu. **10** Ale gdybyś był wezwany, szedłszy, usiądź na poślednim miejscu; a gdyby przyszedł ten, który cię wezwał, rzekłby tobie: Przyjacielu! posiądź się wyżej; tedy będziesz miał cześć przed spółsiedzącymi z tobą. **11** Bo wszelki, kto się wywyższa, poniżony będzie, a kto się poniża, wywyższony będzie. **12** Mówiąc też i onemu, który go był wezwany: Gdy sprawujesz obiad albo wieczerzę, nie wzywajże przyjaciół twoich, ani braci twoich, ani krewnych twoich, ani sąsiadów bogatych, żeby cię snać i oni zasię nie wezwali, a stałaby ci się nagroda. **13** Ale gdy sprawujesz uczęte, wezwijże ubogich, ulomnych, chromych i ślepych, **14** A będziesz błogosławionym; bo nie mają tobie czem nagrodzić, ale ci będzie nagrodzono przy zmartwychwstaniu

15 I przybliżali się do niego wszyscy celnicy nie jest godzien, abym był nazywany synem twoim. i grzesznicy, aby go słuchali. 2 I szemrali 22 Rzekł tedy ojciec do sług swoich: Przynieście onę Faryzeuszowie i nauczeni w Piśmie, mówiąc: Ten przednią szatę, a obleczcie go, i dajcie pierścień na grzeszniki przyjmuję i je z nimi. 3 I powiedział im rękę jego, i obuwie na nogi jego. 23 A przywiódłszy to podobierństwo, mówiąc: 4 Któryż z was człowiek, ono tłuste cielę, zabijcie, a jedząc bądźmy weseli. gdyby miał sto owiec, a straciłby jedną z nich, izali 24 Albowiem ten syn mój umarł był, a zasię ożył; nie zostawia onych dziewięćdziesięciu i dziewięciu zginał był, i znaleziony jest; i poczęli się weselić. 25 na puszczy, a nie idzie za ona, która zginała, ażby Ale starszy syn jego był na polu; a gdy przychodząc ją znalazł? 5 A znalazłszy kładzie ją na ramiona przybliżył się ku domowi, usłyszał muzykę i tańce; 26 swoje, radując się. 6 A przyszedłszy do domu, A zwoławszy jednego z sług, pytał, co by to było. zwołuje przyjaciół, i sąsiadów, mówiąc im: Radujcie 27 A on mu powiedział: Brat twój przyszedł, i zabił się ze mną; bom znalazł owcę, która była zginała. ojciec twój ono tłuste cielę, iż go zdrowego dostał. 28 7 Powiadam wam, że taka będzie radość w niebie I rozniewalał się, a nie chciał wnijść; ale ojciec jego nad jednym grzesznikiem pokutującym, więcej niż wyszedłszy prosił go. 29 A on odpowiadając, rzekł nad dziewięćdziesiąt i dziewięciu sprawiedliwych, ojcu: Oto przez tak wiele lat służę tobie, a nigdy nie którzy nie potrzebują pokuty. 8 Albo która niewiasta przestąpił przykazania twoego; wszakże mi nigdy nie mając dziesięć groszy, jeżeliby straciła grosz jeden, dał koźlęcia, abym się z przyjacioli moimi weselił. 30 izali nie zapala świecy, i nie umiata domu, a nie szuka Ale gdy ten syn twój, który pożarł mająłość twoję z pilnością, ażby znalazła? 9 A znalazłszy, zwołuje z wszetecznicami, przyszedł, zabiłeś mu ono tłuste przyjaciółek i sąsiadek, mówiąc: Radujcie się ze mną; cielę. 31 A on rzekł: Synu! tyś zawsze ze mną, a albowiem znalazłam grosz, którym była straciła. 10 wszystkie dobra moje twoje są. 32 Lecz trzeba było Tak, powiadam wam, będzie radość przed Anioły weselić się i radować, że ten brat twój umarł był, a Bożymi nad jednym grzesznikiem pokutującym. 11 zasię ożył, i zginał był a znaleziony jest.

Nadto rzekł: Człowiek niektóry miał dwóch synów, 12 I rzekł młodszy z nich ojcu: Ojcze! daj mi dział majątku na mnie przypadający. I rozdzielił im majątku. 13 A po niewielu dniach, zebrałszy wszystko on młodszy syn, odjechał w daleką krainę, i rozproszył tam mająłość swoją, żyjąc rozpustnie. 14 A gdy wszystko potracił, stał się głód wielki w onej krainie, a on począł niedostatek cierpieć. 15 A tak szedłszy, przystał do jednego mieszkańców onej krainy, który go posłał do folwarku swego, aby pasł świnie. 16 I żądał napełnić brzuch swój młotem, które jadały świnie; ale mu nikt nie dawał. 17 Potem przyszedłszy do siebie, rzekł: O jako wiele najemników ojca mego mają dosyć chleba, a ja od głodu ginę! 18 Wstawszy tedy, pójdę do ojca mego i rzekę mu: Ojcze! zgrzeszyłem przeciwko niebu i przed tobą. 19 I nie jestem godzien więcej być nazywany synem twoim, uczyń mię jako jednego z najemników twoich. 20 Tedy wstawszy, szedł do ojca swego. A gdy on jeszcze był opodal, ujrzał go ojciec jego, i użaliwszy się go, przybieżała, a padłszy na szyję jego, pocałował go. 21 I rzekł mu syn: Ojcze! zgrzeszyłem przeciwko niebu i przed tobą, i jużem

16 Mówił też i do uczniów swoich: Człowiek niektóry był bogaty, który miał szafarza, a ten był odniesiony do niego, jakoby rozpraszał dobra jego. 2 A zwoławszy go, rzekł mu: Cóż słyszę o tobie? Oddaj liczbę z szafarstwa twoego; albowiem już więcej nie będziesz mógł szafować. 3 I rzekł on szafarz sam w sobie: Cóż uczynię, gdyż pan mój odbiera ode mnie szafarstwo? Kopać nie mogę, żebrać się wstydzę. 4 Wiem, co uczynię, że gdy będę złożony z szafarstwa, przyjmą mię do domów swoich. 5 Zawoławszy tedy do siebie każdego z dłużników pana swego rzekł pierwszemu: Wieleś winien panu memu? 6 A on rzekł: Sto bareł oliwy. I rzekł mu: Weźmij zapis twój, a siadłszy prędko, napisz pięćdziesiąt. 7 Potem drugiemu rzekł: A tyś wiele winien? A on mu rzekł: Sto korcy pszenicy. I rzekł mu: Weźmij zapis twój, a napisz ośmdziesiąt. 8 I pochwalił pan szafarza niesprawiedliwego, iż roztrąpnie uczynił; bo synowie tego świata roztrąniejsi są nad syny światłości w rodzaju swoim. (aiōn g165) 9 I jać wam powiadam: Czyńcie sobie przyjaciół z mammoną niesprawiedliwości, aby gdy ustaniecie, przyjęli was do wiecznych przybytków. (aiōnios g166) 10 Kto wierny

jest w małem, i w wielu wiernym jest; a kto w małem niesprawiedliwy, i w wielu niesprawiedliwym jest. **11** Ponieważ tedy w mammonie niesprawiedliwej wiernymi nie byli, prawdziwego który wam powierzy? ojciec Abrahamie! ale gdyby kto z umarłych szedł do nich, będą pokutować. **12** I rzek mu: Ponieważ Mojsza i proroków nie słuchają, tedy, choćby też wierni nie byli, zmartwychwstały, nie uwierzą.

13 A jeżelicie w cudzem wiernymi nie byli, który wam da, co waszego jest? **14** Żaden sługa nie może dwom panom służyć, gdyż albo jednego będzie miał w nienawiści, a drugiego będzie miłował; albo się jednego trzymać będzie, a drugim pogardzi; nie możecie Bogu służyć i mammonie. **15** A słuchali tego wszystkiego i Faryzeuszowie, którzy byli łakomi, i naśmiewali się z niego. **16** I rzek im: Wy jesteście, którzy sami siebie usprawiedlwiacie przed ludźmi, ale Bóg zna serca wasze; bo co jest u ludzi wynioslego, obrzydliwością jest przed Bogiem. **17** Zakon i prorocy aż do Jana; a od tego czasu królestwo Boże opowiadane bywa, a każdy się do niego gwałtem ciśnie. **18** I łatwiej jest niebu i ziemi przeminąć, niżeli jednej kresce zakonu upać. **19** Wszelki, który opuszcza żonę swoją, a inną pojmuje, cudzołyż; a kto od męża opuszczoną pojmuje, cudzołyż. **20** A był niektóry człowiek bogaty, który się oblóczył w szarłat i w bisior, i używał na każdy dzień hojnie. **21** Był też niektóry żebrak, imieniem Łazarz, który leżał u wrót jego owrzodziały. **22** Pragnąc być nasycony z odrobin, które padały z stołu bogaczowego; ale i psy przychodzą lizały wrzody jego. **23** I stało się, że umarł on żebrak, i odniesiony był od Aniołów na lono Abrahamowe; umarł też i bogacz, i pogrzebiony jest. **24** Tedy bogacz zawaławszy, rzekł: Ojciec Abrahamie! zmiłuj się nad mną, a poślij Łazarza, aby omoczył koniec palca swego w wodzie, a ochłodził język mój, bo męki cierpię w tym płomieniu. **25** I rzekł Abraham: Synu! wspomnij, żeś ty odebrał dobre rzeczy twoje za żywota twoego, a Łazarz także zle; a teraz on ma pociechę, a ty męki cierpisz. **26** A nad to wszystko między nami i wami otchłań wielka jest utwierdzona, aby ci, którzy chcą stąd przyjść do was, nie mogli, ani owi stamtąd przyjść do nas. **27** A on rzekł: Proszę cię tedy, ojcie! abyś posłał do domu ojca mego: **28** Albowiem mam pięć braci, aby im świadectwo wydał, żeby też i oni nie przyszli na to miejsce męki. **29** I rzekł mu Abraham: Mając Mojsza i proroków, niechże ich słuchają. **30** A on rzekł: Nie,

przyjść nie miały; ale biada temu, przez którego przychodził. **2** Lepiej by mu było, aby młyński kamień zawieszony był na szyi jego, i wrzucony był w morze, niżby jednego z tych małych zgorszyć miał. **3** Miejcież się na pieczy. A jeżeliby zgrzeszył przeciwko tobie brat twój, strofuj go, a jeżeliby się upamiętał, odpuść mu. **4** A choćby siedmkroć na dzień zgrzeszył przeciwko tobie, i siedmkroć przez dzień się do ciebie nawrócił, mówiąc: Żał mi tego; odpuść mu. **5** I rzekli Apostołowie Panu: Przymnóż nam wiary. **6** A Pan rzekł: Jeżeliście mieli wiarę jako ziarno gorczychne, a rzeklibyście temu drzewu leśnej figi: Wyrwij się z korzenia, a wsadź się w morzu, usłuchałoby was. **7** I który z was jest, co by miał sługę orzącego albo pasącego, który gdyby się wrócił, zaraz by mu rzekł: Pójdź, a usiądź za stół? **8** I owszem, izali mu nie rzecze: Nagotuj, co bym wieczerzał, a przepasawszy się, służ mi, aż się najem i napiję, a potem i ty jedz i pij? **9** Izali dziękuje słudze onemu, iż uczynił to, co mu było rozkazano? Nie zda mi się. **10** Także i wy, gdy uczynicie wszystko, co wam rozkazano, mówcie: Słudzy nieużyteczni jesteśmy, bo cośmy byli powinni uczynić, uczyniliśmy. **11** I stało się, gdy szedł do Jeruzalemu, że szedł pośrodkiem Samaryi i Galilei. **12** A gdy wchodził do niektórego miasteczka, zabieżało mu dziesięć mężów trędowatych, którzy stanęli z daleka. **13** A ci podniósłszy głos swój, rzekli: Jezusie, Nauczycielu! zmiłuj się nad nami. **14** Które on ujrzałszy, rzekł im: Szedłszy okażcie się kapłanom. I stało się, gdy szli, że oczyszczeni są. **15** Ale jeden z nich ujrzałszy, że jest uzdrawiony, wrócił się, wielkim głosem chwaląc Boga; **16** I padł na oblicze swoje u nog jego, dziękując mu; a ten był Samarytanin. **17** A Jezus odpowiadając, rzekł: Zaż nie dziesięć jest oczyszczonych, a dziewięć kiedy? **18** Nie znalazłeś się, aby się wrócili, i dali chwałę Bogu, jedno ten cudzoziemiec? **19** I rzek mu: Wstań, idź, wiara twoja ciebie uzdrawiła. **20** A będąc pytany od Faryzeuszów, kiedy przyjdzie królestwo Boże, odpowiedział im i rzekł: Nie przyjdzie królestwo Boże z postrzeżeniem; **21** Ani rzeką: Oto tu, albo oto tam jest: albowiem oto królestwo Boże we wnętrzu was

jest. 22 I rzekł do uczniów: Przyjdą dni, że będziecie żądać, abyście widzieli jeden dzień ze dni Syna. 23 I rzeką wam: Oto na ziemi? 9 Rzekł też i do niektórych, którzy ufali tu, albo oto tam jest; ale nie chodźcie, ani się za nimi sami w sobie, że byli sprawiedliwymi, a inszych za nic udawajcie. 24 Albowiem jako błyskawica, błyskając nie mieli, to podobieństwo: 10 Dwoje ludzi wstąpiło się od jednej strony, która jest pod niebem, aż do kościoła, aby się modlili, jeden Faryzeusz a drugi drugiej, która jest pod niebem, świeci: tak będzie i celnik. 11 Faryzeusz stanąwszy, tak się sam u siebie Syn człowiek w dzień swój. 25 Ale pierwzej musi modlić: Dziękuję tobie, Boże! żem nie jest jako inni wiele ucierpieć, i być odrzuconym od narodu tego. ludzie, drapieżni, niesprawiedliwi, cudzołożnicy, albo 26 A jako było za dni Noego, tak będzie i za dni jako i ten celnik. 12 Poszczę dwakroć w tydzień; daję Syna człowieczego. 27 Jedli, pili, żenili się i za mąż dziesięcęńce ze wszystkiego, co mam. 13 A celnik wydawali aż do onego dnia, którego wszedł Noe do stojąc z daleka, nie chciał podnieść i oczu swych korabia, i przyszedł potop, a wytracił wszystkie. 28 w niebo, ale się był w piersi swoje, mówiąc: Boże! Także też jako się działa za dni Lotowych, jedli, pili, bądź miłościw mnie grzesznemu. 14 Powiadam wam, kupowali, sprzedawali, szczepili, budowali. 29 Ale dnia żeć ten odszedł usprawiedliwionym do domu swego, tego, gdy wyszedł Lot z Sodomy, spadł jako deszcz więcej niżeli on: albowiem kto się wywyższa, będzie ogień z siarką z nieba, i wytracił wszystkie. 30 Takci poniżony, a kto się poniża, będzie wywyższony. też będzie w on dzień, którego się Syn człowiek 15 Przynoszono też do niego i niemowlątka, aby objawi. 31 Onegoż dnia, byliby kto na dachu, a się ich dotykał; co gdy widzieli uczniowie, gromili naczynia jego w domu, niech nie zstępuję, aby je je. 16 Ale Jezus zwoławszy ich, rzekł: Dopuszcę pobrał; a kto na roli, niech się także nie wraca do dziatkom przychodzić do mnie, a nie zabraniajcie im; tego, co jest pozad. 32 Pamiętajcie na żonę Lotową, albowiem takowych jest królestwo Boże. 17 Zaprawdę 33 Ktobykolwiek chciał zachować duszę swoją, straci ja; a kto by ją kolwiek stracił, ożywi ją. 34 Powiadam Bożego jako dzieciątko, nie wnijdzie do niego. 18 I wam: Onej nocy będą dwaj na jednym łóżu; jeden pytał go niektóry książę, mówiąc: Nauczycielu dobry! wzięty będzie, a drugi zostawiony. 35 Dwie będą mleć co czyniąc odziedziczą żywot wieczny? (aiōnios g166) z sobą; jedna wzięta będzie, a druga zostawiona. 19 I rzekł mu Jezus: Przecz mię zowiesz dobrym? 36 Dwaj będą na roli; jeden będzie wzięty, a drugi Nikt nie jest dobry, tylko jeden, to jest Bóg. 20 Umiesz zostawiony. 37 A odpowiadając rzekli mu: Gdzież przykazania? Nie cudzołów, nie zabijaj, nie kradnij, nie Panie? A on im rzekł: Gdzie będzie ścierw, tam się świadcza fałszywie, czcij ojca twoego i matkę twoję. 21 A zgromadzą i orły.

18 I powiedział im jeszcze podobieństwo do tego zmierzające, iż się zawsze potrzeba modlić, a nie ustawać, 2 Mówiąc: Był niektóry sędzia w jednym mieście, który się Boga nie bał, i człowieka się nie wstydził. 3 Była też wdowa w temże mieście, która przychodziła do niego, mówiąc: Pomscij się krzywdy mojej nad przeciwnikiem moim. 4 Lecz on długo nie chciał. Ale potem rzekł sam w sobie: Aczci się Boga nie boję i człowieka się nie wstydzę, 5 Wszakże iż mi się uprzykrza ta wdowa, pomsczę się krzywdy jej, aby na ostatek przyszedłszy, nie była mi ciężką. 6 Rzekł tedy Pan: Słuchajcie, co mówi niesprawiedliwy sędzia. 7 A Bóg izali się nie pomscić krzywdy wybranych swoich, wołających do siebie we dnie i w nocy, chociaż im długo cierpi? 8

Powiadam wam, iż się pomści krzywdy ich w rychle. 9 Rzekł też i do niektórych, którzy ufali tu, albo oto tam jest; ale nie chodźcie, ani się za nimi sami w sobie, że byli sprawiedliwymi, a inszych za nic udawajcie. 10 Dwoje ludzi wstąpiło się od jednej strony, która jest pod niebem, aż do kościoła, aby się modlili, jeden Faryzeusz a drugi drugiej, która jest pod niebem, świeci: tak będzie i celnik. 11 Faryzeusz stanąwszy, tak się sam u siebie Syna człowieczego w dniu swój. 12 Poszczę dwakroć w tydzień; daję Syna człowieczego. 13 A celnik wydawali aż do onego dnia, którego wszedł Noe do stojąc z daleka, nie chciał podnieść i oczu swych korabia, i przyszedł potop, a wytracił wszystkie. 14 Powiadam wam, kupowali, sprzedawali, szczepili, budowali. 15 Przynoszono też do niego i niemowlątka, aby objawi. 16 Ale Jezus zwoławszy ich, rzekł: Dopuszcę pobrał; a kto na roli, niech się także nie wraca do dziatkom przychodzić do mnie, a nie zabraniajcie im; tego, co jest pozad. 17 Zaprawdę 18 I rzekł mu Jezus: Przecz mię zowiesz dobrym? 19 Co usłyszawszy Jezus, rzekł mu: Jednego ci jeszcze nie dostaje; wszystko, co masz, sprzedaj, a razdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie; a przyszedłszy naśladować mię. 20 A on usłyszawszy to, bardziej się zasmucił; bo był nader bogaty. 21 A gdy go Jezus ujrzał bardzo zasmuconego, rzekł: Jakoż trudno ci, co mają pieniądze, wnijąć do królestwa Bożego! 22 Co usłyszawszy Jezus, rzekł mu: Jednego ci jeszcze nie dostaje; wszystko, co masz, sprzedaj, a razdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie; a przyszedłszy naśladować mię. 23 A on usłyszawszy to, bardziej się zasmucił; bo był nader bogaty. 24 A gdy go Jezus ujrzał bardzo zasmuconego, rzekł: Jakoż trudno ci, co mają pieniądze, wnijąć do królestwa Bożego! 25 Albowiem łatwiej jest wielbładowi przejść przez ucho igielne, niż bogatemu wnijść do królestwa Bożego. 26 Tedy rzekli ci, którzy to słyszeli: I który może być zbawiony? 27 Ale on rzekł: Co jest niemożbne u ludzi, może jest u Boga. 28 I rzekł Piotr: Otośmy my opuścili wszystko, a poszliśmy za tobą. 29 Tedy im on rzekł: Zaprawdę powiadam wam, iż nie masz nikogo, co by opuścił dom, albo rodziców, albo braci,

albo żonę, albo dzieci dla królestwa Bożego, **30** Aby że się wnet królestwo Boże objawić miało. **12** Rzekł nie wziął daleko więcej w tym czasie, a w przyszłym tedy: Niektóry człowiek rodu zacnego jechał w daleką wieku żywota wiecznego. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** krainę, aby sobie wziął królestwo, i zasię się wrócił. **13** A wziawszy z sobą onych dwunastu, rzekł im: Oto A zawaławszy dziesięciu slug swoich, dał im dziesięć wstępujemy do Jeruzalem, a wypełni się wszystko, grzywien i rzekł do nich: Handlujcie, aż przyjadę. co napisano przez proroki o Synu człowieczym. **32** **14** Lecz mieszkańców jego mieli go w nienawiści, i Bo będzie wydany poganom, i będzie naśmiewany, i wyprawili za nim poselstwo, mówiąc: Nie chcemy, zelżony, i uplewany: **33** A ubiczowawszy zabija go; ale aby ten królował nad nami. **15** I stało się, gdy się dnia trzeciego zmartwychwstanie. **34** Lecz oni z tego wrócił wziawszy królestwo, że rozkazał do siebie nic nie zrozumieli, i było to słowo zakryte przed nimi, i zawałać slug onych, którym był dał pieniądze, aby nie wiedzieli, co mówiono. **35** I stało się, gdy się on się dowiedział, co który handlując zyskał. **16** Tedy przybliżał do Jerycha, ślepy niektóry siedział podle przyszedł pierwsi, mówiąc: Panie! grzywna twoja drogi, żebrząc. **36** A usłyszawszy lud przechodzący, dziesięć grzywien urobiła. **17** I rzekł mu: Dobrze, sługo pytał, co by to było? **37** I powiedziano mu, iż Jezus dobry! iżes był nad małem wiernym, miejże władzę Nazareński tedy idzie. **38** I zawałał, mówiąc: Jezusie, nad dziesięcioma miastami. **18** Przyszedł i drugi, Synu Dawidowy! zmiłuj się nade mną. **39** Lecz ci, mówiąc: Panie! grzywna twoja pięć grzywien urobiła. co szli wprzód, gromili go, aby milczał. Ale on tem **19** Rzekł i temu: I ty bądź nad pięcioma miastami. więcej wołał: Synu Dawidowy! zmiłuj się nade mną. **20** A inszy przyszedł, mówiąc: Panie! oto grzywna **40** Zastanowiwszy się tedy Jezus, kazał go przywieść twoja, którym miał schowaną w chustce; **21** Bom się do siebie; a gdy się przybliżył, pytał go, mówiąc: ciebie bał, żeś jest człowiek srogi; bierzesz, czegoś **41** Co chcesz, abym ci uczynił? A on rzekł: Panie! nie położył, a żniesz, czegoś nie siał. **22** Tedy mu abym przejrzał. **42** A Jezus mu rzekł: Przejrzyj, wiara rzekł: Z ust twoich sądę cię, zły sługo! Wiedziałeś, twoja ciebie uzdrowiła. **43** I zarazem przejrzał, i szedł żem ja jest człowiek srogi, który biore, czegom nie za nim, wielbiąc Boga. Co wszystek lud widząc, dał położył, a żnę, czegom nie siał. **23** Przecześ tedy chwałę Bogu.

19 A Jezus wszedłszy, szedł przez Jerycho. **2** A oto mąż, którego zwano imieniem Zacheusz, który był przełożony nad celnikami, a ten był bogaty. **3** I żądał widzieć Jezusa, co by zacz był; lecz nie mógł przed ludem, bo był małego wzrostu. **4** A bieżawszy naprzód, wstąpił na drzewo leśnej figi, aby go ujrzał; bo tamtędy iść miał. **5** A gdy przyszedł na ono miejsce, spojrzałszy Jezus w góre, ujrzał go, i rzekł do niego: Zacheusz! zstąp przedko na dół, albowiem dziś muszę zostać w domu twoim. **6** I zstąpił przedko i przyjął go z radością. **7** A widząc to wszyscy, szemrali, mówiąc: U człowieka grzesznego gospodą stanął. **8** A stanawszy Zacheusz, rzekł do Pana: Oto połowę mająności moich dam ubogim, Panie! a jeżeli kogo w czem podszedł, oddam w czwórnasób. **9** I rzekł mu Jezus: Dziś się stało zbawienie domowi temu, dlatego że i on jest synem Abrahamowym. **10** Bo przyszedł Syn człowieczy, aby szukał i zachował, co było zgineło. **11** Tedy gdy oni słuchali, mówiąc dalej powiedział im podobieństwo, dlatego że był blisko od Jeruzalem, a iż oni mniemali,

wziąłbym je był z lichwą. **24** I rzekł tym, którzy tuż stali: Weźmijcie od niego tę grzywnę, a dajcie temu, który ma dziesięć grzywien. **25** I rzekli mu: Panie! mać dziesięć grzywien. **26** Zaprawdę powiadam wam, iż wszelkiemu, który ma, będzie dane, a od tego, który nie ma, i to, co ma, będzie od niego odjęte. **27** Ale i nieprzyjacioly moje, którzy nie chcieli, abym królował nad nimi, przywiedźcie tu, a pobicie przede mną. **28** A to powiedzawszy, szedł wprzód, wstępując do Jeruzalem. **29** I stało się, gdy się przybliżył do Betfagie i Betanii, ku górze, którą zowią oliwną, posłał dwóch z uczniów swoich, **30** Mówiąc: Idźcie do miasteczka, które jest przeciwko wam, do którego wszedłszy, znajdziecie oślepionego, na którym żaden człowiek nigdy nie siedział; odwiązawszy je, przywiedźcie: **31** A jeżeli was kto spytał, przecz je odwiązujecie? tak mu powiecie: Przeto, że go Pan potrzebuje. **32** Odszedłszy tedy ci, którzy byli posłani, znaleźli, jako im był powiedział. **33** A gdy oni odwiązywali ono oślepionego, rzekli panowie jego do nich: Przecz odwiązujecie oślepionego? **34** A oni powiedzieli:

Pan go potrzebuje. **35** I przywiedli je do Jezusa, a onych winiarzy, aby mu dali z pożytku onej winnicy; włożywszy szaty swoje na ono ośle, wsadzili Jezusa ale oni winiarze ubiwszy go, odesłali próznego. **11** I na nie. **36** A gdy on jechał, slali szaty swoje na posłał zasię drugiego sługę; ale oni i tego ubiwszy drodze. **37** A gdy się już przybliżał tam, gdzie się i zelżywszy, odesłali próznego. **12** I posłał zasię spuszczając z góry oliwnej, poczęło wszystko mnóstwo trzeciego; ale oni i tego zraniwszy, wyrzucili precz. **13** uczniów radując się chwalić Boga głosem wielkim A tak rzekł Pan onej winnicy: Cóż uczynię? poślę ze wszystkich cudów, które widzieli, **38** Mówiąc: syna mego miłośnego, snać gdy tego ujrzą, zawstydzą Błogosławiony król, który idzie w imieniu Państwa; się. **14** Ale winiarze ujrzawszy go, rzekli między pokój na niebie, a chwała na wysokościach. **39** Ale sobą, mówiąc: Tenci jest dziedzic; pójdzie zabijmy niektórych z Faryzeuszów z onego ludu rzekli do go, aby nasze było dziedzictwo. **15** I wypchnąwszy niego: Nauczycielu! zgrom ucznię twoje. **40** A on go precz z winnicy, zabili. Cóż im tedy uczyni Pan odpowiadając, rzekł im: Powiadam wam, jeżeli ci onej winnicy? **16** Przyjdzie, a potraci one winiarze, milczeli, wnet kamienie wołać będą. **41** A gdy się a winnicę odda innym. Co oni usłyszawszy, rzekli: przybliżył, ujrzawszy miasto, płakał nad niem, mówiąc: Nie daj tego Boże! **17** Lecz on spojrzał na nie, **42** O gdybyś poznał i ty, a zwłaszcza w ten to dzień rzekł: Cóż tedy jest ono, co napisano: Kamień, który twój, co jest ku pokojowi twemu! lecz to teraz zakryte odrzucili budujący, ten się stał głową węgielną? **18** od oczów twoich. **43** Albowiem przyjdą na cię dni, gdy Wszelki, który upadnie na ten kamień, roztraci się, a cię otoczą nieprzyjaciele twoi wałem, i oblegą cię, i na kogo by upadł, zetrze go. **19** I starali się przedniejsi ścisną cię zewsząd; **44** I zrównają cię z ziemią, i dzieci kapłani i nauczeni w Piśmie, jakoby nań ręce wrzuciły twoje w tobie, a nie zostawią w tobie kamienia na oneże godziny, ale się ludu bali; albowiem poznali, kamieniu, dlatego żeś nie poznał czasu nawiedzenia iż przeciwko nim wyrzekł to podobieństwo. **20** A tak twego. **45** A wszedłszy do kościoła, począł wyganiać podstrzegając go, posłali szpiegi, którzy zmyślali, te, którzy w nim sprzedawali i kupowali. **46** Mówiąc jakoby byli sprawiedliwymi, aby go podchwycili w im: Napisano: Dom mój dom modlitwy jest, a wyście mowie jego, a potem aby go podali zwierzchności i w go uczynili jaskinią zbójców. **47** I uczył na każdy moc starościna. **21** I pytali go, mówiąc: Nauczycielu! dzień w kościele; lecz przedniejsi kapłani i nauczeni w wiemy, że dobrze mówisz i uczysz, ani przyjmujesz Piśmie, i przedniejsi z ludu szukali go stracić; **48** Ale osób; ale drogi Bożej w prawdzie uczysz. **22** Godzili nie znaleźli, co by mu uczynili; albowiem wszystek się nam dać czynsz cesarzowi, czyli nie? **23** Ale lud zawieszał się na nim, słuchając go.

20 I stało się z onych dni dnia jednego, gdy uczył lud w kościele i kazał Ewangelię, że nadeszli przedniejsi kapłani i nauczeni w Piśmie z starszymi, **2** I rzekli do niego, mówiąc: Powiedz nam, którą mocą to czynisz, albo kto jest ten, coć dał tę moc? **3** A on odpowiadając, rzekł do nich: Spytam i ja was o jedną rzeczą, a powiedzcie mi: **4** Chrzest Jana byli z nieba, czyli z ludzi? **5** A oni myślili sami w sobie, mówiąc: Jeżeli powiemy, z nieba, rzecze: Czemużeście mu tedy nie wierzyli? **6** Jeżeli zasię rzeczem, z ludzi, wszyscy lud ukamionuje nas, ponieważ za pewne mają, że Jan jest prorokiem. **7** I odpowiedzieli, że nie wiedzą, skąd by był. **8** A Jezus im rzekł: I ja wam nie powiem, którą mocą to czynię. **9** I począł do ludu mówić to podobieństwo: Człowiek niektórych nasadził winnicę, i najął ją winiarzom, i odjechał precz na czas niemały. **10** A czasu swego posłał slugę do

onich winiarzy, aby mu dali z pożytku onej winnicy; włożywszy szaty swoje na ono ośle, wsadzili Jezusa ale oni winiarze ubiwszy go, odesłali próznego. **11** I na nie. **36** A gdy on jechał, slali szaty swoje na posłał zasię drugiego sługę; ale oni i tego ubiwszy drodze. **37** A gdy się już przybliżał tam, gdzie się i zelżywszy, odesłali próznego. **12** I posłał zasię spuszczając z góry oliwnej, poczęło wszystko mnóstwo trzeciego; ale oni i tego zraniwszy, wyrzucili precz. **13** uczniów radując się chwalić Boga głosem wielkim A tak rzekł Pan onej winnicy: Cóż uczynię? poślę ze wszystkich cudów, które widzieli, **38** Mówiąc: syna mego miłośnego, snać gdy tego ujrzą, zawstydzą Błogosławiony król, który idzie w imieniu Państwa; się. **14** Ale winiarze ujrzawszy go, rzekli między pokój na niebie, a chwała na wysokościach. **39** Ale sobą, mówiąc: Tenci jest dziedzic; pójdzie zabijmy niektórych z Faryzeuszów z onego ludu rzekli do go, aby nasze było dziedzictwo. **15** I wypchnąwszy niego: Nauczycielu! zgrom ucznię twoje. **40** A on go precz z winnicy, zabili. Cóż im tedy uczyni Pan odpowiadając, rzekł im: Powiadam wam, jeżeli ci onej winnicy? **16** Przyjdzie, a potraci one winiarze, milczeli, wnet kamienie wołać będą. **41** A gdy się a winnicę odda innym. Co oni usłyszawszy, rzekli: przybliżył, ujrzawszy miasto, płakał nad niem, mówiąc: Nie daj tego Boże! **17** Lecz on spojrzał na nie, **42** O gdybyś poznał i ty, a szczególnie w ten to dzień rzekł: Cóż tedy jest ono, co napisano: Kamień, który twój, co jest ku pokojowi twemu! lecz to teraz zakryte odrzucili budujący, ten się stał głową węgielną? **18** od oczów twoich. **43** Albowiem przyjdą na cię dni, gdy Wszelki, który upadnie na ten kamień, roztraci się, a cię otoczą nieprzyjaciele twoi wałem, i oblegą cię, i na kogo by upadł, zetrze go. **19** I starali się przedniejsi ścisną cię zewsząd; **44** I zrównają cię z ziemią, i dzieci kapłani i nauczeni w Piśmie, jakoby nań ręce wrzuciły twoje w tobie, a nie zostawią w tobie kamienia na oneże godziny, ale się ludu bali; albowiem poznali, kamieniu, dlatego żeś nie poznał czasu nawiedzenia iż przeciwko nim wyrzekł to podobieństwo. **20** A tak twego. **45** A wszedłszy do kościoła, począł wyganiać podstrzegając go, posłali szpiegi, którzy zmyślali, te, którzy w nim sprzedawali i kupowali. **46** Mówiąc jakoby byli sprawiedliwymi, aby go podchwycili w im: Napisano: Dom mój dom modlitwy jest, a wyście mowie jego, a potem aby go podali zwierzchności i w go uczynili jaskinią zbójców. **47** I uczył na każdy moc starościna. **21** I pytali go, mówiąc: Nauczycielu! dzień w kościele; lecz przedniejsi kapłani i nauczeni w wiemy, że dobrze mówisz i uczysz, ani przyjmujesz Piśmie, i przedniejsi z ludu szukali go stracić; **48** Ale osób; ale drogi Bożej w prawdzie uczysz. **22** Godzili nie znaleźli, co by mu uczynili; albowiem wszystek się nam dać czynsz cesarzowi, czyli nie? **23** Ale lud zawieszał się na nim, słuchając go.

któregoż z nich ona będzie żona, ponieważ siedmu albowiem musi to być pierwej, aleć jeszcze nie tu jest ich miało ją za żonę? 34 Tedy odpowiadając, rzekł koniec. 10 Tedy im mówił: Powstanie naród przeciwko im Jezus: Synowie tego wieku żenią się i za mąż narodowi, i królestwo przeciwko królestwu; 11 I będą wydają. (aiōn g165) 35 Ale ci, którzy godni są, aby miejscami wielkie trzęsienia ziemi, i głody i mory, także dostać się do strachy i znaki wielkie z nieba będą. 12 Ale przed tem się żenić, ani za mąż dawać będą. (aiōn g165) 36 Wszystkiem wrzucą na was ręce swoje, i będą was Albowiem umierać więcej nie będą mogli; bo będą prześladować, podawając do bóżnic i do więzienia, równi Aniołom, będąc synami Bozymi, gdyż są synami wodząc przed króle i przed starosty dla imienia mego. zmartwychwstania. 37 A iż umarli zmartwychwstana, i 13 A to was spotka na świadectwo. 14 Przetoż złożcie Mojżesz pokazał przy onym krzaku, gdy zowie Pana to do serc waszych, abyście przed czasem nie myśliły, Boga Bogiem Abrahamowym i Bogiem Izaakowym jako byście odpowiadali mieli. 15 Albowiem ja was i Bogiem Jakóbowym. 38 A Bógi nie jest Bogiem dam usta i mądrość, której nie będą mogli odeprzeć, umarłych, ale żywych; bo jemu wszyscy żyją. 39 ani się sprzeciwić wszyscy przeciwnicy wasi. 16 A Tedy odpowiadając niektórzy z nauczonych w Piśmie, będącie też wydani od rodziców i od braci i od rzekli: Nauczycielu! dobrześ powiedział. 40 I nie krewnych i od przyjaciół, i zabiją niektóre z was; śmieli go więcej o nic pytać. 41 I rzekł do nich: Jakoż 17 Będziecie w nienawiści u wszystkich dla imienia powiadają, że Chrystus jest synem Dawidowym? mego. 18 Ale ani włos z głowy waszej nie zginie. 19 W 42 A sam Dawid mówi w księgach Psalmów: Rzekł cierpliwości waszej posiadajcie dusze wasze. 20 A gdy Pan Panu memu: Siadź po prawicy mojej 43 Aż ujrzyście Jeruzalem od wojsk otoczone, tedy wiedziecie, położę nieprzyjacioli twoje podnóżkiem nóg twoich. żeć się przybliżyło spustoszenie jego. 21 Tedy ci, co 44 Ponieważ go tedy Dawid nazywa Panem, i jakoż są w Judzkiej ziemi, niech uciekają na góry, a ci, co są jest synem jego? 45 A gdy słuchał wszystek lud, w pośrodku jej, niech wychodzą, a ci, co są w polach, rzekł uczniom swoim: 46 Strzeżcie się nauczonych niechaj nie wchodzą do niej. 22 Albowiem te dni są w Piśmie, którzy chcą chodzić w szatach długich, pomsty, aby się wypełniło wszystko, co napisane. i miują pozdrawiania na rynkach i pierwsze stołki 23 Ale biada brzemiennym i piersiami karmiącym w w bóżnicach, i pierwsze miejsca na wieczerzach; owe dni! albowiem będzie ucisk wielki w tej ziemi i 47 Którzy pożerają domy wdów, a to pod pokrywką gniew Boży nad tym ludem. 24 I polegną od ostrza długich modlitw: cić odniosą cięższy sąd.

21 A spojrzał bogacze rzucające dary swoje do skarbnicy. 2 Ujrzał też i niektórych wdowę ubożuchną, wrzucającą tamże dwa drobne pieniązki. 3 I rzekł: Prawdziwieć wam powiadam, żeć ta uboga wdowa więcej niż ci wszyscy wrzuciła. 4 Ci bowiem wszyscy z tego, co im zbywało, wrzucili do darów Bożych, ale ta z niedostatku swego wszystkę żywność, którą miała, wrzuciła. 5 A gdy niektórzy mówili o kościele, iż był pięknym kamieniem i upominkami ozdobiony, rzekł: 6 Z tego, co widzicie, przyjdą dni, w które nie będzie zostawiony kamień na kamieniu, który by nie był rozwalony. 7 I pytali go, mówiąc: Nauczycielu! kiedyż to będzie? a co za znak, gdy się to będzie miało działać? 8 A on rzekł: Patrzcie, abyście nie byli zwiedzeni; boć wiele ich przyjdzie w imieniu mojem, mówiąc: Jam jest Chrystus, a czas się przybliżył; nie udawajcież się tedy za nimi. 9 A gdy usłyszycie o wojnach i rozruchach, nie lękajcie się;

albowiem musi to być pierwej, aleć jeszcze nie tu jest narodowi, i królestwo przeciwko królestwu; 11 I będą miejscami wielkie trzęsienia ziemi, i głody i mory, także strachy i znaki wielkie z nieba będą. 12 Ale przed tem się żenić, ani za mąż dawać będą. (aiōn g165) 36 Wszystkim wrzucą na was ręce swoje, i będą was Albowiem umierać więcej nie będą mogli; bo będą prześladować, podawając do bóżnic i do więzienia, równi Aniołom, będąc synami Bozymi, gdyż są synami wodząc przed króle i przed starosty dla imienia mego. zmartwychwstania. 37 A iż umarli zmartwychwstana, i 13 A to was spotka na świadectwo. 14 Przetoż złożcie Mojżesz pokazał przy onym krzaku, gdy zowie Pana to do serc waszych, abyście przed czasem nie myśliły, Boga Bogiem Abrahamowym i Bogiem Izaakowym jako byście odpowiadali mieli. 15 Albowiem ja was i Bogiem Jakóbowym. 38 A Bógi nie jest Bogiem dam usta i mądrość, której nie będą mogli odeprzeć, umarłych, ale żywych; bo jemu wszyscy żyją. 39 ani się sprzeciwić wszyscy przeciwnicy wasi. 16 A Tedy odpowiadając niektórych z nauczonych w Piśmie, będącie też wydani od rodziców i od braci i od rzekli: Nauczycielu! dobrześ powiedział. 40 I nie krewnych i od przyjaciół, i zabiją niektóre z was; śmieli go więcej o nic pytać. 41 I rzekł do nich: Jakoż 17 Będziecie w nienawiści u wszystkich dla imienia powiadają, że Chrystus jest synem Dawidowym? mego. 18 Ale ani włos z głowy waszej nie zginie. 19 W 42 A sam Dawid mówi w księgach Psalmów: Rzekł cierpliwości waszej posiadajcie dusze wasze. 20 A gdy Pan Panu memu: Siadź po prawicy mojej 43 Aż ujrzyście Jeruzalem od wojsk otoczone, tedy wiedziecie, położę nieprzyjacioli twoje podnóżkiem nóg twoich. żeć się przybliżyło spustoszenie jego. 21 Tedy ci, co 44 Ponieważ go tedy Dawid nazywa Panem, i jakoż są w Judzkiej ziemi, niech uciekają na góry, a ci, co są jest synem jego? 45 A gdy słuchał wszystek lud, w pośrodku jej, niech wychodzą, a ci, co są w polach, rzekł uczniom swoim: 46 Strzeżcie się nauczonych niechaj nie wchodzą do niej. 22 Albowiem te dni są w Piśmie, którzy chcą chodzić w szatach długich, pomsty, aby się wypełniło wszystko, co napisane. i miują pozdrawiania na rynkach i pierwsze stołki 23 Ale biada brzemiennym i piersiami karmiącym w w bóżnicach, i pierwsze miejsca na wieczerzach; owe dni! albowiem będzie ucisk wielki w tej ziemi i 47 Którzy pożerają domy wdów, a to pod pokrywką gniew Boży nad tym ludem. 24 I polegną od ostrza długich modlitw: cić odniosą cięższy sąd.

ale słowa moje nie przeminą. **34** A strzeżcie się, aby było po wieczerzy, mówiąc: Ten kielich jest nowy snać nie były obciążone serca wasze obżarstwem testament we krwi mojej, która się za was wylewa. i opilstwem i pieczętowaniem o ten żywot, a nagle **21** Ale oto ręka tego, co mię wydaje, ze mną jest za by na was przeszędł ten dzień. **35** Albowiem jako stołem. **22** Synci zaiste człowiek idzie, tak jako jest sidło przypadnie na wszystkie, którzy mieszkają na postanowione; ale biada człowiekowi temu, który go obliczu wszystkiej ziemi. **36** Przetoż czujcie, modląc się wydaj! **23** Tedy się oni poczęli między sobą pytać o się na każdy czas, abyście byli godni ujścia tego temu, kto by wzdy z nich był, co by to uczynić miał. **24** wszystkiego, co się działa ma, i stanąć przed Synem A wszczął się też spór między nimi o tem, kto by się człowieczym. **37** I nauczał we dnie w kościele; ale w z nich zdał być większy. **25** Ale on im rzekł: Królowie nocy wychodząc, przebywał na górze, którą zowią narodów panują nad nimi, a którzy nad nimi moc oliwną. **38** A wszystek lud rano się schodził do niego, maja, dobrodziejami nazywani bywają. **26** Lecz wy aby go słuchał w kościele.

22 A przybliżało się święto prałatów, które zowią wielkanocą. **2** I szukali przedniesi kapłani i nauczeni w Piśmie, jakoby go zabili; ale się bali ludu. **3** I wstąpił szatan w Judasza, którego zwano Iszkaryjotem, który był z liczbą dwunastu. **4** Ten tedy odszedłszy, zmówił się z przednieszymi kapelanami, i z przełożonymi kościoła, jakoby go im wydał. **5** I uradowali się, i umówili się z nim, że mu chcą dać pieniądze. **6** I obiecał, i szukał sposobnego czasu, aby go im wydał bez rozruchu. **7** Tedy przeszędł dzień prałatów, którego miał baranek być zabity. **8** I posłał Piotra i Jana, mówiąc: Poszedłszy nagotujcie nam baranka, abyśmy jedli. **9** Ale oni mu rzekli: Gdzież chcesz, abyśmy go nagotowali? **10** A on rzekł do nich: Oto gdy do miasta wchodźć będziecie, spotka się z wami człowiek, niosący dzban wody; idźcież za nim do domu, do którego wnijdzie, **11** A rzeczie gospodarzowi domu onego: Kazał ci powiedzieć nauczyciel: Gdzie jest gospoda, kędy bym jadł baranka z uczniami moimi? **12** A on wam ukaże salę wielką usłaną, tamże nagotujcie. **13** Tedy odszedłszy znaleźli, jako im był powiedział, i nagotowali baranka. **14** A gdy przyszła godzina, usiadł za stół, i dwanaście apostołów z nim. **15** I rzekł do nich: Żądając żądałem tego baranka jeść z wami, pierwej niżbym cierpiał. **16** Boć wam powiadam, że go więcej jeść nie będę, aż się wypełni w królestwie Bożem. **17** A wziasły kielich i podziękowawszy, rzekł: Weźmijcie to, a podzielcie się między siebie. **18** Albowiem powiadam wam, że nie będę pił z rodzaju winnej macicy, aż przyjdzie królestwo Boże. **19** A wziasły chleb i podziękowawszy, łamał i dał im, mówiąc: To jest ciało moje, które się za was daje; to czyście na pamiątkę moję. **20** Także i kielich, gdy

A wszczął się też spór między nimi o tem, kto by się człowieczym. **21** Ale oto ręka tego, co mię wydaje, ze mną jest za by na was przeszędł ten dzień. **22** Synci zaiste człowiek idzie, tak jako jest sidło przypadnie na wszystkie, którzy mieszkają na postanowione; ale biada człowiekowi temu, który go obliczu wszystkiej ziemi. **23** Tedy się oni poczęli między sobą pytać o się na każdy czas, abyście byli godni ujścia tego temu, kto by wzdy z nich był, co by to uczynić miał. **24** wszystkiego, co się działa ma, i stanąć przed Synem A wszczął się też spór między nimi o tem, kto by się człowieczym. **25** Ale on im rzekł: Królowie nocy wychodząc, przebywał na górze, którą zowią narodów panują nad nimi, a którzy nad nimi mocoliwną. **26** Lecz wy nie tak: owszem kto największy jest między wami, niech będzie jako najmniejszy, a kto jest wodzem, będzie jako ten, co służy. **27** Bo któryż większy jest? Ten, co siedzi, czyli ten, co służy? Izali nie ten, co siedzi? Alem ja jest w pośrodku was jako ten, co służy. **28** A wy jesteście, którzyście wytrwali przy mnie w pokusach moich. **29** I jać wam sporządzam, jako mi sporządził Ojciec mój, królestwo, **30** Abyście jedli i pili za stołem moim w królestwie mojem, i siedzieli na stolicach, sądząc dwanaście pokoleń Izraelskich. **31** I rzekł Pan: Szymonie, Szymonie! oto szatan wyprosił was, aby was odwiewał jako pszenicę, **32** Alem ja prosił za tobą, aby nie ustąpała wiara twoja; a ty niekiedy nawróciwszy się, utwierdzaj braci twoich. **33** A on mu rzekł: Panie! gotówem z tobą iść i do więzienia i na śmierć. **34** A on rzekł: Powiadam ci, Piotrze! nie zapieje dziś kur, aż się pierwej trzykroć zaprzesz, że mię nie znasz. **35** I rzekł im: Gdym was posyłał bez mieszka, i bez taistry, i bez butów, izali wam czego nie dostawało? A oni rzekli: Niczego. **36** Tedy im rzekł: Ale teraz kto ma mieszek, niech go weźmie, także i taistrę; a kto nie ma miecza, niech sprzedzie suknię swoją, a kupi miecz. **37** Albowiem powiadam wam, iż się jeszcze musi to, co napisano, wypełnić na mnie, mianowicie: I z złoczyńcami policzony jest; boć te rzeczy, które świadczą o mnie, koniec biorą. **38** Ale oni rzekli: Panie! oto tu dwa miecze. A on im rzekł: Dosyć jest. **39** I wyszedłszy szedł według zwyczaju na góru Oliwną, a szli za nim i uczniowie jego. **40** A gdy przeszędł na miejsce, rzekł im: Módlcie się, abyście nie weszli w pokuszenie. **41** A sam oddalił się od nich, jakoby na ciśnienie kamieniem, a kłęknawszy na kolana, modlił się, **42** Mówiąc: Ojcze! jeżeli chcesz, przenieś ten kielich ode mnie; wszakże nie moja wola, lecz twoja niech się stanie. **43** I ukazał mu się Anioł z

nieba, posilający go. **44** Ale będąc w boju, gorliwiej jest Chrystus, powiedz nam? I rzekł im: Choćbym się modlił, a był pot jego jako krople krwi ściekające wam powiedział, nie uwierzycie. **45** A jeżelimy też na ziemię. **45** A wstawszy od modlitwy, przyszedł do o co pytał, nie odpowiecie mi, ani mię wypuśćcie. uczniów, i znalazły je śpiące od smutku. **46** I rzekł **49** Od tego czasu będzie Syn człowiek siedział na im: Cóż śpicie? wstańcie, a mówicie się, byście nie prawicy mocy Bożej. **70** I rzekli wszyscy: Tys tedy jest weszli w pokuszenie. **47** A gdy on jeszcze mówił, on syn Boży? A on rzekł do nich: Wy powiadacie, oto zgraja i ten, którego zwano Judaszem, jeden ze żem ja jest. **71** A oni rzekli: Cóż jeszcze potrzebujemy dwunastu, szedł przed nimi, i przybliżył się do Jezusa, świadectwa? Wszakieśmy sami słyszeli z ust jego. aby go pocałował. **48** A Jezus mu rzekł: Judasz! pocałowaniem wydajesz Syna człowieczego? **49** A widząc ci, którzy przy nim byli, co się działało, rzekli mu: Panie! mamyli bić mieczem? **50** I uderzył jeden z nich sługę najwyższego kapłana, i ucał mu ucho prawe. **51** Ale Jezus odpowiadając, rzekł: Zaniechajcie aż póty; a dotknawszy się ucha jego, uzdrowił go. **52** I rzekł Jezus do onych, którzy byli przysłani przeciwko niemu, do przedniejszych kapelanów i przełożonych świątyni, i do starszych: Wyszliscie jako na zbójcę z mieczami i z kijami. **53** Gdy na każdy dzień bywał z wami w kościele, nie ściągniecie rąk na mnie; ale tać jest ona godzina wasza i moc ciemności. **54** Pojmawszy go tedy, prowadzili go i przyprowadzili go w dom najwyższego kapłana, a Piotr szedł za nim z daleka. **55** A gdy oni rozniecieli ogień w pośrodku dworu i wspólnie usiedli, usiadł i Piotr między nimi. **56** A ujrzawszy go niektóra dziewczka u ognia siedzącego, i pilnie mu się przypatrywszy, rzekła: I ten z nim był. **57** A on się go zaprzał, mówiąc: Niewiasto! Nie znam go. **58** A po małej chwili ujrzawszy go drugi, rzekł: I tyś jest z nich; ale Piotr rzekł: Człowiecze! nie jestem. **59** A gdy wyszła jakoby jedna godzina, ktoś inszy twierdził, mówiąc: Prawdziwie i ten z nim był; bo też jest Galilejczyk. **60** A Piotr rzekł: Człowiecze! nie wiem, co mówisz; a zatem zaraz, gdy on jeszcze mówił, kur zapiął. **61** A Pan obróciwszy się, spojrzał na Piotra. I wspomniał Piotr na słowo Pańskie, jako mu był powiedział: Iż pierwej niż kur zapieje, trzykroć się mnie zaprzesz. **62** A Piotr wyszedłszy precz, gorzko płakał. **63** Lecz mężowie, którzy wspólnie trzymali Jezusa, naśmiewali się z niego, bijąc go; **64** A zakrywszy go, bili twarz jego i pytali go, mówiąc: Prorokuj, kto jest, co cię uderzył. **65** I wiele innych rzeczy bluźniąc mówili przeciwko niemu. **66** A gdy był dzień, zeszli się starsi z ludu i najwyżsi kapłani i nauczeni w Piśmie, a przywiedli go do rady swojej. **67** Mówiąc: Jeżeli ty

23 Tedy powstawszy wszystko mnóstwo ich, wiedli go do Piłata. **2** I poczęli nań skarzyć, mówiąc: Tegośmy znaleźli, że odwraca lud i zakazuje dani dawać cesarzowi, powiadając: Że on jest Chrystusem królem. **3** I pytał go Piłat, mówiąc: Tyżes jest on król żydowski? A on mu odpowiadając rzekł: Ty powiadasz. **4** I rzekł Piłat do przedniejszych kapelanów i do ludu: Żadnej winy nie znajduję w tym człowieku. **5** Lecz się oni bardziej silili, mówiąc: Iż wzrusza lud, ucząc po wszystkiej Judzkiej ziemi, począwszy od Galilei aż dotąd. **6** Tedy Pilat usłyszawszy o Galilei, pytał, jeżeliby był człowiekiem Galilejskim? **7** A gdy się dowiedział, iż był z państwa Herodowego, odesłał go do Heroda, który też w Jeruzalemie był w one dni. **8** A Herod ujrzawszy Jezusa, uradował się bardzo; bo go z dawną pragnął widzieć, dlatego, iż wiele o nim słyszał, i spodziewał się, iż miał ujrzeć jakiś cud od niego uczyniony. **9** I pytał go wielu słów; ale mu on nic nie odpowiadał. **10** A przedniejsi kapłani i nauczeni w Piśmie stali, potężnie skarżąc nań. **11** Ale wzgardziwszy nim Herod z żołnierstwem swem i naśmiał się z niego, oblekł go w szatę białą i odesłał go zaś do Piłata. **12** I stali się sobie przyjaciółmi Piłata z Herodem onegoż do dnia; bo sobie byli przedtem nieprzyjaciółmi. **13** A Piłat zwoławszy przedniejszych kapelanów i przełożonych, i ludu, **14** Rzekł do nich: Oddaliście mi tego człowieka, jakoby lud odwracał: a oto ja przed wami pytając go, żadnej winy nie znalazłem w tym człowieku z tego, co nań skarżycie; **15** Ale ani Herod, bom was odesłał do niego, a oto nic mu się godnego śmierci nie stało; **16** Przetoż skarawszy wypuszczę go. **17** A musiał im Piłat wypuszczać jednego na Święto. **18** Tedy zawałoło społem wszystko mnóstwo, mówiąc: Strać tego a wypuść nam Barabbasa! **19** Który był dla niejakiego rozruchu w mieście uczynionego, i dla mężobójstwa wsadzony do więzienia. **20** Tedy Piłat znowu mówił, chcąc wypuścić Jezusa. **21** Ale oni

przecię wołali, mówiąc: Ukrzyżuj, ukrzyżuj go! 22 będziesz w raju. 44 A było około szóstej godziny, i A on po trzecie rzekł do nich: I cóż wždy ten ziego stała się ciemność po wszystkiej ziemi až do godziny uczynił? Żadnej winy śmierci nie znalazłem w nim; dziewiątej. 45 I zaćmiło się słońce, a zasłona kościelna przetoż skarawszy wypuszczę go. 23 A oni przecię rozerwała się w pół. 46 A Jezus zawaławszy głosem nalegli głosy wielkimi, żądając, aby był ukrzyżowany; wielkim, rzekł: Ojcze! w ręce twoje polecam ducha i zmacniały się głosy ich i przednieszych kapelanów. mojego; a to rzekłszy, skonał. 47 A widząc setnik, co 24 A tak Piłat przysądził, aby się dosyć stało żądności się działa, chwalił Boga, mówiąc: Zaprawdę człowiek ich. 25 I wpuścił im onego, który był dla rozruchu i to był sprawiedliwy. 48 Także i wszystek lud, który się mężobójstwa wsadzony do więzienia, o którego prosili; był zszedł na to dziwówisko, widząc, co się działa, ale Jezusa podał na wolę ich. 26 Gdy go tedy wiedli, bijąc się w piersi swoje, wracał się. 49 A znajomi jego uchwywiwszy Szymona niektórego Cyrenejczyka, wszyscy z daleka stali, i niewiasty, które za nim były idącego z pola, włożyli nań krzyż, aby go niósł za przyszły z Galilei, przypatrując się temu. 50 A oto Jezusem. 27 I szło za nim wielkie mnóstwo ludu i mąż, imieniem Józef, który był senatorem, mąż dobry niewiast, które go płakały i narzekaly. 28 Ale Jezus i sprawiedliwy, 51 Który był nie zezwolił na radę i na obróciwszy się do nich, rzekł: Córki Jeruzalemskie! uczynek ich, z Armatyi, miasta Judzkiego, który też nie płaczcie nadem mna, ale raczej same nad sobą, oczekiwali królestwa Bożego; 52 Ten przyszedłszy placzcie i nad dziatkami waszemi. 29 Albowiemci oto do Piłata, prosił o ciało Jezusowe. 53 I zdjawszy idą dni, których będą mówić: Błogosławione nieplodne je, obwiniał je prześcieradłem a położył je w grobie i żywoty, które nie rodziły, i piersi, które nie karmiły. w opoce wykowanym, w którym jeszcze nikt nigdy 30 Tedy poczną mówić górom: Padnijcie na nas! a nie był położony. 54 A był dzień przygotowania, i pagórkom: Przykryjcie nas! 31 Albowiem ponieważ sabat nastawał. 55 Poszedłszy też za nim i niewiasty, się to na zielonym drzewie dzieje, a cóż będzie na które były z nim przyszły z Galilei, oglądali grób, i suchem? 32 Wiedzieni też byli i inni dwaj złoczyńcy, jako było położone ciało jego. 56 A wróciwszy się, aby wespół z nim straceni byli. 33 A gdy przyszli na nagotowały wonnych rzeczy i maści; ale w sabat miejsce, które zowią trupich głów, tam go ukrzyżowali, odpoczęły według przykazania.

i onych złoczyńców, jednego po prawicy, a drugiego po lewicy. 34 Tedy Jezus rzekł: Ojcze! odpuść im: boć nie wiedzą, co czynią. A rozdzieliwszy szaty jego, los o nie miotali. 35 I stał lud, przypatrując się, a naśmiewali się z niego i przełożeni z nimi, mówiąc: Inszych ratował, niechże ratuje samego siebie, ježliże on jest Chrystus, on wybrany Boży. 36 Naśmiewali się też z niego i żołnierze, przystępując, a ocet mu podawając, 37 I mówiąc: Ježliś ty jest król żydowski, ratujże samego siebie. 38 A był też i napis napisany nad nim literami Greckimi i Łacińskimi i Żydowskimi: Tenci jest on król żydowski. 39 A jeden z onych złoczyńców, którzy z nim wiseli, urągał mu, mówiąc: Ježliżeś ty jest Chrystus, ratujże siebie i nas. 40 A odpowiadając drugi, gromił go mówiąc: I ty się Boga nie boisz, chociażeś jest w temże skazaniu? 41 A myć zaiste sprawiedliwie; (bo godną zapłaty za uczynki nasze bierzemy;) ale ten nic ziego nie uczynił. 42 I rzekł do Jezusa: Panie! pomij na mnie, gdy przyjdziesz do królestwa twego. 43 A Jezus mu rzekł: Zaprawdę powiadam tobie, dziś ze mną

24 A pierwszego dnia po sabacie bardzo rano przyszły do grobu, niosąc rzeczy wonne, które były nagotowały i niektóre inne z niemi; 2 I znalazły kamień odwalony od grobu. 3 A wszedłszy w grób, nie znalazły ciała Pana Jezusowego. 4 I stało się, gdy się dlatego zatrwożyły, że oto dwaj mężowie stanęli przy nich w szatach świętych. 5 A gdy się one bały i schyliły twarz swoją ku ziemi, rzekli do nich: Cóż szukacie żyjącego między umarłymi? 6 Nie maszci go tu, ale wstał: wspomnijcie, jako wam powiadał, gdy jeszcze był w Galilei, 7 Mówiąc: Iż Syn człowiekus musi być wydany w ręce ludzi grzesznych, i być ukrzyżowany, a trzeciego dnia zmartwychwstać. 8 I wspominały na słowa jego. 9 A wróciwszy się od grobu, oznajmily to wszystko onym jedenastu i innym wszystkim. 10 A była Maryja Magdalena i Joanna, i Maryja, matka Jakóbowa, i inne z niemi, które to powiadały Apostołom. 11 Ale się im zdały jako plotki słowa ich, i nie wierzyli im. 12 Tedy Piotr wstawszy, biegał do grobu, a nachyliwszy się, ujrzał same tylko prześcieradła leżące, i odszedł, dziwując się sam u

siebie temu, co się stało. **13** A oto dwaj z nich tegoż nich, i rzekł im: Pokój wam! **37** A oni przelęknawszy dnia szli do miasteczka, które było na sześćdziesiąt się i przestraszeni będąc, mniemali, iż ducha widzieli. stajan od Jeruzalemu, które zwano Emaus. **14** A ci **38** I rzekł im: Czemuście się zatrwożyły, i czemu myśli rozmawiali z sobą o tem wszystkiem, co się było wstępować do serc waszych? **39** Oglądajcie ręce moje stało. **15** I stało się, gdy oni rozmawiali i wspólnie się i nogi moje, żemci ja jest on; dotykajcie się mnie, pytali, że i Jezus przybliżywszy się, szedł z nimi. **16** I obaczcie; bo duch nie ma ciała ani kości, jako Ale oczy ich były zatrzymane, aby go nie poznali. **17** I widzicie, że ja mam. **40** A to rzeklszy, pokazał im ręce rzekł do nich: Cóż to za rozmowy, które macie między i nogi. **41** Lecz gdy oni jeszcze nie wierzyli od radości, sobą idąc, a jesteście smutni? **18** A odpowiadając ale się dziwiali, rzekł im: Macie tu co jeść? **42** A oni mu jeden, któremu było imię Kleofas, rzekł mu: Tyś mu podali sztukę ryby pieczonej i plastr miodu. **43** A sam przychodniem w Jeruzalemie, a nie wiesz, co się on wziąwszy, jadł przed nimi. **44** I rzekł do nich: Teć są w niem w tych dniach stało? **19** I rzekł im: Cóż? A słowa, którym mówił do was, będąc jeszcze z wami, oni mu rzekli: O Jezusie Nazareńskim, który był mąż iż się musi wypełnić wszystko, co napisano w zakonie prorok, mocny w uczynku i w mowie przed Bogiem Mojżeszowym i w prorokach, i w psalmach o mnie. i wszystkim ludem; **20** A jako go wydali przedniejsi **45** Tedy im otworzył zmysł, żeby rozumieli Pisma. kapłani i przełożeni nasi, aby był skazany na śmierć; i **46** I rzekł im: Takci napisano, i tak musiał Chrystus ukrzyżował go. **21** A myśmy się spodziewali, iż on cierpieć, i trzeciego dnia zmartwychwstać; **47** I aby miał odkupić Izraela; ale teraz temu wszystkiemu była kazana w imieniu jego pokuta i odpuszczenie dziś jest trzeci dzień, jako się to stało. **22** Lecz i grzechów między wszystkimi narody, poczawszy od niewiasty niektóre z naszych przestraszyły nas, które Jeruzalemu. **48** A wy jesteście świadkami tego. **49** raniuczko były u grobu; **23** A nie znalazły ciała jego, A oto ja poszę na was obietnicę Ojca mego, a wy przyszły powiadając, iż widzenie Anielskie widziały, zostańcie w mieście Jeruzalemie, dokąd nie będziecie którzy powiadają, iż on żyje. **24** I chodzili niektórzy przyobleczeni mocą z wysokości. **50** I wywiódł je precz z naszych do grobu, i tak znalezli, jako i niewiasty aż do Betanii, a podniósłszy ręce swoje błogosławili powiadaly; ale samego nie widzieli. **25** Tedy on rzekł im. **51** I stało się, gdy im błogosławili, rozstał się z nimi, do nich: O głupi, a leniwego serca ku wierzeniu temu i był niesiony w góru do nieba. **52** A oni pokloniwszy wszystkiemu, co powiedzieli prorocy! **26** Azaż nie mu się, wrócili się do Jeruzalemu z radością wielką, musiał Chrystus tego cierpieć i wnijść do chwały **53** I byli zawsze w kościele, chwaląc i błogosławiąc swojej? **27** A poczawszy od Mojżesza i od wszystkich Boga. Amen.

proroków, wykładał im wszystkie one Pisma, które o nim napisane były. **28** I przybliżył się ku miasteczku, do którego szli, a on pokazywał, jakoby miał dalej iść. **29** Ale go oni przymusili, mówiąc: Zostań z nami, boć się ma ku wieczorowi, i już się dzień nachylił. I wszedł, aby został z nimi. **30** I stało się, gdy on siedział z nimi za stołem, wziąwszy chleb, błogosławili, a łamiąc podawał im. **31** I otworzyły się oczy ich, i poznali go; ale on zniknął z oczu ich. **32** I mówili między sobą: Izali serce nasze nie pałało w nas, gdy z nami w drodze mówił, i gdy nam Pisma otwierał? **33** A wstawszy oneże godziny, wrócili się do Jeruzalemu, i znaleźli zgromadzonych onych jedenaście, i tych, którzy z nimi byli, **34** Powiadających: Iż wstał Pan prawdziwie, i ukazał się Szymonowi. **35** A oni też powiedzieli, co się stało w drodze, i jako go poznali w łamaniu chleba. **36** A gdy oni to mówili, stanął sam Jezus w pośrodku

Jana

1 Na początku było Słowo, a ono Słowo było u Boga, a Bogiem było ono Słowo. **2** To było na początku u Boga. **3** Wszystkie rzeczy przez nie się stały, a bez niego nic się nie stało, co się stało. **4** W niem był żywot, a żywot był oną światością ludzką. **5** A ta światłość w ciemnościach świeci, ale ciemności jej nie ogarnęły. **6** Był człowiek posłany od Boga, któremu imię było Jan. **7** Ten przyszedł na świadectwo, aby świadczył o tej światłości, aby przezeć wszyscy uwierzyli. **8** Nie byli oni ta światłość, ale przyszedł, aby świadczył o tej światłości. **9** Tenci był tą prawdziwą światością, która oświeca każdego człowieka, przychodzącego na świat. **10** Na świecie był, a świat przezeń uczyniony jest; ale go świat nie poznal. **11** Do swej własności przyszedł, ale go właśni jego nie przyjęli. **12** Lecz którykolwiek go przyjęli, dał im tę moc, aby się stali synami Bożymi, to jest tym, którzy wierzą w imię jego. **13** Którzy nie z krwi, ani z woli ciała, ani z woli męża, ale z Boga narodzeni są. **14** A to Słowo całe się stało, i mieszkało między nami, i widzieliśmy chwałę jego, chwałę jako jednorodzonego od Ojca, pełne łaski i prawdy. **15** Jan świadczył o nim, i wołał, mówiąc: Tenci był, o którymem powiadał: Który po mnie przyszedłszy, uprzedził mnie; bo pierwej był niż ja. **16** A z pełności jego myśmy wszyscy wzięli i laskę za łaskę. **17** Albowiem zakon przez Mojżesza jest dany, a łaska i prawda przez Jezusa Chrystusa stała się. **18** Boga nikt nigdy nie widział: on jednorodzony syn, który jest w łonie ojcowiskiem, ten nam opowiedział. **19** A toč jest świadectwo Janowe, gdy posłali Żydzi z Jerozalem kapłany i Lewity, aby go pytali: Ty ktoś jest? **20** I wyznał, a nie zaprzał, a wyznał, żem ja nie jest Chrystus. **21** I pytali go: Cóżesz tedy? Elijaszesz ty? A on rzekł: Nie jestem. A oni: Prorokiemeś ty? i odpowiedział: Nie jestem. **22** Rzekli mu tedy: Któżeś jest, żebyśmy odpowiedź dali tym, którzy nas posłali? Cóż wzdy powiadasz o sobie? **23** Rzekł: Jam jest głos wożącego na puszczy: Prostujcie drogę Pańską, jako powiedział Izajasz prorok. **24** A ci, którzy byli posłani, byli z Faryzeuszów. **25** I pytali go i rzekli mu: Czemuż tedy chrzczisz, jeźliżeś ty nie jest Chrystus, ani Elijasz, ani prorok? **26** Odpowiedział im Jan, mówiąc: Jać chrzczę wodą; ale w pośrodku was stoi, którego wy nie znacie. **27** Tenci jest, który po mnie przyszedłszy, uprzedził mnie, któremum ja nie jest godzien, żebym rozwiązał rzemyk obuwia jego. **28** To się stało w Betabarze za Jordanem, gdzie Jan chrzcił. **29** A nazajutrz ujrzał Jan Jezusa idącego do siebie, i rzekł: Oto Baranek Boży, który gładzi grzech świata. **30** Tenci jest, o którymem powiadał, że idzie za mną mąż, który mię uprzedził; bo pierwej był niż ja. **31** A jam go nie znał; ale aby był objawiony Izraelowi, dlatego ja przyszedł, chrzcząc wodą. **32** I świadczył Jan, mówiąc: Widziałem Ducha zstępującego jako gołębicę z nieba, i został na nim. **33** A jam go nie znał; ale który mię posłał chrzcić woda, ten mi rzekł: Na kogo byś ujrzał Ducha zstępującego i zostającego na nim, tenci jest, który chrzci Duchem Świętym. **34** A jam widział i świadczył, że ten jest Syn Boży. **35** Nazajutrz zasię stał Jan i dwaj z ucznów jego. **36** A ujrzał Jezusa chodzącego, rzekł: Oto Baranek Boży. **37** I słyszeli go oni dwaj uczniowie mówiącego, i szli za Jezusem. **38** A obróciwszy się Jezus i ujrzałszy je za sobą idące, rzekł do nich: Czego szukacie? A oni mu rzekli: Rabbi! (co się wykłada: Mistrzu), gdzie mieszkasz? **39** Rzekł im: Pójście, a oglądajcie. I szli i widzieli, gdzie mieszkał, a zostali przy nim onego dnia; bo było około dziesiątej godziny. **40** A był Andrzej, brat Szymona Piotra, jeden z onych dwóch, którzy to słyszeli od Jana, i szli byli za nim. **41** Ten najpierw znalazł Szymona, brata swego własnego, i rzekł mu: Znaleźliśmy Mesjasza, co się wykłada Chrystus. **42** I przywiódł go do Jezusa. A wejrzawszy nań Jezus, rzekł: Tyś jest Szymon, syn Jonasza; ty będziesz nazwany Kiefas, co się wykłada Piotr. **43** A nazajutrz chciał Jezus wynieść do Galilei, i znalazł Filipa i rzekł mu: Pójdź za mną. **44** A Filip był z Betsaidy, z miasta Andrzejowego i Piotrowego. **45** Filip znalazł Natanaela i rzekł mu: Znaleźliśmy onego, o którym pisał Mojżesz w zakonie i prorocy, Jezusa, syna Józefowego, z Nazaretu. **46** I rzekł mu Natanael: Możesz z Nazaretem być co dobrego? Rzekł mu Filip: Pójdź, a oglądaj! **47** Ujrzałszy tedy Jezus Natanaela idącego do siebie, rzekł o nim: Oto prawdziwie Izraelczyk, w którym nie masz zdrady. **48** Rzekł mu Natanael: Skądże mię znasz? Odpowiedział Jezus i rzekł mu: Pierwej niż cię Filip zawałał, gdyś był pod figowem drzewem, widziałem cię. **49** Odpowiedział Natanael i rzekł mu: Mistrzu! tyś jest on Syn Boży, tyś jest on król Izraelski. **50** Odpowiedział Jezus i rzekł

mu: Iżem ci powiedział: Widziałem cię pod figowem drzewem, wierzysz; większe rzeczy nad te ujrzyś. **51** Pismu i słwu, które wyrzekł Jezus. **23** A gdy był I rzekł mu: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Od tego czasu ujrzycie niebo otworzone i Anioły Boże wstępujące i zstępujące na Syna człowieczego.

2 A dnia trzeciego było wesele w Kanie Galilejskiej, i była tam matka Jezusowa. **2** Wezwany też był i Jezus i uczniowie jego na ono wesele. **3** A gdy

nie stało wina, rzekła matka Jezusowa do niego: Wina nie mają. **4** Rzekł jej Jezus: Co ja mam z tobą, niewiasto? jeszczeć nie przyszła godzina moja. **5**

Rzekła matka jego sługom: Cokolwiek wam rzecze, uczyćcie. **6** I było tam sześć stagwi kamiennych, postawionych według oczyszczenia żydowskiego, biorących w sieć każda dwie albo trzy wiadra. **7** Rzekł im Jezus: Napełnijcie te stagwie wodą; i napełnili je aż do wierzchu. **8** Tedy im rzekł: Czerpajcie teraz, a donieście przełożonemu wesela. I donieśli. **9** A gdy skosztował przełożony wesela onej wody, która się stała winem, (a nie wiedział, skąd by było; lecz słudzy wiedzieli, którzy wodę czerpali), zawała on przełożony oblubieńca; **10** I rzekł mu: Każdy człowiek pierwej daje wino dobre, a gdy sobie podpija, tedy podlejsze; a tyś dobre wino zachował aż do tego czasu. **11** Tencji początek cudów uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej, a objawił chwałę swojej; i uwierzyli weń uczniowie jego. **12** Potem zstąpił do Kapernaum, on i matka jego i bracia jego i uczniowie jego, i zamieszkali tam niewiele dni; **13** Albowiem była blisko wielkanoc żydowska; i wstąpił Jezus do Jeruzalem.

14 I znalazł w kościele siedzące te, co sprzedawali woły i owce i gołębie, i te, co pieniędzmi handlowali.

15 A uczyniwszy bicz z powrozków, wszystkie wygnal z kościoła, i owce i woły: a tych, co pieniędzmi handlowali, pieniądze rozsypał i stoły poprzewracał;

16 A tym, co gołębie sprzedawali, rzekł: Wynieście to stąd, a nie czyrćie domu Ojca mego domem kupieckim. **17** I wspomnieli sobie uczniowie jego, i napisano: Gorliwość domu twoego zżarła mię. **18** Tedy odpowiedzieli Żydowie i rzekli mu: Cóż nam za znak pokażesz, iż to czynisz? **19** Odpowiedział Jezus i rzekł im: Rozwalcie ten kościół, a we trzech dniach wystawię go. **20** Rzekli tedy Żydowie: Czterdzieści i sześć lat budowano ten kościół, a ty go we trzech dniach wystawisz? **21** Ale on mówił o kościele ciała swego. **22** Przetoż, gdy zmartwychwstał, wspomnieli

uczniowie jego, iż im to był powiedział; i uwierzyli w Jeruzalemie na wielkanoc w święto, wiele ich uwierzyło w imię jego, widząc cuda jego, które czynił.

24 Ale Jezus nie zwierał im samego siebie, przeto iż on znał wszystkie, **25** A iż nie potrzebował, aby mu kto świadectwo wydawał o człowieku; albowiem on wiedział, co było w człowieku.

3 A był niektryj człowiek z Faryzeuszów, imieniem Nikodem, księążę żydowski. **2** Ten przyszedł do

Jezusa w nocy i rzekł mu: Mistrzu! wiemy, żeś przyszedł od Boga nauczycielem; bo nikt tych cudów czynić nie może, które ty czynisz, jeżeli Bóg z nim nie był. **3** Odpowiedział Jezus i rzekł mu: Zaprawdę, zaprawdę powiadam ci: Jeżeli się kto nie narodzi znowu, nie może widzieć królestwa Bożego. **4** Rzekł do niego Nikodem: Jakoż się może człowiek narodzić, będąc stary? izali powtóre może wnijść w żywot matki swojej i narodzić się? **5** Odpowiedział Jezus: Zaprawdę, zaprawdę powiadam ci: Jeżeli się kto nie narodził z wody i z Ducha, nie może wnijść do królestwa Bożego. **6** Co się narodziło z ciała, ciało jest, a co się narodziło z Ducha, duch jest. **7** Nie dziwuj się, żem ci powiedział: Musicie się znowu narodzić. **8** Wiatr, gdzie chce, wieje i głos jego słyszysz, ale nie wiesz, skąd przychodzi i dokąd idzie; także jest każdy, który się narodził z Ducha. **9** Odpowiedział Nikodem i rzekł mu: Jakoż to być może? **10** Odpowiedział Jezus i rzekł mu: Tyś jest nauczycielem w Izraelu, a tego nie wiesz? **11** Zaprawdę, zaprawdę powiadam ci, iż co

wiemy, mówimy, a cośmy widzieli, świadczymy: ale świadectwa naszego nie przyjmujecie. **12** Jeżeliż gdym wam ziemskie rzeczy powiadał, a nie wierzycie, jakoż, będąeli was powiadał niebieskie, uwierzycie? **13** A nikt nie wstąpił do nieba, tylko ten, który zstąpił z nieba, Syn człowieczy, który jest w niebie. **14** A jako Mojżesz węźa na puszczy wywyższył, tak musi być wywyższony Syn człowieczy. **15** Aby każdy, kto weń wierzy, nie zginał, ale miał żywot wieczny. (aiōnios g166)

16 Albowiem tak Bóg umiłował świat, że Syna swego jednorodzonego dał, aby każdy, kto weń wierzy, nie zginał, ale miał żywot wieczny. (aiōnios g166) **17** Boć nie posłał Bóg Syna swego na świat, aby sądził świat, ale aby świat był zbawiony przezeń. **18** Kto wierzy weń, nie będzie osądzony; ale kto nie wierzy, już jest

osądzony, iż nie uwierzył w imię jednorodzonego Syna godziny. 7 I przyszła niewiasta z Samaryi czerpać Bożego. 19 A ten jest sąd, że światłość przyszła wodę, której rzekł Jezus: Daj mi pić! 8 (Bo uczniowie na świat, lecz ludzie bardziej umiłowali ciemność niż jego odeszli byli do miasta, aby nakupili żywności.) światłość; bo były złe uczynki ich. 20 Każdy bowiem, 9 Rzekła mu tedy ona niewiasta Samarytańska: kto źle czyni, nienawidzi światłości i nie idzie na Jakoż ty będąc Żydem, żądasz ode mnie napoju, od światłości, aby nie były zganiione uczynki jego. 21 niewiasty Samarytanki? (gdyz Żydowie nie obcują Lecz kto czyni prawdę, przychodzi do światłości, aby z Samarytany.) 10 Odpowiedział Jezus i rzekł jej: były jawne uczynki jego, iż w Bogu są zganiione. 22 Gdybyś wiedziała ten dar Boży, i kto jest ten, co ci Potem przyszedł Jezus i uczniowie jego do Judzkiej mówi: Daj mi pić, ty byś go prosiła, a dałby ci wodę ziemi, i tam przemieszkiwał z nimi i chrzcili. 23 Chrzcili żywą. 11 I rzekła mu niewiasta: Panie! nie masz też i Jan w Enon, blisko Salim; bo tam było wiele wód, i czem naczerać, a studnia jest głęboka, skądże a ludzie przychodzili i chrzcieli się. 24 Bo jeszcze Jan tedy masz tą wodę żywą? 12 Izaśe ty jest większy nie był podany do więzienia. 25 Wszczęła się tedy niżeli ojciec nasz Jakób, który nam dał tę studnię, gadka między uczniami Janowymi i między Żydami i sam z niej pił, i synowie jego, i dobytek jego? 13 o oczyszczaniu. 26 I przyszli do Jana i rzekli mu: Odpowiedział Jezus i rzekł jej: Każdy, kto pije tę Mistrzu! ten, który był z tobą za Jordanem, któremuś ty dał świadectwo, ten oto chrzci, a wszyscy idą do niego. 27 Odpowiedział Jan i rzekł: Nie może nic wziąć człowiek, jeżeli mu nie było dane z nieba. 28 Wody wyskakujące ku żywotowi wiecznemu. (aiōn Wy sami jesteście mi świadkami, żem powiedział: Nie g165, aiōnios g166) 15 Rzekła do niego niewiasta: Panie! jestem ja Chrystus, ale żem posłany przed nim. 29 daj mi tej wody, abym nie pragnęła, ani tu czerpać Kto ma oblubienicę, ten jest oblubieniec, a przyjaciel chodziła. 16 Rzekł jej Jezus: Idź, zwołaj męża swego, oblubieńca, który stoi, a słucha go, weseli się weselem a przyjdź tu. 17 Odpowiedziała niewiasta i rzekła: dla głosu oblubieńcowego; przetoż to wesele moje Nie mam męża. Rzekł jej Jezus: Dobrież rzekła: Nie wypełnione jest. 30 On musi rość, a mnie musi mam męża. 18 Albowiem pięciu mężów miała, a ubywać. 31 Kto z góry przyszedł, nade wszystkie jest; teraz ten, którego masz, nie jest mężem twoim; toś kto z ziemi jest, ziemski jest i ziemskie rzeczy mówi; prawdę powiedziała. 19 Rzekła mu niewiasta: Panie! ten, który z nieba przyszedł, nade wszystkie jest. 32 A widzę, żeś ty jest prorok. 20 Ojcowie nasi na tej górze co widział i słyszał, to świadczy, ale świadectwa jego chwalili Boga, a wy powiadacie, że w Jerozalemie żaden nie przyjmuje. 33 Kto przyjmuje świadectwo jest miejsce, kiedy przyzwoita chwalić. 21 Rzekł jej jego, ten zapieczętował, że Bóg jest prawdziwy. 34 Jezus: Niewiastol! wierz mi, iż idzie godzina, gdy ani Albowiem ten, którego Bóg послał, słowo Boże mówi; na tej górze, ani w Jerozalemie nie będziecie chwaliли boć mu nie pod miarą daje Bóg Ducha. 35 Ojciec Ojca. 22 Wy chwalicie, co nie wiecie; a my chwalimy, miluje Syna, i wszystko dał w ręce jego. 36 Kto wierzy w Syna, ma żywot wieczny; ale kto nie wierzy Synowi, nie ogląda żywota, lecz gniew Boży zostaje nad nim. (aiōnios g166)

4 A gdy poznal Pan, iż usłyszel Faryzeuszowie, że Jezus więcej uczniów czynił i chrzcił niżeli Jan, 2 (Chociaż sam Jezus nie chrzcił, ale uczniowie jego), 3 Opuścił Judzką ziemię i odszedł zasię do Galilei. 4 A musiał iść przez Samaryję. 5 I przyszedł do miasta Samaryi, które zowią Sychar, blisko folwarku, który był dał Jakób Józefowi, synowi swemu. 6 I była tam studnia Jakóbowa; przetoż będąc Jezus na drodze spracowany, siedział tak na studni; a było około szóstej

29 Pójźcie, oglądajcie człowieka, który mi powiedział Tedy ich pytał o godzinę, w którą by się lepiej miało; i wszystko, comkolwiek czyniła, nie tenci jest Chrystus? rzekli mu, że wzoraj o siódmej godzinie opuściła go 30 A przetoż wyszli z miasta i przyszli do niego. 31 A gorączka. 53 Poznał tedy ojciec, iż to ona godzina tymczasem prosili go uczniowie, mówiąc: Mistrzu! była, której mu był rzekł Jezus: Iż syn twój żyje. I jedz. 32 A on im rzekł: Mamci ja pokarm ku jedzeniu, uwierzył sam i wszystek dom jego. 54 Tenci zasię o którym wy nie wiecie. 33 Mówili tedy uczniowie wtóry cud uczynił Jezus, przyszedłszy z Judzkiej między sobą: Alboć mu kto przyniósł jeść? 34 Rzekł ziemi do Galilei.

im Jezus: Mójci jest pokarm, abym czynił wolę tego, który mię posłał, a dokonał sprawy jego. 35 I zaż wy nie mówicie, że jeszcze są cztery miesiące, a żniwo przyjdzie? Otoż powiadam wam: Podnieście oczy wasze, a przypatrzcie się krainom, żeć już biale są ku żniwu. 36 A kto żnie, bierze zapłatę, i zbiera owoc do żywota wiecznego, aby i ten, który sieje, radował się wespół, i ten, który żnie. (aiōnios g166) 37 Albowiem w tem prawdziwe jest ono przysłowie: Że inszy jest, który sieje, a inszy, który żnie. 38 Jam was posłał, żąc to, około czegoś wy nie pracowali; insi pracowali, a wyście weszli w pracę ich. 39 Tedy z miasta onego wiele Samarytanów uwierzyło weń dla powieści onej niewiasty, która świadczyła: Że mi wszystko powiedział, comkolwiek czyniła. 40 Gdy tedy przyszli do niego Samarytanie, prosili go, aby u nich został; i został tam przez dwa dni. 41 I daleko więcej ich uwierzyło dla słowa jego. 42 A onej niewieście mówili: Iż już nie dla twojej powieści wierzymy; albowiemyśmy sami słyszeli i wiemy, że ten jest prawdziwie zbawiciel świata, Chrystus. 43 A po dwóch dniach przyszedł stamtąd i szedł do Galilei. 44 Albowiem sam Jezus świadectwo wydał, iż prorok w ojczyźnie swojej nie jest we czci. 45 A gdy przyszedł do Galilei, przyjęli go Galilejczycy, widząc wszystko, co czynił w Jerozalemie w święto; bo i oni byli przyszli na święto. 46 Tedy zasię przyszedł Jezus do Kany Galilejskiej, gdzie był uczynił z wody wino. A był некоторy dworzanin królewski w Kapernaum, którego syn chorował. 47 Ten usłyszałszy, iż Jezus przyszedł z Judzkiej ziemi do Galilei, szedł do niego i prosił go, aby zstąpił, a uzdrowił syna jego; bo poczynał umierać. 48 I rzekł do niego Jezus: Jeżeli nie ujrzyce znamion i cudów, nie uwierzycie. 49 Rzekł mu on królewski dworzanin: Panie! zstąp pierwnej niż umrze dziecię moje. 50 Rzekł mu Jezus: Idź, syn twój żyje. I uwierzył on człowiek mowie, którą mu powiedział Jezus, i poszedł. 51 A gdy już szedł, zabieżeli mu ludzi jego i oznajmili, mówiąc: Dziecię twoje żyje. 52

5 Było potem święto żydowskie, i wstąpił Jezus do Jerozalemu. 2 A była w Jerozalemie przy owczej bramie sadzawka, którą zowią po żydowsku Betesda, mająca pięć ganków. 3 W tych leżało mnóstwo wielkie niedołężnych, ślepych, chromy, wyschlzych, którzy czekali poruszenia wody. 4 Albowiem Anioł czasu pewnego zstępował w sadzawkę i poruszał wodę; a tak, kto pierwszy wstąpił po wzruszeniu wody, stawał się zdrowym, jakobykolwiek chorobą, zdjęty był. 5 A był tam niektóry człowiek trzydzięci i ósm lat chorobą złożony. 6 Tego gdy Jezus ujrzał leżącego, a poznałszy, że już przez długi czas chorował, rzekł mu: Chcesz być zdrow? 7 Odpowiedział mu on chory: Panie! nie ma człowieka, który by mię, gdy bywa poruszona woda, wrzucił do sadzawki; ale gdy ja idę, inszy przede mną wstępuje. 8 Rzekł mu Jezus: Wstań, weźmij łóże twoje, a chodź. 9 A zarazem stał się zdrowym on człowiek, i wziął łóże swoje, i chodził. A był sabat onego dnia. 10 Tedy rzekli Żydowie onemu uzdrawionemu: Sabat jest, nie godzi ci się łóża nosić. 11 Odpowiedział im: Ten, który mię uzdrowił, tenże mi rzekł: Weźmij łóże twoje, a chodź. 12 I pytali go: Któryż jest ten człowiek, co ci powiedział: Weźmij łóże twoje, a chodź? 13 A on uzdrawiony nie wiedział, kto by był; albowiem był Jezus ustąpił, ponieważ wiele ludu było na onem miejscu. 14 Potem go Jezus znalazł w kościele i rzekł mu: Otoś się stał zdrowym, nie grzesz więcej, aby co gorszego na cię nie przyszło. 15 A odszedłszy on człowiek, powiedział Żydom, iż to był Jezus, który go uzdrowił. 16 A przetoż Żydowie prześladowali Jezusa i szukali, jakoby go zabili, że to uczynił w sabat. 17 A Jezus im odpowiedział: Ojciec mój aż dotąd pracuje, i ja pracuję; 18 Dlatego tedy tem więcej szukali Żydowie, jakoby go zabili, nie tylko, iż gwałcił sabat, ale że i Ojca swego powiadał być Bogiem, czyniąc się równym Bogu. 19 Odpowiedział tedy Jezus i rzekł im: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam, nie może Syn sam od siebie nic czynić, jedno

co widzi, że Ojciec czyni; albowiem cokolwiek on czyni, to także i Syn czyni. **20** Boż Ojciec miluje Syna i ukazuje mu wszystko, co sam czyni, i większe mu nad te sprawy pokaże, abyście się wy dziwowali. **21** Aby was poświadczycie, abyście się wy dziwili, co ukazuję was, co sam czyni, i większe mu nad te sprawy pokaże, abyście się wy dziwowali. **22** Bo Ojciec nikogo nie sądzi, lecz wszyscy sądzą Synowi, **23** Aby wszyscy czcili Syna, tak jako czczą Ojca; kto nie czci Syna, nie czci i Ojca, który go послał. **24** Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Kto słowa mego słucha i wierzy onemu, który mię послał, ma żywot wieczny i nie przyjdzie na sąd, ale przeszedł z śmierci do żywota. **(aiōnios g166)** **25** Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Że idzie godzina i teraz jest, gdy umarli usłyszą głos Syna Bożego, a którzy usłyszą, żyć będą. **26** Albowiem jako Ojciec ma żywot sam w sobie, tak dał i Synowi, aby miał żywot w samym sobie. **27** I dał mu moc i sąd czynić; bo jest Synem człowieczym. **28** Nie dziwujecie się temu; boć przyjdzie godzina, w której wszyscy, co są w grobach, usłyszą głos jego; **29** I pójdą ci, którzy dobrze czynili, na powstanie żywota; ale ci, którzy źle czynili, na powstanie sądu. **30** Nie mogę ja sam od siebie nic czynić; jako słyszę, tak sądę, a sąd mój jest sprawiedliwy; bo nie szukam woli mojej, ale woli tego, który mię послał, Ojca. **31** Jeżeliżecja sam o sobie świadczę, świadectwo moje nie jest prawdziwe. **32** Inny jest, co o mnie świadczy, i wiem, że prawdziwe jest świadectwo, które wydaje o mnie. **33** Wyście słali do Jana, a on dał świadectwo prawdziwe. **34** Ale ja nie od człowieka świadectwo biorę, ale to mówię, abyście wy byli zbawieni. **35** Onci był świecą gorejącą i świecącą, a wyście się chcieli do czasu poradować w światłości jego. **36** Ale ja mam świadectwo większe niż Janowe; albowiem sprawy, które mi dał Ojciec, abym je wykonał, te same sprawy, które ja czynię, świadczą o mnie, iż mię Ojciec послał. **37** A Ojciec, który mię послał, onże świadczył o mnie, któregoświe wy głosu nigdy nie słyszeli, aniście osoby jego widzieli; **38** I słowa jego nie macie w sobie mieszkającego; albowiem, którego on послał, temu nie wierzycie. **39** Badajcie się Pism; boć się was zda, że w nich żywot wieczny macie, a one są, które świadectwo wydawają o mnie. **(aiōnios g166)** **40** A wzdy do mnie przyjść nie chcecie, abyście żywot mieli. **41** Chwały od ludzi nie przyjmuję. **42** Alem was poznal, że miłości Bożej nie macie w sobie. **43** Jam przyszedł

w imieniu Ojca mego, a nie przyjmujecie mnie: jeżeliżby przyszedł inny w imieniu swojem, onego przyjmicie. **44** Jakoż wy możecie wierzyć, chwałę jedni od drugich przyjmując, ponieważ chwały, która jest od samego Boga, nie szukacie? **45** Nie mniemajcie, abym ja was miał oskarżać przed Ojcem; jestci, który skarży na was, Mojżesz, w którym wy nadzieję macie. **46** Bo gdybyście wierzyli Mojżeszowi, wierzylibyście i mnie; gdyż on o mnie pisał. **47** Ale ponieważ pismom jego nie wierzycie, i jakoż słowem moim uwierzycie?

6 Potem odszedł Jezus za morze Galilejskie, które jest Tyberiadzkie; z I szedł za nim lud wielki, iż widzieli cuda jego, które czynił nad chorymi. **3** I wszedł Jezus na góru, i siedział tam z uczniami swoimi; **4** A była blisko wielkanoc, święto żydowskie. **5** Tedy podniósł Jezus oczy i ujrzałszy, iż wielki lud idzie do niego, rzekł do Filipa: Skąd kupimy chleba, aby ci jedli? **6** (Ale to mówił, kusząc go; bo on wiedział, co miał czynić.) **7** Odpowiedział mu Filip: Za dwieście groszy chleba nie dosyć im będzie, choćby każdy z nich mało co wziął. **8** Rzekł mu jeden z uczniów jego, Andrzej, brat Szymona Piotra: **9** Jest tu jedno pacholę, co ma pięcioro chleba jęczmiennego i dwie rybki; ale cóż to jest na tak wielu? **10** Tedy rzekł Jezus: Każcie ludowi usiąść. A było trawy dość na onemże miejscu, i usiadło mężów w liczbie około pięciu tysięcy. **11** Wziął tedy Jezus one chleby, a podziękowawszy rozdał uczniom, a uczniowie siedzącym; także i z onych rybek, ile jedno chcieli. **12** A gdy byli nasyceni, rzekł uczniom swoim: Zbierzcie te ułomki, które zbywają, żeby nic nie zginęło. **13** I zebrali i napełnili dwanaście koszów ułomków z onego pięciorga chleba jęczmiennego, które zbywały tym, co jedli. **14** A oni ludzie, ujrzałszy cud, który uczynił Jezus, mówili: Tencj jest zaprawdę on prorok, który miał przyjść na świat. **15** Tedy Jezus poznawszy, iż mieli przyjść i porwać go, aby go uczynili królem, uszedł zasię sam tylko na góru. **16** A gdy był wieczór, zstąpili uczniowie jego do morza. **17** A wstępawszy w łódź, jechali za morze do Kapernaum, a już było ciemno, a Jezus nie przyszedł był do nich. **18** A morze, gdy powstał wielki wiatr, burzyć się poczynało. **19** Gdy tedy odpłynęli jakoby na dwadzieścia i pięć lub trzydzieści stajan, ujrzał Jezusa chodzącego po morzu, przybliżającego się ku łodzi, i ulegli się. **20** A on im rzekł: Jamci jest, nie bojcie się. **21** I wzęli go ochotnie do łodzi, a

zarazem łódź przypłynęła do ziemi, do której jechali. nieba zstąpił. 42 I mówili: Izaż ten nie jest Jezus, 22 Nazajutrz lud, który był za morzem, widząc, że syn Józefa, którego my ojca i matkę znamy; jakoż tam nie było drugiej łodzi, tylko ona jedna, w którą teraz tedy ten powiada: Żem z nieba zstąpił? 43 byli wstępili uczniowie jego, a iż Jezus nie wszedł Tedy odpowiedział Jezus i rzekł im: Nie szemrzyjcie był w łódź z uczniami swoimi, ale sami uczniowie między sobą. 44 Żaden do mnie przyjść nie może, jego ujechali; 23 (Przyszły też były drugie łodzie z jeźli go Ojciec mój, który mię posłał, nie pociagnie; Tyberjady, blisko do onego miejsca, gdzie jedli chleb, a ja go wzbudzę w ostateczny dzień. 45 Napisano gdy był Pan dzięki uczynił.) 24 To gdy obaczył lud, iż w prorokach: I będą wszyscy wyuczeni od Boga; tam nie było Jezusa, ani uczniów jego, wstępili i oni przetoż każdy, kto słyszał od Ojca, a nauczył się, w łodzi i przeprowadli się do Kapernaum, szukając przychodzi do mnie. 46 Nie iżby kto widział Ojca, Jezusa; 25 A znalazłeś go za morzem, rzekli mu: oprócz tego, który jest od Boga; ten widział Ojca. Mistrzu! kiedyś tu przybył? 26 Odpowiedział im 47 Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Kto w miej Jezus i rzekł: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: wierzy, ma żywot wieczny. (aiōnios g166) 48 Jam jest Szukacie mię nie przeto, iżeście widzieli cuda, ale on chleb żywota. 49 Ojcowie wasi jedli mannę na iżeście jedli chleb, i byliście nasyceni. 50 Ten jest on chleb, który z nieba nie pokarm, który ginie, ale pokarm, który trwa ku zstępuje; jeźliby go ktojadł, nie umrze. 51 Jamci jest żywotowi wiecznemu, który wam da Syn człowiek; albowiem tego zapieczętował Bóg Ojciec. (aiōnios g166) 52 Wadzili się tedy Żydowie między sobą, 28 Rzekli tedy do niego: Cóż będziemy czynili, abyśmy sprawowali sprawy Boże? 29 Odpowiedział Jezus i rzekł im: Toć jest sprawa Boża, abyście wierzyli w tego, którego on posłał. 30 Rzekli mu tedy: Cóż jedzeniu? 53 I rzekł im Jezus: Zaprawdę, zaprawdę wżdy ty za znak czynisz, abyśmy widzieli i wierzyli mówiąc: Jakoż ten może nam dać ciało swoje ku tobie? Cóż czynisz? 31 Ojcowie nasi jedli mannę na puszczy, jako jest napisano: Chleb z nieba dał im ku jedzeniu. 32 Rzekł im tedy Jezus: Zaprawdę, wieczny, a ja go wzbudzę w on ostateczny dzień. zaprawdę powiadam wam: Nie Mojżesz wam dał (aiōnios g166) 55 Albowiem ciało moje prawdziwie jest chleb z nieba, ale Ojciec mój daje wam chleb on pokarm, a krew moja prawdziwie jest napój. 56 Kto je prawdziwy z nieba. 33 Albowiem chleb Boży ten ciało moje i pije krew moją, we mnie mieszka, a ja w jest, który zstępuje z nieba i żywot daje światu. 34 nim. 57 Jako mię posłał żyjący Ojciec, i ja żyję przez Tedy mu rzekli: Paniel daj nam zawsze tego chleba. Ojca; tak kto mnie pozywa, i on żyć będzie przez 35 I rzekł im Jezus: Jamci jest on chleb żywota; mię. 58 Tenci jest chleb on, który z nieba zstąpił, kto do mnie przychodzi, łaknąć nie będzie, a kto nie jako ojcowie wasi jedli mannę, a pomarli; kto wierzy w mię, nigdy pragnąć nie będzie. 36 Alem je ten chleb, żyć będzie na wieki. (aiōn g165) 59 To wam powiedział: Owszem, widzieliście mię, a nie mówił w bóżnicy, ucząc w Kapernaum. 60 Wiele ich wierzyście. 37 Wszystko, co mi daje Ojciec, do mnie tedy z uczniów jego słysząc to, mówili: Twardać to przyjdzie, a tego, co do mnie przyjdzie, nie wyrzucię jest mowa, który jej słuchać może? 61 Ale wiedząc precz. 38 Bom zstąpił z nieba, nie iżbym czynił wolę Jezus sam w sobie, iż o tem szemrali uczniowie jego, moję, ale wolę onego, który mię posłał. 39 A tać jest rzekł im: Toż was obraża? 62 Cóż, gdybyście ujrzelis wola onego, który mię posłał, Ojca, abym z tego Syna człowieckiego wstępującego, gdzie był pierwej? wszystkiego, co mi dał, nic nie stracił, ale abym to 63 Duchci jest, który ożywia, ciało nic nie pomaga; wzbudził w on ostateczny dzień. 40 A tać jest wola słowa, które ja wam mówię, duch są i żywot są. 64 Ale onego, który mię posłał, aby każdy, kto widzi Syna, a są niektórzy z was, co nie wierzą; albowiem wiedział wierzy weń, miał żywot wieczny; a ja go wzbudzę od początku Jezus, którzy byli, co nie wierzyli, i kto w on ostateczny dzień. (aiōnios g166) 41 I szemrali jest, co go miał wydać; 65 I mówił: Dlategości wam Żydowie o nim, iż rzekł: Jam jest on chleb, który z powiedział: Iż żaden nie może przyjść do mnie, jeźliby

mu nie było dane od Ojca mojego. **66** Od tego czasu wiele uczniów jego odeszło nazad, a więcej z nim nie chodzili. **67** Tedy rzekł Jezus do onych dwunastu: Izali i wy chcecie odejść? **68** I odpowiedział mu Szymon Piotr: Panie! do kogóż pójdzimy? Ty masz słowa żywota wiecznego; **69** A myśmy uwierzyli i poznali, żeś ty jest Chrystus, on Syn Boga żywego. **70** Odpowiedział im Jezus: Izalim ja nie dwunastu was obrał? a jeden z was jest dyjabel. **71** A to mówił o Judasz, synu Szymona, Iszkaryjocie; bo go ten wydać miał, będąc jednym z onych dwunastu.

7 A potem chodził Jezus po Galilei; bo się nie chciał bawić w ziemi Judzkiej, przeto że Żydowie szukali, aby go zabili. **2** I było blisko święto żydowskie kuczek. **3** Tedy rzekli do niego bracia jego: Odejdź stąd, a idź do Judzkiej ziemi, żeby uczniowie twoi widzieli sprawy twoje, które czynisz. **4** Albowiem żaden nic w skrytości nie czyni, kto chce być widziany; przeto ty, jeśli takie rzeczy czynisz, objaw się światu. **5** Bo i bracia jego nie wierzyli weń. **6** I rzekł im Jezus: Czas mój jeszcze nie przyszedł; ale czas wasz zawsze jest w pogotowiu. **7** Nie możecie was świat nienawidzieć, ale mnie nienawidzi; bo ja świadcę o nim, iż sprawy jego złe są. **8** Idźcież wy na to święto, jać jeszcze nie pójdę na to święto; bo mój czas jeszcze się nie wypełnił. **9** A to im powiedziawszy, został w Galilei. **10** A gdy poszli bracia jego, tedy i on szedł na święto, nie jawnie, ale jakoby potajemnie. **11** A Żydowie szukali go w święto i mówili: Gdzież on jest? **12** I było o nim wielkie szemranie między ludem; bo jedni mówili: Ze jest dobry; a drudzy mówili: Nie, ale zwodzi lud. **13** Wszakże o nim żaden jawnie nie mówił, dla bojaźni żydowskiej. **14** A gdy już było w pół święta, wstąpił Jezus do kościoła i uczył. **15** I dziwiali się Żydowie, mówiąc: Jakoż ten umie Pismo, gdyż się nie uczył? **16** Odpowiedział im Jezus i rzekł: Nauka moja nie jest ci moja, ale tego, który mię posłał. **17** Jeżeliby kto chciał czynić wolę jego, ten będzie umiał rozzeznać, jeżeli ta nauka jest z Boga, czyli ja sam od siebie mówię. **18** Ktoś z samego siebie mówi, chwały własnej szuka; ale kto szuka chwały tego, który go posłał, ten jest prawdziwy, a nie masz w nim niesprawiedliwości. **19** Izali wasz Mojżesz nie dał zakonu? a żaden z was nie przestrzega zakonu. Przeczże szukacie, abyście mię zabili? **20** Odpowiedział lud i rzekł: Dyjabelstwo masz; który cię szuka zabić? **21** Odpowiedział Jezus i rzekł im: Jedenem uczynek uczynił, a wszyscy się temu dziwujecie! **22** Wszak Mojżesz wydał wam obrzezkę, (nie izby była z Mojżesza, ale z ojców), a w sabat obrzezujeście człowieka. **23** Ponieważ człowiek przyjmuje obrzezkę w sabat, aby nie był zgwałcony zakon Mojżeszowy, przecz się na mię gniewacie, żem całego człowieka uzdrowił w sabat? **24** Nie sądziecie według widzenia, ale sprawiedliwy sąd sądzie. **25** Mówili tedy niektórzy z Jeruzalemczyków: Izali to nie jest ten, którego szukają zabić? **26** A oto jawnie mówi, a nic mu nie mówią. Izali prawdziwie poznali książeta, iż ten jest prawdziwie Chrystus? **27** Ale o tym wiemy, skąd jest: ale gdy Chrystus przyjdzie, nikt nie będzie wiedział, skąd by był. **28** Wołał tedy Jezus w kościele ucząc a mówiąc: I mnie znacie, i skądem jest, wiecie; a nie przyszedłem sam od siebie, ale jest prawdziwy, który mię posłał, którego wy nie znacie. **29** Lecz go ja znam; bom od niego jest, a on mię posłał. **30** I szukali, jakoby go pojmać; ale żaden nie ściągnął nań ręki; bo jeszcze nie przyszła godzina jego. **31** A wiele ich z ludu uwierzyli weń i mówili: Chrystus gdy przyjdzie, iżaz więcej cudów uczyni nad te, które ten uczynił? **32** A słyszeli Faryzeuszowie, iż to lud o nim szemrał; i posłali Faryzeuszowie i przedniejsi kapłani sługi, aby go pojmalci. **33** Rzekł im tedy Jezus: Jeszcze na mały czas jestem z wami; potem odejdę do tego, który mię posłał. **34** Szukać mię będziecie, ale nie znajdziecie; a gdzie ja będę, wy przyjście nie możecie. **35** Mówili tedy Żydowie między sobą: Dokądże ten pójdzie, że my go nie znajdziemy? czyle do rozproszonych poganów pójdzie i będzie uczył pogan? **36** Cóż to za mowa, którą wyrzekł: Szukać mię będziecie, ale nie znajdziecie, i gdzie ja będę, wy przyjść nie możecie? **37** A w on ostateczny dzień wielki święta onego stanął Jezus i wołał mówiąc: Jeżeli kto pragnie, niech do mnie przyjdzie, a pije. **38** Kto wierzy w mię, jako mówi Pismo, rzeki wody żywej poplyną z żywota jego. **39** (A to mówił o Duchu, którego wziąć mieli wierzący weń; albowiem jeszcze nie był dany Duch Święty, przeto że jeszcze Jezus nie był uwielbiony.) **40** Wiele ich tedy z owego ludu słysząc te słowa, mówili: Tenci jest prawdziwie on prorok. **41** A drudzy mówili: Ten jest Chrystus; ale niektórzy mówili: Azaż z Galilei przyjdzie Chrystus? **42** Azaż nie mówi Pismo, iż z nasienia Dawidowego i z Betlehemu miasteczka, gdzie był Dawid, przyjdzie

Chrystus? 43 A tak stało się rozerwanie dla niego świadectwo moje; bo wiem, skądem przyszedł i dokąd między ludem. 44 I chcieli go niektórzy z nich pojmać; idę; lecz wy nie wiecie, skądem przyszedł i dokąd idę. ale żaden nie ściągnął nań rąk swoich. 45 Przyszli tedy 15 Wy według ciała sądzicie; ale ja nikogo nie sądę. słudzy do przedniejszych kapłanów i do Faryzeuszów; 16 A choćbym i ja sądził, sąd mój jest prawdziwy; którzy im rzekli: Przeczeście go nie przywiedli? bom nie jest sam, ale ja i który mię posłał, Ojciec. 17 46 Odpowiedzieli oni słudzy: Nigdy tak nie mówił W zakonie waszym napisane jest: Iż dwojga ludzi człowiek jako ten człowiek. 47 I odpowiedzieli im świadectwo prawdziwe jest. 18 Jam jest, który sam Faryzeuszowie: Alboście i wy zwiedzeni? 48 Izali kto o sobie świadczy; świadczy o mnie i ten, który mię uwierzył weń z książąt albo z Faryzeuszów? 49 Tylko posłał, Ojciec. 19 Tedy mu rzekli: Gdzież jest ten twój ten gmin, który nie zna zakonu; przeklęci są. 50 I Ojciec? Odpowiedział Jezus: Ani mnie znacie, ani rzekli do nich Nikodem, który był przyszedł w nocy Ojca mego; byście mnie znali, i Ojca byście mego do niego, będąc jeden z nich: 51 Izali zakon nasz znali. 20 Te słowa mówił Jezus w skarbnicy, ucząc w sądzi człowieka, jeźliby pierwem nie słyszał od niego i kościele, a żaden go nie pojmał; bo jeszcze była nie nie poznalby, co czyni? 52 A oni mu odpowiedzieli i przyszła godzina jego. 21 Rzekli im tedy zasię Jezus: rzekli: Izaliś i ty Galilejczyk? Badajże się, a obacz, Ja idę, i będziecie mię szukać, a w grzechu waszym żać prorok z Galilei nie powstał. 53 I poszedł każdy pomrzecie; gdzie ja idę, wy przyjść nie możecie.

8 A Jezus poszedł na góre Oliwną. 2 Potem zasię raniuczkę przyszedł do kościoła, a lud wszystek zszedł się do niego; i siadłszy uczył je. 3 I przywiedli do niego nauczeni w Piśmie i Faryzeusze niewiąstę na cudzołówstwie zastaną, a postawiwszy ją w pośrodku, 4 Rzekli mu: Nauczycielu! tewiąstę zastano na samem uczynku cudzołówstwa; 5 A w zakonie nam Mojżesz przkazał takie kamionować; a ty co mówisz? 6 A to mówili kusząc go, aby go mogli oskarżyć. A Jezus schyliwszy się na dół, pisał palcem na ziemi. 7 A gdy się go nie przestawali pytać, podniósł się, rzekł do nich: Kto z was jest bez grzechu, niech na nią pierwszy kamieniem rzuci. 8 A zasię schyliwszy na dół, pisał na ziemi. 9 A gdy oni usłyszeli, będąc od sumienia przekonani, jeden za drugim wychodzili, poczawszy od starszych aż do ostatecznych, iż tylko sam Jezus został, a ona niewiąsta w pośrodku stojąca. 10 A podniósłszy się Jezus i żadnego nie widząc, tylko onę niewiąstę, rzekł jej: Niewiasto! gdzież są oni, co na cię skarzyli? Żaden cię nie potopił? 11 A ona niewiąsta rzekła: Żaden, Panie! A Jezus jej rzekł: Ani ja ciebie potępiam; idźże, a już więcej nie grzesz. 12 Zasię im rzekł Jezus, mówiąc: Jam jest światłość świata; kto mię naśladowuje, nie będzie chodził w ciemności, ale będzie miał światłość żywota. 13 I rzekli mu tedy Faryzeuszowie: Ty sam o sobie świadcysz, a świadectwo twoje nie jest prawdziwe. 14 Odpowiedział Jezus i rzekł im: Chociaż ja świadcę sam o sobie, jednak prawdziwe jest

22 Mówili tedy Żydowie: Alboż się sam zabije, że mówi: Gdzie ja idę, wy przyjść nie możecie? 23 I rzekł do nich: Wyście z niskości, a jam z wysokości; wyście z tego świata, a jam zasię nie jest z tego świata. 24 Przetomci wam powiedział, iż pomrzecie w grzechach waszych; bo jeźli nie wierzycie, żem ja jest, pomrzecie w grzechach waszych. 25 Tedy mu rzekli: KTóżeś ty jest? I rzekł im Jezus: To, co wam z początku powiadam. 26 Wieleć mam o was mówić i sądzić; ale ten, który mię posłał, jest prawdziwy, a ja, com od niego słyszał, to mówię na świecie. 27 Ale nie zrozumieli, że im o Ojcu mówił. 28 Przetoż im rzekł Jezus: Gdy wywyższycie Syna człowieczego, tedy poznacie, żem ja jest, a sam od siebie nic nie uczynię, ale jako mię nauczył Ojciec mój, tak mówię. 29 A ten, który mię posłał, ze mną jest; nie zostawił mię samego Ojciec; bo co mu się podoba, to ja zawsze czynię. 30 To gdy on mówił, wiele ich weń uwierzyło. 31 Tedy mówił Jezus do tych Żydów, co mu uwierzyli: Jeźli wy zostaniecie w słowie mojem, prawdziwie uczniami moimi będziecie; 32 Poznacie prawdę, a prawda was wyswobodzi. 33 I odpowiedzieli mu: Myśmy nasienie Abrahama, a nigdyśmy nie służyli nikomu; jakoż ty mówisz: Iż wolnymi będziecie. 34 Odpowiedział im Jezus: Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam, iż wszelki, kto czyni grzech, sluga jest grzechu. 35 A słuwać nie mieszka w domu na wieki, ale Syn mieszka na wieki. (aiōn g165) 36 A przetoż jeźli was Syn wyswobodzi, prawdziwie wolnymi będziecie. 37 Wiem, żeście

nasienie Abrahamowe; lecz szukacie, abyście mię zabiili, iż mowa moja nie ma u was miejsca. 38 Ja com jeszcze nie masz, a Abrahamaś widział? 39 Rzekli im widział u Ojca mego, powiadam, a wy też to, coście widzieli u ojca waszego, czynicie. 40 Odpowiedzieli Jezus: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Pierwszy raz widziałi u ojca waszego, czynicie. 41 Odpowiedzieli Jezus: Niż Abraham był, jam jest. 42 Porwali tedy kamienie, mu i rzekli: Ojciec nasz jest Abraham. Rzekli im Jezus: aby nań ciskali; lecz Jezus schronił się, i wyszedł z kościoła, przechodząc przez pośrodek ich, i tak uczynki Abrahamowe. 43 Ale teraz szukacie, byście uszedł.

mię zabili, człowieka tego, którym wam prawdę mówił, którym słyszał od Boga; tego Abraham nie czynił. 44 Wy czynicie uczynki ojca waszego. Rzekli mu tedy: My z nierządu nie jesteśmy spłodzeni, jednegoż Ojca mamy, Boga. 45 Tedy im rzekł Jezus: Być był Bóg Ojcem waszym, tedy byście mię miłowali, gdyżżem ja od Boga wyszedł i przyszedłem, anim sam od siebie przyszedł, ale mię on posłał. 46 Przeczeż tej powieści mojej nie pojmujecie? przeto, iż nie możecie słuchać mowy mojej. 47 Wyście z ojca dyjabla i pożądliwości ojca waszego czynić chcecie; onci był mężobójcą od początku i w prawdzie nie został, bo w nim prawdy nie masz: gdy mówi kłamstwo, z swego własnego mówi, iż jest kłamcą i ojcem kłamstwa. 48 A ja, że prawdę mówię, nie wierzycie mi. 49 Któź mię z was obwini z grzechu? Jeżeliż prawdę mówię, przeczeż wy mi nie wierzycie? 50 Ktoś z Boga jest, słów Bożych słucha; dlatego wy nie słuchacie, że z Boga nie jesteście. 51 Odpowiedzieli tedy Żydowie i rzekli mu: Izali my nie dobrze mówimy, żeś ty jest Samarytanin i dyjabelstwo masz? 52 Odpowiedział Jezus: Jać dyjabelstwa nie mam, ale czczę Ojca mego; a wyście mię nie uczcili. 53 Jać nie szukam chwały mojej; jest ten, który szuka i sądzi. 54 Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Jeżeli kto słowa moje zachowywać będzie, śmierci nie ogląda na wieki. (aiōn g165) 55 Tedy mu rzekli Żydowie: Teraźżeśmy poznali, że dyjabelstwo masz, Abraham umarł i prorocy, a ty powiadasz: Jeżeli kto słowa moje zachowywać będzie, śmierci nie skosztuje na wieki; (aiōn g165) 56 Izaś ty nie większy nad ojca naszego Abrahama, który umarł? i prorocy pomarli; kimże się ty wzdy czynisz? 57 Odpowiedział Jezus: Jeżeli się ja sam chwałę, chwała moja nic nie jest. Jestci Ojciec mój, który mię chwali, o którym wy powiadacie, że jest Bogiem waszym. 58 Lecz go nie znacie, a ja go znam; i jeżelibym rzekł, że go nie znam, byłbym podobnym wam, kłamcą; ale go znam i słowa jego zachowuję. 59 Abraham, ojciec wasz, z radością żądał, aby oglądał dzień mój, i oglądał i radował

się. 57 Tedy rzekli Żydowie do niego: Pięćdziesiąt lat widziałi u Ojca mego, powiadam, a wy też to, coście widzieli u ojca waszego, czynicie. 60 Odpowiedzieli Jezus: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Pierwszy raz widziałi u ojca waszego, czynicie. 61 Rzekli im: Mistrzu! który zgryzeszył, ten czyli rodzice jego, iż się ślepym narodził? 62 Odpowiedział Jezus: Ani ten zgryzeszył, ani rodzice jego; ale żeby się okazały sprawy Boże na nim. 63 Jać muszę sprawować sprawy onego, który mię posłał, pokąd dzień jest; przychodzi noc, gdy żaden nie będzie mógł nic sprawować. 64 Pókim jest na świecie, jestem światością świata. 65 To rzekłszy plunął na ziemię, a uczynił błoto z śliny i pomazał onem błotem oczy ślepego, 66 i rzek mu: Idź, umij się w sadzawce Syloe, co się wykłada posłany. Poszedł tedy i umył się, i przyszedł widząc. 67 A tak sąsiedzi i którzy go przedtem widywali ślepego, mówili: Izali nie ten jest, który siadał i żebrał? 68 Drudzy mówili: Iż ten jest; a drudzy, iż jest jemu podobny. Lecz on mówił, żem ja jest. 69 Tedy mu rzekli: Jakoż są otworzone oczy twoje? 70 A on odpowiedział i rzekł: Człowiek, którego zowią Jezusem, uczynił błoto i pomazał oczy moje, a rzekł mi: Idź do sadzawki Syloe, a umij się; a tak odszedłszy i umywszy się, przejrzałem. 71 Tedy mu rzekli: Gdzież on jest? Rzekł: Nie wiem. 72 Tedy przywiedli onego, który przedtem był ślepy, do Faryzeuszów. 73 A był sabat, gdy Jezus uczynił błoto i otworzył oczy jego. 74 Tedy go znowu pytali i Faryzeusowie, jako przejrzał? A on im rzekł: Włożył mi błota na oczy, i umyłem się i widzę. 75 Tedy niektórzy z Faryzeuszów rzekli: Człowiek ten nie jest z Boga; bo nie strzeże sabatu. Drudzy zasię mówili: Jakoż może człowiek grzeszny takowe cuda czynić? I było rozerwanie między nimi. 76 Rzekli tedy ślepemu po wtóre: Ty co mówisz o nim, ponieważ otworzył oczy twoje? A on rzekł: Prorok jest. 77 A nie wierzyli Żydowie o nim, żeby był ślepym, a że przejrzał, aż zawiązali rodziców onego, który przejrzał. 78 I pytali ich, mówiąc: Tenże jest syn wasz, o którym wy powiadacie, iż się ślepo narodził? jakoż wzdy teraz widzi? 79 Odpowiedzieli im rodzice jego i rzekli: Wiemy, żeż to jest syn nasz, i że się ślepo narodził;

21 Lecz jako teraz widzi, nie wiemy, albo kto otworzył wypuści owce swoje, idzie przed niemi, a owce idą za oczy jego, my nie wiemy; mać lata, pytajcież go, on nim; bo znają głos jego. 5 Ale za cudzym nie idą, sam o sobie powie. 22 Tak mówili rodzice jego, że się lecz uciekają od niego; bo nie znają głosu obcych. bali Żydów; albowiem już byli Żydowie postanowili, 6 Tę im przypowieść Jezus powiedział; lecz oni nie aby ktokolwiek by go Chrystusem wycznał, był zrozumieli tego, co im mówił. 7 Rzekł im tedy zasię bóżnicy wyłączony. 23 Przetoż rzekli rodzice jego: Mać Jezus: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam, iżem ja lata, pytajcież go. 24 Tedy zawałali powtore człowieka jest drzwiami owiec. 8 Wszyscy, ile ich przede mną onego, który był ślepy, i rzekli mu: Daj chwałę Bogu; przyszło, złodzieje są i zbójcy; ale ich nie słuchały myć wiemy, iż ten człowiek jest grzeszny. 25 A on owce. 9 Jamci jest drzwiami; jeżeli kto przez mnie odpowiedział i rzekł: Jeżeli grzeszny jest, nie wiem; wnijdzie, zbawiony będzie, a wnijdzie i wynijdzie, a to tylko wiem, iż będąc ślepym, teraz widzę. 26 I pastwisko znajdzie. 10 Złodziej nie przychodzi, jedno rzekli mu znowu: Cóż ci uczynił? Jakoż otworzył oczy żeby kradł, a zabijał i tracił; jam przyszedł, aby żywot twoje? 27 Odpowiedział im: Jużemci wam powiedział, miały, i obficie miały. 11 Jam jest on dobry pasterz; a nie słyszeliście; przecież jeszcze słyszeć chcecie? dobry pasterz duszę swoją kładzie za owce. 12 Lecz Izali i wy chcecie być uczniami jego? 28 Tedy mu najemnik i ten, który nie jest pasterzem, którego złorzeczyli i rzekli: Ty bądź uczniem jego; aleśmy my nie są owce własne, widząc wilka przychodzącego, uczniami Mojżeszowymi. 29 My wiemy, że Bóg do opuszcza owce i ucieka, a wilk porywa i rozprasza Mojżesza mówił; lecz ten, skąd by był, nie wiemy. 30 owce. 13 A najemnik ucieka, iż jest najemnik i nie Odpowiedział on człowiek i rzekł im: Toż zaprawdę ma pieczy o owcach. 14 Jam jest on pasterz dobry i rzecz dziwna, że wy nie wiecie, skąd jest, a otworzył znam moje, a moje mię też znają. 15 Jako mię zna oczy moje. 31 A wiemy, iż Bóg grzeszników nie Ojciec i ja znam Ojca, i duszę moją kładę za owce. wysłuchiwa; ale jeżeliby kto chwałca Bożym był i 16 A mam i drugie owce, które nie są z tej owczarni, i wolę jego czynił, tego wysłuchiwa. 32 Od wieku nie teć muszę przywieść; i głosu mego słuchać będą, a słyszano, aby kto otworzył oczy ślepo narodzonego. będzie jedna owczarnia i jeden pasterz. 17 Dlatego (aiōn g165) 33 Być ten nie był od Boga, nie mógłby mię miłość Ojciec, iż ja kładę duszę moją, abym ja nic uczynić. 34 Odpowiedzieli i rzekli mu: Ty się zasię wziął. 18 Żaden jej nie bierze ode mnie, ale ja wszyscy w grzechach narodził, a ty nas uczysz? kładę ją sam od siebie; mam moc położyć ją i mam i wygnali go precz. 35 A usłyszał Jezus, iż go moc zasię wziąć ją. Toż rozkazanie wziąłem od Ojca precz wygnali i znalazły go, rzekli mu: Wierzyszże megoo. 19 Tedy się stało znowu rozerwanie między ty w Syna Bożego? 36 A on odpowiedział i rzekł: A Żydami dla tych słów. 20 I mówiło ich wiele z nich: który jest, Panie! abym weń wierzył? 37 I rzekł mu Dyjabelstwo ma i szaleje; czemuż go słuchacie? 21 Jezus: I widziałeś go, i który mówi z tobą, onci jest. Drudzy mówili: Te słowa nie są dyjabelstwo mającego; 38 A on rzekł: Wierzę Panie! i poklonił mu się. 39 izali dyjabel może ślepych oczy otwierać? 22 A było i rzekli mu Jezus: Na sądemci ja przyszedł na ten w Jerozalemie poświęcanie kościoła, a zima była. świat, aby ci, którzy nie widzą, widzieli, a ci, którzy 23 I przechadzał się Jezus w kościele, w przysionku widzą, aby ślepiymi byli. 40 I usłyszeli to niektórzy z Salomonowym. 24 Tedy go obstąpili Żydowie i rzekli Faryzeuszów, którzy byli z nim, i rzekli mu: Izali i my mu: Dokądże dusze nasze na rzeczy trzymasz? Ślepymi jesteśmy? 41 Rzekł im Jezus: Byście byli Jeżeliś ty jest Chrystus, powiedz nam jawnie. 25 Ślepyimi, nie mielibyście grzechu; lecz teraz mówicie, iż widzimy, przetoż grzech wasz zostaje.

10 Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Kto nie wchodzi drzwiami do owczarni, ale wchodzi inny, ten jest złodziej i zbójca; 2 Lecz kto wchodzi drzwiami, pasterzem jest owiec. 3 Temu odzwierny otwiera i owce słuchają głosu jego, a on swoich własnych owiec z imienia woła i wywodzi je. 4 A gdy

Odpowiedział im Jezus: Powiedziałem wam, a nie wierzycie; sprawy, które ja czynię w imieniu Ojca mego, te o mnie świadczą. 26 Ale wy nie wierzycie; bo nie jesteście z owiec moich, jakom wam powiedział. 27 Owce moje głosu mego słuchają, a ja je znam i idą za mną; 28 A ja żywot wieczny daję im i nie zginą na wieki, ani ich żaden wydrze z ręki mojej. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Ojciec mój, który mi je dał, większy

jest nad wszystkie, a żaden nie może ich wydrzeć obudził. 12 Tedy rzekli uczniowie jego: Panie! jeźliże z ręki Ojca mego. 13 Ja i Ojciec jedno jesteśmy. śpi, będzie zdrow. 13 Ale Jezus mówił o śmierci 31 Porwali tedy znowu kamienie Żydowie, aby go jego; lecz oni mniemali, iż o zaśnięciu snem mówił ukamionowali. 32 Odpowiedział im Jezus: Wiele 14 Tedy im rzekł Jezus jawnie: Łazarz umarł. 15 I dobrych uczynków ukazałem wam od Ojca mego, raduję się dla was, (abyście wierzyli), żem tam nie dla któregoż z tych uczynków kamionujecie mnie? 33 był; ale pójdzmy do niego. 16 Rzekł zatem Tomasz, Odpowiedzieli mu Żydowie, mówiąc: Dla dobrego któregoż zwano Dydymus, spółczniom: Pójdzmy i my, uczynku nie kamionujemy cię, ale dla bluźnierstwa, to abyśmy z nim pomarli. 17 Przyszedlszy tedy Jezus, jest, że ty będąc człowiekiem, czynisz się sam Bogiem. znalał go już cztery dni w grobie leżącego. 18 (A 34 Odpowiedział im Jezus: Izali nie jest napisano w była Betania blisko Jeruzalem, jakoby na piętnaście zakońce waszym: Jam rzekł: Bogowie jesteście? 35 stajan.) 19 A przyszło było wiele Żydów do Marty i Jeźliże one nazwał bogami, do których się stało Maryi, aby je cieszyli po bracie ich. 20 Marta tedy, słowo Boże, a nie może być Pismo skażone; 36 A gdy usłyszała, że Jezus idzie, bieżała przeciwko mnie, któregoż Ojciec poświęcił i posłał na świat, wy niemu; ale Maryja w domu siedziała. 21 I rzekła Marta mówicie: Bluźnisz, żem rzekł: Jestem Synem Bożym? do Jezusa: Panie! byś tu był, nie umarłby był brat 37 Jeźliż nie czynię spraw Ojca mego, nie wierzcież mój. 22 Ale i teraz wiem, że o cokolwiek byś prosił mi. 38 A jeźliż czynię, chociażbyście mnie nie wierzyli, Boga, da ci to Bóg. 23 Rzekł jej Jezus: Wstanie brat wiercież uczynkom, abyście poznali i wierzyli, żeć twój. 24 Rzekła mu Marta: Wiem, iż wstanie przy Ojciec jest we mnie, a ja w nim. 39 Tedy zasię szukali, zmartwychwstaniu w on ostateczny dzień. 25 I rzekł jakoby go pojmać; ale uszedł z rąk ich. 40 I odszedł jej Jezus: Jam jest zmartwychwstanie i żywot; kto zasię za Jordan na ono miejsce, gdzie przedtem w mię wierzy, choćby też umarł, żyć będzie. 26 A Jan chrzcili, i tamże mieszkał. 41 A wiele ich do wszelki, który żyje, a wierzy w mię, nie umrze na niego przychodziło i mówili: Janci wprawdzie żadnego wieki. Wierzysz temu? (aiōn g165) 27 Rzekła mu: I cudu nie uczynił; wszakże wszystko, cokolwiek Jan o owszem Panie! Jam uwierzyła, żeś ty jest Chrystus, tym powiedział, prawdziwe było. 42 I wiele ich tam Syn Boży, który miał przyjść na świat. 28 A to rzeklszy uwierzyło weń.

11 A był niektóry chory Łazarz z Betanii, z miasteczka Mary i Marty, siostry jej. 2 (A to była ona Maryja, która pomazała Pana maścią, i ucierała nogi jego włosami swojemi, którejż brat Łazarz chorował.) 3 Posłały tedy siostry do niego, mówiąc: Panie! oto ten, któregoż miłujesz, choruje. 4 A usłyszawszy to Jezus, rzekł: Ta choroba nie jest na śmierć, ale dla chwały Bożej, aby był uwielbiony Syn Boży przez nią. 5 A Jezus umiłował Martę i siostrę jej, i Łazarza. 6 A gdy usłyszał, iż choruje, tedy został przez dwa dni na onemże miejscu, gdzie był. 7 Lecz potem rzekł do uczniów swoich: Idźmy zasię do Judzkiej ziemi. 8 Rzekli mu uczniowie: Mistrzu! teraz szukali Żydowie, jakoby cię ukamionowali, a zasię tam idziesz? 9 Odpowiedział Jezus: Azaż nie dwanaście jest godzin dnia? Jeżeli kto chodzi we dnie, nie obrazi się; bo widzi światłość tego świata. 10 A jeżeli kto chodzi w nocy, obrazi się; bo w nim światło nie masz. 11 To powiedziawszy, potem rzekł do nich: Łazarz, przyjaciel nasz, śpi; ale idę, abym go ze snu

wyszeli, który żyje, a wierzy w mię, nie umrze na wieki. Wierzysz temu? (aiōn g165) 27 Rzekła mu: I szła i potajemnie zawała Maryję, siostrę swoją, mówiąc: jest tu nauczyciel, i woła cię. 29 Ona skoro usłyszała, wnet wstała i szła do niego. 30 (A Jezus jeszcze był nie przyszedł do miasteczka, ale był na temże miejscu, gdzie Marta była wyszła przeciwko niemu.) 31 Żydowie tedy, którzy z nią byli w domu, a cieszyli ja, ujrzał Maryję, iż prędko wstała i wyszła, szli za nią, mówiąc: Idzie do grobu, aby tam płakała. 32 Ale Maryja, gdy tam przyszła, gdzie był Jezus, ujrzał go, przypadła do nóg jego i rzekła: Panie! byś tu był, nie umarłby był brat mój. 33 Jezus tedy, gdy ją ujrzał płaczącą, i Żyd, którzy byli z nią przyszli, płaczające, rozrzewnił się w duchu i zafrasował się, 34 I rzekł: Gdzieście go położyli? Rzekli mu: Panie! pójdź, a oglądaj. 35 I zapłakał Jezus. 36 Tedy rzekli Żydowie: Wej! jakoś go miłował. 37 A niektórzy z nich mówili: Nie mógłże ten, który otworzył oczy ślepego, uczynić, żeby ten był nie umarł? 38 Ale Jezus zasię rozrzewniwszy się sam w sobie, przyszedł do grobu; a była jaskinia, a kamień był położony na niej. 39 I rzekł Jezus: Odejmijcie ten kamień. Rzekła mu

Marta, siostra onego umarłego: Panie! jużci cuchnie; **3** A Maryja wziąwszy funt maści szpikanardowej bo już cztery dni w grobie. **40** Powiedział jej Jezus: bardzo drogiej, namaściła nogi Jezusowe, i utarła Azażem ci nie rzekł, iż jeśli uwierzysz, oglądasz włosami swojemi nogi jego, i napełniony był on chwałę Bożą? **41** Odjęli tedy kamień, gdzie był umarły dom wonnością onej maści. **4** Tedy rzekł jeden położony. A Jezus podniósłszy oczy swe w góre, z uczniów jego, Judasz, syn Szymona, Iszkaryjot, rzekł: Ojcze! dziękuję tobie, żeś mię wysłuchał. **42** A który go miał wydać: **5** Przeczże tej maści nie jamci wiedział, że mię zawsze wysłuchiwasz; aleṁ sprzedano za trzysta groszy, a nie dano ubogim? **6** to rzekł dla ludu wokoło stojącego, aby wierzyli, A to mówił, nie iżby miał pieczę o ubogich, ale iż żeś ty mię posłał. **43** A to rzekłszy, zawałał głosem był złodziejem, i mieszek miał, a cokolwiek włożono, wielkim: Łazarzu! wynijdź sam! **44** I wyszedł ten, który nosił. **7** Tedy rzekł Jezus: Zaniechaj jej; na dzień był umarły, mając związane ręce i nogi chustkami, a pogrzebu mego to chowała. **8** Albowiem ubogie twarz jego była chustką obwiązana. Rzekł im Jezus: zawsze z sobą macie, ale mnie nie zawsze mieć Rozwiążcie go, a niechaj odejdzie. **45** Wiele tedy z będącicie. **9** Dowiedział się tedy lud wielki z Żydów, Żydów, którzy byli przyszli do Maryi, a widzieli to, iż tam był, i przyszli nie tylko dla Jezusa, ale też aby co uczynił Jezus, uwierzyło weń. **46** Niektórzy też Łazarza widzieli, którego był wzbudził od umarłych. z nich odeszli do Faryzeuszów i powiedzieli im, co **10** I radzili się przedniejsi kapłani, żeby i Łazarza uczynił Jezus. **47** Tedy się zebrały przedniejsi kapłani zabili. **11** Bo wiele z Żydów dla niego odstępowali i i Faryzeuszowie w radę, i mówili: Cóż uczynimy? wierzyli w Jezusa. **12** Nazajutrz wielki lud, który był Albowiem ten człowiek wiele cudów czyni. **48** A przyszedł na święto, usłyszawszy, iż Jezus idzie do jeżeli go tak zaniechamy, wszyscy weń uwierzą, i Jeruzalemu, **13** Nabrali gałazek palmowych i wyszli przyjąć Rzymianie, a wezmą nam to miejsce nasze i naprzeciwko niemu i wołali: Hosanna! błogosławiony, lud. **49** A jeden z nich, Kaifasz, będąc najwyższym który idzie w imieniu Pańskiem, król Izraelski! **14** A kapłanem onego roku, rzekł im: Wy nic nie wiecie, dostawszy Jezus oślecia, wsiadł na nie, jako jest **50** Ani myślicie, iż nam jest pożyteczno, żeby jeden napisane: **15** Nie bój się, córko Syońska! oto król człowiek umarł za lud, a żeby wszystek ten naród nie twój idzie, siedząc na ośleciu. **16** Ale tego z przodu zginął. **51** A tegoż nie mówił sam od siebie, ale będąc nie zrozumieli uczniowie jego, ale gdy był Jezus najwyższym kapłanem roku onego, prorokował, iż uwielbiony, tedy wspomnieli, iż to było o nim napisane, Jezus miał umrzeć za on naród; **52** A nie tylko za on a że mu to uczynili. **17** Świadczył tedy lud, który z naród, ale żeby też syny Boże rozproszone w jedno nim był, iż Łazarza zawałał z grobu i wzbudził go od zgromadził. **53** Od onego tedy dnia radzili się społem, umarłych. **18** Dlatego też wyszedł przeciwko niemu aby go zabili. **54** A Jezus już nie chodził jawnie lud, że słyszał, iż on ten cud uczynił. **19** Tedy mówili między Żydami, ale stamtąd odszedł do kraju, która Faryzeuszowie między sobą: Widzicie, że nic nie jest blisko puszczy, do miasta, które zowią Efraim, i sprawicie; oto świat za nim poszedł. **20** A byli niektórzy tamże mieszkał z uczniami swoimi. **55** A była blisko Grekowie z tych, którzy przychodzili do Jeruzalemu, wielkanoc żydowska, a wiele ich szło do Jeruzalemu żeby się modlili w święto. **21** Ci tedy przyszli do z onej kraju przed wielkanocą, aby się oczyśli. **56** I Filipa, który był z Betsaidy Galilejskiej, i prosili go, szukali Jezusa, i mówili jedni do drugich, w kościele mówiąc: Panie, chcemy Jezusa widzieć. **22** Przyszedł stojąc: Co się wam zda, że nie przyszedł na święto? Filip i powiedział Andrzejowi, a Andrzej zasię i Filip **57** A przedniejsi kapłani i Faryzeuszowie wydali byli powiedzieli Jezusowi. **23** A Jezus odpowiedział im, rozkazanie: Jeżeliby się kto dowiedział, gdzie by był, mówiąc: Przyszła godzina, aby był uwielbiony Syn żeby oznał, aby go pojmał.

12 Tedy Jezus szóstego dnia przed wielkanocą przyszedł do Betanii, kiedy był Łazarz, który był umarły, którego wzbudził od umarłych. **2** Tamże mu sprawili wieczerzę, a Marta posługiwała, a Łazarz był jednym z onych, którzy z nim społem u stołu siedzieli.

Jeżeliby ziarno pszeniczne wpadłszy do ziemi, nie obumarło, ono samo zostaje; lecz jeżeliby obumarło, wielki pożytek przynosi. **25** Kto miluje duszę swoją, utraci ja, a kto nienawidzi duszy swojej na tym świecie, ku wiecznemu żywotowi strzeże jej. (aiōnios)

g166 26 Jeżeli mnie kto służy, niechże mię naśladuje, one go osądzą w ostateczny dzień. 29 Bom ja z a gdzieś ja jest, tam i sługa mój będzie; a jeśli siebie samego nie mówił, ale ten, który mię posłał, mnie kto służyć będzie, uczci go Ojciec mój. 27 Ojciec, on mi rozkazanie dał, co bym mówił i co bym Teraz dusza moja zatrwożona jest; i cóż rzekę? Teraz dusza moja zatrwożona jest; i cóż rzekę? 28 Ojcze! zachowaj mię od tej godziny; ale mci dlatego przyszedł na tę godzinę. 28 Ojcze! uwielbij imię twoje. Przyszedł tedy głos z nieba: Uwielbiłem i jeszcze uwielbię. 29 A lud ten, który stał i słyszał, mówił: Zagrzmiało; a drudzy mówili: Anioł do niego mówił. 30 Odpowiedział Jezus i rzekł: Nie dla mnie się ten głos stał, ale dla was. 31 Teraz jest sąd świata tego, teraz księże świata tego precz wyrzucony będzie. 32 A ja jeśli będę podwyższony od ziemi, pociągnie wszystkich do siebie. 33 (A mówił to, oznajmując, jaką śmiercią miał umrzeć.) 34 Odpowiedział mu on lud: Myśmy słyszeli z zakonu, iż Chrystus trwa na wieki; a jakoż ty mówisz, że musi być podwyższony Syn człowiek? i któryż to jest Syn człowiek? (aiōn g165) 35 Tedy im rzekł Jezus: Jeszcze do małego czasu jest z wami światłość; chodźcież tedy, póki światłość macie, żeby was ciemność nie ogarnęła; bo kto w ciemności chodzi, nie wie, kiedy idzie. 36 Póki światłość macie, wierzcie w światłość, abyście byli synami światłości. To powiedział Jezus, a odszedłszy schronił się od nich. 37 A choć tak wiele cudów uczynił przed nimi, przecież nie uwierzyli weń, 38 Aby się wypełniło słowo Izajasza proroka, które powiedział: Panie! i któryż uwierzył kazaniu naszemu, a ramię Państkie komuż jest objawione? 39 Dlatego uwierzyć nie mogli, iż jeszcze powiedział Izajasz: 40 Zaślepią oczy ich, i zatwardzią serce ich, aby oczyma nie widzieli i sercem nie zrozumieli, i nie nawrócili się, abym je uzdrowił. 41 To powiedział Izajasz, gdy widział chwałę jego, i mówił o nim. 42 Wszakże jednak i z książąt wiele ich weń uwierzyło; ale dla Faryzeuszów nie wyznali, aby z bóżnicy nie byli wyłączeni. 43 Bo umiłowali chwałę ludzką więcej, niż chwałę Bożą. 44 I wołał Jezus, a mówił: Kto wierzy w mnie, nie w mie wierzy, ale w onego, który mię posłał. 45 I kto mię widzi, widzi onego, który mię posłał. 46 Ja światłość przyszedłem na świat, aby żaden, kto wierzy w mnie, w ciemnościach nie został. 47 A jeżeli kto słuchał słów moich, a nie uwierzyłby, jać go nie sądę; bom nie przyszedł, ażebym sądził świat, ale ażebym zbawił świat. 48 Kto mną gardzi, a nie przyjmuje słów moich, ma kto by go sądził; słowa, którym ja mówił,

13 A przed świętym wielkanocnym wiedząc Jezus, iż przyszła godzina jego, aby przeszedł z tego świata do Ojca, umiłował swoje, którzy byli na świecie, aż do końca umiłował je. 2 A gdy była wieczerza, a dyjabel już był wrzucił w serce Judasza, syna Szymonowego Iszkaryjoty, aby go wydał; 3 Widząc Jezus, iż wszystko Ojciec podał do rąk jego, a iż od Boga wyszedł i do Boga idzie, 4 Wstał od wieczerzy i złożył szaty, a wzawszy prześcieradło, przepasał się. 5 Potem nalął wody do miednicy, i począł nogi umywać uczniom i ucierać prześcieradłem, które było przepasany. 6 Tedy przyszedł do Szymona Piotra; a on mu rzekł: Panie! i tyż mnie masz nogi umywać? 7 Odpowiedział Jezus, i rzekł mu: Co ja czynię, ty nie wiesz teraz, ale się potem dowiesz. 8 Rzekł mu Piotr: Nie będziesz ty nóg moich umywać na wieki. Odpowiedział mu Jezus: Jeżeli cię nie umyję, nie będziesz miał cząstki ze mną. (aiōn g165) 9 Tedy mu rzekł Szymon Piotr: Panie! nie tylko nogi moje, ale i ręce, i głowę. 10 Rzekł mu Jezus: Ktoś jest umyty, nie potrzebuje, jedno aby nogi umyły, bo czysty jest wszystko; i wy jesteście czystymi, ale nie wszyscy; 11 Albowiem wiedział, który go wydać miał; dlategoż rzekł: Nie wszyscy jesteście czystymi. 12 Gdy tedy umył nogi ich i wziął szaty swoje, usiadłszy zasię za stół, rzekł im: Wiecież, com wam uczyniłem? 13 Wy mię nazywacie nauczycielem i Panem, a dobrze mówicie; bom ci jest nim. 14 Ponieważem ja tedy umył nogi wasze, Pan i nauczyciel, i wyście powinni jedni drugim nogi umywać. 15 Albowiem dalem wam przykład, abyście jakom ja wam uczyniłem, i wy czynili. 16 Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Nie jest sługa większy nad pana swego, ani poseł jest większy nad onego, który go posłał. 17 Jeżeli to wiecie, błogosławieni jesteście, jeżeli to uczynicie. 18 Nie o wszystkichci was mówię, jać wiem, którym obrał; ale żeby się wypełniło Pismo: Który je ze mną chleb, podniósł przeciwko mnie pięć swoje. 19 Teraz wam powiadam, przedtem niż się to stanie, abyście gdy się to stanie, uwierzyli,

żem ja jest. **20** Zaprawdę, zaprawdę powiadam waszemu: Kto przyjmuje tego, którego bym posłał, mię gdy odejdę i zgotuję wam miejsce, przyjdę zasię i przyjmuję; a kto mię przyjmuje, onego przyjmuję, wezmę was do siebie, żebyście, gdziem ja jest, i który mię posłał. **21** To rzeklszy Jezus, zasmucił się w wy byli. **4** A dokąd ja idę, wiecie, i drogę wiecie. **5** duchu, i oświadczył, a rzekł: Zaprawdę, zaprawdę Rzekł mu Tomasz: Panie! nie wiemy, dokąd idziesz, a powiadam was, że jeden z was wyda mię. **22** Tedy jakoż możemy drogę wiedzieć? **6** Rzekł mu Jezus: ucznioro spoglądali po sobie, wątpiąc, o kim by to Jamci jest ta droga, i prawda, i żywot; żaden nie mówił. **23** A był jeden z uczniów jego, który się był przychodzi do Ojca, tylko przez mnie. **7** Gdybyście położyli na łonie Jezusowem, ten, którego miłowałam mię znali, i Ojca byście też mego znali; i już go teraz Jezus. **24** Przetoż na tego skinał Szymon Piotr, znacie i widzieliście go. **8** Rzekł mu Filip: Panie! aby się wypytał, który by to był, o którym mówił. ukaż nam Ojca, a dosyć nam na tem. **9** Rzekł mu **25** A on położywszy się na piersiach Jezusowych, Jezus: Przez tak długi czas jestem z wami, a nie rzekł mu: Panie! któryż to jest? **26** Odpowiedział poznaleś mię? Filipie! kto mnie widzi, widzi i Ojca Jezus: Ten jest, któremu ja omoczywszy sztuczkę mego; jakoż ty mówisz: Ukaż nam Ojca? **10** Nie chleba, podam; a omoczywszy sztuczkę chleba, dał wierzysz, iżem ja w Ojcu, a Ojciec we mnie? Słowa, Judaszowi, synowi Szymona, Iszkaryjotowi. **27** A które ja do was mówię, nie od samego siebie mówię, zaraz po onej sztuczce chleba wstąpił weń szatan. lecz Ojciec, który we mnie mieszka, on czyni sprawy. Tedy mu rzekł Jezus: Co czynisz, czyn rychło. **28** **11** Wierzcie mi, żem ja w Ojcu, a Ojciec we mnie; A tego żaden nie zrozumiał z spółsiedzących, na wždy przynajmniej dla samych spraw wierzcie mi. co mu to rzekł. **29** Albowiem niektórzy mniemali, **12** Zaprawdę, zaprawdę powiadam was: Kto wierzy gdyż Judasz miał mieszek, iż mu rzekł Jezus: Nakup, w mię, sprawy które Ja czynię, i on czynić będzie, czego nam potrzeba na święto, albo iżby co dał i większe nad te czynić będzie; bo ja odchodzę do ubogim. **30** Tedy on wziąwszy onę sztuczkę chleba, Ojca mego. **13** A o cokolwiek prosić będziecie w zarazem wyszedł; a noc była. **31** A gdy wyszedł, rzekł imieniu mojem, to uczynię, aby był uwielbiony Ojciec Jezus: Teraz jest uwielbiony Syn człowiek, a Bóg w Synu. **14** Jeżeli o co będziecie prosić w imieniu uwielbiony jest w nim. **32** A ponieważ Bóg uwielbiony mojem, ja uczynię. **15** Jeżeli mię miłujecie, przykazania jest w nim, tedy go też Bóg uwielbi sam w sobie, i moje zachowajcie. **16** A ja prosić będę Ojca, a innego wnetże uwielbi go. **33** Synaczkowie! jeszcze maluszko pocieszyciela da wam, aby z wami mieszkał na wieki, jestem z wami; będziecie mię szukać, ale ja jakom (*aiōn g165*) **17** Onego Ducha prawdy, którego świat rzekł Żydom: Gdzie ja idę, wy przyjść nie możecie; przyjść nie może; bo go nie widzi, ani go zna; lecz tak i wam teraz powiadam. **34** Przykazanie nowe daję wy go znacie, gdyż u was mieszka i w was będzie. wam, abyście się społecznie miłowali; jakom i ja was **18** Nie zostawię was sierotami, przyjdę do was. **19** umiłowałam, abyście się i wy społecznie miłowali. **35** Jeszcze maluszko, a świat mię już więcej nie ogląda; Stądci poznają wszyscy, żeście uczniami moimi, jeżeli lecz wy mię oglądacie; bo ja żyję, i wy żyć będziecie. miłość mieć będziecie jedni przeciwko drugim. **36** **20** W on dzień wy poznacie, żem ja jest w Ojcu moim, Rzekł mu Szymon Piotr: Panie! dokądże idziesz? a wy we mnie, i ja w was. **21** Kto ma przykazania Odpowiedział mu Jezus: Dokąd ja idę, ty teraz za mną moje i zachowuje je, ten jest, który mię miłuje; a iść nie możesz, ale potem pojdziesz za mną. **37** Tedy kto mię miłuje, będzie go też miłował Ojciec mój; i mu rzekł Piotr: Panie! czemuż teraz za tobą iść nie ja go miłować będę, i objawię mu siebie samego. mogę? Duszę moją za cię położę. **38** Odpowiedział **22** Powiedział mu Judasz, nie on Iszkaryjot: Panie! mu Jezus: Duszę twoją za mię położysz? Zaprawdę, cóż jest, że się nam objawić masz, a nie światu? **23** zaprawdę powiadam ci: Nie zapieje kur, aż się mnie Odpowiedział Jezus, i rzekł mu: Jeżeli mię kto miłuje, słowo moje zachowywać będzie; i Ojciec mój umiluje go, i do niego przyjdziemy, a mieszkanie u niego uczynimy. **24** Kto mię nie miłuje, słów moich nie zachowuje; a słowo, które słyszycie, nie jest moje, po trzykroć zaprzesz.

14 Niechaj się nie twoży serce wasze; wierzycie w Boga i w mię wierzycie. **2** W domu Ojca mego wiele jest mieszkańców; a jeżeli nie, wzdybymci was

ale onego, który mię posłał, Ojca. **25** Tomci wam będącie, cokolwiek ja was przykazuję. **15** Jużci powiedział, u was mieszkając. **26** Lecz pocieszyciel was dalej nie będę zwał slugami; bo sluga nie wie, on, Duch Święty, którego pośle Ojciec w imieniu co czyni pan jego; leczem was nazwał przyjaciółmi, mojem, onci was nauczy wszystkiego, i przypomni bo wszystko, comkolwiek słyszał od Ojca mego, wasm wszystko, comkolwiek wam powiedział. **27** oznajmilem wam. **16** Nie wyście mnie obrali, aleja ja Pokój zostawuję wam, pokój on mój daję wam; nie was obrał; i postanowilem, abyście wyszli i przynieśli jako daje świat, ja was daje; niechże się nie twoży owoc, a owoc wasz aby trwał, i o cokolwiek byście serce wasze, ani się lęka. **28** Słyszeliście, żem ja просili Ojca w imieniu mojem, żeby was dał. **17** Toć wam powiedział: Odchodzę, i zaś przyjdę do was. wam przykazuję, abyście się społecznie miłośwali. **18** Gdybyście mię miłośwali, wzdybyście się radowali, Jeźli was świat nienawidzi, wiedzie, żeć mię pierwej, żem rzek: Idę do Ojca; bo Ojciec mój większy jest niż niżeli was, miał w nienawiści. **19** Byście byli z świata, ja. **29** I terazem wam powiedział, przedtem niż się to świat, co jest jego, miłośwaby; lecz iż nie jesteście stanie, żebyście gdy się to stanie, uwierzyli. **30** Już z świata, aleja ja was wybrał z świata, przetoż dalej z wami wiele mówić nie będę; albowiem idzie was świat nienawidzi. **20** Wspomnijcie na słowo, książę świata tego, a we mnie nic nie ma; **31** Ale którym ja wasm powiedział: Nie jest sługa większy iżby poznal świat, że miłośw Ojca, a jako mi rozkazał nad pana swego. Jeźli mię prześladowali, i was Ojciec, tak czynię. Wstańcież, pojedźmy stąd.

15 Jam jest ona winna macica prawdziwa, a Ojciec mój jestci winiarzem. **2** Każdą latorośl, która we mnie owocu nie przynosi, odcina, a każdą, która przynosi owoc, oczyszczca, aby obfitzy owoc przyniosła. **3** Już wy jesteście czystymi, dla słów, którym do was mówil. **4** Mieszkajcie we mnie, a ja w was; jako latorośl nie może przynosić owocu sama z siebie, jeźli nie będzie trwała w winnej macicy, także ani wy, jeźli we mnie mieszkać nie będziecie. **5** Jam jest winna macica, a wyście latorośle; kto mieszka we mnie, a ja w nim, ten przynosi wiele owocu; bo bezem nie nic uczynić nie możecie. **6** Jeźliby kto nie mieszkał we mnie, precz wyrzucony będzie jako latorośl, i uschnie; i zbiorą je i na ogień wrzuca, i zgoreje. **7** Jeźli we mnie mieszkać będziecie i słowa moje w was mieszkać będą, czegobysiekolwiek chcieli, proście, a stanie się was. **8** W tem będzie uwielbiony Ojciec mój, kiedy obfity owoc przyniesiecie, a będziecie moimi uczniami. **9** Jako mię umiłował Ojciec, tak i ja umiłowałem was; trwajcie w miłości mojej. **10** Jeźli przekazania moje zachowacie, trwać będziecie w miłości mojej, jakom i ja zachowałem przekazania Ojca mego i trwam w miłości jego. **11** Tomci wam powiedział, aby wesele moje w was trwał, a wesele wasze było zupełne. **12** Toć jest przekazanie moje, abyście się społecznie miłośwali, jakom i ja was umiłowałem. **13** Większej miłości nad tą żaden nie ma, jedno gdyby kto duszę swoją położył za przyjacioly swoje. **14** Wy jesteście przyjaciele moi, jeźli czynić

prześladować będą; jeśli słowa moje zachowywali, i wasze zachowywać będą. **21** Aleć wam to wszystko czynić będą dla imienia mego, iż nie znają onego, który mię posłał. **22** Bym był nie przyszedł, a nie mówił im, nie mieliby grzechu; lecz teraz nie mają wymówki z grzechu swego. **23** Kto mnie nienawidzi, i Ojca mego nienawidzi. **24** Bym był tych uczynków nie czynił między nimi, których żaden inszy nie czynił, grzechu by nie mieli; lecz teraz i widzieli i nienawidzili i mnie, i Ojca mego. **25** Ale iżby się wypełniło słwo, które jest w zakonie ich napisane: Że mię darmo mieli w nienawiści. **26** A gdy przyjdzie on pocieszyciel, którego ja was pośle od Ojca, Duch prawdy, który od Ojca przychodzi, on o mnie świadczyć będzie. **27** Ale i wy świadczyć będziecie; bo ze mną od początku jesteście.

16 Tomci wam powiedział, abyście się nie gorszyli. **2** Wyłączać was będą z bóżnic; owszem przyjdzie godzina, że wszelki, który was zabije, będzie mniemał, że Bogu posługę czyni. **3** A toć wam uczynią, iż nie poznali Ojca ani mnie. **4** Alemci wam to powiedział, abyście gdy przyjdzie ta godzina, wspomniali na to, żem ja wasm opowiedział; a tegom wam z początku nie powiadał, bom był z wami. **5** Lecz teraz idę do onego, który mię posłał, a żaden z was nie pyta mię: Dokąd idziesz? **6** Ale żem wam to powiedział, smutek napełnił serce wasze. **7** Lecz ja was prawdę mówię, wasci to pozyteczno, abym ja odszedł; bo jeźli ja nie odejdę, pocieszyciel on nie przyjdzie do was, a jeźli odejdę, pośle go do was. **8** A on przyszedłszy,

będzie karal świat z grzechu i z sprawiedliwości, i z powiadasz; **30** Teraz wiemy, że wszystko wiesz, a nie sądu; **9** Z grzechu mówię, iż nie uwierzyli we mnie; potrzebujesz, aby cię kto pytał; przez to wierzymy, **10** Z sprawiedliwości zasię, iż do Ojca mego idę, a już żeś od Boga wyszedł. **31** Odpowiedział im Jezus: mnie więcej nie ujrzycie; **11** Z sądu, iż księży tego Teraz wierzyce. **32** Oto przyjdzie godzina; owszem świata już jest osądzony. **12** Mamci wam jeszcze już przyszła, że się rozproszycie każdy do swego, wiele mówić, ale teraz znieść nie możecie. **13** Lecz a mię samego zostawicie; lecz nie jestem sam, bo gdy przyjdzie on Duch prawdy, wprowadzi was we Ojciec jest ze mną. **33** Tomci wam powiedział, abyście wszelką prawdę; bo nie sam od siebie mówić będzie, we mnie pokój mieli. Na świecie ucisk mieć będziecie; ale cokolwiek usłyszy, mówić będzie, i przyszłe rzeczy ale ufajcie, jam zwyciężył świat.

wam opowie. **14** On mię uwielbi; bo z mego weźmie, a opowie wam. **15** Wszystko, co ma Ojciec, moje jest; dlategoż rzekł: Że z mego weźmie, a wam opowie. **16** Maluczko, a nie ujrzycie mię, i zasię maluczko, a ujrzycie mię; bo ja idę do Ojca. **17** Mówili tedy niektórzy z uczniów jego między sobą: Cóż to jest, co nam mówi: Maluczko, a nie ujrzycie mię, i zasię maluczko, a ujrzycie mię, a iż ja idę do Ojca? **18** Przetoż mówili: Cóż to jest, co mówi: Maluczko? Nie wiemy, co mówi. **19** Tedy Jezus poznął, że go pytać chcieli, i rzekł im: O tem się pytacie między sobą, żem rzekł: Maluczko, a nie ujrzycie mię, i zasię maluczko, a ujrzycie mię. **20** Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Że wy będziecie płakać i narzekać, a świat się będzie weselił; wy smutni będziecie, ale smutek wasz obróci się wam w wesele. **21** Niewiasta gdy rodzi, smutek ma, bo przyszła godzina jej; lecz gdy porodzi dzieciątko, już nie pamięta uciśnienia, dla radości, iż się człowiek na świat narodził. **22** I wy teraz smutek macie; ale zasię ujrzę was, a będzie się radowało serce wasze, a radości waszej nikt nie odejmie od was. **23** A dnia onego nie będziecie mnie o nic pytać. Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: O cokolwiek byście prosili Ojca w imieniu mojem, da wam. **24** Dotąd o niceście nie prosili w imieniu mojem; proścież, a weźmicie, aby radość wasza była doskonała. **25** Tomci wam przez przypowieść mówili; ale idzie godzina, gdy już dalej nie przez przypowieści mówić wam będę, ale jawnie o Ojcu moim oznajmię wam. **26** W on dzień w imieniu mojem prosić będziecie; a nie mówię wam: Iż ja będę Ojca prosił za wami; **27** Albowiem sam Ojciec miluje was, żeście wy mię umiłowali i uwierzyliście, żem ja od Boga przyszedł. **28** Wyszedłem od Ojca, a przyszedłem na świat; i zasię opuszczam świat, a idę do Ojca. **29** Rzekli mu uczniowie jego: Oto teraz jawnie mówisz, a żadnej przypowieści nie

17 To powiedział Jezus, podniósł oczy swoje w niebo i rzekł: Ojcze! przyszła godzina, uwielbij Syna twoego, aby też i Syn twój uwielbił ciebie. **2** Jakoś mu dał moc nad wszelkiem ciałem, aby tym wszystkim, któreś mu dał, dał żywot wieczny. (aiōnios g166) **3** A toč jest żywot wieczny, aby cię poznali samego prawdziwego Boga, i któregoś posłał, Jezusa Chrystusa. (aiōnios g166) **4** Jam cię uwielbił na ziemi, i dokorzyłem sprawę, któraś mi dał, abym ją czynił. **5** A teraz uwielbij mię ty, Ojcze! u siebie samego ta chwałą, któraś miał u ciebie, pierwej, niżeli świat był. **6** Objawiłem imię twoje ludziom, któreś mi dał z świata; toč byli i daleš mi je, i zachowali słowa twoje. **7** A teraz poznali, iż wszystko, coś mi dał, od ciebie jest. **8** Albowiem słowa, któreś mi dał, dałem im; a oni je przyjęli, i poznali prawdziwie, iżem od ciebie wyszedł, a uwierzyli, żeś ty mię posłał. **9** Jać za nimi proszę, a nie za światem proszę, ale za tymi, któreś mi dał; bo twoi są. **10** I wszystko moje jest twoje, a twoje moje, i uwielbionym jest w nich. **11** A nie jestem więcej na świecie, ale oni są na świecie, a ja do ciebie idę. Ojcze święty, zachowaj je w imieniu twojem, któreś mi dał, aby byli jedno, jako i my. **12** Gdym z nimi był na świecie, jam je zachował w imieniu twojem, któreś mi dał; strzegłem ich i żaden z nich nie zginał, tylko on syn zatracenja, żeby się Pismo wypełniło. **13** Ale teraz do ciebie idę i mówię to na świecie, aby mieli radość moją doskonałą w sobie. **14** Jam im dał słowo twoje, a świat je miał w nienawiści; bo nie są z świata, jako i ja nie jestem z świata. **15** Nie proszę, abyś je wziął z świata, ale abyś je zachował ode zlego. **16** Nie sąć z świata, jako i ja nie jestem z świata. **17** Poświęć je w prawdzie twojej; słowo twoje jest prawda. **18** Jakoś ty mię posłał na świat, tak i ja posyłam je na świat. **19** A ja poświęcam samego siebie za nich, aby i oni poświęcenia byli w prawdzie. **20** Nie tylko za tymi proszę, lecz i za onymi, którzy

przez słowo ich uwierzą w mnie; 21 Aby wszyscy byli jedno, jako ty, Ojcze! we mnie, a ja w tobie; aby i uczeń, który był znajomy najwyższemu kapłanowi, i oni w nas jedno byli, aby świat uwierzył, żeś ty mię mówiąc z odźwierną, i wprowadził tam Piotra. 17 Tedy posłał. 22 A ja tą chwałę, któraś mi dał, dalem im, aby rzekła Piotrowi dziewczka odźwierna: Izaliś i ty nie jest byli jedno, jako my jedno jesteśmy; 23 Ja w nich, a ty z uczniów tego człowieka? On odpowiedział: Nie we mnie, aby byli doskonałymi w jedno, a iżby poznął jesterem. 18 Stali tedy śluszy i czeladź, uczyniwszy świat, żeś ty mię posał, a iżes je umiłował, jakoś i ogień, bo zimno było; i grzali się; był też z nimi mię umiłował. 24 Ojcze! któraś mi dał, chcę, abym Piotr, stojąc i grzejąc się. 19 A tak najwyższy kapłan gdziem ja jest, i oni byli ze mną, aby oglądali chwałę pytał Jezusa o jego uczniów i o naukę jego. 20 moję, któraś mi dał; albowiemieś mię umiłował przed Odpowiedział mu Jezus: Jam jawnie mówił światu; założeniem świata. 25 Ojcze sprawiedliwy! i świat cię Jam zawsze uczył w bóżnicy i w kościele, gdzie się nie poznal; alem ja cię poznal, a i ci poznali, żeś ty zewsząd Żydowie schadzają, a potajemnie nicem nie mię posał. 26 I uczyniłem im znajome imię twoje i mówiąc. 21 Cóż mię pytasz? Pytaj tych, którzy słuchali, znajome uczynię, aby miłoś, któraś mię umiłował, w com im mówiąt; cić to wiedzą, com ja mówiąt. 22 A nich była, a ja w nich.

18 To powiedziawszy Jezus wyszedł z uczniami swoimi przez potok Cedron, gdzie był ogród, do którego on wszedł i uczniowie jego. 2 A wiedział i Judasz, który go wydawał, ono miejsce; bo się tam często schadzał Jezus z uczniami swoimi. 3 Przetoż Judasz wziąwszy rotę i sługi od przedniejszych kapłanów i Faryzeuszów, przeszedł tam z latarniami i z pochodniami, i z broniami. 4 Tedy Jezus wiedząc wszystko, co nań przyjść miało, wyszedłszy rzekł im: Kogo szukacie? 5 Odpowiedzieli mu: Jezusa Nazareńskiego. Rzekł im Jezus: Jam jest. A stał z nimi i Judasz, który go wydawał. 6 A skoro im rzekł: Jam jest, postąpili nazad i padli na ziemię. 7 Tedy ich zasię spytał: Kogo szukacie? A oni rzekli: Jezusa Nazareńskiego. 8 Odpowiedział Jezus: Powiedziałem wam, żem ja jest; jeżeli tedy mię szukacie, dopuśćcie tym odejści; 9 Aby się wypełniły słowa, które był powiedział: Nie straciłem żadnego z tych, któraś mi dał. 10 Tedy Szymon Piotr mając miecz, dobył go, i uderzył sługę kapłana najwyższego, i uciął mu ucho jego prawe; a temu śluszy imię było Malchus. 11 I rzekł Jezus Piotrowi: Włóz miecz twój w pochwę; izali nie mam pić kielicha tego, który mi dał Ojciec? 12 Rota tedy i rotmistrz, i śluszy żydowscy pojmalni Jezusa i związał go. 13 I wiedli go naprzód do Annasza; bo był świeciker Kaifaszowy, który był najwyższym kapłanem roku onego. 14 A Kaifasz ten był, który Żydom radził, że pozyteczno jest, aby jeden człowiek umarł za lud. 15 I szedł za Jezusem Szymon Piotr i drugi uczeń. A ten uczeń był znajomy najwyższemu kapłanowi, i wszedł z Jezusem do dworu najwyższego kapłana. 16

Ale Piotr stał u drzwi na dworze. Wyszedł tedy on drugi jedno, jako ty, Ojcze! we mnie, a ja w tobie; aby i uczeń, który był znajomy najwyższemu kapłanowi, i oni w nas jedno byli, aby świat uwierzył, żeś ty mię mówiąc z odźwierną, i wprowadził tam Piotra. 17 Tedy posłał. 18 Stali tedy śluszy i czeladź, uczyniwszy świat, żeś ty mię posał, a iżes je umiłował, jakoś i ogień, bo zimno było; i grzali się; był też z nimi mię umiłował. 19 A tak najwyższy kapłan gdziem ja jest, i oni byli ze mną, aby oglądali chwałę pytał Jezusa o jego uczniów i o naukę jego. 20 moję, któraś mi dał; albowiemieś mię umiłował przed Odpowiedział mu Jezus: Jam jawnie mówił światu; założeniem świata. 25 Ojcze sprawiedliwy! i świat cię Jam zawsze uczył w bóżnicy i w kościele, gdzie się nie poznal; alem ja cię poznal, a i ci poznali, żeś ty zewsząd Żydowie schadzają, a potajemnie nicem nie mię posał. 26 I uczyniłem im znajome imię twoje i mówiąc. 21 Cóż mię pytasz? Pytaj tych, którzy słuchali, znajome uczynię, aby miłoś, któraś mię umiłował, w com im mówiąt; cić to wiedzą, com ja mówiąt. 22 A gdy on to mówiąt, jeden z slug, który tam stał, wyciągnął policzek Jezusowi, mówiąc: I także (to) odpowiadasz najwyższemu kapłanowi? 23 Odpowiedział mu Jezus: Izalim źle rzekł, daj świadectwo o złem, a jeźlim dobrze, przeczeże mię bijesz? 24 I odesłał go Annasza związanego do Kaifasza, najwyższego kapłana. 25 A Szymon Piotr stał i grzał się. I rzekli do niego: Azażes i ty nie jest z ucznów jego? A on się zaprzał, mówiąc: Nie jestem. 26 Rzekł mu niektóry z slug kapłana najwyższego, powinowany onego, któremu był Piotr uciął ucho: Izażem ja ciebie nie widział w ogrodzie z nimi? 27 Zaprzał się zasię Piotr, a zarazem kur zapiął. 28 Prowadzili tedy Jezusa od Kaifasza na ratusz, a było rano. I nie weszli sami na ratusz, aby się nie zmazali, ale iżby pozywali baranka wielkanocnego. 29 Tedy wyszedł do nich Piłat, i rzekł: Jakąż skargę przynosicie przeciwko człowiekowi temu? 30 Odpowiedzieli mu i rzekli: Być ten nie był złoczyńca, tedybyśmy ci go nie podali. 31 I rzekł Piłat: Weźmijcie go wy, a według zakonu waszego osądźcie go. Rzekli mu Żydowie: Nam się nie godzi zabijać nikogo; 32 Aby się wypełniły słowa Jezusowe, które rzekł oznajmując, jaką miał śmiercią umrzeć. 33 Tedy zasię wszedł Piłat na ratusz i zwołał Jezusa i rzekł mu: Tyżeś jest król żydowski? 34 Odpowiedział mu Jezus: A samże to od siebie mówisz, czylić insi powiedzieli o mnie? 35 Odpowiedział Piłat: Azażem ja Żyd? Naród twój i przedniejsi kapłani podali mi cie; cóżeś wzdy uczynił? 36 Odpowiedział Jezus: Królestwo moje nie jest z tego świata; gdyby królestwo moje z tego świata było, wzdyć by mię śluszy moi bronili, abym nie

był wydany Żydom; lecz teraz królestwo moje nie jest stąd. **37** Tedy mu rzekł Piłat: Toś ty przecież jest królem? Odpowiedział mu Jezus: Ty powiadasz, żem Jezusa i wywiedli. **16** Tedy im go wydał, żeby był ukrzyżowany. I wzięli Jezusa na ono miejsce, które zwano trupich głów, a po na świat, abym świadectwo wydał prawdziwe; wszelki, żydowski zwiążę je Golgota; **18** Gdzie go ukrzyżowali, który jest z prawdy, słucha głosu mego. **38** Rzekł a z nim drugich dwóch z obu stron, a w pośrodku mu Piłat: Cóż jest prawda? A to rzekłszy, wyszedł Jezusa. **19** Napisał też Piłat i napis, i postawił nad zasię do Żydów i rzekł im: Ja w nim żadnej winy nie znajduję; a było napisane: Jezus Nazareński, król znajdę. **39** A też u was jest ten zwyczaj, abym wam żydowski. **20** A ten napis czytało wiele Żydów; bo jednego wypuścił na wielkanoc; chcecież tedy, abym blisko miasta było ono miejsce, gdzie był ukrzyżowany wam wypuścił tego króla Żydowskiego? **40** Tedy zasię Jezus; a było napisane po żydowsku, po grecku i wszyscy zawałali, mówiąc: Nie tego, ale Barabbasza! **21** Tedy rzekli Piłatowi przedniejsi kapłani żydowscy: Nie pisz król żydowski; ale iż on powiadał: Jestem królem żydowskim. **22** Odpowiedział Piłat: Com napisiał, tom napisał. **23** A gdy żołnierze Jezusa ukrzyżowali, wzięli szaty jego i uczynili cztery części, każdemu żołnierzowi część, i suknię; a była ta suknia nie szыта, ale od wierzchu wszystka dziana. **24** Tedy rzekli jedni do drugich: Nie krajmy jej, ale o nię rzućmy losy, czyja ma być; aby się Pismo wypełniło, które mówi: Podzielili między się szaty moje, a o odzienie moje los miotali. To tedy uczynili żołnierze. **25** A stały podле krzyża Jezusowego matka jego i siostra matki jego, Maryja, żona Kleofaszowa, i Maryja Magdalena. **26** Tedy Jezus ujrzałszy matkę i ucznia, którego miłował, tuż stojącego, rzekł matce swojej: Niewiasto, oto syn twój! **27** Potem rzekł uczniowi: Oto matka twoja! a od onej godziny wziął ją on uczeń do siebie. **28** Potem widząc Jezus, iż się już wszystko wykonało, aby się wypełniło Pismo, rzekł: Pragnę. **29** A było tam naczynie postawione octu pełne; tedy oni napelniliwszy gąbkę octem, a obłożyszy (ja) hizopem podali do ust jego. **30** A gdy Jezus skosztował octu, rzekł: Wykonało się; a nachyliwszy głowę, oddał ducha. **31** Tedy Żydowie, aby ciała na krzyżu na sabat nie zostały, ponieważ był dzień przygotowania, (albowiem był wielki on dzień sabatu,) prosili Pilata, aby im golenie polamano, i zdjęto je. **32** Pryszli tedy żołnierze, a pierwszemu wprawdzie złamali golenie i drugiemu, który z nim był ukrzyżowany. **33** Ale do Jezusa przyszedłszy, gdy ujrzał, że już umarł, nie złamali goleni jego. **34** Lecz jeden z żołnierzy włóczęnią otworzył bok jego, a zarazem wyszła krew i woda. **35** A ten, co to widział, świadczył o tem i prawdziwe jest świadectwo jego; a on wie, iż prawdę powiada, abyście wy wierzyli. **36** Albowiem się to stało, aby się

19 Tedy Piłat wziął Jezusa i ubiczował go. **2** A żołnierze upłotłszy koronę z cierni, włożyli na głowę jego i płaszczem szarłatowym przyodzialszy go, **3** A mówili: Bądź pozdrawiony, królu żydowski! i dawali mu policzki. **4** I zasię wyszedł Piłat na dwór, i rzekł im: Oto go wam wywiódę na dwór, abyście wiedzieli, iż w nim żadnej winy nie znajduję. **5** Tedy Jezus wyszedł na dwór, niosąc onę cierniową koronę i on płaszcz szarłatowy; i rzekł im Piłat: Oto człowiek! **6** A gdy go ujrzały przedniejsi kapłani i słudzy ich, zawałali mówiąc: Ukrzyżuj, ukrzyżuj go! Rzekł im Piłat: Weźmijcie go wy, a ukrzyżujcie, boć ja w nim żadnej winy nie znajduję. **7** Odpowiedzieli mu Żydowie: Myć zakon mamy i według zakonu naszego ma umrzeć; bo się czyni Synem Bożym. **8** A gdy Piłat usłyszał te słowa, bardziej się uląkł. **9** I wszedł zasię do ratusza i rzekł do Jezusa: Skądżeś ty jest? Lecz mu Jezus nie dał odpowiedzi. **10** Tedy mu rzekł Piłat: Nie mówisz ze mną? Nie wiesz, iż mam moc ukrzyżować cię i mam moc wypuścić cię? **11** Odpowiedział Jezus: Nie miałbyś żadnej mocy nadę mną, jeżeli ci nie była dana z góry; przetoż, kto mię tobie wydał, większy grzech ma. **12** Od tego Piłat starał się o to, jakoby go wypuścić; lecz Żydowie wołali mówiąc: Jeżeli go wypuścisz, nie jesteś przyjacielem cesarskim; każdy bowiem, co się królem czyni, sprzeciwia się cesarzowi. **13** A przetoż Piłat usłyszałszy te słowa, wywiodł Jezusa na dwór i siadł na stolicy, na miejscu, które zwiążą Litostrotos, a po żydowsku Gabbata. **14** A było to w dzień przygotowania przed wielkanocą, około szóstej godziny, i rzekł Piłat Żydom: Oto król wasz! **15** A oni zawałali: Strać, strać! Ukrzyżuj go! Rzekł im Piłat: Królaż waszego ukrzyżuję? Odpowiedzieli

wypełniło Pismo: Kość jego nie będzie złamana. **37** Rabbuni! co się wykłada: Nauczycielu! **17** Rzekł jej I zasię drugie Pismo mówi: Ujrzą, kogo przebodli. Jezus: Nie dotykaj się mnie, bom jeszcze nie wstąpił **38** A potem prosił Piłata Józef z Arymaty, (który do Ojca mego; ale idź do braci moich, a powiedz był uczniem Jezusowym, ale tajemnym dla bojaźni im: Wstępuję do Ojca mego i Ojca waszego, i do żydowskiej), aby zdjął ciało Jezusowe. I pozwolił Piłat. Boga mego i Boga waszego. **18** Tedy przyszła Maryja Szedł tedy i zdjął ciało Jezusowe. **39** Przyszedł też i Magdalena, oznajmując uczniom, że widziała Pana, a Nikodem, (który był przedtem przyszedł w nocy do że jej to powiedział. **19** A gdy był wieczór dnia onego Jezusa), niosąc zmieszanej myrry i aloes, około sta pierwszego po sabacie, a drzwi były zamknięte, gdzie funtów. **40** Wzięli tedy ciało Jezusowe i uwinęli je w byli uczniowie zgromadzeni dla bojaźni żydowskiej, prześcieradła z onemi rzeczami wonnemi, jako jest przyszedł Jezus i stanął w pośrodku nich, i rzekł zwyczaj Żydom umarłe chować. **41** A był na onem im: Pokój wam! **20** A to rzekłszy pokazał im ręce miejscu, gdzie był ukryżowany, ogród, a w ogrodzie i bok swój; a uradowali się uczniowie, ujrzawszy grób nowy, w którym jeszcze nikt nie był położony. **42** Pana. **21** Rzekł im zasię Jezus: Pokój wam; jako Przetoż tam dla dnia przygotowania żydowskiego, iż mieć posłał Ojciec, tak i ja was posyłam. **22** A to on grób był blisko, polożyli Jezusa.

20 A pierwszego dnia po sabacie Maryja Magdalena

przyszła rano do grobu, gdy jeszcze było ciemno, i ujrzała kamień odwalony od grobu. **2** I bieżała, a przyszła do Szymona Piotra i do onego drugiego ucznia, którego miłował Jezus, i rzekła im: Wzięli Pana z grobu, a nie wiemy, gdzie go położyli. **3** Tedy wyszedł Piotr i on drugi uczeń, a szli do grobu. **4** I bieżeli obaj społem; ale on drugi uczeń wyścignął Piotra i pierwnej przyszedł do grobu. **5** A nachyliwszy się, ujrzał leżące prześcieradła; wszakże tam nie wszedł. **6** Przyszedł też i Szymon Piotr, idąc za nim, i wszedł w grób, i ujrzał prześcieradła leżące, **7** I chustkę, która była na głowie jego, nie z prześcieradłami położoną, ale z osobna na jednym miejscu zwiniętą. **8** Potem wszedł i on drugi uczeń, który był pierwnej przyszedł do grobu, i ujrzał, a uwierzył. **9** Albowiem jeszcze nie rozumieli Pisma, iż miał zmartwychwstać. **10** I odeszli zaś oni uczniowie do domu. **11** Ale Maryja stała u grobu, na dworze płacząc; a gdy plakała, nachyliła się w grób. **12** I ujrzała dwóch Aniołów w bieli siedzących, jednego u głowy, a drugiego u nóg, tam gdzie było położone ciało Jezusowe. **13** Którzy jej rzekli: Niewiasto! czemu płaczesz? Rzekła im: Iż wzięli Pana mego, a nie wiem, gdzie go położyli. **14** A to rzekłszy, obróciła się nazad i ujrzała Jezusa stojącego; lecz nie wiedziała, iż Jezus był. **15** Rzekł jej Jezus: Niewiasto! czemu płaczesz? kogo szukasz? A ona mniemając, że był ogrodnik, rzekła mu: Panie! jeśli go ty wziął, powiedz mi, gdzieś go położył, a ja go wezmę. **16** Rzekł onej nocy nic nie pojmal. **4** A gdy już było rano, stanął jej Jezus: Maryjo! Która obróciwszy się, rzekła mu:

Weźmijcie Ducha Świętego. **23** Którymkolwiek grzechy odpuścicie, są im odpuszczone, a którymkolwiek zatrzymacie, są zatrzymane. **24** A Tomasz, jeden ze dwunastu, którego zowią Dydymus, nie był z nimi, gdy był przyszedł Jezus. **25** I rzekli mu drudzy uczniowie: Widzieliśmy Pana. Ale im on rzekł: Jeżeli nie ujrzę w ręku jego znaków gwoździ, a nie włożę palca mego w znaki gwoździ, a nie włożę ręki mojej w bok jego, nie uwierzę. **26** A po ośmiu dniach byli zasię uczniowie jego w domu, i Tomasz z nimi. I przyszedł Jezus, gdy były drzwi zamknięte, a stanął w pośrodku nich, i rzekł: Pokój wam! **27** Potem rzekł Tomaszowi: Włóż sam palec twój, a oglądaj ręce moje i ściagnij rękę twoję, i włóż ją w bok mój, a nie bądź niewiernym, ale wiernym. **28** Tedy odpowiedział Tomasz i rzekł mu: Panie mój, i Boże mój! **29** Rzekł mu Jezus: Źeś mieć ujrzał, Tomaszu, uwierzyłeś; błogosławieni którzy nie widzieli, a uwierzyli. **30** Wieleć i innych cudów uczynił Jezus przed oczyma uczniów swoich, które nie są napisane w tych księgach. **31** Ale te są napisane, abyście wy wierzyli, że Jezus jest Chrystus, Syn Boży, a żebyście wierząc żywot mieli w imieniu jego.

21 Potem się zaś ukazał Jezus uczniom u morza

Tyberiadzkiego, a ukazał się tak. **2** Byli pospoli Szymon Piotr i Tomasz, którego zowią Dydymus, i Natanael, który był z Kany Galilejskiej, i synowie Zebedeuszu, i drudzy dwaj z uczniów jego. **3** Rzekł im Szymon Piotr: Pójdę ryby łowić. Mówią mu: Pójdziemy i my z tobą. I szli, i wnet weszli w łódź, a Jezus na brzegu; wszakże nie wiedzieli uczniowie,

żeby był Jezus. 5 Rzekł im tedy Jezus: Dzieci! a uczeń umrzeć nie miał. Lecz mu nie rzekł Jezus, iż macie co jeść? Odpowiedzieli mu: Nie mamy. 6 A nie miał umrzeć; ale: Jeżeli chcę, aby został aż przyjdę, on im rzekł: Zapuśccie sieć po prawej stronie łodzi, cóż tobie do tego? 24 Tenci jest on uczeń, który a znajdzicie. I zapuścili, a już dalej nie mogli jej świadczyć o tem, i to napisał; a wiemy, że prawdziwe ciągnąć przed mnóstwem ryb. 7 I rzekł on uczeń, jest świadectwo jego. 25 Jest też jeszcze i innych którego miłował Jezus Piotrowi: Pan jest. Szymon wiele rzeczy, które czynił Jezus; które gdyby miały tedy Piotr, usłyszałszy iż Pan jest, przepasał się być wszystkie z osobna spisane, tuszę, iż i sam świat koszula, (albowiem był nagi) i rzucił się w morze. nie mógłby ogarnąć ksiąg, które by napisane były.

8 A drudzy zasię uczniowie przybyli w łodzi; (bo Amen.

niedaleko było od brzegu, ale jakoby na dwieście łokci) ciągnąc sieć z rybami. 9 A gdy wstąpili na brzeg, ujrzał wegle nałożone, i rybę na nich leżąca i chleb. 10 Rzekł im Jezus: Przynieście z tych ryb, któreście teraz pojali. 11 Wstąpił tedy Szymon Piotr i wyciągnął sieć na ziemię, pełną wielkich ryb, których było sto pięćdziesiąt i trzy; a choć ich tak wiele było, nie zdarła się sieć. 12 Rzekł im Jezus: Pójście, obiadujcie. I żaden z uczniów nie śmiał go pytać: Ty ktoś jest? wiedząc, że jest Pan. 13 Tedy przeszedł Jezus i wziął on chleb, i dał im, także i rybę. 14 A toć już trzeci raz ukazał się Jezus uczniom swoim po zmartwychwstananiu. 15 A gdy obiad odprawili, rzekł Jezus Szymonowi Piotrowi: Szymonie Jonaszowy, miłujesz mnie więcej niżeli ci? Rzekł mu: Tak jest, Panie! ty wiesz, że cię miłuję. Rzekł mu: Paśże baranki moje. 16 Rzekł mu zasię po wtóre: Szymonie Jonaszowy! miłujesz mnie? Rzekł mu: Tak jest, Panie! ty wiesz, że cię miłuję. Rzekł mu: Paśże owce moje. 17 Rzekł mu po trzecie: Szymonie Jonaszowy! miłujesz mnie? I zasmucił się Piotr, że mu po trzecie rzekł: Miłujesz mnie? I odpowiedział mu: Panie! ty wszystko wiesz, ty znasz, że cię miłuję. Rzekł mu Jezus: Paśże owce moje. 18 Zaprawdę, zaprawdę powiadam tobie: Gdyś był młodszym, opaszywałeś się i chodziłeś, kiedyś chciał; lecz gdy się zestarzejesz, wyciągniesz ręce twoje, a inny cię opasze i poprowadzi, gdzie byś nie chciał. 19 A to powiedział, dając znać, jaką śmiercią miał uwielbić Boga. A to powiedziawszy, rzekł mu: Pójdź za mną. 20 A Piotr obróciwszy się, ujrzał onego ucznia, którego miłował Jezus, pozad idącego, który się też był położył przy wieczerzy na piersiach jego, i rzekł był: Panie! któryż jest ten, co cię wyda? 21 Tego ujrzałszy Piotr, rzekł Jezusowi: Panie! a ten co? 22 Rzekł mu Jezus: Ježelibym chciał, żeby on pozostał, aż przyjdę, co tobie do tego? Ty pójdź za mną. 23 I wyszła ta powieść między braci, żeby on

Dzieje

1 Pierwsze wprawdzie księgi napisałem, o Teofilu! o wszystkiem, co począł Jezus i czyni, i uczyć. **2** Aż do dnia onego, którego dawszy rozkazanie Apostołom, które był przez Ducha Świętego obrał, wzięty jest w górę. **3** Którym też samego siebie po męce swojej żywym stawił w wielu niewątpliwych dowodach, przez czterdzieści dni ukazując się im i mówiąc o królestwie Bożem. **4** A zgromadziszy je przykazał im, aby nie odchodziли z Jeruzalem, ale iżby czekali obietnicy ojcowskiej, o którejsie mówić słyszelni ode mnie. **5** Albowiemci Jan chrzcili wodą; ale wy będącie ochrzczeni Duchem Świętym po niewielu tych dniach. **6** A tak oni zsiedlszy się, pytali go, mówiąc: Panie! izali w tym czasie naprawisz królestwo Izraelskie? **7** Lecz on rzekł do nich: Nie wasza rzecz jest, znać czasy i chwile, które Ojciec w swojej mocy położył. **8** Ale przyjmiecie moc Ducha Świętego, który przyjdzie na was; i będącie mi świadkami i w Jeruzalemie, i we wszystkiej Judzkiej ziemi, i w Samaryi, aż do ostatniego kraju ziemi. **9** A to rzeklszy, gdy oni patrzali, w góre podniesiony jest, a obłok wziął go od oczów ich. **10** A gdy za nim do nieba idącym pilnie patrzali, otw dwaj mężowie stanęli przy nich w białem odzieniu, **11** i rzekli: Mężowie Galilejscy! przecz stoicie, patrząc w niebo? Ten Jezus, który w góre wzięty jest od was do nieba, tak przyjdzie, jakoście go widzieli idącego do nieba. **12** Tedy się wrócili do Jeruzalem od góry, którą zowią oliwną, która jest blisko Jeruzalem, mając drogi przez jeden sabat. **13** A gdy weszli, wstąpili na salę, gdzie mieszkali Piotr, i Jakób, i Jan, i Andrzej, i Filip, i Tomasz, Bartłomiej, i Mateusz, Jakób Alfeuszowy, i Szymon Zelotes, i Judas Jakóbowy. **14** Ci wszyscy trwali jednomyślnie na modlitwie i prośbach, z żonami i z Maryją, matką Jezusową, i z braćmi jego. **15** A w oneż dni, powstawszy Piotr w pośrodku uczniów, rzekł: (A był poczet osób wespół zgromadzonych około stu i dwudziestu): **16** Mężowie bracia! musiało się wypełnić ono pismo, które opowiedział Duch Święty przez usta Dawidowe o Judaszu, który był wodzem tych, co pojmały Jezusa; **17** Bo był policzony z nami i dostał był części tego usługiowania. **18** Tenci wprawdzie otrzymały rolę z zapłaty niesprawiedliwości, a powiesiwszy się, rozpunkt

się na polu i wypłynęły wszystkie wnętrzności jego. **19** I było to jawne wszystkim mieszkającym w Jeruzalemie, tak iż nazwano onę rolę własnym ich językiem Akieldama, to jest rola krwi. **20** Albowiem napisano w księgach Psalmów: Niechaj będzie mieszkanie jego puste, a niech nie będzie, kto by w niem mieszkał, a biskupstwo jego niech weźmie inny. **21** Potrzeba tedy, aby jeden z tych mężów, którzy z nami bywali po wszystek czas, który Pan Jezus przebywał między nami, **22** Począwszy od chrztu Janowego, aż do tego dnia, którego jest wzięty w górę od nas, był z nami świadkiem zmartwychwstania jego. **23** I postawili dwóch: Józefa, którego zwano Barsabaszem, którego też nazywano Justem, i Macieja. **24** A modląc się mówili: Ty Panie! który znasz serca wszystkich, okaż z tych dwóch jednego, któregoś obrał; **25** Aby przyjął częstkę usługiowania tego i apostolstwa, z którego wypadł Judasz, aby odszedł na miejsce swoje. **26** I rzucili losy ich. I padł los na Macieja; a przyłączony jest spólnem zdaniem do jedenastu Apostołów.

2 A gdy przyszedł dzień pięćdziesiąty, byli wszyscy jednomyślnie pospołu. **2** Tedy się stał z prędką z nieba szum, jakoby przypadającego wiatru gwałtownego i napędził wszystek dom, kiedy siedzieli. **3** I ukazały się im rozzielone języki na kształt ognia, który usiadł na każdym z nich. **4** I napełnieni są wszyscy Duchem Świętym, a poczęli mówić innymi językami, jako im Duch on dawał wymawiać. **5** A byli w Jeruzalemie mieszkający Żydowie, mężczyźni nabożni, z każdego narodu tych, którzy są pod niebem. **6** A gdy się stał ten głos, zeszło się mnóstwo ludzi i strwożyli się, że je słyszał każdy z nich mówiąc własnym językiem swoim. **7** I zdumiewali się wszyscy, i dziwiali się, mówiąc jedni do drugich: Izali oto ci wszyscy, którzy mówią, nie są Galilejczycy? **8** A jakoż my od nich słyszmy każdy z nas swój własny język, w którym się urodzili? **9** Partowie i Medowie, i Elamitowie, i którzy mieszkamy w Mezopotamii, w Judzkiej ziemi, i w Kapadoci, w Poncie, i w Azji; **10** W Frygii, i w Pamfilii, w Egipcie, i w stronach Libii, która jest podle Cyreny, i przychodniowie Rzymscy; Żydowie, i nowonarwoceni; **11** Kreteńczycy, i Arabczycy; słyszmy ich, mówiących językami naszemi wielkie sprawy Boże. **12** I zdumiewali się wszyscy, i dziwiali się, mówiąc jeden do drugiego: Cóż to wzdy ma być? **13** Lecz drudzy naśmiewając się,

mówili: Ci się młodem winem popili. **14** A stanąwszy świadkami. **33** Prawicą tedy Bożą będąc wywyższony, Piotr z jedenastoma, podniósł głos swój i przemówił do nich: Mężowie Judzcy i wszyscy, którzy mieszkacie w Jeruzalemie! niech was to jawno będzie, a przyjmicie Dawid nie wstąpił do nieba, lecz sam powiada: w uszy słowa moje. **15** Albowiem nie są ci, jako wy mniemacie, pijani, gdyż dopiero jest trzecia na dzień godzina. **16** Aleć to jest ono, co przepowiedziano przez proroka Joela: **17** I będzie w ostateczne dni, Izraelski, że go Bóg i Panem, i Chrystusem uczynił, (mówi Bóg): Wylej z Ducha mego na wszelkie ciało, tego Jezusa, któregoście wy Ukrzyżowali. **37** A to a prorokować będą synowie wasi i córki wasze, a słysząc, przerażeni są na sercu i rzekli do Piotra i młodzieńcy wasi widzenia widzieć będą, a starcom do innych Apostołów: Cóż mamy czynić, mążowie waszym sny się śnić będą. **18** Nawet w oneż dni na bracia? **38** Tedy Piotr rzekł do nich: Pokutujcie, a slugi moje i na służebnice moje wylej z Ducha mego, ochrzcić się każdy z was w imieniu Jezusa Chrystusa i będą prorokować; **19** I ukażę cuda na niebie w górze i znamiona na ziemi nisko, krew, i ogień, i parę Świętego. **39** Albowiem was ta obietnica należy dymu. **20** Słońce się obróci w ciemność, a księżyc i dziatkom waszym, i wszystkim, którzy daleko są, w krew, przedtem niż przyjdzie on dzień Pański którekolwiek by powołał Pan, Bóg nasz. **40** I wielu wielki i znaczny. **21** I stanie się, że ktobkolwiek inszych słów oświadczał się i napominał je, mówiąc: wzywał imienia Pańskiego, zbawion będzie. **22** Wyzwölcie się od tego rodzaju przewrotnego. **41** Mężowie Izraelscy! słuchajcie słów tych Jezusa, Którzy tedy wdzięcznie przyjęli słowa jego, ochrzczeni onego Nazareńskiego, męża od Boga wsławionego u są i przystało dnia onego dusz około trzech tysięcy. was mocami i cudami, i znamionami, które czynił Bóg **42** I trwali w nauce apostolskiej i w społeczności, i w przez niego w pośrodku was, jako i wy sami wiecie; **23** łamaniu chleba, i w modlitwach. **43** I przyszedł strach Tego za ułożoną radą i przejrzeniem Bożem wydanego na każdą duszę, a wiele się znamion i cudów przez wszyszy, a przez ręce niezbożników Ukrzyżowawszy, Apostołów działało. **44** A wszyscy, którzy uwierzyli zabiiliście. **24** Którego Bóg wzbudził, rozwiązałszy byli pospołu, i wszystkie rzeczy mieli spólne. **45** A bolesći śmierci, jakoż było to niepodobne, aby od niej osiadłości i majątkości sprzedawali, i udzielali ich miał być zatrzymany. **25** Albowiem o nim mówi Dawid: wszystkim, jako komu było potrzeba. **46** A na każdy Upatrywałem zawsze Pana przed obliczem mojem; dzień trwając zgodnie w kościele i chleb łamiąc bo mi jest po prawicy, abym nie był wzruszony. **26** po domach, przyjmowali pokarm z radością i w Przetoż rozweseliło się serce moje i rozradował się prostocie serdecznej. **47** Chwaląc Boga i mając laskę język mój, nadto i ciało moje odpoczniewie w nadziei; u wszystkiego ludu. A Pan przydawał zborowi na każdy dzień tych, którzy mieli być zbawieni.

nie dasz świętemu twojemu oglądać skażenia. (Hadēs g86) **28** Oznajmiłeś mi drogi żywota, a napełnisz mi radością przed obliczem twojym. **29** Mężowie bracia! mogę bezpiecznie mówić do was o patryjarsze Dawidzie, żeć umarł i pogrzebiony jest, a grób jego jest u nas aż do dnia dzisiejszego. **30** Będąc tedy prorokiem i wiedząc, że mu się Bóg obowiązał przysięga, iż z owocu biódr jego według ciała miał wzbudzić Chrystusa, a posadzić na stolicy jego. **31** To przeglądając, powiedział o zmartwychwstaniu Chrystusowem, iż nie została dusza jego w piekle, ani ciało jego widziało skażenia. (Hadēs g86) **32** Tegoż Jezusa wzbudził Bóg, czego my wszyscy jesteśmy

3 A Piotr i Jan społem wstępowali do kościoła w godzinę modlitwy, dziewiątą. **2** A mąż niektórych będąc chromy, zaraz z żywota matki swojej był noszony, którego na każdy dzień sadzano u drzwi kościelnych, które zwano piękne, aby prosił jałmużny od tych, którzy wchodzili do kościoła. **3** Ten ujrzawszy Piotra i Jana, że mieli wnijść do kościoła, prosił ich o jałmużnę. **4** A Piotr z Janem pilnie na niego patrząc, rzekli: Wejrzyj na nas! **5** Tedy on z pilnością patrzał na nie, spodziewając się co взять od nich. **6** I rzekł Piotr: Srebra i złota nie mam; lecz co mam, to ci daję: W imieniu Jezusa Chrystusa Nazareńskiego wstań, a chodź. **7** A ujawszy go za prawą rękę jego, podniósł

go, a zarazem utwierdzone były nogi jego i kostki. **8** I Abrahama: A w nasieniu twojem błogosławione będą wyskoczywszy, stanął i chodził, a wszedł z nimi do wszystkie narody ziemi. **26** Wamci naprzód Bóg kościoła, chodząc i skacząc, a chwaląc Boga. **9** A wzbudziwszy Syna swego Jezusa, posłał go, aby widział go wszystek lud chodzącego i chwalącego wam błogosławili; żeby się każdy z was odwrócił od Boga. **10** I poznali go, iż to on był, który dla jałmużny złości swoich. siadał u drzwi pięknych kościelnych; i napełnieni są strachu i zdumienia nad tem, co mu się stało. **11** A gdy się trzymał on chromy, który był uzdrawiony, Piotra i Jana, zbiegał się do nich wszystek lud do przysionka, który zwano Salomonowym, zdumiały się. **12** Co widząc Piotr, przemówił do ludu: Mężowie Izraelscy! cóż się temu dziwujecie, albo czemu się nam tak pilnie przypatrujecie, jakobyśmy to własną mocą albo pobożnością uczynili, aby ten chodził? **13** Bóg Abrahama i Izaaka i Jakóba, Bóg ojców naszych, uwielbił Jezusa, Syna swego, któregoście wy wydali i zaparliście się go przed twarzą Piłatową, który go sądził być godnym wypuszczenia. **14** A wyście się onego świętego i sprawiedliwego zaparli, a prosiliście o mężobójcę, aby wam był darowany. **15** I zabiliście dawcę żywota, którego Bóg wzbudził od umarłych, czego my świadkami jesteśmy. **16** A przez wiare w imię jego, tego, którego wy widzicie i znacie, utwierdziło imię jego; wiara, mówię, która przez niego jest, dała temu to zupełne zdrowie przed obliczem was wszystkich. **17** Ale teraz, bracia! wiem, żeście to z niewiadomości uczynili, jako i książęta wasi. **18** Lecz Bóg, co przez usta wszystkich proroków swoich przepowiedział, iż Chrystus jego cierpieć miał, to tak zisił. **19** Przetoż pokutujcie, a nawróćcie się, aby były zgładzone grzechy wasze. **20** Gdyby przyszły czasy ochłody od obyczności Państkiej, a posłalby onego, który wam opowiedziany jest, Jezusa Chrystusa. **21** Który zaiste niebiosa ma objąć aż do czasu naprawienia wszystkich rzeczy, co był przepowiedział Bóg przez usta wszystkich świętych swoich proroków od wieków. (aiōn g165) **22** Albowiem Mojżesz do ojców rzekł: Proroka wam wzbuldi Pan, Bóg wasz, z braci waszych, jako miej; onego słuchać będziecie we wszystkiem, cokolwiek do was mówić będzie. **23** I stanie się, że każda dusza, która by nie słuchała tego proroka, będzie wygładzona z ludu. **24** Aleć i wszyscy prorocy od Samuela i od innych po nim, ilekolwiek ich mówiło, przepowiadali też te dni. **25** Wy jesteście synami prorockimi i przymierza, które postanowił Bóg z ojcamy naszymi, mówiąc do

4 A gdy to oni mówili do ludu, nadeszli ich kapłani i hetmani kościelni, i Saduceuszowie. **2** Obrażając się, iż uczyli lud, a opowiadali w Jezusie powstanie od umarłych. **3** I wrzucili na nie ręce, a podali je do więzienia aż do jutra; bo już był wieczór. **4** A wiele z tych, którzy one słowa słyszeli, uwierzyli; i była liczba mężów około pięciu tysięcy. **5** I stało się nazajutrz, że się zebrali przełożeni ich i starsi, i nauczeni w Piśmie w Jeruzalemie, **6** i Annasz, najwyższy kapłan, i Kaifasz, i Jan, i Aleksander, i ile ich było z rodu najwyższych kapłanów; **7** A postawiwszy je w pośrodku, pytali ich: Która mocą a ktemeście to imieniem uczynili? **8** Tedy Piotr, będąc pełen Ducha Świętego, rzekł do nich: Przełożeni ludu i starsi Izraelscy! **9** Ponieważ my dziś mamy być sądzeni dla dobrodziedztwa człowiekowi niemocnemu uczynionego, jakoby on był uzdrawiony; **10** Niech wam wszystkim wiadomo będzie i wszystkiemu ludowi Izraelskiemu, że w imieniu Jezusa Chrystusa Nazareńskiego, któregoście wy ukrzyżowali, którego Bóg wzbuldi od umarłych, przez tego ten stoi przed wami zdrowym. **11** Tencj jest kamień on wzgardzony od was budujących, który się stał głową wejściową. **12** I nie masz w żadnym innym zbawienia; albowiem nie masz żadnego imienia pod niebem, danego ludziom, przez które byśmy mogli być zbawieni. **13** Widząc tedy bezpieczeństwo Piotrową i Janową, i zrozumiawszy, iż ludźmi byli nieuczonymi i prostakami, dziwiali się i poznali je, iż byli z Jezusem. **14** Widząc też onego człowieka z nimi stojącego, który był uzdrawiony, nie mieli co przeciwko temu mówić. **15** A rozkazawszy im precz ustąpić z rady, radzili się między sobą, **16** Mówiąc: Cóż uczynimy tym ludziom? Bo, że jawny cud przez nie jest uczyniony, to wszystkim mieszkającym w Jeruzalemie wiadomo jest, a nie możemy tego zaprzecić. **17** Ale aby się to więcej nie rozsławiało między ludźmi, zagroźmy im srodze, aby więcej w tem imieniu żadnemu człowiekowi nie mówili. **18** A zawaławszy ich, zakazali im, aby koniecznie nie mówili, ani uczyli w imieniu Jezusowem. **19** Lecz Piotr i Jan odpowiedziawszy rzekli do nich:

Jeżeli to sprawiedliwa przed obliczem Bożem, was 5 A mąż niektóry imieniem Ananijasz, z Safira, raczej słuchać niż Boga, rozsądzie. 20 Albowiem żoną swoją, sprzedał mająłość, 21 i ujął nieco my nie możemy tego, cośmy widzieli i słyszeli, nie z onych pieniędzy z wiadomością żony swojej, a mówić. 21 A oni zagroziwszy im, wypuścili je, nic przyniosły częścię niejaką, położył u nóg apostolskich. nie znalazlszy, jakoby je skarać dla ludu i wszyscy 3 I rzek Piotr: Ananijasz! przecze szatan napełnił chwalili Boga za to, co się było stało. 22 Bo onemu serce twoje, abyś kłamał Duchowi Świętemu i ujął człowiekowi było więcej niż czterdzieści lat, nad z pieniędzy za rolę? 4 Izali to, coś miał, nie twoje którym się stał ten cud uzdrawienia. 23 A gdy je było? a coś sprzedał, nie w twojej mocy zostało? wypuszczono, przyszli do swoich i oznajmili im, Przecze tę rzecz przypuścił do serca twego? Nie cokolwiek do nich przedniejsi kapłani i starsi mówili. skłamałeś ludziom, ale Bogu. 5 Tedy usłyszawszy 24 Którzy usłyszawszy to, jednomyślnie podnieśli głos Ananijasz te słowa, padł nieżywy. I przyszedł strach swój ku Bogu i rzekli: Panie! tyś jest Bóg, który wielki na wszystkich, którzy to słyszeli. 6 A wstawszy uczynił niebo i ziemię, i morze i wszystko, co w młodzieńcy, porwali go, a wyniósłszy pogrzebli. 7 I nich jest: 25 Któryś Duchem Świętym przez usta stało się po chwili, jakoby po trzech godzinach, że i Dawida, sługi swego, powiedział: Przecze się zburzyli żona jego nie wiedząc, co się stało, weszła. 8 I rzek narodowie, a ludzie próżne rzeczy przemyślały? 26 jej Piotr: Powiedz mi, jeżeliście za tyle tę rolę sprzedali? Stanęli królowie ziemi i książęta zebrali się wspólnie A ona rzekła: Tak jest, za tyle. 9 A Piotr rzekł do niej: przeciwko Panu i przeciwko pomazańcowi jego. 27 Przeczeście się z sobą zmówili, abyście kusili Ducha Albowiem się zebrali prawdziwie przeciwko świętemu Pańskiego? Oto nogi tych, którzy pogrzebli męża Synowi twemu Jezusowi, któregoś pomazał, Herod twego, u drzwi są i ciebie wyniosą. 10 I padła zaraz i Poncki Piłat z pogany i z ludem Izraelskim. 28 przed nogami jego nie żywa. A wszedłszy młodzieńcy, Aby uczynili, cokolwiek ręka twoja i rada twoja znaleźli ją umarłą, a wyniósłszy pogrzebli ją podle przedtem postanowiąc, aby się stało. 29 Przetoż męża jej. 11 I przyszedł strach wielki na wszystek zbor teraz, Panie! wejrzyj na pogrózki ich, a daj slugom i na wszystkich, którzy to słyszeli. 12 Lecz przez ręce twoim ze wszystkiem bezpieczeństwem mówić słowo apostolskie działa się wiele znamion i cudów międzytwoje, 30 Ściągając rękę twoję ku uzdrawianiu i ku ludem, (a byli wszyscy jednomyślnie w przysionku czynieniu znamion i cudów, przez imię świętego Syna Salomonowym. 13 A z innych żaden nie śmiał się twego Jezusa. 31 A gdy się oni modlili, zatrąsnęło do nich przyłączyć; ale lud wiele o nich trzymał. 14 się ono miejsce, na którym byli zgromadzeni, i I owszem przybywało mnóstwo wierzących Panu, napełnieni są wszyscy Duchem Świętym i mówili mężów i niewiąst). 15 Tak że i na ulice wynosili chorych słowo Boże z bezpieczeństwem. 32 A onego mnóstwa i kładli je na pościelach i łóžkach, aby przynajmniej wierzących było serce jedno i dusza jedna, a żaden cień Piotra przychodzącego zacielił niektórych z nich. z majątki swoich nie zwał nic swojem własnym, 16 Schodziło się też i mnóstwo z okolicznych miast do ale mieli wszystkie rzeczy spólne. 33 A wielką mocą Jeruzalem, przynosząc chorych i nagabanych od Apostołowie dawali świadectwo o zmartwychwstaniu duchów nieczystych; a ci wszyscy byli uzdrawieni. Pana Jezusowem i była wielka łaska nad nimi 17 Tedy powstawszy najwyższy kapłan i wszyscy, wszystkimi. 34 Bo żadnego nie było między nimi którzy z nim byli, którzy byli z sekty Saduceuszów, niedostatecznego; gdyż którykolwiek mieli role albo napełnieni są zazdrością; 18 I targnęli się rökoma domy, sprzedawając przynosili pieniądze za to, co na Apostoły i podali je do więzienia pospolitego. 19 posprzedawali, 35 I kładli przed nogi apostolskie, Ale Anioł Pański w nocy otworzył drzwi u więzienia, i rozdawano to każdemu, ile komu było potrzeba. a wywiódlszy je rzekł: 20 Idźcież, a stawiwszy się, 36 Tedy Jozes, który nazwany był od Apostołów mówcie do ludu w kościele wszystkie słowa tego Barnabaszem, (co się wykłada: syn pociechy), Lewita, żywota. 21 Tedy oni usłyszawszy to, weszli na świtanie z Cypru rodem, 37 Mając rolę, sprzedawszy ja, do kościoła i uczyli. A przyszedłszy najwyższy kapłan przyniósł pieniądze i położył je u nóg apostolskich. i którzy z nim byli, zwołali radę i wszystkie starsze synów Izraelskich, i posłali do więzienia, aby byli

przywiedzieni. **22** A gdy słudzy przyszli, nie znaleźli wypuściły je. **41** A tak oni szli od obliczności onej rady, ich w więzieniu, co wróciwszy się, oznajmili, mówiąc: radując się, iż się stali godnymi odnosić zelżywość **23** Więzienieć wprawdzie znaleźliśmy zamknione ze dla imienia Jezusowego. **42** I nie przestawali na każdy wszelką pilnością i stróż na dworze przede drzwiami dzień w kościele i po domach nauczać i opowiadać stojące, lecz otworzywszy, żadnegośmy w niem nie Jezusa Chrystusa.

24 A gdy te słowa usłyszeli i najwyższy kapłan, i hetman kościelny, i przedniejsi kapłani wątpili o nich, co by to było. **25** A przyszedłszy ktoś, oznajmił im, mówiąc: Oto mężowie, któreście podali do więzienia, stoją w kościele, a uczą lud. **26** Tedy poszedł hetman z slugami i przywiódł je bez gwałtu; (bo się ludu bali, aby nie byli ukamionowani.) **27** A przywiódłszy je, stawili je przed radą; i pytał ich najwyższy kapłan, mówiąc: **28** Izaliśmy wam surowo nie zakazali, abyście w tem imieniu nie uczyli? A oto napełniliście Jeruzalem nauką waszą i chćecie na nas wprowadzić krew człowieka tego. **29** Tedy odpowiadając Piotr i Apostołowie, rzekli: Więcej trzeba słuchać Boga, niż ludzi. **30** Bóg on ojców naszych wzbudził Jezusa, któregoście wy zabili, zawiesiwszy na drzewie. **31** Tego Bóg za książęcia i zbawiciela wywyższył prawicą swoją, aby dana była ludowi Izraelskiemu pokuta i odpuszczenie grzechów. **32** A my jesteśmy świadkami jego w tem, co mówimy, także i Duch Święty, którego dał Bóg tym, którzy mu są posłuszní. **33** A oni to słysząc, pukali się i radzili o tem, jakoby je zgładzić. **34** Tedy powstawszy w radzie niektóry Faryzeusz, imieniem Gamalijel, nauczyciel zakonny, zacny u wszystkiego ludu, rozkazał, aby na małą chwilę precz wywiedziono Apostoły; **35** I rzekł do nich: Mężowie Izraelscy! miejscie się na baczeniu z strony tych ludzi, co byście mieli czynić. **36** Albowiem przed temi dniami powstał był Teudas, udawając się za coś, do którego się przywiązało mężów w liczbie około czterechset; którego zabito, a wszyscy, którzy z nim przestawali, rozproszeni są i wniewec się obrócili. **37** Po nim powstał Judas Galilejczyk za dni popisu i uwiodł wiele ludu za sobą; ale i on zginął, i wszyscy, którzy z nim przestawali, rozproszeni są. **38** Przetoż teraz powiadam wam: Dajcie pokój tym ludziom i zaniechajcie ich; albowiem jeżeli jest z ludzi ta rada albo ta sprawa, wniewec się obraci; **39** Ale jeżeli jest z Boga, nie będącie mogli tego rozerwać, byście snać i z Bogiem walczącymi nie byli znalezieni. **40** I usłuchali go. A zwołałszy Apostołów i ubiwszy je, zakazali, aby nie mówili w imieniu Jezusowem; i

6 A w oneż dni, gdy się przymnażało uczniów, wszczęło się szemranie Greków przeciwko Żydom, iż byli zaniedbywane w posługiwaniu powszednim wdowy ich. **2** A tak oni dwunasta zwołałszy mnóstwo uczniów, rzekli: Nie jest słuszna, żebyśmy my opuściwszy słowo Boże, służyli stołom. **3** Upatrzcież tedy, bracia! między sobą siedm mężów, dobre świadcztwo mających, pełnych Ducha Świętego i mądrości, których byśmy postanowili nad tą sprawą. **4** A my modlitwy i usługi słowa pilnować będziemy. **5** I podobała się ta rzecz onemu wszystkiemu mnóstwu. I obrali Szczepana, męża pełnego wiary i Ducha Świętego, i Filipa, i Prochora, i Nikanora, i Tymona, i Parmena, i Mikołaja, nowonawróconego Antyjocheńczyka. **6** Tych stawili przed Apostołów, którzy pomodliwszy się, kładli na nich ręce. **7** I rosło słwo Boże, i pomnażał się bardzo poczet uczniów w Jerozalemie: wielkie też mnóstwo kapłanów było posłuszne wierze. **8** A Szczepan będąc pełen wiary i mocy, czynił cuda i znamiona wielkie między ludem. **9** I powstali niektórzy z tych, którzy byli z bóżnicą, którą zowią Libertynów i Cyrenejczyków, i Aleksandryjanów, i tych, którzy byli z Cylicy i z Azy, gadając z Szczepanem. **10** Lecz nie mogli odporu dać mądrości i duchowi, który mówił. **11** Tedy naprawili mężów, którzy powiedzieli: Myśmy go słyszeli mówiącego słowa bluźniercze przeciwko Mojżeszowi i przeciwko Bogu. **12** A tak wzruszyli lud i starszych, i nauczonych w Pismie; a powstawszy, porwali go i przywiedli do rady. **13** I stawili fałszywych świadków, którzy rzekli: Ten człowiek nie przestaje mówić słów bluźnierczych przeciwko temu świętemu miejscu i zakonowi. **14** Albowiemy go słyszeli mówiącego: Iż ten Jezus Nazareński zburzy to miejsce i odmieni ustawy, które nam podał Mojżesz. **15** A patrząc na niego pilnie oni wszyscy, którzy siedzieli w radzie, widzieli oblicze jego jako oblicze aniejskie.

7 Tedy rzekł najwyższy kapłan: A także się ma ta rzecz? **2** A on rzekł: Mężowie bracia i ojcowie, słuchajcie! Bóg chwały ukazał się ojcu naszemu

Abrahamowi, gdy był w Mezopotamii, przedtem niż czterdzieści lat, przyszło mu na myśl, aby nawiedził mieszkał w Haranie. **3** I rzekł do niego: Wynijdź z braci swych, syny Izraelskie. **4** A ujrzał jednego ziemi twojej i od twojej rodzinny, a idź do ziemi, którą ukrzywdzonego, ujął się on i pomścił się krzywdy ci ukażę. **5** Tedy wyszedłszy z ziemi Chaldejskiej, tego, który bezprawie cierpiał, zabiwszy Egipczanina. mieszkał w Haranie, a stamtąd, gdy umarł ojciec **6** Albowiem mniemał, że bracia jego rozumieją, że jego, przeniósł go Bóg do ziemi tej, w której wy Bóg przez rękę jego daje im wybawienie; lecz oni teraz mieszkacie. **7** I nie dał mu w niej dziedzictwa tego nie rozumieli. **8** A nazajutrz pokazał się im, i na stopę nogi, choć mu ją był obiecał dać w gdy się z sobą bili i prowadził je do pokoju, mówiąc: dzierżawę, i nasieniu jego po nim, gdy jeszcze nie Mężowie! bracia jesteście sobie; przecześć się społem miał potomka. **9** I mówił mu tak Bóg: Nasienie twoje krzywdzie? **10** Lecz ten, co krzywdził bliźniego, będzie przychodziem w cudzej ziemi i zniewolą je, i odegała go, mówiąc: Któż cię postanowił księciem i trapić je będą przez czterysta lat. **11** Ale ten naród, sędzią nad nami? **12** Izali mię ty chcesz zabić, jakoś któremu służyć będą, ja będę sądził, rzekł Bóg; a wczoraj zabił Egipczanina? **13** I uciekł Mojżesz za potem wyniądu i służyć mi będą na tem miejscu. **14** I temi słowy i był przychodziem w ziemi Madyjskiej, dał mu przymierze obrzezki; i tak Abraham spłodził gdzie spłodził dwóch synów. **15** A gdy się wypełniło Izaaka i obrzezał go dnia ósmego, a Izaak Jakóba, a czterdzieści lat, ukazał mu się na puszczy góry Synaj Jakób dwunastu patryarchów. **16** A patryarchowie Anioł Pański w płomieniu ognistym w krzaku. **17** A nienawidząc Józefa, sprzedali go do Egiptu; ale Mojżesz ujrzałszy, zadziwił się onemu widzeniu; a Bóg był z nim. **18** I wyrwał go ze wszystkich jego gdy przystąpił, aby się temu przypatrzył, stał się do ucisków, a dał mu łaskę i mądrość przed Faraonem, niego głos Pański: **19** Jam jest Bóg ojców twoich, Bóg królem Egipskim, który go postanowił księciem Abrahama, Bóg Izaaka, i Bóg Jakóba. A zadrżawszy nad Egiptem i nad wszystkim domem swoim. **20** Mojżesz nie śmiał się przypatrywać. **21** I rzekł mu Potem przyszedł głód na wszystkę ziemię Egipską i Pan: Zzuj obuwie z nóg twoich; bo miejsce, na którym Chananejską, i ucisk wielki, i nie znajdowali żywności stoisz, jest ziemia święta. **22** Widząc widziałem ojcowie nasi. **23** A gdy usłyszał Jakób, iż zboża były utrapienie ludu mego, który jest w Egipcie, i słyszałem w Egipcie, posłał ojców naszych pierwszy raz. **24** wzdychanie ich, a zstąpiłem, żebym je wybawił; A za wtórym razem poznany jest Józef od braci przetoż teraz chodź, poślę cię do Egiptu. **25** Tego swych i objawiony jest Faraonowi naród Józefowy. **26** Mojżesz, którego się byli zaprzali, mówiąc: Któż cię Tedy Józef posławszy, przyzwał ojca swego Jakóba postanowił księciem i sędzią? Tego Bóg księciem i wszystkę swoją rodzinę w siedmdziesiąt i pięciu i wybawicielem posłał przez rękę Anioła, który mu się duszach. **27** I zstąpił Jakób do Egiptu, i tam umarł ukazał w krzaku. **28** I ten je wywiódł, czyniąc cuda i on i ojcowie nasi. **29** I przeniesieni są do Sychem, znamiona w ziemi Egipskiej i na morzu Czerwonem, i położeni w grobie, który był kupił Abraham za i na puszczy, przez czterdzieści lat. **30** Tenci jest pieniadze u synów Hemora, ojca Sychemowego. **31** A Mojżesz, który rzekł synom Izraelskim: Proroka wam gdy się przybliżył czas obietnicy, o którą był przysiągl wzbudzi Pan, Bóg wasz, z braci waszych, jako mię, Bóg Abrahamowi, rozdroził się lud i rozmnożył się w onego słuchać będącicie; **32** Ten jest, który był w Egipcie. **33** Aż nastął inny król, który nie znał Józefa. zgromadzeniu na puszczy z Aniołem, który mówił **34** Ten podchodziąc zdradliwie naród nasz, trafił ojców do niego na górze Synaj, i z ojcamy naszymi, który naszych, tak iż musieli wymiatać niemowlątko swoje, przyjął słowa Boże żywe, aby je nam podał. **35** żeby się nie rozkrzewiały. **36** Pod ten czas narodził Któremu nie chcieli posłuszní być ojcowie nasi; ale się Mojżesz, a był krasnym z daru Bożego, którego go odrzuciли i obrócili się sercy swemi do Egiptu. **37** chowano przez trzy miesiące w domu ojca jego. **38** Mówiąc do Aarona: Uczyń nam bogi, którzy by szli A gdy był wyrzucony, wzięła go córka Faraonowa przed nami; albowiem Mojżeszowi onemu, który nas i wychowała go sobie za syna. **39** I wyćwiczony wywiódł z ziemi Egipskiej, nie wiemy co się stało. jest Mojżesz we wszelkiej mądrości Egipskiej, a był **40** I uczynili w one dni cielca i sprawowali ofiarę możliwą w mowach i w uczynkach. **41** A gdy mu było onemu bałwanowi, i weselili się w sprawach rąk

swoich; **42** I odwrócił się Bóg i podał je, aby służyli wszyscy po krainach ziemi Judzkiej i Samaryi, wojsku niebieskiemu, jako napisano jest w księgach oprócz Apostołów. **2** I pogrzebli Szczepana mężowie prorockich: Zażeście mu bite i inne ofiary ofiarowali bogobojni i uczynili nad nim placz wielki. **3** A Saul na puszczy przez czterdzieści lat, domu Izraelski? **43** niszczył zbór, wchodząc w domy, a wywólcząc mąż Owszem nosiliście namiot Molocha i gwiazdę boga i niewiasty, podawał je do więzienia. **4** A ci, którzy byli waszego Remfana, te obrazy, któreście sobie uczynili, rozproszeni, chodzili opowiadając słowo Boże. **5** Lecz abyście się im kłaniali; przetoż was zaprowadzę za Filip zaszedlszy do miasta Samaryjskiego, opowiadał Babilon. **44** Namiot świadectwa mieli ojcowie nasi im Chrystusa. **6** A lud miał wzgląd jednomyślnie na na puszczy, jako był rozrządził ten, który powiedział to, co Filip mówił, słuchając i widząc cuda, które Mojżeszowi, aby go uczynił według kształtu, który czynił. **7** Albowiem duchy nieczyste od wielu tych, widział. **45** Który wziąwszy ojcowie nasi, wniesli z który je mieli, wołając głosem wielkim wychodziły, a Jozuem tam, gdzie była osiadłość poganów, których wiele powietrzem ruszonych i chromych uzdrawieni Bóg wygnał od obliczności ojców naszych, aż do dni sę. **8** I stała się radość wielka w onem mieście. **9** Dawidowych; **46** Który znalazł łaskę przed obliczem A niektóry mąż, imieniem Szymon, był przedtem w Bożem i prosił, aby znalazł namiot Bogu Jakóbowemu. onem mieście bawiący się nauką czarnoksięską i lud **47** A Salomon zbudował mu dom. **48** Ale on Najwyższy Samaryjski mamił, opowiadając się być czymś wielkim. nie mieszka w kościołach ręką uczynionych, jako **10** Na którego się oglądali wszyscy od najmniejszego prorok mówi: **49** Niebo jest stolica moja, a ziemia aż do największego, mówiąc: Tenci jest ona moc podnóżek nóg moich. Cóż mi za dom zbudujecie, Boża wielka. **11** A oglądali się nań przeto, iż je od mówi Pan, albo które jest miejsce odpoczenia niemałego czasu mamił czarnoksięsty swemi. **12** mego? **50** Izali ręka moja tego wszystkiego nie A gdy uwierzyli Filipowi, opowiadającemu królestwo uczyniła? **51** Ludzie twardego karku i nieobrzesanego Boże i imię Jezusa Chrystusa, chrzciли się mążowie serca, i uszów! wy się zawždy sprzeciwiacie Duchowi i niewiasty. **13** Tedy i sam Szymon uwierzył, a Świętemu jako ojcowie wasi, tak i wy. **52** Któregoż ochrzciwszy się, trzymał się Filipa, a widząc cuda i z proroków nie prześladowali ojcowie wasi, i nie mocy wielkie, które się działały, zdumiewał się. **14** A pozabiali tych, którzy przedtem opowiadali o przyjściu usłyszawszy Apostołowie, którzy byli w Jerozalemie, tego Sprawiedliwego, któregoście wy się teraz stali iż Samaryja przyjęła słowo Boże, posłali do nich zdrajcam i mordercami? **53** Którzyście wzięli zakon Piotra i Jana. **15** Którzy tam przyszedlszy, modlili się przez rozrządzenie anielskie, a nie strzegliście go. za nimi, aby przyjęli Ducha Świętego. **16** (Albowiem **54** Tedy słuchając tego, pukali się w sercach swych jeszcze był na żadnego z nich nie zstąpił; ale tylko i zgrzytali na niego zębami. **55** A on będąc pełen pochrzczeni byli w imię Pana Jezusowego.) **17** Tedy na Ducha Świętego, patrząc pilnie w niebo, ujrzał chwałę nie wkładali ręce, a oni przyjmowali Ducha Świętego. Bożą i Jezusa stojącego po prawicy Bożej. **56** I rzekł: **18** A ujrzał Szymon, że przez wkładanie rąk Oto widzę niebiosa otworzone i Syna człowieczego apostolskich był dawany Duch Święty, przyniósł stojącego po prawicy Bożej. **57** A oni krzyknawszy im pieniądze. **19** Mówiąc: Dajcie i mnie tę moc, głosem wielkim, zatulili uszy swoje i rzucili się na aby ten, na któregokolwiek bym ręce włożył, wziął niego jednomyślnie. **58** A wypchnawszy go z miasta, Ducha Świętego. **20** I rzekł mu Piotr: Pieniądze twoje kamionowali; a świadkowie złożyli szaty swoje u stóp niech z tobą będą na zginienie, żeś mniemał, żeby młodzieńca, którego zwano Saul. **59** I kamionowali dar Boży miał być za pieniądze nabywany. **21** Nie Szczepana modlącego się i mówiącego: Panie Jezu! masz w tej rzeczy cząstki, ani losu, gdy serce twoje przyjmij ducha mojego! **60** A kleknawszy na kolana, nie jest proste przed obliczem Bożem. **22** Przetoż zawał głosem wielkim: Panie! nie poczytaj im tego pokutuj z tej twojej złości, a proś Boga; ować snać za grzech! A to rzekłszy, zasnął.

8 A Saul zezwolił na zabicie jego. I wszczęło się onegoż czasu wielkie prześladowanie przeciwko zborowi, który był w Jerozalemie, i rozproszyli się

przyszło z tych rzeczy, któreście powiedzieli. **25** A tak Saulu! przeczeć mię prześladujesz? **5** Tedy rzekł: oni oświadczyszy i opowiedziawszy słowo Pańskie, Ktoś jest, Panie? A Pan rzekł: Jam jest Jezus, którego wrócili się do Jeruzalem i w wielu miasteczkach ty prześladujesz; trudno tobie przeciw ościeniowi Samarytańskich Ewangieliję opowiadali. **26** Lecz wierzgać. **6** A Saul drąż i bojąc się, rzekł: Panie! co Anioł Pański rzekł do Filipa, mówiąc: Wstań, a idź ku chcesz, abym ja uczynił? A Pan do niego: Wstań, a południowi na drogę, która od Jeruzalem idzie ku wnijdź do miasta, a tam ci powiedzą, co byś ty miał Gazie, która jest pusta. **27** A on wstawszy, szedł. A oto czynić. **7** A mężowie, którzy z nim byli w drodze, mąż Murzyn rzezaniec, komornik królowej murzyńskiej stanęli, zdumiawszy się; głos tylko słysząc, ale nikogo Kandaces, który był nad wszystkimi skarbami jej, a nie widząc. **8** I wstał Saul z ziemi, a otworzywszy przyjechał był do Jeruzalem, aby się modlił; **28** I oczy swoje, nikogo nie widział. Tedy ujawszy go za wracał się, siedząc na woziu swoim, a czytał Izajasza rękę; prowadzili go do Damaszku, **9** Kiedy był trzy proroka. **29** I rzekł Duch Filipowi: Przystąp, a przyłącz dni nie widząc, i nie jadę ani pił. **10** A był niektóry się do tego wozu. **30** A przybieżawszy Filip, usłyszał uczeń w Damaszku, imieniem Ananiasz; i rzekł go czytającego Izajasza proraka i rzekł: Rozumiesz, Pan do niego w widzeniu: Ananiaszu! A on rzekł: co czytasz? **31** A on rzekł: Jakoż mogę rozumieć, Otom ja, Panie! **11** A Pan rzekł do niego: Wstań, a jeźliby mi kto nie wyłożył? I prosił Filipa, a wstąpił idź na ulicę, którą zowią prostą, a szukaj w domu i siedział z nim. **32** A miejsce onego Pisma, które Judowym Saulu imieniem Tarseńczyka; albowiem oto czytał, to było: Jako owca ku zabiciu wiedziony jest, a się modli. **12** I widział w widzeniu męża, imieniem jako baranek niemy przed tym, który go strzyże, tak Ananiasz, wchodzącego i rękę na się wkładającego, nie otworzył ust swoich; **33** W uniżeniu jego sąd jego aby przejrzał. **13** I odpowiedział Ananiasz: Panie! zniesiony jest, a rodzaj jego który wypowie? albowiem słyszałem od wielu o tym mężu, jako wiele złego zniesiony był z ziemi żywot jego. **34** A odpowiadając czynił świętym twoim w Jeruzalemie. **14** I tu ma rzezaniec Filipowi, rzekł: Proszę cię, o kim to prorok moc od najwyższych kapelanów, aby wiązał wszystkie mówi? Sam o sobie, czyli o kim innym? **35** Tedy wzywające imienia twego. **15** I rzekł do niego Pan: otworzywszy Filip usta swe, a poczawszy od tego Idźże, albowiem mi ten jest naczyniem wybranem, Pisma, opowiadał mu Jezusa. **36** A gdy jechali droga, aby nosił imię moje przed pogany i królmi, i przed syny przyjechali nad jedną wodę. Tedy rzekł rzezaniec: Izraelskimi. **16** Albowiem ja mu ukażę, jako wiele musi Otóż woda! Cóż na przeskodzie, abym nie miał być cierpieć dla imienia mego. **17** I poszedł Ananiasz, i ochrzczony? **37** I rzekł Filip: Jeżeliż wierzysz z całego wszedł do onego domu, a włożywszy na niego ręce, serca, wolność. A on odpowiedziawszy, rzekł: Wierz, rzekł: Saulu, bracie! Pan mię послał, Jezus on, któryć iż Jezus Chrystus jest Syn Boży. **38** I kazał stanąć się ukazał w drodze, któryś jechał, abyś przejrzał, a wozowi; i zstąpili obadwaj w wodę, Filip i rzezaniec, i był napelniony Duchem Świętym. **18** I zarazem spadły ochrzcił go. **39** A gdy wystąpili z wody, porwał Filipa z oczów jego jako łuski i wnet przejrzał, a wstawszy Duch Pański i nie widział go więcej rzezaniec, ale ochrzczony jest. **19** A wziąwszy pokarm, posilił się. I jechał drogą swoją, radując się. **40** A Filip aż w był Saul z uczniami, którzy byli w Damaszku, kilka Azocie jest znaleziony, a chodząc kazał Ewangieliję dni. **20** I zaraz kazał w bóżnicach Chrystusa, że on po wszystkich miastach, aż przyszedł do Cezaryi. jest Synem Bożym. **21** I zdumiewali się wszyscy, którzy go słuchali, i mówili: Izali to nie jest ten, który burzył w Jeruzalemie tych, którzy wzywali imienia tego? i tuż na to przyszedł, aby ich związał, wiódł do najwyższych kapelanów? **22** A Saul tem więcej zmacniał się i zawstydział Żydów, którzy mieszkali w Damaszku, dowodząc, iż ten jest Chrystus. **23** A gdy przeszło niemało dni, uradzili Żydowie między sobą, aby go zabili. **24** Ale się dowiedział Saul o zasadzce ich. Strzegli też bram we dnie i w nocy, aby

9 A Saul jeszcze dychając groźbą i morderstwem

przeciwko uczniom Pańskim, przyszedł do najwyższego kapłana. **21** Prosił go o listy do Damaszku do bóżnic, iż jeźliby tam znalazł tej drogi (tą drogą idących) których mężów albo niewiasty, aby ich związane przywiódł do Jeruzalem. **3** A gdy jechał, stało się, gdy się przybliżał do Damaszku, że z przedka oświeciła go światłość z nieba. **4** A padłszy na ziemię, usłyszał głos do siebie mówiący: Saulu!

którzy go słuchali, i mówili: Izali to nie jest ten, który burzył w Jeruzalemie tych, którzy wzywali imienia tego? i tuż na to przyszedł, aby ich związał, wiódł do najwyższych kapelanów? **22** A Saul tem więcej zmacniał się i zawstydział Żydów, którzy mieszkali w Damaszku, dowodząc, iż ten jest Chrystus. **23** A gdy przeszło niemało dni, uradzili Żydowie między sobą, aby go zabili. **24** Ale się dowiedział Saul o zasadzce ich. Strzegli też bram we dnie i w nocy, aby

go zabili. **25** Lecz uczniowie wziąwszy go w nocy, z Pobożny i bojący się Boga ze wszystkim domem spuścili go po powrozie przez mur w koszu. **26** A gdy swoim, i czyniący jałmużny wielki ludowi. **3** A ten przyszedł Saul do Jeruzalem, kusił się przyłączyć się zawsze Bogu modląc, widział jawnie w widzeniu, do uczniów; ale się go wszyscy bali, nie wierząc, jakoby o dziewczęcej godzinie na dzień, Anioła Bożego, aby był uczniem. **27** Lecz Barnabas wziąwszy go, że wszedł do niego i rzekł mu: Kornelijusz! **4** A on przywiódł go do Apostołów i powiadał im, jako w pilnie nań patrząc, a przestraszony będąc, rzekł: Cóż drodze widział Pana, a iż mówił do niego, i jako w jest, Panie? I rzekł mu: Modlitwy twoje i jałmużny twoje Damaszku bezpiecznie mówił w imieniu Jezusowem. wstępły na pamięć przed obliczność Bożą. **5** Przetoż **28** I mieszkał z nimi w Jeruzalemie. **29** A bezpiecznie teraz posłój mąż do Joppy, a przywiż Szymona, sobie poczynając w imieniu Pana Jezusowem, mówił którego zowią Piotrem. **6** Ten ma gospodę u niektórych i gadał z Grekami; a oni się starali, jako by go zabić. Szymona, garbarza, który ma dom nad morzem; ten **30** O czem dowiedziawszy się bracia, odprowadzili go ci powie, co byś miał czynić. **7** A gdy odszedł Anioł, do Cezary i odesłali go do Tarsu. **31** A tak zbory po który mówił z Kornelijuszem, zwołały dwóch sług wszystkiej Judzkiej ziemi i Galilei, i Samary miały swoich i żołnierza pobożnego z tych, którzy przy nim pokój, budując się i chodząc w bojaźni Państkiej, a ustawicznie byli; **8** A rozpowiedziawszy im wszystko, przez pociechę Ducha Świętego rozmnażały się. **32** I posłał je do Joppy. **9** A nazajutrz, gdy byli w drodze, stało się, gdy Piotr obchodził wszystkie, przyszedł też a przybliżali się do miasta, wstąpił Piotr na dach, do świętych, którzy mieszkały w Liddzie. **33** Tamże aby się modlił około godziny szóstej. **10** A będąc znalazł człowiekańskiego, imieniem Eneasza, od łaknącym chciało jeść; a gdy mu oni jeść gotowali, ośmioletni na łóżu leżącego, który był powietrzem przypadło na niego zachwycenie. **11** I ujrzał niebo ruszony. **34** I rzekł mu Piotr: Eneaszu! uzdrawia cię otworzone i zstępujące na się naczynie niejakie, Jezus Chrystus; wstańże, a pościeł sobie. I zarazem jakoby prześcieradło wielkie, za cztery rogi uwiązane wstał. **35** A widzieli go wszyscy, którzy mieszkały w i spuszczone na ziemię; **12** W którym były wszelkie Liddzie i w Saronie, którzy się nawrócili do Pana. ziemskie czworonogie zwierzęta i bestie, i gadziny i **36** A była w Joppie niektórych uczennica, imieniem ptastwo niebieskie. **13** I stał się głos do niego: Wstań Tabita, która wyłożywszy, zowie się Dorka; ta była Piotr! rzeź, a jedz. **14** A Piotr rzekł: Żadną miarą, pełna dobrych uczynków i jałmużny, które czyniła. **37** Panie! gdyżem nigdy nie miał nic pospolitego albo I stało się w one dni, że rozniemogłszy się, umarła; nieczystego. **15** Tedy zasię powtóre stał się głos do którą omywszy, polożyli na sali. **38** A iż Lidda była niego: Co Bóg oczyścił, ty nie miej tego za nieczyste. blisko Joppy, uczniowie usłyszawszy, że tam jest **16** A to się stało po trzykroć. I wzięte jest zasię ono Piotr, posłali do niego dwóch mężów, prosząc go, aby naczynie do nieba. **17** A gdy Piotr sam w sobie wątpił, się nie lenił przyjść do nich. **39** Tedy wstawszy Piotr, co by to było za widzenie, które widział, tedy oto ci szedł z nimi; a gdy przyszedł, wprowadzili go na salę mężowie, którzy byli posłani do Kornelijusza, pytający i obstąpiły go wszystkie wdowy, płacząc i ukazując się o dom Szymonowy, stali przede drzwiami; **18** A suknie i płaszcze, które im Dorka robiła, póki była z zwołały, wywiadywali się, jeżeli tam Szymon, nimi. **40** A Piotr wygnawszy przez wszystkie, kleknął którego zowią Piotrem, gospodę miał. **19** A gdy Piotr na kolana i modlił się, a obróciwszy się do onego myślisz o onem widzeniu, rzekł mu Duch: Oto cię trzej ciała, rzekł: Tabito, wstań! a ona otworzyła oczy swoje mężowie szukają. **20** Przetoż wstawszy, zstał, a idź z i ujrzawszy Piotra, usiadła. **41** A on podawszy jej nimi, nic nie wątpiąc, bomci ja je posłał. **21** Tedy Piotr rękę, podniósł ją, a zwołały świętych i wdów, zstał się do onych mężów, którzy od Kornelijusza stawił ją żywą. **42** I rozsławio się to po wszystkiej do niego posłani byli, rzekł: Otom ja jest, którego Joppie, i wiele ich uwierzyło w Pana. **43** I stało się, że szukacie. Cóż za przyczyna, dla którejście przeszli? przez wiele dni został Piotr w Joppie u niejakiego **22** A oni rzekli: Kornelijusz setnik, mąż sprawiedliwy Szymona, garbarza.

10 A w Cezary był mąż niektórych, imieniem Kornelijusz, setnik, z roty, którą zwano Włoską;

i bojący się Boga i mający dobre świadectwo od wszystkiego narodu żydowskiego, w widzeniu jest od Anioła świętego napomniony, aby cię wezwał w dom

swój i słuchał słów od ciebie. **23** Tedy zawaławszy ich z nim jedli i pili po jego zmartwychwstaniu. **42** I do domu, przyjął je do gospody. A drugiego dnia Piotr rozkazał nam, abyśmy kazali ludowi i świadczyli, że szedł z nimi i niektórzy z braci z Joppy szli z nimi. **24** A on jest onym postanowionym od Boga sędzią żywych nazajutrz weszli do Cezaryi. A Kornelijusz czekał ich, i umarłych. **43** Temu wszyscy prorocy świadectwo wezwawszy powinowatych swoich i bliskich przyjaciół, wydają, iż przez imię jego odpuszczenie grzechów **25** I stało się, gdy wchodził Piotr, zabieżawszy mu weźmie każdy, co w niego wierzy. **44** A gdy jeszcze Kornelijusz, przypadł do nóg jego i poklonił się. **26** Piotr mówił te słowa, przypadł Duch Święty na Ale go Piotr podniósł, mówiąc: Wstań! i jamci też wszystkie słuchające tych słów. **45** I zdumieś się oni, jest człowiek. **27** A rozmawiając z nim, wszedł, a którzy byli z obrzezania wierzący, którzy byli z Piotrem znalazły wiele tych, którzy się byli zeszli. **28** I rzekł do przyszli, że i na pogany dar Ducha Świętego jest nich: Wy wiecie, że się nie godzi mężowi Żydowiniowi wylany. **46** Albowiem słyszeli je mówiące językami przyłycać albo schadzać z cudzoziemcem; lecz mnie rozlicznemi i wielbiące Boga. Tedy odpowiedział Piotr: Bóg ukazał, żebym żadnego człowieka nie nazywał **47** Izali kto może zabronić wody, żeby ci nie byli pospolitym albo nieczystym. **29** Przetożem też nie pochrzczeni, którzy wzięli Ducha Świętego jako i my? zbraniając się przyszedł, wezwany będąc; pytam **48** I rozkazała je pochrzcić w imieniu Pańskiem. I prosili tedy, dlaczegoście mię wezwali? **30** A Kornelijusz go, aby u nich zostało na kilka dni.

rzekł: Od czwartego dnia aż do tej godziny pościłem, a o dziewiątej godzinie modliłem się w domu moim, a oto mąż niektóry stanął przede mną w odzieniu jasnym, **31** I rzekł: Kornelijusu! wysłuchana jest modlitwa twoja, a jałmużny twoje przyszły na pamięć przed obliczność Bożą. **32** Przetoż poślądź do Joppy, a przyzwij Szymona, którego nazywają Piotrem; ten ma gospodę w domu Szymona, garbarza, nad morzem, który przyszedłszy, mówić z tobą będzie. **33** Zaraz tedy posłałem do ciebie, a ty dobrze uczynił, żeś przyszedł. Teraz tedy jesteśmy wszyscy przed obliczem Bożem przytomni, abyśmy słuchali wszystkiego, coć rozkazano od Boga. **34** Tedy Piotr otworzywszy usta, rzekł: Prawdziwie dochodzę tego, iż Bóg nie ma względu na osoby; **35** Ale w każdym narodzie, kto się go boi, a czyni sprawiedliwość, jest mu przyjemnym. **36** A co się tknie słowa, które posał synom Izraelskim, opowiadając pokój przez Jezusa Chrystusa, który jest Panem wszystkiego, **37** Wy wiecie, co się działa po wszystkiem Żydostwie, poczawszy od Galilei, po chrzcie, który Jan opowiadał; **38** Jako Jezusa z Nazaretu pomazał Bóg Duchem Świętym i mocą, który chodził, czyniąc dobrze i uzdrawiając wszystkie opanowane od dyabła; albowiem Bóg był z nim. **39** A myśmy świadkami wszystkiego tego, co czynił w krainie Judzkiej i w Jeruzalemie, którego zabili, zawiesiwszy na drzewie. **40** Tego Bóg wzbudził dnia trzeciego i sprawił, żeby był objawiony; **41** Nie wszystkiemu ludowi, ale świadkom przedtem sporządzonym od Boga, nam, którzyśmy

11 I usłyszeli Apostołowie i bracia, którzy byli w Judzkiej ziemi, że i poganie przyjęli słowo Boże. **2** A gdy Piotr przyszedł do Jeruzalem, spierał się z nim ci, którzy byli z obrzezania, **3** Mówiąc: Wszedłeś do mężów nieobrzanych, a jadłeś z nimi. **4** Tedy poczawszy Piotr, powiadał im porządnie, mówiąc: **5** Byłem w mieście Joppie, modląc się; i widziałem w zachwyceniu widzenie, naczynie niejakie zstępujące jako prześcieradło wielkie, za cztery rogi uwiązané, i spuszczone z nieba, i przyszło aż do mnie. **6** W które pilnie wejrzawszy, obaczyłem i widziałem czworonogie ziemskie zwierzęta i bestyje, i gadziny, i ptastwo niebieskie; **7** I usłyszałem głos mówiący do mnie: Wstań, Piotrze; rzeź, a jedz. **8** I rzekłem: Żadną miarą, Panie! albowiem nigdy nic pospolitego albo nieczystego nie wchodziło w usta moje. **9** Tedy mi odpowiedział po wtóre głos z nieba: Co Bóg oczyścił, ty nie mają tego za nieczyste. **10** A to się stało po trzykroć i zasię to wszystko wciągniono do nieba. **11** A oto zarazem trzej mężowie stanęli przed domem, w którym był, posłani będąc do mnie z Cezaryi. **12** I rzekł mi Duch, abym z nimi szedł, nic nie wątpiąc. Szli też ze mną i ci sześć bracia, i weszliśmy do domu onego męża; **13** Który nam oznajmił, jako widział Anioła w domu swym stojącego i mówiącego do siebie: Poślądź mnie do Joppy, a przyzwij Szymona, którego zowią Piotrem. **14** On ci powie słowa, przez które zbawiony będziesz ty i wszystek dom twój. **15** A gdym ja począł mówić, przypadł Duch Święty na nie, jako i na nas na początku. **16** I wspomniałem

na słowo Pańskie, jako był powiedział: Janci chrzcił dwoma łańcuchami, a stróże przed drzwiami strzegli wodą, ale wy będącie ochrzczeni Duchem Świętym. więzienia. **7** A oto Anioł Pański przystąpił, a światłość **17** Ponieważ im tedy Bóg dał równy dar i jako i nam, się rozświeciła w gmachu; a traciwszy w bok Piotra, wierzącym w Pana Jezusa Chrystusa, i którym ja obudził go, mówiąc: Wstań rychło! I opadły łańcuchy z był, abym mógł zabronić Bogu? **18** A to usłyszałszy, rąk jego. **8** I rzekł Anioł do niego: Opasz się, a powiąż uspokoili się i chwalili Boga mówiąc: Toć tedy i obuwie twoje. I uczynił tak. I rzekł mu: Odziej się w pogonem dał Bóg pokutę ku żywotowi. **19** Lecz płaszczy twój, a pójdź za mną. **9** Tedy wyszedłszy oni, którzy byli rozproszeni przed utrapieniem, które Piotr, szedł za nim, a nie wiedział, że się to działało po się stało dla Szczepana, przeszli aż do Fenicy i prawdzie, co się działało przez Anioła; lecz mniemał, Cypru, i do Antyjochii, nikomu nie opowiadając słowa że widzenie widział. **10** A gdy minęły pierwszą i wtórą Bożego, tylko samym Żydom. **20** A byli niektórzy z straż, przyszli do bramy żelaznej, która wiedzie do nich mężowie z Cypru i z Cyreny, którzy przyszedłszy miasta; a ta się im sama przez się otworzyła. A do Antyjochii, mówili Grekom, opowiadając Pana wyszedłszy, przeszli jedną ulicę, a zarazem odstąpił Jezusa. **21** A była z nimi ręka Pańska, a wielki Anioł od niego. **22** Tedy Piotr przyszedłszy do poczet uwierzywszy, nawrócił się do Pana. **23** I siebie rzekł: Teraz znam prawdziwie, iż posłał Pan przyszła o nich wieść do uszów zboru, który był w Anioła swego i wyrwał mię z ręki Herodowej i ze Jeruzalemie, i posłali Barnabasza, aby szedł aż do wszystkiego oczekiwania ludu żydowskiego. **24** A Antyjochii. **25** Który tam przyszedłszy a ujrzałszy obaczywszy się, przyszedł do domu Maryi, matki łaskę Bożą, uradował się i napominał wszystkich, aby Janowej, którego nazywano Markiem, gdzie się ich w przedsięwzięciu serca trwali przy Panu. **26** Albowiem było wiele zgromadziło i modlili się. **27** A gdy Piotr był mąż dobry i pełen Ducha Świętego i wiary. I kołatał we drzwi u przysionka, wyszła dziewczynka, przybyły wielkie mnóstwo Panu. **28** Potem odszedł imieniem Rode, aby posłuchała: **29** A poznawszy Barnabasa do Tarsu, aby szukał Saula, a znalazły głos Piotrowy, od radości nie otworzyła drzwi, ale go, przyprowadził go do Antyjochii. **30** I bawili się wbieżawszy oznajmiła, iż Piotr stoi u drzwi. **31** A oni przez cały rok przy onym zborze, i uczyli mnóstwo rzekli do niej: Szalejesz! Wszakże ona twierdziła, wielkie; a najpierw w Antyjochii uczniowie nazwani iż się tak rzeczą ma. A oni rzekli: Anioł jego jest. są Chrześcijanami. **32** A w one dni przyszli prorocy z **33** Ale Piotr nie przestał kołatać; a gdy otworzyły, Jeruzalemu do Antyjochii. **34** A powstawszy jeden z ujrzał go i zdumieli się. **35** A skinąwszy na nie nich imieniem Agabus, oznajmił przez Ducha, iż miał rękę, aby umilknęli, rozpowiedział im, jako go Pan być głód wielki po wszystkim okręgu ziemskiem, który wywiódł z więzienia i rzekł: Oznajmijcie to Jakóbowi i też był za Klaudyjusza cesarza. **36** Tedy uczniowie, braciom. A wyszedłszy, szedł na inne miejsce. **37** każdy z nich według przemożenia swego, postanowili A gdy był dzień, stał się rozruch niemały między posłać na wspomożenie braci, którzy mieszkali w żołnierzami o to, co by się z Piotrem stało. **38** Judzkiej ziemi. **39** Co też uczynili, posławszy do Lecz Herod, gdy się o nim wywiadywał, a nie starszych przez rękę Barnabasową i Saulową.

12 A pod onże czas, udał się na to Herod król, aby trapił niektóre ze zboru. **2** I zabił Jakóba, brata Janowego, mieczem. **3** A widząc, że się to podobało Żydom, umyślił pojmać i Piotra: (a były dni praśników). **4** Którego pojmałszy, podał do więzienia, poruczywszy go szesnastu żołnierzom, aby go strzegli, chcąc go po wielkanocy wywieść ludowi. **5** Tedy strzeżono Piotra w więzieniu, a modlitwa ustawnicza działała się od zboru do Boga za nim. **6** A gdy go już miał wywieść Herod, oneżne nocy spał Piotr między dwoma żołnierzami, związany

od robactwa, zdechl. 24 A słowo Pańskie rozrastało Izraelskiego wybrał ojców naszych i wywyższył lud, się i rozmnażał. 25 A Barnabasz i Saul wrócili się z gdy byli przychodniami w ziemi egipskiej, i w ramieniu Jeruzalem, wykonawszy posługę, wziawszy z sobą wyciągnionem wywiódł je z niej. 18 I przez czas Jana, którego nazywano Markiem.

13 A byli w Antyjochii we zborze, który tam był, niektórzy prorocy i nauczyciele, jako Barnabasz i Symeon, którego zwano Niger, i Lucyjus Cyrenejczyk, i Manahen, który był wychowany z Herodem Tetrarchą, i Saul. 2 A gdy oni służbę Pańską jawnie odprawiali i pościli, rzekł im Duch Święty: Odłączcie mi Barnabasza i Saula do tej sprawy, do którejmy ich powołał. 3 Tedy poszcząc i modląc się, i wkładając na nie ręce, odprawili je. 4 Oni tedy wysłani będąc od Ducha Świętego, przyszli do Seleucji, a stamtąd płynęli do Cypru. 5 A gdy byli w Salaminie, opowiadali słowo Boże w bóżnicach żydowskich, a mieli z sobą i Jana do usługi. 6 A przeszedszy onę wyspę aż do Pafu, znaleźli tam jakiegoś czarnoksiężnika, fałszywego proroka, Żyda, któremu imię było Barjezus. 7 Który był przy zacnym staroście, Sergijusz Pawle, mężu roztropnym. Ten przyzwawszy Barnabasza i Paula, pragnął słuchać słowa Bożego. 8 Lecz się im sprzeciwił Elimas, on czarnoksiążnik, (albowiem się tak wykłada imię jego), starając się, jakoby starostę od wiary odwrócić: 9 Tedy Saul, (którego zowią i Pawłem) napełniony będąc Ducha Świętego, a pilnie na niego patrząc, 10 Rzekł: O pełny wszelkiej zdrady i wszelkiej przewrotności, synu dyjabelski, nieprzyjacielu wszelkiej sprawiedliwości! nie przestaniesz podwracać prostych dróg Pańskich? 11 A oto teraz ręka Pańska nad tobą: i będziesz ślepym, nie widząc słońca aż do czasu. A zarazem przypadła na niego chmura i ciemność, a blakając się szukał, kto by go wiódł za rękę. 12 Tedy widząc starosta, co się stało, uwierzył, zdumiewając się nad nauką Pańską. 13 A puściwszy się z Pafu Paweł i ci, którzy z nim byli, przyszli do Pergi Pamfiliejskiej. A Jan odszedłszy od nich, wrócił się do Jeruzalem. 14 A oni odszedłszy z Pergi, przyszli do Antyjochii Pisdejskiej, a wszedłszy do bóżnicy w dzień sobotni, usiedli. 15 A po przeczytaniu zakonu i proroków, posłali do nich przełożeni bóżnicy, mówiąc: Mężowie bracia! macielci wolę jakie napominanie uczynić do ludu, mówcie. 16 Tedy powstawszy Paweł, a ręką skinawszy rzekł: Mężowie Izraelscy i którzy się boicie Boga! słuchajcie: 17 Bóg ludu tego

Izraelskiego wybrał ojców naszych i wywyższył lud, gdy byli przychodniami w ziemi egipskiej, i w ramieniu wyciągnionem wywiódł je z niej. 18 I przez czas czterdziestu lat znosił obyczaje ich na puszczy. 19 A wygładziwszy siedm narodów w ziemi Chananejskiej, losem rozdzielił między nie onę ziemię ich. 20 A potem około czterysta i pięćdziesiąt lat dawała im sędziów, aż do Samuela proroka. 21 A od onego czasu prosili o króla. I dał im Bóg Paula, syna Cysowego, męża z pokolenia Benjaminiowego, przez lat czterdzieści. 22 A gdy go odrzucił, wzbiudził im Dawida za króla, któremu też świadectwo wydając powiedział: Znalazłem Dawida, syna Jessego, męża według serca mego, który będzie czynił wszystkę wolę moją. 23 Z jegoż nasienia Bóg według obietnicy wzbiudził Izraelowi zbawiciela Jezusa. 24 Przed którego przyjściem kazał Jan chrzest pokuty wszystkiemu ludowi Izraelskiemu. 25 A gdy Jan dokonał biegu swego, rzekł: Kim mię być mniemacie? Nie jestem ja, ale oto idzie za mną, u którego nóg obuwia nie jestem godzien rozwiązać. 26 Mężowie bracia, synowie narodu Abrahama i którzy się między wami Boga boją! wamci słowo zbawienia tego posłane jest. 27 Albowiem ci, co mieszkają w Jeruzalemie i przełożeni ich, nie znając tego Jezusa i głosów prorockich, które przez każdy sabat bywają czytane, wypełnili je, osiądziszy go. 28 A żadnej przyczyny śmierci w nim nie znalazły, prosili Piłata, aby był zabity. 29 A gdy wykonali wszystko, co o nim było napisane, zdążywszy go z drzewa, włożyli go do grobu. 30 Ale go Bóg wzbiudził od umarłych. 31 Który widziany jest przez wiele dni od tych, którzy z nim pospolu przyszli z Galilei do Jeruzalem, którzy są świadkami jego przed ludem. 32 I my wam opowiadamy tę obietnicę, która się ojcom stała, iż ją Bóg wypełnił nam, dziatkom ich, wzbiudziwszy Jezusa. 33 Jako też w Psalmie wtórym napisane jest: Syn mój jesteś ty, jam ciebie dziś spłodził. 34 A iż go wzbiudził od umarłych, aby się więcej nie wrócił do skażenia, tak powiedział: Dam wam święte dobrodziejstwa Dawidowe wierne. 35 Przeto i indziej powiada: Nie dasz Świętemu twemu widzieć skażenia. 36 Albowiemci Dawid za wieku swego usłużywszy woli Bożej, zasnął i przyłączony jest do ojców swoich, a widział skażenie. 37 Lecz ten, którego Bóg wzbiudził, nie widział skażenia. 38 Niechże wam tedy będzie wiadomo, mążowie

bracia, iż się wam przez tego opowiada odpuszczenie zelżyli i ukamionowali: 6 Zrozumiawszy to, uciekli do grzechów: 39 I od wszystkiego od czegoś nie miast Likaońskich, do Listry i do Derby, i do okolicznej mogli być przez zakon Mojżeszowy usprawiedliwieni, krainy, 7 A tam kazali Ewangielię. 8 A mąż niektóry w przez tego każdy wierzący usprawiedliwiony bywa. Listre chory na nogi siedział, będąc chromy z żywota 40 A przetoż patrzcie, aby na was nie przyszło matki swojej, który nigdy nie chodził. 9 Ten słuchał to, co powiedziano w prorokach: 41 Obaczcie wy Pawła mówiącego; który nań pilnie patrząc i widząc, wzgardziele i dziwujcie się, a wniwez się obróćcie; iż miał wiarę, żeby mógł być uzdrawiony, 10 Rzekł bo ja sprawuję sprawę za dni waszych, sprawę, której wielkim głosem: Stań prosto na nogi twoje; i wyskoczył nie wierzycie, choćby wam kto o niej powiadał. 42 i chodził. 11 A lud widząc, co Paweł uczynił, podnieśli A gdy oni wychodzili z bóżnicy żydowskiej, prosili głos swój, mówiąc po likańsku: Bogowie stawszy ich poganie, aby i w drugi sabat mówili do nich się podobni ludziom, zstąpili do nas. 12 I nazwali też słowa. 43 A po rozpuszczeniu zgromadzenia, Barnabasza Jowiszem, a Pawła Merkuryjuszem, poszło wiele Żydów i nabożnych nowowierników za ponieważ on prowadził rzecz. 13 Tedy kapłan Jowisza, Pawłem i Barnabaszem, którzy mówiąc do nich, który był przed miastem ich, woły z wieńcami do wrót radzili im, aby trwali w łasce Bożej. 44 A w drugi przywidły, chcieli ofiary z ludem sprawować. 14 sabat niemal wszystko miasto się zgromadziło na Co gdy usłyszelii Apostołowie Barnabasz i Paweł, słuchanie słowa Bożego. 45 Tedy Żydowie widząc lud, rozdarły szaty swoje, wpadli między lud, wołając, napełnieni są zazdrością i sprzeciwiali się temu, co 15 I mówiąc: Mężowie! cóż to czynicie? I myśmyć Paweł powiadał, mówiąc przeciwko temu i bliźniac. ludzie, tymże biedom jako i wy poddani, którzy wam 46 A Paweł i Barnabasz, bezpiecznie mówiąc, rzekli: Wamci najpierw miało być opowiadane słowo Boże; ale ponieważ je odrzucacie, a sądzicie się być niegodnymi żywota wiecznego, oto się obracamy do pogan. (aiōnios g166) 47 Albowiem nam tak rozkazał Pan, mówiąc: Położylem cię światością paganom, abyś był zbwieniem aż do krajów ziemi. 48 A słysząc to poganie, radowali się i wielbili słwo Pańskie, i uwierzyli, ilekoliek ich było sporządzonych do żywota wiecznego. (aiōnios g166) 49 I roznosiło się słwo Pańskie po wszystkiej onej krainie. 50 A żydowie poduszczali niewiasty nabożne i uczciwe, i przeciwnie Pawłowi i przeciwko Barnabaszowi, i wygnali je z granic swoich. 51 A oni otrząsnąwszy braciom. 3 I byli tam przez długi czas, bezpiecznie mówiąc w Panu, który dawał świadectwo słwu łaski swojej i czynili to, że się działały znamiona i cuda przez ręce ich. 4 I rozerwało się mnóstwo miejskie, a byli jedni z Żydami a drudzy z Apostołami. 5 A gdy się wzburzyli i paganie, i Żydzi z księży swoimi, aby je

Co gdy usłyszelii Apostołowie Barnabasz i Paweł, słuchanie słowa Bożego. 45 Tedy Żydowie widząc lud, rozdarły szaty swoje, wpadli między lud, wołając, napełnieni są zazdrością i sprzeciwiali się temu, co 15 I mówiąc: Mężowie! cóż to czynicie? I myśmyć Paweł powiadał, mówiąc przeciwko temu i bliźniac. ludzie, tymże biedom jako i wy poddani, którzy wam 46 A Paweł i Barnabasz, bezpiecznie mówiąc, rzekli: Wamci najpierw miało być opowiadane słwo Boże; ale ponieważ je odrzucacie, a sądzicie się być niegodnymi żywota wiecznego, oto się obracamy do pogan. (aiōnios g166) 47 Albowiem nam tak rozkazał Pan, mówiąc: Położylem cię światością paganom, abyś był zbwieniem aż do krajów ziemi. 48 A słysząc to poganie, radowali się i wielbili słwo Pańskie, i uwierzyli, ilekoliek ich było sporządzonych do żywota wiecznego. (aiōnios g166) 49 I roznosiło się słwo Pańskie po wszystkiej onej krainie. 50 A żydowie poduszczali niewiasty nabożne i uczciwe, i przeciwnie Pawłowi i przeciwko Barnabaszowi, i wygnali je z granic swoich. 51 A oni otrząsnąwszy braciom. 3 I byli tam przez długi czas, bezpiecznie mówiąc w Panu, który dawał świadectwo słwu łaski swojej i czynili to, że się działały znamiona i cuda przez ręce ich. 4 I rozerwało się mnóstwo miejskie, a byli jedni z Żydami a drudzy z Apostołami. 5 A gdy się wzburzyli i paganie, i Żydzi z księży swoimi, aby je

19 A nadeszli z Antyjochyi i z Ikonii Żydowie, którzy namówiwszy lud i ukamionowawszy Pawła, wyplekli 20 Lecz gdy go przedniejsze w mieście; a wzbudzili prześladowanie 21 A uczniowie obstapili, wstawszy wszedł do miasta, a przeciwko Pawłowi i przeciwko Barnabaszowi, i nazajutrz odszedł z Barnabaszem do Derby. 22 Utwardzając dusze uczniów i wygnali je z granic swoich. 52 A oni otrząsnąwszy opowiedziawszy Ewangielię onemu miastu i wiele proch z nóg swoich na nie, przyszli do Ikonii. 23 A gdy im przez głosy postanowili starsze w każdym zborze i modlili się z postami, poruczyli je Panu, w którego uwierzyli. 24 A przeszedłszy Pisydyję, przyszli do Pamfilii. 25 I opowiedziawszy słwo Boże w Pergi, poszli do Atalii. 26 A stamtąd płynęli do Antyjochyi, skąd byli oddani łasce Bożej ku tej sprawie, którą wykonali. 27 A gdy tam przyszli i zgromadzili zbór, oznajmili, co Bóg przez nie uczynił, a iż paganom

14 I stało się w Ikonii, że także weszli do bóżnicy żydowskiej, a tak mówili, że uwierzyło i Żydów, i Greków wielkie mnóstwo. 2 Lecz Żydowie, którzy nie uwierzyli, podburzyli i zajątrzyli serca pagan przeciwko braciom. 3 I byli tam przez długi czas, bezpiecznie mówiąc w Panu, który dawał świadectwo słwu łaski swojej i czynili to, że się działały znamiona i cuda przez ręce ich. 4 I rozerwało się mnóstwo miejskie, a byli jedni z Żydami a drudzy z Apostołami. 5 A gdy się wzburzyli i paganie, i Żydzi z księży swoimi, aby je

drzwi wiary otworzył. 28 I mieszkali tam czas niemal y z uczniami.

15 A niektórzy przyszedłszy z Judzkiej ziemi, nauczali braci: Iż jeżeli się nie obrzeżecie według zwyczaju Mojżeszowego, nie możecie być zbawieni. 2 A gdy różnicę i spór niemal Paweł i Barnabasz mieli z nimi, postanowili, aby Paweł i Barnabasz i niektórzy inni z nich szli do Apostołów i do starszych do Jeruzalemu, z strony tego sporu. 3 Oni tedy będąc odprowadzeni od zboru, szli przez Fenicyę i Samaryję, powiadając o nawróceniu poganów i uczynili wielką radość wszystkim braciom. 4 A gdy przyszli do Jeruzalemu, przyjęci byli od zboru i od Apostołów, i starszych, i opowiedzieli, cokolwiek Bóg przez nie czynił. 5 Ale powstali niektórzy z sekty Faryzeuszów, którzy byli uwierzyli, mówiąc: Że ich trzeba obrzezać i rozkazać im, żeby zachowali zakon Mojżeszowy. 6 Zgromadzili się tedy Apostołowie i starsi, aby wejrzel i w tę sprawę. 7 A gdy był wielki spór o tem, powstawszy Piotr, rzekł do nich: Mężowie bracia! wy wiecie, że od dawnych dni Bóg mi obrał między wami, aby przez usta moje poganie słuchali słowa Ewangielii i uwierzyli. 8 A Bóg, który zna serca, wydał im świadectwo, dawszy im Ducha Świętego, jako i nam. 9 I nie uczynił żadnej różnicy między nami a nimi, wiarą oczyściwszy serca ich. 10 Przetoż teraz, przecz kusicie Boga, kładąc jarzmo na szyję uczniów, którego ani ojcowie nasi, ani myśmy znośnic nie mogli? 11 Ale przez laskę Pana Jezusa Chrystusa wierzymy, iż będącmy zbawieni tym sposobem, jako i oni. 12 I milczało wszystko ono mnóstwo, a słuchali Barnabasza i Pawła, którzy opowiadałi, jako wielkie znamiona i cuda czynił Bóg przez nie między pogany. 13 A gdy oni umilknęli, odpowiedział Jakób, mówiąc: Mężowie bracia! słuchajcie mnie. 14 Szymon powiedział, jako Bóg najpierw wejrzał na pogany, aby z nich wziął lud imieniowi swemu. 15 A z tem się zgadzają mowy prorockie, jako jest napisano: 16 Potem się wróć, a pobudzę zasię przybytek Dawidowy upadły, a obaliny jego zasię pobudzę i znowu go wystawię, 17 Aby ci, co pozostały z ludzi, szukali Pana i wszyscy narodowie, nad którymi wzywano imienia mojego, mówi Pan, który to wszystko czyni. 18 Znajomeć są Bogu od wieku wszystkie sprawy jego. (aiōn g165) 19 Przetoż moje zdanie jest, żeby nie tworzyć tych, którzy się z

poganów do Boga nawracają. 20 Ale raczej pisać do nich, aby się wstrzymywali od splugawienia bałwanów i od wszeteczeństwa, i od rzeczy dławionych, i ode krwi. 21 Albowiem Mojżesz od dawnych wieków ma w każdym mieście te, którzy go opowiadają, gdyż go w bóżnicach na każdy sabat czytają. 22 Tedy się zdało Apostołom i starszym ze wszystkim zborem, aby wybrane spośród siebie może posłali do Antyjochyi z Pawłem i z Barnabaszem, to jest Judasa, którego zwano Barsabaszem, i Syle, może przedniesze między braćmi. 23 Napisawszy to przez rękę ich: Apostołowie i starsi, i bracia tym, którzy są w Antyjochyi i w Syri, i w Cylicyi, braciom którzy są z pagan, zdrowia życzymy; 24 Ponieważemy słyszeli, że niektórzy wyszedłszy od nas, zatrwożyli was słowy, wątląc dusze wasze, a mówiąc, że się musicie obrzezać i zakon zachowywać, którymś tego nie poruczyli, 25 Zdało się nam jednomyslnie zgromadzonym, posłać do was może wybrane z miłymi naszymi, Barnabaszem i z Pawłem, 26 Z ludźmi, którzy wydali dusze swe dla imienia Pana naszego, Jezusa Chrystusa. 27 Przetoż posłaliśmy Judasa i Syle, którzy wam i ustnie toż powiedzą. 28 Albowiem zdało się Duchowi Świętemu i nam, abyśmy więcej nie kładli na was żadnego ciężaru, oprócz tych rzeczy potrzebnych; 29 Abyście się wstrzymywali od rzeczy bałwanom ofiarowanych, i od krwi, i od rzeczy dławionych, i od wszeteczeństwa, których rzeczy jeśli się strzec będącie, dobrze uczynicie. Miejcie się dobrze. 30 A tak oni będąc odprawieni, przyszli do Antyjochyi, a zgromadziszy mnóstwo, oddali list. 31 A przeczytawszy, radowali się z onej pociechy. 32 A Judas i Sylas, będąc i oni prorokami, długimi słowy napominali braci i utwierdzali je. 33 A zamieszkałszy tam do czasu, odprawieni są z pokojem od braci do Apostołów. 34 Lecz Syli zdało się tam zostać. 35 Także Paweł i Barnabasz zamieszkali w Antyjochyi, nauczając i opowiadając z wieloma innymi słowo Pańskie. 36 A po kilku dniach rzekł Paweł do Barnabasza: Wróciwszy się, nawiedźmy braci naszych po wszystkich miastach, w którychśmy opowiadali słowo Pańskie, jakoli się mają. 37 Tedy Barnabasz radził, aby z sobą wzięli i Jana, którego zwano Markiem. 38 Ale się to Pawłowi nie zdało brać tego z sobą, który był odszedł od nich z Pamfilii, a nie chodził z nimi na onę pracę. 39 I wszczęł się między

nimi wielki gniew, tak iż odszedł jeden od drugiego, a którzy nam opowiadają drogę zbawienia. 18 A to Barnabasz wziąwszy z sobą Marka, płynął do Cypru. czyniła przez wiele dni; ale Paweł bolejąc nad tem i 40 Ale Paweł obrawszy sobie Sylę, wyszedł, będąc obróciwszy się, rzekł onemu duchowi: Rozkazuję ci w poruczony łasce Bożej od braci: 41 I przechodził imieniu Jezusa Chrystusa, abyś wyszedł od niej. I Syryję, i Cilicję, utwierdzając zbory.

16 I przyszedł do Derby i do Listry; a oto tam był uczeń niektórych, imieniem Tymoteusz, syn niektórych niewiasty Żydówki wiernej a ojca Greka. 2 Temu świadectwo dawali bracia, którzy byli w Listrze i w Ikonii. 3 Chciał tedy Paweł, aby ten z nim szedł, którego wziąwszy, obrzezał dla Żydów, którzy byli na onych miejscowościach; bo wszyscy wiedzieli, że ojciec jego był Grekiem. 4 A gdy chodzili po miastach, podawali im ku chowaniu ustawy, które były postanowione od Apostołów i starszych, którzy byli w Jerozalemie. 5 A tak się zbory utwierdzały w wierze i przybywało ich w liczbie na każdy dzień. 6 Tedy przeszedłszy Frygię i Galatską krainę, zawściagnieni będąc od Ducha Świętego, aby nie opowiadali słowa Bożego w Azji, 7 Przyszedłszy do Mizy, kusili się iść do Bitynii, ale im Duch Jezusowy nie dopuścił. 8 Tedy minąwszy Mizyję, zstąpili do Troady. 9 I pokazało się Pawłowi w nocy widzenie: Mąż niejaki Macedończyk stał, prosząc go i mówiąc: Przepraw się do Macedonii, a ratuj nas. 10 A ujrzałszy to widzenie, zaraześmy się starali o to, jakobyśmy się puścili do Macedonii, będąc tego pewni, iż nas Pan powołał, abyśmy im kazali Ewangielię. 11 Puściwszy się tedy z Troady, prostośmy bieżeli do Samotracji, a nazajutrz do Neapolu. 12 A stamtąd do Filipowa, które jest pierwsze miasto tej części Macedonii nowo osadzone; i zostaliśmy w onem mieście przez kilka dni. 13 A w dzień sabatu wyszliśmy przed miasto nad rzekę, gdzie zwykły bywać modlitwy, a usiadłszy mówiliśmy do niewiast, które się tam były zeszły. 14 A niektóra niewiasta, imieniem Lidja, która szarlat sprzedawała w mieście Tyatyrskiem, Boga się bojąca, słuchała; której Pan otworzył serce, aby pilnie słuchała tego, co Paweł mówił. 15 A gdy się ochrzciała i dom jej, prosiła, mówiąc: Ponieważecie mię osądziли wierną być Panu, wszedłszy do domu mego, mieszkajcie; i przymusiła nas. 16 I stało się, gdyśmy szli na modlitwę, iż niektóra dziewczeka, co miała ducha wieszczenia, zabieżała nam, a ta wielki zysk panom swoim przynosiła, wrując. 17 Ta chodząc za Pawłem i za nami, wołała mówiąc: Ci ludzie slugami są Boga najwyższego,

którzy nam opowiadają drogę zbawienia. 18 A to Barnabasz wziąwszy z sobą Marka, płynął do Cypru. czyniła przez wiele dni; ale Paweł bolejąc nad tem i 40 Ale Paweł obrawszy sobie Sylę, wyszedł, będąc obróciwszy się, rzekł onemu duchowi: Rozkazuję ci w poruczony łasce Bożej od braci: 41 I przechodził imieniu Jezusa Chrystusa, abyś wyszedł od niej. I wyszedł oneżje godziny. 19 A widząc panowie jej, iż zginęła nadzieję zysku ich, pojmałszy Pawła i Sylę, ciągnęli je na rynek przed urząd, 20 A stawiwszy je przed hetmany, rzekli: Ci ludzie czynią zamieszanie w mieście naszem, będąc Żydami: 21 I opowiadają zwyczaje, których się nam nie godzi przyjmować ani zachowywać, ponieważ jesteśmy Rzymianie. 22 I powstało pospółstwo przeciwko nim, a hetmani rozdarłszy szaty ich, kazali je siec rózgami. 23 A gdy im wiele plag zadali, wrzucili je do więzienia przykazawszy stróżowi więzienia, aby ich dobrze opatrzył. 24 Który wziąwszy takie rozkazanie, wsadził je do najgłębszego więzienia, a nogi ich zamknął w kłodę. 25 A o północy Paweł i Sylas modląc się, chwaliли Boga pieśnią, tak że je słyszeli więźnioro. 26 I powstało z prędką wielkie trzęsienie ziemi, że się poruszyły grunty więzienia, i zarazem się otworzyły wszystkie drzwi, i wszystkich się związki rozwiazały. 27 A ocuciwszy się stróż więzienia i ujrzałszy otworzone drzwi u więzienia, dobył miecza, chcąc się sam zabić, mniemając, iż więźnioro pouciekali. 28 Lecz Paweł zawała głosem wielkim, mówiąc: Nie czyn sobie nic złego: bo jesteśmy sami wszyscy. 29 A kazawszy zaświecić, wpadł tam, a drżąc przypadł do nóg Pawłowi i Syli: 30 A wywiódlszy je z więzienia, rzekł: Panowie! co mam czynić, abym był zbawiony? 31 A oni rzekli: Wierz w Pana Jezusa Chrystusa, a będziesz zbawiony, ty i dom twój. 32 I opowiadali mu słowo Pańskie i wszystkim, którzy byli w domu jego. 33 A wziąwszy je oneżje godziny w nocy, omył rany ich i ochrzcił się zaraz, on i wszyscy domownicy jego. 34 A wprowadziwszy je do domu swego, nagotował im stół i weselił się ze wszystkim domem swoim, uwierzywszy Bogu. 35 A gdy był dzień, posłali hetmani sługi miejskie, mówiąc: Wypuść one ludzie. 36 I oznajmił stróż więzienia te słowa Pawłowi, iż hetmani posłali, abyście byli wypuszczeni: teraz tedy wyszedłszy, idźcie w pokoj. 37 Ale im Paweł rzekł: Usieklęszy nas jawnie rózgami nie przekonanych, gdyżemyśmy są ludzie Rzymianie, wrzucili do więzienia; a teraz nas potajemnie wyganiają? Nic z tego; ale sami niech przyjdą i wyprowadzą nas. 38 Tedy powiedzieli

hetmanom słuszy miejscy te słowa. I złękli się, z Epikurejczyków i Stoików filozofowie spierali się usłyszałszy, że byli Rzymianie, 39 A przeszedszy, z nim, a niektórzy mówili: Cóż wždy ten plotkarz przeprosili ich, a wywiódlszy ich, prosili ich, aby wyszli z miasta. 40 Wyszedszy tedy z więzienia, weszli do Lidyi, a ujrzawszy braci pocieszyli je i odeszli.

17 A przeszedszy Amfipolim i Apoloniję przyszli do Tesaloniki, gdzie była bóźnica żydowska. 2

Tedy Paweł według zwyczaju swego wszedł do nich, a przez trzy sabaty kazał im z Pisma. 3 Wywodząc i pokazując to, że Chrystus miał cierpieć i powstać od umarłych, a iż ten Jezus jest Chrystusem, którego ja wam opowiadam. 4 I uwierzyli niektórzy z nich, a przyłączyli się do Pawła i do Syli, i wielkie mnóstwo nabożnych Greków, i niewiast przedniejszych niemało. 5 Ale Żydowie, którzy nie uwierzyli, zdjęci zazdrością, przywiąwszy do siebie niektórych lekkomyslnych i złych mężów, a zebrałszy kupę uczynili rozruch w mieście, a naszedłszy na dom Jazona, szukali ich, aby ich wywiegli przed lud. 6 A nie znalazłszy ich, ciągnęli Jazona i niektórych braci do przełożonych miasta, wołając: Oto ci, którzy wszystek świat wzruszyli i tu też przyszli; 7 Które przyjął Jazon; a ci wszyscy czynią przeciwko dekretem cesarskim, powiadając, iż jest inszy król, Jezus. 8 A tak wzburzyli pospóstwo i przełożonych miasta, którzy to słyszeli. 9 Ale oni wziawszy słuszną sprawę od Jazona i od innych, puścili je. 10 A bracia wnet w nocy wysłali i Pawła, i Syłę do Berei; którzy tam przeszedszy weszli do bóźnicy żydowskiej. 11 A ci byli zacnejsi nad one, co byli w Tesalonice, którzy przyjęli słowo Boże ze wszystką ochotą, na każdy dzień rozsądzając Pisma, jeżeliby się tak miało. 12 Przetoż wiele ich z nich uwierzyło, i Greckich niewiast uczciwych, i mężów niemało. 13 A gdy się dowiedzieli oni, co byli z Tesaloniki Żydowie, że i w Berei opowiadane było słowo Boże od Pawła, przyszli i tam, podburzając pospóstwo. 14 Ale bracia wnet wysłali Pawła, aby szedł jakoby do morza; a Sylas i Tymoteusz tam zostali. 15 A ci, którzy prowadzili Pawła, doprowadzili go aż do Aten, a wziawszy rozkazanie do Syli i do Tymoteusza, żeby co najrychlej przyszli do niego, odeszli. 16 A gdy ich Paweł w Atenach czekał, poruszał się w nim duch jego, widząc ono miasto poddane bałwochwałstwu. 17 A przetoż miewał rozmowę z Żydami i z ludźmi nabożnymi, w bóźnicy i na rynku na każdy dzień, z kim się mu traflło. 18 Tedy niektórzy

mówić chce? A drudzy: Zdaje się być opowiadaczem obcych bogów; bo im Jezusa i zmartwychwstanie opowiadał. 19 A porwawszy go, wiedli do Areopagu, mówiąc: Możemyli wiedzieć, co to jest za nowa nauka, którą ty opowiadasz? 20 Bo jakieś obce rzeczy przynosisz do uszów naszych; chcemy tedy wiedzieć, co wždy z tego ma być? 21 (A wszyscy Ateńczycy i cudzoziemscy goście niczem inszem się nie bawili, tylko powiadaniem albo słuchaniem nowin.)

22 Tedy Paweł stanawszy w pośrodku Areopagu, rzekł: Mężowie Ateńscy! z każdej miary was widzę nader nabożnych. 23 Albowiem przechadzając się i przypatrując waszym nabożeństwom, znalazłem też ołtarz, na którym napisano: Nieznajomemu Bogu. Którego tedy nie znając chwalicie, tego ja wam opowiadam. 24 Bo Bóg, który uczynił świat i wszystko, co na nim, ten będąc Panem nieba i ziemi, nie mieszka w kościołach ręką uczynionych. 25 Ani ręka ludzka chwalony bywa, jakoby czego potrzebował, ponieważ on daje wszystkim żywot i oddech, i wszystko. 26 I uczynił z jednej krwi wszystek naród ludzki, aby mieszkał po wszystkiem obliczu ziemi, zamierzywszy przedtem rozrządzone czasy i zamierzone granice mieszkania ich; 27 Aby szukali Pana, owaby go snać namacali i znaleźli, aczkolwiek od każdego z nas nie jest daleko. 28 Albowiem w nim żyjemy i ruszamy się, i jesteśmy, jako i niektórzy z waszych poetów powiedzieli: Ześmy i my rodziną jego. 29 Będąc tedy rodziną Bożą, nie mamy rozumieć, żeby złotu albo srebru, albo kamieniowi misternie rytemu, albo wymysłowi człowieczemu, Bóg miał być podobny. 30 Aczkolwiek tedy przeglądał Bóg czasom tej niewiadomości, ale teraz oznajmuje ludziom wszystkim wszędzy, aby pokutowali; 31 Przetoż iż postanowił dzień, w który będzie sądził wszystek świat w sprawiedliwości przez męża, którego na to naznaczył, upewniając o tem wszystkich, wzbudziwszy go od umarłych. 32 A usłyszałszy o zmartwychwstaniu jedni się naśmiewali, a drudzy mówili: Będziemy cię znowu o tem słuchać. 33 I tak Paweł wszedł z pośrodku ich. 34 A mężowie niektórzy przyłączyszy się do niego, uwierzyli, między którymi też był Dyonizyusz

Areopagitczyk i niewiasta imieniem Damarys, i inni z nich przez dłuższy czas zamieszkał, nie zezwolił; nimi.

18 Potem Paweł odszedłszy z Aten, przyszedł do Koryntu; **2** A znalazlszy niektórego Żyda, imieniem Akwilas, rodem z Pontu, który był świeżo z Włoch przyszedł z Priscyllą, żoną swą, (dlatego, iż był Klaudyjusz postanowił, aby wszyscy Żydowie z Rzymu wyszli), przyszedł do nich; **3** A iż był tegoż rzemiosła, mieszkał u nich i robił; albowiem rzemiosło ich było robić namioty. **4** Tedy miewał rozmowę w bóżnicy na każdy sabat i pozyskiwał i Żydów, i Greki. **5** A gdy przyszli z Macedonii Sylas i Tymoteusz, ściśniony był w duchu Paweł, oświadczając Żydom, że Jezus jest Chrystusem. **6** Lecz gdy się oni sprzeciwiali i bluźnili, otrząsnawszy proch z szat, rzekł do nich: Krew wasza na głowę waszę; jam jest czysty, od tego czasu pójdę do pagan. **7** A odszedłszy stamtąd wszedł do domu niejakiego człowieka, imieniem Justus, służącego Bogu, którego dom był podле samej bóżnicy. **8** Lecz Kryspus, przełożony bóżnicy, uwierzył Panu ze wszystkim domem swoim, i wiele z Koryntczyków słuchając, uwierzyli i ochrzczeni są. **9** Zatem Pan rzekł Pawłowi w nocy w widzeniu: Nie bój się, ale mów, a nie milcz. **10** Bom ja jest z tobą, a żaden się na cię nie targnie, abyś miał co zlego uczynić; albowiem ja wielki lud mam w tem mieście. **11** I mieszkał tam rok i sześć miesięcy, nauczając u nich słowa Bożego. **12** A gdy Galijo był starostą w Achai, powstali jednomyslnie Żydowie przeciwko Pawłowi i przywiedli go do sądu, mówiąc: **13** Ten namawia ludzi, aby przeciwko zakonowi Boga chwalili. **14** A gdy Paweł miał usta otworzyć, rzekł Galijo do Żydów: O Żydowie! gdyby się wam było jakie bezprawie stało, albo jaka krzywda, słusznie bym was znał; **15** Lecz jeśli jest jaka gadka o słowach i o imionach i o zakonie waszym, sami tego patrzcie; albowiem ja tego sędzią być nie chcę. **16** I odeganął je od sądowej stolicy. **17** Tedy porwawszy wszyscy Grekowie Sostena, przełożonego bóżnicy, bili go przed sądową stolicą, a Galijo na to nic nie dbał. **18** A Paweł pomieszkawszy tam jeszcze przez niemało dni, pożegnawszy się z braćmi, płynął do Syrii, a z nim Priscylla i Akwilas, ogoliwszy głowę w Kienchreach: bo był uczynił ślub. **19** Zatem przyszedł do Efezu i tam je zostawił, a sam wszedłszy do bóżnicy, miał rozmowę z Żydami. **20** A gdy go oni prosili, aby u

nich przez dłuższy czas zamieszkał, nie zezwolił; **21** Ale się z nimi pożegnawszy, rzekł: Koniecznie ja muszę święto nadchodzące w Jeruzalemie obchodzić; lecz się zasię do was wrócę, będąc wola Boża. I puścił się z Efezu. **22** A gdy przyszedł do Cezaryi, wstąpiwszy do Jeruzalemu a pozdrowiwszy zbór, szedł do Antyjochy. **23** I zamieszkawszy tam przez некоторą czas, wyszedł obchodząc krainę Galatską i Frygię, utwierdzając wszystkich uczniów. **24** A Żyd niektórych imieniem Apollos, rodem z Aleksandrii, mają wymowny, przyszedł do Efezu, będąc możlim w Pismach. **25** Ten był wprawiony w drogę Pańską, a pałając w duchu, mówił i nauczał pilnie o Panu, wiedząc tylko o chrzcie Janowym. **26** Ten począł bezpiecznie mówić w bóżnicy. Którego usłyszawszy Akwilas i Priscylla, przyjęli go do siebie i dostateczniej mu wyłożyli drogę Bożą. **27** A gdy chciał iść do Achai, napomniawszy go bracia, pisali do uczniów, aby go przyjęli; który gdy tam przyszedł, wiele pomagał tym, którzy uwierzyli z łaski Bożej. **28** Albowiem potędnie Żyd przekonywał, jawnie tego dowodząc z Pisma, iż Jezus jest Chrystusem.

19 I stało się, gdy Apollos był w Koryncie, iż Paweł obszedłszy górne krainy, przyszedł do Efezu; a znalazlszy tam niektórych uczniów, **2** Rzekł do nich: Izaliście wzięli Ducha Świętego, uwierzywszy? A oni mu rzekli: Owszem, ani słyszeli, jeśli jest Duch Święty. **3** Tedy rzekł do nich: W cōcziecie tedy ochrzczeni? A oni rzekli: W chrzest Janowy. **4** Zatem rzekł Paweł: Janci chrzcił chrztem pokuty, mówiąc ludowi, aby w onego, który miał przyjść po nim, uwierzyli, to jest w Jezusa Chrystusa. **5** A usłyszawszy to, ochrzczeni są w imię Pana Jezusowego. **6** A gdy na nie włożył Paweł ręce, zstąpił na nie Duch Święty i mówili językami i prorokowali. **7** A było wszystkich mężów około dwunastu. **8** A wszedłszy do bóżnicy, mówił bezpiecznie przez trzy miesiące, nauczając i namawiając ich do królestwa Bożego. **9** A gdy się niektórzy zatwardzili, a wierzyć nie chcieli, że mówiąc o tej drodze Bożej przed mnóstwem, odstąpiwszy od nich, odłączył uczniów, na każdy dzień ucząc w szkole некоторego Tyranna. **10** A to się działo przez dwa lata, tak iż wszyscy, którzy mieszkali w Azji, słuchali słowa Pana Jezusowego, tak Żydowie, jako i Grekowie. **11** A nie lada cuda czynił Bóg przez ręce Pawłowe; **12** Tak iż na chore przynoszono chustki albo

przepaski od ciała jego, i odchodziły od nich choroby, Macedończyki, podróżne towarzysze Pawłowe. 30 A i duchowie źli wychodzili z nich. 13 Tedy niektórzy z gdy Paweł chciał wnijść do pospółstwa, nie dopuścili biegunów żydowskich, którzy się bawili zaklinaniem, mu uczniowie. 31 A niektórzy też z przedniejszych ważyli się wzywać imienia Pana Jezusowego nad mężów Azyjackich, będąc mu przyjaciolmi, posławszy tymi, którzy mieli duchy złe, mówiąc: Poprzysięgamy do niego, prosili go, aby nie wychodził na plac. 32 was przez Jezusa, którego Paweł opowiada. 14 Tedy jedni tak, a drudzy inaczej wołali; albowiem A było ich siedm synów jednego Żyda, imieniem ona gromada była zamieszana, a więcej ich nie Scewas, najwyższego kapłana, którzy to czynili. 15 wiedziało, dlaczego się zbieżeli. 33 A z onej zgrai Tedy odpowiedziawszy duch zły, rzekł: Znam Jezusa i wywleklí Aleksandra, którego popychali Żydowie; wiem co Paweł; ale wy coście zacz? 16 A rzuiciwszy a Aleksander skinąwszy ręką, chciał dać sprawę się na nie człowiek on, w którym był duch zły, a ludowi. 34 Ale gdy poznali, iż był Żydem, wszczęła się opanowawszy je, zmocnił się przeciwko nim, tak iż jednostajny głos od wszystkich, jakoby przez dwie nadzy i zranieni wybiegli z onego domu. 17 I było godziny wołających: Wielka jest Dydjana Efeska! 35 to wiadomo wszystkim, i Żydom i Grekom, którzy Tedy pisarz uśmierzywszy onę zgraję, rzekł: Mężowie mieszkali w Efezie; i przypadł strach na nie wszystkie, Efescy! i któryż jest człowiek, co by nie wiedział, i było uwielbione imię Pana Jezusowe. 18 A wiele iż miasto Efeskie opiekuje się kościołem wielkiej tych, którzy uwierzyli, przychodziło, wyznawając i bogini Dydjany i obrazem, który spadł od Jowisza? oznajmując sprawy swoje. 19 I wiele z tych, którzy 36 A ponieważ się temu nikt sprzeciwić nie może, się naukami niepotrzebnemi parali, zniósłszy księgi, słuszna, abyście się uspokoili, a nic skwapliwie nie spalili je przed wszystkimi, a obrachowawszy cenę czynili. 37 Albowiemyście przywiedli tych mężów, ich, znaleźli tego pięćdziesiąt tysięcy srebrników. którzy nie są ani świętokradcami, ani bluźnercami 20 Tak potężnie rosło słowo Pańskie i zmacniało bogini waszej. 38 A jeżeli Demetryjusz i ci, którzy z się. 21 A gdy się to dokonało, postanowił Paweł w nim są rzemieślnicy, mają co przeciw komu, wszak duchu, aby przeszedłszy Macedoniję i Achaję, szedł bywa prawo, są też starostowie, niechże jedni drugich do Jeruzalemu, mówiąc: Iż potem, gdy tam będę, pozwyją. 39 Jeżeli się też o czem inszem pytacie, muszę i Rzym widzieć. 22 A posławszy do Macedonii to się może w porządnem zgromadzeniu odprawić. dwóch z tych, którzy mu służyli, Tymoteusza i Erasta, 40 Albowiem trzeba się obawiać, abyśmy oskarżeni sam do czasu zostało w Azyi. 23 A pod on czas stał nie byli o rozruch dzisiejszy, gdyż nie masz żadnej się rozruch niemały około drogi Bożej. 24 Albowiem przyczyny, z której byśmy mogli dać sprawę, żeśmy niektóry złotnik, imieniem Demetryjusz, który robił się tu zbiegli. 41 A to powiedziawszy, rozpuścił ono kościoły srebrne Dydjany, niemały zysk przywodził zgromadzenie.

rzemieślnikom; 25 Które zgromadziwszy i inne, którzy także rzemiosło robili, rzekł: Mężowie! wiecie, iż z tego rzemiosła mamy dostatki nasze. 26 A widzicie i słyszycie, że nie tylko w Efezie, ale mało nie po wszystkiej Azyi ten Paweł namówił i odwrócił wielki lud, mówiąc: Że to nie są bogowie, którzy są rękami uczynieni. 27 Przetoż nam się obawiać potrzeba, aby nie tylko rzemiosło nasze w lekkie poważenie nie przyszło, ale aby i kościół wielkiej bogini Dydjany za nic nie był poczytany, a żeby nie przyszło do skazy dostojeństwo jej, którą wszystka Azyja i wszystek świat chwali. 28 A słuchając tego i będąc pełni gniewu, krzyknęli, mówiąc: Wielka jest Dydjana Efeska! 29 I było pełno po wszystkiem mieście zamieszania, i wpadli jednomyslnie na plac, porwawszy Gaja i Arystarcha,

20 A gdy się on rozruch uciszył, zwoławszy Paweł uczniów i z nimi się pożegnawszy, wyszedł stamtąd, aby szedł do Macedonii. 2 A przeszedłszy one strony i napomniawszy je szerokimi słowy, przeszedł do Grecy. 3 A tam zamieszkał przez trzy miesiące, gdzie nań Żydowie zasadzkę uczynili, gdy miał płynąć do Syrii, umyślił się powrócić przez Macedoniję. 4 I puścił się z nim aż do Azyi Sopater, Bereericzyk, a z Tesalończyków Arystarchus i Sekundus, i Gajus Derbejczyk, i Tymoteusz; 5 A z Azyjatczyków Tychykus i Trofimus, którzy wprzód poszedłszy, czekali nas w Troadzie. 6 A my po dniach przaśników odpłynęliśmy z Filipowa i przyszliśmy do nich do Troadu za pięć dni, gdzieśmy zamieszkaли siedm dni. 7 Tedy pierwszy dzień po sabacie,

gdy się uczniowie zgromadzili na łamanie chleba, wszystkich. 27 Albowiem nie chronilem się, żebym Paweł rozmawiał z nimi, mając iść precz nazajutrz, i wam nie miał oznajmić wszelkiej rady Bożej. 28 przedłużył mowę aż do północy. 8 A było wiele lamp Pilnujcież tedy samych siebie i wszystkiej trzody, na onej sali, gdzie byli zgromadzeni. 9 Tam siedząc w której was Duch Święty postanowił biskupami, niektóry młodzieniec, imieniem Eutychus, w oknie, abyście paśli zbor Boży, którego nabył przez własną będąc ciężkim snem zdjęty, gdy tak Paweł długo krew. 29 Boć ja to wiem, że po odejściu mojem mówił, snem zmorzony padł na dół z trzeciego piętra i wnijdą między was wilcy okrutni, którzy trzodzie podniesiony jest umarły. 10 A Paweł zstąpiwszy na folgować nie będą. 30 A z was samych powstaną dól, przypadł nań, a ujrzałszy go, rzekł: Nie trwoźcie mężowie, mówiący rzeczy przewrotne, aby za sobą się; boć w nim jest dusza jego. 11 A wstąpiwszy pociągnęli uczniów. 31 Przetoż czujcie, pomnać, zasię, łamał chleb i jadł, i kazał im długo aż do żem przez trzy lata w nocy i we dnie nie przestawał świątania; potem odszedł precz. 12 I przywiedli onego napominać ze Izami každego z was. 32 A teraz, młodzieńca żywego, i byli nader ucieszeni. 13 A my bracia! poruczam was Bogu i słówu łaski jego, który przeszedszy wprzód do okrętu, puściliśmy się do może pobudować i dać wam dziedzictwo między Assonu, abyśmy stamtąd wzięli Pawła; albowiem tak wszystkimi poświęconymi. 33 Srebra albo złota, albo był postanowił, mając sam pieszo iść. 14 A gdy się z szaty nie pożądałem od nikogo. 34 Owszem sami nami zszedł w Assonie, wziąwszy go, przyjechaliśmy wiecie, że moim potrzebom i tych, którzy są ze mną, do Mityleny. 15 A stamtąd odpływnawszy, drugiego służyły te ręce, 35 Wszystkomci wam okazał, iż tak dnia przyszliśmy przeciw Chyjui, a trzeciego dnia pracując, musimy podejmować słabe, a pamiętać na przypływie do Samu, a pomieszkawszy w Trogillu, słowa Pana Jezusowe, że on rzekł: Szczęśliwsza nazajutrz przyszliśmy do Miletu. 16 Albowiem Paweł jest rzec dawać, niżeli brać. 36 A to powiedziawszy, umyślił byl minąć Efez, aby mu nie przyszło czasu klęknął na kolana swoje i modlił się z nimi wszystkimi. trawić w Azyi, bo się kwapił, jeźliby mu można, aby 37 I stał się wielki płacz wszystkich, a upadając na na dzień świąteczny był w Jeruzalemie. 17 Tedy szypję Pawłową, całowali go; 38 Smucąc się bardzo, z Miletu posławszy do Efez, przyzwał do siebie najwięcej tych słów, które im rzekł, że już więcej nie starszych zborowych. 18 Który gdy do niego przyszli, mieli oglądać oblicza jego. I prowadzili go do okrętu. rzekł im: Wy wiecie od pierwszego dnia, którego przeszedł do Azyi, jakom z wami po wszystek czas był, 19 Służąc Panu ze wszelką uniżonością i z wielą leż i pokus, które na mię przychadzały z zasadzka żydowskich. 20 Jakom się nie schraniał niczego, co by było pozyteczne, abym wam nie oznajmił i nie uczył was jawnie i po domach. 21 Świadectwo wydawając i Żydom, i Grekom o pokucie ku Bogu i o wierze w Pana naszego Jezusa Chrystusa. 22 A oto teraz ja będąc związany duchem, idę do Jeruzalemu, nie wiedząc co tam na mię przyjść ma. 23 Tylko że Duch Święty po miastach świadczy, powiadając, że mię więzienie i uciski czekają. 24 Wszakże ja na nic nie dbam i nie jest mi tak droga dusza moja, bym tylko bieg mój z radością wykonał i posługę, którym wziął od Pana Jezusa na oświadczenie Ewangielii łaski Bożej. 25 A teraz oto ja wiem, że już więcej nie oglądacie oblicza mojego wy wszyscy, między którymim chodził, każąc królestwo Boże. 26 Przetoż oświadczam się wam dnia dzisiejszego, żem ja jest czysty od krwi

21 A gdyśmy odjechali, rozstawszy się z nimi, prosto jadąc, przyjechaliśmy do Kou, a nazajutrz do Rodu, a stamtąd do Patary. 2 A tam znalazły okręt, który miał płynąć do Fenicy, wsiadły weń, jechaliśmy. 3 A gdy się nam ukazał Cypr, tedy zostawiwszy go po lewej stronie, płynęliśmy do Syrii i przypływieśmy do Tyru; albowiem tam z okrętu towary składać miano. 4 A znalazły uczniów, zamieszkalismy tam siedm dni; którzy mówili Pawłowi przez ducha, aby nie chodził do Jeruzalemu. 5 A gdyśmy przemieszkalimy one dni, wyszedłszy, posłyszmy, a wszyscy nas prowadzili z żonami i z dzieciakami aż za miasto, a klęknawszy na kolana na brzegu, modliliśmy się. 6 A pożegnawszy się jedni z drugimi, wstąpiliśmy w okręt, a oni się wrócili do domu. 7 A my odprawiwszy płynienie z Tyru, przypływieśmy do Ptolemaid, a pozwrotnyszy braci, zamieszkalismy u nich przez jeden dzień. 8 A nazajutrz wyszedłszy Paweł i my, którzyśmy z nim byli, przyszliśmy do Czaryi, a wszedłszy w dom Filipa Ewangielisty, który

był jeden z onych siedmiu, zostaliśmy u niego. **9** każdego z nich oddana była ofiara. **27** A gdy się A ten miał cztery córki panny, które prorokowały, miało wypełnić siedem dni, niektórzy Żydowie z Azji, **10** A gdyśmy tam przez niemało dni zamieszkali, ujrzałszy go w kościele, wzruszili wszyscy lud i przeszli z Judzkiej ziemi prorok niektóry, imieniem wrzucili na niego ręce, **28** Wołając: Mężowie Izraelscy, Agabus. **11** Ten przeszędlszy do nas i wziąwszy pas ratujcie! Tencio jest człowiek, który przeciwko ludowi Pawła, a związałszy sobie ręce i nogi, rzekł: To i zakonowi, i miejscu temu wszystkich wszędzie uczy, mówi Duch Święty: Męża, którego jest ten pas, tak nadto i Greki wprowadził do kościoła, i spługiwał to związał w Jerozalemie Żydowie i podadzą go w ręce miejsce święte. **29** Albowiem przedtem widzieli z nim pogonem. **12** A gdyśmy to usłyszeli, prosiliśmy i my i w mieście Trofima Efeskiego, o którym mniemali, ci, którzy na onem miejscu byli, aby on nie chodził żeby go Paweł wprowadził do kościoła. **30** I wzruszyło do Jerozalemu. **13** Tedy odpowiedział Paweł: Cóż się miasto wszystko, i zbiegły się lud; a pojmałszy czynie płacząc i serce mi psując? Albowiem ja nie Pawła, wyklekli go precz z kościoła, a zatem zaraz tylko być związanym, ale i umrzeć jestem gotowy drzwi zamkniono. **31** A gdy się starali, jakoby go w Jerozalemie dla imienia Pana Jezusowego. **14** A zabili, dano znać hetmanowi wojska, iż się wzruszyło gdy się on nie dał namówić, daliśmy pokój, mówiąc: wszystko Jerozalem. **32** Który zarazem wziąwszy z Niech się stanie wola Pańska. **15** A po onych dniach, sobą żołnierze i setniki, przybiegał do nich. A oni wziąwszy rzeczy swoje, szliemy do Jerozalemu. ujrzałszy hetmana i żołnierze, przestali Pawła bić. **16** A szli z nami i niektórzy uczniowie z Cezaryi, **33** Tedy hetman przybliżywszy się, pojmał go i kazał wiodąc z sobą tego, u któregośmy gospodą stać mieli, go dwoma łańcuchami związać, i wywiadywał się, niejakiego Mnazona Cypryjczyka, starego ucznia. **17** kto by był i co by uczynił? **34** A jedni tak, drudzy A gdyśmy przyszli do Jerozalemu, wdzięcznie nas inaczej między ludem wołali; a gdy się nic pewnego bracia przyjęli. **18** A nazajutrz wszedł z nami Paweł do dla zgłębu dowiedzieć nie mógł, rozkazał go wieść Jakóba, gdzie się byli wszyscy starsi zeszli. **19** Które do obozu. **35** A gdy był u wschodu, przydało się, że pozdrowiwszy, rozpowiedział im wszystko porządnie, go prawie żołnierze nieśli dla gwałtu onego ludu. **36** co Bóg uczynił między pogany przez usługę jego. Albowiem wielki lud szedł za nim, wołając: Zgładź go. **20** Co oni usłyszawszy, chwaliли Pana i rzekli mu: **37** A gdy miał być Paweł prowadzony do obozu, rzekł Widzisz, bracie! jako jest wiele tysięcy Żydów, którzy hetmanowi: A godzi mi się co mówić do ciebie? A uwierzyli; a ci wszyscy gorliwi są miłośnicy zakonu. **21** on rzekł: Umiesz po grecku? **38** I nie tyżes jest on Ale o tobie wzięli sprawę, że odwodzisz od Mojżesza Egipczanin, który przed temi dniami uczynił rozruch i wszystkich tych Żydów, którzy są między pogany, wywiodłeś na puszcze cztery tysiące mężów zbójców? mówiąc, że nie mają obrzezywać dziatek, ani mają. **39** A Paweł rzekł: Jamci jest człowiek Żyd Tarsenicki, chodzić według ustaw zakonnych. **22** Cóż tedy jest? mieszczanin nie z podlego miasta w Cylicy: przetoż Koniecznie się musi zejść lud; bo usłyszą, żeś proszę cię, dopuść mi mówić do ludu. **40** A gdy on przeszedł. **23** A przetoż czyń to, coć mówimy; Mamy dopuścił, Paweł stojąc na wschodzie, skinal ręką na tu czterech mężów, którzy na sobie ślub mają; **24** lud. A gdy było wielkie milczenie, uczynił rzec do Tych wziąwszy do siebie, oczyść się z nimi i uczyń nich żydowskim językiem, mówiąc:
nakład na nie, aby ogolił głowy; a poznają wszyscy, że to, co o tobie słyszeli, nic nie jest, ale że i ty sam chodzisz przestrzegając zakonu. **25** A o tych, którzy uwierzyli z pagan, myśmy pisali, stanowiąc, aby nic takowego nie zachowywali, tylko aby się wystrzegali tego, co jest ofiarowane bałwanom i od krwi, i od rzeczy dławionych, i od wszeteczeństwa. **26** Tedy Paweł wziąwszy z sobą one małe, nazajutrz oczyszczony będąc z nimi, wszedł do kościoła, opowiadając wypełnienie dni oczyszczenia, aż za

22 Mężowie bracia i ojcowie! słuchajcie mojej, która teraz do was czynię, obrony. **2** A gdy usłyszeli, iż do nich rzecz czynił żydowskim językiem, tem się bardziej uciszyli. I rzekł: **3** Jamci jest mąż Żyd, urodzony w Tarsie Cylicyjskim, lecz wychowany w mieście tem u nóg Gamalijelowych, wyćwiczony dostatecznie w zakonie ojczystym, gorliwym będąc miłośnikiem Bożym, jako wy wszyscy dziś jesteście. **4** Którym prześladował tę drogę aż na śmierć, wiążąc i podawając do więzienia i małe, i niewiasty, **5** Jako

mi tego i najwyższy kapłan jest świadkiem, i wszyscy starsi, od których też list wziąwszy do braci, jechaliem przywiódł do Jeruzalemu, aby byli karani. 6 I stało się, że gdy jechałem i gdym się przybliżał do Damaszku o mówiąc: Patrz, co czynisz; boć ten człowiek jest południu, że z nagła ogarnęła mnie światłość wielka Rzymianinem. 7 A przystąpiwszy hetmana, rzekł z nieba. 8 I upadłem na ziemię, a usłyszałem mu: Powiedz mi, jeźliś ty jest Rzymianinem? A on głos mówiący do mnie: Saulu! Saulu! czemu mię rzekł: Tak jest. 28 I odpowiedział hetman: Jam za prześladujesz? 8 A jam odpowiedział: Ktoś jest, wielką summę tego miejskiego prawa dostał. A Paweł Panie? I rzekł do mnie: Jam jest Jezus Nazareński, rzekł: A jam się Rzymianinem i urodził. 29 A wnęte którego ty prześladujesz. 9 A ci, którzy byli ze mną, odstapili od niego ci, którzy go mieli wziąć na próby, acz widzieli światłość i polekli się, ale głosu nie słyszeli onego, który ze mną mówił. 10 I rzekłem: Cóż Rzymianinem, a iż go był kazał związać. 30 A tak uczynię, Panie? A Pan rzekł do mnie: Wstań; idź nazajutrz chcąc się pewnie dowiedzieć tego, o co do Damaszku, a tam ci powiedzą o wszystkiem, co by był oskarżony od Żydów, uwolnił go od onych postanowiono, abyś ty uczynił. 11 A gdym nie widział związku i rozkazał się zejść przedniejszym kapłanom przed jasnością światłości onej, będąc prowadzony i wszystkiej radzie ich, a wywiódlszy Pawła, stawił go za rękę od tych, co ze mną byli, przyszedłem do przed nimi.

Damaszku. 12 Tam niejaki Ananiasz, mąż pobożny według zakonu, mając świadectwo od wszystkich Żydów tam mieszkających, 13 przyszedłszy do mnie i przystąpiwszy, rzekł mi: Saulu bracie, przejrzyj! A jam tejże godziny wejrział na niego. 14 A on rzekł: Bóg ojców naszych obrał cię, abyś poznał wolę jego, a iżbyś oglądał onego sprawiedliwego i słuchał głosu z ust jego. 15 Albowiem mu będziesz świadkiem u wszystkich ludzi tego, coś widział i słyszał. 16 Przetoż teraz cóż odwłaczasz? Wstań, a ochrzci się, a omij grzechy twoje, wzywając imienia Pańskiego. 17 I stało się potem, gdym się wrócił do Jeruzalemu, a modliłem się w kościele, żem był w zachwyceniu. 18 I widziałem go mówiącego do siebie: Spiesz się; a wynijdź rychło z Jeruzalemu, ponieważ świadectwa twego nie przyjmą o mnie. 19 A jam rzekł: Panie! oni wiedzą, żemci ja podawał do więzienia i bijał w bóżnicach te, którzy wierzyli w cię. 20 I gdy wylewano krew Szczepana, świadka twojego, jam też przy tem stał i zewalałem na zabicie jego, i strzegłem szat tych, którzy go zabijali. 21 I rzekł do mnie: Idźże, boć ja cię do pogan daleko poślę. 22 A słuchali go aż do tego słowa; i podnięski głos swój, mówiąc: Zgładź z ziemi takiego; bo nie słuszna, aby miał żyć. 23 A gdy oni wołali i miotali szaty, i ciskali proch na powietrze, 24 Rozkazał go hetman wieść do obozu i kazał go biczami spróbować, żeby się dowiedział, dla której by przyczyny nań tak wołano. 25 A gdy go rozciagniono,

aby go biczami bito, rzekł Paweł do setnika, który tuż stał: Izali się wam godzi człowieka Rzymianina do Damaszku, abym i te, którzy tam byli, związały nieosądzonego biczami bić? 26 Co usłyszałszy przywiódł do Jeruzalemu, aby byli karani. 6 I stało się, że wam godzi człowieka Rzymianina do Damaszku, abym i te, którzy tam byli, związały nieosądzonego biczami bić? 26 Co usłyszałszy przystąpiwszy do hetmana, powiedział mu, się, gdym jechałem i gdym się przybliżał do Damaszku o mówiąc: Patrz, co czynisz; boć ten człowiek jest południu, że z nagła ogarnęła mnie światłość wielka Rzymianinem. 27 A przystąpiwszy hetman, rzekł z nieba. 8 I upadłem na ziemię, a usłyszałem mu: Powiedz mi, jeźliś ty jest Rzymianinem? A on głos mówiący do mnie: Saulu! Saulu! czemu mię rzekł: Tak jest. 28 I odpowiedział hetman: Jam za prześladujesz? 8 A jam odpowiedział: Ktoś jest, wielką summę tego miejskiego prawa dostał. A Paweł Panie? I rzekł do mnie: Jam jest Jezus Nazareński, rzekł: A jam się Rzymianinem i urodził. 29 A wnęte którego ty prześladujesz. 9 A ci, którzy byli ze mną, odstapili od niego ci, którzy go mieli wziąć na próby, acz widzieli światłość i polekli się, ale głosu nie słyszeli onego, który ze mną mówił. 10 I rzekłem: Cóż Rzymianinem, a iż go był kazał związać. 30 A tak uczynię, Panie? A Pan rzekł do mnie: Wstań; idź nazajutrz chcąc się pewnie dowiedzieć tego, o co do Damaszku, a tam ci powiedzą o wszystkiem, co by był oskarżony od Żydów, uwolnił go od onych postanowiono, abyś ty uczynił. 11 A gdym nie widział związku i rozkazał się zejść przedniejszym kapłanom przed jasnością światłości onej, będąc prowadzony i wszystkiej radzie ich, a wywiódlszy Pawła, stawił go za rękę od tych, co ze mną byli, przyszedłem do przed nimi.

23 A Paweł pilnie patrząc na onę radę rzekł: Mężowie bracia! ja ze wszystkiego sumienia dobrego chodziłem przed Bogiem aż do dnia tego. 2 Tedy Ananiasz, najwyższy kapłan, rozkazał go tym, którzy przy nim stali, bić w gębę. 3 Tedy rzekł Paweł do niego: Uderzy cię Bóg, ściano pobielana! i ty siedzisz, sądząc mię według zakonu, a rozkazujesz mię bić przeciwko zakonowi? 4 Zatem ci, którzy tam stali, rzekli: Najwyższemu kapłanowi Bożemu złorzeczyssz? 5 A Paweł rzekł: Nie wiedziałem, bracia! żeby był najwyższym kapłanem; bo napisano: Księciu ludu twego złorzeczyć nie będziesz. 6 A poznawszy Paweł, że ich jedna część była Saduceuszów a druga Faryzeuszów, zawałał w onej radzie: Mężowie bracia! jam jest Faryusz, syn Faryzeusa: o nadzieję i o powstanie umarłych mię tu dziś sądzą. 7 A gdy on to mówił, wszczęła się rozruch między Faryzeuszami i Saduceuszami, i rozerwało się ono mnóstwo. 8 Albowiem Saduceuszowie mówią, iż nie masz zmartwychwstania, ani Anioła, ani ducha; ale Faryzeuszowie to oboje wyznawają. 9 I wszczęło się wołanie wielkie. A powstawszy nauczeni w Piśmie z strony Faryzeuszów, spierali się mówiąc: Niceśmy zlego nie znaleźli w tym człowieku; i jeźli mu co powiedział duch albo Anioł, nie walczmy z Bogiem. 10 A gdy się wszczęła wielki rozruch, obawiając się hetman, aby Pawła między sobą nie rozszarpali, rozkazał iść żołnierzom na dół, a wydrzeć go z

pośrodku ich i odwieść do obozu. **11** A drugiej wywiadłem go przed ich radę; **29** I znalazłem, że nań nocy stanawszy przy nim Pan, rzekł: Bądź dobrego skarżą o jakieś gadki z strony zakonu ich, a że nie serca, Pawle! albowiem jakoś o mnie świadczył w ma żadnej winy, dla której by był godzien śmierci Jeruzalemie, tak musisz świadczyć i w Rzymie. **12** albo więzienia. **30** A gdy mi powiedziano o zasadzce, A gdy był dzień, zszedłszy się niektórzy z Żydów, która mieli uczynić Żydzi na tego męża, zarazem go zawiązali się klatwą, mówiąc: Że nie mieli jeść posłał do ciebie, opowiedziawszy też tym, co nań ani pić, ażby Pawła zabili. **13** A było ich więcej skarzyli, aby przed tobą mówili to, co by przeciwko niż czterdzieści, którzy to przysiężenie uczynili. **14** niemu mieli. Miej się dobrze. **31** Żołnierze tedy tak, Którzy przeszedszy do przedniejszych kapłanów i do jako im było rozkazano, wziąwszy Pawła, prowadzili starszych, rzekli: Klatwąśmy się zawiązali, że nic nie go nocą do Antypatrydy. **32** A nazajutrz, zostawiwszy ukusimy, ażbyśmy Pawła zabili. **15** Przetoż wy teraz jezdne, aby z nim jechali, wrócili się do obozu. **33** dajcie znać hetmanowi z pozwoleniem wszystkiej Którzy przyjechawszy do Cezaryi, a oddawszy list rady, aby go jutro do was wywiódł, jakobycie się starość, stawili przed nim i Pawła. **34** A starosta chcieli dostateczniej wywiedzieć o sprawach jego, a list przeczytawszy, sputał go, z której by był krainy, a my, pierwji niż tu przyjdzie, jesteśmy gotowi go zabić. zrozumiawszy, że był z Cylicy, **35** Rzekł: Będę cię **16** A gdy usłyszał siostrzeniec Pawła o tej zasadzce, słuchał, gdy też przybędą ci, którzy na cię skarżą. I przyszedł, a wszedłszy do obozu, oznajmił to Pawłowi. rozkazał go strzec na ratuszu Herodowym.

17 Tedy Paweł zawaławszy jednego z setników, rzekł:

Zaproś tego młodzieńca do hetmana, bo mu coś ma powiedzieć. **18** A tak on wziąwszy go, wiódł go do hetmana i rzekł: Paweł więzień, zawaławszy mnie, prosił, abym tego młodzieńca przywiódł do ciebie, który ma coś powiedzieć. **19** Tedy hetman wziąwszy go za rękę i ustawiwszy na stronę, wywiadywał się: Coż to jest, co mi masz powiedzieć? **20** A on rzekł: Postanowili Żydowie prosić cię, abyś jutro wywiódł Pawła przed radę, jakoby się chcieli co dostateczniejszego wywiedzieć o nim. **21** Ale ty nie pozwalaj im tego; bo się nań nasadziło z nich więcej niż czterdzieści mężów, którzy się klatwą zawiązali, iż nie mają ani jeść ani pić, ażby go zabili; i są już w pogotowiu, czekając od ciebie odpowiedzi. **22** Tedy hetman odprawił onego młodzieńca, przykazawszy mu, aby tego przed nikim nie powiadał, iż mu to oznajmił. **23** A zawaławszy dwóch niektórych z setników, rzekł: Nagotujcie dwieście żołnierzy, aby szli aż do Cezaryi; do tego siedmdziesiąt jezdnich i dwieście drabantów na trzecią godzinę w nocy; **24** Nagotować też bydlęta, aby wsadziwszy Pawła na nie, zdrowo go zaprowadzono do Feliksa starosty; **25** Napisawszy list w ten sposób: **26** Klaudiusz Lifyjasz najmoźniejszemu staroście Feliksowi zdrovia życzy. **27** Tego męża pojmanego od Żydów, gdy już od nich miał być zabity, przypadłszy z rota, odjąłem go, dowiedziawszy się, iż jest Rzymianinem. **28** A chcąc wiedzieć przyczynę, dla której by nań skarzyli,

24 A po pięciu dniach jechał najwyższy kapłan Ananijasz z starszymi i z Tertullem niejakim prokuratorzem; którzy stanęli przed starostą przeciwko Pawłowi. **2** A gdy był pozwanym, począł nań skarżyć Tertullus, mówiąc: **3** Ponieważemy wielkiego pokoju dostapili i wiele się dobrego temu narodowi stało przez twoję opatrność, i zawsze i wszędzie to ze wszelkiem dziękowaniem przyznajemy, wielmożny Feliksie! **4** Ale żebym cię długo nie bawił, proszę, abyś nas maluczko posłuchał według zwykłej twojej ludzkości. **5** Albowiemyśmy znaleźli tego męża zaraźliwego i wszczynającego rozruch między wszystkimi Żydami po wszystkim świecie, i herszta tej sektę Nazarejczyków. **6** Który się też ważył splugawić kościoły; któregośmy też pojmarksy, według zakonu naszego chcieli sądzić. **7** Lecz przeszedszy hetman Lifyjasz z wielką mocą, wziął go z rąk naszych. **8** Rozkazawszy tym, którzy nań skarżą, iść do ciebie, od którego się ty sam będziesz mógł, wywiadując się, dowiedzieć tego wszystkiego, o co my nań skarzymy. **9** Na co się zgodził i Żydowie, mówiąc: Że się tak rzec ma. **10** Tedy Paweł odpowiedział, gdy nań starosta skinał, aby mówił: Od wielu lat wiedząc cię być sędzią tego narodu, tem ochroniej dam sprawę o tem, co się mnie dotycze. **11** Gdyż ty wiedzieć możesz, iż nie masz więcej dni tylko dwanaście, jakom ja przyszedł do Jeruzalemu, abym się modlił. **12** Do tego ani mię znaleźli w kościele z kim gadającego albo buntującego lud, ani w bóżnicach, ani w mieście; **13** Ani tego mogą

dowieść, co tu teraz na mię skarżą. **14** To jednak jadą; a jeśli jest jaka wina w tym mężu, niechże przed tobą wyznaję, że według onej drogi, którą oni nań skarżą. **6** A zamieszkawszy u nich nie więcej powiadają być heretyktem, tak służę ojczystemu tylko dziesięć dni, jechał do Cezaryi, a nazajutrz Bogu, wierząc wszystkiemu, cokolwiek napisano w usiadlszy na sądzie, kazał Pawła przywieść. **7** Który zakonie i w prorokach, **15** Mając nadzieję w Bogu, gdy przyszedł, obstapili go ci, którzy byli przyszli z że będzie, którego i oni czekają, zmartwychwstanie Jeruzalemu Żydowie, przynosząc wiele i ciężkich i sprawiedliwych, i niesprawiedliwych. **16** A sam skarg przeciwko Pawłowi, których dowieść nie mogli; się o to pilnie staram, abym zawsze miał sumienie **8** Gdyż on sprawę dawał o sobie: Żem ani przeciwko bez obrażenia przed Bogiem i przed ludźmi. **17** zakonowi żydowskiemu, ani przeciwko kościołowi, ani A po wielu latach przyszedłem, abym przyniósł przeciwko cesarzowi nic nie zgrzeszył. **9** Ale Festus jałmużny narodowi memu i ofiary. **18** Na tem znaleźli chcąc sobie zjednać łaskę u Żydów, odpowiedziawszy mi w kościele oczyszczonego (nie z ludem ani z Pawłowi, rzek): Chceszże iść do Jeruzalemu, a tam o rozruchem) niektórzy Żydowie z Azyi. **19** Którzy też te rzeczy sądzony być przede mną? **10** Ale Paweł tu mieli stanąć przed tobą i skarzyć, jeżeli co mieli rzek: Przed sądem cesarskim stój, gdzie mię sądzić przeciwko mnie. **20** Albo niechaj ci sami powiedzą, potrzeba: Żydowem w niczem nie krzywdził, jako i jeżeli we mnie znaleźli jaką nieprawość, gdym stał ty lepiej wiesz. **11** Bo jeźlim w czem nieprawły i co przed radą; **21** Oprócz tego jednego głosu, żem godnego śmierci uczynił, nie zbraniam się umrzeć; między nimi stojąc, zawałał: Dla zmartwychwstania ale jeżeli nie masz nic takiego z tych rzeczy, o które na umarłych ja dziś sądzony bywam od was. **22** A mię skarżą, nikt mię im wydać nie może; apeluję do usłyszawszy to Feliks, odłożył sprawę ich, mówiąc: cesarza. **12** Tedy Festus rozmówiszy się z radą, Gdy się o tej drodze dostateczniej wywiem, kiedy odpowiedział: Do cesarza apelował? do cesarza tu hetman Lizijsasz przyjedzie, rozeznam sprawy pójdziesz. **13** A gdy wyszło kilka dni, król Agrypa i wasze. **23** I rozkazał setnikowi, aby strzegł Pawła i Bernice przyjechali do Cezaryi, witać Festa. **14** A pofolgował mu, i aby nie bronili żadnemu z przyjaciół gdy tam niemało dni zamieszkali, Festus przełożył jego posługiwać mu albo go nawiedzać. **24** A po kilku królowi sprawę Pawłową, mówiąc: Mąż niektóry dniach przyjechawszy Feliks, z Drusyllą, żoną swoją, zostawiony jest od Feliksa w więzieniu. **15** Dla którego, która była Żydówką, kazał zawałać Pawła i słuchał go gdym był w Jeruzalemie, stawili się przede mną o wierze w Chrystusa. **25** A gdy on rzecz czynił o przedniejsi kapłani i starsi żydowscy, prosząc o dekret sprawiedliwości i o powściągliwości, i o przyszłym przeciwko niemu. **16** Którymem odpowiedział, że sądzie, uląkł się Feliks i odpowiedział: Już teraz tego nie mają w zwyczaju Rzymianie, aby którego odejdź, a gdy czas upatrzę, każe cię zawałać. **26** człowieka mieli wydać na stracenie, ażby pierwzej A przy tem spodziewał się, że mu Paweł miał dać oskarżony miał przed sobą te, co nań skarżą, i pieniądze, żeby go wypuścił; dlatego też tem częściej dano by mu plac do odpowiedzi na to, w czem go go wzywając do siebie, rozmawiał z nim. **27** A po obwiniają. **17** Gdy się tedy tu zeszli, bez wszelkiej wyjściu dwóch lat miał po sobie Feliks namiestnika, odwloki nazajutrz zasiadlszy na sądzie, kazałem Porcyjusa Festa; a chcąc sobie Feliks łaskę zjednać u Żydów, zostawił Pawła w więzieniu.

25 Tedy Festus wjechawszy na państwo, po trzech dniach przyjechał do Jeruzalemu z Cezaryi. **21** stawili się przed nim najwyższy kapłan i przedniejsi z Żydów przeciwko Pawłowi, i prosili go, **3** Żądając łaski przeciwko niemu, aby go kazał przywieść do Jeruzalemu, uczyniwszy zasadzkę, aby go zabili na drodze. **4** Ale Festus powiedział: Iż Paweł jest pod strażą w Cezaryi, a iż sam tam w rychle pojedzie. **5** Którzy tedy, mówi, z was moga, niechże z nami którychem się ja spodziewał. **19** Lecz jakieś spory o swoich zabobonach mieli przeciwko niemu i o niejakim Jezusie umarłym, o którym Paweł twierdził, że żyw jest. **20** Ja tedy wątpiąc o tem, o czem ten spór był, rzeklem: Jeżeli chciał iść do Jeruzalemu, a tam o tem być sądzony? **21** Lecz iż Paweł apelował, aby zachowany był do Augustego rozeznania, rozkazałem go chować, ażbym go poślął do cesarza. **22** Zatem Agrypa rzekł do Festa: Chcialbym ja tego

człowieka słyszeć. A on rzekł: Jutro go usłyszysz. je aż i do obcych miast. 12 W czem, gdym też z Nazajutrz tedy, gdy przyszedł Agrypa i Bernice do Damaszku jechał, mając władzę i zlecenie od z wielką okazałością, i weszli w dom sądowy z przedniejszych kapelanów, 13 W południe, w drodze hetmanami i mężami przednieszymi miasta onego, będąc, widziałem; o królu! Światłość z nieba, jaśniejszą na rozkazanie Festowe przywiedziono Pawła. 14 nad jasność słoneczną, która oświeciła mnie i tych, I rzekł Festus: Królu Agrypo i wszyscy mężczyźni, którzy jechali ze mną. 14 A gdyśmy wszyscy upadli którzyście tu z nami! widzicie tego, o którego mię na ziemię, usłyszałem głos mówiący do siebie, a wszystek lud żydowski prosił, i w Jeruzalemie i tu mówiący żydowskim językiem: Saul! Saul! przeczeče wołając, że nie słuszna, aby ten dłużej żyć miał. 25 A mię prześladujesz? trudno tobie przeciwko ościeniowi ja zrozumiawszy, że nie uczynił nic śmiertci godnego, wierzgać. 15 A jam rzekł: Ktoś jest, Panie? A on rzekł: a iż i on sam apelował do Augusta, uczynilem dekret, Jam jest Jezus, którego ty prześladujesz. 16 Ale aby był posłany. 26 O którym, co bym panu pewnego wstał, a stań na nogach twoich; gdyżem ci się dlatego pisać miał, nie mam. Przetoż kazałem go przed was pokazał, abym cię uczynił sługą i świadkiem tak tych przywieść, a najwięcej przed cię, królu Agrypo! abym, rzeczy, któryś widział, jako i innych, w których ci się po rozsądu sprawy jego, miał co pisać. 27 Bo mi pokażę. 17 Wyrywając cię od tego ludu i od pogan, do się niesłuszna widzi, posłać więźnia, a tego, o co go których cię teraz posyłam, 18 Ku otworzeniu oczu ich, aby się nawrócili z ciemności do światłości, a z mocy szatańskiej do Boga, aby tak wzięli odpuszczenie grzechów i działa między poświęconymi przez wiarę, która jest w mię. 19 Przetoż, o królu Agrypo! nie byłem nieposłusznym temu niebieskiemu widzeniu. 20 Ale najprzód tym, którzy są w Damaszku i w Jeruzalemie, i we wszystkiej krainie Judzkiej, i paganom opowiadałem, aby pokutowali i nawrócili się do Boga, czyniąc uczynki godne pokuty. 21 Dla tych rzeczy Żydowie w kościele mię pojmarkszy, chcieli mię zabić. 22 Ale za pomocą Bożą jeszcze aż do dnia tego stoję, świadcząc i małemu, i wielkiemu, nic nie mówiąc oprócz tego, co opowiedzieli prorocy i Mojżesz, że się stać miało; 23 To jest, iż Chrystus miał cierpieć, a będąc pierwszym zmartwychwstania opowiadać miał światłość ludowi temu i paganom. 24 To gdy on ku obronie swojej powiedział, rzekł Festus głosem wielkim: Szalejesz Pawle! wielka nauka przywodzi cię do szaleństwa. 25 Ale on rzekł: Nie szaleję, najmożniejszy Feście! aleć prawdziwe i zdrowe słowa powiadam. 26 Wie bowiem i król o tych rzeczach, przed którym bezpiecznie mówię, gdyż nie tuszę, aby co z tych rzeczy u niego było tajno, ponieważ się to nie w kącie działo. 27 Wierzysz, królu Agrypo! prorokom? Wiem, iż wierzysz. 28 Zatem Agrypa rzekł do Pawła: Mało byś mnie nie namówił, zebym został chrześcijaninem. 29 Ale Paweł rzekł: Życzębym od Boga, aby i w mału, i w wielu, nie tylko ty, ale i wszyscy, którzy mię dziś słuchają, stali się takimi, jakim i ja jest, oprócz tych związek. 30

26 Zatem Agrypa rzekł do Pawła: Pozwala ci się, abyś mówił sam od siebie. Tedy Paweł wyciągnawszy rękę, taką sprawę dał: 2 Na to wszystko, z czego mię obwiniają Żydowie, królu Agrypo! poczytam się być za szczęśliwego, iż dziś mam odpowidać przed tobą. 3 A zwłaszcza, że ty powiadom tych wszystkich, które są między Żydami, zwyczajów i sporów; przetoż cię proszę, żebyś mię cierpliwie posłuchał. 4 Co się tedy tknie żywota mego od młodości, jaki był od początku między narodem moim w Jeruzalemie, wiedzą wszyscy Żydowie. 5 Będąc mi świadkami z dawna, (gdyby świadectwo wydać chcieli), iż według najdoskonalszej sekty nabożeństwa naszego żyłem, będąc Faryzeuszem. 6 A teraz o nadzieję onej obietnicy, ojcom od Boga uczynionej, stoję przed sądem; 7 Której dwanaście naszych pokoleń ustawnicznie dniem i nocą służąc Bogu, mają nadzieję dostąpić; o tą nadzieję skarżą na mię Żydowie, o królu Agrypo! 8 Cóż za rzecz do wiary niepodobną u siebie sądzicie, że Bóg umarłe wzbudza? 9 Mnie się wprawdzie samemu zdało, żem był powinien przeciwko imieniowi Jezusa Nazareńskiego wiele przeciwnych rzeczy czynić. 10 Com też czynił w Jeruzalemie i wielem ja świętych sadzał do więzienia, wziąwszy moc od przednieszych kapelanów; a gdy mieli być zabijani, wotowałem przeciwko nim. 11 I po wszystkich bóżnicach częstokroć je trapiąc, przymuszałem bluźnier, a nader wściekle przeciwko nim postępując, prześladowałem

A gdy on to rzekł, wstał król i starosta, i Bernice, i wcignawszy, ratunku używali, podpasawszy okręt, a ci, którzy siedzieli z nim. **31** A ustąpiwszy na stronę, bojąc się, żeby nie wpadli na hak, spuściwszy żagle, rzekli jedni do drugich, mówiąc: Nic godnego śmierci albo więzienia nie czyni ten człowiek. **32** Lecz Agrypa rzekł do Festa: Mógl ten człowiek być uwolniony, by był do cesarza nie apelował.

27 A gdy skazano, żebyśmy płynęli do Włoch, oddano i Pawła, i niektóre inne wieźnie setnikowi, imieniem Julijuszowi, roty Augustowej. **2** Tedy wsiadłszy w okręt Adramiteński, mając płynąć podle krain Azji, puścili się od brzegu, a był z nami Arystarchus, Macedończyk z Tesaloniki. **3** A drugiego dnia przypłynęliśmy do Sydonu, kędy Julijusz ludzko się Pawłowi stawiwszy, pozwolił mu iść do przyjaciół, aby wczasu zażył. **4** A stamtąd się puścili, przypłynęliśmy pod Cypr, dlatego że były wiatry przeciwe. **5** A przepłynawszy ono morze, które jest podle Cylicji i Pamfilii, przybyliśmy do Miry, miasta Licyjskiego. **6** A tam setnik znalazlszy okręt Aleksandryjski, który płynął do Włoch, wsadził nas weń. **7** A gdyśmy przez wiele dni z wolna płynęli, a zaledwie przeciwko Knidowi przyjechali, przeto że nam wiatr nie dopuszczał, popłynęliśmy pod Kretę podle Salmonu. **8** A ledwie ją przeminawszy, przysłiśmy na miejsce niektóre, które zowią piękne porty, od którego blisko było miasto Lasea. **9** A gdy czas niemały wyszedł, i już było niebezpieczne żeglowanie, przeto iż już był i post przeminał, napominał je Paweł, **10** Mówiąc do nich: Mężowie! widzę ja, iż z ukrywaniem i z wielką szkodą nie tylko towarów i okrętów, ale też i dusz naszych będzie to żeglowanie. **11** Jednak setnik więcej ufał sprawcy okrętu i sternikowi, niż temu, co Paweł powiadał. **12** A gdy nie było portu sposobnego ku zimowaniu, wiele ich radę dawało puścić się stamtąd, owaby jakożkolwiek mogli przeprawiwszy się do Fenicy, przezimować u portu Kreteńskiego, który leży między wiatrem południowym i zachodnim. **13** A gdy powionął wiatr z południa, mniemając, że swego przedsięwzięcia dopięli, puściwszy się od brzegu, płynęli blisko Krety. **14** Lecz niedługo potem uderzył na nie wiatr gwałtowny, który zowią Euroklidon. **15** A gdy był okręt porwany, a nie mógł się oprzeć wiatrowi, puściwszy się płynęliśmy. **16** A gdyśmy pod niektóryma małą wysepkę przypłynęli, którą zowią Klaudą, ledwieśmy mogli bacik zatrzymać. **17** Który tak płynęli. **18** A iż nami nawalności bardzo miotały, nazajutrz towary wyrzucili. **19** A trzeciego dnia rękami naszemi okrętowe naczynia wyrzuciliśmy. **20** Lecz gdy się ani słørice, ani gwiazdy przez wiele dni nie ukazały, a navalność niemała nalegała, na ostatek odjęta była wszystka nadzieję, żebyśmy byli mogli być zachowani. **21** A gdyśmy długo nie jedli, tedy Paweł stojąc w pośrodku ich rzek: Mieliście zaprawdę, o mężowie! usłyszawszy mię, nie puszczać się od Krety, a tak ujść tej straty i zguby. **22** Lecz i teraz napominam was, abyście byli dobrej myśli; boć nie zginie z was żadna dusza, oprócz okrętu. **23** Albowiem stanął przy mnie tej nocy Anioł Boga tego, którygom ja jest i któremu służę; **24** Mówiąc: Nie bój się, Paweł! musisz stawiony być przed cesarzem, a oto darował ci Bóg wszystkich, którzy płyną z tobą. **25** Przetoż bądźcie dobrej myśli, mężowie! albowiem wierzę Bogu, że tak będzie, jako mi powiedziano. **26** A musim opaść na niektórych wyspie. **27** A gdy przyszła noc czternasta, a myśmy się błąkali po morzu Adryatyckiem, około północy zdało się żeglarzom, iż się im okazywała niektóra kraina. **28** Tedy spuściwszy sznur z ołowiem, znaleźli głębiej dwadzieścia sażni; a maluczko odpływnawszy, zasię spuścili ołów i znaleźli piętnaście sażni. **29** A bojąc się, aby snać na miejsca ostre nie wpadli, zrzuciwszy cztery kotwice z steru, pragnęli, aby dzień był. **30** A gdy żeglarze myśliły z okrętu uciec i spuścili bacik na morze, chcąc rzekomo od przodu okrętu zarzucać kotwice, **31** Rzekł Paweł setnikowi i żołnierzom: Jeżeli ci nie zostaną w okręcie, wy zachowani być nie możecie. **32** Tedy żołnierze obcięli powrozy u bacika i dopuścili mu odpaść. **33** A między tem niż się rozedniało, napominał Paweł wszystkie, aby pokarm przyjęli, mówiąc: Dziś temu czternasty dzień, jako czekając trwacie bez pokarmu, nic nie jedząc. **34** Dlatego proszę was, abyście pokarm przyjęli; bo to służy ku zachowaniu waszemu, gdyż żadnego z was włos z głowy nie spadnie. **35** A to rzeklszy i chleb wziąwszy, podziękował Bogu przed wszystkimi i złamawszy począł jeść. **36** Zatem wszyscy będąc lepszej myśli i sami pokarm przyjmowali. **37** A było nas wszystkich dusz w okręcie dwieście siedmdziesiąt i sześć. **38** Będąc tem pokarmem nasyceni, ulżenie czynili okrętowi, wyrzucając zboże w morze. **39** A gdy

był dzień, nie poznali ziemi; wszakże obaczyli niejaką do Regijum, a po jednym dniu, gdy powstał wiatr odnoę mającą brzeg, do którego uradzili jeźliby południowy, wtórego dnia płyniśmy do Puteolów. **14** mogło być, przybić okręt. **40** A wyciągnawszy kotwice, Gdzie znalazlszy braci, uproszeniśmy byli od nich, puścili się na morze; a rozpuściwszy zawiasy sterowe żebyśmy zamieszkały u nich przez siedm dni; a i podniósłszy żagiel po wietrze, mieli się do brzegu; takieśmy szli do Rzymu. **15** Stąd, gdy usłyszeli bracia o **41** Ale napadlisy na miejsce, które miało z obu stron nas, wyszli przeciwko nam aż do rynku Appijszowego morze, otrącili okręt; a przodek okrętu uwieńnawszy, i do Trzech Karczem; których gdy Paweł ujrzał, został nie ruszając się, lecz zad rozbijał się od podziękowawszy Bogu, wziął śmiałość. **16** A gdyśmy gwałtownych walów. **42** Tedy żołnierze radzili, aby przyszli do Rzymu, setnik oddał więźnie hetmanowi więźnie pozabijali, iżby który wypłynawszy nie uciekł. wojska; ale Pawłowi dopuszczono, mieszkać osobno **43** Ale setnik chcąc zachować Pawła, pohamował z żołnierzem, który go strzegł. **17** I stało się po trzech je od tego przedsięwzięcia i rozkazał tym, którzy dniach, że zwołał Paweł przedniejszych z Żydów; mogli pływać, aby się wprzód w morze puścili i na a gdy się zeszli, rzekł do nich: Mężowie bracia! ja brzeg wyszli; **44** Inni zasię, niektórzy na deskach, nic nie uczyniwszy przeciwko ludowi i zwyczajom a niektórzy na sztukach okrętu. I tak się stało, że ojczystym, będąc związany w Jerozalemie, podanym wszyscy zdrowo wyszli na ziemię.

28 A gdy zdrowo uszli, dopiero poznali, iż onę wyspę Melitą nazywano. **2** Ale on gruby lud pokazał nam nie lada ludzkość; albowiem zapaliwszy stos drew, przyjęli nas wszystkich dla deszczu padającego i dla zimna. **3** A gdy Paweł nagarnął gromadę chrustu i kładł na ogień, wyrwawszy się żmija z gorąca, przypięła się do ręki jego. **4** A gdy on lud gruby ujrzał onę gadzinę wiszącą u ręki jego, mówili jedni do drugich: Pewnie ten człowiek jest mężobójca; bo choć z morza uszedł, przecież mu pomsta żywym być nie dopuściła. **5** Lecz on otrząsnawszy onę gadzinę w ogień, nic złego nie ucierpiał. **6** A oni czekali, żeby opuchł albo nagle upadlisy umarł; a gdy tego długo czekali, a widzieli, iż mu się nic złego nie stało, odmieniwszy się, mówili, że jest Bogiem. **7** A przy onych miejscach miał folkarki przedniejszy onej wyspy, imieniem Publusz, który przyjawszy nas, przez trzy dni przyjacielsko podejmował. **8** I stało się, że ojciec onego Publusuza, mając gorączkę i biegunkę, leżał; do którego Paweł wszedłszy modlit się, a włożyszy nań ręce uzdrawił go. **9** To gdy się stało, tedy drudzy, którzy byli złożeni chorobami na onej wyspie, przychodzili i byli uzdrawieni; **10** Którzy nam też wielką uczciwość wyrządzali, a gdyśmy precz płynąć mieli, nakładli nam, czego było potrzeba. **11** A po trzech miesiącach puściliśmy się w okręcie Aleksandryjskim, który zimował na onej wyspie, mającym za herb Kastora i Polluksa. **12** A przypłynawszy do Syrakus, zamieszkały tam trzy dni. **13** A stamtąd płynąc kołem, przybyliśmy

jest w ręce Rzymian; **18** Którzy wysłuchawszymię, chcieli mię wypuścić dlatego, że we mnie żadnej winy godnej śmierci nie było. **19** Lecz gdy się temu sprzeciwiali Żydowie, musiałem apelować do cesarza; nie żebym miał naród mój w czem oskarżać. **20** Dla tej tedy przyczyny zwołałem was, abym się z wami ujrzał i rozmówił; albowiem dla nadziei ludu Izraelskiego tym łańcuchem jestem opasany. **21** Lecz oni rzekli do niego: My aniśmy listów dostali o tobie z Judzkiej ziemi, ani kto z braci przyszedłszy oznajmił, albo mówił o tobie co złego. **22** Wszakże byśmy radzi od ciebie słyszeli, co rozumiesz; albowiem o tej sekcie wiemy, iż wszędzie przeciwko niej mówią. **23** A postanowiwszy mu dzień, przyszło ich do niego do gospody niemało, którym z doświadczeniem wykładał królestwo Boże, namawiając ich do tych rzeczy, które są o Jezusie, z zakonu Mojżeszowego i z proroków, od poranku aż do wieczora. **24** Tedy niektórzy uwierzyli temu, co mówił, a niektórzy nie uwierzyli. **25** A będąc niezgodnymi między sobą, rozeszli się, gdy Paweł rzekł to jedno słowo: Iż dobrze Duch Święty powiedział przez Izajasza proroka, do ojców naszych, **26** Mówiąc: Idź do tego ludu, a mów: Sluchem słuchać będziecie, ale nie zrozumiecie, a widząc widzieć będziecie, ale nic nie ujrzycie; **27** Albowiem zgrubiało serce ludu tego, a ciężko uszyma słyszeli i zamrużyły oczy swe, aby snać oczyma nie widzieli, a uszyma nie słyszeli, i sercem nie zrozumieli, i nie nawrócili się, a uzdrawiłybym je. **28** Niechże wam tedy wiadomo będzie, iż pogonie posłane jest to zbawienie Boże, a oni słuchać będą. **29** A gdy to on rzekł, odeszli

Żydowie, mając między sobą wielki spór. **30** I mieszkał Paweł przez całe dwa lata w najemnej gospodzie swojej, i przyjmował wszystkich, którzy przychodzili do niego; **31** Każąc o królestwie Bożem i ucząc tych rzeczy, które są o Panu Jezusie Chrystusie, ze wszystkiem bezpieczeństwem bez przeskody.

Rzymian

1 Paweł, sługa Jezusa Chrystusa, powołyany Apostoł, odlączony ku opowiadaniu Ewangelii Bożej; **2** Którą przedtem obiecał przez proroki swoje w pismach świętych, **3** O Synu swoim, który się narodził z nasienia Dawidowego według ciała; **4** A pokazał się Synem Bożym możliwe, według Ducha poświęcenia, przez zmartwychwstanie, to jest o Jezusie Chrystusie, Panu naszym. **5** Przez którego wzięliśmy łaskę i urząd apostolski ku posłużeniu wiary między wszystkimi narody, dla imienia jego; **6** Między którymi jesteście i wy powołani od Jezusa Chrystusa. **7** Wszystkim, którzy jesteście w Rzymie, umiłowanym Bożym, powołyany świętym, łaska niech będzie was i pokój od Boga, Ojca naszego, i od Pana Jezusa Chrystusa. **8** Najprzód tedy dziękuję Bogu mojemu przez Jezusa Chrystusa za was wszystkich, iż wiara wasza słynie po wszystkim świecie. **9** Świadkiem mi bowiem jest on Bóg, któremu służę w duchu moim w Ewangelii Syna jego, iż bez przestanku wzniękę o was czynię, **10** Zawsze w modlitwach moich prosiąc, iżby mi się wždy kiedykolwiek droga zdarzyła za wolą Bożą przyjść do was. **11** Albowiem pragnę was widzieć, abym was mógł udzielić jakiego daru duchownego ku utwierdzeniu waszemu; **12** To jest, abyśmy się u was zobopólnie ucieszyli przez społeczną wiarę, i waszę, i moję. **13** A nie chcę, abyście i wy wiedzieć nie mieli, bracia! żem często zamyszał pójść do was; (alem był dotąd zawściagniony), abym miał jaki pożytek i między wami, jako i między inszymi pogany. **14** I Grekom, i grubym narodom, i mądrym, i głupim jestem dlužnikiem, **15** Tak, iż ile ze mnie jest, gotowym jest i wam, którzyście w Rzymie, Ewangieliję opowiać. **16** Albowiem nie wstydzę się za Ewangielię Chrystusową, ponieważ jest mocą Bożą ku zbawieniu każdemu wierzącemu, Żydowi najprzód, potem i Greczynowi. **17** Bo sprawiedliwość Boża w niej bywa objawiona z wiary w wiarę, jako napisano: Źe sprawiedliwy z wiary żyć będzie. **18** Bo gniew Boży objawia się z nieba przeciwko wszelkiej niepobożności i niesprawiedliwości tych ludzi, którzy zatrzymują prawdę Bożą w niesprawiedliwości. **19** Przeto iż co może być wiedziano o Bogu, jest w nich jawno, gdyż im Bóg objawił. **20** Bo rzeczy jego niewidzialne od stworzenia świata, przez rzeczy

uczynione widzialne bywają, to jest ona wieczna jego moc i bóstwo, na to, aby oni byli bez wymówki. (aidos g126) **21** Przeto iż poznawszy Boga, nie chwalili jako Boga, ani mu dziękowali, owszem znikczemnieli w myślach swoich i zaćmiało się bezrozumne serce ich; **22** Mieniać się być mądrymi, zgłupieli; **23** I odmienili chwałę nieskazitelnego Boga w podobieństwo obrazu skazitelnego człowieka i ptaków, i czworonogich zwierząt, i płazów. **24** A przetoż podał je Bóg poządrościom serc ich ku nieczystości, aby lżyli ciała swoje między sobą, **25** Jako te, którzy odmienili prawdę Bożą w kłamstwo i chwalili stworzenie, i służyli mu raczej niż Stworzycielowi, który jest błogosławiony na wieki. Amen. (aiōn g165) **26** Dlatego podał je Bóg w namiętności sromotne, gdyż i niewiasty ich odmienili używanie przyrodzone w ono, które jest przeciwko przyrodzeniu. **27** Także i mężczyźni opuściwszy przyrodzone używanie niewiasty, zapalili się w swej poządrości jedni ku drugim, mężczyzna z mężczyzną hańbę płodząc, a nagrodę należącą błędomi swemu na się biorąc. **28** A jako się im nie upodobało mieć w znajomości Boga, tak też Bóg je podał w umysł opaczny, aby czynili, co nie przystoi; **29** Napełnieni będąc wszelakiej nieprawości, wszeteczeństwa, przewrotności, łakomstwa, złości, pełni zazdrości, morderstwa, sporu, zdrady, złych obyczajów; **30** Zausznicy, obmwocy, Boga nienawidzący, potwarcy, pyszni, chłubni, wynalazcy złych rzeczy, rodzicom nieposłuszni, **31** Bezrozumni, przymierza nie trzymający, bez przyrodzonej miłości, nieprzejednani i niemilosierni; **32** Którzy poznawszy prawo Boże, iż ci, co takowe rzeczy czynią, godni są śmierci, nie tylko sami je czynią, ale też przedstawają z tymi, co je czynią.

2 Przetoż jesteś bez wymówki, o człowiecze! który osądzasz; bo w czem drugiego osądzasz, samego siebie osądzasz, ponieważ toż czynisz, który drugiego osądzasz. **2** Lecz wiemy, iż sąd Boży jest według prawdy przeciwko tym, którzy takowe rzeczy czynią. **3** Czy mniemasz, o człowiecze! który osądzasz tych, co takowe rzeczy czynią, a sam je czynisz, że ty ujdziesz sądu Bożego? **4** Czy bogactwy dobrotności jego i cierpliwości, i nieskwapliwości pogardzasz, nie wiedząc, iż cię dobrotność Bożą do pokuty prowadzi? **5** Ale podług zatwardziałości twojej i serca niepokutującego skarbisz sobie samemu gniew

na dzień gniewu i objawienia sprawiedliwego sądu Bożego. 6 Który odda każdemu podług uczynków jego; 7 Tym, którzy przez wytrwanie w uczynku dobrym szukają sławy i czci i nieskazitelności, odda żywot wieczny; (aiōnios g166) 8 A zaś swarliwym i prawdziwie posłusznym, lecz posłusznym niesprawiedliwości, odda zapalcywość i gniew; 9 Utrapienie i ucisk duszy każdego człowieka, który złość popełnia, Żyda najprzód, potem i Greka; 10 A chwałę i cześć, i pokój wszelkiemu czyniącemu dobre, Żydom najprzód, potem i Grekowi. 11 Albowiem nie masz względu na osoby u Boga. 12 A którzykolwiek bez zakonu zgrzeszyli, bez zakonu też poginą; a którzykolwiek w zakonie zgrzeszyli, przez zakon sądzeni będą. 13 (Gdyż nie słuchacie zakonu sprawiedliwymi są u Boga; ale czynicie zakonu usprawiedliwieni będą.)

14 Bo ponieważ poganie nie mający zakonu, z przyrodzenia czynią, co jest w zakonie, ci, zakonu nie mając, sami sobie są zakonem; 15 Którzy ukazują skutek zakonu, napisany na sercach swych, z poświadczaniem sumienia ich i myśli wespół siebie oskarżających albo też wymawiających, 16 W dzień, gdy sądzić będzie Bóg skryte rzeczy ludzkie według Ewangelii mojej przez Jezusa Chrystusa. 17 Oto się ty nazywasz Żydem i polegasz na zakonie, a chlubisz się Bogiem. 18 I znasz wolę jego i rozeznajesz rzeczy różne od niej, wyćwiczony będąc z zakonu; 19 I masz za to, żeś jest wodzem ślepych, światością tych, którzy są w ciemności; 20 Mistrzem bezrozumnych, nauczycielem niemowlątek, mając kształt znajomości i prawdy w zakonie. 21 Który tedy uczysz drugiego, siebie samego nie uczysz? Który opowiadasz, żeby nie kradziono, kradniesz? 22 Który mówisz, żeby nie cudzołożono, cudzołożyś? który się brzydzisz bałwany, święte rzeczy kradniesz? 23 Który się chlubisz zakonem, przez przestępstwo zakonu Boga lżysz? 24 Albowiem imię Boże dla was bluźnione bywa między pogany, jako napisano. 25 Boć obrzezanie jest pożyteczne, jeźlibyś pełnił zakon; ale jeźlibyś był przestępca zakonu, twoje obrzezanie stało się nieobrzechką. 26 Jeźliby tedy nieobrzechka przestrzegała praw zakonnych, ażaz jego nieobrzechka nie będzie przyczyną za obrzechkę? 27 I osądzi nieobrzechka z przyrodzenia zakon pełniąca ciebie, który przez literę i obrzechkę jesteś przestępca zakonu. 28 Albowiem nie ten jest Żydem, który jest

Żydem na jawie, ani to jest obrzechka, która jest na jawie na ciele; 29 Ale który jest w skrytości Żydem i obrzechka serca, która jest w duchu, nie w literze, której chwała nie jest z ludzi, ale z Boga.

3 Czemże tedy zacniejszy Żyd? albo co za pożytek obrzechki? 2 Wielki z każdej miary. Albowiem to najpierwsza, iż im zwierzone były wyroki Boże. 3 Bo cóż na tem, jeźli niektórzy nie uwierzyli? Azaż niedowiarstwo ich niszczy wiarę Bożą? 4 Nie daj tego Boże! I owszem niech Bóg będzie prawdziwy, a wszelki człowiek kłamca, jako napisano: A abyś był usprawiedliwiony w mowach twoich, a żebyś zwyciężył, gdybyś sądził. 5 Jeżeli tedy niesprawiedliwość nasza Bożą sprawiedliwość zaleca, cóż rzeczymy? Azaż niesprawiedliwy jest Bóg, który gniew przywodzi? (Po ludzku mówię.) 6 Nie daj tego Boże! albowiem jakożby Bóg sądził świat? 7 Bo jeżeli prawda Boża przez moje kłamstwo obfitowała ku chwale jego, czemuż jeszcze i ja bywam sądzony jako grzesznik? 8 A nie raczej tak mówimy: (jako nas szkalują i jako niektórzy udawają, żebyśmy mówili:) Będziemy czynić złe rzeczy, aby przyszły dobre? Których potępienie jest sprawiedliwe. 9 Cóż tedy? Mamyż nad nie? Żadnym sposobem; gdyżesmy przedtem dowiedli, że Żydowie i Grekowie, wszyscy są pod grzechem, 10 Jako napisano: Nie masz sprawiedliwego ani jednego; 11 Nie masz rozumnego i nie masz, kto by szukał Boga. 12 Wszyscy się odchylili, wespół się stali nieużytecznymi, nie masz kto by czynił dobre, nie masz aż do jednego. 13 Grobem otworzonym jest gardło ich, językami swemi zdradzali, jad żmiji pod wargami ich. 14 Których usta napełnione są przeklinania i gorzkości; 15 Nogi ich przednie są ku wylewaniu krwi; 16 Skruszenie z biedą w drogach ich, 17 A drogi pokoju nie poznali; 18 Nie masz bojaźni Bożej przed oczami ich. 19 A wiemy, iż cokolwiek zakonowi mówi, tym którzy są pod zakonem, mówi, aby wszelkie usta były zatulone i aby wszystek świat podlegał karaniu Bożemu. 20 Przeto z uczynków zakonu nie będzie usprawiedliwione żadne ciało przed oblicznością jego, gdyż przez zakon jest poznanie grzechu. 21 Lecz teraz bez zakonu sprawiedliwość Boża objawiona jest, mająca świadectwo z zakonu i z proroków; 22 Sprawiedliwość, mówię, Boża przez wiarę Jezusa Chrystusa ku wszystkim i na wszystkie wierzące; boć różnorodni nie masz. 23 Albowiem

wszyscy zgrzeszyli i nie dostaje im chwały Bożej. **24** się stała obietnica Abrahamowi albo nasieniu jego, A bywają usprawiedliwieni darmo z łaski jego przez aby był dziedzicem świata, ale przez sprawiedliwość odkupienie, które się stało w Chrystusie Jezusie. **25** wiary. **14** Bo jeżeli ci, którzy są z zakonu, dziedzicami Którego Bóg wystawił ubieganiem przez wiarę we są, tedy zniszczała wiara i wniwecz się obróciła krwi jego, ku okazaniu sprawiedliwości swojej przez obietnicą. **15** Gdyż zakon gniew sprawuje; albowiem odpuszczenie przedtem popełnionych grzechów w gdzie zakonu nie masz, tam ani przestępstwa. **16** cierpliwości Bożej, **26** Ku okazaniu sprawiedliwości Przetoż z wiary jest dziedzictwo, aby było z łaski, i swojej w teraźniejszym czasie, na to, aby on był żeby była warowna obietnica wszystkiemu nasieniu, sprawiedliwym i usprawiedliwiającym tego, który jest nie tylko temu, które jest z zakonu, ale i temu, z wiary Jezusowej. **27** Gdzież tedy jest chluba? które jest z wiary Abrahamowej, który jest ojcem Odrzucona jest. Przez któryż zakon? Czyli uczynków? nas wszystkich; **17** (Jako napisano: Ojcem wielu Nie, ale przez zakon wiary. **28** Przetoż mamy za to, że narodów wystawiłem cie) przed Bogiem, któremu człowiek bywa usprawiedliwiony wiarą bez uczynków uwierzył, który ożywia umarłe i który przywołuje te zakonu. **29** Izali Bóg jest tylko Bogiem Żydów? izali rzeczy, których nie masz, i jakoby były. **18** Który też nie pagan? Zaiste i pagan. **30** Ponieważ jeden (Abraham) przeciwko nadziei w nadzieję uwierzył, jest Bóg, który usprawiedliwi obrzezkę z wiary i że się stanie ojcem wielu narodów według tego, co nieobrzeszkę przez wiarę. **31** To tedy zakon niszczymu powiedziano: Tak będzie nasienie twoje. **19** A nie przez wiarę? Nie daj tego Boże! i owszem zakon będąc słabym w wierze, nie patrzył na ciało swoje stanowimy.

4 Cóż tedy, rzeczymy, znalazł Abraham, ojciec nasz według ciała? **2** Bo jeżeli Abraham z uczynków jest usprawiedliwiony, ma się czem chlubić, ale nie u Boga. **3** Albowiem cóż Pismo mówi? Uwierzył Abraham Bogu i przeczytano mu to za sprawiedliwość. **4** A robiącemu zapłata nie bywa przeczytana podług łaski, ale podług dłużu; **5** Nie robiącemu zaś, lecz wierzącemu w tego, który usprawiedliwia niepobożnego, przeczytana bywa wiara jego za sprawiedliwość. **6** Jako i Dawid powiada, że błogosławieństwo człowieka jest, któremu Bóg przeczyta sprawiedliwość bez uczynków, mówiąc:

7 Błogosławieni, których odpuścięne są nieprawości, a których zakryte są grzechy; **8** Błogosławiony 2 Przez któregośmy też przystęp otrzymali wiarą mąż, któremu Pan grzechu nie przeczyta. **9** To ku łasce, w której stoimy i chlubimy się nadzieją tedy błogosławieństwo tylko na obrzezkę przychodzi, chwały Bożej. **3** A nie tylko to, ale się też chlubimy czy też na nieobrzeszkę? Gdyż mówimy, iż wiara z ucisków, wiedząc, iż ucisk cierpliwość sprawuje, Abrahamowi jest przeczytana za sprawiedliwość. **4** A cierpliwość doświadczenie, a doświadczenie **10** Jakoż mu tedy jest przeczytano? Gdy był w nadzieję, **5** A nadzieję nie poahrainia, przeto iż miłość obrzezce, czyli w nieobrzeszce? Nie w obrzezce, Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha ale w nieobrzeszce. **11** I przyjął znak obrzezki Świętego, który nam jest dany. **6** Albowiem Chrystus, za pieczęć sprawiedliwości onej wiary, która była gdy jeszcze byliśmy mdlymi, według czasu umarł w nieobrzeszce, na to, aby był ojcem wszystkich za niepobożne. **7** Choć ledwie by kto umarł za wierzących w nieobrzeszce, aby i onym przeczytana sprawiedliwego; wszakże za dobrego snaćby się kto była sprawiedliwość; **12** I aby był ojcem obrzezki, nie umrzeć ważył. **8** Lecz zaleca Bóg miłość swoją ku tylko tych, którzy są z obrzezki, ale też i tych, którzy nam, że gdy jeszcze byliśmy grzesznymi, Chrystus za chodzą stopami wiary ojca naszego Abrahama, która nas umarł. **9** Daleko tedy więcej teraz usprawiedliwieni była w nieobrzeszce. **13** Albowiem nie przez zakon będąc krwią jego, zachowani będziemy przez niego

5 Będąc tedy usprawiedliwieni z wiary, pokój mamy z Bogiem przez Pana naszego Jezusa Chrystusa;

2 Przez któregośmy też przystęp otrzymali wiarą mąż, który stoimy i chlubimy się nadzieją tedy błogosławieństwo tylko na obrzezkę przychodzi, chwały Bożej. **3** A nie tylko to, ale się też chlubimy czy też na nieobrzeszkę? Gdyż mówimy, iż wiara z ucisków, wiedząc, iż ucisk cierpliwość sprawuje, Abrahamowi jest przeczytana za sprawiedliwość. **4** A cierpliwość doświadczenie, a doświadczenie **10** Jakoż mu tedy jest przeczytano? Gdy był w nadzieję, **5** A nadzieję nie poahrainia, przeto iż miłość obrzezce, czyli w nieobrzeszce? Nie w obrzezce, Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha ale w nieobrzeszce. **11** I przyjął znak obrzezki Świętego, który nam jest dany. **6** Albowiem Chrystus, za pieczęć sprawiedliwości onej wiary, która była gdy jeszcze byliśmy mdlymi, według czasu umarł w nieobrzeszce, na to, aby był ojcem wszystkich za niepobożne. **7** Choć ledwie by kto umarł za wierzących w nieobrzeszce, aby i onym przeczytana sprawiedliwego; wszakże za dobrego snaćby się kto była sprawiedliwość; **12** I aby był ojcem obrzezki, nie umrzeć ważył. **8** Lecz zaleca Bóg miłość swoją ku tylko tych, którzy są z obrzezki, ale też i tych, którzy nam, że gdy jeszcze byliśmy grzesznymi, Chrystus za chodzą stopami wiary ojca naszego Abrahama, która nas umarł. **9** Daleko tedy więcej teraz usprawiedliwieni była w nieobrzeszce. **13** Albowiem nie przez zakon będąc krwią jego, zachowani będziemy przez niego

od gniewu. **10** Bo jeżeli będąc nieprzyjaciołmi, wzbudzony jest z martwych przez chwałę ojcowską, pojednaniśmy z Bogiem przez śmierć Syna jego; tak żebymy i my w nowości żywota chodzili. **5** Bo daleko więcej będąc pojednani, zachowani będącemy jeżelimy z nim wszczepieni w podobieństwo śmierci przez żywot jego. **11** A nie tylko to, ale się też chlubimy jego, tedy też i w podobieństwo zmartwychwstania Bogiem przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, przez wszczepieni z nim będziemy. **6** To wiedząc, że stary któregośmy teraz pojednanie otrzymali. **12** Przetoż nasz człowiek pospołu jest z nim Ukrzyżowany, aby jako przez jednego człowieka grzech wszedł na świat, ciało grzechu było zniszczone, żebymy już więcej nie a przez grzech śmierć; tak też na wszystkich ludzi służyli grzechowi; **7** Bo kto umarł, usprawiedliwiony śmierć przyszła, ponieważ wszyscy zgrzeszyli. **13** jest od grzechu. **8** Jeżelimy tedy z Chrystusem umarli, Albowiem aż do zakonu grzech był na świecie; ale wierzymy, iż też z nim żyć będziemy, **9** Wiedząc, grzech nie bywa przeczytany, gdy zakonu nie masz. że Chrystus powstawszy z martwych, więcej nie **14** Lecz śmierć królowała od Adama aż do Mojżesza umiera i śmierć mu więcej nie panuje. **10** Bo iż umarł, i nad tymi, którzy nie zgrzeszyli, na podobieństwo grzechowi raz umarł, a iż żyje, żyje Bogu. **11** Tak przestępstwa Adamowego, który jest wzorem onego, też i wy rozumiecie, żeście wy umarłymi grzechowi, który miał przyjść. **15** Ale nie jako upadek, tak i dar z aleściem żywymi Bogu w Chrystusie Jezusie, Panu łaski; albowiem jeśli przez upadek jednego wiele ich naszym. **12** Niechże tedy nie króluje grzech w pomiaro, daleko więcej łaska Boża i dar z łaski onego śmiertelnemu ciele waszem, żebymy mu posłuszní byli jednego człowieka Jezusa Chrystusa na wiele ich w pożądliwościach jego. **13** Ani stawiajcie członków opływała. **16** A dar nie jest taki, jako to, co przyszło waszych orędzim niesprawiedliwości grzechowi: ale przez jednego, który zgrzeszył. Albowiem wina jest stawiajcie siebie samych Bogu, jako z umarłych żyw, z jednego upadku ku potępieniu, ale dar z łaski i członki wasze orędzem sprawiedliwości Bogu. **14** wielu upadków ku usprawiedliwieniu. **17** Albowiem grzech panować nad wami nie będzie; bo jeśli dla jednego upadku śmierć królowała przez jesteście nie pod zakonem, ale pod łaską. **15** Cóż jednego, daleko więcej, którzy obfitość onej łaski i dar tedy? Będziemyż grzeszyli, żeśmy nie pod zakonem, sprawiedliwości przyjmują, w żywocie królować będą ale pod łaską? Nie daj tego Boże! **16** Azaż nie wiecie, przez tegoż jednego Jezusa Chrystusa. **18** Przetoż że komu się stawiacie za sługi ku posłuszeństwu, tedy jako przez jednego upadek na wszystkich ludzi tegoście sługami, komuście posłuszní; bądź grzechowi przyszła wina ku potępieniu; tak też przez jednego ku śmierci, bądź posłuszeństwu ku sprawiedliwości? usprawiedliwienie na wszystkich ludzi przyszedł dar **17** Ale chwała Bogu, że bywszy sługami grzechu, ku usprawiedliwieniu żywota. **19** Bo jako przez usłuchaliście z serca sposobu onej nauki, którejsie nieposłuszeństwo jednego człowieka wiele się ich się oddali. **18** A będąc uwolnieni od grzechu, staliście stało grzesznymi; tak przez posłuszeństwo jednego się niewolnikami sprawiedliwości. **19** Po ludzku mówię człowieka wiele się ich stało sprawiedliwymi. **20** A dla mdłości ciała waszego. Albowiem jakoście stawiali zakon przytem nastąpił, aby obfitował grzech; lecz członki wasze na służbę nieczystości i nieprawości gdzie się grzech rozmnożył, tam łaska tem więcej ku czynieniu nieprawości: tak teraz stawiajcie członki obfitowała. **21** Aby jako grzech królował ku śmierci, tak też aby łaska królowała przez sprawiedliwość ku żywotowi wiecznemu przez Jezusa Chrystusa, Pana naszego. (aiōnios g166)

6 Cóż tedy rzeczymy? Zostaniemyż w grzechu, aby łaska obfitowała? **2** Nie daj tego Boże! albowiem którzyśmy umarli grzechowi, jakoż jeszcze w nim żyć będziemy? **3** Azaż nie wiecie, iż którykolwiek ochrzczeni jesteśmy w Chrystusa Jezusa, w śmierć jego ochrzczeni jesteśmy? **4** Pogrzebieniśmy tedy z nim przez chrzest w śmierć, aby jako Chrystus

7 Azaż nie wiecie, bracia! (bo powiadomym zakonu nie chcę, to czynię. **20** A jeżeli ja to czynię, czego mówię), iż zakon panuje nad człowiekiem, póki nie chcę, już ja więcej nie czynię tego, ale grzech, żyje? z Albowiem niewiasta, która jest za mężem, póki który we mnie mieszka. **21** Znajduję tedy ten zakon w żyw maąż, obowiązana mu jest zakonem; a jeżeli maąż sobie, gdy chcę dobre czynić, że się mnie zle trzyma. umarł, uwolniona jest od zakonu mężowego. **3** Przetoż **22** Albowiem kocham się w zakonie Bożym według tedy, póki maąż żyje, będzie zwana cudzołożnicą, wewnętrznego człowieka. **23** Lecz widzę inszy zakon jeżeliby żoną inszego męża została; a jeżeliby maąż jej w członkach moich, odporny zakonowi umysłu mego i umarł, wolna jest od zakonu onego, aby nie była który mię zniewala pod zakon grzechu, który jest w cudzołożnicą, choćby się inszego męża żoną stała. **4** członkach moich. **24** Nędznyż ja człowiek! Któż mię A tak, bracia moi! i wyście umartwieni zakonowi przez wybawi z tego ciała śmierci? **25** Dziękuję Bogu przez ciało Chrystusowe, abyście się stali inszego, to jest Jezusa Chrystusa, Pana naszego. Przetoż tedy ja tego, który wzbudzony jest z martwych, abyśmy owoc sam umysłem służę zakonowi Bożemu, lecz ciałem przynosili Bogu. **5** Albowiem gdyśmy byli w ciele, zakonowi grzechu.

namiętności grzechów, które się wzniecały przez zakon, mocy dokazywały w członkach naszych ku przynoszeniu owocu śmierci. **6** Lecz teraz staliśmy się wolni od zakonu, umarłszy temu, w którymśmy byli zatrzymani, abyśmy Bogu służyli w nowości ducha, a nie w starości litery. **7** Cóż tedy rzeczymy? Iż zakon jest grzechem? Nie daj tego Boże! I owszem grzechu nie poznal, tylko przez zakon; bo i o pożądliwości bym był nie wiedział, by był zakon nie rzekł: Nie będziesz pożądał. **8** Lecz grzech wziąwszy przyczynę przez przykazanie, sprawił we mnie wszelką pożądliwość; albowiem bez zakonu grzech jest martwy. **9** I jam żył niekiedy bez zakonu; lecz gdy przyszło przykazanie, grzech ożył, a jam umarł. **10** I znalazło się, że to przykazanie, które miało być ku żywotowi, jest mi ku śmierci. **11** Gdyż grzech, wziąwszy przyczynę przez przykazanie, zawiódł mię i przez nie zabił mię. **12** A tak zakon jest świętym przykazanie święte, i sprawiedliwe, i dobre. **13** To tedy dobre stałoż mi się śmiercią? Nie daj tego Boże! I owszem grzech, aby się pokazał być grzechem, sprawił mi śmierć przez dobre, żeby się stał nader grzeszącym on grzech przez ono przykazanie. **14** Bo wiemy, iż zakon jest duchowny, alem ja cielesny, zapredany pod grzech. **15** Albowiem tego, co czynię, nie pochwalam; bo nie, co chcę, to czynię, ale czego nienawidzę, to czynię. **16** A jeżeli czego nie chcę, to czynię, przyzwalam zakonowi, że dobry jest. **17** Już tedy teraz nie ja to czynię, ale grzech we mnie mieszkający; **18** Gdyż wiem, że nie mieszka we mnie (to jest w ciele mojem) dobre; albowiem chęć jest we mnie, ale wykonać to, co jest dobrego, nie znajduję. **19** Bo nie czynię dobrego, które chcę; ale złe, którego

8 Przetoż teraz żadnego potępienia nie masz tym, który będąc w Chrystusie Jezusie nie według ciała chodzą, ale według Ducha. **2** Albowiem zakon Ducha żywota, który jest w Chrystusie Jezusie, uwolnił mię od zakonu grzechu śmierci. **3** Bo co niemożnego było zakonowi, w czem on był słaby dla ciała, Bóg posławszy Syna swego w podobieństwie grzesznego ciała i dla grzechu, potępił grzech w ciele, **4** Aby ona sprawiedliwość zakonu była wypełniona w nas, którzy nie według ciała chodzimy, ale według Ducha. **5** Albowiem, którzy są według ciała, o tem myślą, co jest cielesnego; ale którzy są według Ducha, myślą o tem, co jest duchowego. **6** Gdyż zmysł ciała jest śmierć; ale zmysł ducha jest żywot i pokój, **7** Przetoż iż zmysł ciała jest nieprzyjacielem Bogu; bo się zakonowi Bożemu nie poddaje, gdyż też i nie może. **8** Przetoż którzy są w ciele, Bogu się podobać nie mogą. **9** Lecz wy nie jesteście w ciele, ale w duchu, gdyż Duch Boży mieszka w was: a jeżeli kto Ducha Chrystusowego nie ma, ten nie jest jego. **10** Ale jeżeli Chrystus w was jest, tedy ciało jest martwe dla grzechu, a duch jest żywy dla sprawiedliwości. **11** A jeżeli Duch tego, który Jezusa wzbudził z martwych, mieszka w was, ten który wzbudził Chrystusa z martwych, ożywi i śmiertelne ciało wasze przez Ducha swego, który w was mieszka. **12** A tak, bracia! dłużnikami jesteście nie ciału, abyśmy według ciała żyli. **13** Albowiem jeżelibyście według ciała żyli, pomrzecie; ale jeżelibyście Duchem sprawy ciała umartwili, żyć będącie. **14** Bo którykolwiek Duchem Bożym prowadzeni bywają, ci są synami Bożymi. **15** Gdyżecie nie wzęli ducha niewoli znowu ku bojaźni, aleście wzęli Ducha przysposobienia synowskiego, przez którego wołamy: Abba, to jest Ojcze! **16** Tenże

duch poświęca duchowi naszemu, iż jesteśmy nagość? czyli niebezpieczeństwo? czyli miecz? 36
dziećmi Bożymi. 17 A jeżeli dziećmi, tedy i dziedzicami, Jako napisano: Dla ciebie cały dzień zabijani bywamy,
dziedzicami wprawdzie Bożymi, a spółdziedzicami poczytaniśmy jako owce na rzeź naznaczone; 37
Chrystusowymi, jeżli tylko z nim cierpimy, abyśmy Ale w tem wszystkiem przewyciężamy przez tego,
też z nim byli uwielbieni. 18 Albowiem, (bracia!) który nas umiłował. 38 Albowiem pewienem tego, iż
mam za to, iż utrapienia teraźniejszego czasu nie są ani śmierć, ani żywot, ani Aniołowie, ani księstwa,
godne onej przyszłej chwały, która się ma objawić w ani mocarstwa, ani teraźniejsze ani przyszłe rzeczy,
nas. 19 Bo troskliwe wyglądanie stworzenia oczekuje 39 Ani wysokość, ani głębokość, ani żadne insze
objawienia synów Bożych. 20 Gdyż stworzenie stworzenie nie będzie nas mogło odłączyć od miłości
marności jest poddane, nie dobrowolnie, ale dla Bożej, która jest w Jezusie Chrystusie, Panu naszym.
tego, który je poddał, 21 Pod nadzieję, że i samo 9 Prawdę mówię w Chrystusie, a nie kłamę, w
stworzenie będzie uwolnione z niewoli skażenia czem mi poświęca sumienie moje przez Ducha
na wolność chwały dziatek Bożych. 22 Bo wiemy, Świętego: 2 Że mam wielki smutek i nieustawający
iż wszystko stworzenie wespół wzducha i wespół bólu w sercu mojem. 3 Albowiem żądałbym sam, abym
boleje aż dotąd. 23 A nie tylko ono stworzenie, ale się stał odłączonym od Chrystusa za braci moich,
i my, którzy mamy pierwiastki Ducha, i my sami za pokrewnych moich według ciała. 4 Którzy są
w sobie wzduchamy, oczekując przysposobienia Izraelczycy, których jest przysposobienie synowskie i
synowskiego, odkupienia ciała naszego. 24 Albowiem chwała, i przymierza, i zakonu danie, i służba Boża, i
nadziejemy się zbawieni. A nadzieja widoma nie jest obietnice; 5 Których są ojcowie i z których poszedł
nadzieja; bo co kto widzi, przecz się tego spodziewa? Chrystus ile według ciała, który jest nad wszystkimi
25 Ale czego nie widzimy, tego się spodziewamy i Bóg błogosławiony na wieki. Amen. (aiōn g165) 6 Lecz
tego przez cierpliwość oczekujemy. 26 Także też i nie można, żeby miało upaść słowo Boże; albowiem
Duch dopomaga mdłościom naszym. Albowiem o co nie wszyscy, którzy są z Izraelem, są Izraelem; 7 Ani iż
byśmy się modlić mieli, jako potrzeba, nie wiemy; ale tenże Duch przyczynia się za nami wzduchaniem
ale tenże Duch przyczynia się za nami wzduchaniem niewymownem. 27 A ten, który się serc bada, wie, czasy przyjdę, a Sara będzie miała syna; 10 A nie
który jest zmysł Ducha, ponieważ według Boga przyczynia się za świętymi. 28 A wiemy, iż tym, tylko to, ale i Rebeka, gdy z jednego ojca naszego
którzy miują Boga, wszystkie rzeczy dopomagają ku Izaaka brzemienną została. 11 Gdy się jeszcze były
dobremu, to jest tym, którzy według postanowienia dzieci obietnicy bywają w nasienie policzone. 9

Przeczeź się jeszcze uskarża? bo który się sprzeciwił niebo? to jest Chrystusa na dół sprowadzić: 7 Albo kto woli jego? 20 I owszem, o człowiek! któryś ty zstąpi do przepaści? to jest Chrystusa od umarłych jest, który spór wiedziesz z Bogiem? Izali lepianka wyrowadzić. (Abyssos g12) 8 Ale (Mojżesz) cóż mówi: rzecze lepiarzowi: Przeczeź mię tak uczynił? 21 Izali Blisko ciebie jest słowo w ustach twoich i w sercu nie ma mocy garncarz nad gliną, żeby z tejże gliny twojem. Toć jest słowo wiary, które opowiadamy: 9 uczynił jedno naczynie ku uczciwości, a drugie ku Że jeźlibyś usty wyznał Pana Jezusa i uwierzyłbys zelżywości? 22 A jeźliż Bóg chcąc okazać gniew i w sercu twojem, że go Bóg z martwych wzbudził, znajomą uczynić możność swoję, znosił w wielkiej zbawiony będziesz. 10 Albowiem sercem wierzoną cierpliwości naczynia gniewu na zginienie zgutowane, bywa ku sprawiedliwości, ale się usty wyznanie dzieje 23 A iżby znajome uczynił bogactwo chwały swojej nad ku zbawieniu. 11 Bo Pismo mówi: Wszelki, kto w naczyniu miłością, które zgotował ku chwale; 24 niego wierzy, nie będzie poħańbiony; 12 Gdyż nie Który i powołał, to jest nas, nie tylko z Żydów, ale i masz różności między Żydem i Grekiem; bo tenże z paganów. 25 Jako też u Ozeasza mówi: Nazwię Pan wszystkich, bogaty jest ku wszystkim, którzy go lud, który nie był moim, ludem moim, a onę, która nie wzywają. 13 Każdy bowiem, kto by wzywał imienia była umiłowana, nazwię umiłowana. 26 I stanie się, Pańskiego, zbawiony będzie. 14 Jakoż tedy wzywać że na tem miejscu, gdzie im mawiano: Nie jesteście będą tego, w którego nie uwierzyli? a jako uwierzą wy ludem moim, tam nazwani będą synami Boga w tego, o którym nie słyszeli? a jako usłyszą bez żywego. 27 A Izajasz woła nad Izraelem, mówiąc: kaznodziei? 15 Jakoż też będą kazać, jeźliby nie byli Choćby liczba synów Izraelskich była jako piasek posłani? Jako napisano: O jako śliczne są nogi tych, morski, ostatki zachowane będą. 28 Albowiem sprawę którzy opowiadają pokój, tych, którzy opowiadają skończy i skróci w sprawiedliwości; sprawę zaiste dobre rzeczy. 16 Aleć nie wszyscy posłuszní byli skróconą uczyni Pan na ziemi. 29 I jako przedtem Ewangelię; albowiem Izajasz mówi: Panie! który powiedział Izajasz: By nam był Pan zastępów nie uwierzył kazaniu naszemu? 17 Wiara tedy jest z zostawił nasienia, bylibyśmy się stali jako Sodoma i słuchania, a słuchanie przez słowo Boże. 18 Ale Gomorze bylibyśmy podobni. 30 Cóż tedy rzeczymy? mówię: Izali nie słyszeli? i owszem na wszystkę To, iż paganie, którzy nie szukali sprawiedliwości, ziemię wyszedł głos ich i na kończynę okręgu ziemi dostapili sprawiedliwości, a sprawiedliwości, która jest słowa ich. 19 Ale mówię: Izali tego nie poznął Izrael? z wiary. 31 A Izrael szukając zakonu sprawiedliwości, Pierwszy Mojżesz mówi: Ja was do zawiści pobudzę nie doszedł zakonu sprawiedliwości. 32 Dlaczegoż? przez naród, który nie jest narodem, przez naród iż nie z wiary, ale jako z uczynków zakonu jej szukali; nierożumny rozdrażnię was. 20 A Izajasz śmiałości albowiem się obrazili o kamień obrażenia, 33 Jako używając mówią: Jestem znaleziony od tych, którzy napisano: Oto kładę w Syonie kamień obrażenia i mnie nie szukali, i jestem objawiony tym, którzy się opokę otrącenia, a wszelki, który w niego wierzy, nie o mnie nie pytali. 21 Ale przeciwko Izraelowi mówi: będzie poħańbiony.

10 Bracia! przychylna wola serca mego i modlitwa,

która czynię do Boga za Izraelem, jestci ku zbawieniu. 2 Albowiem daję im świadectwo, iż 3 Bo nie znając sprawiedliwości Bożej, a chcąc własną sprawiedliwość wystawić, sprawiedliwości Bożej nie byli poddani. 4 Albowiem koniec zakonu jest Chrystus ku sprawiedliwości każdemu wierzącemu. 5 Izraelowi mówiąc: 3 Panie! Proroki twoje pomordowali Gdyż Mojżesz pisze o sprawiedliwości, która jest z i ołtarze twoje zburzyli, a zostałem ja sam i szukając zakonu, iż ktobykolwiek te rzeczy czynił, przez nie duszy mojej. 4 Ale cóż mu mówi Boska odpowiedź? żyć będzie. 6 Ale sprawiedliwość, która jest z wiary, Zostawiłem sobie siedm tysięcy mężów, którzy nie tak mówi: Nie mów w sercu swem: Kto wstąpi na sklonili kolana Baalowi. 5 Tak tedy i teraźniejszego

11 Mówię tedy: Izali Bóg odrzucił lud swój?

Nie daj tego Boże! Albowiem i jam jest Izraelczyk z nasienia Abrahama, z pokolenia Beniaminowego. 2 Nie odrzucił Bóg ludu swego, który przejrzał. Azaż nie wiecie, co mówi Pismo o Elijahu? jako się przyczynia do Boga przeciwko Chrystus ku sprawiedliwości każdemu wierzącemu. 5 Izraelowi mówiąc: 3 Panie! Proroki twoje pomordowali

czasu ostatki podług wybrania z łaski zostały. 6 A byli sami u siebie mądrymi), iż zatwardzenie z części ponieważ z łaski, tedy już nie z uczynków, inaczej przyszło na Izraela, póki by nie weszła zupełność łaska już by nie była łaską; a jeżeli z uczynków, jużci nie pogan. 26 A tak wszystek Izrael będzie zbawiony, jako jest łaska; inaczej uczynek już by nie był uczynkiem. napisano: Przyjdzie z Syonu wybawiciel i odwróci 7 Cóż tedy? Czego Izrael szuka, tego nie dostąpił; niepobożności od Jakóba. 27 A toć będzie przymierze ale wybrani dostąpili, a inni zatwardzeni są, 8 (Jako moje z nimi, gdy odejmę grzechy ich. 28 A tak według napisano: Dał im Bóg ducha twardego snu, oczy, aby Ewangelii nieprzyjaciółmi są dla was; lecz według nie widzieli i uszy, aby nie słyszeli), aż do dzisiejszego wybrania są miłymi dla ojców. 29 Albowiem darów dnia. 9 A Dawid mówi: Niechaj im będzie stół ich swoich i wezwania Bóg nie żaluje. 30 Bo jako i wy sidłem i ułowieniem i otrąceniem i odpłatą. 10 Niech niekiedy nie wierzłyście Bogu, ale teraz dostąpiliście zaćmione będą oczy ich, aby nie widzieli, a grzbietu miłosierdzia dla ich niedowiarstwa, 31 Tak i oni teraz ich zawsze nachylaj. 11 Mówią tedy: Azaż się potknęli, stali się nieposłusznymi, aby dla miłosierdzia wasz okazańego i oni miłosierdzia dostąpili. 32 Albowiem zamknął je Bóg wszystkie w niedowiarstwo, aby się nad wszystkimi zmiłował. (eleēsē g1653) 33 O głębokości umniejszenie ich bogactwem pogan, jakoż daleko bogactwa i mądrości, i znajomości Bożej! Jako są więcej ich zupełność? 13 Albowiem mówię wam niewybadane sądy jego i niedoścignione drogi jego! poganom, ilem ja jest Apostołem pogan, usługiwanie 34 Bo który poznał umysł Pański? albo kto był rajcą moje zalecam, 14 Azazbym jako ku zawiści pobudził jego? 35 Albo kto mu co pierwą dał, a będzie mu ciało moje i zbawiłbym niektóre z nich. 15 Albowiem zasie oddano? 36 Albowiem z niego i przez niego i w jeśli odrzucenie ich jest pojednaniem świata, cóż nim są wszystkie rzeczy; jemu niech będzie chwała będzie przyjęcie ich, tylko ożycie od umarłych? 16 na wieki. Amen. (aiōn g165)

Ponieważ jeżeli pierwiastki święte, tedy i zaczynienie; a jeżeli korzeń święty, tedy i gałęzie. 17 A jeżeli niektóre z gałęzi odłamane są, a ty, któryś był ploną olwią, jesteś wszczepony zamiast nich i stałeś się uczestnikiem korzenia i tłustości oliwnego drzewa: 18 Nie chlubże się przeciw gałęziom, bo jeżeli się chlubisz, wiedź, iż nie ty korzenia nosisz, ale korzeń ciebie. 19 Ale rzeczesz: Odłamane są gałęzie, abym ja był wszczepony. 20 Dobrzej; dla niedowiarstwa odłamane są, ale ty wiara stoiś; nie bądźże hardej myśli, ale się bój. 21 Albowiem jeżeli Bóg przyrodzonym gałęziom nie przepuścił, wiedz, że i tobie nie przepuści. 22 Obaczże tedy dobroliwości i srogość Bożą; przeciwko tym wprawdzie, którzy upadli, srogość, ale przeciwko tobie dobroliwość, jeżelibyś trwał w dobroci; inaczej i ty będziesz wycięty. 23 Alec i oni, jeżeli nie będą trwał w niedowiarstwie, wszczepleni zaś będą, gdyż mocny jest Bóg one zasięg wszczeipi. 24 Albowiem jeżeli ty jest wycięty z oliwy, z przyrodzenia płonnej, a przeciwko przyrodzeniu jesteś wszczepony w dobrą oliwę, jakoż daleko więcej, którzy są według przyrodzenia, wszczepleni będą w swojej własnej oliwie! 25 Bo nie chcę, abyście nie mieli wiedzieć, bracia! tej tajemnicy, (żebyście nie

12 Proszę was tedy, bracia! przez litości Boże, abyście stawiali ciała wasze ofiarą żywą, świętą, przyjemną Bogu, to jest rozumną służbę waszę. 2 A nie przypodobujcie się temu światu, ale się przemiericie przez odnowienie umysłu waszego na to, abyście doświadczyli, która jest wola Boża dobra, przyjemna i doskonała. (aiōn g165) 3 Albowiem powiadam przez łaskę, która mi jest dana, każdemu, co jest między wami, aby więcej o sobie nie rozumiał, niżeli potrzeba rozumieć; ale żeby o sobie rozumiał skromnie, tak jako komu Bóg udzielił miarę wiary. 4 Albowiem jako w jednym ciele wiele członków mamy, ale wszystkie członki nie jednoż dzieło mają: 5 Tak wiele nas jest jednym ciałem w Chrystusie, aleśmy z osobna jedni drugich członkami. 6 Mając tedy różne dary według łaski, która nam jest dana; jeżeli proroctwo, niech będzie według sznuru wiary; 7 Jeżeli posługowanie, niech będzie w posługowaniu; jeżeli kto naucza, niech trwa w nauczaniu; 8 Jeżeli kto napomina, w napominaniu; kto rozdaje, w szczerości; kto przełożony jest, w pełnności; kto czyni miłosierdzie, niech czyni z ochotą. 9 Miłość niech będzie nieobludna; miećcie w obrzydliwości złe; mając się dobrego. 10 Miłością braterską jedni ku drugim skłonni bądźcie,

uczciwością jedni drugich uprzedzając. **11** W pracy twego, jako siebie samego. **10** Miłość bliźniemu złości nie leniwi, duchem pałający, Panu służący; **12** W nie wyrządza; a tak wypełnieniem zakonu jest miłość. nadziei się weselący, w ucisku cierpliwy, w modlitwie **11** A to czyście, wiedząc czas, iż już przyszła godzina, ustawiczni; **13** Potrzebom świętych udzielający, abyśmy się ze snu ocuciли; albowiem teraz bliższe gościnności naśladowujący. **14** Dobrorzeczenie tym, którzy nas jest zbawienie, aniżeli kiedyśmy uwierzyli. **12** was prześladowają; dobrorzęcznie, a nie przeklinajcie. **15** Noc przeminęła, a dzień się przybliżył; odrzućmy Weselcie się z weselącymi, a płaczcie z płaczącymi. tedy uczynki ciemności, a obleczmy się w zbroję **16** Bądźcie między sobą jednomyślni, wysoko o sobie światłości. **13** Chodźmy uczciwie jako we dnie, nie w nie rozumiejąc, ale się do niskich nakłaniając. **17** biesiadach i w pijarstwach, nie we wszeteczeństwach (Bracia!) nie bądźcie mądrymi sami u siebie; żadnemu i rozpustach, nie w poswarkach ani w zazdrości; **14** Ale złem za złe nie oddawajcie, obmyśliwając to, co jest obyczcie się w Pana Jezusa Chrystusa, a nie czyście uczciwego przed wszystkimi ludźmi. **18** Jeżeli można, starania o ciele ku wykonywaniu pożądliwości. ile z was jest, ze wszystkimi ludźmi pokój miejscie.

19 Nie mścijcie się sami, najmilsi: ale dajcie miejsce gniewowi; albowiem napisano: Mnie pomsta, a Ja oddam, mówi Pan. **20** Jeżeli tedy łaknie nieprzyjaciela twój, nakarm go; jeżeli pragnie, napój go: bo to czyniąc, węgle rozpalone zgarniesz na głowę jego. **21** Nie daj się zwyciężyć złemu, ale złe dobrem zwyciężaj.

13 Każda dusza niech będzie zwierzchnością wyższym poddana: boć nie masz zwierzchności, tylko od Boga; a te, które są zwierzchności, od Boga są postanowione. **2** A tak, kto się zwierzchności sprzeciwia, Bożemu się postanowieniu sprzeciwia; a którzy się sprzeciwiają, sami sobie potępienie zjednają. **3** Albowiem przełożoni nie są na postrach dobrym uczynkom, ale złym. A chcesz się nie bać zwierzchności, czyń, co jest dobrego, a będziesz miał pochwałę od niej; **4** Bożym bowiem jest sługa tobie ku dobremu. Ale jeżeli uczynisz, co jest złego, bój się; boć nie darmo miecz nosi, gdyż jest sługa Bożym, mszczącym się w gniewie nad czyniącym, co

jest złego. **5** Przetoż trzeba być poddanym nie tylko dla gniewu, ale i dla sumienia. **6** Albowiem dla tego też podatki dajcie, gdyż są sługami Bożymi, którzy tego samego ustawnicznie pilnują. **7** Oddawajcież tedy każdemu, cobyście powinni: komu podatek, temu podatek, komu cło, temu cło, komu bojaźń, temu bojaźń; komu cześć, temu cześć. **8** Nikomu nic winni nie bądźcie, tylko abyście się społecznie miłowali; bo kto miłuje bliźniego, zakon wypełnił. **9** Gdyż to przykazanie: Nie będziesz cudzołyżyl, nie będziesz zabijał, nie będziesz kradł, nie będziesz fałszywie świadczył, nie będziesz pożądał, i jeżeli które insze jest przykazanie, w tem słowie sumownie się zamyka, mianowicie: Będziesz miłował bliźniego

nie na sprzeczania około sporów. **2** Boć jeden wierzy, iż możejść wszystko, a drugi będąc słaby, jarzynę jada. **3** Ten, który je, niech lekce nie waży tego, który nie je; a który nie je, niech nie potępią tego, który je; albowiem go Bóg przyjął. **4** Ktoś ty jest, co sądzisz cudzego sługę? Panu własnemu stoi, albo upada, a ostoi się; albowiem go Bóg może utwierdzić. **5** Bo jeden różność czyni między dniem a dniem, a drugi każdy dzień za równo sądzi; każdy niech będzie dobrze upewny w zmysle swoim. **6** Kto przestrzega dnia, Panu przestrzega; a kto nie przestrzega dnia, Panu nie przestrzega; kto je, Panu je, bo dziękuje Bogu; a kto nie je, Panu nie je, a dziękuje Bogu. **7** Albowiem nikt z nas sobie nie żyje, i nikt sobie nie umiera. **8** Bo choć żyjemy, Panu żyjemy; choć umieramy, Panu umieramy; przetoż choć i żyjemy, choć i umieramy, Państwo jesteśmy. **9** Gdyż na to Chrystus i umarł i powstał i ożył, aby i nad umarłymi i nad żywymi panował. **10** Ale ty przecze potępiasz brata twego? Albo też ty czemu lekceważysz brata twego, gdyż wszyscy staniemy przed stolicą Chrystusową? **11** Bo napisano: Jako żyję Ja, mówi Pan, iż mi się każde kolano ukloni, i każdy język wysławiać będzie Boga. **12** A przeto A tak już nie sądzmy jedni drugich; ale raczej to rozsądzajcie, abyście nie kładli obrażenia, ani dawali zgorszenia bratu. **14** Wiem i upewnionym jest przez Pana Jezusa, iż nie masz nic przez się nieczystego, tylko temu, który mniema co być nieczystem, to temu nieczyste jest. **15** Lecz jeżeli dla pokarmu brat twój bywa zasmucony, już nie postępujesz według miłości; nie zatracać pokarmem twoim tego, za którego Chrystus

umarł. **16** Niechże tedy добро wasze bluźnione nie drugich napominać. **15** A pisalem do was, bracia! będzie. **17** Albowiem królestwo Boże nie jest pokarmem ani napój, ale sprawiedliwość i pokój i radość w łasce, która mi jest dana od Boga. **16** Na to, aby był Duchu Świętym: **18** Bo kto w tych rzeczach służy sługą Jezusa Chrystusa między pogany, świętobliwie Chrystusowi, miły jest Bogu, a przyjemny ludziom. **19** pracując w Ewangielii Bożej, aby ofiara pogan stała Przetoż tedy naśladowmy tego, co należy do pokoju się przyjemna, poświęcona przez Ducha Świętego. **17** i do społecznego budowania. **20** Dla pokarmu nie Mam się tedy czem chlubić w Chrystusie Jezusie, w psuj sprawy Bożej. Wszystko wprawdzie jest czyste; rzeczach Bożych. **18** Albowiem nie śmiałbym mówić ale zle jest człowiekowi, który je z obrażeniem. **21** tego, czego by nie sprawował Chrystus przez mię w Dobrą jest, nie jeść mięsa i nie pić wina, ani żadnej przywodzeniu ku posłuszeństwu pogan, przez słowo rzeczy, którą się brat twój obraża albo gorszy albo i przez uczynek, **19** Przez moc znamion i cudów, słabieje. **22** Ty wiare masz? miejże ją sam u siebie przez moc Ducha Bożego, tak iżem od Jeruzalem i przed Bogiem. Błogosławiony, który samego siebie okolicznych krain aż do Iliryku napełnił Ewangielią nie sądzi w tem, co ma za dobre. **23** Ale kto jest Chrystusową; **20** A to tak usiłując kazać Ewangielię, wątpliwy, jeżeliby jadł, potępiony jest, iż nie je z wiary; gdzie i mianowany nie był Chrystus, abym na cudzym albowiem cokolwiek nie jest z wiary, grzechem jest.

15 A tak powinniśmy znosić, my, którzyśmy mocni, mdłości słabych, a nie podobać się samym sobie. **2** Przetoż każdy z nas niech się bliźniemu podoba ku dobremu dla zbudowania; **3** Ponieważ i Chrystus nie podobał się samemu sobie, ale jako napisano: Uragania urągających tobie przypadły na mnie. **4** Bo cokolwiek przedtem napisano, ku naszej nauce napisano, abyśmy przez cierpliwość i przez pociechę Pisma nadziej mieli. **5** A Bóg cierpliwości i pociechy niech wam da, abyście byli jednomyślni między sobą według Chrystusa Jezusa. **6** Abyście jednomyślnie jednemi ustę wysławiali Boga, Ojca Pana naszego Jezusa Chrystusa. **7** Przetoż przyjmujcie jedni drugich, jako i Chrystus przyjął nas do chwały Bożej. **8** Bo powiadam, iż Jezus Chrystus był sługą obrzezki dla prawdy Bożej, aby potwierdził obietnice ojcom uczynione, **9** A poganie żeby za miłosierdzie chwalili Boga, jako napisano: Dlatego będę cię wysławiać między pogany i imieniowi twemu śpiewać będę. **10** I zasię mówi: Weselcie się poganie z ludem jego. **11** I zasię: Chwalcie Pana wszyscy poganie, a wysławiajcie go wszyscy ludzie. **12** I zasię Izajasz mówi: Będzie korzeń Jessego, a który powstanie, aby panował nad pogany, w nim poganie nadzieję pokładać będą. **13** A Bóg nadziei niech was napełni wszelką radością i pokojem w wierze, abyście obfitowali w nadzieję przez moc Ducha Świętego. **14** A pewienem, bracia moi! i ja sam o was, że jesteście i wy sami pełni dobroci, napełnieni wszelką znajomością, i możecie jedni

drugich napominać. **15** A pisalem do was, bracia! będzie. **17** Albowiem królów Boże nie jest pokarmem ani napój, ale sprawiedliwość i pokój i radość w łasce, która mi jest dana od Boga. **16** Na to, aby był Duchu Świętym: **18** Bo kto w tych rzeczach służy sługą Jezusa Chrystusa między pogany, świętobliwie Chrystusowi, miły jest Bogu, a przyjemny ludziom. **19** pracując w Ewangielii Bożej, aby ofiara pogan stała Przetoż tedy naśladowmy tego, co należy do pokoju się przyjemna, poświęcona przez Ducha Świętego. **17** i do społecznego budowania. **20** Dla pokarmu nie Mam się tedy czem chlubić w Chrystusie Jezusie, w psuj sprawy Bożej. Wszystko wprawdzie jest czyste; rzeczach Bożych. **18** Albowiem nie śmiałbym mówić ale zle jest człowiekowi, który je z obrażeniem. **21** tego, czego by nie sprawował Chrystus przez mię w Dobrą jest, nie jeść mięsa i nie pić wina, ani żadnej przywodzeniu ku posłuszeństwu pogan, przez słowo rzeczy, którą się brat twój obraża albo gorszy albo i przez uczynek, **19** Przez moc znamion i cudów, słabieje. **22** Ty wiare masz? miejże ją sam u siebie przez moc Ducha Bożego, tak iżem od Jeruzalem i przed Bogiem. Błogosławiony, który samego siebie okolicznych krain aż do Iliryku napełnił Ewangielią nie sądzi w tem, co ma za dobre. **23** Ale kto jest Chrystusową; **20** A to tak usiłując kazać Ewangielię, wątpliwy, jeżeliby jadł, potępiony jest, iż nie je z wiary; gdzie i mianowany nie był Chrystus, abym na cudzym fundamencie nie budował. **21** Ale jako napisano: Którym nie powiadano o nim, oglądają; a którzy o nim nie słyszeli, zrozumieją. **22** Dlaczegom też często miewał przeskody, żem do was przyjść nie mógł. **23** Lecz teraz nie mam więcej miejsca w tych samych krainach, a mając chęć przyjść do was od wielu lat. **24** Kiedykolwiek pójdę do Hiszpanii, przyjdę do was: bo się spodziewam, że tamtędy idąc ujrzę was, a że wy mię tam poprowadzicie, kiedy się pierwej z wami troszczkę ucieczę. **25** A teraz idę do Jeruzalem, usługując świętym. **26** Albowiem się upodobało Macedonii i Achai, nieco spólnie złożyć na ubogich świętym, którzy są w Jeruzalem. **27** Owa podobało się im i są ich dłużnikami; bo poniewaž dóbr ich duchownych poganie się uczestnikami stali, powinni im też są cielesnymi usługiwać. **28** Przetoż gdy to wykonam, a onym jako zapieczętowany ten pożytek oddam, pójdę przez was do Hiszpanii; **29** A wiem, iż gdy przyjdę do was, z hojnem błogosławieństwem Ewangelią Chrystusową przyjdę. **30** A proszę was, bracia! przez Pana naszego Jezusa Chrystusa i przez miłość Ducha, abyście wespół ze mną pracowali w modlitwach za mię do Boga, **31** Abym był wybawiony od tych, którzy są niewiernymi w ziemi Judzkiej, a iżby usługa moja, którą wykonywam przeciw Jeruzalem, przyjemna była świętym; **32** Abym z radością przeszedł do was za woł Bożą i z wami się wespół ucieczył. **33** A Bóg pokoju niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

16 A zalecam wam Febę, siostrę naszą, która jest służebnicą zboru Kienchreeńskiego; **2** Abyście

ja przyjęli w Panu, jako przystoi świętym, i stali przy szafarz miejski, i Kwartus brat. 24 Łaska Pana niej, w którejkolwiek by was rzeczy potrzebowały; naszego Jezusa Chrystusa niech będzie z wami albowiem i ona wielom gospody użyczała, aż i mnie wszystkimi. Amen. 25 A temu, który was może samemu. 3 Pozdrówcie Pryscyllę i Akwilę, pomocniki moje w Chrystusie Jezusie; 4 (Którzy za duszę mojej swojej własnej szyi nadstawiali; którym nie ja sam dziękuję, ale i wszystkie zbory pogańskie.) 5 Także zbór, który jest w domu ich. Pozdrówcie Epeneta miłości mojego, który jest pierwiastkiem Achai do Chrystusa. 6 Pozdrówcie Maryję, która wiele pracowała dla nas. 7 Pozdrówcie Andronika i Junijasza, krewnych moich i spółwędni moich, którzy znacznymi są między Apostołami, którzy i przede mną byli w Chrystusie. 8 Pozdrówcie Amplijasa, miłości mojego w Panu. 9 Pozdrówcie Urbana, pomocnika naszego w Chrystusie i Stachyna mnie miłości. 10 Pozdrówcie Apellesa doświadczonego w Chrystusie. Pozdrówcie tych, którzy są z domu Arystobulowego. 11 Pozdrówcie Herodijona, pokrewnego mojego. Pozdrówcie tych, którzy są z domu Narcyssowego, tych, którzy są w Panu. 12 Pozdrówcie Tryfenę i Tryfose, które pracują w Panu. Pozdrówcie Persydę miłą, która wiele pracowała w Panu. 13 Pozdrówcie Rufa, wybranego w Panu i matkę jego, i moją. 14 Pozdrówcie Asynkryta, Flegonta, Hermana, Patrobę, Hermena i braci, którzy są z nimi. 15 Pozdrówcie Filologa i Julię, Nerego i siostrę jego, i Olimpa, i wszystkich świętych, którzy są z nimi. 16 Pozdrówcie jedni drugich z pociałowaniem świętym. Pozdrawią, was zbory Chrystusowe. 17 A proszę was, bracia! abyście upatrywali tych, którzy czynią rozerwania i zgorszenia przeciwko tej nauce, którejście się wy nauczyli; i chrońcie się ich. 18 Albowiem takowi Panu naszemu Jezusowi Chrystusowi nie służą, ale własnemu brzuchowi swemu, a przez łagodną mowę i pochlebstwo serca prostych zwodzą. 19 Bo posłuszeństwo wasze wszystkich doszło. A przetoż raduję się z was; ale chcę, abyście byli mądrymi na dobre, a prostymi na złe. 20 A Bóg pokoju zetrze szatana pod nogi wasze w rychle. Łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa niech będzie z wami. Amen. 21 Pozdrawiają was Tymoteusz, pomocnik mój, i Lucyjusz, i Jazon, i Sosypater, pokrewni moi. 22 Pozdrawiam was w Panu ja Tercyjusz, którym ten list pisał. 23 Pozdrawia was Gajus, gospodarz mój i wszystkiego zboru. Pozdrawia was Erastus,

I Koryntian

1 Paweł, powołyany Apostoł Jezusa Chrystusa przez wołę Bożą, i Sostenes brat. z Zborowi Bożemu, który jest w Koryncie, poświęconym w Chrystusie Jezusie, powołanym świętym, ze wszystkimi, którzy wzywają imienia Pana naszego Jezusa Chrystusa na wszelkiem miejscu, i ich, i naszem. **3** Łaska wam i pokój niech będzie od Boga, Ojca naszego, i od Pana Jezusa Chrystusa. **4** Dziękuję Bogu mojemu zawsze za was dla łaski Bożej, która wam jest dana w Chrystusie Jezusie, **5** Iźcie we wszelkiem ubogaceni w nim we wszelkiej mowie i we wszelkiej znajomości; **6** Jako świadectwo Chrystusowe utwierdzone jest w was, **7** Tak iż wam na żadnym darze nie schodzi, którzy oczekujecie objawienia Pana naszego Jezusa Chrystusa. **8** Który was też utwierdzi aż do końca, abyście byli bez nagany w dzień Pana naszego, Jezusa Chrystusa. **9** Wierny jest Bóg, przez którego jesteście powołani ku społeczności Syna jego, Jezusa Chrystusa, Pana naszego. **10** A proszę was, bracia! przez imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyście też mówili wszyscy, iżby nie były między wami rozerwania, ale abyście byli spojeni jednakim umysłem i jednakim zdaniem. **11** Albowiem oznajmiono mi o was, bracia moi! od domowników Chloi, iż poswarki są między wami. **12** A to powiadam, iż każdy z was mówi: Jamci jest Pawłowy, a jam Apollosowy, a jam Kiefasowy, ale ja Chrystusowy. **13** Rozdzieleni jest Chrystus? Azaż Paweł za was ukrzyżowany? Alboście w imię Pawłowe ochrzczeni? **14** Dziękuję Bogu, żem żadnego z was nie chrzcił, oprócz Kryspa i Gajusa; **15** Aby kto nie rzekł, żem chrzcił w imię moje. **16** Ochrzcilem też i dom Stefanowy; nadto nie wiem, jeźlim kogo drugiego ochrzcił. **17** Boć mnie nie posłał Chrystus chrzcić, ale Ewangielię kazać, wszakże nie w mądrości mowy, aby nie był wyniszczony krzyż Chrystusowy. **18** Albowiem mowa o krzyżu tym, którzy giną, jest głupstwem; ale nam, którzy bywamy zbawieni, jest mocą Bożą. **19** Bo napisano: Wniwečz obróć mądrość mądrych, a rozum rozumnych odrzuc. **20** Gdzież jest mądry? Gdzież jest uczony w Piśmie? Gdzież badacz wieku tego? Izali w głupstwo nie obrócił Bóg mądrości świata tego? (aiōn g165) **21** Albowiem ponieważ w mądrości Bożej świat nie poznał Boga

przez mądrość, upodobało się Bogu przez głupie kazanie zbawić wierzących, **22** Gdyż i Żydowie się cudów domagają, a Grekowie mądrości szukają. **23** Ale my każemy Chrystusa ukrzyżowanego, Żydom sprawdzie zgorszenie, a Grekom głupstwo; **24** Lecz samym powołanym i Żydom, i Grekom każemy Chrystusa, który jest mocą Bożą i mądrością Bożą. **25** Albowiem głupstwo Boże jest mądrze niż ludzie; a mądrość Boża jest mocniejsza niż ludzie. **26** Widzicie zaiste powołanie wasze, bracia! iż niewiele mądrych według ciała, niewiele możnych, niewiele zacnego rodu; **27** Ale co głupiego jest u świata tego, to wybrał Bóg, aby zawstydził mądrych, a co mdłego u świata, wybrał Bóg, aby zawstydził mocnych. **28** A podlego rodu u świata i wzgardzone wybrał Bóg, owszem te rzeczy, których nie masz, aby te, które są, zniszczył. **29** Aby się nie chlubiło żadne ciało przed obliczem jego. **30** Lecz z niego wy jesteście w Chrystusie Jezusie, który się nam stał mądrością od Boga i sprawiedliwością, i poświęceniem, i odkupieniem, **31** Aby, jako napisano: Kto się chlubi, w Panu się chlubił. **2** A ja gdym przyszedł do was, bracia! nie przyszedłem z wyniosłością mowy albo mądrości, opowiadając wam świadectwo Boże. **2** Albowiem nie osądziłem za rzecz potrzebną, co inszego umieć między wami, tylko Jezusa Chrystusa, i to onego ukrzyżowanego. **3** I byłem ja u was w słabości i w bojaźni i w strachu wielkim, **4** A mowa moja i kazanie moje nie było w powabnych mądrości ludzkiej słowach, ale w okazaniu ducha i mocy, **5** Aby się wiara wasza nie gruntowała na mądrości ludzkiej, ale na mocy Bożej. **6** A mądrość mówimy między doskonałymi; ale mądrość nie tego świata, ani książąt tego świata, którzy giną; (aiōn g165) **7** Ale mówimy mądrość Bożą w tajemnicy, która jest zakryta, którą Bóg przeznaczył przed wieki ku chwale naszej, (aiōn g165) **8** Której żaden z książąt tego świata nie poznał; bo gdyby byli poznali, nigdy by Pana chwały nie ukrzyżowali; (aiōn g165) **9** Ale opowiadamy, jako napisano: Czego oko nie widziało i ucho nie słyszało i na serce ludzkie nie wstąpiło, co nagotował Bóg tym, którzy go miują. **10** Ale nam to Bóg objawił przez Ducha swojego; albowiem duch wszystkiego się bada, i głębokości Bożych. **11** Bo który z ludzi wie, co jest w człowieku, tylko duch człowieczy, który w nim jest? Także też i tego, co jest w Bogu, nikt

nie wie, tylko Duch Boży. 12 Aleśmy my nie przyjęli jesteście, a Duch Boży mieszka w was? 17 A jeśli ducha świata, lecz Ducha, który jest z Boga, abyśmy kto gwałci kościół Boży, tego Bóg skazi, albowiem wiedzieli, które rzeczy nam są od Boga darowane; 13 kościół Boży święty jest, którym wy jesteście. 18 O których też mówimy, nie temi słowy, których ludzka mądrość naucza, ale których Duch Święty naucza, do duchownych rzeczy duchowne stosując. 14 Ale cielesny człowiek nie pojmuje tych rzeczy, które są Duchem Bożego; albowiem mu są głupstwem i nie może ich poznać, przeto iż duchownie bywają rozsądzone. 15 Aleć duchowny rozsąduje wszystko; lecz sam od nikogo nie bywa rozsądzony. 16 Albowiem który poznal zmysł Pański? Któź go będzie uczył? Ale my zmysł Chrystusowy mamy.

3 I ja, bracia! nie mogłem was mówić

jako duchownym, ale jako cielesnym i jako niemowlątkom w Chrystusie. 2 Napawałem was mlekiem, a nie karmilem was pokarmem; boście jeszcze nie mogli znieść, owszem i teraz jeszcze nie możecie, 3 Gdyż jeszcze cielesnymi jesteście. Bo ponieważ między wami jest zazdrość i swary, i rozterki, azażeście nie cielesni i według człowieka nie chodzicie? 4 Albowiem gdy kto mówi: Jam jest Pawły, a drugi: Jam Apollosowy, azaż cielesnymi nie jesteście? 5 Bo który jest, Paweł? Kto Apollos? jedno słudzy, przez którycie się uwierzyli, a to jako kaźdemu Pan dał. 6 Jam szczepił, Apollos polewał, ale Bóg wzrost dał. 7 A tak, ani ten, co szczepi, jest czem, ani ten, co polewa, ale Bóg, który wzrost daje. 8 Lecz ten, który szczepi, i ten, który polewa, jedno są, a każdy swoją zapłatę weźmie według pracy swojej. 9 Albowiem jesteśmy pomocnikami Bozymi, wy Bożą rolą, Bożym budynkiem jesteście.

10 Według łaski Bożej, która mi jest dana, jako mądry budownik założyłem grunt, a drugi na nim buduje: wszakże każdy niechaj baczy, jako na nim buduje.

11 Albowiem gruntu innego nikt nie może założyć, oprócz tego, który jest założony, który jest Jezus Chrystus. 12 A jeśli kto na tym gruncie buduje złoto,

srebro, kamienie drogie, drwa, siano, słomę, 13 Kaźdego robota jawną będzie; bo to dzień pokaże,

gdyż przez ogień objawiona będzie, a kaźdego robota, jaka jest, ogień doświadczyc. 14 Jeżeli czyja robota zostanie, którą na nim budował, zapłatę weźmie.

15 Jeżeli czyja robota zgore, ten szkodę podejmie; lecz on sam będzie zachowany, wszakże tak jako

Niechajże nikt samego siebie nie zwodzi; jeśli się ktoś sobie zda być mądrym między wami na tym świecie, niech się stanie głupim, aby się stał mądrym. (aiōn g165) 19 Albowiem mądrość tego świata głupstwem jest u Boga; bo napisano: Który chwyta mądrych w chytroci ich; 20 I zasię: Pan zna myśli mądrych, iż są marnością. 21 A tak niech się nikt nie chlubi ludźmi; albowiem wszystkie rzeczy są wasze. 22 Bądź Paweł, bądź Apollos, bądź Kiefas, bądź świat, bądź żywot, bądź śmierć, bądź przyszłe rzeczy, wszystkie są wasze; 23 Aleście wy Chrystusowi, a Chrystus Boży.

4 Tak niechaj o nas człowiek rozumie, jako o slugach Chrystusowych i o szafarzach tajemnic Bozych.

2 A tegoż więc szukają przy szafarzach, aby každy znaleziony był wiernym. 3 Aleć u mnie to jest najmniejsza, żebym był od was sądzony, albo od sądu ludzkiego; lecz i sam siebie nie sądzę. 4 Albowiem choć nic na się nie wiem, wszakże nie przeto jestem usprawiedliwiony; ale ten, który mnie sądzi, Pan jest.

5 A tak nie sądzicie przed czasem, ażby Pan przyszedł, który też oświeci, co skrytego jest w ciemności i objawi rady serc; a tedy každy będzie miał chwałę od Boga.

6 A te rzeczy, bracia! w podobieństwie obróciłem na sie i na Apollosa dla was, abyście się nauczyli z nas nad to, co napisane, nie rozumieć, iżbyście się jeden dla drugiego nie nadymali przeciwko drugiemu.

7 Albowiem który cię różnym czyni? I cóż masz, czego byś nie wziął? A jeźliżeś wziął, przeczeź się chlubisz, jakobyś nie wziął? 8 Jużeście nasyceni, jużeście ubogaceni, bez nas królujecie; a bodajście królowali, abyśmy i my z wami pospolu królowali! 9 Bo

mam za to, iż Bóg nas ostatnich Apostołów wystawił jakoby na śmierć skazanych; albowiem staliśmy się dziwostwem świata, Aniołom i ludziom. 10 Myśmy głupi dla Chrystusa, aleście wy roztropni w Chrystusie;

myśmy słabi, aleście wy mocni; wyście zaci, aleśmy my bezczni. 11 Jeszcze aż do tej godziny i ląkniemy, i pragniemy, i nadzy jesteśmy, i bywamy policzkowani, i tułamy się, 12 I pracujemy, robiąc własnymi rękami;

gdy nas hańbia, dobrorzeczymy, gdy nas prześladaują, znowisymy; 13 Gdy nam złorzeczą, modlimy się za nich:

przez ogień. 14 Azaż nie wiecie, iż kościołem Bożym staliśmy się jako śmieci tego świata i jako omieciny u

wszystkich, aż dotąd. **14** To piszę, nie przeto, abym wy tych, co są domowi, nie sądzicie? **13** Ale tych, was zawstydził; ale jako dzieci moje mile napominam. którzy są obcymi, Bóg sądzi. Przetoż uprątnijcie **15** Bo choćbyście mieli dziesięć tysięcy pedagogów w tego złośnika z pośrodku samych siebie. Chrystusie, wszakże niewiele ojców macie; bom ja was w Jezusie Chrystusie przez Ewangielię spłodził. **16** Proszę was tedy, bądźcie naśladowcami moimi. **17** Dlatego posłał do was Tymoteusza, który jest syn mój miły i wierny w Panu; ten wam przypomni drogi moje w Chrystusie, jako wszędzy w każdym zborze nauczam. **18** Ale tak się niektórzy nadęli, jakobym nie miał przyjść do was. **19** Lecz przyjdę rychło do was, jeżeli Pan będzie chciał, i poznam nie mowę tych nadętych, ale moc. **20** Albowiem nie w mowie zależy królestwo Boże, ale w mocy. **21** Cóż chcecie? z rózgałi mam przyjść do was, czyli z miłością i duchem cichoci?

5 Zapewne słyszać, że jest między wami wszechczeństwo, a takie wszechczeństwo, jakie i między pogany nie bywa mianowane, aby kto miał mieć żonę ojca swego. **2** A wyście się nadęli, a nie raczejście się smucili, aby był uprątniony z królestwa Bożego nie odziedziczą? Nie mylcie się: pośrodku was ten, który ten uczynek popełnił. **3** ani wszetecznicy, ani bałwochwalczy, ani cudzołożnicy, Przetoż ja, aczem odległy ciałem, lecz przytomny ani pieszcztolwi, ani samcołożnicy, **10** Ani złodzieje, duchem, jużem jakobym był przytomny, osądził tego, ani łakomcy, ani pijanicy, ani złorzeczy, ani żdziercy który to tak popełnił, **4** Gdy się w imieniu Pana królestwa Bożego nie odziedziczą. **11** A takimiście naszego Jezusa Chrystusa zgromadzicie, i z duchem niektórych byli; aleście omyci, aleście poświęceni, moim, i z mocą Pana naszego, Jezusa Chrystusa, **5** aleście usprawiedliwieni w imieniu Pana Jezusa i Oddać szatanowi na zatrucie ciała, żeby duch był przez Ducha Boga naszego. **12** Wszystko mi wolno, zachowany w on dzień Pana Jezusa. **6** Nie dobrać ale nie wszystko pożyteczno; wszystko mi wolno, to chluba wasza. Azaż nie wiecie, iż trochę kwasu ale ja się nie dam zniewolić żadnej rzeczy. **13** wszystko zaczynienie zakwasza? **7** Wyczyścież Pokarmy brzuchowi należą, a brzuch pokarmom; ale tedy stary kwas, abyście byli nowem zaczynieniem, Bóg i brzuch i pokarmy skazi; lecz ciało nie należy jako przaśnymi jesteście; albowiem Baranek nasz wszeteczeństwu ale Panu, a Pan ciału. **14** Bo Bóg i wielkanocny za nas ofiarowany jest, Chrystus. **8** A Pana wzbudził, i nas wzbudzi mocą swoją. **15** Azaż nie tak obchodźmy świętę nie w starym kwasie, ani w wiecie, iż ciała wasze są członkami Chrystusowymi? kwasie złości i rozpusty, ale w przaśnikach szczerości Wiąwszy tedy członki Chrystusowe, czyli je uczynię i prawdy. **9** Pisalem wam w liście, abyście się członkami wszetecznicy? Nie daj tego Boże! **16** Azaż nie mieszkał z wszetecznikami; **10** Ale nie zgoda z nie wiecie, iż ten, co się złącza z wszetecznica, wszetecznikami tego świata albo z łakomcami, albo jednym ciałem z nią jest? albowiem mówi: Będą z drapieżcami, albo z bałwochwalcami; bo inaczej dwoje jednym ciałem. **17** A kto się złącza z Panem, musielibyście z tego świata wynijsć. **11** Lecz teraz jednym duchem jest z nim. **18** Uciekajcie przed pisalem wam, abyście się nie mieszkały; jeżeli kto, wszeteczeństwem. Wszelki grzech, który by człowiek mieniać się być bratem, był wszetecznikiem, albo popełnił, oprócz ciała jest; lecz kto wszeteczeństwo łakomą, albo bałwochwałcą, albo obmwówcą, albo płodzi, przeciwko swemu własnemu ciału grzeszy. **19** pijanica, albo żdzierca, żebyście z takowym i nie Azaż nie wiecie, iż ciało wasze jest kościołem Ducha jadali. **12** Albowiem cóż ja mam sądzić i obcych? Azaż Świętego, który w was jest, którego macie od Boga?

a nie jesteście sami swoi; **20** Albowiemieście drogo kupieni. Wysławiajcież tedy Boga w ciele waszym i w duchu waszym, które są Boże.

7 Lecz o tem, coście mi pisali: Dobrzećby człowiekowi, nie tykać się niewiasty; **2** Ale dla uwarowania się wszeteczeństwa niech każdy ma swoją własną żonę, a każda niech ma swego własnego męża. **3** Mąż niech żonie powinną chęć oddaje, także też i żona mężowi. **4** Żona własnego ciała swego w mocy nie ma, ale mąż; także też i mąż własnego ciała swego w mocy nie ma, ale żona. **5** Nie oszukiwajcie jeden drugiego; chybaż z spólnego zezwolenia do czasu, abyście się uwolnili do postu i do modlitwy; a zasię wespół się schodźcie, aby was szatan nie kusił dla waszej niepowściagliwości. **6** Ale to mówię jako pozwalaając, a nie jako rozkazując. **7** Albowiem chciałbym, aby wszyscy ludzie tak byli jako i ja; aleć każdy ma swój własny dar od Boga, jeden tak a drugi owak. **8** A mówię nieżonatym i wdowom: Dobrze im jest, jeźliby tak zostali, jako i ja. **9** Ale jeśli się wstrzymać nie mogą, niechże w stan małżeński wstąpią; boć lepiej w stan małżeński wstąpić, niż upalenie cierpieć. **10** Tym zasię, którzy są w stanie małżeńskim, rozkazuję nie ja, ale Pan, mówiąc: Źeby się żona od męża nie odłączała. **11** Ale jeźliby się też odłączyła, niechajże zostaje bez męża, albo niech się z mężem pojedna, a mąż żony niechaj nie opuszcza. **12** A inszym zasię ja mówię, a nie Pan: Jeżeli który brat ma żonę niewierną, a ta z nim przyzwala mieszkać, niechże jej nie opuszcza. **13** A jeźli która żona męża niewiernego ma, a on przyzwala z nią mieszkać, niechże go nie opuszcza. **14** Albowiem poświęcony jest mąż niewierny przez żonę i żona niewierna poświęcona jest przez męża; bo inaczej działki wasze byłyby nieczystemi, lecz teraz świętymi są. **15** A jeźli ten, co jest niewierny, chce się odłączyć, niechże się odłączy; albowiem nie jest niewolnikiem brat albo siostra w takowych rzeczach; aleć ku pokojowi nas Bóg powołał. **16** Albowiem co ty wiesz, żono! jeźli pozyskasz męża? Albo co ty wiesz, mążu! pozyskaszli żonę? **17** Jednak jako každemu udzielił Bóg, jako každego powołał Pan, tak niech postępuje; a takci we wszystkich zborach stanowię. **18** Obrzezanym kto powołany jest, niechaj nie wprowadza na sień nieobrzeksi; a w nieobrzecze kto jest powołany, niech się nie obrzezuje.

19 Obrzezka nic nie jest, także nieobrzeksa nic nie jest; ale zachowywanie przykazań Bożych. **20** Każdy w tem powołaniu, w którym powołany jest, niech zostaje. **21** Jesteś powołany niewolnikiem, nie dbajże na to; ale jeśli też możesz być wolny, raczej wolności używaj. **22** Albowiem kto w Panu powołany jest niewolnikiem, wolny jest w Panu; także też, kto jest powołany wolnym, niewolnikiem jest Chrystusowym. **23** Drogoście kupieni; nie bądźcie niewolnikami ludzkimi, **24** Każdy tedy, jakim jest powołany bracia! takim niechaj zostaje przed Bogiem. **25** A o pannach rozkazania Pańskiego nie mam; wszakże radę daję, jako ten, któremu Pan z milosierdzia swego dał, aby był wiernym. **26** Mniemam tedy, że to jest rzecz dobra dla następującej potrzeby, że jest rzecz dobra człowiekowi tak być. **27** Przywiązałeś się do żony, nie szukajże rozwiązania; rozwiązanyś od żony, nie szukajże żony. **28** A jeźliby się ożenił, nie zgrzeszyłeś; jeźliby też panna szła za mąż, nie zgrzeszyła; wszakże utrapienie w ciele takowi mieć będą; lecz ja was szanuję. **29** A toć mówię, bracia! ponieważ czas potomny ukrócony jest, aby i ci, którzy żony mają, byli, jakoby ich nie mieli; **30** A którzy płaczą, jakoby nie płakali; a którzy się radują, jakoby się nie radowali; a którzy kupują, jakoby nie trzymali; **31** A którzy używają tego świata, jakoby złe nie używali; bo przemija kształt tego świata. **32** A chce, abyście wy byli bez kłopotu, bo kto nie ma żony, stara się o rzeczy Pańskie, jakoby się podobał Panu; **33** Ale kto się ożenił, stara się o rzeczy tego świata, jakoby się podobał żonie. **34** Jest różność między mężatką i panną; która nie szła za mąż, stara się o rzeczy Pańskie, aby była święta i ciałem i duchem; ale która szła za mąż, stara się o rzeczy tego świata, jakoby się podobała mężowi. **35** A toć mówię ku dobru waszemu; nie abym sidło na was wrzucił, ale abyście słusznie i przystojnie stali przy Panu bez rozerwania. **36** A jeźli kto mniema, że nieprzystojnie sobie poczyna z panną swoją, gdyby z lat swoich wyszła, i do tego by jej przyszło, co chce, niechaj czyni, nie grzeszy; niechże idzie za mąż. **37** Ale kto statecznie postanowił w sercu swem, potrzeby tego nie mając, lecz ma w mocy własną swoją wolę i to usiądził w sercu swem, aby zachował pannę swoją, dobrze czyni. **38** A tak ten, kto daje za mąż, dobrze czyni; ale który nie daje za mąż, lepiej czyni. **39** Żona

związana jest zakonem, póki żyje mąż jej; a jeźliby umarł mąż jej, wolna jest, aby szła, za kogo chce, kosztem? Któż sadzi winnicę, a owocu jej nie pożywa? tylko w Panu. 40 Ale szczęśliwszą jest, jeźliby tak została według rady mojej; a mniemam, że i ja mam Ducha Bożego.

8 A o rzeczach, które bałwanom ofiarowane bywają, wiemy, iż wszyscy umiejętności mamy. Umiejętność nadyma, ale miłość buduje. 2 A jeśli kto mniema, żeby co umiał, jeszcze nic nie umie, tak jakoby miał umieć; 3 Lecz jeśli kto miluje Boga, ten jest wyuczony od niego. 4 A przetoż o pokarmach, które bywają bałwanom ofiarowane, wiemy, iż bałwan na świecie nic nie jest, a iż nie masz żadnego inszego Boga, tylko jeden. 5 Bo choć są, którzy bogami nazywani bywają i na niebie, i na ziemi: (jakoż jest wiele bogów i wiele panów.) 6 Ale my mamy jednego Boga Ojca, z którego wszystko, a my w nim; i jednego Pana Jezusa Chrystusa, przez którego wszystko, a my przeżeź. 7 Ale nie we wszystkich jest ta umiejętność; albowiem niektórzy sumienie mając dla bałwana aż dotąd, jedzą jako rzeczą bałwanom ofiarowaną, a sumienie ich będąc mdłe, pokalane bywa. 8 Aleć nas pokarm nie zaleca Bogu; bo choćbyśmy jedli, nic nam nie przybywa; a choćbyśmy i nie jedli, nic nam nie ubywa. 9 Jednak bacicie, aby snać ta wolność wasza nie była mdły ku zgorszeniu. 10 Albowiem jeźliby kto ujrzał cię, który masz umiejętności, w bałwochwalni siedzącego, azaż sumienie onego, który jest mdły, nie będzie pobudzone ku jedzeniu rzeczy bałwanom ofiarowanych? 11 I zginie dla onej twojej umiejętności brat mdły, za którego Chrystus umarł. 12 A grzesząc tak przeciwko braciom i mdłe ich sumienie obrażając, grzeszycie przeciwko Chrystusowi. 13 Przetoż, jeśli pokarm gorszy brata mego, nie będęjadł mięsa na wieki, abym brata mego nie zgorszył. (aiōn g165)

9 Izalim nie jest Apostołem? Izalim nie jest wolnym? Izalim Jezusa Chrystusa, Pana naszego nie widział? Izali wy nie jestescie pracą moją w Panu? 2 Bogu, ale będąc pod zakonem Chrystusowi), abym Choćbym innym nie był Apostolem, alem wam jest; albowiem pieczęcią apostolstwa mego wy jesteście w Panu. 3 Tać jest obrona moja przeciwko tym, którzy mi sądzą. 4 Izali nie mamy wolności jeść i pić? 5 23 A to czynię dla Ewangielii, abym się jej stał Izali nie mamy wolności wodzić z sobą siostry żony, uczestnikiem. 24 Azaż nie wiecie, iż ci, którzy w jako i drudzy Apostołowie i bracia Pańscy, i Kiefas? 6 zawód bieżą, wszyscy więc bieżą, lecz jeden zakład Izali ja tylko i Barnabasz nie mamy wolności, abyśmy bierze? Także bieżcie, abyście otrzymali. 25 A każdy,

nie pracowali? 7 Któż kiedy służy żołnierkę swoim Albo któż trzodę pasie, a mleka trzody nie pożywa? 8 Izali to obyczajem ludzkim mówić? Izali i zakon tegoż nie mówić? 9 Albowiem w zakonie Mojżeszowym napisano: Nie zawiążesz gęby wołowi młóczącemu; izali się Bóg o woły stara? 10 Czyli zgoda dla nas to mówić? Albowiem dla nas to napisano; gdyż w nadziei ma orać ten, co orze, a kto młoci w nadziei, nadziei swojej ma być uczestnikiem. 11 Ponieważesmy wam duchowne dobra siali, wielkaż to, gdybyśmy wasze cielesne żeli? 12 Jeźliż insi tej wolności nad wami używają, czemuż nie raczej my? A wszakżeśmy tej wolności nie używali, ale wszystko znaszamy, abyśmy jakiego wstrętu Ewangielii Chrystusowej nie uczynili. 13 Azaż nie wiecie, iż ci, którzyoko rzeczy świętych pracują, z świętych rzeczy jadają? a którzy ołtarza pilnują, spólną cząstkę z ołtarzem mają? 14 Tak też Pan postanowił tym, którzy Ewangielię opowiadają, aby z Ewangielii żyli. 15 Alem ja nic z tych rzeczy nie używa. I nie pisałem tego, aby się tak przy mnie działało; bo mnie daleko lepiej umrzeć, niżby kto przechwałanie moje miał próżnem uczynić. 16 Bo jeśli Ewangielię opowiadam, nie mam się czem chlubić, gdyż ta powinność na mnie leży; a biada mnie, jeźlibym Ewangielii nie opowiadał. 17 Albowiem jeśli to dobrowolnie czynię, mam zapłate; jeśli poniewolnie, szafarstwa mi powierzono. 18 Jakaż tedy mam zapłate? Abym Ewangielię opowiadając, bez nakładu wystawił Ewangielię Chrystusową, na to, żebym źle nie używał wolności mojej przy Ewangielii. 19 Albowiem będąc wolnym od wszystkich, samegom siebie uczynił niewolnikiem wszystkim, abym ich więcej pozyskał. 20 I stałem się Żydom jako Żyd, abym Żydów pozyskał; a tym, którzy są pod zakonem, jakobym był pod zakonem, abym tych, którzy są pod zakonem, pozyskał; 21 Tym, którzy są bez zakonu, jakobym bez zakonu, (nie będąc bez zakonu widział) Izali wy nie jestescie pracą moją w Panu? 2 Bogu, ale będąc pod zakonem Chrystusowi), abym pozyskał tych, którzy są bez zakonu. 22 Stałem się mdlym jako mdły, abym mdłych pozyskał. Wszystkim Panu. 3 Tać jest obrona moja przeciwko tym, którzy stałem się wszystko, abym przecię niektońzych zbawił. 4 Izali nie mamy wolności jeść i pić? 5 23 A to czynię dla Ewangielii, abym się jej stał Izali nie mamy wolności wodzić z sobą siostry żony, uczestnikiem. 24 Azaż nie wiecie, iż ci, którzy w jako i drudzy Apostołowie i bracia Pańscy, i Kiefas? 6 zawód bieżą, wszyscy więc bieżą, lecz jeden zakład Izali ja tylko i Barnabasz nie mamy wolności, abyśmy bierze? Także bieżcie, abyście otrzymali. 25 A każdy,

który się potyka, we wszystkiem się powściaga, Pańskiego i kielicha dyjabelskiego; nie możecie być oni wprowadzie, aby wzięli koronę skazitelną, ale uczestnikami stołu Pańskiego i stołu dyjabelskiego. 22 my nieskazitelną. 23 Ja tedy tak bieżę, nie jako na 1 mamy drażnić Pana? Izaliśmy mocniejsi niżeli on? niepewne; tak szermuję, nie jako wiatr bijąc. 24 Ale 23 Wszystko mi wolno, ale nie wszystko pożyteczne; karzę ciało moje i w niewoli podbijam, abym snać wszystko mi wolno, ale nie wszystko buduje. 24 Nikt inszym każąc, sam nie był odrzucony.

10 A nie chcę, abyście nie mieli wiedzieć bracia! iż ojcowie nasi wszyscy pod obłokiem byli i wszyscy przez morze przeszli; 2 I wszyscy w Mojsesza ochrzczeni są w obłoku i w morzu; 3 I wszyscy tenże pokarm duchowny jedli; 4 I wszyscy tenże napój duchowny pili; albowiem pili z opoki duchownej, która za nimi szła; a tą opoką był Chrystus. 5 Lecz większej części z nich nie upodobał sobie Bóg; albowiem polegli na puszczy. 6 A te rzeczy stały się nam za wzór na to, abyśmy złych rzeczy nie pożądali, jako i oni pożądali 7 Nie bądźcie tedy bałwochwalcami jako niektórzy z nich, tak jako napisano: Siadł lud, aby jadł i pił, i wstali grać. 8 Ani się dopuszczajmy wszeteczeństwa, jako się niektórzy z nich wszeteczeństwa dopuszczali i padło ich jednego dnia dwadzieścia i trzy tysiące. 9 Ani kuśmy Chrystusa, jako niektórzy z nich kusili i od wężów poginęli. 10 Ani szemrzyjcie, jako niektórzy z nich szemrali, i poginęli od tego, który wytraca. 11 A te wszystkie rzeczy przydały się im za wzór, a napisane są dla napomnienia naszego, na których koniec świata przyszedł. (aiōn g165) 12 A tak kto mniema, że stoi, niechże patrzy, aby nie upadł. 13 Pokuszenie się was nie było, tylko ludzkie; ale wierny jest Bóg, który nie dopuści, abyście byli kuszeni nad możność waszą, ale uczyni z pokuszeniem i wyjście, abyście

I mamy drażnić Pana? Izaliśmy mocniejsi niżeli on? niepewne; tak szermuję, nie jako wiatr bijąc. 24 Ale 23 Wszystko mi wolno, ale nie wszystko buduje. 24 Nikt niechaj nie szuka tego, co jest jego, ale każdy, co jest bliźniego. 25 Cokolwiek w jatkach sprzedawaja, jedzcie, nic nie pytając dla sumienia. 26 Albowiem Pańska jest ziemia i należenie jej. 27 A jeżeli was kto zaprosił z niewiernych, a chcecie iść, wszystko, co przed was położą, jedzcie, nic nie pytając dla sumienia. 28 Ale jeżeli wam kto rzekł: To jest bałwanom ofiarowane, nie jedzcie dla onego, który to oznajmił i dla sumienia; albowiem Pańska jest ziemia i należenie jej. 29 A powiadam dla sumienia, nie twego, ale onego drugiego; bo przecze wolność moja ma być osądiona od cudzego sumienia? 30 A ponieważ ja z dziękowaniem pozywam, czemuż o to mam być bluźniony, za co ja dziękuję? 31 Przetoż lub jecie lub pijecie, lub cokolwiek czynicie, wszystko ku chwale Bożej czyńcie. 32 Nie bądźcie obrażeniem i Żydom, i Grekom, i zborowi Bożemu; 33 Jako i ja we wszystkiem się wszystkim podobam, nie szukając w tem swego pozytku, ale wielu ich, aby byli zbawieni.

11 Bądźcie naśladowcami moimi, jakom i ja Chrystusowy; 2 A chwałę was, bracia! iż pamiętacie wszystkie moje nauki, a jakom wam podał, podania trzymacie. 3 A chcę, abyście wiedzieli, iż każdego męża głową jest Chrystus, a głową niewiasty mąż, a głową Chrystusową Bóg. 4 Każdy mąż, gdy się modli albo prorokuje z przykrytą głową, szpeci znosisz mogli. 5 I każda niewiasta, gdy się modli albo przed bałwochwałstwem. 6 Albowiem jeśli się nie nakrywa niewiasta, 7 Albowiem mąż nie ma nakrywać głowy, gdyż jest rozsądźcie wy, co mówię. 16 Kielich błogosławienia, swojego; bo to jedno, a toż samo jest, jakoby ogolona który błogosławimy, izali nie jest społeczeństwem krwi Chrystusowej? Chleb, który łamiemy, izali nie jest Spojrzenie na Izraela, który jest według ciała; izaż ci, chwałą mężczyzną. 8 Bo mąż nie jest z niewiasty, którzy jedzą ofiary, nie są uczestnikami ołtarza? 19 ale niewiasta z męża. 9 Albowiem mąż nie jest Cóż tedy mówię? Żeby bałwan miał być czem, a iżby stworzony dla niewiasty, ale niewiasta dla męża. 10 A to, co bywa bałwanom ofiarowane, miało czem być? przetoż niewiasta powinna mieć władzę na głowie dla 20 Owszem powiadam, iż to, co poganie ofiarują, Aniołów. 11 A wszakże mąż nie jest bez niewiasty, ani dyjabłom ofiarując a nie Bogu; a nie chciałbym, abyście niewiasta nie jest bez męża w Panu. 12 Albowiem jako byli uczestnikami dyjabłów. 21 Nie możecie pić kielicha niewiasta z męża jest, tak też mąż przez niewiastę;

jednak wszystkie rzeczy są z Boga. 13 Sami u siebie poganami byli, do bałwanów niemych, jako was rozsądzieć, przystoili niewieście bez nakrycia modlić wodzono, daliście się prowadzić. 3 Przetoż oznajmuję się Bogu? 14 Azaż was i samo przyrodzenie nie was, iż nikt przez Ducha Bożego mówiąc, nie rzecze uczy, iż mężowi, gdyby włosy zapuszczał, jest mu Jezusa być przekleństwem; i nikt nie może nazwać ku zelżywości? 15 Ale niewiasta, jeżeli zapuszcza Jezusa Panem, tylko przez Ducha Świętego. 4 włosy, jest jej ku poczciwości, przeto iż jej włosy A różne są dary, ale tenże Duch. 5 I różne są dane są za przykrycie. 16 A jeźliby się kto zdał być posługi, ale tenże Pan. 6 I różne są sprawy, ale tenże swarliwym, my takiego obyczaju nie mamy, ani zbory Bóg, który sprawuje wszystko we wszystkich. 7 A Boże. 17 A to opowiadając nie chwałę, że się nie ku każdemu bywa dane objawienie Ducha ku pozytkowi. lepszemu, ale ku gorszemu schodzicie. 18 Albowiem 8 Albowiem jednemu przez Ducha bywa dana mowa najprzód, gdy się wy schodzicie we zborze, słyszę, iż mądrości, a drugiemu mowa umiejętności przez tegoż rozerwania bywają między wami, i poniekąd wierzę. Ducha; 9 A drugiemu wiara w tymże Duchu, a 19 Bo muszą być kacerstwa między wami, aby ci, drugiemu dar uzdrawiania w tymże Duchu, a drugiemu którzy są doświadczeni, byli jawnymi między wami. 20 czynienie cudów, a drugiemu proroctwo, a drugiemu Gdy się wy tedy wspólnie schodzicie, nie jest to używać rozeznanie duchów. 10 A drugiemu rozmaite języki, wieczerzy Państkiej. 21 Albowiem każdy wieczerzę a drugiemu wykładanie języków. 11 A to wszystko swoje pierwej zjada i jeden łaknie, a drugi jest pijany. sprawuje jeden a tenże Duch, udzielając z osobna 22 Azaż domów nie macie do jedzenia i do picia? każdemu, jako chce. 12 Albowiem jako ciało jedno Albo z borem Bożym gardzicie i zawstydzacie tych, jest, a członków ma wiele, ale wszystkie członki ciała którzy nie mają? Cóż was rzekę? Pochwałę was? jednego, choć ich wiele jest, są jednym ciałem: tak W tem nie chwałę. 23 Albowiem jam wziął od Pana, i Chrystus. 13 Albowiem przez jednego Ducha my com też was podał, iż Pan Jezus tej nocy, której był wszyscy w jedno ciało jesteśmy ochrzczeni, bądź wydan, wziął chleb, 24 A podziękowawszy, złamał i Żydowie, bądź Grekowie, bądź niewolnicy, bądź rzekł: Bierzcie, jedzcie; to jest ciało moje, które za wolni, a wszyscy napojeni jesteśmy w jednego Ducha. was bywa łamane; to czyście na pamiątkę moją. 25 14 Albowiem ciało nie jest jednym członkiem, ale Także i kielich, gdy było po wieczerzy mówiąc: Ten wieloma. 15 Jeźliby rzekła nogą: Ponieważem nie kielich jest nowy testament we krwi mojej; to czyście, jest ręka, nie jestem z ciała; izali dlatego nie jest z ilekroć pić będącicie, na pamiątkę moją 26 Albowiem ciała? 16 A jeźliby rzekło ucho: Ponieważem nie jest ilekroć byście jedli ten chleb i ten kielich byście pili, okiem, nie jestem z ciała; izali dlatego nie jest z ciała? śmierć Państką opowiadajcie, ażby przyszedł. 27 A 17 Jeżeliż wszystko ciało jest okiem, gdzież słuch? a tak, kto by jadł ten chleb, albo pił ten kielich Państki jeżeliż wszystko słuchem, gdzież powonienie? 18 Ale niegodnie, będzie winien ciała i krwi Państkiej. 28 teraz Bóg ułożył członki, każdy z nich z osobna w Niechże tedy człowiek samego siebie doświadczyc, a ciele, jako chciał. 19 A jeźliby wszystkie były jednym tak niech je z chleba tego i z kielicha tego niechaj pije. członkiem, gdzieżby było ciało? 20 Ale teraz, acz 29 Albowiem kto je i pije niegodnie, sąd sobie samemu jest wiele członków, lecz jedno jest ciało. 21 Nie je i pije, nie rozsądzając ciała Państkiego. 30 Dlatego może tedy rzec oko ręce: Nie potrzebuję ciebie, między wami wiele jest słabych i chorych, i niemało albo zaś głowa nogom: Nie potrzebuję was. 22 I ich zasnęło. 31 Bo gdybyśmy się sami rozsądzali, nie owszem daleko więcej członki, które się zdadzą być bylibyśmy sądzeni. 32 Lecz gdy sądzeni bywamy, od najmniejsze w ciele, potrzebne są. 23 A które mamy Pana bywamy ćwiczeni, abyśmy z światem nie byli za najniepocząwsze w ciele, tym większą poczciwość potępieni. 33 Ale tak, bracia moi! gdy się schodzicie wyrządzamy, a niepocząwcze członki nasze obfitszą ku jedzeniu, oczekując jedni drugich. 34 A jeśli kto poczciwość mają. 24 Bo począwcze członki nasze łaknie, niechże je w domu, abyście się na sąd nie tego nie potrzebują, lecz Bóg tak umiarkował ciało, schodzili. A inne rzeczy, gdy przyjdę, postanowię. dawszy członkowi, któremu czci nie dostaje, obfitszą poczciwość. 25 Aby nie było rozerwania w ciele, ale iżby jedne członki o drugich jednakże staranie

12 A o duchownych darach, bracia! nie chcę, abyście wiedzieć nie mieli. 2 Wiecie, iż gdyście

mialy. 26 A przetoż jeżeli jeden członek cierpi, cierpię z nim wszystkie członki; a jeżeli bywa uczczony jeden członek, radują się z nim wszystkie członki. 27 2 Albowiem kto mówi językiem obcym, nie ludziom Lecz wy jesteście całem Chrystusowym i członkami, mówi, ale Bogu; bo żaden nie słucha, lecz on duchem każdy z osobna. 28 A niektórych Bóg postanowił mówić tajemnice. 3 Ale kto prorokuje, mówi ludziom we zborze, najprzód Apostołów, potem proroków, zbudowanie i napominanie, i pociechę. 4 Kto językiem po trzecie nauczycieli, potem cudotwórców, potem obcym mówi, samego siebie buduje; ale kto prorokuje, dary uzdrawiania, pomocników, rządów, rozmaitość ten zbor buduje. 5 A chciałbym, abyście wy wszyscy języków. 29 Izali wszyscy są Apostołami? Izali językami mówili, ale abyście raczej prorokowali; wszyscy prorokami? Izali wszyscy nauczycielami? albowiem większy jest ten, co prorokuje, niż ten, Izali wszyscy cudotwórcami? 30 Izali wszyscy mają co językami obcymi mówi, chyba żeby tłumaczył, dary uzdrawiania? Izali wszyscy językami mówią? aby zbor brał zbudowanie. 6 Teraz tedy, bracia! Izali wszyscy tłumaczą? 31 Starajcie się usilnie o gdybym przyszedł do was, językami obcymi mówiąc, lepsze dary; a ja wam jeszcze zacniejszą drogę cóż wam pomogę, jeżelibym wam nie mówił albo ukaże.

13 Choćbym mówił językami ludzkimi i anieliskimi, a miłości bym nie miał, stałem się jako miedź brzakająca, albo cymbał brzmiący. 2 I choćbym miał proroctwo i wiedziałbym wszystkie tajemnice, i wszelką umiejętność, i choćbym miał wszystkę wiarę, tak żebym góry przenosił, a miłości bym nie miał, nicem nie jest. 3 I choćbym wynalazły na żywność ubogich wszystkę mająłość moją, i choćbym wydał ciało moje, abym był spalony, a miłości bym nie miał, nic mi to nie pomoże. 4 Miłość jest długo cierpliwa, dobrotna jest; miłość nie zajrzy, miłość nie jest rozpustna, nie nadyma się; 5 Nie czyni nic nieprzystojnego, nie szuka swoich rzeczy, nie jest porywcza do gniewu, nie myśli ziego; 6 Nie raduje się z niesprawiedliwości, ale się raduje z prawdy; 7 Wszystko okrywa, wszystkiemu wierzy, wszystkiego się spodziewa, wszystko cierpi. 8 Miłość nigdy nie ustaje; bo choć są proroctwa, te zniszczenia; choć języki, te ustana; choć umiejętność, wniwece się obróci. 9 Albowiem po części znamy i po części prorokujemy. 10 Ale gdy przyjdzie to, co jest doskonałego, tedy to, co jest po części, zniszczenia. 11 Pókim był dziecięciem, mówiłem jako dziecię, rozumiałem jako dziecię, rozmyślałem jako dziecię; lecz gdybym się stał mężem, zaniechałem rzeczy dziecięcych. 12 Albowiem teraz widzimy przez zwierciadło i niby w zagadce; ale na on czas twarzą w twarz; teraz poznaję po części, ale na on czas poznam, jakom i poznany jest. 13 A teraz zostaje wiara, nadzieja, miłość, te trzy rzeczy; lecz z nich największa jest miłość.

14 Naśladowujcie miłości, starajcie się usilnie o dary duchowne; lecz najwięcej, abyście prorokowali. 15 Cóż wam pomogę, jeżelibym wam nie mówił albo przez objawienie, albo przez umiejętność, albo przez proroctwo, albo przez naukę? 7 Wszak i rzeczy nieżywe, które dźwięk wydawają jako piszczałka albo cytra, jeżelibyle którego dźwięku nie wydawały, jakoż poznane będzie, co na piszczałce, albo co na cytrze grają? 8 Albowiem jeżelibyle trąba niepewny głos dała, który się do boju gotować będzie? 9 Także i wy, jeżelibicie językiem nie wydali mowy dobrze zrozumiałej, jakoż będzie zrozumiałe, co się mówi? albowiem będziecie tylko na wiatr mówić. 10 Tak wiele, jako słyszmy, jest różnych głosów na świecie, a nic nie jest bez głosu. 11 Jeżelibym tedy nie znał mocy głosu, będę temu, który mówi, cudzoziemcem; a ten, co mówi, będzie mi także cudzoziemcem. 12 Także i wy, ponieważ się usilnie staracie o dary duchowne, szukajcie tego, abyście obfitowali ku zbudowaniu zboru. 13 Dlatego kto mówi obcym językiem, niech się modli, aby mógł tłumaczyć. 14 Bo jeżelibym się modlił obcym językiem, modlić się będzie mój duch; ale rozum mój jest bez pozytku. 15 Cóż tedy jest? Będę się modlił duchem, będę się też modlił i wyrozumieniem; będę śpiewał duchem, będę też śpiewał i wyrozumieniem. 16 Bo jeżelibyle błogosławiał duchem, jakoż ten, który jest z pocztu prostaków, na twoje dziękowanie rzecze Amen, ponieważ nie wie, co mówisz? 17 Bo choć ty wprawdzie dobrze dziękujesz, ale się drugi nie buduje. 18 Dziękuję Bogu mojemu, iż więcej, niż wy wszyscy, językami mówię. 19 A wszakże we zborze wolę pięć słów zrozumiałe przemówić, abym i drugich nauczył, niżeli dziesięć tysięcy słów językiem obcym. 20 Bracia! nie bądźcie dziećmi wyrozumieniem, ale bądźcie dziećmi złością,

a wyrozumieniem dorosłymi bądźcie. **21** W zakonie jeśli pamiętacie, jakim sposobem opowiedziałem napisano: Iż obcemi językami i obcemi wargami wam, chyba jeśliście próżno uwierzyli. **3** Albowiem mówić będę ludowi temu; a przeciętne mnie i tak nie naprzód podałem wam, com też wziął, iż Chrystus usłuchają, mówi Pan. **22** Przetoż języki są za cud, umarły za grzechy nasze według Pism; **4** A iż był nie tym, którzy wierzą, ale niewiernym; a proroctwo pogrzebiony, a iż zmartwychwstał dnia trzeciego nie niewiernym, ale wierzącym. **23** Jeżeliby się tedy według Pism. **5** A iż widziany jest od Kiefasa, potem wszyscy zbór na jedno miejsce zeszedł, a wszyscy by od onych dwunasta. **6** Potem widziany jest więcej językami obcemi mówili, a wesliby tam prostacy albo niż od pięciuset braci na raz, z których wiele ich niewierni, izali nie rzeka, że szalejecie? **24** Ale jeżeliby zostaje aż dotąd, a niektórzy też zasnęli. **7** Potem jest wszyscy prorokowali, a wszelby który niewierny albo widziany od Jakóba, potem od wszystkich Apostołów. prostak, od wszystkich przekonany i od wszystkich **8** A na ostatek po wszystkich ukazał się i mnie, jako sądzony bywa. **25** A tak skrotości serca tego bywają poronionemu płodowi. **9** Bom ja jest najmniejszy z objawione, a on upadlszy na oblicze, poklonili się Apostołów, którym nie jest godzien, abym był zwany Bogu, wyznawając, że Bóg jest prawdziwie w was. **26** Apostolem, przeto żem prześladował zbór Boży. **10** Cóż tedy jest, bracia? Gdy się schodzicie, każdy z Lecz łaską Bożą jestem tem, czemem jest, a łaska was ma psalm, ma naukę, ma język, ma objawienie, jego przeciwko mnie daremna nie była; alemb obficiej ma tłumaczenie; wszystko to niech się dzieje ku niż oni wszyscy pracowały, wszakże nie ja, ale łaska zbudowaniu. **27** Jeżeli kto językiem mówi, niech to Boża, która jest ze mną. **11** Przetoż i ja, i oni tak będzie po dwóch albo najwięcej po trzech, i to na każdemu, i takeście uwierzyli. **12** A ponieważ się o przemiany, a jeden niech tłumaczy. **28** A jeżeliby Chrystusie każe, iż z martwych wzbudzony jest, jakoż tłumacza nie było niechże we zborze milczy ten, który mówią niektórzy między wami, iż zmartwychwstania obcym językiem mówi, a niech mówi sobie i Bogu. **29** nie masz? **13** Bo jeżeli zmartwychwstania nie masz, Ale prorocy niech mówią dwaj albo trzej, a drudzy tedy i Chrystus nie jest wzbudzony. **14** A jeżeli niech rozsądzą. **30** Jeżeliby też inszemu siedzącemu Chrystus nie jest wzbudzony, tedy daremne kazanie co było objawione, on pierwszy niechaj milczy. **31** nasze, daremna też wiara wasza. **15** I libiłyśmy Bo możecie wszyscy jeden po drugim prorokować, też znalezieni fałszywymi świadkami Bozymi, iżesmy aby się wszyscy uczyli i wszyscy pocieszeni byli. **32** I świadczyli o Bogu, że Chrystusa wzbudził, którego duchy proroków są poddane prorokom. **33** Albowiem nie wzbudził, jeżeliże umarli nie bywają wzbudzeni. Bóg nie jest powodem nieporządku, ale pokoju, jako i **16** Albowiem jeżeliż umarli nie bywają wzbudzeni, i we wszystkich zborach świętych. **34** Niewiasty wasze Chrystus nie jest wzbudzony. **17** A jeżeli Chrystus niech milczą we zborach; albowiem nie pozwolono nie jest wzbudzony, daremna jest wiara wasza i im, aby mówili, ale aby poddanemi były, jako i zakon jeszcze w grzechach waszych; **18** Zatem i ci mówi. **35** A jeżeli się czego nauczyć chcą, niechże poginęli, którzy zasnęli w Chrystusie. **19** Bo jeżeli w domu mężów swoich pytają, ponieważ sromota tylko w tym żywocie w Chrystusie nadzieję mam, niewiastom we zborze mówić. **36** Izali od was słowo nad wszystkich ludzi jesteśmy najniedźniejszymi. **20** Boże wyszło? Izali tylko do was samych przyszło? **37** Lecz teraz Chrystus z martwych wzbudzony jest i Izali kto zda się być prorokiem albo duchownym, niech stał się pierwiastkiem tych, którzy zasnęli. **21** Bo uzna, iż te rzeczy, które wam piszę, są Państwiem ponieważ przez człowieka śmierć, przez człowieka rozkazaniem. **38** A jeżeli kto nie wie, niechajże nie też powstanie umarłych. **22** Albowiem jako w Adamie wie. **39** A tak, bracia! starajcie się usilnie o to, wszyscy umierają, tak i w Chrystusie wszyscy ożywieni abyście prorokowali, a językami obcemi mówić nie będą. **23** Ale każdy w swoim rzędzie, Chrystus zabraniając. **40** Wszystko się niech dzieje przystojnie jako pierwiastek, a potem ci, co są Chrystusowi i porządnie.

15 A oznajmuję wam, bracia! Ewangieliję, którym wam opowiedział, któraście też przyjęli i w której stoicie. **2** Przez którą też zbawienia dostępujecie,

nieprzyjaciół pod nogi jego. **26** A ostatni nieprzyjaciel, wtóry człowiek sam Pan z nieba. **48** Jaki jest ten który będzie zniszczony, jest śmierć. **27** Bo wszystkie ziemski, tacy też i ziemscy; a jaki jest niebieski, tacy rzeczy poddał pod nogi jego. A gdy mówi, że mu też będą niebiescy. **49** A jakośmy nosili wyobrażenie wszystkie rzeczy poddane są, jawna jest, iż oprócz ziemskego, tak też będziemy nosili wyobrażenie tego, który mu poddał wszystkie rzeczy. **28** A gdy mu niebieskiego. **50** To jednak powiadam, bracia! iż ciało wszystkie rzeczy poddane będą, tedy też i sam Syn i krew królestwa Bożego odziedziczyć nie mogą; ani będzie poddany temu, który mu poddał wszystkie skazitelną nieodziedziczyć nieskazitelną. **51** Oto rzeczy, aby był Bóg wszystkim we wszystkim. **29** ja tajemnicę wam powiadam; nie wszyscy zaśniemy, Bo inaczej coż uczynią ci, którzy się chrzczą nad ale wszyscy przemienieni będą, bardzo prędko umarlymi, jeżeli zgoda umarli nie bywają wzbudzeni? w okamgnieniu, na trąbę ostateczną. **52** Albowiem przecze się chrzczą nad umarlymi? **30** Przecz i my zatrąbi, a umarli wzbudzeni będą nieskazitelni, a niebezpieczeństwa podejmujemy każdej godziny? my będąmy przemienieni. **53** Boć musi to, co jest **31** Na każdy dzień umieram przez chwałę naszę, skazitelnego, przyobleca nieskazitelną, i co jest którą mam w Chrystusie Jezusie, Panu naszym. śmiertelnego, przyobleca nieśmiertelność. **54** A gdy to, **32** Jeżeli się obyczajem ludzkim z bestyjami w co jest skazitelnego, przyoblece nieskazitelną, i Efezie potykał, coż mam za pożytek, jeśli umarli to, co jest śmiertelnego, przyoblece nieśmiertelność, nie bywają wzbudzeni? Jedzmy i pijmy; boć jutro tedy się wypełni ono słowo, które napisane: Polkniona pomrzemy. **33** Nie błędzież; złe rozmowy psują dobre jest śmierć w zwycięstwie. **55** Gdzież jest, o śmierci! obyczaje. **34** Ocućcie się ku sprawiedliwości, a nie bodziec twój? Gdzież jest, piekło! zwycięstwo twoje? grzeszcie; albowiem niektórzy nie mają znajomości (**Hadēs g86**) **56** Lecz bodziec śmierci jest grzech, a Bożej; ku zawsydzeniu waszemu mówię. **35** Ale moc grzechu jest zakon. **57** Ale niech będą Bogu rzecze kto: Jakoż wzbudzeni bywają umarli i w dzięki, który nam dał zwycięstwo przez Pana naszego jakim cieles wychodzą? **36** O głupi! To, co ty siejesz, Jezusa Chrystusa. **58** A tak, bracia moi mili! bądźcie nie być ożywione, jeżeli nie umarło. **37** I co mocni, nieporuszani, obfitujący w uczynku Pańskim siejesz, nie siejesz ciała, które ma potem wyrość, zawsze, wiedząc, iż praca wasza nie jest nadaremna ale gołe ziarno, jako się trafi, albo pszeniczne, albo w Panu.

jakiekolwiek inne. **38** Ale Bóg daje mu ciało jako chce, a każdemu nasieniu jego własne ciało. **39** Nie każde ciało jest jednakiem ciałem; ale insze jest ciało ludzkie, a insze ciało bydlęce, insze rybie, a insze ptasze. **40** I są ciała niebieskie i ciała ziemskie; lecz insza jest chwała ciał niebieskich, a insza ludzkich; **41** Insza chwała słońca, a insza chwała księżyca, i insza chwała gwiazd; albowiem gwiazda od gwiazdy różna jest w jasności. **42** Takci będzie i powstanie umarłych. Bywa wsiane ziarno w skazitelną, a będzie wzbudzone w nieskazitelną. **43** Bywa wsiane w niesławie, a będzie wzbudzone w sławie; bywa wsiane w słabości, a będzie wzbudzone w mocy; bywa wsiane ciało cielesne, a będzie wzbudzone ciało duchowne. **44** Jest ciało cielesne, jest też ciało duchowne. **45** Takci też napisane: Stal się pierwszy człowiek Adam w duszę żywą, ale pośledni Adam w ducha ożywiającego. **46** Wszakże nie jest pierwsze duchowne, ale cielesne, potem duchowne. **47** Pierwszy człowiek z ziemi ziemski;

16 A około składania na świętych, jakom postanowił we zborach Galickich, tak też i wy czyście. **2** Każdego pierwszego dnia w tygodniu każdy z was niech odkłada u siebie, zbierając według tego, jako mu się powodzi, aby nie dopiero, gdy przyjdę, składania czynione były. **3** A gdy przyjdę, którychkolwiek uchwalicie przez listy, tych poślę, aby odnieśli dobrodziejstwo wasze do Jeruzalemu. **4** A jeżeli słuszną rzec była, żebym i ja szedł, wespół ze mną pójdu. **5** A przyjdę do was, gdy przejdę Macedoniję; (bo pójdę przez Macedoniję). **6** A podobno zamieszkam u was albo i przezimuję, abyście wy mię odprowadzili, kiedykolwiek pójdę. **7** Albowiem nie chcę was teraz widzieć, mijając; ale spodziewam się, iż pomieszkam z wami czas niejaki, będącim Pan chciał. **8** A zostanę w Efezie aż do Świąteł. **9** Albowiem drzwi mi są otworzone wielkie i mocne, i mam wiele przeciwników. **10** Jeżeli tedy przyszedł Tymoteusz, patrzcie, aby bez bojaźni był między wami, bo dzieło Pańskie sprawuje, jako i

ja. **11** Przetoż niechaj go nikt nie lekceważy; ale odprowadźcie go w pokoju, aby przyszedł do mnie; bo go czekam z braćmi. **12** A o bracie Apollosie wiedziecie, żem go bardzo prosił, aby szedł do was z braćmi; ale zgóra nie miał woli, aby teraz szedł; przyjdzie jednak, gdy czas po temu mieć będzie. **13** Czujcież, stójcie w wierze, mążnie sobie poczynajcie, zmacniajcie się. **14** Wszystkie rzeczy wasze niech się dzieją w miłości. **15** A proszę was, bracia! wiedziecie, iż dom Stefanowy jest pierwiastkiem Achai, a iż sami siebie oddali na posługiwanie świętym. **16** Abyście i wy poddani byli takowym, i każdemu pomagającemu i pracującemu. **17** A cieszę się z przyjścia Stefana i Fortunata, i Achaika; bo ci niedostatek wasz napełnili. **18** Ochłodzili bowiem ducha mego i waszego; znajcież tedy takowych. **19** Pozdrawiają was zbory, które są w Azji. Pozdrawiają was wielce w Panu Akwilas i Prysillya, ze zborem, który jest w domu ich. **20** Pozdrawiają was bracia wszyscy. Pozdrówcie jedni drugich w świętym pocałowaniu. **21** Pozdrawienie ręką moją Pawłową. **22** Jeżeli kto nie miłuje Pana Jezusa Chrystusa, niech będzie przekleństwem, które zowią Maran ata. **23** Łaska Pana Jezusa Chrystusa niech będzie z wami. **24** Miłość moja niech będzie z wami wszystkimi w Chrystusie Jezusie. Amen.

II Koryntian

1 Paweł, Apostoł Jezusa Chrystusa przez wolę

Boża, i Tymoteusz brat, zborowi Bożemu, który jest w Koryncie, ze wszystkimi świętymi, którzy są we wszystkiej Achai. **2** Łaska niech będzie wam i pokój od Boga, Ojca naszego, i Pana Jezusa Chrystusa.

3 Błogosławiony niech będzie Bóg i Ojciec Pana naszego, Jezusa Chrystusa, Ojciec miłosierdzia a Bóg wszelkiej pociechy, **4** Który nas cieszy w każdym ucisku naszym, abyśmy i my cieszyć mogli i tych, którzy są w jakimkolwiek ucisku, tąż pociechą, którą my sami pocieszeni bywamy od Boga. **5** Gdyż jako w nas obfitują utrapienia Chrystusowe, tak przez Chrystusa obfituje i pociecha nasza. **6** Bo choć bywamy uciśnieni, dla waszej to pociechy i zbawienia,

które się sprawuje przez znoszenie tegoż utrapienia, które i my cierpimy; choć też pocieszeni bywamy, i to dla waszej pociechy i zbawienia; **7** A nadzieję nasza mocna jest o was, ponieważ wiemy, iż jakoście uczestnikami utrapienia, tak i pociechy. **8** Albowiem nie chcemy, abyście nie mieli wiedzieć, bracia! o ucisku naszym, który nas spotkał w Azyi, iżesmy nazbyt byli obciążeni i nad możliwość, tak iżesmy byli poczeli wątpić i o żywotie. **9** Owszem i sami w sobie mieliśmy wyrok śmierci, abyśmy nie ufali sami w sobie, ale w Bogu, który wzbudza umarłych; **10** Który z tak wielkiej śmierci wyrwał nas i jeszcze wyrywa, w którym nadzieję mamy, iż i napotem wynie; **11** Zwłaszcza gdy się też i wy pomożecie modlić za nami, aby za ten dar, który przez wiele osób nam jest pokazany, były też od wielu osób dzięki czynione za nas. **12** Albowiem toč jest chluba nasza, świadectwo sumienia naszego, żeśmy w prostocie i w szczerości Bożej, nie w cielesnej mądrości, ale w łasce Bożej na świecie obcowali, a najwięcej między wami. **13** Albowiem nic inszego wam nie piszemy, tylko to, co czytacie, albo też poznawacie, a spodziewam się, iż też aż do końca poznacie, **14** Jakoście też nas poznali po części, żeśmy chlubą waszą, jako i wy naszą w dzień Pana Jezusa. **15** I z tą ufnością chciałem by iść do was najpierw, abyście wtore dobrzejstwo odebrali; **16** I przez was iść do Macedonii, i zasię z Macedonii przyjść do was, i od was być odprowadzony do Judzkiej ziemi. **17** O tem tedy myśląc, izalim co lekkomyślnie uczynił? albo to, o czem myślę, izali

według ciała myślę, aby było u mnie: Tak tak i Nie nie? **18** Aleć wierny jest Bóg, iż mowa nasza do was nie była: Tak i Nie. **19** Albowiem Syn Boży, Jezus Chrystus, który między wami przez nas jest opowiadany, to jest, przez mnie i przez Sylwana, i przez Tymoteusza, nie był: Tak i Nie; ale Tak w nim było. **20** Bo ile jest obietnic Bożych, w nim są Tak i w nim są Amen, ku chwale Bożej przez nas. **21** Ale ten, który nas utwierdza z wami w Chrystusie i który nas pomazał, Bóg jest; **22** Który też zapieczętał nas i dał zadatek Ducha w serca nasze. **23** Alec ja Boga przyzywam na świadectwo na duszę moją, iż szanując was, dotądem nie przyszedł do Koryntu; **24** Nie iżbyśmy panowali nad wiarą waszą, ale iż jesteśmy pomocnikami wesela waszego; bo wiarą stoicie.

2 A postanowiłem to u siebie, abym znowu nie przyszedł z zasmuceniem do was. **2** Bo jeźlibym ja was zasmucił, i który jest, co by mię rozвесelił, tylko ten, który jest przez mnie zasmucony? **3** A tomci wam napisał, abym przyszedłszy, nie miał smutku z tych, z których miałybym się weselić; pewien będąc o was wszystkich, że radość moję wszyscy za swoją macie. **4** Albowiem z wielkiego ucisku i utrapienia serca, i z wielą łez pisałem wam, nie żebyście mieli być zasmuceni, ale żebyście miłość poznali, którą nader oficie mam przeciwko wam. **5** Jeżeli tedy kto zasmucił, nie mnieć zasmucił, ale poniekąd (abym go nie obciążył), was wszystkich. **6** Dosyćci ma taki na zgromieniu tem, które się stało od wielu, **7** Tak iż przeciwnym obyczajem, inaczej byście mu odpuścić mieli i onego pocieszyć, by snać zbytni smutek takiego nie pożarł. **8** Przetoż proszę was, abyście miłość przeciwko niemu utwierdzili, **9** Albowiem i dlatego był napisał, abym doświadczenia waszego doznał, jeżeli we wszystkiem posłuszní jesteście. **10** A komu wy co odpuszczacie, temu i ja; gdyż i ja, jeźlim co odpuścił temu, komum odpuścił, uczyniłem to dla was przed obliczością Chrystusową, aby was szatan nie podszedł. **11** Albowiem zamysły jego nie są nam tajne. **12** A gdym przyszedł do Troady dla opowiadania Ewangielii Chrystusowej, a drzwi mi były otworzone w Panu. **13** Nie miałem ulżenia w duchu moim dlatego, żem nie znalazł Tytusa, brata mego; ale rozstawszy się z nimi, poszedłem do Macedonii. **14** Lecz chwała Bogu, który nam zawsze

zwycięstwo daje w Chrystusie i wonność znajomości Duchem; a gdzie jest ten Duch Pański, tam i wolność. swojej objawia przez nas na każdym miejscu. 15 18 Lecz my wszyscy, którzy odkrytem obliczem na Bośmy dobrąwonnością Chrystusową Bogu w tych, chwałę Pańską, jako w zwierciadle patrzymy, w którzy zbwieni bywają i w tych, którzy giną; 16 Tymci toż wyobrażenie przemienieni bywamy z chwały w wonnością śmierci na śmierć, ale onym wonnością chwałę, jako od Ducha Pańskiego.

żywota ku żywotowi; lecz do tego, który jest sposobny?

17 Bo nie jesteśmy jako wiele ich, którzy fałszują słowo Boże; ale jako z szcerości, ale jako z Boga, przed oblicznością Bożą o Chrystusie mówimy.

4 Dlatego mając to usługiwanie, tak jakośmy milosierdzie otrzymali, nie słabiejemy. 2 Aleśmy się odrzekli skrytej sromoty, nie obchodząc się chytre, ani fałszując słowa Bożego; ale objawieniem

3 Poczynamyż zasię zalecać samych siebie? czyli prawdy zalecając samych siebie u każdego sumienia potrzebujemy, jako niektórzy, listów zalecających ludzkiego przed obliczem Bożem. 3 Jeżeli tedy zakryta do was albo też listów zalecających od was? 2 Listem jest Ewangelija nasza, zakryta jest przed tymi, naszym wy jesteście, napisanym na sercach naszych, którzy giną. 4 W których bóg świata tego oślepił który znają i czytają wszyscy ludzie. 3 Gdyż to zmysły, to jest w niewiernych, aby im nie świeciła jawna jest, żeście listem Chrystusowym przez usługę światłość Ewangelii chwały Chrystusowej, który jest naszą zgotowanym, napisanym nie inkaistem, ale wyobrażeniem Bożem. (aiōn g165) 5 Albowiem nie Duchem Boga żywego, nie na tablicach kamiennych, samych siebie opowiadamy, ale Chrystusa Jezusa, ale na tablicach serc miejskich. 4 A takieś ufanie że jest Panem, a samych siebie slugami waszymi mamy przez Chrystusa ku Bogu, 5 Nie iżbyśmy byli dla Jezusa. 6 Ponieważ Bóg, który rzekł, aby się z sposobni, co myśleć sami z siebie, jako sami z siebie, ciemności światłośc rozświeciła, ten się rozświecił w ale sposobność nasza z Boga jest; 6 Który nas też sercach naszych ku rozświeceniu (w nas) znajomości uczynił sposobnymi slugami nowego testamentu, nie chwały Bożej w obliczu Jezusa Chrystusa. 7 A mamy litery, ale Ducha; albowiem litera zabija, ale Duch ten skarb w naczyniu glinianem, aby dostońcość tej ożywia. 7 Bo jeśli posługiwanie śmierci literami mocy była z Boga, a nie z nas. 8 Gdy zewsząd uciśnieni wyrażone na tablicach kamiennych było chwalebne, bywamy, ale nie bywamy potłoczeni; powątpiewamy, tak iż synowie Izraelscy nie mogli śmiele patrzeć na ale nie zwątpimy. 9 Prześladowanie cierpimy, ale oblicze Mojżeszowe dla chwały oblicza jego, która nie bywamy opuszczeni; bywamy porzuceni, ale nie miała być skażona: 8 Jakoż daleko więcej usługiwanie giniemy. 10 Zawsze umartwienie Pana Jezusowe Ducha nie ma być chwalebne? 9 Bo jeśli usługiwanie na ciele nosimy, aby i żywot Jezusowy na ciele potępienia było chwalebne, daleko więcej usługiwanie naszem był objawiony. 11 Zawsze bowiem my, którzy sprawiedliwości obfituje w chwale. 10 Albowiem i to, żyjemy, bywamy wydawani na śmierć dla Jezusa, aby co chwałę miało, nie miało chwały w tej części, co też żywot Jezusowy był objawiony w śmiertelnem się tknie onej przewyższającej chwały. 11 Bo jeśli ciele naszem. 12 Dlatego śmierć mocy swojej w to, co niszczeje, było chwalebne, daleko więcej to, nas dokazuje, ale w was żywot. 13 Mając tedy co zostaje, jest chwalebne. 12 Przetoż mając taką, tegoż ducha wiary, tak jako napisane: Uwierzylem, nadziej, wielkiej bezpieczeństwa w mowie używamy. przetom też mówił; i my wierzymy, przetoż też mówimy, 13 A nie jesteśmy jako Mojżesz, który kładł zaslonę 14 Wiedząc, iż ten, który wzbudził Pana Jezusa, i na oblicze swoje, aby synowie Izraelscy śmiele nie nas wzbuldzi przez Jezusa, i postawi z wami. 15 patrzyli na koniec onego, co zniszczyć miało. 14 Boć to wszystko dzieje się dla was, aby łaska ona Ale zatwardzone są zmysły ich; albowiem aż do obfitująca przez dziękowanie wielu ich rozmnożyła dzisiejszego dnia taż zasłona w cztaniu starego się ku chwale Bożej. 16 Dlatego nie słabiejmy, ale testamentu zostaje nie odkryta, która przez Chrystusa skażenie bierze. 15 Przetoż aż do dnia dzisiejszego, on wewnętrzny się odnawia ode dnia do dnia. 17 gdy Mojżesz czytany bywa, zasłona jest na sercu Albowiem ten króciuchny i lekki ucisk nasz nader ich położona. 16 Lecz gdyby się do Pana obrócili, zacnej chwały wieczną wagę nam sprawuje; (aiōnios odjęta będzie ona zasłona, 17 Aleć Pan jest tym g166) 18 Gdy nie patrzmy na rzeczy widzialne, ale na

niewidzialne; albowiem rzeczy widzialne są doczesne, ale niewidzialne są wieczne. (aiōnios g166)

5 Wiemy bowiem, że jeżeli tego naszego ziemskiego mieszkania namiot zburzony będzie, budowanie mamy od Boga, dom nie rękoma urobiony, wieczny w niebiesiech. (aiōnios g166) **2** Albowiem w tym namiocie wzduchamy, domem naszym, który jest z nieba, żądając być przyobleczeni. **3** Jeżeli tylko

przyobleczonymi a nie nagimi znalezieni będądziemy. **4** Bo którzyśmy w tym namiocie, wzduchamy, będąc obciążeni, ponieważ nie żądamy być zewleczeni, ale przyobleczeni, aby pożarta była śmiertelność od żywota. **5** A ten, który nas ku temuż właśnie

przygotował, jestci Bóg, który nam też dał zadek Ducha. **6** Przetoż mając zawsze ufność i wiedząc, że póki mieszkamy w tem ciele, pielgrzymujemy od Pana:

7 (Bo przez wiarę chodzimy, a nie przez widzenie). **8** Lecz ufamy i wolimy raczej wynieść z ciała, a iść na mieszkanie do Pana. **9** Przetoż też usiłujemy, bądź w ciele mieszkamy, bądź z ciała wychodzimy, onemu się podobać. **10** Albowiem musimy się wszyscy pokazać przed sądową stolicą Chrystusową, aby każdy odniósł,

co czynił w ciele, według tego, co czynił, lub dobre, lub złe. **11** Przetoż wiedząc o tym strachu Pańskim,

ludzi do wiary namawiamy, a Bogu jawnymi jesteśmy;

i mam nadzieję, iż w sumieniach waszych jawnymi jesteśmy. **12** Albowiem nie samych siebie wam znowu zalecamy, ale wam dajemy przyczynę, abyście się

chlubili nami i żebyście mieli co mówić przeciwko tym, którzy się chlubią z powierzchownych rzeczy,

za nich umarł i jest wzbudzony. **13** Dlatego my od tego czasu nikogo według ciała nie znamy, a chociażmy też znali Chrystusa według ciała, lecz już teraz więcej

nie znamy. **14** A tak jeśli kto jest w Chrystusie, nowem jest stworzeniem; stare rzeczy przeminęły, oto się

wszystkie nowemi stały. **15** A to wszystko z Boga

jest, który nas z samym sobą pojednał przez Jezusa

16 Ponieważ Bóg był w Chrystusie, świat z samym

sobą jednając, nie przyczytując im upadków ich, i położył w nas to słowo pojednania: **20** Przetoż na miejscu Chrystusowem poselstwo sprawujemy, jakoby was Bóg upominał przez nas, prosimy na miejscu Chrystusowem, jednacie się z Bogiem; **21** Albowiem on tego, który nie znał grzechu, za nas grzechem uczynił, abyśmy się my stali sprawiedliwością Bożą w nim.

6 Przetoż pomagając mu, napominamy was, abyście nadaremno łaski Bożej nie przyjmowali. **2** (Bo mówi Bóg: Czasu przyjemnego wysłuchałem cię,

a w dzień zbawienia poratowałem cię; oto teraz dzień przyjemny, oto teraz dzień zbawienia.) **3** Żadnego w niczem nie dawając zgorszenia, aby nie było zganione usługiwanie nasze. **4** Ale we

wszystkiem zalecając samych siebie, jako słudzy Boży, w wielkiej cierpliwości, w uciskach, w niedostatkach,

w utrapieniach, **5** W razach, w więzieniach, w potłukaniu, w pracach, w niedosypianiu, w postach,

6 W czystości, w umiejętności, w nieskwapliwości, w dobroliwości, w Duchu Świętym, w miłości nieobłudnej; **7** W mowie prawdy, w mocy Bożej,

co przez oręże sprawiedliwości na prawo i na lewo; **8** Przez chwałę i zelżywość, przez niesławę i dobrą ludzi do wiary namawiamy, a Bogu jawnymi jesteśmy;

9 Jako sławę, jakoby zwodziciele, wszakże prawdziwi; **10** Jako nieznajomi, wszakże znajomi; jako umierający, a oto jesteśmy; jako pokarani, ale nie zabici; **11** Usta nasze otworzone są ku wam, o

wszakże zawsze weseli; jako ubodzy, wszakże wielu ubogacający; jako nic nie mający, wszakże wszystko tym, którysię chlubią z powierzchownych rzeczy, trzymający. **12** Usta nasze otworzone są ku wam, o

Koryntowie! serce nasze rozszerzone jest. **13** O wzajemną tedy Koryntowie! serce nasze rozszerzone jest. **14** Nie ciągnijcież nierównego jarzma z niewiernymi; bo

cóż za społeczność sprawiedliwości z nieprawością? albo co za społeczność światłości z ciemnością? **15** A co za zgoda Chrystusa z Beliąlem? albo co za

dział wiernemu z niewiernym? **16** A co za zgoda kościoła Bożego z bałwanami? Albowiem wy jesteście kościołem Boga żywego, tak jako mówi Bóg: Będę

mieszkał w nich i będę się przechadzał w nich, i będę Bogiem ich, a oni będą ludem moim. **17** Przetoż wynijdźcie z pośrodku ich i odłączcie się, mówi Pan, a nieczystego się nie dotykajcie, a Ja was przyjmę.

18 I będę wam za Ojca, a wy mi będącie za synów i prawdziwie wszystko mówili, tak się też chluba nasza za córki, mówi Pan wszechmogący.

7 Te tedy obietnice mając, najmilsi! oczyszczajmy samych siebie od wszelkiej zmarły ciała i ducha, wykonywając poświęcenie w bojaźni Bożej.

2 Przymijcież nas; nikogośmy nie Ukrzywdzili,

nikogośmy nie uszkodzili, nikogośmy przez łakomstwo nie podeszli. **3** Nie mówię tego, abym was potępiać miał; bom przedtem powiedział, iż wy w sercach naszych tak jesteście, żebyśmy radzi z wielkie ubóstwo ich obfitowało w bogactwo szczerości wami społecznie umierali i społecznie żyli. **4** Mam ich. **3** Bo daję im świadectwo, że według możliwości

wielkie bezpieczeństwo do mówienia u was, mam i nad możliwość ochronnymi się pokazali. **4** Z wielką

wielką chlubę z was, napełnionym jest pociechą, prośbą nas żądając, abyśmy to dobrodziejstwo i nader obfituję weselem w każdym ucisku naszym. spólne udzielenie, którym się usługuje świętym,

5 Albowiem gdyśmy przyszli do Macedonii, ciało przyjęli. **5** A nie tylko tak sobie postąpili, jakośmy się nasze żadnego odpoczynku nie miało, ale we spodziewali; ale najprzód samych siebie oddali Panu, wszystkiem byliśmy uciśnieni, zewnątrz walki, a potem i nam za wolą Bożą. **6** Tak, żeśmy musieli we wnętrzu postrachy. **6** Ale Bóg, który cieszy uniżonych, napomnieć Tytusa, aby jako przedtem począł, tak aby pocieszył nas przez przyjście Tytusowe. **7** A nie tylko też dokonał u was tegoż dobrodziejstwa. **7** Przetoż

przez przyjście jego, ale też przez pociechę, którą jako we wszystkiem obfitujecie w wierze i w mowie, i on ucięszony jest z was, oznajmiwszy nam żądrość w umiejętności, i we wszelakiej pilności, i w miłości

waszę, narzekanie wasze, gorliwość waszę za mną, waszej przeciwko nam, tak i w tem dobrodziejstwie

tak żem się też więcej uweselił. **8** Bo chociażem was obfitujcie. **8** Nie mówię jako rozkazując, ale przez zasmucił przez list, nie żał mi tego, chociaż mi żał pilność innych, jako jest szczerą miłość wasza, na było; bo widzę, iż ten list, chociaż na chwilę, zasmucił ją w wystawiając. **9** Albowiem znacie laskę Pana was był. **9** Jednak teraz weselę się, nie dlatego, naszego, Jezusa Chrystusa, że dla was stała się

żeście zasmuceni byli, ale żeście zasmuceni byli w ubogim, będąc bogatym, abyście wy ubóstwem jego pokucie; albowiem byście zasmuceni według Boga, ubogaceni byli. **10** A w tem podaję wam zdanie

żebyście w niczem nie szkodowali przez nas. **10** swoje; albowiem to wam jest pozyteczno, którzy nie Albowiem smutek, który jest według Boga, pokutę tylko czynić, ale i chcieć przedtemieście poczęli roku

sprawuje ku zbawieniu, której nikt nie żałuje; ale przeszlego. **11** A teraz to, coście czynić poczęli, smutek według świata sprawuje śmierć. **11** Bo oto wykonajcie, aby jako była ochotna myśl ku chcieniu,

to samo, żeście według Boga byli zasmuceni, jako tak też aby było i dokończenie z tego, co macie. wielką w was pilność sprawiło, owszem obronę, **12** Albowiem jeżeli przedtem była ochotna myśl, taż owszem zapalczyność, owszem bojaźń, owszem przyjemna jest według tego, co kto ma, a nie według żądrość, owszem gorliwość, owszem pomstę, tak tego, czego nie ma. **13** Bo nie chcę, aby insi mieli

iż we wszystkiem okazałyście się być czystymi w ulżeniu a wy uciśnienie, ale żeby za równo natenczas tej sprawie. **12** A tak chociażem pisał do was, nie wasza obfitość ich niedostatkowi usłużyła; **14** Aby

pisałem dla tego, który krzywdę uczynił, ani dla też ich obfitość waszemu niedostatkowi usłużyła, owego, któremu się krzywdę stała, ale dla tego, iżby żeby się stało porównanie, **15** Jako napisane: Kto

wam wiadoma była ona pilność nasza o was przed wiele nazbierał, nie miał nazbyt; a kto mało nazbierał, oblicznością Bożą. **13** Dlategośmy się ucięszły z nie miał mało. **16** Ale chwała Bogu, który dał takież

pociechy waszej; aleśmy się więcej ucięszły z wesela staranie o was do serca Tytusowego, **17** Iż ono Tytusowego, i ochłodzony jest duch jego od was napomnienie przyjął, a stawszy się pilniejszym, wszystkich. **14** A iż jeźlim się w czem przed nim z dobrowolnie poszedł do was. **18** A posłaliśmy wspólnie z was chlubił, nie zawistydzilem się; ale jakośmy wam nim brata, który ma chwałę w Ewangielii po wszystkich

przed Tytusem prawdziwa pokazała. **15** A wnętrzości jego tem więcej skłonione są ku wam, gdy wspomina posłuszeństwo wszystkich was, i jakoście go bojaźnią i ze drżeniem przyjęli. **16** Raduję się tedy, iż wam we wszystkiem mogę zaufać.

8 Oznajmujemy wam, bracia! o łasce Bożej, która jest dana zborom Macedońskim; **2** Iż w rozliczeniu

doświadczeniu utrapienia obfita ich radość i bardzo sercach naszych tak jesteście, żebyśmy radzi z wielkie ubóstwo ich obfitowało w bogactwo szczerości

wami społecznie umierali i społecznie żyli. **4** Mam ich. **3** Bo daję im świadectwo, że według możliwości

wielkie bezpieczeństwo do mówienia u was, mam i nad możliwość ochronnymi się pokazali. **4** Z wielką

wielką chlubę z was, napełnionym jest pociechą, prośbą nas żądając, abyśmy to dobrodziejstwo i nader obfituję weselem w każdym ucisku naszym. spólne udzielenie, którym się usługuje świętym,

5 Albowiem gdyśmy przyszli do Macedonii, ciało przyjęli. **5** A nie tylko tak sobie postąpili, jakośmy się nasze żadnego odpoczynku nie miało, ale we spodziewali; ale najprzód samych siebie oddali Panu, wszystkiem byliśmy uciśnieni, zewnątrz walki, a potem i nam za wolą Bożą. **6** Tak, żeśmy musieli we wnętrzu postrachy. **6** Ale Bóg, który cieszy uniżonych, napomnieć Tytusa, aby jako przedtem począł, tak aby pocieszył nas przez przyjście Tytusowe. **7** A nie tylko też dokonał u was tegoż dobrodziejstwa. **7** Przetoż

przez przyjście jego, ale też przez pociechę, którą jako we wszystkiem obfitujecie w wierze i w mowie, i on ucięszony jest z was, oznajmiwszy nam żądrość w umiejętności, i we wszelakiej pilności, i w miłości

waszę, narzekanie wasze, gorliwość waszę za mną, waszej przeciwko nam, tak i w tem dobrodziejstwie

tak żem się też więcej uweselił. **8** Bo chociażem was obfitujcie. **8** Nie mówię jako rozkazując, ale przez zasmucił przez list, nie żał mi tego, chociaż mi żał pilność innych, jako jest szczerą miłość wasza, na było; bo widzę, iż ten list, chociaż na chwilę, zasmucił ją w wystawiając. **9** Albowiem znacie laskę Pana was był. **9** Jednak teraz weselę się, nie dlatego, naszego, Jezusa Chrystusa, że dla was stała się

żeście zasmuceni byli, ale żeście zasmuceni byli w ubogim, będąc bogatym, abyście wy ubóstwem jego pokucie; albowiem byście zasmuceni według Boga, ubogaceni byli. **10** A w tem podaję wam zdanie

żebyście w niczem nie szkodowali przez nas. **10** swoje; albowiem to wam jest pozyteczno, którzy nie Albowiem smutek, który jest według Boga, pokutę tylko czynić, ale i chcieć przedtemieście poczęli roku

sprawuje ku zbawieniu, której nikt nie żałuje; ale przeszlego. **11** A teraz to, coście czynić poczęli, smutek według świata sprawuje śmierć. **11** Bo oto wykonajcie, aby jako była ochotna myśl ku chcieniu,

to samo, żeście według Boga byli zasmuceni, jako tak też aby było i dokończenie z tego, co macie. wielką w was pilność sprawiło, owszem obronę, **12** Albowiem jeżeli przedtem była ochotna myśl, taż owszem zapalczyność, owszem bojaźń, owszem przyjemna jest według tego, co kto ma, a nie według żądrość, owszem gorliwość, owszem pomstę, tak tego, czego nie ma. **13** Bo nie chcę, aby insi mieli

iż we wszystkiem okazałyście się być czystymi w ulżeniu a wy uciśnienie, ale żeby za równo natenczas tej sprawie. **12** A tak chociażem pisał do was, nie wasza obfitość ich niedostatkowi usłużyła; **14** Aby

zborach; **19** A nie tylko to, ale obrany jest przez głosy od zborów, za towarzysza drogi naszej z tem chwale samego Pana i ku doświadczeniu ochotnego umysłu waszego, **20** Uchodząc tego, aby nam kto nie przyganił dla tej obfitości, która się przez nas usługuje, **21** Pilnie się starając o uczciwe rzeczy, nie tylko przed Panem, ale też i przed ludźmi. **22** A postaliśmy z nimi wielu rzeczech być pilnym, a teraz daleko pilniejszym dla wielkiej dobroci, którą ma przeciwko wam. **23** A jeśli idzie o Tytusa, ten jest moim towarzyszem i u was pomocnikiem; a jeśli też o braci naszych, posłami są zborów i chwałą Chrystusową. **24** Przetoż oświadczenie miłości waszej i chluby naszej z was pokażcie przeciwko nim przed oblicznością zborów.

9 Lecz o usługde, która się dzieje świętym, niepotrzebna mi jest wam pisać. **2** Bo znam ochozę umysłu waszego, która się ja chlubię z was u Macedończyków, iż Achaja gotowa była od przeszłego roku; a ta wasza gorliwość wiele ich pobudziła. **3** Posłałem tedy tych braci, żeby chluba nasza, którą mamy z was, nie była daremna z tej miary, ale abyście (jakom powiedział), gotowymi byli; **4** Abyśmy snać, jeżeli ze mną przyszli Macedończycy, a znaleźli was negotowymi, nie zawsydziły się my, (że nie rzekę wy), za tak bezpieczną chlubę. **5** Zdało mi się tedy za rzeczą potrzebną, napomnieć braci, aby do was wprzód poszli i pierw zgotowali przedtem opowiedzianą waszą szczodrobiłość, aby była gotowa tak jako szczodrobiłość, a nie jako rzecz przymuszona. **6** Ale tak mówię: Kto skąpo sieje, skąpo też żać będzie; a kto obficie sieje, obficie też żać będzie. **7** Każdy jako umyślił w sercu swem, tak niech uczyni, nie z zamarszczeniem ani z przymuszeniem; albowiem ochodzągo dawcę Bóg miluje. **8** A mocen jest Bóg uczynić, aby obfitowała na was wszelka łaska, abyście mając we wszystkiem zawsze wszelaki dostatek, obfitowali ku wszelkiemu uczynkowi dobremu, **9** Jako napisane: Rozproszył, dał ubogim, sprawiedliwość jego zostaje na wieki. (aiōn g165) **10** A ten, który daje nasienie siejącemu, niechże i wam da chleb ku jedzeniu i rozmnoży nasienie wasze, i przysporzy urodzajów sprawiedliwości waszej, **11** Abyście z każdej miary byli ubogaceni ku wszelkiej prostości, która sprawuje przez nas, aby dzięki Bogu czynione

były. **12** Albowiem usługiwanie tej ofiary nie tylko

dopełnia niedostatki świętych, ale też opływa przez

wielkie dziękczyñenia na Boga przez pochwałę tej

chwale Chrystusowej, za szczerość w udzielaniu

Ewangielii Chrystusowej, za przeciwko sobie i przeciwko wszystkim innym; **14**

21 I modlą się za wami, żądając was dla łaski Bożej

obfitującą w was. **15** Lecz Bogu niech będzie chwała

brata naszego, któregośmy często doświadczli, w za niewypowiedziany dar jego.

10 Ja też Paweł sam was proszę przez cichość i dobranolność Chrystusową, który gdym jest wam przytomny, jestem pokorny między wami; lecz gdym nie jest przytomny, jestem śmiały przeciwko wam. **2** A proszę, abym będąc przytomnym, nie musiał być śmiały ta śmiałość, o której myślę, abym śmiały był przeciwko niektórym, którzy nas szacują, jakobyśmy według ciała chodzili. **3** Albowiem w ciele chodząc, nie według ciała walczymy, **4** (Albowiem broń żołnierstwa naszego nie jest cielesna, ale z Boga jest, mocna ku zburzeniu miejsc obronnych.) **5** Burząc rady i wszelką wysokość, wynoszącą się przeciwko znajomości Bożej, i podbijając wszelaką myśl pod posłuszeństwo Chrystusowe; **6** I w pogotowiu mając pomstę na wszelkie nieposłuszeństwo, gdy się wypełni posłuszeństwo wasze. **7** Na toż tylko, co przed oczyma jest, patrzcie? Mali kto tę nadzieję o sobie, iż jest Chrystusowy, niechże też to sam z siebie uważa, iż jako on jest Chrystusowy, tak też i my Chrystusowym jesteśmy. **8** Albowiem choćbym się ja też co więcej chełpił z mocy naszej, którą nam dał Pan ku zbudowaniu, a nie ku zepsowaniu waszemu, nie zawsydzę się; **9** Abym się nie zdał, jakobym was straszył przez listy. **10** Albowiem mówi: Listy ważne są i potężne, ale ciała obecność niepotężna jest i mowa niepłatna. **11** To niechaj myśli taki, iż jakimś w mowie przez listy, nie będąc obecnymi, takimiż będziemy i w uczynku, będąc obecnymi. **12** Albowiem nie śmiemy samych siebie w poczet drugich kłaść, albo porównywać z niektórymi, którzy sami siebie zalecają; ale i ci nie zrozumiewają, iż się sami sobą miarkują i sami się do siebie przyrównywają. **13** Ale my nie będziemy się chlubili nad miarę, ale według sznuru miary, która miarę wymierzył nam Bóg, tak żeśmy dosieli aż do was, **14** Bo się nie rozciągamy nad miarę, jakobyśmy nie dosieli aż do was; bośmy aż i do was przyszli w Ewangielii Chrystusowej. **15** A

nie chlubimy się nad miarę z cudzych prac; ale mając nadzieję, iż gdy się pomnoży wiara wasza w was, pomnożymy się i my między wami według sznuru naszego z obfitością, **16** Ku opowiadaniu Ewangelii w onych krainach, które leżą za wami, nie chlubiąc się z rzeczy gotowych cudzego pomiaru. **17** Kto się tedy chlubi, niech się Panu chlubi. **18** Albowiem nie ten, co się sam zaleca, doświadczony jest, ale ten, którego Pan zaleca.

11 Obyście chcieli na chwilę znosić głupstwo moje! ale i znaszajciemię. **2** Albowiem gorliwym jestem ku wam gorliwością Bożą; bom was przygotował, abym was stawił czystą panną jednemu mężowi Chrystusowi. **3** Lecz boję się, by snać jako waż oszukał Ewę chytrością swoją, tak też skażone myśli wasze nie odpadły od prostoty onej, która jest w Chrystusie. **4** Bo gdyby kto przyszedł, co by inszego Jezusa opowiadał, którygośmy nie opowiadali; albo gdybyscie innego ducha wzięli, którygoście nie wzięli, albo inszą Ewangielię, którejście nie przyjęli, dobrze byście go znosili. **5** Boć mam za to, żem nie był w niczem podlejszy, niżeli oni bardzo wielcy Apostołowie. **6** Bo chociażem też i prostakiem w mowie, wszakże nie w umiejętności; ale zgóła jawnymiśmy się stali we wszystkich rzeczach u was. **7** Izalim się grzechu dopuścił, żem samego siebie uniżył, abyście wy byli wywyższeni, a żem wam darmo Ewangielię Bożą opowiaдал? **8** Złupilem inne zbory, biorąc od nich żołd, abym wam służył; a będąc u was i cierpiąc niedostatek, nie obciążylem próżnując nikogo. **9** Albowiem niedostatek mój dopełnili bracia, którzy przyszli z Macedonii, i we wszystkim strzegłem się, abym wam ciężkim nie był, i na potem strzec się będę. **10** Jestci prawda Chrystusowa we mnie, iż ta chluba nie będzie zatłumiona we mnie w krainach Achajskich. **11** Dlategoż? czy że was nie miuję? Bógi wie, **12** Ale co czynię, czynić jeszczę będę dlatego, abym odciął przyczynę tym, którzy przyczyny szukają, aby w tem, z czego się chlubią, byli znalezieni tacy, jako i my. **13** Albowiem takowi fałszywi Apostołowie są robotnicy zdradliwi, którzy się przemieniają w Apostole Chrystusowe. **14** A nie dziw: bo i szatan sam przemienia się w Anioła światłości. **15** Nie wielka tedy, jeśli też słudzy jego przemieniają się, jakoby byli slugami sprawiedliwości, których koniec będzie podług uczynków ich. **16** Znowu powiadam, wiem, jeśli oprócz ciała, nie wiem, Bóg wie), który

żeby mię ktoś nie miał za głupiego; jeżeli inaczej, więc nadziej, iż gdy się pomnoży wiara wasza w was, jako głupiego przyjmijcie mię, abym się ja też nieco pomnożymy się i my między wami według sznuru maluczko przechwałał. **17** Co mówię, nie mówię jako od Pana, ale jako w głupstwie z strony tej bezpiecznej chluby. **18** Ponieważ się ich wiele chlubi według ciała, i ja się chlubić będę. **19** Bo radzi znosicie głupich, tedy chlubi, niech się Panu chlubi. **20** Bo znosicie, choć was kto będąc sami małymi. **21** Bo znosicie, choć was kto ten, co się sam zaleca, doświadczony jest, ale ten, zniewala, choć kto pożera, choć kto bierze, choć kto wynosi, choć was kto policzkuje. **21** Mówiąc według zelżywości, jakobyśmy byli słabymi; lecz w czem kto śmiałym jest, (w głupstwie mówię) i jam śmiali. **22** Żydowie sa, jestem i ja. Izraelczycy sa, jestem i ja. Nasieniem Abrahamowem sa, jestem i ja. **23** Sługami Chrystusowymi sa, (głupio mówię), więcej ja; w pracach obficiel, w razach nad miarę, w więzieniach obficiel, w śmierciach częstokroć. **24** Od Żydów wziąłem pięciokroć po czterdzieści plag bez jednej. **25** Trzykrociem był bity rózgami; razem był kamionowany; trzykroć się ze mną okręt rozbił, dzień i noc byłem w głębokości morskiej; **26** W drogach częstokroć, w niebezpieczeństwach na rzekach, w niebezpieczeństwach od zbójców, w niebezbezpieczeństwach od swego narodu, w niebezbezpieczeństwach od pogani, w niebezbezpieczeństwach w mieście, w niebezbezpieczeństwach na puszczy, w niebezbezpieczeństwach na morzu, w niebezbezpieczeństwach między fałszywymi braćmi; **27** W pracy i w utrapieniu, w niedosypianiu często, w głodzie, i w pragnieniu, w postach często, i w zimnie, i w nagości; **28** Oprócz tego, co skądinąd przyda, ono nalegarie na mię na każdy dzień i ono staranie o wszystkie zbory. **29** Któż choruje, a ja nie choruję? Któż się gorszy, a ja nie pał? **30** Jeżeli się mam chlubić, z krewkości moich chlubić się będę. **31** Bóg i Ojciec Pana naszego, Jezusa Chrystusa, który jest błogosławiony na wieki, wie, iż nie klamię. (aiōn g165) **32** W Damaszku hetman ludu króla Arety osadził był strażą, miasto Damaszek, chcąc mię pojmać; **33** alem oknem po powrozie w koszyku przez mur był spuszczony i uszedłem rąk jego.

12 Wprawdzie mi się chlubić nie jest pozyteczno: jednak przyjdę do widzenia i objawienia Pańskiego. **2** Znam człowieka w Chrystusie przed czternastoma laty, (jeśli się to działo w ciele, nie będzie podług uczynków ich. **16** Znowu powiadam, wiem, jeśli oprócz ciała, nie wiem, Bóg wie), który

zachwycony był aż do trzeciego nieba. 3 A znam takimi, jakimi bym nie chciał, a ja też żebym nie był takiego człowieka, (Jeżeli się to działa w ciele, jeżeli znaleziony od was, jakiego byście wy nie chcieli; oprócz ciała, nie wiem, Bóg wie). 4 Iż był zachwycony by snać między wami nie było swarów, zazdrości, do raju i słyszał niewypowiedziane słowa, których gniewów, zwad, obmwisk, mruczenia, nadymania i człowiekowi nie godzi się mówić. 5 Z takiego człowieka rozterków; 21 By mię zasię Bóg mój, gdy przyjdę, chlubić się będę; ale z siebie samego chlubić się nie nie poniżył u was, i żałowałbyem wielu tych, którzy będę, tylko z krewkości moich. 6 Albowiem jeżeli przedtem grzeszyli, a nie pokutowali z nieczystości i się chciał chlubić, nie będę głupi, bo prawdę powiem, z wszeteczeństwa, i z rozpusty, którą popełnili. ale wstrzymam się, aby kto o mnie nie rozumiał nad to, czem mię być widzi, albo co słyszy ode mnie. 7 A iżbym się zacnością objawienia nader nie wynosił, dany mi jest bodziec ciała, anioł szatan, aby mię policzkował, żebym się nad miarę nie wynosił. 8 Dlategom trzykroć Pana prosił, aby odstąpił ode mnie. 9 Ale mi rzekł: Dosyć masz na łasce mojej; albowiem moc moja wykonywa się w słabości. Raczej się tedy więcej chlubić będę z krewkości moich, aby we mnie mieszkała moc Chrystusowa. 10 Dlatego się kocham w krewkościach, w potwarzach, w niedostatkach, w prześladowaniach, i w uciskach dla Chrystusa; bo gdym jest słaby, tedy jest mocny. 11 Stałem się głupim, chlubiąc się; wyście mię do tego przymusiły. Bym ja od was miał być chwalony, ponieważ nie był podlejszym, niżeli oni bardzo wielcy Apostołowie, chociażem nic nie jest. 12 Jednak znaki Apostoła pokazane są u was we wszelkiej cierpliwości, w znamionach i w cudach, i w mocach. 13 Bo cóż jest, w czem byście podlejsi byli nad insze zbory, tylko żem ja sam próżnując, nie obciążyl was? Odpuśćcie mi tę krzywdę. 14 Oto trzeci raz jestem gotów przyjść do was, a nie obciążę was próżnując; albowiem nie szukam tego, co jest waszego, ale w was samych; boć nie działki mają rodzicom skarbić, ale rodzice działkom. 15 Lecz ja bardzo rad nakład uczynię i samego siebie wynalożę za duszę waszą, aczkolwiek bardzo was miłując, mniej bywam od was miłowany. 16 Ale niech tak będzie; jam was nie obciążyl, tylko chytrym będąc, zdradząm was pojmał. 17 Izalim was przez którego z tych, którychem do was posłał, oszukał? 18 Uprosiłem Tytusa i posłałem z nim brata tego. Izali was Tytus oszukał? Izaliśmy nie jednym duchem postępowali? Izali nie jednemi stopami? 19 Znowuż mniemacie, że się przed wami obawiamy? Przed oblicznością Bożą w Chrystusie mówimy, a to wszystko, najmilsi! dla waszego zbudowania. 20 Bo się boję, bym snać przyszedłszy, nie znalazł was

13 Trzeci to już raz idę do was. W ustach dwóch lub trzech świadków stanie każde słowo. 2

Powiedziałem przedtem i znowu powiadam jako powtóre obecny, a teraz nie będąc obecny piszę tym, którzy przedtem grzeszyli i wszystkim inszym, że jeżeli znowu przyjdę, nie przepuszczę im. 3 Ponieważ chcecie doświadczyć tego, który we mnie mówi, Chrystusa, który ku wam nie jest słaby, ale mocny jest w was. 4 Bo aczkolwiek ukrzyżowany jest jako słaby, ale żyje z mocy Bożej, a tak i my jesteśmy z nim słabymi, ale żyć będziemy z nim z mocy Bożej przeciwko wam. 5 Doświadczajcie samych siebie, jeżeli jesteście w wierze, samych siebie doznawajcie. Czyli samych siebie znacie, że Jezus Chrystus w was jest? chyba żebyście byli odrzuceni. 6 Mam jednak nadzieję, że poznacie, iż my nie jesteśmy odrzuconymi. 7 I modlę się Bogu, abyście nic złego nie czynili; nie iżbyśmy się my doświadczonymi okazali, ale abyście wy to, co jest dobrego, czynili, a my żebyśmy byli jako odrzuceni. 8 Boć nie możemy nic przeciwko prawdzie, ale za prawdą. 9 Albowiem się radujemy, że chociażmy my słabymi, ale wy jesteście mocnymi; a tegoż i życzymy, abyście wy byli doskonałymi. 10 Przetoż to piszę, nie będąc obecnym, abym będąc obecnym, nie musiał używać srogości według mocy, którą mi dał Pan na zbudowanie, a nie na zepsowanie. 11 Na ostatek, bracia! miećcie się dobrze; doskonałymi bądźcie, cieszcziecie się, jednomyślnymi bądźcie, w pokoju życie, a Bóg miłości i pokoju będzie z wami. 12 Pozdrówcie jedni drugich świętym pocławaniem. 13 Pozdrawiają was wszyscy święci. 14 Łaska Pana Jezusa Chrystusa i miłość Boża, i społeczność Ducha Świętego niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

Galacjan

1 Paweł, Apostoł (nie od ludzi, ani przez człowieka, ale przez Jezusa Chrystusa i Boga Ojca, który go wzbudził od umarłych;) z I wszyscy bracia, którzy są ze mną, zborom Galackim. 3 Łaska wam i pokój niech będzie od Boga Ojca i Pana naszego, Jezusa Chrystusa. 4 Który wydał samego siebie za grzechy nasze, aby nas wyrwał z teraźniejszego wieku złego według woli Boga i Ojca naszego; (aiōn g165) 5 Któremu niech będzie chwała na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) 6 Dziwuję się, iż tak prędko dacie się przenosić od tego, który was powołał ku łasce Chrystusowej, do inszej Ewangielii; 7 Która nie jest inszą; tylko niektórzy są, co was turbują i chcą wywrócić Ewangielię Chrystusową. 8 Ale choćbyśmy i my, albo Anioł z nieba opowiadał wam Ewangielię mimo tej, któraśmy wam opowiadali, niech będzie przeklęty. 9 Jakośmy przedtem powiedzieli i teraz znowu mówię: Jeżeli wam kto inną Ewangielię opowiadał mimo tej, któraście przyjęli, niech będzie przeklęty. 10 Albowiem terazże do ludzi was namawiam, czyle do Boga? Albo szukamli, abym się podobał ludziom? Zajste, jeżelibym się jeszcze ludziom chciał podobać, nie byłbym slugą Chrystusowym. 11 A oznajmuję wam bracia! iż Ewangielja, która jest opowiadana ode mnie, nie jest według człowieka. 12 Albowiem ja anim jej wziął, anim się jej nauczył od człowieka, ale przez objawienie Jezusa Chrystusa. 13 Boście słyszeli o mojem obcowaniu niekiedy w Żydostwie, żem nader prześładował zbor Boży i burzyłem go; 14 I postępowałem w Żydostwie nad wiele rówieśników moich w narodzie moim, będąc nader gorliwym miłośnikiem ustaw moich ojczystych. 15 Ale gdy się upodobało Bogu, który mię odłączył z żywota matki mojej, i powołał z łaski swojej, 16 Aby objawił Syna swego we mnie, abym go opowiadał między paganami, wnetrze nie radziłem się ciała i krwi; 17 Anim się wrócił do Jeruzalem, do tych, którzy przede mną byli Apostołami, alem szedł do Arabii i wróciłem się zasię do Damaszku. 18 Potem po trzech latach wstąpiłem do Jeruzalem, aby się ujrzał z Piotrem; i mieszkałem u niego piętnaście dni. 19 A inszegom z Apostołów nie widział, oprócz Jakuba, brata Pańskiego. 20 A co wam piszę, oto się przed Bogiem oświadczam, żeć nie kłamie. 21

Zatem przyszedł do krain Syri i Cylicji; 22 A byłem nieznajomym z twarzy zborom żydowskim, które są w Chrystusie; 23 Lecz tylko byli usłyszeli, iż ten, który prześładował nas niekiedy, teraz opowiada wiare, którą przedtem burzył. 24 I chwalili Boga ze mnie.

2 Potem po czternastu latach wstąpiłem zasię do Jeruzalem z Barnabaszem, wziawszy z sobą i Tytusa. 2 A wstąpiłem według objawienia i przełożyłem im Ewangielię, którą każe między paganami, a zwłaszcza zacniejszym, bym snać nadaremno nie biezał, albo przedtem nie biegał. 3 Ale ani Tytus, który ze mną był, będąc Grekiem, nie był przymuszony obrzezać się, 4 A to dla wprowadzonych fałszywych braci, którzy się wkradli, aby wyszpiegowali wolność naszą, którą mamy w Chrystusie Jezusie, aby nas w niewolę podbili. 5 Którymeśmy i na chwilę nie ustąpili, i nie oddali się, aby u was prawda Ewangelię została. 6 A od tych, którzy się zdadzą być czemś, (acz jakimi niekiedy byli, nic mi na tem; bo osoby człowiecej Bóg nie przyjmuje), ci mówię, którzy się zdali być czemś, ni mi nie przydali. 7 Owszem, przeciwnym obyczajem, widząc, iż mi jest zwierzona Ewangielja między nieobrzecanymi, jako Piotrowi między obrzezanymi, 8 (Albowiem ten, który był skuteczny przez Piotra w apostolstwie między obrzezanymi, skuteczny był i we mnie między paganami.) 9 I poznawszy łaskę mnie daną, Jakób i Kiefas, i Jan, którzy się zdadzą być filarami, podali prawicę mnie i Barnabaszowi na towarzystwo, abyśmy my między paganami, a oni między obrzezanymi kazali. 10 Tylko upomnieli, abyśmy na ubogich pamiętali, o com się też pilnie starał, abym to uczynił. 11 A gdy przyszedł Piotr do Antyochii, sprzeciwilem się mu w twarz; i był godzien nagany. 12 Albowiem przedtem, niż przyszli niektórzy od Jakuba, wspólnie z paganami jadał; a gdy ci przyszli, schraniali się i odłączał, bojąc się tych, którzy byli z obrzezaniem. 13 A wspólnie z nim obłudnie się obchodzili i drudzy Żydzi, tak że i Barnabasz uwiedziony był tą ich obłudą. 14 Ale gdym obaczył, iż nie prosto chodzą w prawdziwej Ewangielii, rzekłem Piotrowi przed wszystkimi: Ponieważ ty, będąc Żydem, po pogarsku żyjesz a nie po żydowsku, czemuż pagan przymuszasz po żydowsku żyć? 15 My, którzyśmy z przyrodzenia Żydowie a nie z pagan grzesznicy, 16 Wiedząc, iż nie bywa usprawiedliwiony człowiek

z uczynków zakonu, ale przez wiarę w Jezusa przyszło w Chrystusie Jezusie, i abyśmy obietnicę Chrystusa, i myśmy w Jezusa Chrystusa uwierzyli, Ducha wzięli przez wiarę. **15** Bracia! po ludzku mówię: abyśmy byli usprawiedliwieni z wiary Chrystusowej, a wszak i człowieczego testamentu utwierdzonego a nie z uczynków zakonu, przeto że nie będzie nikt nie łamie, ani do niego co przydaje. **16** Lecz usprawiedliwione z uczynków zakonu żadne ciało. **17** Abrahamowi uczynione są obietnice i nasieniu jego; A jeśli my szukając, abyśmy byli usprawiedliwieni w nie mówi: I nasieniom jego, jako o wielu, ale jako o Chrystusie, znajdujemy się też grzesznikami, tedy jednem: I nasieniu twemu, które jest Chrystus. **17** Chrystus jest sługa grzechu? Nie daj tego Boże! To tedy mówię, iż przymierza przedtem od Boga **18** Albowiem jeśli to, com zburzył, znowu zasię utwierdzonego względem Chrystusa, zakon, który buduję, przestępca samego siebie czynię. **19** Bom po czterechset i po trzydziestu lat nastął, nie znosi, ja przez zakon zakonowi umarł, abym żył Bogu. **20** aby miał zepsuć obietnicę Bożą. **18** Albowiem jeśli z Z Chrystusem jestem ukrzyżowany, a żyję już nie zakonu jest dziedzictwo, jużci nie z obietnicą; lecz ja, lecz żyje we mnie Chrystus; a to że teraz w ciele Abrahamowi przez obietnicę darował je Bóg. **19** Cóż żyję, w wierze Syna Bożego żyję, który mię umiłował tedy zakon? Dla przestępstwa przydany jest, ażby i wydał samego siebie za mię. **21** Nie odrzucam tej przyszło ono nasienie, któremu się stała obietnica, laski Bożej; bo jeśli przez zakon jest sprawiedliwość, tedy Chrystus próżno umarł.

3 O głupi Galatowie! Któz was omamił, abyście prawdzie nie byli posłuszni, którym przed oczyma Jezus Chrystus przedtem był wymalowany, i między wami ukrzyżowany? **2** Tego tylko rad bym się nauczył od was: Z uczynkówli zakonu wzięliście Ducha, czyli z słuchania wiary? **3** Takeście głupi? poczawszy duchem, teraz ciałem dokonywacie? **4** Takeście wiele cierpli darmo, jeśli tylko i darmo? **5** Ten tedy, który wam dodaje ducha i czyni cuda między wami, z uczynkówze zakonu to czyni, czyli z słuchania wiary? **6** Tak jako "Abraham uwierzył Bogu i przyczytano mu to ku sprawiedliwości". **7** Widzicie tedy, że ci, którzy są z wiary, ci są synami Abrahamowymi. **8** A upatrzywszy to Pismo, iż z wiary Bóg usprawiedliwia pagan, przedtem opowiedziało Abrahamowi, iż w tobie będą błogosławione wszystkie narody. **9** A tak ci, którzy są z wiary, dostępują błogosławieństwa z wiernym Abrahalem. **10** Albowiem ile ich jest z uczynków zakonu, pod przekleństwem są; bo napisane: Przeklęty każdy, który by nie został we wszystkiem, co napisane w księgach zakonu, aby to czynił. **11** A iż przez zakon nikt nie bywa usprawiedliwiony przed Bogiem, jawna jest stąd, bo "sprawiedliwy z wiary żyć będzie". **12** Ale zakon nie jestci z wiary; lecz "człowiek, który by je czynił, żyć będzie przez nie". **13** Ale Chrystus odkupił nas z przekleństwa zakonu, stawszy się za nas przekleństwem, (albowiem napisane: Przeklęty każdy, który wisz na drzewie). **14** Aby na pagan błogosławieństwo Abrahamowe

sporządzony przez Aniołów i przez rękę pośrednika. **20** Lecz pośrednik nie jest jednego, ale Bóg jeden jest. **21** Zakon tedy jestże przeciwko obietnicom Bożym? Nie daj tego Boże! albowiem gdyby był dany zakon, który by mógł ożywiąć, prawdziwieć by z zakonu była sprawiedliwość. **22** Ale Pismo zamknęło wszystko pod grzech, aby obietnica z wiary Jezusa Chrystusa była dana wierzącym. **23** A przedtem, niż przyszła wiara, byliśmy pod zakonem strzeżeni, wspólnie zamknieni będąc w tą wiarę, która potem miała być objawiona. **24** A przetoż zakon pedagogiem naszym był do Chrystusa, abyśmy z wiary byli usprawiedliwieni. **25** Ale gdy przyszła wiara, już nie jesteśmy pod pedagogiem. **26** Albowiem wszyscy synami Bożymi jesteście przez wiarę w Chrystusie Jezusie. **27** Bo którykolwiek jesteście w Chrystusa ochrzczeni, w Chrystusaście się oblekli. **28** Nie masz Żyda, ani Greka; nie masz niewolnika ani wolnego; nie masz mężczyzn i niewiasty; albowiem wszyscy wy jednym jesteście w Chrystusie Jezusie. **29** A jeżeliście wy Chrystusowi, tedyście nasieniem Abramowem, a według obietnicy dziedzicami.

4 Mówię tedy: (bracia!) Pokąd dziedzic jest dziecięciem, nic nie jest różny od sługi, panem będąc wszystkiego; **2** Ale jest pod opiekunami i dozorcami aż do czasu zamierzenia ojcowskiego. **3** Także i my, gdyśmy byli dziećmi, pod żywioły świata byliśmy zniewoleni. **4** Lecz gdy przyszło wypełnienie czasu, posłał Bóg onego Syna swego, który się urodził z niewiasty, który się stał pod zakonem, **5** Aby tych, którzy pod zakonem byli, wykupił, żebyśmy

prawa przysposobienia za synów dostapili. 6 A bracia! tak jako Izaak, jesteśmy działkami obietnicy. iżeście synowie, przetoż posłal Bóg Ducha Syna 29 Ale jako na on czas ten, który się był urodził według swego w serca wasze, wołającego Abba, to jest ciała, prześladował tego, który się był urodził według Ojciec. 7 A tak już więcej nie jesteś niewolnikiem, ducha, tak się dzieje i teraz. 30 Ale co mówi Pismo? ale synem; a ponieważ synem, tedy i dziedzicem Wyrzuć niewolnicę i syna jej; albowiem nie będzie Bożym przez Chrystusa. 8 Aleć naonczas nie znając dziedziczył syn niewolnicy z synem wolnej, 31 A tak, Boga, służyliście tym, którzy z przyrodenia nie są, bracia! nie jesteśmy dziećmi niewolnicy, ale wolnej, bogowie. 9 A teraz poznawszy Boga, owszem i poznani będąc od Boga, jakoż się zaś nadzwracacie ku żywiołom mdlym i mizernym, którym zasię znowu służyć chcecie? 10 Przestrzegacie dni i miesiące, i czasy, i lata. 11 Boję się o was, bym snać darmo nie pracował około was. 12 Bądźcie jako ja, gdyżem i ja jest jako wy, bracia! proszę was. W niczemeście mnie nie ukrzywdzili. 13 Bo wiecie, żem w słabości ciała was z przodu Ewangelię opowiadał. 14 A pokuszenia mego, które było w ciele mojem, sobie nie lekceważyliście, aniście niem gardzili, aleście mię jako Anioła Bożego przyjęli i jako Chrystusa Jezusa. 15 Jakież tedy było błogosławieństwo wasze? albowiem wasm daję świadectwo, iż, by była rzecz możliwa, dałibyście mi byli wyłupiwszy oczy wasze. 16 Takżem się stał nieprzyjacielem waszym, prawdę wasm mówiąc? 17 Pałają kum wam miłością nie dobrze, owszem chcą was odstrychnąć, abyście ich miłowali. 18 A dobrą rzecz, pałać miłością w dobrem zawsze, a nie tylko, gdy jest obecnym u was. 19 Dziatki moje! (które znowu z bolescią rodzą, ażby Chrystus był wykształcony w was), 20 Chciałbym teraz być u was i odmienić głos mój, ponieważ wątpię o was. 21 Powiedziecie mi, którzy pod zakonem chcecie być, nie słuchacież zakonu? 22 Albowiem napisane, iż Abraham miał dwóch synów, jednego z niewolnicy, a drugiego z wolnej. 23 Lecz ten, który był z niewolnicy, według ciała się urodził, a który z wolnej, według obietnicy. 24 Przez co znaczą się insze rzeczy; albowiem te są one dwa testamenty; jeden z góry Synajskiej, który rodzi w niewoli; a ten jest jako Agar. 25 Albowiem Agar jest góra Synaj w Arabii, a stosuje się do niej teraźniejsze Jeruzalem; bo jest w niewoli z działkami swoimi. 26 Lecz ono górnego Jeruzalem wolne jest, które jest matką wszystkich nas. 27 Albowiem napisano: Rozwesel się niepłodna, która nie rodzisz; porwij się, a zawiól, która nie pracujesz w porodzeniu; bo ta opuszczona wiele ma dziatek, więcej niż ta, która ma męża. 28 My tedy,

5 Stójcie tedy w tej wolności, którą nas Chrystus wolnymi uczynił, a nie poddawajcie się znowu pod jarzmo niewoli. 2 Oto ja Paweł mówię was, iż jeśli się obrzezywać będziecie, Chrystus was nic nie pomoże. 3 A oświadczam się zasię przed każdym człowiekiem, który się obrzezuje, iż powinien wszystek zakon pełnić. 4 Pozbawiliście się Chrystusa, którykolwiek się przez zakon usprawiedliwiając; wypadliście z łaski. 5 Albowiem my duchem z wiary nadzieję sprawiedliwości oczekujemy. 6 Bo w Chrystusie Jezusie ani obrzezka nic nie waży, ani nieobrzeka, ale wiara przez miłość skuteczna; 7 Bieżeliście dobrze; który was przeskodził, abyście nie byli posłusznymi prawdzie? 8 Ta namowa nie jest z tego, który was powołał. 9 Trochę kwasu wszystko zaczynienie zakwasza. 10 Ja mam nadzieję o was w Panu, iż nic inszego rozumieć nie będziecie; a ten, który was turbuje, odniesie sąd, którykolwiek jest. 11 A ja, bracia! jeśli jeszcze obrzezkę każę, czemuż jeszcze prześladowanie cierpię? To tedy zniszczone jest zgorszenie krzyżowe. 12 Bodajże i odjęci byli, którzy was niepokój czynią. 13 Albowiem wy ku wolności powołani jesteście, bracia! tylko pod zasłoną tej wolności ciała nie pozwalajcie, ale z miłością służcie jedni drugim. 14 Bo wszystek zakon w jednym się słowie zamyka, to jest w tem: Będziesz miował bliźniego twego jako samego siebie. 15 Ale jeśli jedni drugich kąscie i pożeracie, patrzcież, abyście jedni od drugich nie byli strawieni. 16 A to mówię: Duchem postępujcie, a pożądliwości ciała nie wykonywajcie. 17 Albowiem ciało pożąda przeciwko duchowi, a duch przeciwko ciału; a te rzeczy są sobie przeciwnie, abyście nie to, co chcecie, czynili. 18 Lecz jeśli duchem bywacie prowadzeni, nie jesteście pod zakonem. 19 A jawne są uczynki ciała, które te są: Cudzołóstwo, wszeteczeństwo, nieczystość, rozpusta, 20 Bałwochwałstwo, czary, nieprzyjaźń, swary, nienawiści, gniewy, spory, niesnaski, kacerstwa, 21 Zazdrości, mężobójstwa,

pijaństwa, biesiady, i tym podobne rzeczy, o których ja piętna Pana Jezusowe noszę na ciele mojem. **18** przepowiadam wam, jakom i przedtem powiedział, iż Łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa niech będzie którzy takie rzeczy czynią, królestwa Bożego nie z duchem waszym, bracia! Amen.

odziedziczą. **22** Ale owoc Ducha jest miłość, wesele, pokój, nieskwapliwość, dobroliwość, dobroć, wiara, cichość, wstrzemięźliwość. **23** Przeciwko takowym nie masz zakonu. **24** Albowiem którzy są Chrystusowi, ciało swoje Ukrzyżowali z namiętościami i z poządliwością. **25** Jeżeli duchem żyjemy, duchem też postępujmy. **26** Nie bądźmy chciwi prónej chwały, jedni drugich wyzywając, jedni drugim zajrząc.

6 Bracia! jeżeliby też człowiek zachwycony był w jakim upadku, wy duchowni: naprawiajcie takiego w duchu cichości, upatrując każdy samego siebie, abyś i ty nie był kuszoną. **2** Jedni drugich brzemiona noście, a tak wypełniajcie zakon Chrystusowy. **3** Albowiem jeżeli kto mniema, żeby czem był, nie będąc niczem, takiego zawodzi własny umysł jego. **4** Ale każdy niechaj własnego swego uczynku doświadcz, a tedy sam w sobie chwałę mieć będzie, a nie w drugim. **5** Albowiem każdy swoje własne brzemię poniesie. **6** A niech udziela ten, który bywa nauczany w słowie, temu, który go naucza, ze wszystkich dóbr. **7** Nie błędźcie; Bóg się nie da z siebie naśmiewać; albowiem cobykolwiek siał człowiek, to też żąć będzie. **8** Bo kto sieje ciała swemu, z ciała żąć będzie skażenie; ale kto sieje duchowi, z ducha żąć będzie żywot wieczny. (*aiōnios g166*) **9** A dobrze czyniąc nie słabiejmy; albowiem czasu swojego żąć będziemy nie ustawając. **10** Przeto tedy, póki czas mamy, dobrze czynimy wszystkim, a najwięcej domownikom wiary. **11** Widzicie, jakim długi list wam napisał ręką moją. **12** Którykolwiek chcą być pozorni według ciała, ci was przymuszają, abyście się obrzezali, tylko aby dla krzyża Chrystusowego prześladowania nie cierpieli. **13** Albowiem i ci, którzy się obrzezują, nie zachowują zakonu sami, ale chcą, abyście się wy obrzezali, żeby się z ciała waszego chlubili. **14** Ale ja, nie daj Boże, abym się miał chlubić, tylko w krzyżu Pana naszego Jezusa Chrystusa, przez którego mi jest świat Ukrzyżowany, a ja światu. **15** Albowiem w Chrystusie Jezusie ani obrzezka nic nie waży, ani nieobrzeka, ale nowe stworzenie. **16** A którzykolwiek według tego sznuru postępować będą, pokój na nich przyjdzie i miłosierdzie, i na lud Boży Izraelski. **17** Na ostatek niechaj mi nikt trudności nie zadaje; albowiem

Efezjan

1 Paweł, Apostoł Jezusa Chrystusa przez wolę Bożą, świętym, którzy są w Efezie, i wiernym w Chrystusie Jezusie. **2** Łaska wam i pokój niech będzie od Boga, Ojca naszego, i Pana Jezusa Chrystusa. **3** Błogosławiony niech będzie Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa, który nas ubłogosławiał wszelkiem błogosławieństwem duchownem w niebieskich rzeczach w Chrystusie;

4 Jako nas wybrał w nim przed założeniem świata, abyśmy byli świętymi i nienaganionymi przed oblicznością jego w miłości. **5** Który nas przeznaczył ku przysposobieniu za synów przez Jezusa Chrystusa dla siebie samego, według upodobania woli swojej. **6** Ku chwale sławnej łaski swojej, którą nas udarował w onym umiłowanym: **7** W którym mamy odkupienie przez krew jego, to jest odpuszczenie grzechów, według bogactwa łaski jego, **8** Którą hojnje pokazał przeciwko nam we wszelkiej mądrości i roztropności. **9** Oznajmiwszy nam tajemnicę woli swojej według upodobania swego, które był postanowił w samym sobie; **10** Aby w rozrządzeniu zupełności czasów w jedno zgromadził wszystkie rzeczy w Chrystusie, i te, które są na niebiesiech, i te, które są na ziemi; **11** W nim, mówię, w którymś i do działa przypuszczeni, przeznaczeni będąc według postanowienia tego, który sprawuje wszystko według rady woli swojej; **12** Abyśmy my byli ku chwale sławy jego, którzyśmy pierwą nadzieję mieli w Chrystusie, **13** W którym i wy nadzieję macie, usłyszawszy słowo prawdy, to jest Ewangieliję zbawienia waszego, przez którą też uwierzywszy, jesteście zapieczętowani Duchem onym Świętym obiecanym, **14** Który jest zadatkiem dziedzictwa naszego na wykupienie nabytej własności, ku chwale sławy jego. **15** Przetoż i ja usłyszawszy o tej wierze, którą macie w Panu Jezusie, i o miłości ku wszystkim świętym, **16** Nie przestaję dziękować za was, wzmiankę czyniąc o was w modlitwach moich, **17** Aby Bóg Pana naszego Jezusa Chrystusa, Ojciec on chwały, dał wam Ducha mądrości i objawienia ku poznaniu samego siebie; **18** Ażeby oświecił oczy myśli waszej, abyście wiedzieli, która jest nadzieja powołania jego i które jest bogactwo chwały dziedzictwa jego w świętych; **19** I która jest ona przewyższająca wielkość mocy jego przeciwko nam,

którzy wierzymy według skutecznej mocy siły jego, **20** Której dokazał w Chrystusie, gdy go wzbudził od umarłych i posadził na prawicy swojej na niebiesiech, **21** Wysoko nad wszystkie księstwa i zwierzchności, i mocy, i państwa, i nad wszelkie imię, które się mianuje, nie tylko w tym wieku, ale i w przyszłym; (aiōn g165) **22** I wszystko poddał pod nogi jego, a onego dał za głowę nad wszystkim kościołowi, **23** Który jest ciałem jego i pełnością tego, który wszystko we wszystkich napędza.

2 I was ożywił, którzyście byli umarli w upadkach i w grzechach. **2** W którycheście niekiedy chodzili według zwyczaju świata tego i według księcia, który ma władzę na powietrzu, ducha tego, który teraz jest skuteczny w synach niedowiarstwa. (aiōn g165) **3** Między którymi i my wszyscy obcowaliśmy niekiedy w poządliwościach ciała naszego, czyniąc to, co się podobało ciału i myślom, i byliśmy z przyrodzenia dziećmi gniewu, jako i drudzy. **4** Lecz Bóg, który jest bogaty w miłosierdziu, dla wielkiej miłości swojej, którą nas umiował. **5** I gdyśmy byli umarłymi w grzechach, ożywił nas pospolu z Chrystusem, (gdyż łaską zbawieni jesteśmy) **6** I pospolu z nim wzbudził, i pospolu z nim posadził na niebiesiech w Chrystusie Jezusie, **7** Aby okazał w przyszłych wiekach ono nader obfite bogactwo łaski swojej, z dobroliwości swojej przeciwko nam w Chrystusie Jezusie. (aiōn g165) **8** Albowiem łaską jesteśmy zbawieni przez wiarę, i to nie jest z was, dar to Boży jest; **9** Nie z uczynków, aby się kto nie chlubił. **10** Albowiem czynem jego jesteśmy stworzeni w Chrystusie Jezusie ku uczynkom dobrym, które przedtem Bóg zgotował, abyśmy w nich chodzili. **11** Przetoż pamiętajcie, że wy niekiedy będąc poganami w ciele, którzyście byli zwani nieobrzeką od onych, których zwano obrzezką w ciele, która się ręką dzieje; **12** Iżeście byli naonczas bez Chrystusa, oddaleni od społeczności Izraelskiej i obcymi od umów obietnic, nadziei nie mający i bez Boga na świecie. **13** Ale teraz w Chrystusie Jezusie wy, którzyście niekiedy byli dalekimi, staliście się bliskimi przez krew Chrystusową, **14** Albowiem on jest pokojem naszym, który oboje jednym uczynii i średnią ścianę, która była przegrodą, rozwalił; **15** Nieprzyjaźń, to jest zakon przykazań, który zależał w ustawach, skaziwszy przez ciało swoje, aby dwóch stworzył w samym sobie w jednego nowego człowieka, czyniąc

pokój; 16 I pojednał obydwóch w jednym ciele z Chrystus przez wiarę mieszkął w sercach waszych; Bogiem przez krzyż, zgładziwszy nieprzyjaźń przezeń. 18 Źebyście w miłości wkorzenieni i ugruntowani 17 I przyszedłszy opowiedział pokój wam, którzyście będąc, mogli doścignąć ze wszystkimi świętymi, która dalekimi i którzyście bliskimi. 18 Albowiem przezeń jest szerokość i długość, i głębokość, i wysokość; mamy przystęp obie strony w jednym Duchu do 19 I poznać miłość Chrystusową przewyższającą Ojca. 19 A przetoż już więcej nie jesteście gości i wszelką znajomość, abyście napełnieni byli wszelaką przychodniami, ale spółmieszczaninami świętymi i zupełnością Bożą. 20 A temu, który może nade domownikami Bozymi. 20 Zbudowani na fundamencie wszystko uczynić daleko obficiej niżeli prosimy albo Apostołów i proroków, którego jest gruntownym myślimy, według onej mocy, która skuteczna jest węgielnym kamieniem sam Jezus Chrystus, 21 Na którym wszystko budowanie wespół spojone rośnie w nas; 21 Temu niech będzie chwała w kościele przez Chrystusa Jezusa po wszystkie czasy na wieki w kościół Święty w Panu; 22 Na którym też i wy się wespół budujecie, abyście byli mieszkaniem Bożem w Duchu Świętym.

3 Dlatego ja Paweł jestem więźniem Chrystusa Jezusa za was pagan; 2 Jeżeliście tylko słyszeli o udzieleniu łaski Bożej, która mi jest dana dla was, 3 Iż mi Bóg przez objawienie oznajmił tajemnicę, (jakom wam przedtem krótko napisał, 4 Skąd czytając możecie obaczyć wiadomość moje w tajemnicy Chrystusowej). 5 Która inszych wieków nie była znajoma synom ludzkiem, jako teraz objawiona jest świętym Apostołom jego i prorokom przez Ducha; 6 To jest, iż paganie są spółdzielcami i spólnem ciałem, i spółczestnikami obietnicy jego w Chrystusie przez Ewangielię. 7 Której stałem się sługą według daru łaski Bożej, która mi jest dana według skutku mocy jego. 8 Mnie mówię, najmniejszemu ze wszystkich świętych dana jest ta łaska, abym między paganami opowiadał te niedościgłe bogactwa Chrystusowe. 9 A iżbym objaśnił wszystkim, jaka by była społeczność onej tajemnicy zakrytej od wieków w Bogu, który wszystko stworzył przez Jezusa Chrystusa; (aiōn g165) 10 Aby teraz przez zbór wiadoma była księstwom i mocom na niebiesiech nader rozliczna mądrość Boża. 11 Według postanowienia wiecznego, które uczynił w Chrystusie Jezusie, Panu naszemu, (aiōn g165) 12 W którym mamy bezpieczeństwo i przystęp z ufnością przez wiarę jego, 13 Przetoż proszę, abyście nie słabiecie dla ucisków moich za was, co jest chwałą waszą. 14 Dlatego skłaniam kolana swoje przed Ojcem Pana naszego Jezusa Chrystusa, 15 Z którego się wszelka rodzina na niebie i na ziemi nazywa; 16 Aby wam dał według bogactwa chwały swej, żebyście byli mocą utwierdzeni przez Ducha jego w wewnętrznym człowieku; 17 Aby

4 Proszę was tedy ja więzień w Panu, abyście chodzili tak, jako przystoi na powołanie, którym jesteście powołani; 2 Ze wszelaką pokorą i cichością, i z nieskwapliwością, znosząc jedni drugich w miłości, 3 Starając się, abyście zachowali jedność ducha w związce pokoju. 4 Jedno jest ciało i jeden duch, jako też jesteście powołani w jednej nadziei powołania waszego. 5 Jeden Pan, jedna wiara, jeden chrzest; 6 Jeden Bóg i Ojciec wszystkich, który jest nad wszystko i po wszystkich, i we wszystkich was. 7 Lecz każdemu z nas dana jest łaska według miary daru Chrystusowego. 8 Dlatego Pismo mówi: Wstąpiwszy na wysokość, wiódł pojmanych więźni i dał dary ludziom. 9 Ale to, że wstąpił, cóż jest, jedno iż pierw był zstąpił do najniższych stron ziemi? 10 A który zstąpił, ten jest, który i wstąpił wysoko nad wszystkie niebiosa, aby napełnił wszystko. 11 I tenże dał niektóre Apostoły, a niektóre proroki, a drugie ewangelisty, drugie też pasterze i nauczyciele. 12 Ku spojeniu świętych, ku pracy usługiwania, ku budowaniu ciała Chrystusowego; 13 A iżbym się wszyscy zeszli w jedność wiary i znajomości Syna Bożego, w męza doskonałego, w miarę zupełnego wieku Chrystusowego, 14 Abyśmy więcej nie byli dziećmi, chwiejącymi się i unoszącymi się każdym wiatrem nauki przez fortel ludzki i przez chytrów podejścia błędem. 15 Ale szczerymi będąc w miłości, rosnijmy w onego we wszystkiem, który jest głowa, to jest w Chrystusa, 16 Z którego wszystko ciało przystojnie złożone i spojone we wszystkich stawach, przez które jeden członek drugiemu posiłku dodaje przez moc, która jest w każdym członku, według miary jego, wzrost ciała należący bierze ku budowaniu samego siebie w miłości. 17 To tedy mówię i

oświadczam się przez Pana, abyście już więcej nie bądźcie tedy uczestnikami ich. 8 Albowiemście postępowali, jako insi poganie postępują, w próżności byli niekiedy ciemnością; aleście teraz światłością umysłu swego; 18 Zaśmiony mając rozsądek, będąc w Panu; chodźcież jako działki światłości, 9 (Bo oddaleni od żywota Bożego dla nieumiejętności, owoc Ducha zależy we wszelakiej dobroliwości i w która w nich jest z zatwardzenia serca ich. 19 Którzy sprawiedliwości i w prawdzie.) 10 Obierając to, co by zakamieniawszy, udali się na rozpustę ku popełnianiu się podobało Panu; 11 A nie spółkujcie z uczynkami wszelkiej nieczystości z chciwością. 20 Lecz wy niepożyteczniem ciemności, ale je raczej strofujcie. 12 nie takeście się nauczyli Chrystusa, 21 Jeżelicie Albowiem co się potajemnie od nich dzieje, sromota i go tylko słuchali i o nim wyuczeni byli, jako jest mówić. 13 Lecz to wszystko, gdy bywa od światłości (ta) prawda w Jezusie, 22 To jest, żebyście złożyli strofowane, bywa objawione; albowiem to wszystko, według pierwszego obcowania starego człowieka, co bywa objawione, jest światłością; 14 Dlatego mówi który się psuje przez poządliwości oszukiwające; 23 I Pismo: Ocuć się, który śpisz i powstań od umarłych, odnowili się duchem umysłu waszego; 24 I oblekli a oświeci cię Chrystus. 15 Patrzajcie tedy, jakobyście się w onego nowego człowieka, który według Boga ostrożnie chodzili, nie jako niemądrzy, ale jako mądrzy. stworzony jest w sprawiedliwości i w świętobliwości 16 Czas odkupując; bo dni złe są. 17 Przetoż nie prawdy. 25 Przetoż złożywszy kłamstwo mówcie bądźcie nierożumnymi, ale zrozumiewającymi, która prawdę, każdy z bliżnim swoim; boście członkami jest wola Pańska. 18 A nie upijajcie się winem, w jedni drugich. 26 Gniewajcie się, a nie grzeszcie; którem jest rozpusta; ale bądźcie napełnieni duchem, słonice niech nie zachodzi na rozgniewanie wasze. 19 Rozmawiając z sobą przez psalmi i hymny, i pieśni 27 Nie dawajcie miejsca dyjabłowi. 28 Kto kradł, niech duchowne, śpiewając i grając w sercu swojem Panu, więcej nie kradnie, ale raczej niech pracuje, robiąc 29 Dzięki czyniąc zawsze za wszystko, w imieniu rąkoma, co jest dobrego, aby miał skąd udzielać Pana naszego, Jezusa Chrystusa, Bogu i Ojcu. 21 potrzebującemu. 29 Żadna mowa plugawa niech z Będąc poddani jedni drugim w bojaźni Bożej. 22 ust waszych nie pochodzi; ale jeśli która jest dobra Żony! bądźcie poddane mężom swoim, jako Panu; ku potrzebnemu zbudowaniu, aby była przyjemna 23 Albowiem mąż jest głową żony, jako i Chrystus słuchającym. 30 A nie zasmucajcie Ducha Świętego głową kościoła; a on jest zbawicielem ciała. 24 Bożego, którym zapieczętowani jesteście na dzień Jako tedy kościół poddany jest Chrystusowi, tak też odkupienia. 31 Wszelka gorzkość i zapalczliwość, i żony mężom swoim we wszystkiem. 25 Mężowie! gniew, i wrzask, i błędnierstwo, niech będzie odjęte milujcie żony wasze, jako i Chrystus umiłował kościół od was, ze wszelką złością; 32 A bądźcie jedni i wydał samego siebie za niego, 26 Aby go poświęcił, przeciwko drugim dobroliwi, milosierni, odpuszczając oczyściwszy omyciem wody przez słowo; 27 Aby go sobie, jako wam Bóg w Chrystusie odpuścił.

5 Bądźcie tedy naśladowcami Bozymi, jako dzieci miłe; 2 A chodźcie w miłości, jako i Chrystus umiłował nas i wydał samego siebie na ofiarę i na zabicie Bogu ku wdzięcznej wonności. 3 A wszeteczeństwo i wszelka nieczystość albo łakomstwo niechaj nie będzie ani mianowane między wami, jako przystoi na świętych. 4 Także sprośność i błazeńskie mowy, i żarty, które nie przystoją, ale raczej dziękowanie. 5 Bo to wiecie, iż żaden wszetecznik, albo nieczysty, albo łakomca, (który jest bałwochwalca), nie ma dziedzictwa w królestwie Chrystusowem i Bożem. 6 Niechaj was nikt nie zwodzi próżnimi mowami; albowiem dla tych rzeczy przychodzi gniew Boży na synów upornych; 7 Nie

milujcie żony swoje, jako swoje własne ciała; kto miluje żonę swoją, samego siebie miluje. 29 Albowiem żaden nigdy ciała swego nie miał w nienawiści, ale je żywi i ogrzewa, jako i Pan kościół. 30 Gdyżemy członkami ciała jego, z ciała jego i z kości jego. 31 Dlatego opuści człowiek ojca swego i matkę, i przyłączy się do żony swojej, i będą dwoje jednym ciałem. 32 Tajemnica to wielka jest; lecz ja mówię o Chrystusie i o kościele. 33 A wszakże i każdy z was z osobna niechaj miluje żonę swoją jako siebie samego, a żona niech się boi męża swego.

6 Dziatki! bądźcie posłuszne rodzicom waszym w od Boga Ojca i Pana Jezusa Chrystusa. **24** Łaska Panu; boć to jest sprawiedliwa. **2** Czcij ojca twoego niech będzie ze wszystkimi miłującymi Pana naszego, i matkę (toć jest pierwsze przykazanie z obietnicą). Jezusa Chrystusa ku nieskazitelności. Amen.

3 Aby ci się dobrze działało i abyś długo żył na ziemi. **4** A wy ojcowie! nie pobudzajcie do gniewu działy waszych, ale je wychowujcie w karności i w napomianiu Pańskiem. **5** Śludzy! posłuszni bądźcie panom według ciała, z bojaźnią i ze drżeniem w prostości serca waszego, jako Chrystusowi; **6** Nie na oko służąc, jako ci, którzy się ludziom podobać chcą, ale jako słudzy Chrystusowi, czyniąc z duszy wołę Bożą. **7** Z dobrą wolą służąc jako Panu a nie ludziom; **8** Wiedząc, iż każdy, co by uczynił dobrego, za to odniesie nagrodę od Pana, choć niewolnik, choć wolny. **9** A wy panowie! także się zachowujcie przeciwko nim, odpuszczając groźby, wiedząc, że i wy sami macie Pana w niebiesiech, a wzgłędu na osoby u niego nie masz. **10** Na ostatek, bracia moi! zmacniajcie się w Panu i w sile mocy jego; **11** Obleczcie się w zupełną zbroję Bożą, abyście mogli stać przeciwko zasadzkom dyabelskim. **12** Albowiem nie mamy boju przeciwko krwi i ciału, ale przeciwko księstwom, przeciwko zwierzchnościom, przeciwko dzierżawcom świata ciemności wieku tego, przeciwko duchownym złościom, które są wysoko. (aiōn g165) **13** A przetoż weźmijcie zupełną zbroję Bożą, abyście mogli dać odpór w dzień zły, a wszystko wykonawszy, ostać się. **14** Stójcież tedy, przepasawszy biodra wasze prawdą i oblekszy pancerz sprawiedliwości. **15** I obuwszy nogi w gotowość Ewangelii pokoju. **16** A nadę wszystko wziąwszy tarczę wiary, którą byście mogli wszystkie strzały ogniste onego złośnika zagasić. **17** Przylibę też zbawienia weźmijcie i miecz Ducha, który jest słowo Boże! **18** W każdej modlitwie i w prośbie modląc się na każdy czas w duchu, i około tego czując ze wszelką ustawniczością i z prośbą za wszystkich świętych, **19** I za mię, aby mi była dana mowa ku otworzeniu ust moich z bezpieczeństwem, abym oznajmiał tajemnicę Ewangelię, **20** Dla której poselstwo sprawuję w łapie, abym w nim bezpiecznie mówił, jako mi mówić potrzeba. **21** A iżbyście wiedzieli i wy, co się ze mną dzieje i co czynię, wszystko wam oznajmi Tychykos, brat miły i wierny sługa w Panu, **22** Któregom postał do was dla tego samego, abyście wiedzieli, co się z nami dzieje i aby pocieszył serca wasze. **23** Pokój niech będzie braciom i miłość z wiarą

Filipian

1 Paweł i Tymoteusz, słudzy Jezusa Chrystusa, wszystkim świętym w Chrystusie Jezusie, którzy są w mieście Filipis, z biskupami i z dyjakonami. z Łaska wasm i pokój niech będzie od Boga, Ojca naszego, i od Pana Jezusa Chrystusa. 3 Dziękuję Bogu memu, ilekroć na was wspominam, 4 (Zawsze w każdej modlitwie mojej za wszystkich was z radością prośbę czyniąc). 5 Za społeczność waszą w Ewangielii, od pierwszego dnia aż dotąd; 6 Pewien tego będąc, iż ten, który począł w was dobrą sprawę, dokona aż do dnia Jezusa Chrystusa. 7 Jakoż sprwiedliwa jest, abym ja to rozumiał o was wszystkich, dlatego iż was mam w sercu mojem i w więzieniu mojem, i w obronie, i w utwierdzeniu Ewangelię, was, mówię, wszystkich, którzy jesteście ze mną uczestnikami łaski. 8 Albowiem świadkiem mi jest Bóg, jako was wszystkich pragnę we wnętrznościach Jezusa Chrystusa. 9 I o to się modlę, aby miłość wasza im dalej tem więcej pomagała się w znajomości i we wszelkim zmyśle, 10 Abyście mogli rozeczać rzeczy różne, żebyście byli szczerymi i bez obrażenia na dzień Chrystusowy, 11 Będąc napełnieni owocami sprawiedliwości, które przynosicie przez Jezusa Chrystusa ku sławie i chwale Bożej. 12 A chcę, bracia! abyście wiedzieli, iż to, co się ze mną dzieje, na większe pomnożenie Ewangielii wyszło. 13 Tak iż związki moje dla Chrystusa rozwgłoszone są po wszystkim pałacu cesarskim i u wszystkich inszych. 14 A wiele ich z braci w Panu serca nabywyszy z moich związków, śmielszymi są, bez bojaźni mówić słowo. 15 Wszakże niektórzy z zazdrości i z sporu, a niektórzy też z dobrej woli Chrystusa każą. 16 A ci, którzy z sporu Chrystusa opowiadają nieszczerze, mniemają, iż przydawają ucisku związkom moim; 17 A którzy z miłości, wiedzą, żem jest wystawiony ku obronie Ewangielii, 18 Ale cóż na tem? Owszem jakimkolwiek sposobem, lub postawnie, lub w prawdzie Chrystus bywa opowiadany, i z tego się raduję, i jeszcze się radować będę; 19 Gdyż wiem, iż mi to wynijdzie na zbawienie przez modlitwę waszą i pomoc Ducha Jezusa Chrystusa, 20 Według troskliwego oczekiwania i nadziei mojej, iż się w niczem nie zawstydzę; ale z wszelakiem bezpieczeństwem, jako zawsze, tak i teraz, uwielbionym będzie Chrystus w ciele mojem,

lub przez żywot, lub przez śmierć. 21 Albowiem mnie życiem jest Chrystus, a umrzeć zysk. 22 A jeżeli żyć w ciele jest mi to owocem pracy mojej, jednak nie wiem, co bym obrać miał. 23 Albowiem jestem ściśniony od tego obojga, pragnąc być rozwiązany, a być z Chrystusem, bo to daleko lepiej: 24 Ale zostać w ciele potrzebniej jest dla was. 25 A będąc tego pewien, wiem, iż zostanę i z wami wszystkimi pomieszkam ku waszemu pomnożeniu i weselu wiary, 26 Aby obfitowała chluba wasza w Chrystusie Jezusie ze mnie, gdy do was zasię przybędę. 27 Tylko się tak sprawujcie, jako przystoi Ewangelię Chrystusowej, abym, lub przyjdę i oglądam was, lub nie przyjdę, słyszał o was, iż stoicie w jednym duchu, jednomyślnie bojując w wierze Ewangelię. 28 Ani w czem nie strachając się przeciwników, co onym jest pewnym znakiem zginienia, a wasm zbawienia, a to od Boga; 29 Gdyż was to dane dla Chrystusa, abyście nie tylko weźmierzili, ale abyście też dla niego cierpieli, 30 Tenże bój mając, jakście widzieli we mnie, i jaki teraz o mnie słyszycie.

2 Jeżeli tedy macie jaką pociechę w Chrystusie, jeżeli jaką uciechę miłości, jeżeli jaką społeczność ducha, jeżeli są jakieś wnętrznosci i złitowania w was, 2 Dopełnijciec weseła mojego, abyście jednoż rozumieli, jednostajną miłość mając, będąc jednomyśni i jednoż rozumiejący; 3 Nic nie czyniąc spornie, albo przez próbnią chwałę, ale w pokorze jedni drugich mając za wyższych nad sieją. 4 Nie upatrujcie każdy tylko, co jest jego, ale każdy też, co jest drugich. 5 Tego tedy będąc o sobie rozumienia, które było i w Chrystusie Jezusie. 6 Który, będąc w kształcie Bożym, nie poczytał sobie tego za drapiestwo równym być Bogu, 7 Ale wyniószczył samego siebie, przyjawszy kształt niewolnika, stawshy się podobny ludziom; 8 I postawał znaleziony jako człowiek, sam się poniżył, będąc posłusznym aż do śmierci, a to śmierci krzyżowej. 9 Dlatego też Bóg nader go wywyższył i darował mu imię, które jest nad wszystkie imię; 10 Aby w imieniu Jezusowem wszelkie się kolano skłaniało, tych, którzy są na niebiesiech i tych, którzy są na ziemi, i tych, którzy są pod ziemią. 11 A wszelki język aby wyznawał, że Jezus Chrystus jest Panem ku chwale Boga Ojca. 12 Przetoż, moi mili! jakoście zawsze posłuszní byli, nie tylko w przytomności mojej, ale teraz daleko więcej w niebytności mojej, z

bojaźnią i ze drżeniem zbawienie swoje sprawujcie. Obrzezany będąc ósmego dnia, z narodu Izraelskiego, 13 Albowiem Bóg jest, który sprawuje w was chcenie z pokolenia Benjaminiowego, Żyd z Żydów, według i skuteczne wykonanie według upodobania swego. zakonu Faryzeusz; 14 Według gorliwości prześladowca Wszystko czyście bez szemrania i poswarków, kościoła, według sprawiedliwości onej, która jest z 15 Abyście byli bez nagany i szczeremi dziatkami zakonu, będąc bez przygany. 7 Ale to, co mi było Bożemi, nienaganionymi w pośrodku narodu złego i zyskiem, tom poczytał dla Chrystusa za szkodę, przewrotnego, między którymi świecicie jako światła 8 Owszem i wszystko poczytam sobie za szkodę na świecie. 16 Zachowywając słowa żywota ku chlubie dla zacności znajomości Chrystusa Jezusa, Pana mojej w dzień Chrystusowy, żem darmo nie biegał mojego, dla którychom wszystko utraciłem i mam to sobie i darmo nie pracował. 17 Ale choćbym ofiarowany za gnój, abym Chrystusa zyskał, 9 I był znaleziony w był dla ofiary i usługi wiary waszej, weselę się i nim, nie mając sprawiedliwości mojej, tej która jest z spółweselę się ze wszystkimi wami; 18 Z tegoż tedy i zakonu, ale tę, która jest przez wiarę Chrystusową, to wy weselcie się i spółweselcie się ze mną. 19 A mam jest sprawiedliwość z Boga, która jest przez wiare; nadzieję w Panu Jezusie, iż Tymoteusza w rychle 10 Żebym go poznal i moc zmartwychwstania jego, i pośle do was, abym się i ja ucieczył, dowiedziawszy społeczeństwo ucierpienia jego, przykształtowany będąc się, co się z wami dzieje. 20 Albowiem nie mam nikogo śmiertci jego, 11 Owabym jakimkolwiek sposobem w umyśle jemu równego, który by się uprzejmie o doszedł do powstania z martwych. 12 Nie iżbym już rzeczy wasze starać chciał; 21 Bo wszyscy swoich uchwycił, albo już doskonałym był; ale ściagam, ażbym rzeczy szukając, a nie tych, które są Jezusa Chrystusa. też uchwycił to, na com też od Chrystusa Jezusa 22 Ale wiecie, iż on jest doświadczonym, a iż jako syn uchwycony. 13 Bracia! jać o sobie nie rozumiem, z ojcem ze mną służył w Ewangielii. 23 Mam tedy żebym już uchwycił. 14 Ale jedno czynię, że tego, nadzieję, że tego do was poślę, skoro obaczę, co się co za mną jest, zapamiętywając, a do tego się, ze mną dalej działać będzie; 24 A mam ufność w Panu, co przede mną jest, spieszając, bieżę do kresu ku że i sam w rychle do was przyjdę. 25 Alem rozumiał zakładowi powołania onego Bożego, który jest z góry rzeczą potrzebna, Epafradyta, brata i pomocnika i w Chrystusie Jezusie. 15 Ile tedy nas doskonałych, spółbojownika mego, a waszego Apostola i slugę w toż rozumiejmy; a jeśli co inaczej rozumiecie, i toč potrzebie mojej, posłać do was, 26 Ponieważ pragnął wam Bóg objawi. 16 Wszakże w tem, czegośmy was wszystkich i bardzo się frasowały, żeście słyszeli, doszli, według jednegoż sznuru postępujmy i jednoż iż zachorowały. 27 Bo wprawdzie chorowała mało nie rozumiejmy. 17 Bądźcie wespół naśladowcami moimi, na śmierć; ale się Bóg zmiłował nad nim, a nie tylko bracia! a upatrujcie tych, którzy tak chodzą, jako nad nim, ale i nad mną, abym nie miał smutku nas za wzór macie. 18 Albowiem wiele ich chodzi, o na smutek. 28 Przetoż tem ochronniej posłałem go, którychem wam często powiadał, a teraz i z placem abyście zasię ujrzałszy go, uweselili się, a ja abym mówić, iż są nieprzyjaciolmi krzyża Chrystusowego; miał mniejszy smutku. 29 Przymijcież go tedy w Panu ze 19 Których koniec jest zatracenie, których Bóg jest wszystkiem weselem; a takich w poczciwości miejscie; brzuch, a chwała w hańbie ich, którzy się o rzeczy 30 Boć dla dzieła Chrystusowego bliskim był śmiertci, ziemskie starają. 20 Aleć nasza rzeczpospolita jest w odważwszy zdrowie swoje, aby dopełnił tego, czego niebieskich, skąd też zbawiciela oczekujemy, Pana nie dostawało w usłudze waszej przeciwko mnie. Jezusa Chrystusa. 21 Który przemieni ciało nasze

3 Dalej mówiąc, bracia moi! radujcie się w Panu.

Jedneż rzeczy wam pisać mnie nie mierzy, a wam jest bezpiecznie. 2 Upatrujcie psy, upatrujcie złych robotników, upatrujcie rozerwanie. 3 Albowiem my jesteśmy obrzezaniem, którzy duchem służymy Bogu i chlubimy się w Chrystusie Jezusie, a w ciele nie ufamy. 4 Aczci i ja w ciele mam ufanie; jeżeli kto inszy zda się mieć ufanie w ciele, bardziej ja,

4 Przetoż, bracia moi mili i pożądani! radości i korono moja! tak stójcie w Panu, najmilsi moi!

2 Ewody proszę i Syntychy proszę, aby jednegoż rozumienia były w Panu. 3 Proszę też i cię, towarzyszu wierny! bądź tym na pomoc, które w Ewangielii

współ ze mną pracowały, i z Klemensem i z innymi Pana naszego Jezusa Chrystusa niech będzie z wami pomocnikami moimi, których imiona są w księgach wszystkimi. Amen.

żywota. 4 Radujcie się zawsze w Panu; znowu mówię, radujcie się. 5 Skromność wasza niech będzie wiadoma wszystkim ludziom; Pan blisko jest. 6 Nie troszczcie się o żadną rzecz, ale we wszystkiem przez modlitwę i prośbę z dziękowaniem żądności wasze niech będą znajome u Boga. 7 A pokój Bozy, który przewyższa wszelki rozum, będzie strzegł serc waszych i myśli waszych w Chrystusie Jezusie. 8 A dalej mówiąc, bracia, cokolwiek jest prawdziwego, cokolwiek poczciwego, cokolwiek sprawiedliwego, cokolwiek czystego, cokolwiek przyjemnego, cokolwiek chwalebnego, jeśli która cnota i jeśli która chwała, o tem przemyślajcie. 9 Czegoście się też nauczyli i coście przyjęli, i słyszeli, i widzieli przy mnie, to czyście, a Bóg pokoju będzie z wami. 10 A uradowałem się wielce w Panu, żeście się już wždy znowu zazielenili w swojem staraniu o mię, jakoż i staraliście się o to, lecz wam na sposobnym czasie schodziło. 11 Nie żebym to mówił dla niedostatku; bom ci się ja nauczył, na tem przestawać, co mam. 12 Umiem i uniżać się, umiem i obfitować; wszędzie i we wszystkich rzeczach jestem wyćwiczony i nasycony być, i łaknąć, i obfitować, i niedostatek cierpieć; 13 Wszystko mogę w Chrystusie, który mię posila. 14 Wszakże dobrzeście uczynili, żeście społecznie dogodzili uciskowi mojemu. 15 A wiecie i wy Filipensowie, iż na początku Ewangelii, gdym wyszedł z Macedonii, żaden mi zbór nie udzielił na rachunek dawania i brania, tylko wy sami; 16 Ponieważ i do Tesaloniki raz i drugi, czego potrzeba było, posłaliście mi, 17 Nie przeto, żebym datku szukał; ale szukam pożytku, który by obfitował na rachunku waszym. 18 Gdyżem odebrał wszystko i mam dostatek, pełenem, wziawszy od Epafrodyta, co posłano od was, wonność dobrego zapachu, ofiarę przyjemną i Bogu się podobającą. 19 A Bóg mój napełni wszelką potrzebę waszą według bogactwa swego, chwalebnie, w Chrystusie Jezusie. 20 A Bogu i Ojcu naszemu niech będzie chwała na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) 21 Pozdrówcie wszystkich świętych w Chrystusie Jezusie. Pozdrawiają was bracia, którzy są ze mną. 22 Pozdrawiają was wszyscy święci; ale osobliwie, którzy są z cesarskiego domu. 23 Łaska

Kolosan

1 Paweł, Apostoł Jezusa Chrystusa przez wolę Bożą, i Tymoteusz brat, z Tym, który są w Kolosiech, świętym i wiernym braciom w Chrystusie Jezusie. Łaska was i pokój niech będzie od Boga, Ojca naszego, i od Pana Jezusa Chrystusa. 3 Dziękujemy Bogu i Ojcu Pana naszego Jezusa Chrystusa, zawsze modląc się za was, 4 Usłyszałszy o wierze waszej w Chrystusie Jezusie i miłości przeciwko wszystkim świętym, 5 Dla nadziei onej was odłożonej w niebiesiech, o którejście przedtem słyszeli przez słowo prawdy, to jest Ewangielii, 6 Która przyszła do was jako i na wszystek świat, i przynosi owoc, jako i u was, od onego dnia, któregoście usłyszeli i poznali łaskę Bożą w prawdzie. 7 Jakoście się też nauczyli od Epafty, milego spółslugi naszego, który jest wiernym slugą Chrystusowym dla was; 8 Który też oznajmił nam miłość waszą w duchu. 9 Dlatego i my od onego dnia, któregośmy to usłyszeli, nie przestajemy się za was modlić i prosić, abyście byli napełnieni znajomością woli jego we wszelkiej mądrości i w wyrozumieniu duchownem. 10 Abyście chodzili przystojnie przed Panem ku wszelkiemu jego upodobaniu, w każdym uczynku dobrym owoc przynosząc i rosnąc w znajomości Bożej, 11 Wszelką mocą umocnieni będąc według chwalebnej mocy jego, ku wszelkiej cierpliwości i nieskwapliwości z radością, 12 Dziękując Ojcu, który nas godnymi uczynił, abyśmy byli uczestnikami dziedzictwa świętym w światłości; 13 Który nas wyrwał z mocy ciemności i przeniósł do królestwa Syna swego milego, 14 W którym mamy odkupienie przez krew jego, to jest odpuszczenie grzechów; 15 Który jest obrazem Boga niewidzialnego i pierworodny wszystkich rzeczy stworzonych. 16 Albowiem przezeń stworzone są wszystkie rzeczy, które są na niebie i na ziemi, widzialne i niewidzialne, bądź trony, bądź państwa, bądź księstwa, bądź zwierzchności, wszystko przezeń i dla niego stworzone jest. 17 A on jest przed wszystkimi i wszystko w nim stoi. 18 On też jest głową ciała, to jest kościoła, który jest początkiem i pierworodnym z umarłych, aby on między wszystkimi przodkował; 19 Ponieważ się upodobało Ojcu, aby w nim wszystka zupełność mieszkała. 20 I żeby przezeń z sobą pojednał wszystko, uczyniwszy pokój

przez krew krzyża jego; przezeń, mówię, tak to, co jest na ziemi, jako i to, co jest na niebiesiech. 21 I was, którzyście niekiedy byli oddaleni i nieprzyjaciele umysłem w złośliwych uczynkach, teraz też pojednał. 22 Ciałem własnym swojem przez śmierć, aby was wystawił świętemu i niepokalanemu, i bez nagany przed obliczem swoim; 23 Jeżeli tylko trwacie w wierze ugruntowani i utwierdzeni, a nie poruszeni od nadziei Ewangeli, któraście słyszeli, która jest kazana wszelkiemu stworzeniu, które jest pod niebem, której ja Paweł stalem się sługa; 24 Który się teraz raduje w dolegliwościach moich dla was i dopełnia ostatków ucisków Chrystusowych na ciele mojem za ciało Która przyszła do was jako i na wszystek świat, jego, które jest kościół. 25 Któregom się ja stał sługa według daru Bożego, który mi jest dany dla was, aby wypełnił słowo Boże, 26 To jest, tajemnicę onę, która była zakryta od wieków i od rodzajów, ale teraz objawiona jest świętym jego. (aiōn g165) 27 Którym chciał Bóg oznajmić, jakie jest bogactwo tej tajemnicy chwalebnej między paganami, która jest Chrystus między wami, nadzieja ona chwały; 28 Którego my opowiadamy, napominając każdego człowieka i ucząc każdego człowieka we wszelkiej mądrości, abyśmy wystawili każdego człowieka doskonałym w Chrystusie Jezusie; 29 W czem też pracuję, bojując według skutecznej mocy jego, która we mnie dzieło swoje potężnie sprawuje.

2 Albowiem chcę, abyście wiedzieli jako wielką trudność mam o was i o tych, którzy są w Laodycei i którzykolwiek nie widzieli oblicza mego w ciele; 2 Aby pocieszone były serca ich, będąc spojone miłością, a to ku wszelkiemu bogactwu zupełnego i pewnego wyrozumienia, ku poznaniu tajemnicy Boga i Ojca, i Chrystusa, 3 W którym skryte są wszystkie skarby mądrości i umiejętności. 4 A toć mówię, aby was nikt fałszywemi dowodami nie oszukał przez wystawną mowę. 5 Bo aczkolwiek nie jestem obecny ciałem, ale duchem jestem z wami, radując się i widząc porządek wasz i utwierdzenie wiary waszej w Chrystusa; 6 Przetoż jakoście przyjęli Pana Jezusa Chrystusa, tak w nim chodźcie, 7 Będąc wkorzenieni i wybudowani na nim, i utwierdzeni w wierze, jakoście się nauczyli, obfitując w niej z dziękowaniem. 8 Patrzcież, żeby was kto sobie w korzyść nie obrócił przez filozofię i przez próżne oszukanie, ucząc według ustawy ludzkiej, według

żywołów świata, a nie według Chrystusa, 9 Gdyż w przychodzi gniew Boży na syny odporne. 7 W nim mieszka wszystka zupełność bóstwa cielesnie. którycheście i wy niekiedy chodzili, gdyście żyli 10 I jesteście w nim dopełnieni, który jest głową w nich. 8 Lecz teraz złożcie i wy to wszystko: wszelkiego księstwa i zwierzchności, 11 W którym gniew, zapalczliwość, złość, bluźnierstwo i sprośna i obrzezani jesteście obrzezką nie ręką uczynioną, mowę z ust waszych. 9 Nie kłamcie jedni przeciwko to jest, zewlekszy ciało wszystkich grzechów ciała drugim, gdyście zewlekli człowieka starego z przez obrzezkę Chrystusową. 12 Pogrzebieni z nim uczynkami jego, 10 A oblekliście nowego tego, który będąc w chrzcie; w którymeście też społem z nim się odnawia w znajomość, podług obrazu tego, który wzbudzeni przez wiarę, którą sprawuje Bóg, który go stworzył. 11 Gdzie nie masz Greka i Żyda, obrzezki go wzbudził od umarłych. 13 I was, gdyście byli i nieobrzeksi, cudzoziemca i Tatarzyna, niewolnika umarłym w grzechach i nieobrzecze ciała waszego, i wolnego; ale wszystko i we wszystkich Chrystus. wespół z nim ożywił, odpuciwszy wasm wszystkie 12 Przetoż przyobleczcie jako wybrani Boży, święci i grzechy. 14 Zmazawszy on, który był przeciwko umiłowanii, wnętrzności miłosierdzia, dobrotliwości, nam, cyrograf w ustawach zależący, który nam był pokorę, cichość, cierpliwość, 13 Znasząc jedni przeciwny, zniósł go z pośrodku, przybiwszy go do drugich i odpuszczając sobie wzajemnie, jeśli ma krzyża; 15 I złupiwszy księstwa i mocy, wiódł je na kto przeciw komu skarge: jako i Chrystus odpuścił podziw, jawnie tryumfując z nich sam przez sieć. 16 was, tak i wy. 14 A nad to wszystko (przyobleczcie) Niechajże was tedy nikt nie sądzi dla pokarmu, albo miłość, która jest związką doskonałości. 15 A pokój dla napoju; albo z strony święta, albo nowiu miesiąca, Boży niech rząd prowadzi w sercach waszych, do albo sabatów, 17 Które są cieniem rzeczy przyszłych, któregoście też powołani w jedno ciało; a bądźcze ale prawdę jest ciało Chrystusowe. 18 Niechaj was nikt wdzięcznymi. 16 Słowo Chrystusowe niechaj mieszka wygraneego zakładu nie osądza, który się dobrowolnie w was obficie ze wszelką mądrością, nauczając i w pokorę i w służbę Aniołów, których nie widział, napominając samych siebie przez psalmy i hymny, i wdaje, próżno się nadymając z umysłu ciała swego. pieśni duchowne, wdzięcznie śpiewając w sercach 19 A nie trzymając się głowy Chrystusa, z którego waszych Panu. 17 A wszystko, cokolwiek czynicie w wszystko ciało przez stawy i związania posiłek biorąc słowie albo w uczynku, wszystko czyście w imieniu i wespół spojone będąc, rośnie wzrostem Bożym. Pana Jezusa, dziękując Bogu i Ojcu przezeń. 18 Żony! 20 Jeżeliście tedy umarli z Chrystusem żywiołom Bądźcie oddane mężom swym, tak jako przystoi w świata tego, przeczeź się, jakobyście jeszcze żyły Panu. 19 Mężowie! Miłujcie żony wasze, a nie bądźcze światu, ustawami bawicie? 21 Mówią niektórzy: Nie surowymi przeciwko nim. 20 Dziatki! Posłuszne dotykaj się, ani kosztuj, ani ruszaj; 22 Co wszystko bądźcie rodzicom we wszystkiem; albowiem się kazi się samem używaniem, według przykazań i to podoba Panu. 21 Ojcowie! Nie pobudzajcie do nauk ludzkich; 23 Które mają kształt mądrości w gniewu dzieci waszych, aby serca nie tracily. 22 nabożeństwie dobrowolnie obranem i w pokorze, i w Słudzy! Posłuszni bądźcie we wszystkiem panom niefolgowaniu ciała; wszakże nie mają żadnej wagi, cielesnym, nie służąc na oko jako ci, co się ludziom podobać chca, ale w szczerości serca, bojąc się Boga. 23 A wszystko, cokolwiek czynicie, z duszy czyście, jako Panu, a nie ludziom. 24 Wiedząc, iż od Pana weźmiecie zapłatę dziedzictwa; albowiem Panu Chrystusowi służycie. 25 A ten, co krzywdę czyni, odniesie zapłatę Ukrzywdzenia, a nie maszci względu na osoby u Boga.

3 A tak jeżeliście powstały z Chrystusem, tego, co jest w górze, szukajcie, gdzie Chrystus na prawicy Bożej siedzi; 2 O tem, co jest w górze, myślcie, nie o tem, co jest na ziemi. 3 Albowiemyście umarli i żywot wasz skryty jest z Chrystusem w Bogu. 4 Ale gdy się Chrystus, on żywot nasz, pokaże, tedy i wy z nim okażecie się w chwale. 5 Umarwiącież tedy członki wasze, które są na ziemi; wszeteczeństwo, nieczystość, namiętność, złą poządlowość i łakomstwo, które jest bałwochwałstwem, 6 Dla których rzeczy

4 Panowie! Sprawiedliwie i słusznie się z slugami obchodźcie, wiedząc, iż i wy Pana macie w niebiesiech. 2 W modlitwach trwajcie, czując w nich z dziękowaniem, 3 Modląc się społecznie i za

nam, aby nam Bóg otworzył drzwi słowa, żebyśmy mówili o tajemnicy Chrystusowej dla której też jestem związany. 4 Abym ją objawił, jako mi się godzi mówić. 5 Mądrze chodźcie przed obcymi, czas odkupując. 6 Mowa wasza niech zawsze będzie przyjemna, solą okraszona, abyście wiedzieli, jakobyście każdemu z osobna odpowiedzieć mieli. 7 O wszystkiem, co się ze mną dzieje oznajmi wam Tychy whole, miły brat i wierny sługa, i spółsłużba w Panu, 8 Któregom posłał do was dla tego samego, aby się wywiedział, co się z wami dzieje i pocieszył serca wasze; 9 Z Onezymem, wiernym a miłym bratem, który jest z was; ci wam wszystko oznajmia, co się tu dzieje. 10 Pozdrawia was Arystarchus spółwieźień mój i Marek, siostrzeniec Barnabaszowy, (o któremeście wzięli rozkazanie: Jeżeliby do was przyszedł, przyjmijcie go.) 11 I Jezus, którego zowią Justem, którzy są z obrzezki. Ci tylko są pomocnikami moimi w królestwie Bożem, którzy byli pociechą moją. 12 Pozdrawia was Epafras, który z was jest sługa Chrystusowy, który zawsze bojuje za was w modlitwach, abyście stali doskonałymi i zupełnymi we wszelkiej woli Bożej. 13 Bo mu daję świadectwo, iż gorliwą miłość ma przeciwko wam i przeciwko tym, którzy są w Laodycei i którzy są w Hiperapolu. 14 Pozdrawia was Łukasz, lekarz miły, także i Demas. 15 Pozdrówcie braci, którzy są w Laodycei, i Nymfasa, i zbór, który jest w domu jego. 16 A gdy ten list u was przeczytany będzie, sprawcie to, aby też był w Laodyceńskim zborze przeczytany; a ten, który jest pisany z Laodycei i wy też przeczytajcie. 17 A powiedzcie Archipowi: Patrzaj na to posługiwanie, któreś przyjął w Panu, abyś je wypełnił. 18 Pozdrawienie ręką moją Pawłową. Pamiętajcie na więzienie moje. Łaska niech będzie z wami. Amen.

I Tesalonickzan

1 Paweł i Sylwan, i Tymoteusz zborowi Tesaloniceńskiemu w Bogu Ojcu i w Panu Jezusie Chrystusie. Łaska wam i pokój niech będzie od Boga Ojca naszego, i od Pana Jezusa Chrystusa.

2 Dziękujemy Bogu zawsze za was wszystkich, wzmiankę czyniąc o was w modlitwach naszych,

3 Bez przestanku przypominając skutecną onę wiarę waszę i onę pracowitą miłość, i onę cierpliwą nadzieję w Panu naszym, Jezusie Chrystusie, przed Bogiem i Ojcem naszym.

4 Wiedząc, bracia umilowani od Boga, wybranie wasze,

5 Gdyż Ewangelią naszą nie była u was tylko w mowie, ale też w mocy i w Duchu Świętym, i we wszelkiem upewnieniu, jako wiecie, jakimyśmy byli między wami dla was.

6 A wyście się naśladowcami naszymi i Pańskimi stali, przyjawszy słowo we wszelkiem uciśnieniu z radością Ducha Świętego,

7 Tak żeście się wy stali za wzór wszystkim wierzącym w Macedonii i w Achai.

8 Albowiem od was się rozgłośilo słowo Pańskie, nie tylko w Macedonii i w Achai, ale się też rozeszła na wszelkie miejsce wiara wasza, która jest w Bogu, tak iż nam nie trzeba, o tem co mówić;

9 Ponieważ oni sami oznajmują o was, jakie było przyjście nasze do was i jakoście się nawrócili do Boga od bałwanów, abyście służyli Bogu żywemu i prawdziwemu,

10 I oczekiwali Syna jego z niebios, którego wzbudził od umarłych, to jest Jezusa, który nas wyrwał od gniewu przyszłego.

2 Albowiem wy sami wiecie, bracia! że przyjście nasze do was nie było próźne;

1 Ale chociażmy i przedtem cierpeli, i zelżeni byli (jako wiecie) w mieście Filipach, wszakże bezpiecznieśmy sobie poczęli w Bogu naszym, w opowiadaniu u was Ewangielii Bożej z wielkim bojem,

3 Albowiem napominanie nasze nie było z oszukania, ani z nieczystości, ani z zady;

4 Ale jako nas Bóg sobie upodobał, żeby nam była zwierzona Ewangelią, tak mówimy, nie jako ludziom się podobając, ale Bogu, który sobie upodobywa serca nasze.

5 Albowiem nigdyśmy nie używali mowy pochlebnej, jako wiecie; aniśmy pod zasłoną czego łakomstwu dogadzali; Bóg jest świadkiem;

6 Aniśmy szukali od ludzi chwały, ani od was, ani od inszych, mogąc was być ciężkimi, jako Apostołowie Chrystusowi;

7 Aleśmy byli skromnymi między wami, jako gdy mama odchowuje dzieci swoje.

8 Tak wam życzliwymi będąc, gotowismy byli użyczyć wam nie tylko Ewangielii Bożej, ale też i dusz naszych, dlatego iżecie nam miłymi byli.

9 Albowiem pamiętajcie, bracia! pracę naszą i trudy, gdyż w nocy i we dniu robiąc, abyśmy żadnego z was nie obciążyli, kazaliśmy u was Ewangielię Bożą.

10 Wyście świadkami i Bóg, żeśmy świętobliwie i sprawiedliwie, i bez nagany żyli między wami, którzyście uwierzyli.

11 Jakoż wiecie, żeśmy każdego z was, jako ojciec dzieci swoje, napominali i cieszyli,

12 I oświadczali się, abyście chodzili godnie Bogu, który was powołał do swego królestwa i do chwały.

13 Przetoż i my dziękujemy Bogu bez przestanku, iż przyjawszy słowo Boże, którzyście słyszeli od nas, przyjęliście nie jako słowo ludzkie, ale (jako w prawdzie jest) jako słowo Boże, które też skuteczne jest w was, którzy wierzycie.

14 Albowiem wy, bracia! staliście się naśladowcami zborów Bożych, które są w żydowskiej ziemi, w Chrystusie Jezusie; boście i wy też cierpeli od ziombów waszych, jako i oni od Żydów.

15 Ktorzy i Pana Jezusa zabili, i swoich własnych proroków, i nas wygnali, a Bogu się nie podobają, i wszystkim ludziom są przeciwni,

16 Zabraniając nam, żebyśmy nie mówili pogrom, żeby byli zbawieni, aby tak zawsze dopełniali grzechów swoich; albowiem przyszedł na nich gniew aż do końca.

17 Lecz my, bracia! będąc pozbawieni was na chwileczkę obliczem, nie sercem, tem pilniejszy się starali oglądać oblicze wasze z wielką żądrością.

18 Dlategośmy chcieli przyjść do was (zwłaszcza ja Paweł) i raz, i drugi; ale nam przekaził szatan.

19 Albowiem któryraz jest nadzieja nasza, albo radość, albo korona chluby? Izali nie wy przed oblicznością Pana naszego, Jezusa Chrystusa w przyjściu jego?

20 Wy zaiste jesteście chwałą naszą i radością.

3 Przeto nie mogąc dłużej znosić, upodobało się nam, abyśmy sami w Atenach zostali.

2 I posłaliśmy Tymoteusza, brata naszego i sługę Bożego, i pomocnika naszego w Ewangelii Chrystusowej, aby was utwierdził i napominał z strony wiary waszej.

3 Aby się żaden nie poroszał w tych uciskach; gdyż sami wiecie, żeśmy na to wystawieni.

4 Albowiem gdyśmy byli u was, opowiadaliśmy wam, żeśmy mieli być uciśnieni, jakoż się też to stało, i wiecie o tem.

5 Dlatego i ja, nie mogąc tego dłużej znosić,

posałem go, abym się dowiedział o wierze waszej, by przykazali; **12** Abyście uczciwie chodzili przed obcymi, was snać nie kusił ten, co kusi, a nie była daremna a w niczem abyście nie mieli niedostatku. **13** A nie praca nasza. **6** Lecz teraz Tymoteusz od was do chce, bracia! abyście wiedzieć nie mieli o tych, którzy nas przyszedł i zwiastował nam wesołą nowinę o zasnęciu, iżbyście się nie smucili, jako i drudzy, którzy wierze i miłości waszej, a iż nas zawsze dobrze nadzieję nie mają. **14** Albowiem jeżeli wierzmy, iż wspominacie, żądając nas widzieć, tak jako i my Jezus umarł i zmartwychwstał, tak Bóg i tych, którzy was. **7** Dlatego pocieszeni jesteśmy, bracia! z was zasnęli w Jezusie, przywiedzie z nim. **15** Boć to wam w każdym utrapieniu i potrzebie naszej przez wiarę powiadamy słowem Państkiem, że my, którzy żywili waszę; **8** Bo teraz my żyjemy, jeżeli wy stoicie w Panu. pozostańmy do przyjścia Państkiego, nie uprzecimy **9** Albowiem jakież dziękowanie możemy Bogu oddać onych, którzy zasnęli. **16** Gdyż sam Pan z okrzykiem, za was za wszelkie wesele, które się weselimy dla a głosem archanielskim i z trąbą Bożą zstąpi z nieba, was przed Bogiem naszym? **10** W nocy i we dnie a pomarli w Chrystusie powstaną najpierw. **17** bardzo się gorliwie modląc, abyśmy oglądali oblicze Zatem my żywili, którzy pozostańmy, wspólnie z nimi wasze i dopełnili niedostatków wiary waszej. **11** Lecz zachwycony będziemy w obłokach naprzeciwko Panu sam Bóg i Ojciec nasz, i Pan nasz, Jezus Chrystus, na powietrze, a tak zawsze z Panem będziemy. **18** niech wyprostuje drogę naszą do was; **12** A was Pan Przetoż pocieszajcie jedni drugich temi słowy.

4 A dalej mówiąc, bracia! prosimy was i napominamy przez Pana Jezusa, jakoście przyjęli od nas, jakobyście sobie mieli postępować i Bogu się podobać, aby was on dzień jako złodziej zachwycił. **5** Wszyscy jesteście synowie światłości i synowie dnia; nie abyście tem więcej obfitowali; **2** Gdyż wiecie, jakieśmy jesteśmy synowie nocy ani ciemności. **6** Przetoż nie wam rozkazania dali przez Pana Jezusa. **3** Albowiem śpijmy jako i insi, ale czujmy i bądźmy trzeźwymi. ta jest wola Boża, to jest poświęcenie wasze, żebyście **7** Albowiem którzy śpią, w nocy śpią, a którzy się się powściągali od wszeteczeństwa; **4** A żeby upijają, w nocy się upijają. **8** Lecz my synami dnia umiał każdy z was naczyniem swojem władać w będąc, bądźmy trzeźwymi, oblekłszy się w pancerz świętobliwości i w uczciwości, **5** Nie w namiętności śpijmy jako i insi, ale czujmy i bądźmy trzeźwymi. **9** żadzy, jako i poganie, którzy nie znają Boga; **6** I aby Gdyż Bóg nie postawił nas ku gniewu, ale ku nabyciu nikt nie uciskał i nie oszukiwał w żadnej sprawie brata zbawienia przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa, swego: bo Pan jest mścicielem tego wszystkiego, **10** Który umarł za nas, abyśmy lub czujemy, lub śpimy, jakośmy wam przedtem powiadali i oświadczali. **7** wespół z nim żyli. **11** Przetoż napominajcie jedni Bo nas nie powołał Bóg ku nieczystości, ale ku drugich i budujcie jeden drugiego, jako i czynicie. poświęceniu. **8** A przetoż kto to odrzuca, nie odrzuca **12** A prosimy was, bracia! abyście poznaли tych, człowieka, ale Boga, który nam też dał Ducha swego którzy pracują między wami i którzy są przełożonymi Świętego. **9** A o miłości braterskiej nie potrzeba waszymi w Panu, i napominają was; **13** Abyście wam pisać; boście wy sami od Boga nauczeni, ich jak najbardziej miłowali dla ich pracy. Pokój też abyście miłowali jedni drugich. **10** Albowiem też to zachowajcie między sobą. **14** A prosimy was, bracia! czynicie przeciwko wszystkim braciom, którzy są we napominajcie tych, którzy nie stoją w rzędzie, cieszcie wszystkiej Macedonii; ale was napominamy, bracia! bojaźliwych, znaszajcie słabych, nieskwapliwymi iżbyście tem więcej obfitowali, **11** I pilnie się starali, bądźcie przeciwko wszystkim; **15** Patrzcie, aby kto abyście spokojnymi byli i rzeczy swoich pilnowali, złem za złe komu nie oddawał; ale zawsze dobrego i pracowali własnymi rękami swemi, jakośmy wam naśladowacie, i sami między sobą i ku wszystkim. **16**

Zawsze się radujcie. 17 Bez przestanku się módlcie. 18 Za wszystko dziękujcie; albowiem tać jest wola Boża w Chrystusie Jezusie przeciwko wam. 19 Ducha nie zagaszajcie. 20 Proroctw nie lekceważcie. 21 Wszystkiego doświadczajcie, a co jest dobrego, tego się trzymajcie. 22 Od wszelkiego podobieństwa złości się wstrzymywajcie. 23 A sam Bóg pokoju niech was zupełnie poświęci; a cały duch wasz, i dusza, i ciało niech będą bez nagany na przyjście Pana naszego, Jezusa Chrystusa, zachowane. 24 Wiernyż jest ten, który was powołał, który też to uczyni, 25 Bracia! módlcie się za nami. 26 Pozdrówcie braci wszystkich z pocałowaniem świętym. 27 Poprzysięgam was przez Pana, aby ten list przeczytany był wszystkim braciom świętym. 28 Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami. Amen.

II Tesaloniczan

1 Paweł i Sylwan, i Tymoteusz zborowi Tesaloniceńskiemu w Bogu, Ojcu naszemu, i w Panu Jezusie Chrystusie. **2** Łaska was i pokój niech będzie od Boga, Ojca naszego, i Pana Jezusa Chrystusa. **3** Powinniśmy Bogu zawsze dziękować za was, bracia! tak jako się godzi, iż bardo rośnie wiara wasza i pomaga się miłością każdego z was, jednych przeciwko drugim, **4** Tak iż i my sami chlubimy się z was we zborach Bożych z waszej cierpliwości i wiary we wszystkich prześladowaniach waszych i w uciskach, które ponosicie. **5** Co jest jawnym dowodem sprawiedliwego sądu Bożego, abyściegodnymi byli poczytani królestwa Bożego, dla którego też cierpicie, **6** Ponieważ sprawiedliwa jest u Boga, żeby wzajem oddał uciśnienie tym, którzy was uciskają; **7** A wam, którzyście uciśnieni, odpocznienie z nami przy objawieniu Pana Jezusa z nieba z Aniołami mocy jego, **8** W ogniu płomienistym oddającąc pomstę tym, którzy Boga nie znają i tym, którzy nie są posłusznymi Ewangelią Pana naszego, Jezusa Chrystusa; **9** Którzy pomstę odniosą, wieczne zatracenie od obliczności Państkiej i od chwały mocy jego. (aiōnios g166) **10** Gdy przyjdzie, aby był uwielbiony w świętych swoich i aby się dziwnym okazał we wszystkich wierzących (dlatego iż uwierzoną naszemu świadectwu u was) w on dzień. **11** Dlaczego też modlimy się zawsze za was, aby Bóg nasz godnymi was uczynił powołania tego i wypełnił wszystko upodobanie dobroliwości swojej, i skutek wiary w mocy. **12** Aby było uwielbione imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa w was, a w nim, według łaski Boga naszego i Pana Jezusa Chrystusa.

2 A prosimy was, bracia! przez przyjście Pana naszego Jezusa Chrystusa i nasze zgromadzenie do niego, **2** Abyście się nie zaraz dali zrażać z zmysłu waszego, ani sobą tworzyć, lub przez ducha lub przez mowę, lub przez list, jakoby od nas pisany, jakoby nadchodził dzień Chrystusowy. **3** Niech was nikt nie zwodzi żadnym sposobem; albowiem nie przyjdzie on dzień, ażby pierw przyszło odstępnie i byłby objawiony człowiek on grzechu, on syn zatracenia. **4** Który się sprzeciwia i wynosi nad to wszystko, co się zowie Bogiem, albo co ma Boską cześć, tak iż on

za Boga. **5** Izali nie pamiętacie, iż jeszcze z wami będąc, o temem wam powiadał? **6** A teraz wiecie, co przeszkaďa, aby był objawiony czasu swego. **7** Albowiem się już sprawuje tajemnica nieprawości, tylko że ten, który teraz przeszkaďa, przeszkaďać będzie, ażby był z pośrodku odjęty. **8** A tedy objawiony będzie on niezbożnik, którego Pan zabije duchem ust swoich i zniesie objawieniem przyjścia swego. **9** Którego niezbożnika przyjście jest podług skutku szatańskiego, ze wszelką mocą i znakami, i cudami kłamiwemi, **10** I ze wszystkiem oszukaniem nieprawości w tych, którzy giną, przeto iż miłości prawdy nie przyjęli, aby byli zbawieni. **11** A przetoż pośle im Bóg skutek błędów, aby wierzyli kłamstwu, **12** Aby byli osądzeni wszyscy, którzy nie uwierzyli prawdzie, ale sobie upodobali niesprawiedliwość. **13** Lecz my powinniśmy Bogu dziękować zawsze za was, bracia umiłowani od Pana! iż was Bóg od początku wybrał ku zbawieniu w poświęceniu Ducha i w wierze prawdy, **14** Do czego was powołał przez Ewangielię naszą ku dostąpieniu chwały Pana naszego, Jezusa Chrystusa. **15** Przetoż, bracia! stójcie, a trzymajcie się nauki podanej, którejście się nauczyli lub przez mowę, lub przez list nasz. **16** A sam Pan nasz, Jezus Chrystus i Bóg a Ojciec nasz, który nas umiłował i dał pociechę wieczną, i nadzieję dobrą przez łaskę, (aiōnios g166) **17** Niech cieszy serca wasze i utwierdza was w każdej mowie i w uczynku dobrym.

3 Na ostatek, bracia! módlcie się za nas, aby się słowo Państkie szerzyło i rozsławiało, jako i u was; **2** I abyśmy byli wyrwani od niezbednych i złych ludzi; albowiem nie wszystkich jest wiara. **3** Aleć wierny jest Pan, który was utwierdzi i strzec będzie od złego. **4** A ufamy w Panu o was, iż to, co was rozkazujemy, i czynicie i czynić będzietie. **5** A Pan niech sprawuje serca wasze ku miłości Bożej i ku cierpliwemu oczekiwaniu Chrystusa. **6** A rozkazujemy was, bracia! w imieniu Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyście się odłączyli od każdego brata nieporządnie chodzącego, a nie według podanej nauki, którą wziął od nas. **7** Albowiem sami wiecie, jaką nas potrzeba naśladować, ponieważ nie żyli między wami nieporządnie; **8** Aniśmy darmo chleba jedli u kogo, ale z pracą i z kłopotem we dnie i w nocy robiąc, abyśmy nikomu z was ciężkimi nie byli; **9** Nie iżbyśmy tej mocy nie mieli, ale

żebyśmy wam sami siebie za przykład podali, abyście nas naśladowali. **10** Albowiem gdyśmy byli u was, tośmy wam rozkazali, że jeżeli kto nie chce robić, niechajże też nie je. **11** Bo słyszmy, iż niektórzy między wami nieporządnie chodzą, nic nie robiąc, ale się niepotrzebnemi rzeczami bawiąc. **12** Przetoż takowym rozkazujemy i napominamy ich przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa, aby w pokoju robiąc, swój własny chleb jedli. **13** A wy, bracia! nie słabiejcie, dobrze czyniąc. **14** A jeżeli kto jest nieposłuszny słowu naszemu przez list pisanemu, tego naznaczcie, a nie mieszajcie się z nim, aby się zawstydzili; **15** Wszakże nie miećcie go za nieprzyjaciela, ale napominajcie jako brata. **16** A sam Pan pokoju niech wam da pokój zawsze i wszelkim sposobem. Pan niech będzie z wami wszystkimi. **17** Pozdrowienie ręką moją Pawłową, co jest znakiem w każdym liście; tak piszę. **18** Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

I Tymoteusza

1 Paweł, Apostoł Jezusa Chrystusa podług rozrządzenia Boga, zbawiciela naszego, i Pana Jezusa Chrystusa, który jest nadzieja nasza, **2** Tymoteuszowi, własnemu synowi w wierze, niech

będzie łaska, miłosierdzie, pokój od Boga, Ojca naszego, i Chrystusa Jezusa, Pana naszego. **3** Jakom cię prosił, abyś został w Efezie, gdym szedł do Macedonii, patrzże, abyś rozkazał niektórym, żeby inaczej nie uczyli. **4** I nie bawili się baśniami i wywodami nieskończonymi rodzaju, które więcej sporów przynoszą, niż zbudowania Bożego, które w wierze zależy. **5** Lecz koniec przykazania jest miłość z czystego serca i z sumienia dobrego, i z wiary nieobłudnej. **6** Czego niektórzy jako celu uchybiwszy, obrócili się ku próżnomówności. **7** Chcąc być nauczycielami zakonu, nie rozumieją ani tego, co mówią, ani co za pewne twierdzą. **8** A wiemy, że dobry jest zakon, jeżeli go kto przystojnie używa, **9** Wiedząc to, że sprawiedliwemu nie jest zakon postanowiony, ale niesprawiedliwym i niepoddanym, niepobożnym i grzesznikom, złośliwym i nieczystym, ojcomordercom i matkomordercom, mężobójcom, **10** Wszetecznikom, samcołożnikom, ludokradcom, kłamcom, krzywoprzyściżcom, i jeżeli co innego jest przeciwnego zdrowej nauce. **11** Według chwalebnej Ewangelii błogosławionego Boga, która mi jest zwierzona. **12** Przetoż dziękuję temu, który mię umocnił, Chrystusowi Jezusowi, Panu naszemu, iż mię za wiernego osądził, na usługiwanie postanowiwszy mię. **13** Którym pierwej był bliźniera i prześladowca, i gwałtownikiem; alem miłosierdzia dostąpił, bom to z niewiadomości czynił, będąc w niewierze. **14** Lecz nader obfitowała łaska Pana naszego z wiarą i z miłością, która jest w Chrystusie Jezusie. **15** Wierna jest ta mowa i wszelkiego przyjęcia godna, iż Chrystus Jezus przyszedł na świat, aby grzeszników zbawił, z których jam jest pierwszy.

16 Alem dlatego miłosierdzia dostąpił, aby na mnie pierwszym okazał Jezus Chrystus wszelką cierpliwość na przykład tym, którzy weń uwierzyć mają, ku żywotowi wiecznemu. (aiōnios g166) **17** Przetoż królowi wieków nieśmiertelnemu, niewidzialnemu samemu mądromu Bogu, niech będzie cześć i chwała na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) **18** Toć rozkazanie

zalecam, synu Tymoteusz! abyś według proroctw, które uprzedziły o tobie, bojował w nich on dobry bój, **19** Mając wiarę i dobre sumienie, które niektórzy odrzuciwszy, szkodę podjęli w wierze; **20** Z których jest Hymeneusz i Aleksander, którychem oddał szatanowi, aby pokarani będąc, nauczyli się nie bluźnic.

2 Napominam tedy, aby przed wszystkimi rzeczami czynione były prośby, modlitwy, przyczyny i dziękowania za wszystkich ludzi; **2** Za królów i za wszystkich w przełożenstwie będących, abyśmy cichy i spokojny żywot wiedli we wszelkiej pobożności i uczciwości. **3** Albowiem to jest rzecz dobra i przyjemna przed Bogiem, zbawicielem naszym, **4** Który chce, aby wszyscy ludzie byli zbawieni i ku znajomości prawdy przyszli. **5** Boć jeden jest Bóg, jeden także pośrednik między Bogiem i ludźmi, człowiek Chrystus Jezus. **6** Który dał samego siebie na okup za wszystkich, co jest świadectwem czasów jego. **7** Na com ja jest postanowiony za kaznodzieję i Apostoła, (prawdę mówię w Chrystusie, nie kłamię), za nauczyciela pagan w wierze i w prawdzie. **8** Chcę tedy, aby się mężowie modlili na każdym miejscu, podnosząc czyste ręce bez gniewu i bez poswarku. **9** Także i niewiasty, aby się ubiorem przystojnym ze wstydem i skromnością zdobili, nie z trefionemi włosami, albo złotem, albo perlami, albo szatami kosztownemi, **10** Ale (jako przystoi niewiastom, które się ozywają do pobożności), dobremi uczynkami. **11** Niewiasta niech się uczy w milczeniu ze wszelkiem poddaństwem. **12** Bo niewieście nie pozwalam uczyć, ani władzy mieć nad mężczyznem, ale aby była w milczeniu. **13** Bo Adam pierwszy stworzony jest, potem Ewa. **14** I Adam nie był zwiedziony, ale niewiasta zwiedziona będąc, przestępstwa przyczyną była. **15** Lecz zbawiona będzie przez rodzenie dziatek, jeżeli zostały w wierze i w miłości, i w świętobliwości z miernością.

3 Wierna jest ta mowa: Jeżeli kto biskupstwa żąda, dobrej pracy żąda. **2** Ale biskup ma być nienaganiony, mąż jednej żony, czuły, trzeźwy, poważny, gościnny, ku nauczaniu sposobny; **3** Nie pijanica wina, nie bitny, nie sprośnego zysku chciwy, ale słuszność miłośujący, nieswarzliwy, nielakomy; **4** Który by dom swój dobrze rządził, który by działki miał w posłuszeństwie ze wszelaką uczciwością; **5** (Bo jeżeli kto nie umiał swego własnego domu

rządzić, jakoż pieczę będzie miał o kościele Bożym?) wiernych. 11 To przykazuj i tego nauczaj. 12 Żaden 6 Nie nowotry, aby będąc nadęty, nie wpadł w sąd młodością twoją niech nie gardzi; ale bądź przykładem potwarczy. 7 Musi też mieć świadectwo dobre od wiernych w mowie, w obcowaniu, w miłości, w duchu, obcych, aby nie wpadł w hańbę i w sidło potwarczy. 8 w wierze, w czystości. 13 Póki nie przyjdę, pilnij Dyjakonowie także mają być poważni, nie dwoistego czytania, napominania i nauki. 14 Nie zaniedbywaj słowa, nie pijanicy wielu wina, nie chciwi sprośnego daru Bożego, który w tobie jest, który dany jest przez zysku, 9 Mający tajemnicę wiary w czystem sumieniu. prorokowanie z włożeniem rąk starszych. 15 O tem 10 A ci też niech będą pierwsi doświadczeni, zatem rozmyślaj, tem się zabawiaj, aby postopek twój jawnym niech służą, jeśli są bez nagany; 11 Żony także niech był wszystkim. 16 Pilnij samego siebie i nauczania, mają poważne, nie potwarliwe, trzeźwe, wierne we trwaj w tych rzeczach; bo to czyniąc, i samego siebie wszystkiem. 12 Dyjakonowie niech będą mężami zbwawisz, i tych, którzy cię słuchają.

jednej żony, którzy by działki dobrze rządzili i własne domy. 13 Albowiem którzy by dobrze służyli, stopień sobie dobry zjednają i wielkie bezpieczeństwo w wierze, która jest w Chrystusie Jezusie. 14 Toć tobie piszę, mając nadzieję, że w rychle przyjdę do ciebie; 15 A jeźlibym omieszał, abyś wiedział, jako się masz w domu Bożym sprawować, który jest kościołem Boga żywego, filarem i utwierdzeniem prawdy. 16 A zaprawdę wielka jest tajemnica pobożności, że Bóg objawiony jest w ciele, usprawiedliwiony jest w duchu, widziany jest od Aniołów, kazany jest paganom, uwierzono mu na świecie, wzięty jest w górę do chwały.

4 A Duch jawnie mówi, iż w ostateczne czasy odstaną niektórzy od wiary, słuchając duchów zwodzących i nauk dyabelskich, 2 W obłudzie kłamstwo mówiących i piętnowane mających sumienie swoje, 3 Zabraniających wstępować w małżeństwo, rozkazujących wstrzymywać się od pokarmów, które Bóg stworzył ku przyjmowaniu z dziękowaniem wiernym i tym, którzy poznali prawdę. 4 Bo wszelkie stworzenie Boże dobre jest, a nic nie ma być odrzuconem, co z dziękowaniem bywa przyjmowane; 5 Albowiem poświęcone bywa przez słowo Boże i pierwszą wiarę odrzuciły, 6 To przekładając braciom, będziesz uczać się chodzić od domu do domu; a nie tylko dobrym sługą Chrystusa Jezusa, wychowanym w słowach wiary i nauki dobrej, którejś naśladował. 7 rzecząmi się bawiąc, mówiąc, co nie przystoi. 14 A świeckich i babich baśni chronić się; ale się ćwicząć w pobożności. 8 Albowiem cielesne ćwiczenie mało jest pożyteczne; lecz pobożność do wszystkiego jest pożyteczna, mając obietnicę żywota teraźniejszego i przyszłego. 9 Wierna to jest mowa i wszelkiego przyjęcia godna. 10 Albowiem przeto też pracujemy i lżeni bywamy, że nadzieję mamy w Bogu żywym, który jest zbawicielem wszystkich ludzi, a najwięcej

wiernych. 11 To przykazuj i tego nauczaj. 12 Żaden potwarczy. 7 Musi też mieć świadectwo dobre od wiernych w mowie, w obcowaniu, w miłości, w duchu, obcych, aby nie wpadł w hańbę i w sidło potwarczy. 8 w wierze, w czystości. 13 Póki nie przyjdę, pilnij Dyjakonowie także mają być poważni, nie dwoistego czytania, napominania i nauki. 14 Nie zaniedbywaj słowa, nie pijanicy wielu wina, nie chciwi sprośnego daru Bożego, który w tobie jest, który dany jest przez zysku, 9 Mający tajemnicę wiary w czystem sumieniu. prorokowanie z włożeniem rąk starszych. 15 O tem 10 A ci też niech będą pierwsi doświadczeni, zatem rozmyślaj, tem się zabawiaj, aby postopek twój jawnym niech służą, jeśli są bez nagany; 11 Żony także niech był wszystkim. 16 Pilnij samego siebie i nauczania, mają poważne, nie potwarliwe, trzeźwe, wierne we trwaj w tych rzeczach; bo to czyniąc, i samego siebie wszystkiem. 12 Dyjakonowie niech będą mężami zbwawisz, i tych, którzy cię słuchają.

5 Starszemu nie łaj, ale jako ojca napominaj, młodszym jako braci, 2 Starsze niewiasty jako matki, młodszem jako siostry, ze wszelaką czystością. 3 Wdowy miej w uczciwości, które prawdziwie są wdowami. 4 A jeśli która wdowa dzieci albo wnuczeta ma, niech się ucza pierwzej przeciwko domowi własemu być pobożnemi i wzajem oddawać rodzicom; albowiem to jest rzecz chwalebna i przyjemna przed obliczem Bożem. 5 A która jest prawdziwie wdowa i osierociała, ma nadzieję w Bogu i trwa w prośbach i w modlitwach w nocy i we dniu. 6 Ale która w rozkoszach żyje, ta żyjąc umarła jest. 7 To tedy rozkazuj, żeby były nienaganione. 8 A jeśli kto o swoich, a najwięcej o domowych starania nie ma, wiary się zaprzał i gorszy jest niż niewierny. 9 Wdowa niech będzie obrana, która by nie miała mniej niż sześćdziesiąt lat, która była żoną jednego męża, 10 Mająca świadectwo w dobrych uczynkach, jeśli dzieci wychowała, jeśli gości przyjmowała, jeśli świętych nogi umywała, jeśli utrapionych wspomagała, jeśli każdego

uchynku dobrego naśladowała. 11 Wdów zasię młodszym chroń się; bo gdyby się zbestwiły przeciw Chcę tedy, aby młodszem szły za męż, dzieci rodziły, Chrystusowi, chcąc za mąż iść, 12 Mając osadzenie, iż są próbujące, ale też świgotliwe, niepotrzebni gospodyniami były; przeciwnikowi żadnej przyczyny nie dawały ku obmowisku; 15 Albowiem się już niektóre obróciły za szatanem. 16 Przetoż, jeśli który opatruje, a niech zbor nie będzie obciążony, aby tym, który jest zbawicielem wszystkich ludzi, a najwięcej którzy się w przełożenstwie dobrze sprawują, niech

będą mieni za godnych dwojakiej czci, a zwłaszcza pobożności, wiary, miłości, cierpliwości, cichości. ci, którzy pracują w słowie i w nauce. **18** Albowiem Pismo mówi: Wołowi młóczącemu nie zawiążesz gęby; i: Godzien jest robotnik zapłaty swojej. **19** Przeciwko starszemu nie przyjmuj skargi, chyba za dwoma albo trzema świadkami. **20** A tych, którzy grzeszą, strofuj przed wszystkimi, aby i drudzy bojaźń mieli. **21** Oświadczam się przed Bogiem i Panem Jezusem Chrystusem, i przed Anioły wybranymi, abyś tych rzeczy przestrzegał, w osobach nie brakując, nic nie czyniąc z przychylności. **22** Rąk z prędką na grzechów: samego siebie czystym zachowaj. **23** Samej wody więcej nie pijaj, ale używaj po trosze wina dla żołądka twego i częstych chorób twoich. **24** Grzechy niektórych ludzi przedtem są jawne i uprzedzają na sąd, a za niektórymi idą pozad. **25** Także też dobre uczynki przedtem są jawne; ale które są insze, utać się nie mogą.

6 Którykolwiek słudzy są pod jarzmem, niech rozumieją panów swych godnych być wszelkiej czci, aby imię Boże i nauka nie była bluźniona. **7** A którzy mają panów wiernych, niech nimi nie gardzą, dlatego iż są braćmi, ale tem raczej niech służą, iż są wierni i mili, dobrodziejstwa Bożego uczestnicy. Tego nauczaj i do tego upominaj. **8** Jeżeli kto inaczej uczy, a nie przystępuje do zdrowych mów Pana naszego, Jezusa Chrystusa, i do tej nauki, która jest według pobożności, **9** Taki nadęty jest i nic nie umie, ale szaleje około gadek i sporów o słowa, z których pochodzi zazdrość, swar, złorzeczenia, złe podejrzenia, **10** Przewrotne ēwiczenia ludzi umysłu skażonego i którzy pozbawieni są prawdy, którzy rozumieją, że pobożność jest zyskiem cielesnym; odstępże od takich. **11** A jestci wielki zysk pobożność z przestawaniem na swem; **12** Albowiem niceśmy nie przynieśli na ten świat, bez pochyby że też wynieść nic nie możemy; **13** Ale mając żywność i odzienie, na tem przestawać mamy. **14** Bo którzy chcą bogatymi być, wpadają w pokuszenie i w sidło, i w wiele głupich i szkodliwych pożądliwości, które pograżają ludzi na zatracenie i zginienie. **15** Albowiem korzeń wszystkiego złego jest miłość pieniędzy, których niektórzy pragnąć, pobłędzili od wiary i poprzebijali się wieloma bolesciami. **16** Ale ty, człowiek Boży! chroń się takich rzeczy, a naśladuj sprawiedliwości,

pobożności, wiary, miłości, cierpliwości, cichości. wiecznego, do któregoś też powołany, i wyznałeś dobre wyznanie przed wieloma świadkami. (aiōnios g166) **17** Rozkazuję ci przed Bogiem, który wszystko ozywa i przed Chrystusem Jezusem, który oświadczył przed Ponckim Piłatem dobre wyznanie, **18** Abyś zachował to przykazanie, będąc bez zmazy, bez nagany, aż do objawienia Pana naszego, Jezusa Chrystusa, **19** Które czasów swoich okaże on błogosławiony i sam możliwy król królujących i Pan panujących; **20** Który sam ma nieśmiertelność i mieszka w światłości nieprzystępnej, którego nie widział żaden z ludzi, ani widzieć może; któremu niech będzie cześć i moc wieczna. Amen. (aiōnios g166) **21** Bogaczom w tym teraźniejszym wieku rozkaż, aby nie byli wysokomyślni, ani nadzieję pokładali w bogactwie niepewnym, ale w Bogu żywym, który nam wszystkiego obficie ku używaniu dodaże: (aiōn g165) **22** Aby innym dobrze czynili, w uczynki dobre bogatymi byli, radzi dawali, a radzi udzielali, **23** Skarbiąc sami sobie grunt dobry na przyszły czas, aby otrzymali żywot wieczny. **24** O Tymoteusz! strzeż tego, czegoś się powierzono, a brzydź się świecką próżnomównością i sprzeczaniem okolo fałszywie nazwanej umiejętności, **25** Która się niektórzy szczerząc z strony wiary, celu uchybili. Łaska niech będzie z tobą. Amen.

II Tymoteusza

1 Paweł, Apostoł Jezusa Chrystusa przez wolę Bożą, według obietnicy żywota onego, który jest w Chrystusie Jezusie; **2** Tymoteuszowi, miłościemu synowi, niech będzie łaska, miłosierdzie i pokój od Boga Ojca i Chrystusa Jezusa, Pana naszego. **3** Dziękuję Bogu, któremu służę z przodków w czystym sumieniu, że cię bez przestanku wspominam w prośbach moich, w nocy i we dniu, **4** Żądając cię widzieć, wspominając na twoje lzy, abym był radością napełniony, **5** Przywodząc sobie na pamięć onę, która w tobie jest, nieobłudną wiarę, która pierwnej mieszkała w babce twojej Loidzie i w matce twojej Eunice, a pewieniem, że i w tobie mieszka. **6** Dla której przyczyny przypominam ci, abyś wzniecał dar Boży, który w tobie jest przez włożenie rąk moich. **7** Albowiem nie dał nam Bóg Ducha bojaźni, ale mocy i miłości, i zdrowego zmysłu. **8** Przetoż nie wstydź się za świadectwo Pana naszego, ani za mię, więźnia jego, ale cierp z Ewangielią według mocy Bożej. **9** Który nas zbawił i powołał powołaniem świętem, nie według uczynków naszych, ale według postanowienia swego i łaski, która nam jest dana w Chrystusie Jezusie przed czasy wiecznemi. (alio**nios g166**) **10** A teraz objawiona jest przez okazanie się zbawiciela naszego, Jezusa Chrystusa, który i śmierć zgładził, i żywot na jaśnie wywiódł, i nieśmiertelność przez Ewangielię, **11** Której jam jest postanowiony kaznodzieją i Apostolem, i nauczycielem pagan. **12** Dla której też przyczyny te rzeczy cierpię; aleć się nie wstydzę, gdyż wiem, komuk uwieryzł i pewieniem, iż on mocen jest tego, czego mi się powierzył, strzec aż do onego dnia. **13** Zatrzymaj wzór zdrowych słów, któreś ode mnie usłyszał, w wierze i w miłości, która jest w Chrystusie Jezusie. **14** Strzeż dobrego pokładu przez Ducha Świętego, który w nas mieszka. **15** Wiesz to, iż mię odstąpiły wszyscy, którzy są w Azji, z których jest Fygellus i Hermogenes. **16** Niech da Pan miłosierdzie swoje Onezyforowemu domowi, iż mię często ochłodził i za laćuch mój się nie wstydził; **17** Ale będąc w Rzymie, bardzo mię pilno szukał i znalazł. **18** Niech mu Pan da, aby znalazł miłosierdzie u Pana w on dzień; a ty lepiej wiesz, jako mi wiele usługował w Efezie.

2 Przetoż ty, synu mój! zmacniaj się w łasce, która jest w Chrystusie Jezusie; **2** A coś słyszał ode mnie przed wieloma świadkami, tegoż się powierz wiernym ludziom, którzy by sposobni byli i inszych nauczać. **3** Przetoż ty cierp złe, jako dobry żołnierz Jezusa Chrystusa. **4** Żaden, który żołnierkę służy, nie wiek się sprawami tego żywota, aby się temu, od którego za żołnierza przyjęty jest, podobał. **5** A choćby się też kto potykał, nie bywa koronowany, jeźliby się przystojnie nie potykał. **6** Oracz, który pracuje, ma najprzód pozytki odbierać. **7** Rozumiej, co mówię, a Pan niech ci da we wszystkiem wyrozumienie. **8** Pamiętaj, iż Jezus Chrystus powstał z martwych, który jest z nasienia Dawidowego, według Ewangielii mojej, **9** W której cierpię złe, jakoby złoczyńca, aż do związku; aleć słowo Boże nie jest związane. **10** Przetoż wszystko znoszę dla wybranych, aby i oni zbawienia dostąpili, które jest w Chrystusie Jezusie, z chwałą wieczną. (alio**nios g166**) **11** Wierna jest ta mowa; albowiem jeźliśmy z nim umarli, z nim też żyć będziemy. **12** Jeżeli cierpimy, z nim też królować będziemy; jeżeli się go zapieramy, i on się nas zaprzej. **13** Jeźliśmy niewiernymi, on wiernym zostaje i zaprzeć samego siebie nie może. **14** Te rzeczy przypominaj, oświadczając przed obliczem Pańskiem, aby się nie wdawali w spory około słów, co ku niczemu nie jest pożyteczne, tylko ku podwroćeniu tych, którzy słuchają. **15** Staraj się, abyś się doświadczonym stawił Bogu robotnikiem, który by się nie zawstydził i który by dobrze rozbierał słowo prawdy. **16** A świeckim próżnomównością czyń wstręt; albowiem postępują ku większej niepobożności. **17** A mowa ich szerzy się jako kancer (rak), z których jest Hymeneusz i Filetus, **18** Którzy względem prawdy celu uchybili, gdy powiadają, iż się już stało zmartwychwstanie i podwracają wiarę niektórych. **19** A wszakże mocny stoi grunt Boży, mając tą pieczęć: Zna Pan, którzy są jego; i Niech odstąpi od niesprawiedliwości wszelki, który mianuje imię Chrystusowe. **20** A w wielkim domu nie tylko są naczynia złote i srebrne, ale też drewniane i gliniane, a niektóre ku uczciwości, drugie zasię ku zelżywości. **21** Jeźliby tedy kto samego siebie oczyścił od tych rzeczy, będzie naczyniem ku uczciwości, poświęconem i użytecznym Panu, do wszelkiej dobrej sprawy zgotowanem. **22** Chroń się też pożądliwości młodeńczych, a naśladuj

sprawiedliwości, wiary, miłości, pokoju z tymi, którzy wzywają Pana z czystego serca. 23 Chroń się też gadek głupich i nieumiejętnych, wiedząc, iż rodzą umarłych w sławnem przyjęciu swojem i królestwie zwady. 24 Ale sługa Pański nie ma być zwadliwy, lecz ma być układny przeciwko wszystkim, sposobny ku nauczaniu, złych cierpliwie znaszący; 25 Który by w cichości nauczał tych, którzy się sprzeciwiają, owaby im kiedy Bóg dał pokutę ku uznaniu prawdy, 26 Aby obaczyszy się, wywikały się z siedla dyabelskiego, od którego pojmani są ku czynieniu woli jego.

3 A to wiedz, iż w ostateczne dni nastaną czasy trudne. 2 Albowiem będą ludzie sami siebie milujący, łakomi, chłubni, pyszni, bluźniercy, rodzicom nieposłuszni, niewdzięczni, niepobożni, 3 Bez przyrodzonej miłości, przymierza nie trzymający, potwarczy, niepowściągliwi, nieskromni, dobrych nie milujący, 4 Zdrajcy, skwapliwi, nadęci, rozkoszy raczej milujący niż milujący Boga; 5 Którzy mają kształt pobożności, ale się skutku jej zaparli; i tych się chroń. 6 Albowiem z tych są ci, którzy się wrywają w domy i pojmane wiodą niewiastki grzechami obciążone, które uwodzą rozmaito poządrości; 7 Które się zawsze uczą, a nigdy do znajomości prawdy przyjść nie mogą. 8 A jako Jannes i Jambres sprzeciwiali się Mojżeszowi, tak i ci sprzeciwiają się prawdzie, ludzie rozumu skażonego, odrzuceni z strony wiary. 9 Ale nie postąpią dalej; albowiem głupstwo ich jawne będzie wszystkim, jako i onych było. 10 Aleś ty doszedł nauki mojej, sposobu żywota mego, przedsięwzięcia wiary, nieskwapiłości, miłości i cierpliwości, 11 Prześladowania, ucierpienia, które mię spotkały w Antyochii, w Ikonii i w Listrze, jakim prześladowania podejmowałam; a ze wszystkich wyrwał mię Pan. 12 Aleć i wszyscy, którzy chcą pobożnie żyć w Chrystusie Jezusie, prześladowani będą. 13 Lecz źli ludzie i zwodziciele postąpią w gorsze, jako zwodzący tak i zwiedzeni. 14 Ale ty twaj w tem, czegoś się nauczył i czegoś powierzono, wiedząc, od kogoś się tego nauczył. 15 A iż z dzieciństwa umiesz Pisma święte, które cię mogą uczynić mądrym ku zbawieniu przez wiare, która jest w Chrystusie Jezusie. 16 Wszystko Pismo od Boga jest natchnione i pożyteczne ku nauce, ku strofowaniu, ku naprawie, ku ćwiczeniu, które jest w sprawiedliwości; 17 Aby człowiek Boży był doskonały, ku wszelkiej sprawie dobrej dostatecznie wyćwiczony.

4 Ja tedy oświadczam się przed Bogiem i Panem Jezusem Chrystusem, który ma sądzić żywych i swojego; 2 Każ słowo Boże, nalegaj w czas albo nie w czas, strofuj, grom i napominaj ze wszelką cierpliwością i nauką. 3 Albowiem przyjdzie czas, gdy zdrowej nauki nie ścierpią, ale według swoich poządrości zgromadzą sobie sami nauczycieli, mając świerzbiące uszy, 4 A odwrócią uszy od prawdy, a ku baśniom je obrócą. 5 Ale ty bądź czułym we wszystkiem, cierp złe, wykonywaj uczynek kaznodziei, usługiwania twoego zupełnie dowódź. 6 Albowiem ja już bywam ofiarowany, a czas rozwiązania mego nadchodzi. 7 Dobrym bój bojował, biegem wykonał, wiarę zachował; 8 Zatem odłożona mi jest korona sprawiedliwości, którą mi odda w on dzień Pan, sędzia sprawiedliwy, a nie tylko mnie, ale i wszystkim, którzy umilowali sławne przyjście jego. 9 Staraj się, abyś do mnie przyszedł rychło. 10 Albowiem Demas mię opuścił, umiłował ten świat, i poszedł do Tesaloniki, Krescens do Galacyi, Tytus do Dalmacji; (aiōn g165) 11 Sam tylko Łukasz ze mną jest. Marka wziąwszy, przywiedź ze sobą; bo mi jest bardzo pożyteczny ku posłudze. 12 A Tychykan posał do Efezu. 13 Opończę, którym zostawił w Troadzie u Karpusa, gdy przyjdiesz, przynieś z sobą i księgi, zwłaszczą membrany. 14 Aleksander kotlarz wiele mi złego wyrządził; niech mu Pan odda według uczynków jego. 15 Którego i ty się strzeż; albowiem się bardzo sprzeciwiał słowom naszym. 16 W pierwszej obronie mojej żaden przy mnie nie stał, ale mię wszyscy opuścili; niech im to nie będzie przeczytane. 17 Ale Pan przy mnie stał i umocnił mię, aby przez mię zupełnie utwierdzone było kazanie, a iżby je słyszeli wszyscy poganie, i byłem wyrwany z paszczeki lwiej. 18 A wyrwie mię Pan z każdego uczynku złego i zachowa do królestwa swego niebieskiego; któremu chwała na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) 19 Pozdrów Pryszkę i Akwilę, i dom Onezyforowy. 20 Erastus został w Koryncie, a Trofimam zostawił w Milecie chorego. 21 Staraj się, abyś przyszedł przed zimą, Pozdrawia cię Eubulus i Pudens, i Linus, i Klaudyja, i bracia wszyscy. 22 Pan Jezus Chrystus niech będzie z duchem twoim. Łaska Boża niech będzie z wami. Amen.

Tytusa

1 Paweł, sługa Boży i Apostoł Jezusa Chrystusa według wiary wybranych Bożych i znajomości prawdy, która jest według pobożności, **2** Ku nadziei żywota wiecznego, który obiecał przed czasy wiekuistemi ten, który nie kłamie, Bóg, a objawił czasów swoich, (aiōnios g166) **3** To słowo swoje przez kazanie, które mi jest zwierzone według rozrządzenia zbawiciela naszego Boga: **4** Tytusowi, własnemu synowi według spólnej wiary, łaska, miłosierdzie i pokój niech będzie od Boga Ojca, i Pana Jezusa Chrystusa, zbawiciela naszego. **5** Dlatego cię zostawił w Krecie, abyś to, co tam jeszcze zostaje, w rząd dobry wprawił i postanowił po miastach starszych, jakom ci ja był rozkazał; **6** Jeżeli kto jest bez nagany, mąż jednej żony, dzieci wierne mający, które by nie mogły być obwinione w zbytku, albo niepoddane rządowi. **7** Albowiem biskup ma być bez nagany, jako szafarz Boży, nie sam sobie się podobający, nie gniewliwy, nie pijanica wina, nie bitny, nie szukający zysku sprośnego; **8** Ale gościnny, dobre milczący, roztropny, sprawiedliwy, świętobliwy, powściągliwy, **9** Trzymający się onej wiernej mowy, która jest według nauki, iżby też mógł napominać naukę zdrową tych, którzy się sprzeciwiają, przekonywać; **10** Albowiem jest wiele rządowi niepoddanych, próżnomowych i zwodzicieli myśli, a najwięcej tych, którzy są z obrzezki, **11** Którym trzeba usta zatkać; którzy całe domy podwracają, ucząc rzeczy niesłusznych dla zysku sprośnego. **12** Powiedział niektóry z nich własny ich prorok: Kreteńczycy zawsze są klamcami, złemi bestyjami, brzuchami leniwemi. **13** To świadectwo jest prawdziwe; dla której przyczyny ostro ich karz, aby zdrowi byli w wierze. **14** Nie pilnując żydowskich baśni i przykazań ludzi tych, którzy się odwracają od prawdy. **15** Wszystko czyste czystym, lecz pokalanym i niewiernym nie masz nic czystego, ale pokalany jest i umysł, i sumienie ich. **16** Uдавają, że Boga znają; ale uczynkami swemi tego się zapierają, będąc obrzydliwi i nieposłusznymi, a do wszelkiego dobrego uczynku niesposobnymi.

2 A ty mów co należy na zdrową naukę. **2** Starcy, aby byli trzeźwi, poważni, roztropni, zdrowi w wierze, w miłości, w cierpliwości. **3** Także i stare

niewiasty niech chodzą w ubiorze przystojnym, jako przystoi świętym; niech nie będą potwariowe, nie kochające się w wielu wina, poczciwych rzeczy nauczające; **4** Aby młodych pań rozumu uczyły, jakoby mężów swoich i dzieci miłość miały, **5** A były roztropne, czyste, domu pilne, dobrośliwe, mężom swym oddane, aby słowo Boże nie było bluźnione. **6** Młodzieńców także napominaj, aby byli trzeźwi; **7** We wszystkiem samego siebie wystawiając za wzór dobrych uczynków, mając w nauce całość, powagę, **8** Słowo zdrowe, nienaganione, aby ten, kto by się sprzeciwiał, zawstydzić się musiał, nie mając nic, co by o was miał złego mówić. **9** Sług nauczaj, aby byli oddani panom swoim, we wszystkiem się im podobając, nie odmawiając, **10** W niczem nie oszukując, ale we wszystkiem wierność uprzemają pokazując, aby naukę zbawiciela naszego, Boga, we wszystkiem zdobili. **11** Albowiem okazała się łaska Boża, zbawienna wszystkim ludziom, **12** Ćwiczącą nas, abyśmy odrzekliśmy się niepobożności i świeckich poządroliwości, trzeźwie i sprawiedliwie, i pobożnie żyli na tym świecie, (aiōn g165) **13** Oczekując onej błogosławionej nadziei i objawienia chwały wielkiego Boga i zbawiciela naszego, Jezusa Chrystusa; **14** Który dał samego siebie za nas, aby nas wykupił od wszelkiej nieprawości i oczyścił sobie samemu lud własny, gorliwie naśladowujący dobrych uczynków. **15** To mów i napominaj, i strofuj ze wszelką powagą; żaden tobą niechaj nie gardzi.

3 Napominaj ich, aby zwierzchnością i przełożonościom oddanymi i posłusznymi byli, i aby do każdego dobrego uczynku gotowymi byli; **2** Nikogo nie lżyli, byli niezwadliwymi, ale układnymi, okazując wszelką skromność przeciwko wszystkim ludziom. **3** Albowiem i myśmy byli niekiedy głupimi, upornymi, błądzącymi, służąc poządrościom i rozkoszom rozmaitym, w złości i w zazdrości mieszkając, przemierzlymi, jedni drugich nienawidzącymi, **4** Ale gdy się okazała dobrośliwość i miłość ku ludziom zbawiciela naszego, Boga, **5** Nie z uczynków sprawiedliwości, które byśmy my czynili, ale podług miłosierdzia swego zbawił nas przez omycie odrodzenia i odnowienia Ducha Świętego, **6** Którego wylał na nas oficie przez Jezusa Chrystusa, zbawiciela naszego, **7** Abysmy usprawiedliwieni będąc łaską jego, stali się dziedzicami według

nadziei żywota wiecznego. (aiōnios g166) 8 Wiernać to mowa; a chcę, abyś ty to twierdził, aby się starali, jakoby w dobrych uczynkach przodkowali, którzy uwierzyli Bogu. 9 A te rzeczy są dobre i ludziom pożyteczne; a głupich gadek i wyliczania rodzajów, i sporów, i swarów zakonnych pohamuj; albowiem są niepożyteczne i próżne. 10 Człowieka heretyka po pierwszem i wtórem napominaniu strzeż się, 11 Wiedząc, iż takowy jest wywrócony i grzeszy, będąc sam własnym sądem swoim osądzonej. 12 Gdy poślę do ciebie Artemana albo Tychyka, staraj się, abyś do mnie przyszedł do Nikopolim; bom tam postanowił zimować. 13 Zenasa nauczzonego w zakonie i Apollona pilnie odprowadź, aby im na niczem nie schodziło. 14 A niech się uczą i nasi w dobrych uczynkach przodkować, gdzie tego potrzeba, żeby nie byli nieużytecznymi. 15 Pozdrawiają cię, którzy są ze mną wszyscy. Pozdrów tych, którzy nas miują w wierze. Łaska Boża niech będzie ze wszystkimi wami. Amen.

Filemona

25 Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z duchem waszym. Amen.

1 Paweł, więzień Chrystusa Jezusa i Tymoteusz brat, Filemonowi miłościemu a pomocnikowi naszemu, **2** i Apfii miłości i Archipowi, społecznemu naszemu bojownikowi, i zborowi, który jest w domu twoim. **3** Łaska wam i pokój niech będzie od Boga, Ojca naszego, i Pana Jezusa Chrystusa. **4** Dziękuję Bogu mojemu zawsze wzmiankę czyniąc o tobie w modlitwach moich, **5** Słysząc o miłości i o wierze, którą masz przeciwko Panu Jezusowi i przeciwko wszystkim świętym; **6** Aby społeczność wiary twojej była skuteczna ku poznaniu wszystkiego dobrego, które w was jest przez Chrystusa Jezusa. **7** Albowiem radość wielką mamy i pociechę z miłością twojej, bracie! iż wnętrzności świętych są ochłodzone przez cię. **8** Przetoż choć mam wielką bezpieczeństwo w Chrystusie, abym ci rozkazały, co przynależy; **9** Jednak dla miłości raczej proszę, takowym będąc, to jest Paweł stary, a teraz i więzień Jezusa Chrystusa. **10** Proszę cię tedy za synem moim Onezymem, którego urodził w więzieniu mojem; **11** Który tobie niekiedy był niepozyteczny, ale teraz tobie i mnie bardzo pozyteczny; którego odesłałem, **12** Przetoż go ty jako wnętrzności moje przyjmij, **13** Któregom ja chciał przy sobie zatrzymać, aby mi posługiwał zamiast ciebie w więzieniu dla Ewangielii. **14** Ale bez woli twojej nie chciałem nic uczynić, aby dobry twój uczynek nie był jako z przymuszenia, ale z dobrej woli. **15** Albowiem sناć dla tego odłączył się był na chwilę od ciebie, abyś go zaś miał wiecznie, (aἰώνιος 1:16) **16** Już nie jako sługa, ale więcej niż sługa, to jest brata miłości, zwłaszcza mnie, a jako daleko więcej tobie i według ciała, i w Panu. **17** Przetoż maszli mię za towarzysza, przyjmij go jako mię. **18** A jeśli w czem niepraw, albo ci co winien, to mnie przeczytaj. **19** Jam Paweł napisał ręką moją, ja nagrodzę, żeć nie rzekę, iżeś mi i samego siebie winien. **20** Tak, bracie! niech cię w tem użyję w Panu, ochłodź wnętrzności moje w Panu. **21** Pewien będąc posłuszeństwa twoego, pisałem ci, wiedząc, że i więcej, niż mówię uczynisz. **22** Zaraz mi też i gospode zgotuj; albowiem spodziewam się, iż wam przez modlitwy wasze darowany będę. **23** Pozdrawiają cię Epafras, spółwieścierz mój w Chrystusie Jezusie, **24** Marek, Arystarchus, Demas, Łukasz, pomocnicy moi.

Hebrajczyków

1 Częstokroć i wieloma sposobami mawiał niekiedy

Bóg ojcom przez proroków; **2** W te dni ostateczne mówił nam przez Syna swego, którego postanowił dziedzicem wszystkich rzeczy, przez którego i wieki uczynił. (aiōn g165) **3** Który będąc jasnością chwały i wyrażeniem istności jego, i zatrzymując wszystkie rzeczy słowem mocy swojej, oczyszczenie grzechów naszych przez samego siebie uczyniwszy, usiadł na prawicy majestatu na wysokościach, **4** Tem się zacniejszym stawszy nad Anioły, czem zacniejsze nad nie odziedziczył imię. **5** Albowiem któremuż kiedy z Aniołów rzekł: Tyś jest syn mój, jam cię dziś spłodził? I zasię: Ja mu będę ojcem, a on mnie będzie synem? **6** A zasię, gdy wprowadza pierworodnego na okraj świata, mówi: A niech się mu kłaniają wszyscy Aniołowie Boży. **7** A zasię o Aniołach mówi: Który Anioły swoje czyni duchami, a sługi swoje plomieniem ognistym. **8** Ale do Syna mówi: Stolica twoja, o Boże! na wieki wieków; laska sprawiedliwości jest laska królestwa twoego. (aiōn g165) **9** Umilowałaś sprawiedliwość, a nienawidziłeś nieprawości; przetoż pomazał cię, o Boże! Bóg twój olejkiem wesela nad uczestników twoich. **10** I tyś, Panie! na początku ugruntował ziemię, a niebiosa są dziełem rąk twoich.

11 Oneć pominą, ale ty zostajesz; a wszystkie jako szata zwiotszają. **12** A jako odzienie zwiniesz je i będą odmienione; ale ty tenież jest, a lata twoje nie ustanań. **13** A do któregoż kiedy z Aniołów rzekł: Siądz po prawicy mojej, dokąd nie położę nieprzyjaciół twoich podnóżkiem nóg twoich? **14** Izali wszyscy nie są duchami usługującymi, którzy na posługę bywają posłani dla tych, którzy zbawienie odziedziczyć mają?

2 Przetoż musimy tem pilniej przestrzegać tego,

cośmy słyszeli, byśmy snać nie przecieśli. **2** Bo ponieważ przez Anioły mówione słowo było pewne, a każde przestępstwo i nieposłuszeństwo wzięło sprawiedliwą zapłatę pomsty: **3** Jakoż my ucieczemy, jeżeli zaniedbamy tak wielkiego zbawienia, które zwiąższy początek opowiadania przez samego Pana

świadczył ktoś na niektórym miejscu, mówiąc: Cóż jest człowiek, iż nań pamiętasz, albo syn człowieczy, iż go nawiedzasz? **7** Na małą chwilę mniejszym uczynileś go od Aniołów, chwałą i czcią ukoronowałeś go i postanowileś go nad uczynkami rąk twoich, **8** Wszystko poddał pod nogi jego. A poddawszy mu wszystko, nic nie zostawił, co by mu poddanego nie było; lecz teraz jeszcze nie widzimy, aby mu wszystko poddane było. **9** Ale tego, który na małą chwilę mniejszym stał się od Aniołów, Jezusa, widzimy przez ucierpnie śmierci chwałą i czcią ukoronowanego, aby z łaski Bożej za wszystkich śmierci skosztował. **10** Albowiem należało na tego, dla którego jest wszystko i przez którego jest wszystko, aby wiele synów do chwały przywodząc wodza zbawienia ich przez ucierpnie doskonałym uczynił. **11** Bo ten, który poświęca i ci, którzy bywają poświęceni, z jednego są wszyscy, dla której przyczyny nie wstydzi się ich braci mi nazywać. **12** Mówiąc: Opowiem imię twoje braciom moim, w pośrodku zgromadzenia śpiewać ci będę. **13** I zasię: Ja w nim ufać będę; a zasię: Oto ja i dzieci, które mi dał Bóg. **14** Ponieważ tedy dzieci społeczność mają ciała i krwi, i on także stał się ich uczestnikiem, aby przez śmierć zniszczył tego, który miał władzę śmierci, to jest dyjabła, **15** A iżby wyswobodził tych, którzy dla bojaźni śmierci po wszystek czas żywota podlegli byli niewoli. **16** Bo zaiste nigdzie nie przyjął Aniołów, ale nasienie Abrahama przyjął. **17** Skąd miał być we wszystkim podobny braciom, aby był miłośnym i wiernym najwyższym kapłanem w tem, co się u Boga na ubłaganie za grzechy ludzkie działało. **18** Albowiem że sam cierpiał będąc kuszony, może tych, którzy są w pokusach, ratować.

3 Przetoż, bracia święci, powołania niebieskiego uczestnicy! obaczcie Apostoła i najwyższego Wiernego temu, który go postanowił, jako i Mojżesz był chwały ten nad Mojżesza godzien, im większą część ma budownik domu, niżeli sam dom. **4** Bo każdy od tych, którzy go słyszeli, nam jest potwierzone? **4** dom bywa budowany od kogo; ale który wszystkie Którym i Bóg świadectwo wydawał przez znamiona rzeczy zbudował, Bóg jest. **5** A byłci Mojżesz i cuda, i rozliczne mocy, i przez udzielanie Ducha wiernym we wszystkim domu jego, jako sluga, na Świętego według woli swojej. **5** Albowiem nie Aniołom świadectwo tego, co potem miało być mówione. **6** poddał świat przyszły, o którym mówimy. **6** A Ale Chrystus jako syn nad domem swoim panuje,

którego domem my jesteśmy, jeśli tylko tę pewną powiedziano): Dziś, jeźlibyście głos jego usłyszeli, nie ufność i tę chwałę nadzieję aż do końca stateczną zatwardzajcie serc waszych. 8 Albowiem jeźliby im zachowamy. 7 Przetoż jako mówi Duch Święty: Dziś, Jozue odpocznienie sprawił, nie mówiły były potem o jeźlibyście głos jego usłyszeli, 8 Nie zatwardzajcież inszym dniu. 9 A tak zostaje jeszcze odpocznienie serc waszych, jako w rozdrażnieniu, w dzień onego ludowi Bożemu. 10 Albowiem ktobykolwiek wszedł pokuszenia na puszczy. 9 Gdzie mię kusili ojcowie do odpoczynienia jego i on także odpoczął od spraw wasi i doświadczali mię, i widzieli sprawy moje przez swoich, jako i Bóg od swoich. 11 Starajmyż się tedy, czterdzieści lat. 10 Dlategom się rozgniewał na ten abyśmy weszlí do onego odpoczynienia, żeby kto nie naród i rzekł: Ci zawsze błądzą sercem, a oni wpadł w tenże przykład niedowiarstwa. 12 Boć żywe nie poznawają dróg moich. 11 Jakom przysiągl w jest słowo Boże i skuteczne, i przerąliwsze nad gniewem moim, że nie wnijądo do odpoczynienia mojego. wszelki miecz po obu stronach ostry, i przenikające 12 Patrzcież, bracia! by snać nie było w którym z aż do rozdzielenia i duszy, i ducha, i stawów, i was serce złe i niewierne, które by odstępowało od szpików, i rozeznawające myśli i zdania serdeczne. Boga żywego; 13 Ale napominajcie jedni drugich 13 A nie masz żadnego stworzenia, które by nie na każdy dzień, póki się Dziś nazywa, aby kto z było jawne przed obliczem jego; owszem wszystkie was nie był zatwardzony oszukaniem grzechu. 14 rzeczy obnażone są i odkryte oczom tego, o którym Albowiem staliśmy się uczestnikami Chrystusa, jeźliże mówimy. 14 Przetoż mając najwyższego kapłana tylko początek tego gruntu aż do końca stateczny wielkiego, który przeniknął niebiosa, Jezusa, Syna zachowamy. 15 Przetoż póki bywa rzeczone: Dziś, Bożego, trzymajmyż się tego wyznania. 15 Albowiem jeźlibyście głos jego usłyszeli, nie zatwardzajcież serc nie mamy najwyższego kapłana, który by nie mógł z waszych, jako w onem rozdrażnieniu. 16 Albowiem nami cierpieć krewkości naszych, lecz skuszonego we niektórych usłyszawszy, rozdrażnili Pana, ale nie wszyscy, którzy byli wyszli z Egiptu przez Mojżesza. Przystapmyż tedy z ufnością do tronu łaski, abyśmy 17 A na którychże się gniewał przez czterdzieści lat? dostapili miłosierdzia i łaskę znaleźli ku pomocy czasu Izali nie na tych, którzy grzeszyli, których ciała poległy przygodnego.

na puszczy? 18 A którymże przysiągl, że nie mieli wnijść do odpoczynienia jego? Azaż nie tym, którzy byli nieposłusznymi? 19 I widzimy, iż tam nie mogli wnijść dla niedowiarstwa.

5 Albowiem każdy najwyższy kapłan z ludzi wzięty, za ludzi bywa postanowiony w tych rzeczach, które do Boga należą, to jest, aby ofiarował dary i ofiary za grzechy. 2 Który by mógł, jako przystoi, użalić się

4 Bójmyż się tedy, aby snać zaniedbawszy obietnicy o wejściu do odpoczynienia jego, nie zdał się kto z was być upośledzony. 2 Albowiem i nam zwiastowana jest Ewangielija jako i onym; ale im nie pomogło słowo, które słyszeli, przeto iż nie było złączone z wiara tych, którzy słyszeli. 3 Albowiem wnijdziemy do odpoczynienia, któryśmy uwierzyli, jako powiedział: Przetożem przysiągl w gniewie moim, że nie wnijądo do odpoczynienia mojego; choć dokonane są dzieła Boże od założenia świata. 4 Albowiem tak powiedział na jednym miejscu o siódmym dniu: I odpoczął Bóg dnia siódmego od wszystkich spraw swoich. 5 A mógl zachować od śmierci, z wołaniem wielkiem i ze tu zasię: Ze nie wnijądo do odpoczynienia mego. 6 Izami ofiarował, i wysłuchany jest dla uczciwości. 8 A Ponieważ tedy to zostaje, że niektórzy wchodzą do niego, a ci, którym pierwzej zwiastowano, nie weszlí nauczyć się posłuszeństwa. 9 A tak doskonały dla niedowiarstwa, 7 Zasię naznacza dzień niektórych: będąc, stał się wszystkim sobie posłusznym przyczyna Dziś, mówiąc przez Dawida po tak długim czasie (jako zzbawienia wiecznego), 10 Nazwany będąc

od Boga kapłanem najwyższym według porządku Melchisedekowego. 11 O którym wiele by się miało sporów. 17 Dlatego też Bóg chcąc dostatecznie mówić i trudnych rzeczy do wyłożenia; aleście się okazać dziedzicom obietnicy nieodmiennosć rady wy stali leniwi ku słuchaniu. 12 Albowiem mając być swojej, uczynił na to przysięgę, 18 Abyśmy przez dwie nauczycielami względem czasu, zasięg potrzebujecie, rzeczy nieodmienne (w których niemożebne, aby aby was uczyono, które są pierwsze początki mów Bóg kłamał), warowną pociechę mieli, my, którzyśmy Bożych, i staliście się jako mleka potrzebujący, się uciekli ku otrzymaniu wystawionej nadziei, 19 a nie twardego pokarmu. 13 Bo każdy, co się Któż mam jako kotwicę duszy, i bezpieczną, i tylko mlekiem karmi, ten nie jest powiadomy mowy pewną, i wchodząą aż wewnątrz za zaslonę, 20 sprawiedliwości: (gdź jest niemowlątkiem), 14 Aleć Gdzie przewodnik dla nas wszedł, Jezus, stawszy doskonały twardy pokarm, to jest tym, którzy się według porządku Melchisedekowego najwyższym przez przyzwyczajenie mają zmysły wyćwiczone ku kapłanem na wieki. (aiōn g165) rozeznaniu dobrego i złego.

6 Przetoż zaniechawszy początkowych nauk o kapłan Boga najwyższego, który zaszedł drogę

Chrystusie, miejmy się ku doskoнаłości, nie znowu Abrahamowi, gdy się wracał od porażki królów i zakładając grunty pokuty od uczynków martwych i błogosławili mu. 2 Ktoremu i dziesięciny ze wszystkiego wiary w Boga. 2 Nauki o chrzcie i o wkładaniu rąk, i o udzielił Abraham; który najprzód wykłada się król powstaniu umarłych, i o sądzie wiecznym; (aiōnios g166) sprawiedliwości, potem też król Salem, co jest król 3 A to uczynimy, jeśli tylko Bóg dopuści. 4 Albowiem pokoju. 3 Bez ojca, bez matki, bez rodu, ani początku niemożebne jest, aby ci, którzy są raz oświeceni i dni, ani końca żywota nie mając, ale przypodobany skosztowali daru niebieskiego, i uczestnikami się stali będąc Synowi Bożemu, zostaje kapłanem na wieki. Ducha Świętego, 5 Skosztowali też dobrego słowa 4 Obaczcież tedy, jako wielki ten był, któremu też Bożego i mocy przyszłego wieku, (aiōn g165) 6 Gdyby dziesięcienę z łupów dał Abraham patryarcha. 5 odpadli, aby się zaś odnowili ku pokucie, jako ci, A ci, którzy są z synów Lewiego, urząd kapłański którzy sobie znowu krzyżują Syna Bożego i jawnie przyjmujący, rozkazanie mają, aby brali dziesięcienę go sromocą. 7 Albowiem ziemia, która często na od ludu według zakonu, to jest od braci swoich, choć się przychodzący deszcz pije i rodzi ziele przygodne wyszli z biódr Abramowych. 6 Ale ten, którego ród tym, którzy ją sprawują, bierze błogosławieństwo od nie jest pocztyany między nimi, dziesięcienę wziął od Boga; 8 Lecz która przynosi ciernie i osty, odrzucona Abrahama i temu, który miał obietnicę, błogosławili. jest i bliska przeklestwa, która na koniec bywa 7 A bez wszelkiego sporu mniejszy od większego spalone. 9 A wszakże, najmilsi! pewności o was błogosławieństwo bierze. 8 A tuż dziesięciny biorą coś lepszego i zbawienia bliższego, chociaż tak ludzie, którzy umierają; tam zasię on, o którym mówimy. 10 Albowiem nie jest Bóg niesprawiedliwy, Świadczenio, iż żyje. 9 A iż tak rzekę i sam Lewi, aby zapamiętał pracy waszej i pracowitej miłości, który dziesięciny bierze, dał w Abramie dziesięcienę. którzyście okazali ku imieniu jego, gdyście służyli 10 Albowiem jeszcze był w biodrach ojcowskich, świętym i jeszcze słuzyście. 11 A żądamy, aby każdy gdy wyszedł przeciwko niemu Melchisedek. 11 A z was toż staranie pokazywał ku nabyciu zupełnej przetoż byli doskoñałość przez kapłaństwo lewickie, nadzieję aż do końca. 12 Abyście nie byli gnuśnymi, ale (gdź za niego wydany jest zakon ludowii), jakaż naśladowcami tych, którzy przez wiarę i cierpliwość tego jeszcze była potrzeba, aby inszy kapłan według odziedziczyli obietnicę. 13 Albowiem Bóg obietnicę porządku Melchisedekowego powstał, a nie był czyniąc Abramowi, gdy nie miał przez kogo według porządku Aaronowego mianowany? 12 A większego przysiąć, przysiągl przez siebie samego, ponieważ kapłaństwo jest przeniesione, musi też i

14 Mówiąc: Zaiste błogosławiać błogosławici będą i zakon przeniesiony być. 13 Bo ten, o którym się to rozmnażając rozmnożę cię. 15 A tak długo czekając, mówi, inszego jest pokolenia, z którego żaden nie dostąpił obietnicy. 16 Ludzieć wprawdzie przez służyły ołtarzowi. 14 Albowiem jawna jest, iż z pokolenia większego przysięga, która się dzieje Judowego poszedł Pan nasz, o którym pokoleniu nic

z strony kapłaństwa nie mówi Mojżesz. 15 Owszem powiedziane było, gdy miał dokończyć przybytku: obficie to jeszcze i z tego jawna jest, iż powstał Patrzaże, (mówią), abyś uczynił wszystko według inszy kapłan według porządku Melchisedekowego, kształtu, który ci jest okazany na tej górze. 6 Ale 16 Który się stał nie według zakonu przykazania teraz nasz kapłan tem zacniejszego urzędu dosąpił, cielesnego, ale według mocy żywota nieskazitelnego. im jest pośrednikiem lepszego przymierza, które 17 Albowiem tak świadczy: Tyś jest kapłanem na wieki lepszymi obietnicami jest utwierdzone. 7 Bo gdyby według porządku Melchisedekowego. (aiōn g165) 18 ono pierwsze było bez przygany, tedyby wtóremu Bo się stało zniesienie onego przyszłego przykazania nie szukano miejsca. 8 Albowiem ganiąc Żydów, dla słabości jego i niepozytku. 19 Bo niczego do mówi: Oto dni idą, mówi Pan, gdy uczynię z domem doskonałości nie przywiódł zakon; ale na miejsce Izraelskim i z domem Judzkim przymierze nowe. 9 jego wprowadzona jest lepsza nadzieja, przez którą Nie według przymierza, którym uczynił z ojcam i ch się przybliżamy do Boga. 20 A to i względem tego, w dzień, ktorogom ich ujął za rękę ich, abym ich że nie bez przysięgi jest wprowadzona. 21 Boć wywiódł z ziemi Egipskiej; albowiem oni nie zostali w się oni bez przysięgi kapłanami stawali, a ten z tem przymierzu mojem, a Jam ich zaniedbał, mówi Pan. 22 Tak dalece lepszego przymierza rękojmią prawa moje w myśl ich i na sercach ich napiszę je, i g165) 23 Więc też onych wiele bywało będzie uczył żaden bliźniego swego, i żaden brata kapłanów dlatego, iż im śmierć nie dopuściła zawsze swego, mówiąc: Poznaj Pana; albowiem wszyscy mię trwać. 24 Ale ten, iż na wieki zostaje, wieczne ma poznają, od najmniejszego z nich aż do największego kapłaństwo. (aiōn g165) 25 Przetoż i doskonale zbawić z nich. 26 Takiegoż 13 A gdy mówi: Nowe, pierwsze czyni wiotchem; a to, zaiste przystało nam mieć najwyższego kapłana, co wiotszeje i zestarzeje się, bliskie jest zniszczenia. świętego, niewinnego, niepokalanego, odłączonego od grzeszników i który by się stał wyższy nad niebiosa: 27 Który by nie potrzebował na każdy dzień, jako oni najwyżsi kapłani, pierw za swoje grzechy własne ofiar sprawować, a potem za ludzkie; bo to uczynił raz samego siebie ofiarowawszy. 28 Albowiem zakon ludzi podległych krewkości stanowił za najwyższych kapłanów: ale słowo przysięgi, które się stało po zakonie, postanowiło Syna Bożego doskonałego na wieki. (aiōn g165)

8 Ale suma tego, co się mówi, ta jest: Iż takiego mamy najwyższego kapłana, który usiadł na prawicy stolicy wielmożności na niebieskich; 2 Sługa, będąc świętynicą, a prawdziwego onego przybytku, który Pan zbudował, a nie człowiek. 3 Albowiem każdy kapłan ku ofiarowaniu darów i ofiar bywa postanowiony, skąd potrzeba było, aby i ten miał, co by ofiarował. 4 Bo gdyby był na ziemi, nie byłby jeszcze nie była objawiona droga do świętynicy, póki kapłanem, póki by zostawali oni kapłani, którzy według zakonu dary ofiarują. 5 Którzy służą kształtu i cieniowi rzeczy niebieskich, jako Mojżeszowi od Boga

9 A miałoć i pierwsze ono przymierze ustawy około służby Bożej i świętynicę świecką. 2 Albowiem sprawiony był przybytek pierwszy, w którym był świecznik, i stół, i pokładne chleby, który zwano świętynią. 3 A za drugą zasłoną był przybytek, który zwano świętynią najświętszą. 4 Mając złotą kadzielnicę i skrzynię przymierza zewsząd złotem powleczoną, w której było wiadro złote, mające w sobie mannę, i laska Aaronowa, która była zakwitnięta, i tablice przymierza. 5 A nad skrzynią byli Cherubinowie chwały, którzy zacienniali ubłagalnię, o których rzeczach teraz nie potrzeba mówić o każdej z osobna. 6 A to gdy tak przygotowano, do pierwszego przybytku zawsze wchodzą kapłani, службы Boże odprawując; 7 Ale do drugiego raz w rok sam najwyższy kapłan, nie bez krwi, którą ofiaruje sam za sie i za ludzkie niewiadomości. 8 Przez co daje znać Duch Święty, iż jeszcz trwały pierwszy przybytek, 9 Który był wzorem na ten teraźniejszy czas, w którym dary i ofiary bywają ofiarowane, które nie mogą w sumieniu doskonałym

uczynić tego, co służbę Bożą odprawuje; **10** Tylko w pokarmach i w napojach, i w różnych omywaniach, i w ustawach cielesnych aż do czasu naprawienia włożone były. **11** Ale Chrystus przeszelszy, najwyższy kapłan przyszłych dóbr, przez większy i doskonalszy przybytek, nie ręką zbudowany, to jest nie tego budynku; **12** Ani przez krew kozłów i cielków, ale przez własną krew swoją wszedł raz do świątynicy, znalazły wieczne odkupienie. (*aiōnios g166*) **13** Albowiem jeśli krew wołów i kozłów, i popiół jałowicy pokrapiający splugawione poświęca ku oczyszczeniu ciała: **14** Jakoż daleko więcej krew Chrystusowa, który przez Ducha wiecznego samego siebie ofiarował nienaganionym Bogu, oczyści sumienie wasze od uczynków martwych ku służению Bogu żywemu? (*aiōnios g166*) **15** I dlatego jest nowego testamentu pośrednikiem, aby gdyby śmierć nastąpiła na odkupienie onych występków, które były pod pierwszym testamentem, ci którzy są powołani, wzęli obietnicę wiecznego dziedzictwa. (*aiōnios g166*) **16** Albowiem gdzie jest testament, potrzeba, aby śmierć nastąpiła tego, który czyni testament. **17** Bo testament tych, którzy zmarli, mocny jest, gdyż jeszcze nie jest ważny, póki żyje ten, co testament uczynił. **18** Skąd ani on pierwszy testament bez krwi nie był poświęcony. **19** Albowiem gdy Mojżesz wszystko przykazanie według zakonu opowiedział wszystkiemu ludowi, wziąwszy krew cielków i kozłów z wodą i z wełną szarłatową, i z hizopem, i same księgi, i lud wszystek pokropił, **20** Mówiąc: Tać jest krew przymierza, które was Bóg przykazał. **21** Do tego i przybytek, i wszystko naczynie do służby Bożej należące kwią, także pokropił. **22** A niemal wszystko według zakonu kwią oczyszczone bywa, a bez rozlania krwi nie bywa odpuszczenie grzechów. **23** A tak potrzeba było, aby kształty onych rzeczy, które są na niebie, temi rzecząmi były oczyszczone, a same rzeczy niebieskie lepszemi ofiarami, niżeli te. **24** Albowiem Chrystus nie wszedł do świątynicy ręką uczynionej, która by była wizerunkiem prawdziwej, ale do samego nieba, aby się teraz okazywał przed oblicznością Bożą za nami, **25** A nie iżby często ofiarował samego siebie, jako najwyższy kapłan wchodzi do świątynicy co rok ze krwią cudzą; **26** (Bo inaczej musiałby być częstokroć cierpieć od początku świata), lecz teraz przy skończeniu wieków raz objawiony jest ku zgładzeniu grzechu przez ofiarowanie samego siebie. (*aiōn g165*) **27** A jako postanowiono ludziom raz umrzeć, a potem będzie sąd: **28** Tak i Chrystus, raz będąc ofiarowany na zgładzenie wielu grzechów, drugi raz się bez grzechu okaże tym, którzy go oczekują ku zwabieniu.

10 Albowiem zakon mając cień przyszłych dóbr, a nie sam obraz rzeczy, jednakim ofiarami, które na każdy rok ustawicznie ofiarują, nigdy nie może tych, którzy do nich przystępują, doskonałymi uczynić. **2** Bo inaczej przestano by ich było ofiarować, przeto żeby już nie mieli żadnego sumienia o grzechy ci, którzy ofiarują, będąc raz oczyszczeni. **3** Ale przy tych ofiarach dzieje się przypomnienie grzechów na każdy rok. **4** Albowiem nie można rzec, aby krew wołów i kozłów miała gładzić grzechy. **5** Przetoż wchodząc na świat, mówi: Ofiary i obiaty nie chciałeś, aleś mi ciało sposobił. **6** Całopalenia i ofiary za grzech nie upodobały się. **7** Tedym rzekł: Oto idę (na początek księgi napisano o mnie), abym czynił, o Boże wolę twoję; **8** Powiedziawszy wyżej: Źeś ofiary i obiaty, i całopalenia za grzech nie chciał, ani sobie upodobał, (które według zakonu bywają ofiarowane). **9** Tedy rzekł: Oto idę, abym czynił, o Boże wolę twoję; znosi pierwsze, aby wtóre postanowił. **10** Przez którą wolę jesteśmy poświęcieni przez ofiarę ciała Jezusa Chrystusa raz uczynioną. **11** A wszelki kapłan stoi na każdy dzień, służbę Bożą odprawując, a jednakże ofiary częstokroć ofiarując, które nigdy grzechów zgładzić nie mogą. **12** Lecz ten jedną ofiarę ofiarowawszy za grzechy, na wieki siedzi na prawicy Bożej, **13** Na koniec oczekując, aby położeni byli nieprzyjaciele jego podnóżkiem nóg jego. **14** Albowiem jedną ofiarą doskonałymi uczynił na wieki tych, którzy bywają poświęcieni. **15** A świadczy nam to i sam Duch Święty, albowiem powiedziawszy pierwiej: **16** Toć jest przymierze, które postanowię z nimi po onych dniach, mówi Pan: Dam prawa moje do serca ich, a na myślach ich napiszę je. **17** A grzechów ich i nieprawości ich nie wspomnę więcej: **18** A gdzieś jest odpuszczenie ich, jużci więcej ofiary nie potrzeba za grzech. **19** Mając tedy, bracia! wolność, wnijść do świątynicy przez krew Jezusową, **20** (Drogą nową i żywą, którą nam poświęcił przez zaslonę, to jest przez ciało swoje.) **21** I kapłana wielkiego nad domem Bożym; **22** Przystąpmy z prawdziwem

sercem w zupełności wiary, mając oczyszczone serca która świadectwo otrzymała, że jest sprawiedliwy, od sumienia złego, 23 I omyte ciało wodą czystą, jakoż sam Bóg świadectwo dał o darach jego, a trzymajmy wyznanie nadzieję niechwiejące się; (boć przez te umarłszy jeszcze mówi. 5 Wiarą Enoch wierny jest ten, który obiecał;) 24 I przypatrujmy się do przeniesiony, aby nie oglądał śmierci i nie jest się jedni drugim ku pobudzaniu się do miłości i do znaleziony, przeto że go Bóg przeniósł; albowiem dobrych uczynków, 25 Nie opuszczając społecznego pierwnej niż jest przeniesiony, miał świadectwo, że się zgromadzenia naszego, jako niektórzy obyczaj mają, podobał Bogu. 6 A bez wiary nie można podobać ale napominając jedni drugich, a to tem więcej, się Bogu; albowiem ten, co przystępuje do Boga, czem więcej widzieć, iż się on dzień przybliża. 26 Wierzyć musi, że jest Bóg, a że nagrodę daje tym, Albowiem jeźlibyśmy dobrowolnie grzeszyli po wzięciu którzy go szukają. 7 Wiarą obwieszczony będąc o znajomości prawdy, nie zostawałaby już ofiara za Boga Noe o tem, czego jeszcze nie było widzieć, grzechy; 27 Ale straszcze niejakie oczekiwanie sądu uczciwości wyświadczając, przygotował korab ku i zapalenie ognia, który pożrą ma przeciwników. 28 zachowaniu domu swego, przez który potępił świat i Kto by odrzucił zakon Mojżeszowy, bez miłosierdzia stał się dziedzicem sprawiedliwości tej, która jest z za świadectwem dwóch albo trzech umiera. 29 Co wiary. 8 Wiarą powołyany będąc Abraham, usłuchał się wasz zdania? Jakoż sroższego karania godzien jest Boga, aby poszedł na ono miejsce, które miał wziąć ten, kto by Syna Bożego podeptał i krew przymierza, za dziedzictwo i wyszedł, nie wiedząc, dokąd idzie. przez którą był poświęcony, za pospolitą miał, i 9 Wiarą mieszkał w ziemi obiecanej jako w cudzej, Ducha łaski żelzy? 30 Albowiem znamy tego, który mieszkając w namiotach z Izakiem i z Jakóbem, powiedział: Mnie pomsta, Ja oddam, mówi Pan; i spólnymi dziedzicami tejże obietnicy. 10 Albowiem zasię: Pan sądzić będzie lud swój. 31 Straszna rzecz oczekując miasta mającego grunty, którego sprawca i jest wpasać w ręce Boga żywego. 32 Wspomnijcie na budownikiem jest Bóg. 11 Wiarą także Sara wzięła dni pierwsze, w których będąc oświeceni, znosiliście moc ku przyjęciu nasienia i mimo czasu wieku wielki bój utrapienia, 33 Lubo to, gdyście byli i porodziła, gdyż miała za wiernego tego, który obiecał. uraganiem, i utrapieniem na podziu wystawieni lub też 12 A przetoż z jednego, i to obumarłego, rozplodziło gdyście się stali uczestnikami tych, z którymi się tak się potomstwo jako mnóstwo gwiazd niebieskich i obchodzono. 34 Albowiemieście i z więzienia mego ze jako piasek niezliczony, który jest na brzegu morskim. mną utrapieni byli i rozchwycenie majątku waszych 13 Według wiary umarli ci wszyscy, nie wziąwszy przyjęliście z radością, wiedząc, że macie w sobie obietnic, ale z daleka je upatrując i cieszyli się niemi, i lepszą majątkość w niebie, i trwającą. 35 Przetoż nie witali je i wyznawali, iż są gościmi i przychodniami na odrzucając ufnosci waszej, która ma wielką zapłatę. ziemi. 14 Bo ci, którzy tak mówią, jawnie okazują, iż 36 Albowiem cierpliwości waszma potrzeba, abyście wolej ojczyzny szukając. 15 A wprawdzie, gdyby byli na onę Bożą czyniąc, odnieśli obietnicę. 37 Boć jeszcze pamiętali, z której byli wyszli, mieli dosyć czasu wrócić bardzo, bardzo maluczko, a oto ten, który ma przyjść, się zaś. 16 Ale oni lepszej żądają, to jest niebieskiej; przyjdzie, a nie omieszka. 38 A sprawiedliwy z wiary przetoż i sam Bóg nie wstydzi się nazywać Bogiem ich, żyć będzie; a jeźliby się kto schroniał, nie kocha się w bo im miasto zgotowało. 17 Wiarą ofiarował Abraham nim dusza moja. 39 Lecz my nie jesteśmy z tych, Izaka, będąc kuszony, a ofiarował jednorodzonego którzy się schroniają ku zginienniu, ale z tych, którzy ten, który był wziął obietnicę. 18 Do którego rzeczone: wierzą ku pozyskaniu duszy.

11 A wiara jest gruntem tych rzeczy, których się spodziewamy i dowodem rzeczy niewidzialnych. 2 Albowiem przez nią świadectwa doszli przodkowie. 3 Wiarą rozumiemy, iż świat jest sprawiony słowem Bożem, tak iż rzeczy, które widzimy, nie stały się z rzeczy widzialnych, ale z niczego. (aiōn g165) 4 Wiarą lepszą ofiarował Abel Bogu, niżeli Kain, przez

W Izaku tobie będzie nazwane nasienie; 19 Uważając to, iż Bóg może i od umarłych wzbudzić; skąd go też w podobieństwie zmartwychwstania przyjął. 20 Wiarą około przyszłych rzeczy błogosławili Izak Jakóba i Ezawa. 21 Wiarą Jakób umierając, każdemu z synów Józefowych błogosławili i poklonili się podparły się na wierzch laski swojej. 22 Wiarą Józef umierając, o wyjściu synów Izraelskich

wzmiankę uczynił i z strony kości swoich rozkazał. Patrząc na Jezusa, wodza i dokończyciela wiary, 23 Wiarą narodziwszy się Mojżesz, był ukryty przez który dla wystawionej sobie radości, podjął krzyż, trzy miesiące od rodziców swoich, przeto że widzieli wzgardziwszy sromotę, i usiadł na prawicy stolicy nadobne dzieciątko i nie bali się wyroku królewskiego. Bożej. 3 Przetoż uważajcie, jaki jest ten, który 24 Wiarą Mojżesz, będąc już dorosłym, zbraniał się podejmował takowe od grzeszników przeciwko być zwany synem córki Faraonowej, 25 Raczej sobie sobie sprzeciwianie, abyście osłabiwszy w umysłach obrawszy złe rzeczy cierpieć z ludem Bożym, niżeli waszych, nie ustawali. 4 Jeszczeście się aż do doczesną mieć z grzechu rokusz, 26 Za większe krwi nie sprzeciwiili, walcząc przeciwko grzechowi. 5 pokładając bogactwo nad skarby Egipskie uراجanie Czyliście zapamiętali napominania, które wam jako Chrystusowe; bo się oglądał na odpłatę. 27 Wiarą synom mówi: Synu mój, nie lekceważ sobie kaźni opuścił Egipt, nie bojąc się gniewu królewskiego; Państkiej, a nie trać serca, gdy od niego bywasz bo jakoby widział niewidzialnego, mążnie sobie karany; 6 Albowiem kogo Pan miłuje, tego karze, pocynał. 28 Wiarą obchodził wielkanoc i wylanie a smaga każdego, którego za syna przyjmuje. 7 krwi, aby ten, który tracił pierworodnych, nie dotknął. Jeżeli znoscie karanie, Bóg się wam ofiaruje jako się ich. 29 Wiarą przeszli przez morze Czerwone, synom; albowiem któryż jest syn, którego by ojciec jako po suszy, o co kusiwszy się Egipczerze, nie karał? 8 A jeżeli jesteście bez karania, którego potonęli. 30 Wiarą mury Jerycha upadły, gdy je wszyscy są uczestnikami, tedy jesteście bękartami, obchodzono przez siedm dni. 31 Wiarą Rachab a nie synami. 9 A nadto cielesnych ojców naszych wszetecznica nie zginęła wspólnie z nieposłusznymi, mieliśmy, którzy nas karali, a baliśmy się ich; zaż przyjawszy z pokojem szpiegów do gospody. 32 A daleko więcej nie mamy być poddani Ojcu duchów, coż więcej mam mówić? Bo by mi czasu nie stało, abyśmy żyli? 10 Albowiem oni na mało dni, jako się gdybym miał powiadać o Giedeonie i o Baraku, i o im zdalo, nas karali; ale ten ku pozytkowi naszemu Samsonie, i o Jefcie, i o Dawidzie, i o Samuela, i o na to, abyśmy byli uczestnikami świętobliwości jego. prorokach. 33 Którzy przez wiarę zwalczyli królestwa, 11 A wszelkie karanie, gdy przytomne jest, nie cznili sprawiedliwość, dostępowali obietnic, lwow zda się być wesołe, ale smutne; lecz potem owoc paszczek zawierali; 34 Zagaszali moc ognia, uchodziły sprawiedliwości spokojny przynosi tym, którzy są ostrza mieczów, mocnymi się stawali z niemocnych, przez nie wyćwiczeni. 12 Przetoż opuszczone ręce i mążnymi bywali na wojnie, wojska cudzoziemców zemdlone kolana wyprostujcie, 13 A czyście kolej do uciekania przywodzili. 35 Niewiasty odbierały proste nogami waszem, iżby to, co jest chromego, umarłych swoich wzbudzonych; a drudzy są na drogi nie ustąpiło, ale raczej uzdrawione było. 14 próbach rozciagnieni, nie przyjawszy wybawienia, Pokoju naśladowie ze wszystkimi i świętobliwości, aby lepszego dostąpili zmartwychwstania. 36 Drudzy bez której żaden nie ogląda Pana; 15 Upatrując, żeby zasię pośmiewisk i bicowania doświadczyl, nadto kto nie odpadł od łaski Bożej, a żeby który korzeń i związek i więzienia. 37 Byli kamionowani, piią gorzkości nie podrósl, a nie przekaził i przez niego, przecierani, kuszeni, mieczem zabijani, chodzili w aby się ich wiele nie pokalało; 16 Aby kto nie był owczych i kozich skórah; byli w niedostatku, w wszetecznym albo sprośnym jako Ezaw, który za ucisku, w niewczasach; 38 (Których nie był świat potrawę jedną sprzedał pierworodztwo swoje. 17 godzin;) tułali się po pustyniach i po górah, i Albowiem wiecie, iż i potem, gdy chciał odziedziczyć jaskiniach, i jamach ziemi. 39 A ci wszyscy świadectwo błogosławieństwo, był odrzucony; bo nie znalazł otrzymawszy przez wiarę, nie dostąpili obietnic. 40 miejsca pokuty, choć jej z placem szukał. 18 Boście Przetoż, że Bóg o nas coś lepszego przejrzał, aby oni nie przystąpili do góry, która się da dotknąć, i do ognia gorejącego, i do wichru, i do ciemności i do burzy, 19 i do dźwięku trąby, i do głosu słów, który ci, co słyszeli, prosili, aby więcej do nich nie mówiono; 20 (Albowiem nie mogli znieść tego, co im rozkazywano: Gdyby się i bydlę góry dotknęło, będzie ukamionowane,

12 Przetoż i my, mając tak wielki około siebie leżący obłok świadków, złożywszy wszelaki ciężar i grzech, który nas snadnie obstępuje, przez cierpliwość bieżmy w zawodzie, który nam jest wystawiony; 2

albo pociskiem przebite. **21** A tak straszne to było, tych ciała palone bywają za obozem. **12** Dlatego co widzieli, że też Mojżesz rzekł: Uląklem się i i Jezus, aby poświęcić lud własną krwią swoją, za drzę.) **22** Aleście przystąpili do góry Syon i do bramą ucierpiał. **13** Wynijdźmyż tedy do niego za miasta Boga żywego, do Jeruzalemie niebieskiego, obóz, nosząc urąganie jego. **14** Albowiem nie mamy i do niezliczonych tysięcy Aniołów; **23** Do walnego tu miasta trwałego, ale onego przyszłego szukamy. zgromadzenia, i do zebrania pierworodnych, którzy **15** Przetoż przez niego ofiarujmy Bogu ofiarę chwałą są spisani w niebie, i do Boga, sędziego wszystkich, ustawicznie, to jest owoce warg wyznawających i do duchów sprawiedliwych i doskonałych; **24** I do imieniowi jego. **16** A dobrotliwości i udzielania pośrednika nowego testamentu, Jezusa, i do krwi nie przepominajcie; albowiem się Bóg w takowych pokropienia, lepsze rzeczy mówiącej niż Abłowa. ofiarach kocha. **17** Bądźcie posłuszni wodzom waszym **25** Patrzejcież, abyście nie gardzili tym, który mówi; i bądźcie im oddani; albowiem oni czują nad duszami albowiem ježliż oni nie uszli, którzy gardzili tym, który waszemi, jako ci, którzy liczbę oddać mają; aby to z na ziemi na miejscu Bożem mówił, daleko więcej my, radością czynili, a nie z wzdychaniem; boć wam to nie ježliże się od tego, który z nieba jest, odwrócimy; jest pożyteczne. **18** Módlcie się za nami; albowiem **26** Którego głos na on czas poruszył był ziemią, a ufamy, iż mamy dobre sumienie, jako ci, którzy się teraz obiecał, mówiąc: Jeszcze ja raz poruszę nie chcemy we wszystkiem dobrze zachować. **19** A tem tylko ziemią, ale i niebem. **27** A to też mówi: Jeszcze więcej proszę was, abyście to czynili, abym wam raz, pokazuje zniesienie rzeczy chwiejących się, jako tem rychlej był przywrócony. **20** A Bóg pokoju, który tych, które są uczynione, aby zostawały te, które się nie chwieją. **28** Przetoż przyjmując królestwo nie wywiódł od umarłych we krwi przymierza wiecznego, onego wielkiego pasterza owiec, Pana naszego chwiejące się, miejmy łaskę, przez którą służymy Jezusa, (aiōnios g166) **21** Niech was doskonałymi uczyni przyjemnie Bogu ze wstydem i z uczciwością. **29** Albowiem Bóg nasz jest ogniem trawiącym.

13 Miłość braterska niech zostaje. **2** Nie

zapominajcie ochoty ku gośćom; albowiem przez tę niektórzy nie wiedząc, Anioły za gościę przyjmowali. **3** Pamiętajcie na więźniów, jakobyście spółwieńziami byli; na utrapionych, jako ci, którzy też w ciele jesteście. **4** Uczciwe jest małżeństwo między wszystkimi i łoże niepokalanego; ale wszeteczników i cudzołożników Bóg będzie sądził. **5** Obcowanie wasze niech będzie bez łakomstwa, przestwając na tem, co macie; boć sam powiedział: Nie zaniecham cię, ani cię opuszczę: **6** Tak abyśmy śmiele mówić mogli: Pan mi jest pomocnikiem, nie będę się bał, aby mi co miał uczynić człowiek. **7** Pamiętajcie na wodzów waszych, którzy wam mówili słowo Boże, których obcowania koniec upatrując naśladowicie wiary ich. **8** Jezus Chrystus wczoraj i dziś, tenże i na wieki.

(aiōn g165) **9** Za naukami rozmaitemi i obcemi nie unoście się; albowiem dobra rzecz jest, aby łaską było utwierdzone serce a nie pokarmami, które nie pomogły tym, co się nimi bawili. **10** Mamy ołtarz, z którego nie mają wolności jeść ci, którzy przybytkowi służą. **11** Albowiem bydlat, których krew bywa wnoszona za grzech do świętynicy przez najwyższego kapłana,

wiecznej prośbą was, abyście to czynili, abym wam tem rychlej był przywrócony. **20** A Bóg pokoju, który wywiódł od umarłych we krwi przymierza wiecznego, onego wielkiego pasterza owiec, Pana naszego Jezusa, (aiōn g166) **21** Niech was doskonałymi uczyni w każdym uczynku dobrym ku czynieniu woli swojej, sprawując w was to, co przyjemnego przed obliczem jego, przez Jezusa Chrystusa, któremu niech będzie chwała na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) **22** A proszę was, bracia! znoście cierpliwie słowo napominania tego; bomci do was krótkopisał. **23** Wiedziecie o bracie Tymoteusz, że jest wypuszczony, z którym (ježlibym szybko przyszedł), oglądam was. **24** Pozdrówcie wszystkich wodzów waszych i wszystkich świętych. Pozdrawiają was bracia z Włoch. **25** Łaska niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

Jakuba

1 Jakób, sługa Boży i Pana Jezusa Chrystusa, dwunastu pokoleniom, które są w rozproszeniu, zdrowia życzy. **2** Za największą radość miećcie, bracia moi! gdy w rozmaite pokusy wpadacie, **3** Wiedząc, iż doświadczenie wiary waszej sprawuje cierpliwość; **4** A cierpliwość niech ma doskonały uczynek, żebyście byli doskonieli i zupełni, którym by na niczem nie schodziło. **5** A jeżeli komu z was schodzi na mądrości, niech prosi u Boga, który ją szczerze wszystkim daje, a nie wymawia; i będzie mu dana. **6** Ale niech prosi z wiarą, nic nie wątpiąc; albowiem kto wątpi, jest podobnywałowi morskiemu, który od wiatru pędzony i miotany bywa. **7** Bo niechaj nie mniema ten człowiek, aby co miał wziąć od Pana. **8** Mąż umysłu dwoistego jest niestateczny we wszystkich drogach swoich. **9** A niech się chlubi brat niskiego stanu w wywyższeniu swojem, **10** A bogaty w poniżeniu swojem; bo jako kwiat trawy przeminie. **11** Albowiem jako słońce, kiedy weszło z gorącością, ususzyło trawę, a kwiat jej opadł i zginęła ona śliczność kształtu jego, tak i bogaty w drogach swoich uwiedenie. **12** Błogosławiony mąż, który znosi pokuszenie; bo gdy będzie doświadczony, weźmie koronę żywota, która obiecał Pan tym, którzy go miują. **13** Żaden, gdy bywa kuszony, niech nie mówi: Od Boga kuszony bywam; bo Bóg nie może kuszony być we złem, a sam nikogo nie kusi. **14** Ale każdy bywa kuszony, gdy od swoich własnych poządliwości bywa pociągniony i przynęcony. **15** Zatem poządliwość poczawszy, rodzi grzech, a grzech będąc wykonany, rodzi śmierć. **16** Nie błądzieś, bracia moi mili! **17** Wszelki datek dobry i wszelki dar doskonały z góry jest, zstępujący od Ojca światłości, u którego nie masz odmiany, ani zaćmienia na wsteczną wracającągo. **18** Który, przeto że chciał, porodził nas słowem prawdy ku temu, żebyśmy byli niejakimi pierwiastkami stworzenia jego. **19** A tak, bracia moi mili! niech będzie każdy człowiek przedku słuchaniu, ale nierychły ku mówieniu i nierychły ku gniewowi. **20** Bo gniew męża nie sprawuje sprawiedliwości Bożej. **21** A tak odrzuciwszy wszelakie plugastwo i zbytek złości, z cichością przyjmijcie słowo wszczepione, które może zbawić dusze wasze. **22** A bądźcie czynielami słowa, a nie słuchaczami tylko, oszukiwającymi samych siebie. **23** Albowiem jeżeli kto

jest słuchaczem słowa a nie czynicielem, ten podobny jest mężowi przypatrującemu się obliczu narodzenia swego we zwierciadle; **24** Bo samego siebie obejrzał i odszedł, a wnet zapomniał, jakim był. **25** Ale kto by wejrzał w on doskonały zakon wolności i zostawałby w nim, ten nie będąc słuchaczem zapamiętliwym, ale czynicielem uczynku, ten błogosławionym będzie w uczynku swoim. **26** Jeżeli kto między wami zda się być nabożnym, nie kiełznając języka swego, ale zwodząc serce swe, tego nabożeństwo próźne jest. **27** Nabożeństwo czyste i niepokalane u Boga i Ojca to jest: Nawiedzać sieroty i wdowy w ucisku ich i zachować samego siebie niepokalanym od świata.

2 Bracia moi! nie miećcie z brakowaniem osób wiary Pana naszego Jezusa Chrystusa, który chwalebny jest. **2** Albowiem gdyby wszedł do zgromadzenia waszego mąż, mając pierścień złoty w szacie świetnej, a wszedłby też i ubogi w podlym odzieniu: **3** I wejrzeliбыcie na tego, co ma świętą szatę, a rzeklibyście mu: Ty! siądz sam poczciwie! a ubogiemu byście rzekli: Ty! tam stój, albo siądz tu pod podnóżkiem moim! **4** Azażeście już nie uczynili różnicy między sobą i nie staliście się sądziami myśli złych? **5** Słuchajcie, bracia moi mili! azaż Bóg nie obrał ubogich na tym świecie, aby byli bogatymi w wierze i dziedzicami królestwa, które obiecał tym, którzy go miują? **6** Aleście wy znieważyli ubogiego. Azaż bogacze gwałtem was nie uciskają i do sądów was nie pociągają? **7** Azaż oni nie bluźnią onego zacnego imienia, które jest wzywane nad wami? **8** A jeżeliże pełnicie zakon królewski według Pisma: Będziesz miował bliźniego twego jako samego siebie, dobrze czynicie. **9** Lecz jeżeli osobami brakujecie, grzech popełniacie i bywacie przekonani od zakonu jako przestępcy. **10** Albowiem ktobykolwiek zachował wszystek zakon, a w jednym by upadł, stał się winien wszystkich przekazań. **11** Bo który rzekł: Nie będziesz cudzołyżyl, ten też rzekł: Nie będziesz zabijał, a jezibyś nie cudzołyżyl, ale byś zabił, stałeś się przestępca zakonu. **12** Tak mówcie i tak czynicie jako ci, którzy według zakonu wolności macie być sądzeni. **13** Albowiem sąd bez miłosierdzia będzie temu, co nie czynił miłosierdzia; ale miłosierdzie chlubi się przeciwko sądowi. **14** Cóż pomoże, bracia moi! jeżeliby kto rzekł, iż ma wiarę, a uczynków by nie miał? izali go ona wiara może zbawić? **15** A

gdyby brat albo siostra byli nieodziani i schodziłoby i Ojca, i przez niego przeklinamy ludzi, którzy na im na powszedniej żywności, **16** I rzekły im kto z podobieństwo Boże stworzeni są; **10** Z jednychże was: Idźcie w pokoju, ugrzejcie się i najedziecie się, ust wychodzi błogosławieństwo i przeklestwo. Nie a nie dalibyście im potrzeb ciała należących, cóż tak ma być, bracia moi! **11** Izali zdrój z jednego to pomoże? **17** Także i wiara, nie mali uczynków, źródła wypuszcza i słodką, i gorzką wodę? **12** Izali martwa jest sama w sobie. **18** Ale rzesze kto: Ty może, bracia moi! figowe drzewo przynosić oliwki, masz wiarę, a ja mam uczynki; ukaż mi wiarę twoję albo winna macica figi? Tak żaden zdrój słonej i bez uczynków twoich, a ja tobio ukażę wiarę mojej słodkiej wody oraz nie wydaje. **13** Jeżeli kto jest mądry z uczynków moich. **19** Ty wierzysz, iż jeden jest i umiejętności między wami? niech pokaże dobrem Bóg, dobrze czynisz; i dyabli temu wierzą, wszakże obcowaniem uczynki swoje w mądrzej cichości. **14** drża, **20** Ale chceszli wiedzieć, o człowiekze marny! Ale jeżeli macie gorzką zawiść i zajatrzenie w sercu iż wiara bez uczynków martwa jest? **21** Abraham, waszem, nie chlubcie się, ani klamcie przeciwko ojciec nasz, izali nie z uczynków usprawiedliwiony prawdziwie. **15** Nie jestci ta mądrość z góry zstępująca, jest, gdy ofiarował Izaaka, syna swego, na ołtarzu? ale ziemska, bydlęca, dyjabelска. **16** Bo gdzie jest **22** Widzisz, iż wiara spłonie robiła z uczynkami jego, zawiść i zajatrzenie, tam i rozterki, i wszelka zła a z uczynków wiara doskonała się stała. **23** A tak sprawa. **17** Ale mądrość, która jest z góry, najprzodci weypełniło się Pismo, które mówi: I uwierzył Abraham jest czysta, potem spokojna, mierna, powolna, pełna Bogu, i przeczytano mu to ku sprawiedliwości, i miłosierdzia i owoców dobrych, nieposadzająca, i przyjacielem Bożym nazwany jest. **24** A widzicie, iż nieobludna. **18** Ale owoc sprawiedliwości w pokoju z uczynków usprawiedliwiony bywa człowiek, a nie z bywa siany tym, którzy pokój czynią.

wiary tylko. **25** Także też i Rachab, wszetecznica, izali nie z uczynków jest usprawiedliwiona, gdy przyjęła onych posłów i inną drogą wypuściła? **26** Albowiem jako ciało bez duszy jest martwe, tak i wiara bez uczynków martwa jest.

3 Niechaj was niewiele będzie nauczycielami, bracia iż nie proście. **3** Proscie, a nie bierzcie, przeto moi! wiedząc, że cięższy sąd odniesiemy. **2** iż źle proscie, abyście to na rozkosze wasze Albowiem w wielu upadamy wszyscy; jeśli kto nie obracali. **4** Cudzołożnicy i cudzołożnice! nie wiecież, upada w słowie, ten jest doskonałym mężczyznem, który iż przyjaźń świata jest nieprzyjaźnią Bożą? Przetoż, też może na wodzy trzymać i wszystko ciało. **3** Ktobykolwiek chciał być przyjacielem tego świata, Oto koniom wędzidła w gęby wprawujemy, aby nam staje się nieprzyjacielem Bożym. **5** Albo mniemacie, powolne były i wszystkiem ciałem ich kierujemy. **4** iż późno Pismo mówi: Izali ku zazdrości pożąda Oto i okręty, choć tak wielkie są i tęgiemi wiatrami duch, który w nas mieszka? **6** Owszem, hojnieszą pędzone bywają, wszak i najmniejszym sterem bywają, daje łaskę; bo mówi: Bóg się pysznym sprzeciwia, ale kierowane, gdziekolwiek jest wola sternikowa; **5** pokornym łaskę daje. **7** Poddajcie się tedy Bogu, a Tak i język mały jest członek, wszakże bardzo się dajcie odpór dyabłu, a uciecze od was. **8** Przybliźcie się ku Bogu, a przybliź się ku wam. Ochędźcie się grzesznicy i oczyście serca, którzyście umysłu dwoistego, **9** Bądźcie utrapieni i żałujcie, i płaczcie; śmiech wasz niech się obróci w żałosć, a radość w smutek. **10** Uniżajcie się przed obliczem Pańskiem, a i bywa zapalony od ognia piekielnego. (**Geenna g1067**) **7** Albowiem wszelkie przyrodzenie i dzikich zwierząt, i wywyższy was. **11** Nie obmawiajcie jedni drugich, ptaków, i gadzin, i morskich potworów bywa okrócone bracia! Kto obmawia brata i potępia brata swego, i jest okrócone od ludzi; **8** Ale języka żaden z ludzi obmawia zakon i potępia zakon; a jeżeli potępisz okrucić nie może, który jest nieokrócone złe i pełne zakon, nie jesteś czynicielem zakonu, ale sędzią jadu śmiertelnego. **9** Przez niego błogosławimy Boga **12** Jeden jest zakonodawca, który może zbawić i

zatracić. Ale ty ktoś jest, co potępiasz drugiego? **13** jeźliby się grzechu dopuścił, będzie mu odpuszczone. Nuż teraz wy, co mówicie: Dziś albo jutro pójdziemy **16** Wyznawajcie jedni przed drugimi upadki, a módlcie do tego miasta i zamieszkamy tam przez jeden rok, się za drugimi; abyście byli uzdrawieni. Wiele może a będącmy kupczyć i zysk sobie przywiedziemy; uprzejma modlitwa sprawiedliwego. **17** Eliasz był **14** (Który nie wiecie, co jutro będzie; bo cóż jest człowiek tymże biedom poddany jako i my, a modlitwą żywot wasz? Para zaiste jest, która się na mały czas modlił się, żeby deszcz nie padał; i nie padał deszcz pokazuje, a potem niszczeje.) **15** Zamiast tego, co na ziemię trzy lata i sześć miesięcy, **18** I zaś się byście mieli mówić: Będzieli Pan chciał, a będącmyli modlił, a wydało niebo deszcz i ziemia zrodziła owoce żywia, uczynimy to albo owo. **16** Ale teraz chlubicie się swoje. **19** Bracia! jeźliby się kto z was obłądził od w pysze waszej; wszelka chluba takowa zła jest. **17** prawdy, a nawróciłby go kto, **20** Niechże wie, że kto by Przetoż, kto umie dobrze czynić, a nie czyni, grzech odwrócił grzesznika od błędnej drogi jego, zachowa duszę od śmierci i zakryje mnóstwo grzechów.

5 Nuż teraz, bogacze! płaczcie, narzekając nad nędzami waszemi, które przyjdą. **2** Bogactwo wasze zgnioło, a szaty wasze mole zgryzły. **3** Złoto wasze i srebro wasze pordzewiało, a rdza ich będzie na świadectwo przeciwko wam i pożre ciała wasze jako ogień; zgromadziliście skarb na ostatnie dni. **4** Oto, zapłata robotników, którzy żeli krainy wasze, od was zatrzymana woła, a wołania żerów weszły do uszów Pana zastępów. **5** Żyliście w rozkoszach na ziemi i bujaliście; wytuczyliście serca wasze jako na dzień zabijania ofiar. **6** Potępiliście, zamordowaliście sprawiedliwego, a nie sprzeciwia się wam. **7** Przetoż, bracia! bądźcie cierpliwy aż do przyjścia Pańskiego. Oto, oracz oczekuje drogiego pozytku ziemi, cierpliwie go oczekując, ażby otrzymał deszcz ranny i wieczorny. **8** Bądzież i wy cierpliwy, a utwierdzajcie serca wasze; albowiem się przybliża przyjście Pańskie. **9** Nie wzduchajcie jedni przeciwko drugim, bracia! abyście nie byli osądzeni. Oto, sędzia już przede drzwiami stoi. **10** Bierzcie za przykład, bracia moi! utrapienia i cierpliwości proroków, którzy mówili w imieniu Pańskiem. **11** Oto za błogosławionych mam tych, którzy cierpieli. O cierpliwości Ijobowej słyszeliście i koniec Pański widzieliście, iż wielce miłośnery jest Pan i litościwy. **12** A przed wszystkimi rzeczami, bracia moi! nie przysięgajcie ani przez niebo, ani przez ziemię, ani żadną inszą przysięgę; ale niech będzie mowa wasza: Tak, tak; i Nie, nie; abyście w obłudę nie wpadli. **13** Jest kto utrapiony między wami, niechże się modli; jest kto dobrej myśli, niechajże śpiewa. **14** Choruje kto między wami, niechże zawała starszych zborowych, a niech się modla za nim, pomazując go olejkiem w imieniu Pańskiem; **15** A modlitwa wiary uzdrowi chorego i podniesie go Pan; a

I Piotra

1 Piotr, Apostoł Jezusa Chrystusa, przychodniom rozproszonym w Poncie, w Galacyi, w Kapadoci, w Azji i w Bitynii; **2** Wybranym według przejrzienia Boga Ojca przez poświęcenie Ducha, ku posłuszeństwu i pokropieniu krwi Jezusa Chrystusa. Łaska wam i pokój niech będzie rozmnożony. **3** Błogosławiony niech będzie Bóg i Ojciec Pana naszego, Jezusa Chrystusa, który według wielkiego miłosierdzia swego odrodził nas ku nadziei żywej przez zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa od umarłych, **4** Ku dziedzictwu nieskazitelnemu i niepokalanemu, i niezwątkiemu, w niebieskich dla was zachowanemu, **5** Którzy mocą Bożą strzeżeni bywacie przez wiarę ku zbawieniu, które zgotowane jest, aby było objawione czasu ostatecznego. **6** W czem weselicie się teraz maluczko, (jeżeliże potrzeba) zasmuceni w rozmaitych pokusach, **7** Aby doświadczenie wiary waszej daleko droższe niż złoto, które ginie, którego jednak przez ogień doświadczają, znalezione było wam ku chwale i ku czci, i ku sławie w objawieniu Jezusa Chrystusa, **8** Którego nie widziawszy, milujecie, którego teraz nie widząc, wszakże weń wierząc, weselicie się radością niewymowną i chwalebną, **9** Odnosząc koniec wiary waszej: zbawienie dusz. **10** O którym zbawieniu wywiadywali się i badali się prorocy, którzy o tej łasce, która na was przyjść miała, prorokowali. **11** Badając się, na który albo na jaki czas objawał Duch Chrystusowy, który w nich był, świadcząc pierwziej o utrapieniach, które miały przyjść na Chrystusa i o wielkiej za tem chwale. **12** Którym objawione jest, iż nie samym sobie, ale nam tem usługiwali, co wam teraz zwiastowano przez tych, którzy wam kazali Ewangielię przez Ducha Świętego z nieba zesłanego, na które rzeczy pragną patrzyć Aniołowie. **13** Przetoż przepasawszy biodra myśli waszej i trzeźwymi będąc, doskonałą miecej nadzieję ku tej łasce, która wam dana będzie w objawieniu Jezusa Chrystusa, **14** Jako synowie posłuszni, którzy się nie przypodobywacie przeszłym w nieumiejętności waszej poządroliwościom; **15** Ale jako ten, który wam powołał, święty jest, i wy bądźcie świętymi we wszelkim obcowaniu, **16** Dlatego że napisano: Świętymi bądźcie, iżem Ja jest świętym. **17** A ponieważ Ojcem nazywacie tego, który bez braku osób każdego sądzi według uczynku, patrzcież,

abyście w bojaźni czas pielgrzymowania waszego trawili, **18** Wiedząc, iż nie skazitelniemi rzecząmi, srebrem albo złotem, wykupieni jesteście od marnego obcowania waszego, od ojców podanego. **19** Ale drogą krewią, jako baranka niewinnego i niepokalanego, Chrystusa; **20** Przejranego przed założeniem świata, a objawionego czasów ostatecznych dla was, **21** Którzy przez niego wierzycie w Boga, który go wzbudził od umarłych i dał mu chwałę, aby wiara i nadzieja wasza była w Bogu. **22** Oczyszczając duszę wasze w posłuszeństwie prawdy przez Ducha Świętego ku nieobludnej braterskiej miłości, z czystego serca jedni drugich milujcie uprzejmie, **23** Odrodzeni będąc nie z nasienia skazitelnego, ale z nieskazitelnego przez słowo Boże żywe i trwające na wieki. (aiōn g165) **24** Ponieważ wszelkie ciało jest jako trawa i wszelka chwała człowieka jako kwiat trawy; uwiedla trawa i kwiat jej opadł; **25** Ale słowo Państkie trwa na wieki. A toč jest słowo, które wam jest zwiastowane. (aiōn g165)

2 Przetoż złożywszy wszelką złość i wszelką zdradę, i obłudę, i zazdrość, i wszelakie obmowiska, **2** Jako dopiero narodzone niemowlątka, szczerego mleka słowa Bożego pożądajcie, abyście przez nie urosły, **3** Jeżeliście tylko skosztowali, że dobroliwy jest Pan. **4** Do którego przystępując, do kamienia żywego, acz od ludzi odrzuconego, ale od Boga wybranego i kosztownego, **5** I wy jako żywe kamienie budujcie się w dom duchowny, w kapłaństwo święte, ku ofiarowaniu duchowych ofiar, przyjemnych Bogu przez Jezusa Chrystusa. **6** A przetoż mówi Pismo: Oto kładę na Syonie kamień narożny węgielny, wybrany, kosztowny; a kto w niego uwierzy, nie będzie zawstydzony. **7** Wam tedy wierzącym jest uczciwością, ale nieposłusznym, kamień, który odrzuciли budujący, ten się stał głową węgielnią, **8** I kamieniem obrażenia, i opoką zgorszenia tym, którzy się obrażają o słowo, nie wierząc, na co też wystawieni są. **9** Ale wy jesteście rodzajem wybranym, królewskim kapłaństwem, narodem świętym, ludem nabitym, abyście opowiadaли cnoty tego, który was powołał z ciemności ku dziwnej swojej światłości. **10** Którzyście niekiedy byli nie ludem, aleście teraz ludem Bożym; którzyście niekiedy nie dostąpili byli miłosierdzia, aleście teraz miłosierdzia dostąpili. **11** Najmils! proszę was, abyście się jako przychodniowie i goście wstrzymywali od cielesnych poządroliwości, które walczą przeciwko duszy, **12** Obcowanie wasze

mając poczciwe między poganami, aby zamiast tego, czynicie, nie bojąc się żadnego postrachu. 7 Także w czem was pomawiają jako złoczyńców, dobrym i wy, mężowie! mieszkajcie z niemi umiejętnie, a się uczynkom waszym przypatrując, chwalili Boga jako mdlejszemu naczyniu niewieściemu oddawajcie w dzień nawiedzenia. 13 Bądźcież tedy poddani uczciwość, jako też spółdziedziczkom łaski żywota, wszelkiemu ludzkiemu urzędowi dla Pana, bądź aby się modlitwy wasze nie przerywały. 8 A na królowi, jako najwyższemu, 14 Bądź przełożonym, koniec wszyscy bądźcie jednomyślni, spółcierpiący jako od niego posłanym ku pomście źle czyniących, doległości, braterstwo miłujący, miłośnici i dobrzyliwi, a ku chwale dobrze czyniących. 15 Albowiem taka 9 Nie oddawając złego za złe, ani lajania za lajanie, lecz jest wola Boża, abyście dobrze czyniąc, usta zatkali przeciwnym obyczajem dobrzecząc, gdyż wiecie, iż nieumiejętności głupich ludzi. 16 (Bądźcież) jako wolni, na to powołani jesteście, abyście błogosławieństwo a nie jako ci, którzy wolność zasloną złości mają, ale odziedziczyli. 10 Albowiem kto chce żywot miłować i jako słudzy Boży. 17 Wszystkich czcijcie, braterstwo oglądając dni dobre, niech pohamuje języka swego miłującie, Boga się bójcie, króla w uczciwości miejcie. od złego, a usta jego niech nie mówią zdrady; 11 18 Słudzy! bądźcie poddani panom we wszelakiej Niech się odwróci od złego, a czyni dobre; niech bojaźni, nie tylko dobrym i bacznym, ale i dziwnym. szuka pokoju i ściga go. 12 Albowiem oczy Pańskie 19 Boć to jest łaska, jeśli kto dla sumienia Bożego otworzone są na sprawiedliwych, a uszy jego ku ponosi frasunki, cierpiąc bezwinnie. 20 Bo cóż jest prośbie ich; lecz oblicze Pańskie przeciwko tym, za chwałą, jeźlibyście grzesząc, cierpliwie znosili, którzy czynią źle rzeczy. 13 I ktoż jest, co by wam źle by was i pięściami bito? Ale jeżeli dobrze czyniąc i uczynił, jeźlibyście dobrego naśladowcami byli? 14 cierpiąc znosicie, to jest łaska u Boga. 21 Albowiem Ale chociażbyście też cierpeli dla sprawiedliwości, na to też powołani jesteście, ponieważ i Chrystus błogosławieni jesteście, a strachu ich nie lękajcie się, cierpiał za was, zostawiwszy wam przykład, abyście ani twoźcie sobą, ale Pana Boga poświęcajcie w naśladowali stóp jego. 22 Który grzechu nie uczynił, sercach waszych. 15 Bądźcie zawsze gotowi ku daniu ani znalezionej jest zdrada w ustach jego. 23 Któremu odpowiedzi każdemu domagającemu się od was gdy złorzeczono, nie odzorzeczył; gdy cierpiał, nie rachunku o tej nadziei, która w was jest, z cichością i z groźbą, ale poruczył krzywdę temu, który sprawiedliwie bojaźnia, mając sumienie dobre; 16 Aby w tem, w czem sądzi. 24 Który grzechy nasze na ciele swoim was pomawiają jako złoczyńców, zawstydzili się ci, zaniósł na drzewo, abyśmy obumarły grzechom którzy naganę dawają waszemu dobremu obcowaniu sprawiedliwości żyli, którego sianością uzdrawieni w Chrystusie. 17 Lepiej bowiem jest, abyście dobrze jesteście. 25 Albowiemyście byli jako owce błądzące; czyniąc, jeśli się tak podoba woli Bożej, cierpeli, ale teraz jesteście nawróceni do pasterza i biskupa niżeli źle czyniąc. 18 Bo i Chrystus raz za grzechy cierpiał, sprawiedliwy za niesprawiedliwych, aby nas przywiódł do Boga, umartwiony będąc ciałem, ale ożywiony duchem; 19 Przez którego i tym duchom, którzy są w więzieniu, przeszedłszy kazał. 20 Którzy niekiedy nieposłuszni byli, gdy raz oczekiwali Boża cierpliwość za dni Noego, kiedy korab gotowano, w którym mało (to jest ósm) dusz zachowane są w wodzie. 21 Czego teraz chrzest wzorem będąc, zbawia nas (nie składanie cielesnego plugastwa, ale obietnica spólna sumienia dobrego u Boga,) przez zmartwychstanie Jezusa Chrystusa, 22 Który jest na prawicy Bożej, szedłszy do nieba, podbiwszy sobie Aniołów i zwierzchności, i mocy.

3 Także i żony! bądźcie poddane mężom swoim, aby i ci, którzy nie wierzą słownu, przez pobożne obcowanie żon, bez słowa byli pozyskani, 2 Obacywszy czyste w bojaźni Bożej obcowanie wasze. 3 Których ochędstwo niech będzie nie ono zwierzchnie, w splecieniu włosów i obłożeniu się złotem, albo w ubieraniu się w szaty: 4 Ale on skryty serdeczny człowiek, zależący w nieskażeniu cichego i spokojnego ducha, który jest przed obliczem Bożem kosztowny. 5 Albowiem tak niekiedy i one święte małżonki, które nadzieję miały w Bogu, zdobiły się, będąc poddane mężom swoim. 6 Jako Sara była posłuszną Abrahamowi nazywając go panem; której wy stałyście się córkami, gdy dobrze

4 Ponieważ tedy Chrystus ucierpiał za nas w ciele, i wy też tąż myślą bądźcie uzbrojeni, że ten,

co cierpiął w ciele, poprzestał grzechu, 2 Aby już 5 Starszych, którzy są między wami, proszę ja więcej nie cielesnym pożądliwościom, ale woli Bożej spółstarszy i świadek ucierpienia Chrystusowego, żył ostatek czasu w ciele. 3 Albowiem dosyć nam, i uczestnik chwały, która ma być objawiona: 2 Paście żeśmy przeszego czasu żywota popełniali lubości trzodę Bożą, która jest między wami, doglądając jej pogan, chodząc w rozpustach, w pożądliwościach, w nie poniewolnie, ale dobrowolnie; nie dla sprośnego opilństwach, w biesiadach, w pijaniaściach i sprośnych zysku, ale ochotnym umysłem: 3 Ani jako panując nad bałwochwałstwach. 4 Przetoż, że się wy z nimi nie schadzacie na taką zbytnią rozpuszę, zda 4 A gdy się okaże on księgu pasterzy, odniesiecie się im rzeczą obcą i bluźnią to. 5 Ci dadzą liczbą niezwielką koronę chwały. 5 Także, młodsi! bądźcie temu, który gotowy jest sądzić żywych i umarłych. poddani starszym, a wszyscy jedni drugim bądźcie 6 Dlatego bowiem i umarłym kazano Ewangielię, poddani. Pokorą bądźcie we wnętrzu ozdobieni, gdyż aby sądzeni byli według ludzi z strony ciała, ale Bóg pysznym się sprzeciwia, a pokornym łaskę daje. żyli według Boga duchem. 7 A wszystkiemuć się 6 Uniżajcie się tedy pod mocną ręką Bożą, aby was koniec przybliża. 8 Przetoż trzeźwymi bądźcie i wywyższyl czasu swego; 7 Wszystko staranie wasze czułmi ku modlitwom, a nade wszystko miejsce wrzuciwszy na niego, gdyż on ma pieczę o was. 8 uprzejmą miłość jedni ku drugim; albowiem miłość Trzeźwymi bądźcie, czujcie; albowiem przeciwnik zakryje mnóstwo grzechów. 9 Gościnnymi bądźcie wasz dyjabel, jako lew ryczący obchodzi, szukając jedni ku drugim bez szemrania. 10 Każdy jako wziął kogo by pożarł. 9 Któremu dawajcie odpór, mocni dar, tak nim jeden drugiemu usługując, jako dobrzy będąc w wierze, wiedząc, iż się takowe ucierpienia szafarze rozlicznej łaski Bożej. 11 Jeżeli kto mówi, nad braterstwem waszem, które jest na świecie, niech mówi jako wyroki Boże, jeżeli kto posługuje, niech to czyni jako siły, której Bóg dodaje, aby wykonywają. 10 A Bóg wszelkiej łaski, który nas we wszystkiem chwalony był Bóg przez Jezusa Christusa, któremu należy chwała i panowanie na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) 12 Najmilsi! niech powołał do wiecznej chwały swojej w Chrystusie Jezusie, gdy maluczko ucierpicie, ten niech was szafarze rozlicznej łaski Bożej. 11 Jeżeli kto mówi, niech mówiąc: 12 Przez Sylwana doskonałymi uczyni, utwierdzi, umocni i ugruntuje; (aiōnos g166) 11 Jemu niech będzie chwała i panowanie na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) 12 Przez Sylwana wasz dyjabel, jako lew ryczący obchodzi, szukając waszych brata, jako rozumiem, krótkompisa, co obcego na was przychodziło; 13 Ale radujcie się z napominając i świadcząc, iż ta jest prawdziwa łaska tego, żeście uczestnikami ucierpienia Chrystusowego, Boża, w której stocie. 13 Pozdrawia was spółwybrany abyście się i w objawienie chwały jego z radością zbór, ten, który jest w Babilonie i Marek, syn moj weselii. 14 Jeżeli was ląża dla imienia Chrystusowego, 14 Pozdrówcie jedni drugich w pocałowaniu miłości. błogosławieni jesteście, gdyż on Duch chwały a Duch Pokój niech będzie wam wszystkim, którzyście w Boży odpoczywa na was, który wzgledem nich bywa Chrystusie Jezusie. Amen. bluźniony, ale wzgledem was bywa uwielbiony. 15 A żaden z was niech nie cierpi jako mężobójca, albo złodziej, albo złoczyńca, albo jako w cudzy urząd się wtrącający. 16 Lecz jeżeli cierpi jako chrześcijanin, niech się nie wstydzi, owszem niech chwali Boga w tej mierze. 17 Albowiem czas jest, aby się sąd począł od domu Bożego; a ponieważ najprzód zaczyna się od nas, jakiz będzie koniec tych, co są nieposłuszni Ewangelii Bożej? 18 A ponieważ sprawiedliwy ledwie zbawiony będzie, niezbożny i grzeszny gdzieś się okaże? 19 Przetoż i ci, którzy cierpią według woli Bożej, niechaj jemu, jako wiernemu Stworzicielowi, poruczą dusze swoje, dobrze czyniąc.

II Piotra

1 Szymon Piotr, sługa i Apostoł Jezusa Chrystusa, tym, którzy równie z nami kosztownej wiary dostali przez sprawiedliwość Boga naszego i zbawiciela naszego, Jezusa Chrystusa. **2** Łaska i pokój niech się wam rozmnoży przez poznanie Boga i Jezusa, Pana naszego. **3** Jako nam jego Boska moc wszystko, co do żywota i do pobożności należy, darowała przez poznanie tego, który nas powołał

przez sławę i przez cnotę; **4** Przez co bardzo wielkie i kosztowne obietnice nam są darowane, abyście się przez nie stali uczestnikami Boskiego przyrodenia, uszedłszy skażenia tego, które jest na świecie w poządrościach. **5** Ku temu tedy samemu wszelkiej pilności przykładając, przydajcie do wiary waszej cnotę, a do cnoty umiejętności; **6** A do umiejętności powściągliwość, a do powściągliwości cierpliwość, a do cierpliwości pobożność; **7** A do pobożności braterską miłość, a do miłości braterskiej łaskę. **8** Albowiem gdy to będzie przy was, a obficie będzie, nie próżnymi, ani niepozytecznymi wystawi was w znajomości Pana naszego, Jezusa Chrystusa. **9** Bo przy kim tych rzeczy nie masz, ślepy jest; a tego, co jest daleko, nie widzi, zapomniawszy na oczyszczenie od dawnych grzechów swoich. **10** Przetoż, bracia! raczej się starajcie, abyście powołanie i wybranie wasze mocne czynili; albowiem to czyniąc, nigdy się nie potkniecie. **11** Tak bowiem hojnje wam dane będzie wejście do wiecznego królestwa Pana naszego i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa. (aiōnios g166) **12** Przetoż nie zaniedbam was zawsze upominać o tych rzeczach, chociażecie umiejętności i utwierdzeni w teraźniejszej prawdzie. **13** Boć to mam za słuszną rzec, pókim jest w tym przybytku, abym was pobudzał przez napominanie, **14** Wiedząc, iż przedkie jest złożenie przybytku mojego, jako mi i Pan nasz, Jezus Chrystus objawił. **15** A starać się będę o to ze wszelakiej miary, abyście wy i pozejściu mojem te rzeczy sobie przypominali. **16** Albowiem nie baśni jakich misternie wymyślonych naśladując, uczyniliśmy wam znajomą Pana naszego, Jezusa Chrystusa moc i przyjście, ale jako ci, którzyśmy oczami naszemi widzieli wielmożność jego. **17** Wziął bowiem od Boga Ojca cześć i chwałę, gdy mu był przyniesiony głos taki od wielmożnej chwały: ten jest on Syn mój miły, w

którym mi się upodobało. **18** A głos ten myśmy słyszeli z nieba przyniesiony, będąc z nim na onej górze świętej. **19** I mamy mocniejszą mowę prorocką, której pilnując jako świecy w ciemnym miejscu świecącej, dobrze czynicie, ażby dzień oświtał, i jutrzenka weszała w sercach waszych. **20** To najpierw wiedząc, iż żadne proroctwo Pisma nie jest własnego wykładu. **21** Albowiem nie z woli ludzkiej przyniesione jest niekiedy proroctwo, ale od Ducha Świętego przedzeni będąc mówili święci Boży ludzie.

2 Byli też i fałszywi prorocy między ludem, jako i między wami będą fałszywi nauczyciele, którzy z sobą wprowadzą kacerstwa zatracenia i Pana, który ich kupił, zaprzą się, sami na się przywodząc przedkie zginienie. **2** A wiele ich naśladowań będą zginienia ich, przez których droga prawdy będzie bluźniona. **3** I przez łakomstwo zmyłonimi słowami kupczyć będą, którym sąd z dawna nie omieszkaje i zatracenie ich nie drzemie. **4** Albowiem jeśli Bóg Aniołom, którzy byli zgrzeszyli, nie przepuścił, ale straciwszy ich do piekła, podał łańcuchom ciemności, aby byli zachowani na sąd: (Tartaroō g5020) **5** Także i pierwszemu światu nie przepuścił, ale Noego samośmego, kaznodzieję sprawiedliwości, zachował, przywiódłszy potop na świat niepobożnych; **6** I miasta Sodomczyków i Gomory w popiół obróciwszy podwróceniem potępił, wystawiwszy je na przykład tym, którzy by niepobożnie żyli; **7** A sprawiedliwego Lota, onych niezbożników rozpuстnem obcowaniem strapionego, wyrwał. **8** Albowiem widzeniem i słyszeniem on sprawiedliwy mieszkając między nimi, dzień po dniu duszę sprawiedliwą uczynkami ich niezbożnymi trapił. **9** Umie Pan pobożnych z pokuszenia wyrywać, a niesprawiedliwych na dzień sądu ku karaniu chować; **10** A najwięcej tych, którzy za ciałem w poządrości plugastwa chodzą, a zwierzchnością pogardzają, śmieli i sobie się podobający, nie wzdrygają się bliźnić przełożenistw. **11** Chociaż Aniołowie będąc większymi siłą i mocą, nie przynoszą przeciwko nim przed Pana bluźnierskiego sądu. **12** Ale ci, jako bydło bezrozumne, które za przyrodeniem idzie, sprawione na ułowienie i skazę, bliźniąc to, czego nie wiedzą, w tej skazie swojej zaginą. **13** I odniosą zapłatę niesprawiedliwości jako ci, którzy mają za rozkosz każdodzienne lubości, będąc plugastwem i zmaza, rozkosz mają w zdradach swoich z wami bankietując:

14 Oczy mają pełne cudzołóstwa i bez przestania cierpliwości przeciwko nam, nie chcąc, aby którzy grzeszące, przyłudzając dusze niestateczne, mając zginęli, ale żeby się wszyscy do pokuty udali. 10 serce wyćwiczone w łakomstwie, synowie przeklestwa, A on dzień Pański przyjdzie jako złodziej w nocy, 15 Którzy opuściwszy prostą drogę, zblądzili, w który niebiosa z wielkim trzaskiem przemina, a naśladowując drogi Balaama, syna Bosorowego, który żywioły rozpalone ogniem stopnieją, a ziemia i rzeczy, zapłatać niesprawiedliwości umiłował; 16 Ale miał które są na niej, spalone będą. 11 Ponieważ się karanie za swój występek, ponieważ jarzmu niema tedy to wszystko ma rozplynąć, jakimiż wy macie oślica poddana, człowiekowym głosem przemówiszy, być w świętych obcowaniach i pobożnościach? 12 zahamowała szaleństwo proroka. 17 Ci są studniami Którzy oczekujecie i spieszycie się na przyjście dnia bez wody, obłoki od wichru pędzone, którym chmura Bożego, w który niebiosa gorejące rozpuszczą się i ciemności na wieki jest zachowana. (questioned) 18 żywioły palające stopnieją. 13 Lecz nowych niebos i Albowiem nadzętą próżność mówiąc, przyłudzają nowej ziemi według obietnicy jego oczekujemy, w przez poządliwość ciała i rozpusty tych, którzy byli których sprawiedliwość mieszka. 14 Przetoż najmilsi! prawdziwie uciekli od obcujących w błędzie, 19 tego oczekując, starajcie się, abyście bez zmazy i Wolność im obiecuając, a sami będąc niewolnikami bez nagany od niego znalezieni byli w pokoju; 15 A skazy. Albowiem kto jest od kogo przezwyciężony, nieskwapliwość Pana naszego miejcie za zbawienie temu też jest zniewolony. 20 Bo ponieważ oni uszli wasze, jako wam i miły brat Paweł według danej plugastw świata przez poznanie Pana i zbawiciela, sobie mądrości pisał, 16 Jako i we wszystkich listach Jezusa Chrystusa, a znowu się zaś niemi uwikławszy, swoich mówiąc o tych rzeczach, między którymi zwyciężeni bywają; stały się ich ostateczne rzeczy są niektóre rzeczy trudne ku wyrozumieniu, które gorsze niż pierwsze. 21 Bo by im było lepiej, nie uznać nieumiejętni i niestateczni wykręcają jako i inne drogi sprawiedliwości, niżeli poznawszy ją, odwrócić pisma, ku swemu własnemu zatraceniu. 17 Wy tedy, się od podanego im rozkazania świętego. 22 Aleć się najmilsi! wiedząc to przedtem; strzeżcie się, abyście im przydało według onej prawdziwej przypowieści: błędem tych niezbożników nie byli zwiedzeni i nie Pies wrócił się do zwracania swego, a świnia umyta wypadli z waszej stateczności; 18 Ale roście w lasce do walania się w blocie.

3 Najmilsi! już ten drugi list do was piszę, którym wzbudzam przez napominanie uprzejmą myśl waszę, 2 Abyście pamiętali na słowa przepowiedziane od świętych proroków, i na przykazanie nasze, którzyśmy Apostołami Pana i Zbawiciela: 3 To najpierw wiedząc, że przyjdą w ostateczne dni naśmiewcy, według własnych swoich poządliwości chodzący, 4 I mówiący: Gdzież jest obietnica przyjścia jego? Bo jako ojcowie zasnęli, wszystko tak trwa od początku stworzenia. 5 Tego zaiste umyślnie wiedzieć nie chça, że się niebiosa dawno stały i ziemia z wody i w wodzie stanęła przez słowo Boże, 6 Dlaczego on pierwszy świat wodą będąc zatopiony, zginął. 7 Lecz te niebiosa, które teraz są i ziemia temże słowem odłożone są i zachowane ogniom na dzień sądu i zatracenia niepobożnych ludzi. 8 Ale ta jedna rzecz niech wam nie będzie tajna, najmilsi! iż jeden dzień u Pana jest jako tysiąc lat, a tysiąc lat, jako jeden dzień. 9 Nie omieszkawać Pan z obietnicą, (jako to niektórych mają za omieszkanie), ale używa

i w znajomości Pana naszego i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa, któremu niech będzie chwała i teraz, i na czasy wieczne. Amen. (aiōn g165)

I Jana

1 Co było od początku, cośmy słyszeli, cośmy oczyma naszemi widzieli i na cośmy patrzyli, i czego się ręce nasze dotykały, o Słowie żywota; **2** (Bo żywot objawiony jest i widzieliśmy, i świadczymy i zwiastujemy wam on żywot wieczny, który był u Ojca, i objawiony nam jest.) (aiōnios g166) **3** Cośmy, mówię, widzieli i słyszeli, to wam zwiastujemy, abyście i wy z nami społeczność mieli, a społeczność naszą, aby była z Ojcem i z Synem jego, Jezusem Chrystusem. **4** A toć wam piszemy, aby radość wasza zupełna była. **5** A toć jest poselstwo, któreśmy słyszeli od niego i zwiastujemy wam: Iż Bóg jest światłość, a żadnej ciemności w nim nie masz. **6** Jeżeliśmy rzekli, iż społeczność mamy z nim, a w ciemności chodzimy, kłamiemy, a nie czynimy prawdy. **7** A jeśli w światłości chodzimy, jako on jest w światłości, społeczność mamy między sobą, a krew Jezusa Chrystusa, Syna jego, oczyszczca nas od wszelkiego grzechu. **8** Jeżeliśmy rzekli, iż grzechu nie mamy, sami siebie zwodzimy, a prawdy w nas nie masz. **9** Jeżeliśmy wyznali grzechy nasze, wierny jest Bóg i sprawiedliwy, aby nam odpuścił grzechy i oczyścił nas od wszelkiej nieprawości. **10** Jeżeliśmy rzekli, żeśmy nie zgrzeszyli, kłamcą go czynimy, a słowa jego nie masz w nas.

2 Dziatki moje! to wam piszę, abyście nie grzeszyli; i jeżeli kto zgrzeszył, mamy orędownika u Ojca, Jezusa Chrystusa sprawiedliwego; **2** A on jest ubieganiem za grzechy nasze; a nie tylko za nasze, ale też za grzechy wszystkiego świata. **3** A przez to wiemy, żeśmy go poznali, jeśli przykazania jego zachowujemy. **4** Kto mówi: Znam go, a przykazania jego nie zachowuje, kłamcą jest, a prawdy w nim nie masz. **5** Lecz kto by zachował słowa jego, prawdziwie się w tym miłość Bożą wykonała; przez to znamy, iż w nim jesteśmy. **6** Kto mówi, że w nim mieszka, powinien, jako on chodził, i sam także chodzić. **7** Bracia! nie nowe przykazanie wam piszę, ale przykazanie stare, któreście mieli od początku; a to stare przykazanie jest ono słowo, któreście słyszeli od początku. **8** Zasię przykazanie nowe piszę wam, które jest prawdziwe w nim i w was; iż ciemność przemija, a prawdziwa ona światłość już świeci. **9** Kto mówi, iż jest w światłości, a brata swego nienawidzi,

w ciemności jest aż dotąd. **10** Kto miłuje brata swego, w światłości mieszka i zgorszenia w nim nie masz. **11** Lecz kto nienawidzi brata swego, w ciemności jest i w ciemności chodzi, a nie wie, gdzie idzie, iż ciemność zaślepia oczy jego. **12** Piszę wam, dzieci! iż wam są odpuszczone grzechy dla imienia jego. **13** Piszę wam, ojcowie! żeście poznali tego, który jest od początku. Piszę wam, młodzieńcy! żeście zwyciężyli onego złośnika. **14** Piszę wam, dziaćeczki! żeście poznali Ojca. Pisałem wam, ojcowie! żeście poznali onego, który jest od początku. Pisałem wam, młodzieńcy! że jesteście mocni, a słowo Boże mieszka w was, a żeście zwyciężyli onego złośnika. **15** Nie miłujcie świata, ani tych rzeczy, które są na świecie; jeśli kto miłuje świat, nie masz w nim miłości ojcowskiej. **16** Albowiem wszystko, co jest na świecie, jako poządroliwość ciała i poządroliwość oczu, i pycha żywota, toć nie jest z Ojca, ale jest z świata. **17** Światci przemija i poządroliwość jego; ale kto czyni wolę Bożą, trwa na wieki. (aiōn g165) **18** Dziaćeczki! ostateczna godzina jest; a jakoście słyszeli, że antychryst przyjść ma, i teraz wiele antychristów powstało; stąd wiemy, iż jest ostateczna godzina. **19** Z nas wyszli, ale nie byli z nas; albowiem gdyby byli z nas, zostaliby byli z nami; ale wyszli z nas, aby objawieni byli, iż wszyscy nie byli z nas. **20** Ale wy macie pomazanie od onego Świętego i wiecie wszystko. **21** Nie pisałem wam, przeto żeście prawdy nie znali, ale że ją znacie, a iż wszelkie kłamstwo nie jest z prawdy. **22** Kto jest kłamcą? Ażaz nie ten, który zapiera, iż Jezus nie jest Chrystusem? Ten jest antychryst, który się zapiera Ojca i Syna. **23** Każdy, co się zapiera Syna, i Ojca nie ma; a kto wyznaje Syna, ma i Ojca. **24** Wy tedy, coście słyszeli od początku, to niechaj w was zostaje; jeżeliby w was zostało, coście słyszeli od początku, i wy w Synu i w Ojcu zostaniecie. **25** A tać jest obietnica, którą on nam obiecał, to jest żywot on wieczny. (aiōnios g166) **26** Tom wam napisał o tych, którzy was zwodzą. **27** Ale to pomazanie, któreście wy wzięli od niego, zostaje w was, a nie potrzebujecie, aby was kto uczył: ale jako to pomazanie uczy was o wszystkiem, a jest prawdziwe, i nie jest kłamstwem, a jako was nauczyło, tak w niem zostaniecie. **28** I teraz, dziaćeczki! zostańcie w niem, abyśmy, gdy się ukaże, ufanie mieli, a nie byli zawstydzeni od niego w przyjściu jego. **29** Ponieważ wiecie, że on

sprawiedliwy jest, wiedzieć też, iż każdy, który czyni sprawiedliwość, z niego narodzony jest.

3 Patrzcie, jaką miłość dał nam Ojciec, abyśmy działkami Bożemi nazwani byli. Dlategoś świat nie zna nas, iż onego nie zna. **2** Najmilsi! teraz działkami Bożemi jesteśmy, ale się jeszcze nie objawiło, czem będziemy; lecz wiemy, iż gdy się on objawi, podobni mu będąmy; albowiem ujrzymy go tak, jako jest. **3** A ktokolwiek ma tą nadzieję w nim, oczyszcza się, jako i on czysty jest. **4** Każdy, co czyni grzech, ten i zakon przestępuje; albowiem grzech jest przestępstwo zakonu. **5** A wiecie, iż się on objawił, aby grzechy nasze zgładził, a grzechu w nim nie masz. **6** Wszelki tedy, kto w nim mieszka, nie grzeszy; ale ktokolwiek grzeszy, nie widział go, ani go poznął. **7** Dziateczki! niechaj was nikt nie zwodzi; kto czyni sprawiedliwość, sprawiedliwy jest, jako i on sprawiedliwy jest; **8** Kto czyni grzech, z dyabla jest; gdyż od początku dyabiel grzeszy. Na to się objawił Syn Boży, aby zepsował uczynki dyabelskie. **9** Wszelki, co się narodził z Boga, grzechu nie czyni, iż nasienie jego w nim zostaje, i nie może grzeszyć, iż z Boga narodzony jest. **10** Po tem poznać działki Boże i dzieci dyabelskie. Wszelki, który nie czyni sprawiedliwości, nie jest z Boga, i który nie miluje brata swego. **11** Albowiem to jest poselstwo, któreście słyszeli od początku, abyśmy jedni drugich miłowali. **12** Nie jako Kain, który był z tego złośnika i zabił brata swego. A dlaczegoż go zabił? Iż uczynki jego zle były, a brata jego sprawiedliwe. **13** Nie dziwujcie się, bracia moi! jeżeli was świat nienawidzi. **14** My wiemy, żeśmy przeniesieni z śmierci do żywota, iż milujemy braci; kto nie miluje brata, zostaje w śmierci. **15** Każdy, co nienawidzi brata swego, mężobójca jest; a wiecie, iż żaden mężobójca nie ma żywota wiecznego w sobie zostawającego. (aiōnios g166) **16** Przez tośmy poznali miłość Bożą, iż on duszę swoją za nas położył; i myśmy powinni kłaść duszę za braci. **17** A kto by miał majątkość świata tego i widziałby brata swego potrzebującego, a zawałby wnętrzności swoje przed nim, jakoż w nim zostaje miłość Boża? **18** Dziateczki moje! nie milujmy słowem ani językiem, ale uczynkiem i prawdą. **19** A przez to poznajemy, iż z prawdy jesteśmy i przed nim uspokojemy serca nasze. **20** Bo jeżeliby nas potępialo serce nasze, daleko większy jest Bóg niż serce nasze i wie wszystko. **21** Najmilsi!

jeżeliby serce nasze nas nie potępiło, ufanie mamy ku Bogu; **22** I o cokolwiek byśmy prosili, bierzymy od niego; bo przykazania jego chowamy i to, co się podoba przed obliczem jego, czynamy. **23** A to jest przykazanie jego, abyśmy wierzyli imieniowi Syna jego, Jezusa Chrystusa, i miłowali jedni drugich, jako nam przykazał. **24** Bo kto chowa przykazania jego, w nim mieszka, a on też w nim; a przez to znamy, iż mieszka w nas, to jest z Ducha, którego nam dał.

4 Najmilsi! nie każdemu duchowi wiercie; ale doświadczajcie duchów, jeźli z Boga są. Bo wiele fałszywych proroków wyszło na świat. **2** Przez to poznawajcie Ducha Bożego: Wszelki duch, który wyznaje, iż Jezus Chrystus w ciele przyszedł, z Boga jest. **3** Ale wszelki duch, który nie wyznaje, że Jezus Chrystus w ciele przyszedł, nie jest z Boga; ale ten jest on duch antychrystowy, o którymście słyszeli, iż idzie i teraz już jest na świecie. **4** Wy z Boga jesteście, dziateczki! i zwyciężyliście ich; iż większy jest ten, który w was jest, niż ten, który jest na świecie. **5** Oni są z świata; przetoż o świecie mówią, a świat ich słucha. **6** My z Boga jesteśmy. Kto zna Boga, słucha nas; kto nie jest z Boga, nie słucha nas. Przez to poznajemy ducha prawdy i ducha błędu. **7** Najmilsi! milujmyż jedni drugich, gdyż miłość jest z Boga; i każdy, co miluje, z Boga jest narodzony i zna Boga. **8** Kto nie miluje, nie zna Boga; gdyż Bóg jest miłość. **9** Przez to objawiona jest miłość Boża ku nam, iż Syna swego jednorodzonego posłał Bóg na świat, abyśmy żyli przez niego. **10** W tem jest miłość, nie iżbyśmy my umiłowali Boga, ale iż on umiłował nas i posłał Syna swego, aby był ubieganiem za grzechy nasze. **11** Najmilsi! ponieważ nas tak Bóg umiłował, i myśmy powinni jedni drugich miłować. **12** Boga żaden nigdy nie widział; ale jeżeli milujemy jedni drugich, Bóg w nas mieszka, a miłość jego doskonała jest w nas. **13** Przez to poznajemy, iż w nim mieszkały, a on w nas, iż z Ducha swego nam dał. **14** A myśmy widzieli i świadczyliśmy, iż Ojciec posłał Syna, aby był Zbawicielem świata. **15** Ktobykolwiek wyznał, iż Jezus jest Synem Bożym, Bóg w nim mieszka, a on w Bogu. **16** I myśmy poznali i uwierzyli o miłości, którą Bóg ma ku nam. Bóg jest miłość; a kto mieszka w miłości, w Bogu mieszka, a Bóg w nim. **17** W tem doskonała jest miłość Boża z nami, abyśmy ufanie mieli w dzień sądny, iż jaki on jest, tacy i my jesteśmy

na tym świecie. **18** Nie maszci bojaźni w miłości, ale grzeszącym nie na śmierć. Jestci grzech na śmierć; miłość doskonała precz wyrzuca bojaźń: bo bojaźń nie za tym, mówię, aby się kto modlił. **17** Wszelka ma udręczenie, a kto się boi, nie jest doskonały niesprawiedliwość jest grzech; ale jest grzech nie w miłości. **19** My go miłujemy, iż on nas pierwej na śmierć. **18** Wiemy, iż wszelki, który się z Boga umiłował. **20** Jeżeliby kto rzekł: Miłuję Boga, a brata narodził, nie grzeszy; ale który się narodził z Boga, by swego nienawidził, kłamcą jest; albowiem kto nie miłuje brata swego, którego widział, Boga, którego nie widział, jakoż może miłować? **21** A toż rozkazanie mamy od niego, aby ten, co miłuje Boga, miłował i brata swego.

5 Wszelki, co wierzy, iż Jezus jest Chrystusem, z

Boga się narodził; a wszelki, co miłuje tego, który urodził, miłuje i tego, który z niego jest narodzony. **2**

Przez to znamy, iż miłujemy dzieci Boże, gdy Boga

miłujemy i przykazania jego chowamy. **3** Albowiem ta

jest miłość Boża, abyśmy przykazania jego chowali;

a przykazania jego nie są ciężkie. **4** Bo wszystko,

co się narodziło z Boga, zwycięża świat; a to jest

zwycięstwo, które zwyciężyło świat, wiara nasza. **5**

Któz jest, co zwycięża świat, tylko kto wierzy, iż Jezus

jest Synem Bożym? **6** Tenci jest, który przyszedł przez

wodę i krew, Jezus Chrystus, nie w wodzie tylko,

ale w wodzie i we krwi; a Duch jest, który świadczy,

iż Duch jest prawda. **7** Albowiem trzej są, którzy

świadczą na niebie: Ojciec, Słowo i Duch Święty, a

ci trzej jedno są. **8** A trzej są, którzy świadczą na

ziemi: Duch i woda, i krew, a ci trzej ku jednemu

są. **9** Ponieważ świadectwo ludzkie przyjmujemy,

świadectwo Boże większe jest; albowiem to jest

świadectwo Boże, które świadczył o Synu swoim.

10 Kto wierzy w Syna Bożego, ma świadectwo sam

w sobie. Kto nie wierzy Bogu, kłamcą go uczynił, iż

nie uwierzył temu świadectwu, które Bóg świadczył o

Synu swoim. **11** A toż jest świadectwo, iż nam Bóg

dał żywot wieczny; a ten żywot jest w Synu jego.

(aiōnios g166) **12** Kto ma Syna, ma żywot; kto nie ma

Syna Bożego, nie ma żywota. **13** Te rzeczy napisałem

wam, którzy wierzycie w imię Syna Bożego, żebyście

wiedzieli, iż macie żywot wieczny, i abyście wierzyli w

imię Syna Bożego. (aiōnios g166) **14** A toż jest ufanie,

które mamy do niego, iż jeżelibyśmy o co prosili według

woli jego, słyszy nas. **15** A jeżeli wiemy, iż nas słyszy,

o cokolwiek byśmy prosili, tedy wiemy, iż mamy te

rzeczy, o któreśmy go prosili. **16** Jeżeliby kto widział

brata swego grzeszącego grzechem nie na śmierć,

niechże się modli za nim, a da mu Bóg żywot, to jest

zachowuje samego siebie, a on złośnik nie doryka się go. **19** Wiemy, iż z Boga jesteśmy; ale świat wszystek nie jest w ziem położony jest. **20** A wiemy, iż Syn Boży przyszedł i dał nam zmysł, abyśmy poznali onego prawdziwego Boga, i jesteśmy w onym prawdziwym, to jest w Synu jego, Jezusie Chrystusie; tenci jest prawdziwy Bóg i żywot wieczny. (aiōnios g166) **21** Dziateczki! strzeżcie się bałwanów. Amen.

II Jana

1 Starszy wybranej pani i dziatkom jej, które ja miluję w prawdzie, a nie ja tylko, ale i wszyscy, którzy poznali prawdę, **2** Dla prawdy, która zostaje w nas i z nami będzie na wieki. (aiōn g165) **3** Niech będzie z wami łaska, miłosierdzie i pokój od Boga Ojca i od Pana Jezusa Chrystusa, Syna Ojcowego, w prawdzie i w miłości. **4** Uradowałem się bardzo, żem znalazłem niektóre z dziatek twoich chodzące w prawdzie, jakośmy przykazanie wzięli od Ojca. **5** A teraz proszę cię, Pan! nie jako przykazanie nowe pisząc ci, ale któreśmy mieli od początku, abyśmy jedni drugich miłowali. **6** A tać jest miłość, abyśmy chodzili według przykazań jego. A przykazanie to jest, jakoście słyszeli od początku, abyście w niem chodzili. **7** Gdyż wiele zwodzicieli wyszło na świat, którzy nie wyznawaja, że Jezus Chrystus przyszedł w ciele; ten jest zwodzicielem i antychystem. **8** Strzeżcie samych siebie, żebyśmy nie stracili tego, koło czegośmy pracowali, ale żebyśmy odpłatę zupełną wzięli. **9** Wszelki, co przestępuje, a nie zostaje w nauce Chrystusowej, Boga nie ma; kto zostaje w nauce Chrystusowej, ten i Ojca, i Syna ma. **10** Jeżeli kto przychodzi do was, a tej nauki nie przynosi, nie przyjmujcie go w dom, ani go pozdrawiajcie. **11** Albowiem kto takiego pozdrawia, uczestnikiem jest złych uczynków jego. **12** Mając wam wiele pisać, nie chciałem przez papier i inkaust, ale mam nadzieję, że do was przyjdę i ustnie z wami mówić będę, aby radość nasza była zupełna. **13** Pozdrawiają cię dziatki siostry twojej w Panu wybranej. Amen.

III Jana

1 Starszy Gajowi miłoemu, którego ja miuję w prawdzie. **2** Najmilszy! najprzód żądam, aby ci się dobrze powodziło i abyś był zdrów, tak jako się dobrze powodzi duszy twojej. **3** Albowiem wielcem się uradował, gdy przyszli bracia, i dali świadectwo o twojej prawdzie, jako ty w prawdzie chodzisz. **4** Większej nad tą radości nie mam, jako gdy słyszę, iż dzieci moje chodzą w szczerości. **5** Najmilszy! Wiernie czynisz, cokolwiek czynisz przeciwko braciom i przeciw gościom, **6** Którzy świadectwo wydali o miłości twojej przed zborem; i dobrze uczynisz, jeśli ich odprowadzisz, jako przystoi przed Bogiem. **7** Albowiem dla imienia jego wyszli, nic nie wziąwszy od pogan. **8** My tedy takowych powinniśmy przyjmować, abyśmy byli pomocnikami prawdzie. **9** Pisałem do zboru waszego; ale Dijotrefes, który chce być przedniejszy między nimi, nie przyjmuje nas. **10** Przeto jeśli przyjdę, przypomnę uczynki jego, które czyni, słowami złemi obmawiając nas, a nie mając dosyć na tem, i sam braci nie przyjmuje, i tym, co by przyjąć chcieli, zabrania i ze zboru ich wyłącza. **11** Najmilszy! nie naśladowuj złego, ale dobrego. Kto dobrze czyni, z Boga jest; ale kto źle czyni, nie widział Boga. **12** Demetryjuszowi Świadectwo jest dane od wszystkich, i od samej prawdy; lecz i my świadectwo o nim dajemy, a wiecie, iż świadectwo nasze prawdziwe jest. **13** Wielem miał pisać; lecz nie chcę pisać inkaustum i piórem; **14** Bo mam nadzieję, że cię w rychle ujrzę, a tedy ustnie mówić będziemy. Pokój tobie. Pozdrawiają cię przyjaciele. Pozdrow i ty przyjaciół z imienia.

Judy

1 Judas, sługa Jezusa Chrystusa a brat Jakóba, od Boga Ojca poświęconym i w Jezusie Chrystusie zachowanym i powołanym: 2 Miłosierdzie i pokój, i miłość niech się wasz rozmnoży. 3 Najmilsi! Wszelką pilność czyniąc, abym wasz pisał o społecznem zbawieniu, musiałem wasz pisać, napominając, iżbyście bojowali o wiarę raz świętym podaną. 4 Albowiem wkradli się niektórzy ludzie, dawno już przedtem naznaczeni na to potępienie, niepobożni, którzy łaskę Boga naszego obracają w rozpustę i samego się Boga i panującego Pana naszego, Jezusa Chrystusa zapierają. 5 Przetoż chcę wasz przypomnieć, którzy już raz o tem wiecie, że chociaż Pan lud z ziemi Egipskiej wyswobodził, przecież potem tych, którzy nie wierzyli, potracili. 6 Także Aniołów, którzy nie zachowali pierwszego stanu swego, ale opuścili mieszkanie swoje, na sąd dnia wielkiego związkami wiecznemi pod chmurą zachowały. (aiōnos g126) 7 Jako Sodoma i Gomorra, i okoliczne miasta, gdy tymże sposobem jako i one zwiszczeli i udaly się za cudzem ciałem, wystawione są na przykład, ognia wiecznego karanie ponosząc: (aiōnos g166) 8 Także też i ci jako snem zmożeni ciało plugawią, ale zwierzchnością pogardzają i przełożefstwa bluźnią; 9 Lecz Michał Archaniół, gdy się z dyabłem rozpierając wadził o ciało Mojżeszowe, nie śmiał podnieść przeciwko niemu sądu bluźnierczego, ale rzekł: Niech cię Pan zgromi. 10 A ci, czego nie znają, to bluźnią; a co z przyrodzenia znają, jako bezrozumne bydła w tem się psują, 11 Biada im! bo się drogą Kainową udali, a za błędem Baalamowej zapłaty puścili się i przeciwieństwem Korego poginęli. 12 Cić są na świętych ucztach waszych zmazani, którzy z wami godując bez wstydu, sami się pasą; są obłoki bezwodne, które od wiatrów tam i sam unoszone bywają; drzewa zwidłe nieużyteczne, dwakroć zmarłe i wykorzenione; 13 Wały wściekłe morskie, wyrzucające swoje sprośności, gwiazdy błąkające się, którym chmura ciemności zachowana jest na wieki. (aiōn g165) 14 A prorokował też o nich siódmy od Adama Enoch, mówiąc: Oto Pan idzie z świętymi tysiącami swoimi, 15 Aby uczynił sąd wszystkim i karał wszystkich niezbożników między nimi ze wszystkich niepobożności ich, które niezbożnie płodzili i ze wszystkich przykrości, które mówili przeciwko niemu niezbożni grzesznicy. 16 Ci są szemracze utyskujący sobie, według pożądliwości swoich chodzący, i których usta mówią bardzo harde słowa; pochlebiając osobom dla swego pozytku. 17 Lecz wy, najmilsi! pamiętajcie na słowa przepowiadane od Apostołów Pana naszego Jezusa Chrystusa; 18 Iż wasz powiadali, że w ostateczny czas będą naśmiewcy, chodzący według swoich niezbożnych pożądliwości. 19 Cić są, którzy się sami odłączają, bydlęcy, ducha Chrystusowego nie mający. 20 Ale wy najmilsi! budując się na najświętszej wierze waszej i modląc się w Duchu Świętym, 21 Samych siebie w miłości Bożej zachowajcie, oczekując miłosierdzia Pana naszego, Jezusa Chrystusa, ku żywotowi wiecznemu. (aiōnos g166) 22 A nad niektórymi zmielijcie się, rozsądkiem się rządząc; 23 A drugich przez postrach do zbawienia przywóźcie, z ognia ich wyrywając, mając w nienawiści i suknię, która była od ciała pokalana. 24 A temu, który was może zachować od upadku i stawić przed oblicznością chwały swojej bez nagany z weselem, 25 Samemu madremu Bogu, Zbawicielowi naszemu, niech będzie chwała i wielmożność, moc i zwierzchność, i teraz i po wszystkie wieki. Amen. (aiōn g165)

Objawienie

1 Objawienie Jezusa Chrystusa, które mu dał Bóg, aby okazał sługom swoim rzeczy, które się w rychle dziać mają; a on je oznajmił i posłał przez Anioła swojego słusze swemu Janowi, z Który świadectwo wydał słów Bożemu i świadectwu Jezusa Chrystusa, i cokolwiek widział. **3** Błogosławiony, który czyta i ci, którzy słuchają słów proroctwa tego, i zachowują to, co w niem jest napisane; albowiem czas blisko jest. **4** Jan siedmiu zborom, które są w Azy. Łaska wam i pokój niech będzie od tego, który jest i który był, i który przyjść ma; i od siedmiu duchów, którzy są przed oblicznością stolicy jego; **5** I od Jezusa Chrystusa, który jest onym świadkiem wiernym, pierworodnym z umarłych i księciem królów ziemi; który nas umiłował i omył nas z grzechów naszych krewą swoją; **6** I uczynił nas królami i kapelanami Bogu, Ojcu swemu; jemuż niech będzie chwała i moc na wieki wieków. Amen. (aiōn g165) **7** Otto idzie z obłokami i ujrzy go wszelkie oko, i ci, którzy go przebili; i narzekać będą przed nim wszystkie pokolenia ziemi. Tak, Amen. **8** Jam jest Alfa i Omega, początek i koniec, mówi Pan, który jest i który był, i który przyjść ma, on Wszechmogący. **9** Ja Jan, którym też jest bratem waszym i uczestnikiem w ucisku i w królestwie, i w cierpliwości Jezusa Chrystusa, byłem na wyspie, która zowią Patmos, dla słowa Bożego i dla świadectwa Jezusa Chrystusa: **10** Byłem w zachwyce dniu ducha w dzień Pański i słyszałem za sobą głos wielki jako trąby, mówiący: **11** Jam jest Alfa i Omega, on pierwszy i ostatni; a co widzisz, napisz w księdze i poślij siedmiu zborom, które są w Azy, do Efezu i do Smyrny, i do Pergamu, i do Tyatyrę, i do Sardów, i do Filadelfii, i do Laodycei. **12** I obróciłem się, abym widział on głos, który mówił ze mną; a obróciwszy się, ujrzałem siedm świeczników złotych, **13** A w pośrodku onych siedmiu świeczników podobnego Synowi człowiekemu, ubiegonego w długą szatę, i przepasanego na piersiach pasem złotym; **14** A głowa jego i włosy były białe jako wełna biała, jako śnieg, a oczy jego jako plomień ognia; **15** A nogi jego podobne mosiądzowi, jakoby w piecu rozpalone, a głos jego jako głos wielu wód. **16** I miał w prawej ręce swojej siedm gwiazd, a z ust jego wychodził miecz z obu stron ostry, a oblicze jego jako słońce, kiedy

jasno świeci. **17** A gdym go ujrzał, upadłem do nóg jego jako martwy. I włożył prawą rękę swoje namię, mówiąc mi: Nie bój się! Jam jest on pierwszy i ostatni, **18** I żyjący; a byłem umarły, a otom jest żywy na wieki wieków. I mam klucze piekła i śmierci. (aiōn g165, Hadēs 986) **19** Napisz te rzeczy, któreś widział i które są, i które się dziać mają napotem. **20** Tajemnicę onych siedmiu gwiazd, któreś widział w prawej ręce mojej i siedmiu świeczników złotych. Siedm onych gwiazd są Aniołowie siedmiu zborów, a siedm świeczników, któreś widział, jest siedm zborów.

2 Aniołowi zboru Efeskiego napisz: To mówi ten, który trzyma siedm gwiazd w prawej ręce swojej, który się przechadza w pośród onych siedmiu świeczników złotych: **2** Znam uczynki twoje i pracę twoję, i cierpliwość twoję, a iż nie możesz cierpieć złych i doświadczyć tych, którzy się mienią być Apostołami, a nie są, i znalazłeś ich, że są kłamcami; **3** I masz cierpliwość, i znaszałeś i pracowałeś dla imienia mego, a nie ustaleś. **4** Ale mam nieco przeciwko tobie, żeś miłoś twoję pierwszą opuścił. **5** Pamiętajże tedy, skądś wypadł, a pokutuj i czryń uczynki pierwsze; a jeśli nie chcesz, przyjdź przeciwko tobie rychło, a poruszę świecznik twój z miejsca swego, jeżeli nie pokutował. **6** Ale wzdy to masz, iż nienawidzisz uczynków Nikolaitów, których i ja nienawidzę. **7** Kto ma uszy, niechaj słucha, co Duch mówi zborom: Temu, co zwycięży, dam jeść z drzewa żywota, które jest w pośrodku raju Bożego. **8** A Aniołowi zboru Smyrneńskiego napisz: To mówi pierwszy i ostatni, który był umarł i ożył: **9** Znam uczynki twoje i ucisk, i ubóstwo, (aleś bogaty), i bliźniństwo tych, którzy się powiadają być Żydami, a nie są, ale są bóżnicą szatańską. **10** Nic się nie bój tego, co masz cierpieć. Oto wrzuci dyabiel niektórych z was do więzienia, abyście byli doświadczeni; i będącie mieli ucisk przez dziesięć dni. Bądź wierny aż do śmierci, a dam ci koronę żywota. **11** Kto ma uszy, niechaj słucha, co Duch mówi zborom: Kto zwycięży, nie będzie obrażony od wtorej śmierci. **12** A Aniołowi zboru Pergameńskiego napisz: To mówi ten, który ma miecz on z obydwóch stron ostry; **13** Znam uczynki twoje i gdzie mieszkasz, to jest, gdzie jest stolica szatańska, a iż trzymasz imię moje i nie zaprzesałeś się wiary mojej, i w one dni, w które Antypas, świadek mój wierny, zabity jest u was, gdzie szatan mieszka. **14**

Ale mam nieco przeciwko tobie, iż tam masz tych, a nie zrozumiesz, której godziny przyjdę na cię. 4 którzy trzymają naukę Balaamową, który uczył Balaka, Ale masz niektóre osoby w Sardziech, które nie aby wrzucił zgorszenie przed syny Izraelskie, żeby pokalały szat swoich; przetoż chodzić będą ze mną jedli rzeczy bałwanom ofiarowane i wszeteczeństwo w szatach białych, iż godni są. 5 Kto zwycięży, ten płodzili. 15 Także masz i tych, którzy trzymają naukę będzie obleczyony w szaty białe i nie wymażę imienia Nikolaitów, co ja mam w nienawiści. 16 Pokutujże: a jego z ksiąg żywota, ale wyznam imię jego przed jeśli nie będziesz, przyjdę przeciwko tobie w rychle obliczem Ojca mojego i przed Aniołami jego. 6 Kto i będę walczył z nimi mieczem ust moich. 17 Kto ma uszy, niechaj słucha, co Duch mówi zborom. ma uszy, niechaj słucha, co Duch mówi zborom: 7 A Aniołowi zboru Filadelfskiego napisz: To mówi Temu, co zwycięży, dam jeść z onej manny skrytej i on Święty i Prawdziwy, który ma klucz Dawidowy, dam mu kamyk biały, a na onym kamyku imię nowe który otwiera, a nikt nie zawiera i zawiera, a nikt nie napisane, którego nikt nie zna, tylko ten, który je otwiera. 8 Znam uczynki twoje; otom wystawił przed przyjmuje. 18 A Aniołowi zboru Tyiatyrskiego napisz: tobą drzwi otworzone, a żaden nie może ich zamknąć; To mówi syn Boży, który ma oczy swoje jako płomień bo acz masz niewielką moc, przecież zachował słowo ognia, a nogi jego podobne są mosiądzowi: 19 Znam moje i nie zaprzaleś się imienia mego. 9 Oto dam uczynki twoje i miłość, i posługi, i wiarę, i cierpliwość niektórych z bóżnicy szatańskiej, którzy się powiadają twoję, i uczynki twoje, a że ostatnich rzeczy więcej być Żydami, a nie są, ale kłamią. Oto sprawię, że jest niż pierwszych. 20 Ale mam nieco przeciwko przyjdą i będą się klaniali przed nogami twemi, i tobie, iż niewieście Jezabeli, która się mieni być poznającą, żem ja cię umiłowałam. 10 Źeś zachował słowo prorokinią, dopuszczaś uczyć i zwodzić slugi moje, cierpliwości mojej, ja też cię zachowam od godziny żeby wszeteczeństwo płodzili i rzeczy bałwanom pokuszenia, która przyjdzie na wszystek świat, aby ofiarowane jedli. 21 I dałem jej czas, aby pokutowała doświadczyla mieszkańców na ziemi; 11 Oto idę z wszeteczeństwa swego; ale nie pokutowała. 22 Oto rychło; trzymaj, co masz, aby nikt nie wziął korony ja porzucę ją na łóże i tych, którzy z nią cudzołożą, w twojej. 12 Kto zwycięży, uczynię go filarem w kościele ucisk wielki, jeżeli nie pokutowali z uczynków swoich: Boga mojego, a więcej z niego już nie wynijdzie; i 23 A dzieci jej pobiję na śmierć; i poznają wszystkie napiszę na nim imię Boga mego i imię miasta Boga zboru, żem ja jest ten, który się badam nerek i serc; mego, nowego Jeruzalemu, które zstępue z nieba od i dam każdemu z was według uczynków waszych. Boga mego i imię moje nowe. 13 Kto ma uszy, niechaj 24 A was mówię i drugim, którzyście w Tyiatyrszech, słucha, co Duch mówi zborom. 14 A Aniołowi zboru którzykolwiek nie mają tej nauki i którzy nie poznali Laodyceńskiego napisz: To mówi Amen, świadek on głębokości szatańskich, jako mówią: Nie włoż na wierny i prawdziwy, początek stworzenia Bożego: was innego brzemienia. 25 Wszakże to, co macie, 15 Znam uczynki twoje, żeś nie jest ani zimny ani trzymajcie, aż przyjdę. 26 A kto zwycięży i zachowa gorący, bodajżeś był zimny albo gorący! 16 A tak, aż do końca uczynki moje, dam mu zwierzchność nad ponieważ jesteś letni, a ani zimny ani gorący, wyrzucę poganiami. 27 I będzie ich rządził laską żelazną; jako cię z ust moich. 17 Albowiem mówisz: Jestem bogaty statki garnarskie skruszeni będą, jakom i ja wzią od i zbogaciłem się, a niczego nie potrzebuję; a nie Ojca mego. 28 I dam mu gwiazdę poranną. 29 Kto wiesz, że ty biedny i mizerny, i ubogi, i ślepy, i ma uszy, niechaj słucha, co Duch mówi zborom.

3 A aniołowi zboru, który jest w Sardziech, napisz:

To mówi ten, który ma siedm duchów Bożych i siedm gwiazd: Znam uczynki twoje, i masz imię, że żyjesz; aleś jest umarły. 2 Bądź czujny, a utwierdzaj innych, którzy umrzeć mają; albowiem nie znalazłem uczynków twoich zupełnych przed Bogiem. 3 Pamiętaj tedy, jakoś wziął i słyszał, a chowaj i pokutuj. Jeżeli tedy czuć nie będziesz, przyjdę na cię jako złodziej,

wiesz, że ty biedny i mizerny, i ubogi, i ślepy, i nagi. 18 Radzę ci, abyś kupił u mnie złota w ogniu doświadczonego, abyś był bogaty, i szaty białe, abyś był obleczyony, a żeby się nie okazywała sromota nagości twojej; a oczy twoje namaż maścią wzrok naprawiającą, abyś widział. 19 Ja którychkolwiek miuję, strofuję i karzę. Bądź tedy gorliwym, a pokutuj. 20 Oto stoję u drzwi i kołaczę; jeżeliby kto usłyszał głos mój i otworzył drzwi, wnijdę do niego i będę z nim wieczerzał, a on ze mną. 21 Kto zwycięży, dam mu

siedzieć z sobą na stolicy mojej, jakom i ja zwyciężył i nie. 4 I płakałem bardzo, iż nikt nie był znaleziony usiadłem z Ojcem moim na stolicy jego. 22 Kto ma godny, aby otworzył i czytał księgi, i wejrzał w nie. 5 uszy, niechaj słucha, co Duch mówi zborom.

4 Potem widział, a oto drzwi były otworzone w niebie, a głos pierwszy, którym słyszał, jako trąby mówiącej ze mną, i rzekł: Wstęp sam, a pokaż ci, co się ma dziać napotem. 2 A zarazem byłem w zachwyceniu ducha, a oto stolica postawiona była na niebie, a na stolicy siedziała osoba. 3 A ten, który siedział, podobny był na wejrzeniu kamieniowi jaspisowi i sardynowi; aokoło onej stolicy była tęcza, na wejrzeniu podobna szmaragdowi. 4 Aokoło onej stolicy było stolic dwadzieścia i cztery; a na onych stolicach widziałem dwudziestu i czterech starców siedzących, ubieganych w szaty białe, a na głowach swoich mieli korony złote. 5 A z onej stolicy wychodzili błyskawice i gromy, i głosy, i siedem lamp ognistych gorejących przed stolicą, które są siedm duchów Bożych. 6 A przed oną stolicą było morze szklane, podobne kryształowi, a w pośrodku stolicy iokoło stolicy czworo zwierząt pełnych oczu z przodu i z tyłu. 7 A pierwsze zwierzę podobne było lwowi, a wtóre zwierzę podobne ciełcowi, a trzecie zwierzę miało twarz jako człowiek, a czwarte zwierzę podobne było orłowi latającemu. 8 A oto każde z osobna z onych czterech zwierząt miało sześć skrzydeł wokoło, a wewnętrz były pełne oczów, a odpoczynek nie mają, we dniu i w nocy, mówiąc: Święty, święty, święty Pan, Bóg wszechmogący, który był i jest, i przyjście ma. 9 A gdy one zwierzęta dawały chwałę i cześć, i dziękowanie siedzącemu na stolicy, żyjącemu na wieki wieków; (aiōn g165) 10 Upadli dwadzieścia cztery starcy przed obliczem siedzącego na stolicy i klaniali się żyjącemu na wieki wieków, i rzucali korony swoje przed stolicą, mówiąc: (aiōn g165) 11 Godzieni jest, Panie! wziąć chwałę i cześć, i moc; boś ty stworzył wszystkie rzeczy i za wolą twoją trwaja, i stworzone są.

5 I widziałem po prawej ręce siedzącego na stolicy księgi napisane, wewnętrz i zewnętrz zapieczętowane siedmioma pieczęciami. 2 I widziałem Anioła mocnego, wołającego głosem wielkim: Kto jest godzin otworzyć te księgi i odpieczętować pieczęci ich? 3 A nikt nie mógł ani w niebie, ani na ziemi, ani pod ziemią otworzyć onych ksiąg, ani wejrzeć w

Tedy mi jeden z onych starców rzekł: Nie płacz! Oto zwyciężył lew, który jest z pokolenia Judowego, korzeń Dawidowy, aby otworzył księgi i odpieczętował siedm pieczęci ich. 6 I spojrzałem, a oto między stolicą i czterema onemi zwierzątami, i między onymi starcami Baranek stał jako zabity, mając siedm rogów i siedm oczy, które są siedm duchów Bożych, posłanych na wszystkę ziemię. 7 Ten przyszedł i wziął one księgi z prawej ręki siedzącego na stolicy. 8 A gdy wziął one księgi, zaraz ono czworo zwierząt i oni dwadzieścia i cztery starcy upadli przed Barankiem, mając każdy z nich cytry i czasze złote, pełne wonnych rzeczy, które są modlitwy świętych. 9 I śpiewali nową pieśń, mówiąc: Godzieni jest wziąć księgi i otworzyć pieczęci ich, żeś był zabity i odkupiłeś nas Bogu przez krew swoją ze wszelkiego pokolenia i języka, i ludu, i narodu: 10 I uczyniłeś nas Bogu naszemu królami i kapłanami, i królować będziemy na ziemi. 11 I widziałem, i słyszałem głos wielu Aniołów około onej stolicy, i onych zwierząt i onych starców; a była liczba ich tysiąckroć sto tysięcy i dziesięćkroć sto tysięcy, 12 Mówiących głosem wielkim: Godzien jest ten Baranek zabity, wziąć moc i bogactwo, i mądrość, i siłę, i cześć, i chwałę, i błogosławieństwo.

13 A wszelkie stworzenie, które jest na niebie i na ziemi, i pod ziemią i w morzu, i wszystko, co w nich jest, słyszałem mówiąc: Siedzącemu na stolicy i Barankowi błogosławieństwo i cześć, i chwałę, i siła na wieki wieków. (aiōn g165) 14 A czworo onych zwierząt rzekło: Amen. A oni dwadzieścia i cztery starcy upadli i klaniali się żyjącemu na wieki wieków.

6 I widziałem, gdy otworzył Baranek jedną z onych pieczęci, i słyszałem jedno ze czterech zwierząt mówiące, jako głos gromu: Chodź, a patrzaj! 2 I widziałem, a oto koń biały, a ten, który na nim siedział, miał łuk, i dano mu koronę, i wyszedł jako zwycięzca, ażeby zwycięzał. 3 A gdy otworzył wtóra pieczęć, słyszałem wtóre zwierzę mówiące: Chodź, a patrzaj! 4 I wyszedł drugi koń rydzy; a temu, który na nim siedział, dano, aby odjął pokój z ziemi, a iżby jedni drugich zabijali, i dano mu miecz wielki. 5 A gdy otworzył trzecią pieczęć, słyszałem trzecie zwierzę mówiące: Chodź, a patrzaj! I widziałem, a oto koń wrony, a ten, co na nim siedział, miał szalę w ręce

swojej. **6** I słyszałem głos z pośrodku onych czworga Judowego dwanaście tysięcy popieczętowanych; zwierząt mówiący: Miarka pszenicy za grosz, a trzy z pokolenia Rubenowego dwanaście tysięcy miarki jęczmienia za grosz; a nie szkodź oliwie i winu. popieczętowanych; z pokolenia Gadowego dwanaście **7** A gdy otworzył czwartą pieczęć, słyszałem głos tysięcy popieczętowanych; **6** Z pokolenia Aserowego czwartego zwierzęcia mówiący: Chodź, a patrzej! **8** dwanaście tysięcy popieczętowanych; z pokolenia I widziałem, a oto koń płowy, a tego, który siedział Neftaliowego dwanaście tysięcy popieczętowanych; na nim, imię było śmierć, a piekło szło za nim; i z pokolenia Manasesowego dwanaście tysięcy dana im jest moc nad czwartą częścią ziemi, aby popieczętowanych; **7** Z pokolenia Symeonowego zabijali mieczem i głodem, i morem, i przez zwierzęta dwanaście tysięcy popieczętowanych; z pokolenia ziemskie. **(Hadēs g86)** **9** A gdy otworzył piątą pieczęć, Lewiego dwanaście tysięcy popieczętowanych; widziałem pod ołtarzem dusze pobitych dla słowa z pokolenia Isacharowego dwanaście tysięcy Bożego i dla świadectwa, które wydawali; **10** I wołały popieczętowanych; **8** Z pokolenia Zabulonowego głosem wielkim, mówiąc: Dokądże, Panie święty i dwanaście tysięcy popieczętowanych; z pokolenia prawdziwy! nie sądzisz i nie mǐscisz się krwi naszej Józefowego dwanaście tysięcy popieczętowanych; nad tymi, którzy mieszkają na ziemi? **11** I dane z pokolenia Benjaminiowego dwanaście tysięcy są každemu z nich szaty białe, i powiedziano im, popieczętowanych. **9** Potemem widział, a oto lud aby odpoczywali jeszcze na mały czas, azby się wielki, którego nie mógł nikt zliczyć, z každego narodu dopełnił poczet spółslug ich i braci ich, którzy mają, i pokolenia, i ludzi, i języków, którzy stali przed stolicą być побici, jako i oni. **12** I widziałem, gdy otworzył i przed obliczością Baranka, obleczeni w szaty szóstą pieczęć, a oto stało się wielkie trzęsienie białe, a palmy były w rękach ich. **10** I wołały głosem ziemi, a słońce szczeriało jako wóz włosiyan i księżyce wielkim, mówiąc: Zbawienie należy Bogu naszemu, wszystek stał się jako krew; **13** A gwiazdy niebieskie siedzącemu na stolicy i Barankowi. **11** A wszyscy padały na ziemię, tak jako drzewo figowe zrzuca z Aniołowie stali około stolicy i starców i czworga siebie figi swoje niedostale, gdy od wiatru wielkiego zwierząt, i upadli przed stolicą na oblicze swoje, i bywa zachwiane. **14** A niebo ustąpiło jako księgi klaniali się Bogu, **12** Mówiąc: Amen! Błogosławieństwo zwinione, a wszelka góra i wyspy z miejsca się swego i chwała, i mądrość, i dziękowanie, i cześć, i moc, i poruszyły; **15** A królowie ziemi i książęta, i bogacze, i siła Bogu naszemu na wieki wieków. Amen. **(aiōn g165)** hetmani, i mocarze, i każdy niewolnik, i każdy wolny **13** I odpowiedział jeden z onych starców i rzekł mi: Ci, pokryli się w jaskini i w skały góra, **16** I rzekli górom którzy są obleczeni w szaty białe, co zacz są? i skąd i skałom: Upadnijcie na nas i zakryjcie nas przed przyszli? **14** I rzeklem mu: Panie! ty wiesz. I rzekł mi: Cić są, którzy przyszli z ucisku wielkiego i omyli szaty tego Baranka; **17** Albowiem przyszedł dzień on wielki swoje, i wybielił je we krwi Barankowej. **15** Dlatego gniewu jego, i który się ostać może?

7 Potemem widział czterech Aniołów, stojących na czterech węglach ziemi, trzymających cztery wiatry ziemi, aby nie wiał wiatr na ziemię, ani na morze, ani na żadne drzewo. **2** I widziałem inszego Anioła występującego od wschodu słońca, mającego pieczęć Boga żywego, i zawałał głosem wielkim na onych czterech Aniołów, którym dano, aby szkodziли ziemi i morzu; **3** Mówiąc: Nie szkodźcie ziemi ani morzu, ani drzewom, aż popieczętujemy sługi Boga naszego na czołach ich. **4** I usłyszałem liczbę popieczętowanych: sto czterdzieści i cztery tysiące jest popieczętowanych ze wszystkich pokoleń synów Izraelskich: **5** Z pokolenia

i chwała, i mądrość, i dziękowanie, i cześć, i moc, i poruszyły; **15** A królowie ziemi i książęta, i bogacze, i siła Bogu naszemu na wieki wieków. Amen. **(aiōn g165)** hetmani, i mocarze, i każdy niewolnik, i każdy wolny **13** I odpowiedział jeden z onych starców i rzekł mi: Ci, pokryli się w jaskini i w skały góra, **16** I rzekli górom którzy są obleczeni w szaty białe, co zacz są? i skąd i skałom: Upadnijcie na nas i zakryjcie nas przed przyszli? **14** I rzeklem mu: Panie! ty wiesz. I rzekł mi: Cić są, którzy przyszli z ucisku wielkiego i omyli szaty swoje, i wybielił je we krwi Barankowej. **15** Dlatego są przed stolicą Bożą i służą mu we dniu i w nocy w kościele jego, a ten, który siedzi na stolicy, jako namiotem zasłoni ich. **16** Nie będą więcej laknąć i nie będą więcej pragnąć, i nie uderzy na nich słońce, ani żadne gorąco **17** Albowiem Baranek, który jest w pośrodku stolicy, będzie ich pasł i poprowadzi ich do żywych źródeł wód, i otrze Bóg wszelką łzę z oczów ich.

8 A gdy otworzył siódmą pieczęć, stało się milczenie na niebie, jakoby przez pół godziny. **2** I widziałem siedm onych Aniołów, którzy stoją przed obliczem Bożem, a dano im siedm trąb. **3** A inszy Anioł przyszedł i stanął przed ołtarzem, mając kadzielnice złotą; i dano mu wiele kadzenia, aby je ofiarował z

modlitwami wszystkich świętych na ołtarzu złotym, ich były jakoby korony podobne złotu, a twarze ich który jest przed stolicą. 4 I wstał dym kadzenia z jako twarze ludzkie; 8 I miały włosy jako włosy modlitwami świętych z ręki Anioła przed obliczność niewieście, azęby ich były jako lwie; 9 A miały Bożą, 5 I wziął Anioł kadzielnicę i napędził ją ogniem z pancerze jako pancerze żelazne, a szum skrzydeł ołtarza, i rzucił ją na ziemię, i stały się głosy i gromy, ich, jako grzmot wozów, gdy wiele koni bieży do i błyskawice, i trzęsienie ziemi. 6 A onych siedm bitwy. 10 A ogony miały podobne niedźwiadkom, a Aniołów, którzy mieli siedm trąb, nagotowało się, aby żądła były w ogonach ich, a moc ich była szkodzić trąbili. 7 I zatrąbił pierwszy Anioł i stał się grad i ogień ludziom przez pięć miesięcy; 11 A miały nad sobą zmieszany ze krwią; i zrzuceno to na ziemię, a trzecia króla, anioła przepaści, któremu imię po żydowsku część drzew zgorzała i wszelka trawa zielona spalona Abaddon, a po grecku ma imię Apolijon. (Abyssos g12) jest. 8 Potem zatrąbił wtóry Anioł, a jakoby góra wielka 12 Biada jedno przeszło, a oto jeszcze idą dwa biada ogniem pałająca wrzucona jest w morze i obrócona potem. 13 Tedy zatrąbił Anioł szósty, a słyszałem jest w krew trzecia część morza. 9 I pozdychała w głos jeden ze czterech rogów ołtarza złotego, który morzu trzecia część rzeczy stworzonych, które miały jest przed oblicznością Bożą, 14 Mówiący szósteemu duszę i trzecia część okrętów zginęła. 10 I zatrąbił Aniołowi, który miał trąbę: Rozwiąż onych czterech trzeci Anioł i spadła z nieba gwiazda wielka, gorejąca Aniołów związanych u wielkiej rzeki Eufrates. 15 I jako pochodnia, i upadła na trzecią część rzek i na rozwiązani są oni czterej Aniołowie, zgotowani na źródła wód. 11 A imię onej gwiazdy zowią piólonem; godzinę i na dzień, i na miesiąc, i na rok, aby pobili i obróciła się trzecia część wód w piólon, a wiele trzecią część ludzi. 16 A liczba wojska jezdnego była ludzi pomarło od onych wód, bo się stały gorzkie. 12 dwieściekroć tysiąc tysięcy; bom słyszał liczbę ich. Potem zatrąbił czwarty Anioł, a uderzona jest trzecia 17 Widziałem także konie w widzeniu, a ci, którzy część słońca i trzecia część księżyca, i trzecia część siedzieli na nich, mieli pancerze ogniste hijacyjntowe i gwiazd, tak iż się trzecia część ich zaćmiała, i trzecia siarczane; a głowy onych koni były jako głowy lwie, a część dnia nie świeciła, także i nocy. 18 I widziałem, i z gębich ich wychodził ogień i dym i siarka. 19 A od słyszałem jednego Anioła lecącego przez pośrodek tego trojga pobita jest trzecia część ludzi od ognia i nieba, mówiącego głosem wielkim: Biada, biada, od dymu, i od siarki, które wychodziły z gęb ich. 19 biada mieszkającym na ziemi dla innych głosów trąby Albowiem moc ich jest w gębach ich i w ogonach trzech Aniołów, którzy zatrąbić mają!

9 I zatrąbił piąty Anioł i widziałem, że gwiazda spadła z nieba na ziemię, a dano jej klucz studni przepaści. (*Abyssos g12*) **2** I otworzyła studnię przepaści; i wystąpił dym z onej studni, jakoby dym pieca wielkiego, i zaćmiło się słońce i powietrze od dymu onej studni. (*Abyssos g12*) **3** A z onego dymu wyszły szarańcze na ziemię i dano im moc, jako mają moc niedźwiadki ziemskie; **4** A rzeczono im, żeby nie szkodziły trawie ziemi, ani żadnej rzeczy zielonej, ani żadnemu drzewu, ale tylko samym ludziom, którzy nie mają pieczęci Bożej na czołach swoich. **5** A dano im, nie żeby ich zabijały, ale aby ich dręczyły przez pięć miesięcy, a udręczenie ich, aby było jako udręczenie od niedźwiadka, gdy człowieka ukąsi. **6** Przetoż w one dni szukać będą ludzie śmierci, ale jej nie znajdą; i będą chcieli umrzeć, ale śmierć od nich uciecze. **7** A kształt onych szarańczy podobny był koniom zgotowanym do bitwy, a na głowach

10 I widziałem drugiego Anioła mocnego, zstępującego z nieba, obłokiem odzianego, a na głowie jego była tęcza, a oblicze jego jako słońce, a nogi jego jako słupy ognia. 2 A miał w ręce swojej ksiązeczki otworzone i postawił nogę swoją prawą na morzu, a lewą na ziemi. 3 I zawała głosem wielkim, jako lew ryczy; a gdy przestał wołać, mówiło siedm gromów głosy swoje. 4 A gdy odmówiło siedm gromów głosy swoje, miałem pisać; alem usłyszał głos z nieba, mówiący do mnie: Zapieczętuj to, co

mówili siedm gromów, a nie pisz tego. 5 Tedy Anioł, półczwarta dnia duch żywota od Boga wstąpił w nich i którego widział stojącego na morzu i na ziemi, stanęli na nogach swoich, a bojaźń wielka przypadła podniósł rękę swoją ku niebu, 6 I przysiągł przez Żyjącego na wieki wieków, który stworzył niebo i to, co w niem jest, i ziemię, i to, co na niej jest, i morze, i to, co w niem jest, że czasu już nie będzie. (aiōn g165) 7 Ale we dni głosu Anioła siódmego, gdy będzie trąbił, dokona się tajemnica Boża, jako opowiedział slugom swoim prorokom. 8 A głos, którym słyszał z nieba, zasię mówił ze mną i rzekł: Idź, a weźmij te książeczki otworzone z ręki Anioła stojącego na morzu i na ziemi. 9 I szedłem do Anioła, i rzeklem mu: Daj mi te książeczki. I rzekł mi: Weźmij, a zjedz je, a uczynią gorzkość w brzuchu twoim; ale w ustach twoich słodkie będą jako miód. 10 I wziałem książeczki z ręki Anioła i zjadłem je, a były w ustach moich słodkie jako miód; ale gdym je zjadł, gorzko było w brzuchu moim. 11 I rzekł mi: Musisz zasię prorokować przed wielą ludzi i narodów, i języków, i królów.

11 I dano mi trzcinę podobną lasce; a Anioł stanął, mówiąc: Wstań, a zmierz kościół Boży i ołtarz, i tych, którzy się modlą w nim. 2 Ale sień, która jest przed kościołem, wyrzuć precz, a nie mierz jej; albowiem dana jest pogonom, a miasto święte deptać będą czterdzieści i dwa miesiące. 3 I dam je dwom świadkom moim, którzy prorokować będą tysiąc dwieście i sześćdziesiąt dni, ubłoczeni będąc w wory. 4 Ci są dwie oliwy i dwa świeczniki, stojące przed obliczem Pana wszystkiej ziemi. 5 A jeżeli im kto chciał szkodzić, ogień wynijdzie z ust ich i pożre nieprzyjacioli ich; a jeżeli im kto chciał szkodzić, ten też tak musi być zabity. 6 Ci moc mają zamkać niebo, aby deszcz nie padał za dni proroctwa ich; i mają moc nad wodami, aby je obrócili w krew, i uderzyć ziemię wszelką plagą, ilekroć by chcieli. 7 A gdy dokończą świadectwa swojego, bestyja, która występuje z przepaści, stoczy z nimi bitwę, a zwycięży ich i pobije ich. (Abysos g12) 8 A trupy ich leżeć będą na ulicy miasta wielkiego, które nazywają duchownie Sodomą i Egiptem, gdzie też Pan nasz Ukrzyżowany jest. 9 I widzieć będą wiele ich z ludzi, z pokolenia i z języków, i z narodów trupy ich przez półczwartą dnia; ale trupów ich nie dopuszczać włożyć w groby: 10 Owszem mieszkający na ziemi radować się nad nimi będą i weselić; i posła dary jedni drugim, iż ci dwaj prorocy dręczyli mieszkających na ziemi.

5 Tedy Anioł, półczwarta dnia duch żywota od Boga wstąpił w nich i na tych, którzy ich widzieli. 12 Potem usłyszeli głos wielki z nieba, mówiący im: Wstąpcie sam! I wstąpili na niebo w obłoku, i patrzyli na nich nieprzyjaciele ich. 13 A w onę godzinę stało się wielkie trzęsienie ziemi. I upadła dziesiąta część miasta, i pobito w onem trzęsieniu ziemi osób ludzi siedm tysięcy, a drudzy Biada wtóra przeszła, a oto biada trzecia przyjdzie rychło. 15 I zatrąbił Anioł siódmy i stały się głosy wielkie na niebie mówiące: Królestwa świata stały się królestwami Pana naszego i Chrystusa jego, i królować będzie na wieki wieków. (aiōn g165) 16 Tedy oni dwadzieścia i cztery starcy, którzy przed obliczością Bożą siedzą na stolicach swoich, upadli na oblicza swe i poklonili się Bogu, mówiąc: 17 Dziękujemy tobie, Panie Boże wszechmogący, któryś jest i któryś był, i który masz przyjść! żeś wziął moc swojej wielką i ujałeś królestwo; 18 I rozniewała się narody, i przyszedł gniew twój i czas umarłych, aby byli sądzeni i abyś oddał zapłatę slugom twoim, prorokom i świętym, i bojącym się imienia twoego, małym i wielkim, i abyś wytracił tych, co psują ziemię. 19 Tedy otworzony jest kościół Boży na niebie i widziana jest skrzynia przymierza jego w kościele jego; i stały się błyskawice i głosy, i grzmienia, i trzęsienia ziemi i grad wielki.

12 I ukazał się cud wielki na niebie: Niewiasta ubłoczona w słońce, a księżyc pod nogami jej, a na głowie jej była korona z dwunastu gwiazd; 2 A będąc brzemienna, wołała pracując ku porodzeniu i męczyła się, aby porodziła. 3 I ukazał się drugi cud na niebie, a oto smok wielki rydzy, mając siedm głów i rogów dziesięć, a na głowach jego siedm koron; 4 A ogon jego ciągnął trzecią część gwiazd niebieskich i zrucił ją na ziemię; a smok on stanął przed niewiastą, która miała porodzić, aby skoro by porodziła, pożarł dziecię jej. 5 I urodziła syna, mężczyznę, który ma Sodomą i Egiptem, gdzie też Pan nasz Ukrzyżowany jest. 6 A niewiasta zdecieję jej do Boga i do stolicy jego, 7 I stała się bitwa na niebie. 8 Ale nie przemogli,

ani miejsce ich dalej znalezione jest na niebie. **9** I niebie. **7** Dano jej też walczyć z świętymi i zwyciężać zrzucony jest smok wielki, waż on starodawny, którego ich. I dana jej moc nad wszelkiem pokoleniem i zowią dyabłem i szatanem, który zwodzi wszystek językiem, i narodem. **8** I będą się jej kłaniać wszyscy okrąg świata; zrzucony jest na ziemię i aniołowie mieszkający na ziemi, których imiona nie są napisane jego z nim są zrzuceni. **10** I słyszałem głos wielki w księgach żywota Baranka zabitego od założenia mówiący na niebie: Terazci się stało zbawienie i moc, świata. **9** Jeżeli kto ma uszy, niechaj słucha! **10** Jeżeli i królestwo Boga naszego, i zwierzchność Chrystusa kto w pojmanie wiedzie, w pojmanie pójdzie; jeżeli kto jego, iż zrzucony jest oskarżyciel braci naszych, który mieczem zabije, musi i on być mieczem zabity. Tuć na nich skarżył przed oblicznością Boga naszego jest cierpliwość i wiara świętych. **11** Zatem widziałem we dnie i w nocy. **11** Ale go oni zwyciężyli przez drugą bestię wystającą z ziemi, a miała dwa rogi krew Baranka i przez słowa świadectwa swego, a podobne Barankowym; ale mówiła jako smok, **12** nie umilowali duszy swojej aż do śmierci. **12** Przetoż A wszystkiej mocy pierwszej onej bestii dokazuje rozweselcie się nieba! i wy, którzy mieszkacie na przed twarzą jej i czyni, że ziemia i mieszkający na nich. Biada mieszkającym na ziemi i na morzu! iż niej kłaniają się bestii pierwszej, której śmiertelna zstąpił dyabeł do was, mając wielki gniew, wiedząc, rana była uzdrawiona; **13** A czyni cuda wielkie, tak iż krótki czas ma. **13** A gdy wiedział smok, iż był iż i ogień z nieba zstępował przed oczyma ludzi na zrzucony na ziemię, prześladował niewiastę, która ziemię; **14** I zwodzi mieszkańców na ziemi przez one była porodziła mężczyznę. **14** I dano niewieście dwa cuda, które jej dano czynić przed bestią, mówiąc skrzydła orła wielkiego, aby leciała od obliczności obywatelem ziemi, aby uczynili obraz onej bestii, wężowej na pustynię, na miejsce swoje, gdzie by która miała ranę od miecza, ale zasię ożyla. **15** I dano ją żywiono przez czas i czasy, i połowę czasu. **15** jej, aby mogła dać ducha onemu obrazowi bestii, I wypuścił waż z gęby swojej za niewiastą wodę, żeby też mówił obraz tej bestii i to sprawił, aby ci, jako rzekę, chcąc sprawić, aby ją rzeka porwała. **16** Którzy by się nie kłaniali obrazowi onej bestii, byli Ale ziemia ratowała niewiastę; i otworzyła ziemia побici. **16** A czyni, aby wszyscy, malí i wielcy, bogaci i usta swoje, i wypiąła rzekę, którą był wypuścił smok z ubodzy, i wolni, i niewolnicy, wzięli piętna na prawą gęby swojej. **17** I rozgniewał się smok na niewiastę, i rękę swoją albo na czoła swe, **17** A żeby żaden nie poszedł, aby walczył z drugimi z nasienia jej, którzy mógł kupować ani sprzedawać, tylko ten, który ma zachowując przykazania Boże i mają świadectwo piętno albo imię bestii albo liczbę imienia jej. **18** Tu Jezusa Chrystusa. I stanąłem na piasku morskim.

13 I widziałem bestię wystającą z morza, mającą siedm głów i rogów dziesięć; a na

rogach jej było dziesięć koron, a na głowach jej imię bluźnierstwa. **2** A ta bestia, którym widział, podobna była rysiowi, a nogi jej jako niedźwiedzie, a gęba jej jako gęba lwia; i dał jej smok moc swoją z głową jej, jakoby na śmierć zabita; ale rana jej śmiertelna uleciona jest. Tedy się dziwowała wszystka ziemia i szła za oną bestią. **4** I kłaniali się onemu smokowi, który dał moc bestii; kłaniali się też bestii, mówiąc: Któż podobny bestii? Któż z nią walczyć

jest mądrość. Kto ma rozum, niech zrachuje liczbę onej bestii; albowiem jest liczba człowieka. A ta jest liczba jej, sześćset sześćdziesiąt i sześć.

14 I widziałem, a oto Baranek stał na górze Syrońskiej, a z nim sto czterdzieści i cztery tysiące, mających imię Ojca jego napisane na czołach swoich. **2** I słyszałem głos z nieba, jako głos wielu wód, i jako głos gromu wielkiego; i słyszałem głos cytrystów grających na cytrach swoich. **3** A śpiewali, jakoby nową pieśń, przed stolicą i przed onem czworgiem zwierząt, i przed starcami, a żaden się nie mógł smokowi, który dał moc bestii; onej pieśni nauczyć, oprócz onych stu czterdziestu i czterech tysięcy, którzy są z ziemi kupieni. **4** Cić może? **5** I dane jej są usta, mówiące wielkie rzeczy i są, którzy się z niewiastami nie pokalali; bo pannami bluźnierstwa; dana jej też jest moc, aby władzę miała są. Ci są, którzy naśladują Baranka, gdziekolwiek przez czterdzieści i dwa miesiące. **6** I otworzyła usta swoje ku bluźnierstwu przeciwko Bogu, aby bluźnili Bogu i Barankowi. **5** A w ustach ich nie znalazła imię jego i przybytek jego, i tych, którzy mieszkają na się zdrada; albowiem są bez zmazy przed stolicą

Bożą. 6 I widziałem drugiego Anioła, lecącego przez pośrodek nieba, mającego Ewangielię wieczną, aby ją zwiastował mieszkającym na ziemi i wszelkiemu narodowi, i pokoleniu, i językowi, i ludowi, (aiōnios g166) 7 Mówiącego głosem wielkim: Bójcie się Boga i chwałę mu dajcie, gdyż przyszła godzina sądu jego, a klaniajcie się temu, który uczynił niebo i ziemię, i morze, i źródła wód. 8 A za nim szedł drugi Anioł, mówiąc: Upadł Babilon, ono miasto wielkie! bo winem sługi Bożego, i pieśni Barankową, mówiąc: Wielkie i gniewu wszeteczeństwa swego napoili wszystkie narody. 9 A trzeci Anioł szedł za nimi, mówiąc głosem wielkim: Jeżeli się kto pokloni besty i obrazowi jej, i jeśli weźmie piętno na czoło swoje albo na rękę swoją, ten pić będzie z wina gniewu Bożego, z wina szczerego i nalanego w kielich gniewu jego i będzie męczony w ogniu i sieracie przed oblicznością Aniołów świętych i przed oblicznością Baranka. 11 A tym męki ich występuje na wieki wieków, i nie mają odpoczynku we dnie i w nocy, którzy się kłaniają besty i obrazowi jej, i jeśli kto bierze piętno imienia jej. (aiōn g165) 12 Tuż jest cierpliwość świętych, tuż są ci, którzy chowają przykazania Boże i wiarę Jezusową. 13 I usłyszałem głos z nieba, mówiący do mnie: Napisz: Błogosławieni są odtąd umarli, którzy w Panu umierają. Zaprawdę mówi Duch im, aby odpoczywali od prac swoich, a uczynki ich idą za nimi. 14 I widziałem, a oto obłok biały; a na onym obłoku siedział podobny Synowi człowieczemu, który miał na głowie swojej koronę złotą, a w ręce swojej sierp ostry. 15 A drugi Anioł wyszedł z kościoła, wołając głosem wielkim na tego, który siedział na obłoku: Zapusć sierp twój, a żniwę, gdyż tobie przyszła godzina, abyś żał, ponieważ się dostało żniwo ziemi. 16 I zapuścił ten, który siedział na obłoku, sierp swój na ziemię i pojęta jest ziemia. 17 A drugi Anioł wyszedł z kościoła onego, który jest w niebie, mając i ten sierp ostry. 18 Potem wyszedł drugi Anioł z ołtarza, który miał moc nad ogniem i zawołał głosem wielkim na tego, który miał sierp ostry, mówiąc: Zapusć ten sierp twój ostry, a zbieraj grona winnicy ziemi; bo dojrzałe są jagody jej. 19 Zapuszczał tedy Anioł sierp swój ostry na ziemię i zebrał grona winnicy ziemi, i wrzucił je w prasę wielką gniewu Bożego. 20 I tłoczona jest prasa przed miastem, i wyszła krew z prasy aż do wędzideł końskich przez tysiąc i sześćset stajan.

15 Potem widział drugi cud na niebie wielki i dziwny, to jest siedm Aniołów mających siedm plag ostatecznych, iż przez nie skończony jest gniew Boży. 2 I widziałem, jakoby morze szklane zmiesiane z ogniem; a tych, co zwycięstwo otrzymali nad oną bestią i nad obrazem jej, i nad piętnem jej, i nad liczbą imienia jej, stojących nad morzem szklanem, morze, i źródła wód. 3 A śpiewali pieśń Mojżesza, mówiąc: Wielkie i gniewne są sprawy twoje, Panie Boże wszechmogący! narody. 4 A trzeci Anioł szedł za nimi, mówiąc głosem sprawiedliwe i prawdziwe są drogi twoje, o królu wielkim: Jeżeli się kto pokloni besty i obrazowi jej, i jeśli weźmie piętno na czoło swoje albo na rękę swoją, nie wielbił imienia twoego? gdyż sam święty, gdyż wszystkie narody przyjdą i kłaniać się będą przed obliczem twojem, że się okazały sprawiedliwe sądy twoje. 5 A potem widział, a oto otworzony był kościół przybytku Świadectwa na niebie. 6 I wyszło z kościoła siedm onych Aniołów, mających siedm plag, ubranych w płótnem czystem i świętym, i przepasanych na piersiach złotymi pasami. 7 A jedno ze czworga zwierząt dało siedmiu Aniołom siedem czasz złotych, pełnych gniewu Boga żywągo na wieki wieków. (aiōn g165) 8 I napelniony jest kościół dymem od chwały Bożej i od mocy jego, a nie mógł nikt wnjść do kościoła, aż się skończyły siedm plag onych siedmiu Aniołów.

16 I słyszałem głos wielki z kościoła, mówiący siedmiu Aniołom: Idźcie, a wylejcie siedm czasz zapalczystości Bożej na ziemię. 2 I wyszedł pierwszy Anioł, a wylał czaszę swoją na ziemię; i wyrzucił się zły i szkodliwy wrzód na ludzi, którzy mieli piętno bestii i na tych, którzy się kłaniają obrazowi jej. 3 I wylał wtóry Anioł czaszę swoją na morze, i stało się jakoby krew umarłego, a każda dusza żywa zdechła w morzu. 4 I wylał trzeci Anioł czaszę swoją na rzeki i źródła wód, i obróciły się w krew. 5 I słyszałem Anioła wód mówiącego: Sprawiedliwy jest, Panie! któryś jest i któryś był, i święty, żeś to rozsądzil. 6 Ponieważ krew świętych i proroków wylewali, daleś im też krew pić; bo tego są godni. 7 I słyszałem drugiego od ołtarza mówiącego: Zaiste, Panie, Boże wszechmogący! prawdziwe i sprawiedliwe są sądy twoje. 8 Potem czwarty Anioł wylał czaszę swoją na słońce, i dano mu moc trapić ludzi gorącością ognia. 9 I byli upalenie ludzie gorącością wielką, i bluźnili imię Boga, który ma moc nad temi plagami; wszakże nie pokutowali,

aby mu chwałę dali. **10** Tedy wylał piąty Anioł czaszę ziemi. **6** I widziałem niewiastę onę pijaną krvią swojną na stolicę bestyi; i stało się królestwo jej świętych i krvią męczenników Jezusowych; a widząc zaćmione, i żwali języki swoje od boleści. **11** I bluźnili ja, dziwowałem się wielkim podziwieniem. **7** I rzekł Boga niebieskiego dla boleści swoich i dla wrzodów mi Anioł: Czemuż się dziwujesz? Ja tobie powiem swoich; wszakże nie pokutowali u uczynków swoich. tajemnicę tej niewiasty i bestyi, która ją nosi, która **12** I wylał szósty Anioł czaszę swoją na onę wielką rzekę Eufrates i wyschła woda jej, aby zgotowana była droga królom od wschodu słońca. **13** I widziałem z ust smokowych i z ust bestyi, i z ust fałszywego proroka trzy nieczyste duchy wychodzące, podobne żabom. **14** Albowiem są duchy dyjabelskie, czyniące cuda, które wychodzą do królów ziemi i na wszystek okrąg świata, aby ich zgromadzili na wojnę onego wielkiego dnia Boga wszechmogącego. **15** Oto idę siedm, pięć ich upadło, a jeden jest, inszy jeszcze jako złodziej: Błogosławiony, który czuje i strzeże szat swoich, aby nie chodził nago i nie widziano sromoty trwało. **11** A bestya, która była a nie jest, toč jest ten jego. **16** I zgromadził ich na miejsce, które zowią po ósmym, a jest z onych siedmiu, a idzie na zginienie. **12** żydowsku Armageddon. **17** Tedy wylał siódmy Anioł A dziesięć rogów, któreś widział, jest dziesięć królów, czaszę swoją na powietrze; i wyszedł głos wielki z których królestwa jeszcze nie wzięli; ale wezmą moc kościoła niebieskiego od stolicy, mówiący: Stało się. jako królowie, na jedną godzinę z bestią. **13** Ci **18** I stały się glosy i gromy, i błyskawice; i stało się jedną radę mają i moc, i zwierzchność swoją bestyi wielkie trzęsienie ziemi, jakiego nigdy nie było, jako podadzą. **14** Ci z Barankiem walczyć będą, i Baranek są ludzie na ziemi, trzęsienia ziemi tak wielkiego. **19** I ich zwycięży, bo jest Panem panów i królem królów, i stało się ono miasto wielkie na trzy części rozerwane, którzy są z nim powołani i wybrani, i wierni. **15** I rzekł i miasta narodów upadły; i Babilon on wielki przyszedł mi: Wody, któreś widział, gdzie wszetecznica siedzi, na pamięć przed obliczem Bożem, aby mu dał kielich wina zapalczliwości gniewu swojego. **20** I wszystkie wyspy uciekły, i góry nie są znalezione. **21** I wielki grad jako cetnarowy spadł z nieba na ludzi, i bluźnili ludzie Boga dla plagi gradu, iż plaga jego była bardzo wielka.

17 I przyszedł jeden z siedmiu Aniołów, którzy mieli siedm czasz, i rzekł do mnie, mówiąc mi:

Chodź, okaże ci osądzenie onej wielkiej wszetecznicy, która siedzi nad wodami wielkimi, z której wszeteczeństwo płodzili królowie ziemi i upili się winem wszeteczeństwa jej obywatele ziemi. **3** I odniósł mię na puszcę w duchu. I widziałem niewiastę siedzącą na szarłatkoczerwonej bestyi, pełnej imion bluźnierstwa, która miała siedm głów i dziesięć rogów.

4 A ona niewiasta przyobleczona była w purpurę i szkarłat, i uzocona złotem i drogim kamieniem, i perłami, mając kubek złoty w ręce swej, pełen wszeteczeństwa jego pily wszystkie narody, a obrzydliwości i nieczystości wszeteczeństwa swego. **5** A na czole jej było imię napisane: Tajemnica, ziemscy z zbytecznej rozkoszy jego zbogacieli. **4** I Babilon wielki, matka wszeteczeństw i obrzydliwości

Objawienie

202

ma siedm głów i dziesięć rogów. **8** Bestya, któryś widział, była, a nie jest, a ma wystąpić z przepaści, a iść na zginienie; i zadziwią się mieszkający na ziemi, (których imiona nie są napisane w księgach żywota od założenia świata), widząc bestię, która była, a nie jest, a przecię jest. (*Abyssos 912*) **9** Tuć jest rozum mający mądrość: Te siedem głów są siedm górami, na których ta niewiasta siedzi. **10** A królów jest dziesięć, siedm, pięć ich upadło, a jeden jest, inszy jeszcze nie przyszedł, a gdy przyjdzie, na mały czas musi nie przyszedł, a gdy przyjdzie, na mały czas musi swoich, aby nie chodził nago i nie widziano sromoty trwało. **11** A bestya, która była a nie jest, toč jest ten jego. **12** żydowsku Armageddon. **13** Ci z Barankiem walczyć będą, i Baranek są ludzie na ziemi, trzęsienia ziemi tak wielkiego. **14** Ci z Barankiem walcząc będą, i Baranek jest dziesięć, siedm, pięć ich upadło, a jeden jest, inszy jeszcze nie przyszedł, a gdy przyjdzie, na mały czas musi swoich, aby nie chodził nago i nie widziano sromoty trwało. **15** I ich zwycięży, bo jest Panem panów i królem królów, i stało się ono miasto wielkie na trzy części rozerwane, którzy są z nim powołani i wybrani, i wierni. **16** A dziesięć bestyi, ażby się wypełnili słowa Boże. **17** A niewiasta, któraś widział, jest miasto ono wielkie, które ma królestwo nad królami ziemi.

18 A potemem widział drugiego Anioła zstępującego z nieba, mającego moc wielką i oświeciła się ziemia od chwały jego. **2** I zawałał potężnie głosem wielkim, mówiąc: Upadł, upadł siedzący na Babilon on wielki i stał się przybytkiem czartów i mieszkańców wszelkiego ducha nieczystego, i mieszkańiem wszelkiego ptastwa nieczystego i mieszkańców wszelkiego ptastwa nieczystego. **3** Iż z win zapalczliwości i obrzydliwości i nieczystości wszeteczeństwa swego królów ziemi wszeteczeństwo z nim płodzili, i kupcy królowie ziemi wszeteczeństwo z nim płodzili, i kupcy słyszałem inszy głos z nieba mówiący: Wynijdźcie

z niego, ludu mój! abyście nie byli uczestnikami jednej godziny spustoszało! 20 Rozraduj się nad grzechów jego, a iżbyście nie wzięli z plag jego. niem niebo i święci Apostołowie i prorocy; bo się 5 Albowiem dosięgły grzechy jego aż do nieba i pomścił krzywdy waszej Bóg nad niem. 21 I podniósł wspomniał Bóg na nieprawości jego. 6 Oddajcież mu, jeden Anioł mocny kamień jakoby młyński wielki, i jako i on oddawał wam, a w dwójnasób oddajcie mu wrzucił go w morze, mówiąc: Takim pędem wrzucony według uczynków jego; w kubku, który wam nalewał, będzie Babilon, miasto ono wielkie, i już więcej nie nalejcie mu w dwójnasób. 7 Jako się wiele chlubił będzie znaleziony. 22 I głos cytrystów, i śpiewaków, i rozkoszował, tak mu wiele dajcie mąk i smutku; piszczków, i trębaczów więcej w tobie słyszany nie bo mówi w sercu swojem: Siedzę jako królowa, a będzie, i żaden rzemieślnik wszelkiego rzemiosła nie nie jestem wdową, i smutku nie ujrzę. 8 Przetoż znajdzie się więcej w tobie, i grzmot młyna nie będzie w jeden dzień przyjdą plagi jego, śmierć i smutek, więcej słyszany w tobie; 23 I światłość świecy nie i głód, i ogniem będzie spalony; bo mocny jest będzie się więcej świeciła w tobie, i głos oblubieńca i Pan Bóg, który go osądzi. 9 I będą go płakać, i oblubienicy nie będzie więcej słyszany w tobie; iż narzekać nad nim będą królowie ziemi, którzy z nim kupcy twoi byli wielcy panowie ziemscy, iż czarami wszeteczeństwo płodzili i rozkoszowali, gdy ujrzą twojemi byli zwiedzeni wszystkie narody. 24 I w niem dym zapalenia jego. 10 Z daleka stojąc dla bojaźni znalazła się krew proroków i świętych, i wszystkich, męki jego i mówiąc: Biada, biada, miasto ono wielkie którzy są pobici na ziemi.

Babilon, miasto ono mocne, iż w jedną godzinę przyszedł sąd twój! 11 Do tego i kupcy ziemscy płakać będą i narzekać nad niem, przeto iż towarów ich żaden więcej kupować nie będzie, 12 Towaru złota i srebra, i kamienia drogiego, i perły, i lnu cienkiego, i purpurowego, i wszelkiego naczynia słoniowego, i wszelkiego naczynia z drzewa najkosztowniejszego, i z miedzi, i z żelaza, i z marmuru, 13 I cynamonu, i kadzienia, i maści, i kadzidła, i wina, i oliwy, i mąki czystej, i pszenicy, i bydła, i owiec, i koni, i wozów, i niewolników, i dusz ludzkich. 14 I owoce pożądroliwości duszy twojej odeszły od ciebie, i wszystkie rzeczy tłuste i świetne odeszły od ciebie, a tych rzeczy już więcej nie znajdziesz. 15 Kupcy tych rzeczy, zbogaciwszy się tem, z daleka stać będą dla bojaźni męki jego, płacząc i narzekając, 16 A mówiąc: Biada, biada, miasto ono wielkie, które było ubłoczone w bisior, i w purpurę, i w szarłat, i uzłocone złotem, i kamieniem drogim, i perłami; gdyż w jednej godzinie zginęło tak wielkie bogactwo. 17 I wszelki sternik, i wszystko mnóstwo ludu, które jest na okręcie, i żeglarze, i którzykolwiek na morzu pozytku szukają, z daleka stanęli. 18 I zawałali, widząc dym zapalenia jego, mówiąc: Któreż miasto było podobne temu miastu wielkiemu? 19 A sypali proch na głowy swoje i wołali, płacząc i smucąc się, i mówiąc: Biada, biada, miasto ono wielkie, w którym zbogatnieli wszyscy, którzy mieli okręty na morzu z dostatków jego, iż

19 Potemem słyszał wielki głos wielkiego ludu na niebie, mówiącego: Halleluja! Zbawienie i chwała, i cześć, i moc Panu, Bogu naszemu. 2 Bo prawdziwe i sprawiedliwe są sądy jego, iż osądził wszetecznicę onę wielką, która kazała ziemię wszeteczeństwem swojem i pomścił się krwi slug swoich z ręki jej. 3 I rzekli po wtóre: Halleluja! A dym jej wstępuje na wieki wieków. (alioñ g165) 4 I upadli dwadzieścia i czterej starcy, i czworo zwierząt, a poklonili się Bogu siedzącemu na stolicy, mówiąc: Amen, Halleluja! 5 Tedy wyszedł głos z stolicy, mówiący: Chwalcie Boga naszego wszyscy śludzy jego i którzy się go boicie, i mali, i wielcy. 6 I słyszałem głos jako ludu wielkiego i jako głos wielu wód, i jako głos mocnych gromów, mówiących: Halleluja! iż ujął królestwo Pan Bóg wszechmogący. 7 Weselmy się i radujmy się, a dajmy mu chwałę; bo przyszło wesele Barankowe, a małżonka jego nagotowała się. 8 I dano jej, aby się ubiegła w bisior czysty i świętyn; albowiem bisior są usprawiedliwienia świętych. 9 I rzekł mi: Napisz: Błogosławieni, którzy są wezwani na wieczerzę wesela Barankowego. I rzekł mi: Te słowa Boże są prawdziwe. 10 I upadłem do nóg jego, abym się mu poklonił; ale mi rzekł: Patrz, abyś tego nie czynił; bom jest spółsłużą twój i braci twoich, którzy mają świadectwo Jezusowe. Bogu się kłaniaj; albowiem świadectwo Jezusowe jest duch prorocza. 11 I widziałem niebo otworzone, a oto koń biały, a tego, który siedział na nim, zwano Wiernym

i Prawdziwym, a sądzi w sprawiedliwości i walczy. tymi wtóra śmierć mocy nie ma; ale będą kapłanami 12 A oczy jego były jako płomień ognia, a na głowie Bożymi i Chrystusowymi, i będą z nim królować tysiąc jego wiele koron; i miał imię napisane, którego nikt lat. 7 A gdy się skończy tysiąc lat, będzie rozwiązany nie zna, tylko on sam. 13 A przyodziany był szatą szatan z ciemnicy swojej, 8 I wynijdzie, aby zwodził omoczoną we krwi, a imię jego zowią Słowo Boże. 14 narody, które są na czterech węglach ziemi, Goga, i A wojska, które są na niebie, szły za nim na koniach Magoga, aby je zgromadził do bitwy; których liczba białych, obleczone Imem cienkim, białym i czystym. jest jako piasek morski. 9 I wstąpili na szerokość 15 A z ust jego wychodził miecz ostry, aby nim bił ziemi i otoczyli obóz świętych i miasto umilowane. narody; albowiem on je rządzić będzie laską żelazną, Ale zstąpił ogień od Boga z nieba i pożarł je. 10 a on tloczy prasę wina zapalczystości i gniewu Boga A dyjabel, który je zwodził, wrzucony jest w jezioro wszechmogącego. 16 A ma na szacie i na biodrach ognia i siarki, gdzie jest ona bestyja i fałszywy prorok; swoich imię napisane: Król królów i Pan panów. i będą męczeni we dnie i w nocy, na wieki wieków. 17 I widziałem jednego Anioła stojącego w słońcu (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 I widziałem stolicę i wołającego głosem wielkim, mówiąc wszystkim wielką białą, i siedzącego na niej, przed którego ptakom latającym po pośrodku nieba: Chodźcie i obliczem uciekla ziemia i niebo, a miejsce im nie zgromadźcie się na wieczerzę wielkiego Boga, 18 jest znalezione. 12 I widziałem umarłych, wielkich i Abyście jedli ciała królów i ciała hetmanów, i ciała małych, stojących przed oblicznością Bożą, a księgi mocarzy, i ciała koni, i siedzących na nich, i ciała otworzone są; i druga księga także otworzona jest, wszystkich wolnych i niewolników, i małych, i wielkich. to jest księga żywota; i sądzeni są umarli według 19 I widziałem bestyję i królów ziemskich, i wojska ich tego, jako napisano było w onych księgach, to jest zebrane, aby stoczyli bitwę z siedzącym na koniu i według uczynków ich. 13 I wydało morze umarłych, z wojskiem jego. 20 Ale pojmana jest bestyja, a z którzy w niem byli, także śmierć i piekło wydały nią fałszywy on prorok, który czynił cuda przednią, którzy w nich byli; i byli sądzeni każdy którymi zwodził tych, którzy przyjęli piętno bestyji i według uczynków swoich. (Hadēs g86) 14 A śmierć i którzy się kłaniali obrazowi jej, i obaj wrzuceni są piekło wrzucone są w jezioro ogniste. Tać jest wtóra żywo do jeziora ognistego, gorejącego siarką. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 A drudzy pobici są mieczem tego, śmierci. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 A jeśli się który siedział na koniu, wychodzącym z ust jego, a kto nie znalazł napisany w księgach żywota, wrzucony jest w jezioro ogniste. (Limnē Pyr g3041 g4442) wszystkie ptaki nasycone są ciałami ich.

20 I widziałem Anioła zstępującego z nieba, mającego klucz od przepaści i łańcuch wielki w ręce swojej. (Abyssos g12) 2 I uchwycił smoka, węża onego starego, który jest dyjabel i szatan, i związał go na tysiąc lat; 3 I wrzucił go w przepaść i zamknął go, i zapieczętował z wierzchu nad nim, aby nie zwodził więcej narodów, ażeby się wypełniło tysiąc lat; a potem musi być rozwiązany na mały czas. (Abyssos g12) 4 I widziałem stolicę, a usiedli na nich i dany im jest sąd i dusze pościnanych dla świadectwa Jezusowego i dla słowa Bożego, i którzy się nie kłaniali bestyji ani obrazowi jej, i nie przyjęli piętna lat. 5 A insi z umarłych nie zwodziły. 6 I rzekł mi: Napisz: bo te słowa są wierne i z Chrystusem tysiąc lat. 5 A insi z umarłych nie prawdziwe. 6 I rzekł mi: Stało się. Jam jest Alfa i ozyli, ażby się skończyło tysiąc lat. Toć jest pierwsze Omega, początek i koniec. Ja pragnącemu dam darmo zmartwychwstanie. 6 Błogosławiony i święty, który ma część w pierwszym zmartwychwstaniu; albowiem nad wszystko i będę mu Bogiem, a on mi będzie synem.

21 Potemem widział niebo nowe i ziemię nową; albowiem pierwsze niebo i pierwsza ziemia przeminęła, a morza już więcej nie było. 2 A ja Jan widziałem ono święte miasto, Jeruzalem nowe, zstępujące z nieba od Boga zgotowane, jako oblubienicę ubraną mężowi swemu. 3 I słyszałem głos wielki z nieba mówiący: Oto przybytek Boży z ludźmi, i będzie mieszkał z nimi; a oni będą ludem jego, a sam Bóg będzie z nimi, będąc Bogiem ich. 4 I otre Bóg wszelką łzę z oczów ich; a śmierci więcej nie będzie, ani smutku, ani krzyku, ani bolesci nie będzie; albowiem pierwsze rzeczy pominęły. 5 I rzekł mi: Napisz: bo te słowa są wierne i ze źródła wody żywnej. 7 Kto zwycięży, odziedziczy wszystko i będę mu Bogiem, a on mi będzie synem.

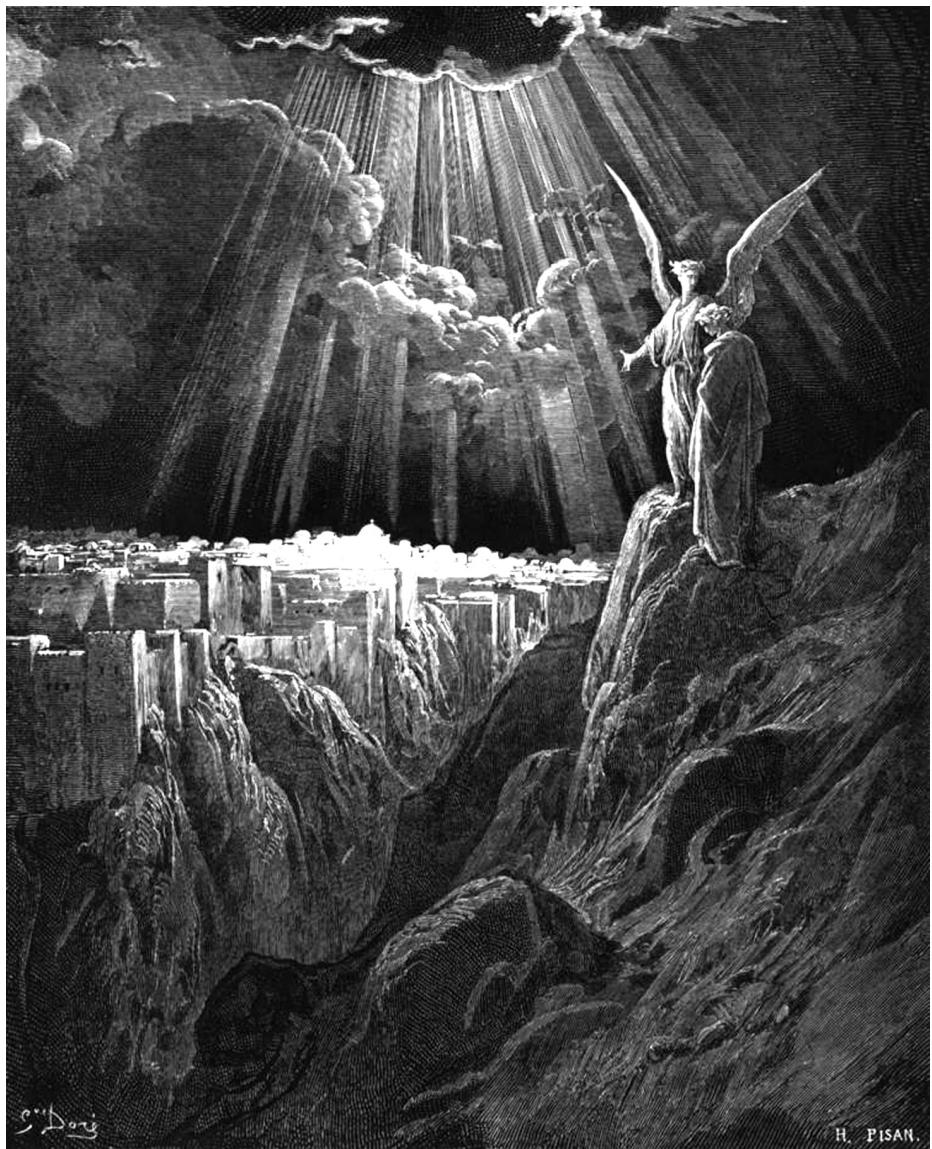
8 Lecz bojaźliwym i niewiernym, i obmierzlym, i mężobójcom, i wszetecznikom, i czarownikom, i bałwochwalcom, i wszystkim kłamcom częśc ich dana będzie w jeziorze gorejącym ogniem i siarką: Tać jest śmierć wtóra. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **9** Tedy przyszedł do mnie jeden z onych siedmiu Aniołów, którzy mieli siedm czasz napełnionych siedmioma plagami ostatecznymi, i mówił ze mną, i rzekł: Chodź sam, okażę ci oblubienicę, małżonkę Barankową. **10** I zaniósł mię w duchu na góre wielką i wysoką, i okazał mi miasto wielkie, ono święte Jeruzalem, zstępujące z nieba od Boga, **11** Mające chwałę Bożą, którego światłość podobna była kamieniowi najkosztowniejszemu, jako kamieniowi jaspisowi, na kształt kryształu przezroczystemu; **12** I mające mur wielki i wysoki, mające bram dwanaście, a na onych bramach dwanaście Aniołów i imiona napisane, które są dwanaście pokoleń synów Izraelskich. **13** Od wschodu bramy trzy, od północy bramy trzy, od południa bramy trzy, od zachodu bramy trzy. **14** A mur miasta miał gruntów dwanaście, a na nich dwanaście imion dwunastu Apostołów Barankowych. **15** A ten, co mówił ze mną, miał trzcinę złotą, a zmierzył miasto i bramy jego, i mur jego. **16** A położenie miasta onego jest czworogroniaste, a długość jego taka jest, jako i szerokość. I pomierzył miasto ono trzciną na dwanaście tysięcy stajan; a długość i szerokość i wysokość jego równe są. **17** I zmierzył mur jego na sto czterdzieści cztery łokcie miary człowiecej, która jest miara Anioła. **18** A było budowanie muru jego z jaspisu; a samo miasto było złoto czyste, podobne szkłu czystemu. **19** A grunty muru miasta ozdobione były wszelkim kamieniem drogim. Pierwszy grunt był jaspis, wtóry szafir, trzeci chalcedon, czwarty szmaragd. **20** Piąty sardoniks, szósty sardylusz, siódmy chrysolit, ósmy beryllus, dziewiąty topazjusz, dziesiąty chrysopras, jedenasty hijacynt, dwunasty ametyst. **21** A dwanaście bram jest dwanaście perel: a każda brama była z jednej perły, a rynek miasta złoto czyste jako szkło przezroczyste. **22** Alem kościoła nie widział w niem; albowiem Pan, Bóg wszechmogący, jest kościołem jego, i Baranek. **23** A nie potrzebuje to miasto słońca ani księżyca, aby świeciły w niem; albowiem chwała Boża oświeciła je, a świecą jego jest Baranek. **24** A narody, które będą zbawione, będą chodziły w świetle jego, a królowie ziemscy chwałę i

cześć swoją do niego przyniosą. **25** A bramy jego nie będą zamknięte we dniu; albowiem tam nocy nie będzie. **26** I wniosą do niego chwałę i cześć narodów. **27** I nie wnijdzie do niego nic nieczystego i czyniącego obrzydliwość i kłamstwo, tylko ci, którzy są napisani w księgach żywota Barankowych.

22 I ukazał mi rzekę czystą wody żywota, jasną jako kryształ, wychodzącą z stolicy Bożej i Barankowej. **2** A w pośród rynku jego z obu stron rzeki było drzewo żywota, przynoszące owoc dwanaścioraki, na każdy miesiąc wydawające owoc swój, a liście drzewa służyły ku uzdrawieniu pagan. **3** I nie będzie więcej żadnego przeklestwa, ale stolica Boża i Barankowa w niem będzie, a słudzy jego służycь mu będą, **4** I patrzyć będą na oblicze jego, a imię jego na czołach ich będzie. **5** I nocy tam nie będzie i nie będą potrzebować świecy i światłości słonecznej; bo je Pan Bóg oświeci, i królować będą na wieki wieków. (*aiōn g165*) **6** I rzekł mi: Te słowa wierne są i prawdziwe, a Pan, Bóg świętych proroków, posłał Anioła swego, aby ukazał slugom swoim, co się ma stać w rychle. **7** Oto przychodzę rychło: Błogosławiony, który zachowuje słowa proroctwa księgi tej. **8** A ja Jan widziałem i słyszałem te rzeczy. A gdym słyszał i widział, upadłem, abym się poklonił przed nogami Anioła onego, który mi to pokazywał. **9** Ale mi on rzekł: Patrz, abyś tego nie czynił; bom jest spółsłużą twój i braci twoich proroków, i tych, co chowają słowa księgi tej; Bogu się kłaniaj. **10** Potem mi rzekł: Nie pieczętuj słów proroctwa księgi tej; albowiem czas blisko jest. **11** Kto szkodzi, niech jeszcze szkodzi; a kto jest plugawy, niech jeszcze będzie plugawszy; a kto jest sprawiedliwy, niech się jeszcze usprawiedliwi; a kto święty, niech jeszcze będzie poświęcony. **12** A oto przychodzę rychło, a zapłata moja jest ze mną, abym oddał kaźdemu według uczynków jego. **13** Jam jest Alfa i Omega, początek i koniec, pierwszy i ostateczny. **14** Błogosławieni, którzy czynią przykazania jego, aby mieli prawo do drzewa żywota, i aby weszli bramami do miasta. **15** A na dworze będą psy i czarownicy, i wszetecznicy, i mężobójcy, i bałwochwalcy, i každy, który mięlie i czyni kłamstwo. **16** Ja Jezus posłałem Anioła mojego, aby wam świadczył o tych rzeczach we zborach. Jam jest korzeń i rodzaj on Dawidowy, gwiazda jasna i poranna. **17** A Duch i oblubienica

mówią: Przyjdź! A kto słyszy, niech rzecze: Przyjdź! A kto pragnie, niech przyjdzie; a kto chce, niech bierze wodę żywota darmo. **18** A oświadczam się każdemu słuchającemu słów proroctwa księgi tej: Jeżeliby kto przydał do tego, przyda mu też Bóg plag opisanych w tej księdze; **19** A jeżeliby kto ujął ze słów księgi proroctwa tego, odejmie też Bóg część jego z księgi żywota i z miasta świętego, i z tych rzeczy, które są napisane w tej księdze. **20** Tak mówi ten, który świadectwo daje o tych rzeczach: Zaiste, przyjdę rychło. Amen. I owszem przyjdź, Panie Jezusie! **21** Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

A ja Jan widziałem ono święte miasto, Jeruzalem nowe, zstępujące z nieba od Boga zgotowane,
jako oblubienicę ubraną mężowi swemu. I słyszałem głos wielki z nieba mówiący: Oto przybytek
Boży z ludźmi, i będzie mieszkał z nimi; a oni będą ludem jego,
a sam Bóg będzie z nimi, będąc Bogiem ich.

Objawienie 21:2-3

Przewodnik dla Czytelników

Polskie at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Słownik

Polskie at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Słownik +

AionianBible.org/Bibles/Polish---Polish-Gdansk/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Łukasza 8:31
Rzymian 10:7
Objawienie 9:1
Objawienie 9:2
Objawienie 9:11
Objawienie 11:7
Objawienie 17:8
Objawienie 20:1
Objawienie 20:3

Dzieje 3:21
Dzieje 15:18
Rzymian 1:25
Rzymian 9:5
Rzymian 11:36
Rzymian 12:2
Rzymian 16:27
I Koryntian 1:20
I Koryntian 2:6
I Koryntian 2:7
I Koryntian 2:8
I Koryntian 3:18
I Koryntian 8:13
I Koryntian 10:11
II Koryntian 4:4
II Koryntian 9:9
II Koryntian 11:31
Galacjan 1:4
Galacjan 1:5
Efezjan 1:21
Efezjan 2:2
Efezjan 2:7
Efezjan 3:9
Efezjan 3:11
Efezjan 3:21
Efezjan 6:12
Filipian 4:20
Kolosan 1:26
I Tymoteusza 1:17
I Tymoteusza 6:17
II Tymoteusza 4:10
II Tymoteusza 4:18
Tytusa 2:12
Hebrajczyków 1:2
Hebrajczyków 1:8
Hebrajczyków 5:6
Hebrajczyków 6:5
Hebrajczyków 6:20
Hebrajczyków 7:17
Hebrajczyków 7:21
Hebrajczyków 7:24
Hebrajczyków 7:28
Hebrajczyków 9:26
Hebrajczyków 11:3
Hebrajczyków 13:8
Hebrajczyków 13:21
I Piotra 1:23

I Piotra 1:25
I Piotra 4:11
I Piotra 5:11
II Piotra 3:18
I Jana 2:17
II Jana 1:2
Judy 1:13
Judy 1:25
Objawienie 1:6
Objawienie 1:18
Objawienie 4:9
Objawienie 4:10
Objawienie 5:13
Objawienie 7:12
Objawienie 10:6
Objawienie 11:15
Objawienie 14:11
Objawienie 15:7
Objawienie 19:3
Objawienie 20:10
Objawienie 22:5

aïdos

Rzymian 1:20
Judy 1:6

I Koryntian 3:18
I Koryntian 8:13
I Koryntian 10:11
II Koryntian 4:4

Objawienie 1:6
Objawienie 1:18
Objawienie 4:9
Objawienie 4:10
Objawienie 5:13
Objawienie 7:12
Objawienie 10:6
Objawienie 11:15
Objawienie 14:11

aiōn

Mateusza 12:32

II Koryntian 11:31

Objawienie 15:7

Mateusza 13:22

Galacjan 1:4

Objawienie 19:3

Mateusza 13:39

Galacjan 1:5

Objawienie 20:10

Mateusza 13:40

Efezjan 1:21

Objawienie 22:5

Mateusza 13:49

Efezjan 2:2

Objawienie 11:15

Mateusza 21:19

Efezjan 2:7

Objawienie 14:11

Mateusza 24:3

Efezjan 3:9

Objawienie 15:7

Mateusza 28:20

Efezjan 3:11

Objawienie 19:3

Marka 3:29

Efezjan 3:21

Objawienie 20:10

Marka 4:19

Efezjan 6:12

Objawienie 22:5

Marka 10:30

Filipian 4:20

Objawienie 11:15

Marka 11:14

Kolosan 1:26

Objawienie 14:11

Łukasza 1:33

I Tymoteusza 1:17

Objawienie 15:7

Łukasza 1:55

I Tymoteusza 6:17

Objawienie 19:3

Łukasza 1:70

II Tymoteusza 4:10

Objawienie 20:10

Łukasza 16:8

II Tymoteusza 4:18

Objawienie 22:5

Łukasza 18:30

Tytusa 2:12

Objawienie 11:15

Łukasza 20:34

Hebrajczyków 1:2

Objawienie 14:11

Łukasza 20:35

Hebrajczyków 1:8

Objawienie 15:7

Jana 4:14

Hebrajczyków 5:6

Objawienie 19:3

Jana 6:51

Hebrajczyków 6:5

Objawienie 20:10

Jana 6:58

Hebrajczyków 6:20

Objawienie 22:5

Jana 8:35

Hebrajczyków 7:17

Objawienie 11:15

Jana 8:51

Hebrajczyków 7:21

Objawienie 14:11

Jana 8:52

Hebrajczyków 7:24

Objawienie 15:7

Jana 9:32

Hebrajczyków 7:28

Objawienie 19:3

Jana 10:28

Hebrajczyków 9:26

Objawienie 20:10

Jana 11:26

Hebrajczyków 11:3

Objawienie 22:5

Jana 12:34

Hebrajczyków 13:8

Objawienie 11:15

Jana 13:8

Hebrajczyków 13:21

Objawienie 14:11

Jana 14:16

I Piotra 1:23

Objawienie 15:7

aiōnios

Mateusza 18:8

Mateusza 19:16

Mateusza 19:29

Mateusza 25:41

Mateusza 25:46

Marka 3:29

Marka 10:17

Marka 10:30

Łukasza 10:25

Łukasza 16:9

Łukasza 18:18

Łukasza 18:30

Jana 3:15

Jana 3:16

Jana 3:36

Jana 4:14

Jana 4:36

Jana 5:24

Jana 5:39

Jana 6:27

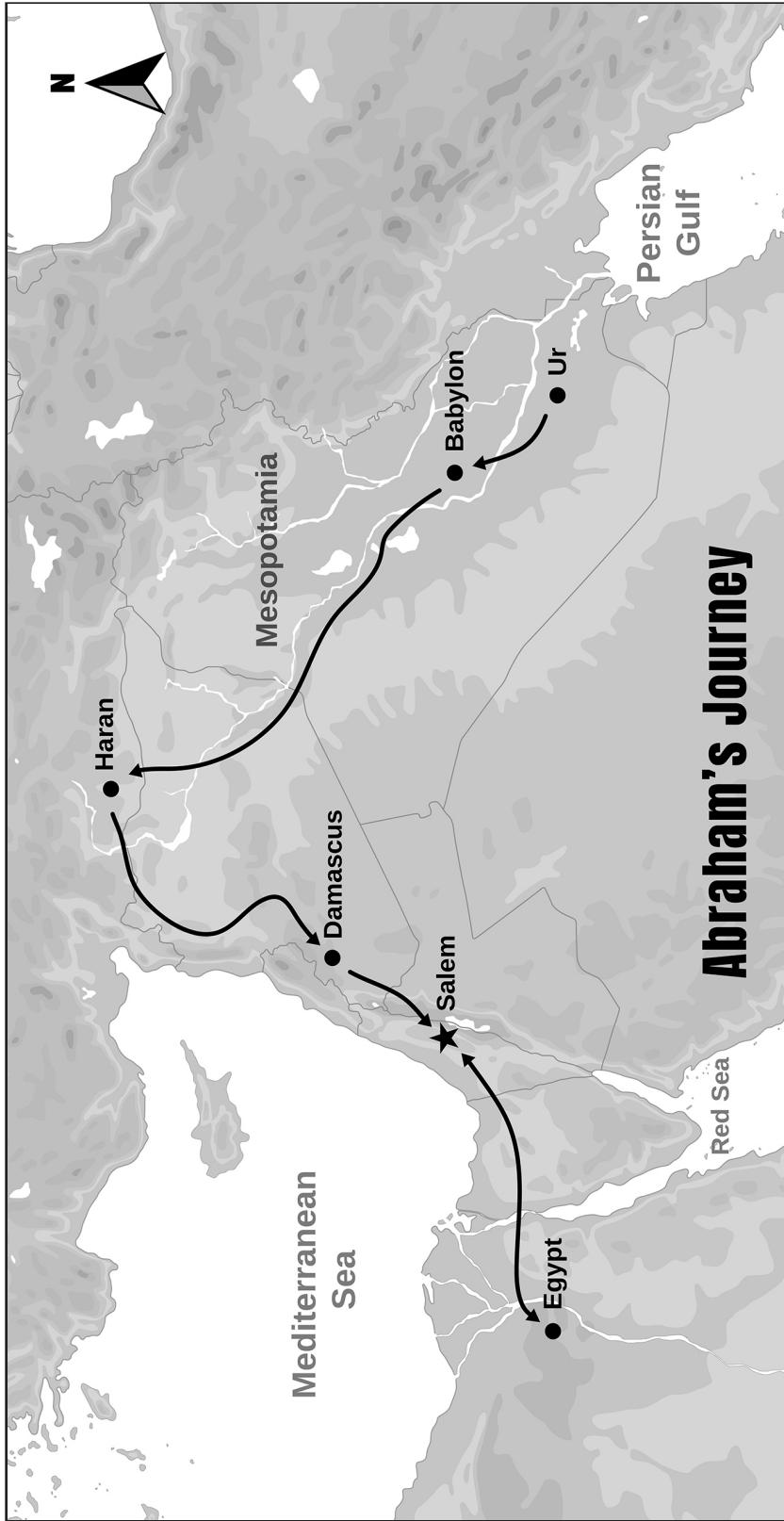
Jana 6:40

Jana 6:47

Jana 6:54

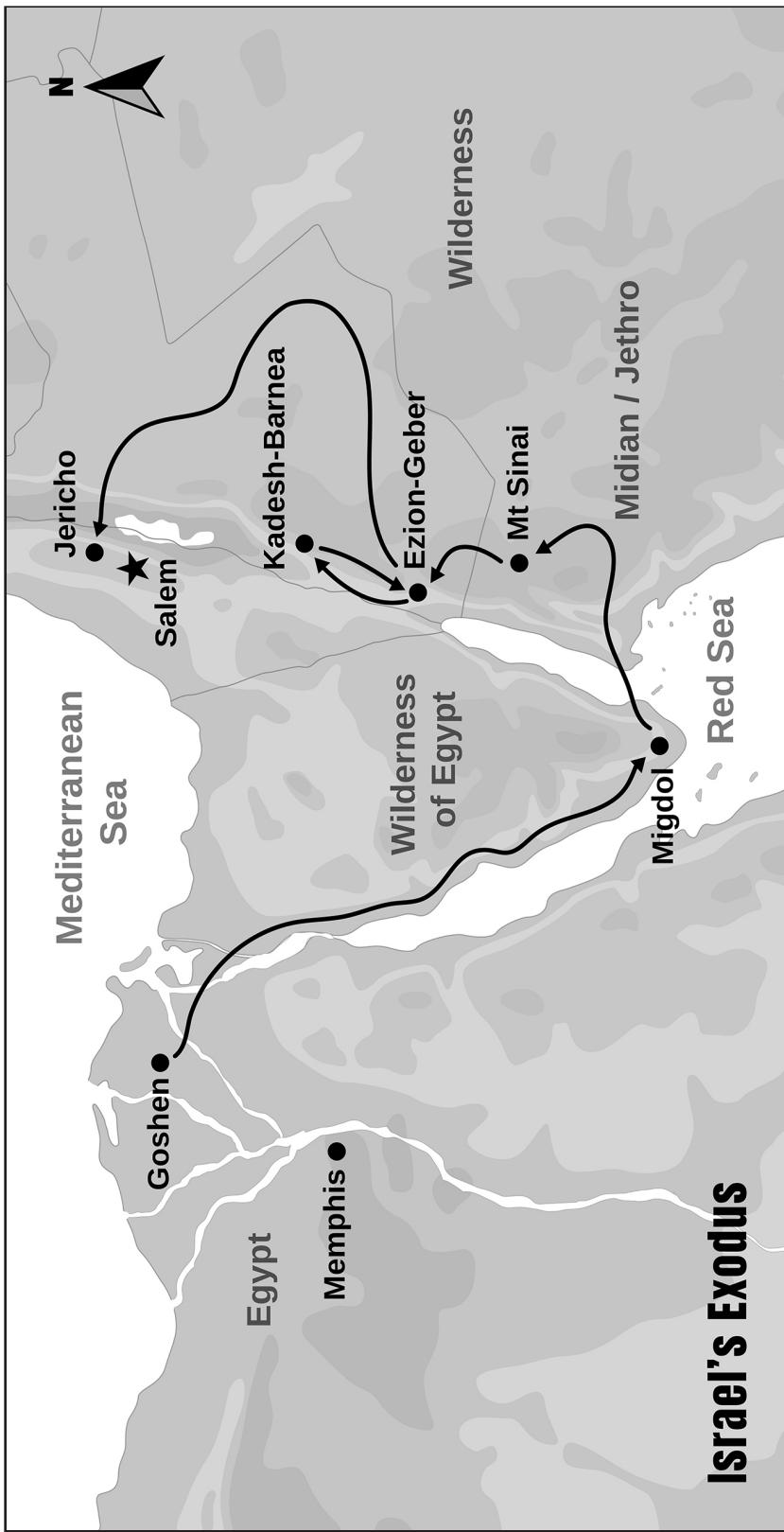
Jana 6:68

- Jana 10:28
 Jana 12:25
 Jana 12:50
 Jana 17:2
 Jana 17:3
 Dzieje 13:46
 Dzieje 13:48
 Rzymian 2:7
 Rzymian 5:21
 Rzymian 6:22
 Rzymian 6:23
 Rzymian 16:25
 Rzymian 16:26
 II Koryntian 4:17
 II Koryntian 4:18
 II Koryntian 5:1
 Galacjan 6:8
 II Tesaloniczan 1:9
 II Tesaloniczan 2:16
 I Tymoteusza 1:16
 I Tymoteusza 6:12
 I Tymoteusza 6:16
 II Tymoteusza 1:9
 II Tymoteusza 2:10
 Tytusa 1:2
 Tytusa 3:7
 Filemona 1:15
 Hebrajczyków 5:9
 Hebrajczyków 6:2
 Hebrajczyków 9:12
 Hebrajczyków 9:14
 Hebrajczyków 9:15
 Hebrajczyków 13:20
 I Piotra 5:10
 II Piotra 1:11
 I Jana 1:2
 I Jana 2:25
 I Jana 3:15
 I Jana 5:11
 I Jana 5:13
 I Jana 5:20
 Judy 1:7
 Judy 1:21
 Objawienie 14:6
- eleēsē**
 Rzymian 11:32
- Geenna**
 Mateusza 5:22
 Mateusza 5:29
 Mateusza 5:30
 Mateusza 10:28
 Mateusza 18:9
 Mateusza 23:15
 Mateusza 23:33
 Marka 9:43
- Marka 9:45
 Marka 9:47
 Łukasza 12:5
 Jakuba 3:6
- Hadēs**
 Mateusza 11:23
 Mateusza 16:18
 Łukasza 10:15
 Łukasza 16:23
 Dzieje 2:27
 Dzieje 2:31
 I Koryntian 15:55
 Objawienie 1:18
 Objawienie 6:8
 Objawienie 20:13
 Objawienie 20:14
- Limnē Pyr**
 Objawienie 19:20
 Objawienie 20:10
 Objawienie 20:14
 Objawienie 20:15
 Objawienie 21:8
- Sheol**
 Rodzaju 37:35
 Rodzaju 42:38
 Rodzaju 44:29
 Rodzaju 44:31
 Liczb 16:30
 Liczb 16:33
 Powtórzonego 32:22
 I Samuela 2:6
 II Samuela 22:6
 I Królewska 2:6
 I Królewska 2:9
 Hioba 7:9
 Hioba 11:8
 Hioba 14:13
 Hioba 17:13
 Hioba 17:16
 Hioba 21:13
 Hioba 24:19
 Hioba 26:6
 Psalmów 6:5
 Psalmów 9:17
 Psalmów 16:10
 Psalmów 18:5
 Psalmów 30:3
 Psalmów 31:17
 Psalmów 49:14
 Psalmów 49:15
 Psalmów 55:15
 Psalmów 86:13
 Psalmów 88:3
 Psalmów 89:48
- Psalmów 116:3
 Psalmów 139:8
 Psalmów 141:7
 Przysłów 1:12
 Przysłów 5:5
 Przysłów 7:27
 Przysłów 9:18
 Przysłów 15:11
 Przysłów 15:24
 Przysłów 23:14
 Przysłów 27:20
 Przysłów 30:16
 Kaznodziei 9:10
 Pieśń nad Pieśniami 8:6
 Izajasza 5:14
 Izajasza 7:11
 Izajasza 14:9
 Izajasza 14:11
 Izajasza 14:15
 Izajasza 28:15
 Izajasza 28:18
 Izajasza 38:10
 Izajasza 38:18
 Izajasza 57:9
 Ezechiela 31:15
 Ezechiela 31:16
 Ezechiela 31:17
 Ezechiela 32:21
 Ezechiela 32:27
 Ozeasza 13:14
 Amosa 9:2
 Jonasza 2:2
 Habakuka 2:5
- Tartaroō**
 II Piotra 2:4
- Questioned**
 Izajasza 30:33
 II Piotra 2:17

Abraham's Journey

Wiara powołany będąc Abraham, usłuchał Boga, aby poszedł na ono miejsce, które miał wziąć za dziedzictwo i wyseďł, nie wiedząc, dokąd idzie. - Hebrajczyków 11,8

Israel's Exodus

I stało się, gdy wypuścił Faraon lud, że nie prowadził ich Bóg drogą ziemi Filistyńskiej, chociaż bliższa była; bo mówił Bóg:
By snać nie żałował ludu, gdyby ujzał przeciw sobie wojnę i nie wrócił się do Egiptu. - Wyjście 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

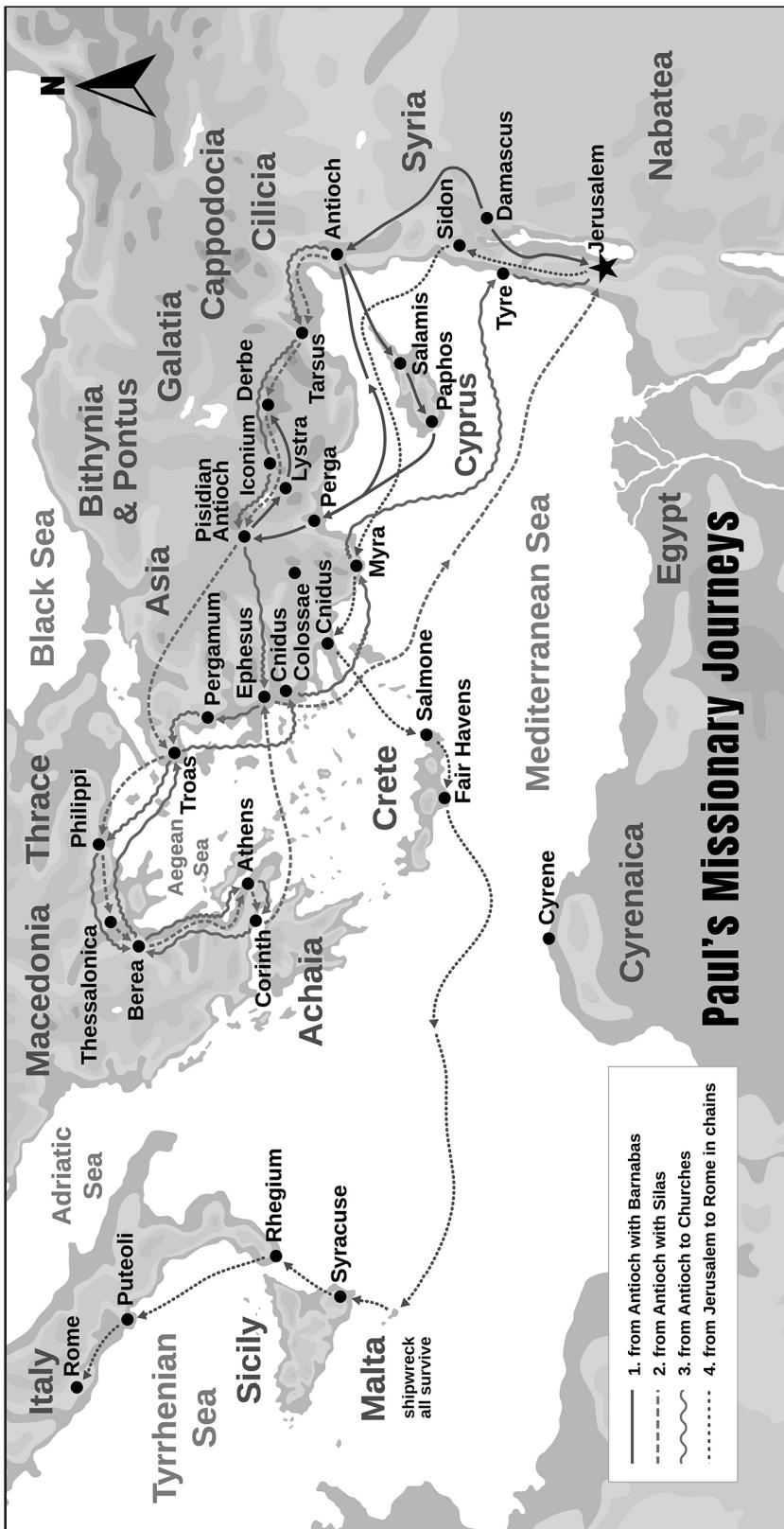
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Bo i Syn człowieczy nie przyszedł, aby mu skłono, ale aby służył, i aby dał duszę swą na okup za wielu. - Marka 10:45

Paul's Missionary Journeys

Paweł, sługa Jezusa Chrystusa, powołany Apostoł, oddałyku opowiadaniu Ewangielii Bożej; - Rzymian 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Revelation 20:13 Thalaasa		
		Revelation 19:20 Lake of Fire		
		Revelation 20:2 Abyss		

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Przeznaczenie

Polskie at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Iąć tedy, nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w imię Ojca, i Syna, i Ducha Świętego; - Mateusza 28:19

